

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

АРХИВЪ ЮГО-ЗАПАДНОЙ РОССИИ.

ИЗДАВАЕМЫЙ

КОММИССИЕЮ ДЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ,

*состоящей при Киевскомъ, Подольскомъ и Волынскомъ Генераль-
Губернаторѣ.*

ЧАСТЬ СЕДЬМАЯ,
ТОМЪ II.

Акты о заселеніи юго-западной Россіи.

КИЕВЪ

Типографъ П. П. Корчакъ Николаевъ. Мухомороваго переулка, домъ А. 1.
1890.

АРХИВЪ ЮГО-ЗАПАДНОЙ РОССИИ,

ИЗДАВАЕМЫЙ

КОММИССИЕЮ ДЛЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ,

*состоящей при Кіевскомъ, Подольскомъ и Волынскомъ Генераль-
Губернаторѣ.*

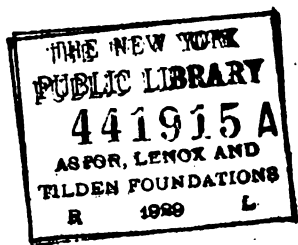
ЧАСТЬ СЕДЬМАЯ,
ТОМЪ II.

Акты о заселеніи юго-западной Россіи.

КІЕВЪ.

Типографія Г. Т. Корчакъ-Новицкаго, Михайловская улица, домъ № 4.

1890.

Печатано по распоряженію Предсѣдателя Кіевской Археографической Комиссiи.

ПРОЧТАТИ
УВАЖАЮ
ВНИМАТЕЛЬНО

ОГЛАВЛЕНІЕ.

Стр.

Предисловіе: „Населеніе юго-западной Россіи отъ 2-й половины XV в. до Люблинской уніи (1569 г.)“	1—210
I. Люстрація Кіевской земли, около 1471 г.	1
II. Запись о раздачѣ волостей королемъ Казимиромъ Ягайловичемъ боярамъ житомирскимъ и кіевскимъ 1482—1491 гг.	
III. Грамота кор. Александра Ягайловича намѣстнику житомирскому, заключающая въ себѣ пожалованіе Андр. Пряжовскому села Трибисовъ въ Житомирскомъ повѣтѣ 1501—1505.	10
IV. Грамота Евстафія Дашкевича съ обозначеніемъ границъ Никольскаго Пустыннаго мон. въ Бѣлобережьѣ, до 1535. .	11
V. Отрывокъ люстраціи г. Овруча 1519	11
VI. Опреѣленіе границъ староства Винницкаго 1530	12
VII. Описаніе Браславскаго замка въ люстраціи 1552 г.	19
VIII. Описаніе Кременецкаго замка въ люстраціи 1552 г.	23
IX. Подтвержденіе Сигизмундомъ III (1529 г., апр. 10) слѣдующихъ актовъ объ опреѣленіи границъ г. Кременца: 1) межеваго акта, даннаго старостою Крем. Ст. Фальчевскимъ 1556 года, янв. 11; 2) грамоты Н. А. Збаражскаго 1561 г., янв. 8 и 3) грамоты Андрея Ивановича королевскаго дьяка 1563 г., янв. 28	35
X. Люстрація Кременца 1563.	42
XI. Люстрація Барскаго староства 1565 г.	128
XII. Люстрація староства Хмельницкаго 1565 г.	135
XIII. Люстрація Каменецкаго староства 1565 г.	165
XIV. Описаніе мѣстечекъ и селъ, принадлежащихъ къ Барскому староству въ люстраціи 1565 г.	215
XV. Люстрація Ратненскаго староства 1565 г.	272
XVI. Люстрація Любомльскаго староства 1564 г.	321
XVII. Описаніе границъ Кіевскаго воеводства 1566 г.	364

XVIII.	1) Грамота кор. Сигизмунда I Черкасскому старостѣ В. Тышкевичу объ освобожденіи Черкасскихъ мѣщанъ отъ новыхъ пошлинъ, введенныхъ Евст. Дашкевичемъ. 2) Судебное рѣшеніе кор. Сигизмунда-Августа между город. Черкассами и старостою Оникеємъ Горностаємъ, 1546 г., мая 6; въ послѣдній актъ включено—3) Судебное рѣшеніе королей Сигизмунда I и Сигизмунда-Августа, данное въ Берестѣ на сеймѣ 1544 г. авг. 14	366
XIX.	Показаніе числа жителей Владимірскаго повѣта, по поводу сбора поголовной подати, 1567 г., янн. 14.	377
XX.	Инвентарь имѣній кн. А. П. Масальскаго при передачѣ ихъ кн. Вл. Андр. Збаражскому въ Лудкомъ повѣтѣ, 1570 года, авг. 12.	
XXI.	Жалованная грамота кор. Стефана Баторія Богушу и Ивану Липлянскимъ на имѣнія въ Кіевскомъ повѣтѣ 1578 г.	383
XXII.	Тяжба между старостою Винницкимъ и Звенигородскимъ Юріємъ Струсемъ и кн. Янушемъ Острожскимъ, владѣльцемъ Айсина, иначе Липовца, о нападеніи послѣдняго на м. Буки, принадлежащее первому, 1603 г., окт. 13	385
XXIII.	Люстрація Винницкаго староства 1616 г.	388
XXIV.	Тарифа подымной подати воеводства Браславскаго 1629 г.	394
XXVI.	Данныя, извлеченныя изъ присяжныхъ показаній о количествѣ дымовъ въ городахъ и селахъ, подлежащихъ оплатѣ подымнаго во время войнъ Хмельницкаго 1648—1655 гг.	428
XXVII.	Назначеніе кор. Владиславомъ IV комиссіи для разслѣдованія жалобъ города Браслава на притѣсненія старостъ, бывшія причиною упадка этого города, 1639 г., мая 18.	497
XXVIII.	Исчисленіе дымовъ въ городахъ и селеніяхъ Подольскаго воеводства, по случаю взиманія подымной подати въ 1661 г.	501
	-- Исчисленіе дымовъ въ Летичевскомъ повѣтѣ по поводу взиманія подымной подати, 1668 г.	524
XXIX.	Исчисленіе поселеній и дымовъ воеводства Браславскаго, по случаю взиманія подымнаго и млиноваго налога въ 1664 г.	538
	Указатель личный.	556
	Указатель географическій.	592

Замѣченныя опечатки.

<i>Стр. Строка.</i>	<i>Напечатано.</i>	<i>Должно быть.</i>
12 9 сн.	союзниками	союзники
24 13 сн.	замкѣ	замкѣ,
57 5 сн.	(Звенигородъ	Звенигородъ
— 6 сн.	Щ. Потоцками	и Потоцкими
83 5 сн.	добродержавцами	добродеревцами
89 9 сн.	з мирской	змирской
96 11 сн.	Свергъ	Сверчъ
99 1 сн.	Малинъ	Маликъ
111 6 сн.	собственныя	собственныя
116 15 сн.	частныхъ владѣльцевъ	частнымъ владѣльцамъ
132 2 сн.	Колтычаево	Колтыгаево
152 6 сн.	пастбище	пастбища
173 13 сн.	Чичерена	Чичерска
177 13 сн.	Іоаннѣ	Іоаннѣ IV
178 16 сн.	битвѣ,	битвѣ.
183 18 сн.	Павенецъ	Павелецъ
190 12 сн.	ближайшемъ	ближайшемъ
204 4 сн.	, быть можетъ;	; быть можетъ,
206 5 сн.	нужно быть неособенно точнымъ	нужно быть особенно точнымъ

Населеніе Юго-Западной Россіи отъ второй половины XV в. до Люблинской уніи (1569 г.).

Разсказъ объ исторической судьбѣ населенія юго-западной Россіи, начатый нами три года тому назадъ (по поводу изданія Коммисією 1-го тома актовъ о колонизаціи), былъ доведенъ тогда до второй половины XV в., т. е. именно до той эпохи, съ которой начинается главная часть дошедшихъ до насъ актовъ историко-географическаго содержанія, издаваемыхъ Коммисією.

Тогда намѣченъ былъ нами путь дальнѣйшаго хода исторіи заселенія юго-западнаго края и обѣщано было исполненіе указанной схемы. Акты, издаваемые въ настоящемъ (2-мъ) томѣ, обнимаютъ дѣйствительно время до второй половины XVII в.; но наше объясненіе къ нимъ прервется на 1569 годѣ, т. е. на знаменитомъ актѣ Люблинской уніи; мы и теперь не можемъ перейти за эту черту самой важной и характерной эпохи въ цѣлой исторіи заселенія Украйны. Главнѣйшая причина того есть обширность предмета, постепенно возрастающая по мѣрѣ появленія новыхъ матеріаловъ для изслѣдованія его; прибавимъ къ этому продолжающіяся разно-

II.

гласія по главнымъ вопросамъ въ этой, столь важной отрасли историческихъ познаній о нашемъ отечествѣ,—разногласія, которыя заставляютъ иногда изслѣдователя развивать и документировать и такія положенія, которыя, при другомъ порядкѣ вещей, слѣдовало бы считать очевидными и не требующими доказательствъ.

I.

Ви́шняя историческая судьба населенія Южной Руси 1471—1569 г.

Въ дальнѣйшемъ изложеніи исторіи населенія южной Россіи насъ будутъ интересовать главнымъ образомъ украинныя повѣты. Подъ именемъ украинскихъ нужно разумѣть повѣты, дѣйствительно граничившіе со степями; такими признаемъ: Кіевскій, Житомирскій, Каневскій, Черкасскій, Винницкій, Браславскій, Хмѣльницкій, Барскій, Каменецкій и Летичевскій). Правда, къ украиннымъ можно бы причислить Остерскій и Овручскій повѣты Кіевского воеводства; но эти послѣднія мѣстности отчасти закрывались съ юга названными выше повѣтами; население ихъ не было такъ истребляемо массами и не вызывало особыхъ мѣръ для новаго заселенія.—Исчисленные 10 повѣтовъ принадлежали въ XVI в. къ двумъ государствамъ; а именно первые 6—къ Литовско-русскому вел. княжеству, а послѣдніе 4 (Барскій, Хмѣльницкій, Каменецкій и Летичевскій)—къ Польскому королевству. Это обстоятельство давало бы намъ возможность сравненія колонизаціонныхъ мѣръ въ двухъ государствахъ, но, къ сожалѣнію, нѣкоторая разновременность люстрацій и различіе положенія повѣтовъ затрудняютъ это сравненіе. Во всякомъ случаѣ нашему изслѣдованію подлежатъ какъ тѣ, такъ и другіе.

Изъ нижеслѣдующаго увидимъ, что со второй половины XV в. до пол. XVI замѣчается пониженіе успѣховъ колонизаціи южно-

русскихъ окраинъ, сравнительно со временами Витовта и Олельковичей. Такія неблагопріятныя явленія были результатомъ какъ внѣшнихъ, такъ и внутреннихъ событій жизни Литовскаго государства вообще и южной Руси въ особенности.

Судьба украиннаго южно-русскаго населенія тѣсно связана съ судьбою Кіевскаго княжества, ибо прежде въ составъ его входила вся южная Украина, за исключеніемъ западнаго Подолья. Въ 1471 году умеръ Кіевскій князь Семень Олельковичъ, князь на столько могущественный и любимый русскимъ населеніемъ, что въ самыя цвѣтуція времена правленія вел. князя Казимира могъ быть соперникомъ этого послѣдняго и кандидатомъ на великокняжескій престоль. Понятно, что по смерти кн. Семена польская партія въ Литовскомъ государствѣ поспѣшила уничтожить послѣдній остатокъ политической самобытности Русской земли: кіевскій княжескій престоль, существовавшій со временъ доисторическихъ, осѣняемый вѣковою священною памятью Владимира св. и Владимира Мономаха, наконецъ былъ упраздненъ навсегда. Братъ и законный преемникъ кн. Семена, Михаилъ—князь В. Новгорода, былъ не только устраненъ, но 10 лѣтъ спустя казненъ именно въ Кіевѣ предъ воротами зѣмка. Самое Кіевское княжество было обращено въ воеводство (или правильнѣе раздроблено на повѣты). Первымъ воеводою назначенъ католикъ Мартынъ Гаштольдъ. Тщетно кіевляне воспротивились такому распоряженію; прогнанный воевода явился опять съ войскомъ и завоевалъ, такъ сказать, Кіевъ для польско-литовской партіи. Уже тогда католичество и полонизмъ отождествлялись въ умахъ и языкѣ населенія; по словамъ лѣтописи, кіевляне не принимали воеводы потому, что онъ не только не былъ князь, но главное—„ляхъ бѣ“.

Какое вліяніе на судьбу населенія южныхъ окраинъ имѣло это уничтоженіе Кіевскаго княжества? Повидимому, оно должно бы имѣть благотворное значеніе въ дѣлѣ защиты и колонизаціи степей; государство объединенное должно бы обладать большими силами и болѣе сосредоточенною властію, чѣмъ прежде, раздроб-

ленное на удѣлы. Но на дѣлѣ вышло не то. Для мѣстныхъ Кіевскихъ князей защита украины и заселеніе ея было дѣломъ жизни самого княжества, интересомъ главнѣйшимъ и преобладающимъ; для государства-же Литовскаго, съ его отдаленнымъ центромъ среди инородческой Литвы, для государства, подпавшаго подъ вліяніе католическихъ интересовъ и польской культуры, южно-русскія дѣла являлись почти чужими; со временъ Казимира всѣ помыслы литовскаго правительства направлялись къ западу; подчиняясь чужимъ интересамъ, оно истощало свои силы въ борьбѣ съ Московскимъ государствомъ, также отчасти вызванной унією Литвы съ Польшею. Времена Ольгерда и Витовта,—времена энергической самобытности, прошли для него безвозвратно. Южная Русь должна была отбиваться отъ азіатскихъ варваровъ собственными силами, но уже лишена была необходимой для того самостоятельности и единства силъ въ лицѣ Кіевского князя. Мало того: государство Литовско-русское, благодаря личной уніи съ Польшею, мало по малу (въ теченіи XV и XVI в.в.) пронивалось особенностями польскаго государственнаго строя, т. е. узко-сословною организаціею населенія, которая совсѣмъ не годилась для такого боеваго состоянія, въ какомъ жили южно-русскія окраины. Въ теченіи дальнѣйшихъ замѣтокъ уяснятся внутреннія причины неуспѣха заселенія этой страны, истекавшія изъ указанныхъ сейчасъ особенностей Литовскаго государства. Мы увидимъ, что ослабленная государственная власть даетъ недостаточныя средства для защиты страны, принижаетъ городскія общины, передавая ихъ средства, а вмѣстѣ съ тѣмъ и свои важныя обязанности въ неумѣлыя и большею частію своекорыстныя руки мѣстныхъ старостъ; сосредоточенныя силы государства мельчаютъ, переходя мало по малу къ частнымъ землевладѣльцамъ, которыхъ заботы о заселеніи пустынь парализовались стремленіемъ къ развитію повинностей поселенцевъ въ свою частную пользу.

Мы увидимъ наконецъ, что такое состояніе дѣла уже до Люблинской уніи вызвало внутреннюю необходимость козачины,

т. е. усилій, предпринятыхъ самимъ народомъ колонизовать страну на свой собственный рискъ, даже вопреки цѣлямъ правительства и интересамъ частныхъ землевладѣльцевъ. Таковы внутреннія причины ослабленія колонизаціи южно-русскихъ украинъ въ XV и 1-й половинѣ XVI в. Но повторяемъ, онѣ уяснятся болѣе въ дальнѣйшемъ теченіи нашего разсказа, когда намъ придется говорить о способахъ колонизаціи.

Другое обстоятельство, дѣйствовавшее сразу разрушительно на успѣхн заселенія, это—новые сильнѣйшіе удары, нанесенные южной Руси магометанскимъ востокомъ въ концѣ XV и началѣ XVI в. и недостаточно сильный отпоръ этимъ ударамъ со стороны Литовскаго государства, не смотря на союзъ его съ Польшею. Хотя татарскія нападенія простирались иногда и на внутреннія области Литовскаго государства, но главною и постоянною цѣлію набѣговъ татаръ была южная Русь, заслонявшая собою прочія провинціи государства. Опустошенія южной Руси въ XIV в., особенно погромы въ началѣ этого вѣка были страшны и губительны; но затѣмъ нападенія татаръ ограничивались преимущественно однимъ Подольемъ. Витовтъ и Кіевскіе князья могли, хотя съ трудомъ, залечивать раны, наносимыя русскому населенію варварами. То были отдаленные враги; они не могли каждый годъ, каждый мѣсяцъ съ далекихъ береговъ Волги являться подъ стѣны Кіева и Житомира. Теперь часть орды поселилась въ близкомъ сосѣдствѣ съ южною Русью—въ Крыму и на нижнемъ Днѣпрѣ. Пока этотъ новый улусъ былъ только гнѣздомъ хищниковъ, южная Русь не терпѣла отъ него слишкомъ значительныхъ бѣдъ; но въ 60-хъ годахъ XV в. произошелъ среди магометанскаго міра переворотъ, имѣющій не малое значеніе въ исторіи восточной Европы. Татарскія орды, до сихъ поръ опустошавшія Россію, какъ онѣ ни были страшны, мало по малу превращались въ простыя разбойничьи шайки, наносившія населенію лишь временный вредъ. Но когда единовѣрцы ихъ—турки окончательно укрѣпились на материкѣ Европы (съ завоеваніемъ Константинополя), то преж-

ніе временные хищническіе набѣги кочевниковъ получаютъ новый смыслъ и систематическое значеніе подъ верховнымъ руководствомъ главы магометанства—турецкаго султана. Крымскій улусъ призналъ верховную власть цареградскаго падишаха въ 1478 г.; тотчасъ послѣ этого для южной Руси наступила новая эпоха татарскихъ опустошеній, эпоха, соединенная съ именемъ Менгли-Гирея, истиннаго основателя могущества Крымскаго ханства. Она лишена мрачной славы кровавыхъ погромовъ Батые, Тамерлана или Эдигея, но зато отличается систематичностью, постоянствомъ и такъ сказать безотвязностью татарскихъ, а потомъ и турецкихъ набѣговъ. Результаты сказались тотчасъ-же. Прежнія христіанскія поселенія, уживавшіяся въ самомъ Крыму съ татарскимъ владѣтельствомъ (генуэзская колонія Кафа), теперь падаютъ и населеніе ихъ подвергается поголовному истребленію. Въ важнѣйшихъ сопредѣльныхъ пунктахъ съ Литовскимъ государствомъ захвачены прежнія литовскія, или основаны новыя магометанскія укрѣпленія (Очаковъ въ 1492 г., Тягинь—тогда-же); южная граница государства, обозначенная писцами вк. Семена Олельковича по берегу Чернаго моря, отодвигается далеко къ сѣверу. Вообще въ дѣйствіяхъ Менгли-Гирея виденъ уже государственный смыслъ и цѣли, очевидно, подсказанныя изъ Константинополя. Съ конца XV в. начинается и непосредственное участіе турокъ въ походахъ на южную Русь, то вмѣстѣ съ татарами, то отдѣльно. Продолжаются иногда старыя набѣги и заволжскихъ татаръ; но главная роль въ опустошеніи южной Руси принадлежитъ Крымскимъ хищникамъ, которые совершали свои привычныя походы на южную Русь уже для двойной цѣли: ради временной добычи, и въ угоду турецкому султану. Опустошительныя наѣзды XV в. были памятны южно-русскому населенію еще во 2-й полов. XVI в. При самомъ Менгли-Гиреѣ они повторялись (во время борьбы Литвы съ Москвою) почти ежегодно. Уже на другой годъ послѣ того, какъ крымскій ханъ сдѣлался вассаломъ турецкаго султана, именно въ 1479 г. „пришли татары на Подолье; наши услышавши о томъ, пошли къ

нимъ на встрѣчу и татары скрылись въ Черномъ лѣсу; когда-же наши возвратились восвояси, татары вышли изъ Чернаго лѣса и много зла сотворили на *Подольѣ и около Браสลавля* (Густ. лѣт.). Но это было только предвѣстіемъ знаменитаго опустошенія южной Руси въ 1482 году, со времени котораго она обратилась опять почти въ пустыню, почти въ такое же состояніе, въ какомъ была при Батыѣ. Менгли-Гирей подступилъ къ *Кіеву* изъ-за Днѣпра, конечно, опустошивши предварительно все *Заднѣпровье*, которое съ тѣхъ поръ представляетъ дѣйствительную пустыню и до послѣдней четверти XVI в. о немъ прекращаются почти всякія историческія свидѣтельства. Прошедши черезъ Днѣпръ, ханъ овладѣлъ Кіевомъ; воевода Кіевскій Иванъ Ходкевичъ со всѣмъ семействомъ попался въ плѣнъ (гдѣ и умеръ); тогда не было пощады ни церквямъ, ни монастырямъ, ни лицамъ духовнымъ; многіе были перебиты, многіе погибли въ пещерахъ; цѣнныя святыни изъ Св. Софіи были разграблены и потомъ отосланы въ Москву¹⁾. Къ этому же времени относится опустошеніе и правобережной части Кіевской земли, которая потомъ, въ половинѣ XVI в. не могла оправиться и жители приписывали еще тогда печальную судьбу своихъ поселеній Менгли-Гирею. Тогда, т. е. въ 1545 г. королевскій дьякъ Левъ Потѣвичъ Тышкевичъ, описывая украинныя замки, на вопросъ свой, обращенный къ житомирцамъ: кто издавна обязанъ былъ давать подводы и стаціи? услышалъ отъ землянъ и мѣщанъ слѣд.: когда въ прежніе годы городъ былъ въ цѣлости и села сидѣли на своихъ селищахъ, тогда мѣщане давали стаціи и подводы отъ нихъ ходили до Чуднова и Звягля, а въ другую сторону до Кіева; села Романовъ, Коростешовъ, Ловковъ и Крошня, которыя потомъ розданы землянамъ, помогали имъ. Но царь Менгли-Гирей

¹⁾ Въ рукописномъ помянникѣ Кіево-Печерской лавры, который начатъ вновь послѣ разоренія монастыря Менгли-Гиреемъ, стоитъ слѣдующая замѣтка: „первый уписъ (помянникъ) изгорѣлъ 6911 (1483) плѣненіемъ киевскимъ безбожнаго царя Менкирѣя и съ погаными Агаряни; тогда и сію божественною церковь опоустушиа и вся святія книги и иконы пожгоша; мы жъ, по днехъ нѣсколькихъ, изъ ихъ поганства изшедше, и пакы начахомъ имена писати, ихже помняше, еже исперва написаны быша“.

взялъ городъ Житомиръ и опустошилъ его при королѣ Казимирѣ; тогда король, видя опустошеніе и обѣднѣніе этого города, освободилъ мѣщанъ отъ стацій и подводъ ¹⁾.—Дѣйствительно, сравнивая древнѣйшее описаніе Кіевской земли (ок. 1471 г.) съ люстраціями 1545—1552 годовъ, находимъ, что многія селенія, обозначенныя въ первой, во вторыхъ или вовсе не обозначаются, или являются пустыми селищами. Предѣлы пустыни со временъ Менгли-Гирея подвинулись далеко на сѣверъ, за Рось: украинныя зѣмки остались среди нихъ уединенными оазисами. Пока былъ живъ старый король Казимиръ, государство употребляло хотя нѣкоторыя средства защиты и новаго заселенія страны; по крайней мѣрѣ зѣмки были восстанавливаемы. Но окрестная страна и въ тѣ времена была опустошаема безнаказанно, что доказывается слѣд. лѣтописнымъ фактомъ, записаннымъ подъ 1486 годомъ: „татары безъ милости плѣнили *Подоліе и Русскую землю, въ теченіи трехъ годовъ*, безъ всякаго отпора“ (Густ. лѣт.). Не забудемъ, что король Казимиръ совмѣщалъ въ своихъ рукахъ скипетры Польскаго королевства и в. кн. Литовскаго и такимъ образомъ располагалъ для защиты украинъ двойными могучими средствами. Связь Литвы съ Польшею, по мнѣнію польскихъ писателей, могла оказать огромную услугу для защиты южной украины союзными силами. Но факты, которые бы могли быть приведены въ довазательство этой мысли, показываютъ только, что Польша иногда (но далеко не всегда) принимала участіе въ защитѣ *собственныхъ предѣловъ*, т. е. тогда, когда татары нападали на части Подолія и Волыни, принадлежавшія Польшѣ. Слѣдуя безпристрастію старыхъ русскихъ лѣтописцевъ, приведемъ и мы эти факты: въ 1489 г. „послѣ многихъ плѣненій нашей земли отъ татаръ, послалъ противъ нихъ Казимиръ сына своего Іоанна Альбрехта, который соединился съ Русью и съ Подолянами и пошелъ противъ татаръ къ Коперштинѣ. Увидѣвши ихъ, татары исполчились и пошли противъ нашихъ и начали стрѣлять „взгору“, такъ что и небо отъ стрѣлъ ихъ затмилось и много тогда нашихъ

¹⁾ Арх. Ю. Р. VII. Томъ I. стр. 135.

людей и коней поразили стрѣлами; но наши подбѣжали къ нимъ и въ рукопашную побили ихъ до 15 тысячъ; не мало взяли въ плѣнъ живыхъ, и, покончивши съ этими, обратились на другихъ (занимавшихся грабежомъ русскаго лагеря); наши напали на нихъ нечаянно и убили изъ нихъ до 10 т., въ томъ числѣ самаго царика. Послѣ этой побѣды, татары опять собрались и пришли въ безчисленномъ множествѣ, когда была уже зима...; наши, нашедши слѣдъ, пошли за ними утоптанною дорогою и догнавши ихъ утомленныхъ въ снѣгу, легко поразили и побили ихъ“ (Густ. лѣт.). Черезъ два года послѣ того (въ 1491 г.) приходили заволжскіе татары на Волынскую землю въ числѣ 10 т.; они много зла сотворили *въ Волинской землѣ и въ Лядской*: въ Володиміръ пожгли церкви Божіи, великую церковь Пречистой мурованую (каменную) и городъ (мѣсто), а людей по городамъ, и по селамъ и по дорогамъ безъ числа посѣкли и въ полонъ побрали. Но Волинцы и Ляхи, собравшись вмѣстѣ, Божію помощію и пречистой Его Матери догнали ихъ не далеко отъ Заславля, побили поганыхъ и полонъ отполонили; немногіе изъ нихъ убѣжали, и тѣ отъ холода замерли, не дошедши до своихъ улусовъ. Надъ Волинцами былъ старостою кн. Семень Юрьевичъ Гольшанскій. Тогда видимо помогъ Богъ христіанамъ надъ погаными; нашихъ убито менѣе десяти (?), а ихъ поганцевъ 8000“ (Кіевск. лѣт.).

Такия союзныя дѣйствія двухъ большихъ славянскихъ государствъ (причемъ, однако, очевидно главная роль принадлежала южно-руссамъ) въ дѣлѣ защиты восточной Европы отъ варваровъ, именно выставлялись уже тогда, какъ главный мотивъ уніи Литвы съ Польшею (Stryik. II, 404). Въ дѣйствительности же столь отрядныя проявленія союзныхъ дѣйствій поляковъ съ русскими, и притомъ только въ защиту собственно Польскаго государства, были рѣдкими случаями. Въ обыкновенномъ теченіи дѣлъ вся тяжесть борьбы падала на одну южную Русь съ нѣкоторымъ участіемъ Литвы, или безъ этого участія. Иногда собственнымъ силамъ Волини и Украйны удавалось одерживать блистательныя побѣды,

но большею частію страна была безнаказанно опустошаема. Вотъ фактъ, показывающій незначительность участія Польши и печальные результаты его. Въ 1494 г. татары опустошали *Волынъ* огнемъ и мечемъ; король Альбрехтъ послалъ на нихъ лишь нѣсколько жолнеровъ, которые были побиты большими полчищами татаръ *подъ Вишневецемъ* (Густ. лѣт.). А вотъ факты единичныхъ усилій южной Руси въ борьбѣ съ варварами. Въ 1495 г. „приходили татары Перекопскіе (сынъ царя Менгли-Гирея) въ *Волинскую землю* и едва не взяли гор. Корца; но кн. Семень Юрьевичъ, староста Луцкій, маршалокъ Волинскій земли, съ Литвою и съ Волинцами, поразилъ часть ихъ, а прочіе татары побѣжали отъ Корца“ (Кіев. лѣт.). Въ 1496 г. „приходили въ *Волинскую землю* сыновья Перекопскаго царя Менгли-Гирея со всею ордою Перекопскою и много зла сотворили Волинской землѣ: сожгли церковь и монастырь св. Николы въ Жидичинѣ и взяли безчисленный полонъ, а многихъ побили; они осадили въ гор. Ромномъ кн. Семена Юрьевича. Василя Хреbtовича—намѣстника Володимірскаго, кн. Константина Острожскаго и всѣхъ Волинцевъ. Сначала татары начали показываться не въ большомъ числѣ; русскіе, не замѣчая множества ихъ, сказали сами себѣ: „сотворимъ нѣчто мужественное“, и выѣхали противъ нихъ изъ города и бились крѣпко съ ними и убили отъ нихъ нѣсколько. Тогда выступило множество татаръ; князь Семень, увидѣвши, что невозможно стоять противу такихъ силъ, возвратился въ городъ. А половцы (татары) городъ сожгли и, взявши небольшой окупъ съ города, со всѣмъ плѣномъ вzwратились во свояси“ (Лѣт. Кіев.). Въ 1497 г. марта 23 приходили татары и турки въ *Волинскую землю* и воевали вокругъ Кременца; они, взявши около 400 душъ плѣна, возвратились во свояси. Собрался кн. Михайло Острожскій со своими людьми и догналъ ихъ за Полоннымъ; онъ избилъ ихъ всѣхъ, плѣнъ весь возвратилъ и вернулся съ похвалою во отечество свое“. Въ томъ же году приходили Перекопскіе татары и взяли множество плѣна въ *Олешкой волости* и въ *Мозырской*; догнали ихъ князь Михайло и кн. Константинъ Острожскіе съ дворянами

великаго князя въ субботу на другой недѣлѣ по великомъ дни въ землѣ Браславской на р. Сорокѣ, на Кошиловскихъ селищахъ, а другихъ догнали въ верховьяхъ Уши рѣки и могилы Пѣтуховой; избили ихъ всѣхъ до конца и плѣнъ весь отплѣнили; убили царевича Акманлу, а всѣхъ ихъ убито 340; изъ нашихъ погибъ одинъ человекъ и то изъ простыхъ (Кіев. лѣт.). Такъ южная Русь при случаѣ удачно справлялась съ татарскими полчищами сама; защищали ея предѣлы не поляки, а кн. Семень Юрьевичъ, кн. Острожскіе и „волынцы“. Въ томъ же 1497 г. встрѣчается болѣе крупный фактъ, на которомъ легко провѣрить степень дѣйствительнаго участія Польши въ дѣлѣ защиты страны отъ магометанскихъ народовъ. Со времени знаменитаго пораженія при Варнѣ 1444 г., Польша въ теченіи 50 л. боялась предпринимать какое-бы-то ни было серьезное дѣйствіе противъ Турціи. Но вотъ въ 1497 г. польскій король, повидимому, рѣшился на новое большое предпріятіе, объявивъ, что цѣлю похода было возвратить отъ турокъ Бѣлгородъ и Кицію; король (Альбрехтъ) склонилъ къ участію и великаго кн. Литовскаго Александра, взявъ съ него слово скрыть отъ русскихъ и литовцевъ цѣль похода. Такое странное условіе объяснилось потомъ тѣмъ, что умыселъ совсѣмъ другой былъ, а именно скрытою цѣлю похода было не завоеваніе Бѣлгорода, а захватъ Волошской земли въ пользу брата короля Сигизмунда,—захватъ христіанской сосѣдней и дружественной страны, обреченной на жертву своекорыстныхъ стремленій Ягеллоновъ. Понятно, что литовско-русское войско, дошедши со своимъ великимъ княземъ до крайнихъ предѣловъ степей за Браславль, отказалось слѣдовать дальше. Польское же ополченіе потерпѣло извѣстное постыдное пораженіе отъ Волоховъ въ Буковинѣ. Однако расплачиваться за это пришлось опять южной Руси, именно той части ея, которая непосредственно была подчинена Польшѣ: въ 1497 г. Стефанъ забралъ большой плѣнъ въ Галиціи и продалъ татарамъ и туркамъ (по сказанію Стрыйковскаго до 10 т.); затѣмъ въ іюлѣ пришли татары и также безъ милости надѣлали бѣдъ огнемъ и ме-

чемъ на *Подоль* и на *Волини*. Король Альбрехтъ повелѣлъ по-политой шляхтѣ собираться подъ Судомиромъ; она собралась и, собравшись лупила (грабила своихъ) людей, а татары, поплѣнивши землю и выведши безчисленное множество христіанъ въ плѣнъ, возвратились домой; шляхта же надѣлавши въ окрестностяхъ Судомира почти такихъ же бѣдъ, какъ татары, возвратилась во свояси“ (Густ. лѣт.). Въ такія бѣдствія вовлекало южную Русь мнимое содѣйствіе Польши въ защитѣ южно-русскихъ предѣловъ.

Съ тѣхъ поръ нападеній турокъ приводили Польшу въ паническій страхъ; такъ когда въ 1498 году послѣ татаръ, „пришли чрезъ Волошскую землю турки въ *Подоліе*, въ числѣ около 70 т.; то начавши отъ Днѣстра, они пустошили огнемъ и мечемъ страну около Галича, Жидичева, Дорогобыча и Самбора. Они еще больше зла надѣлали бы, ибо никто имъ не противился, еслибы не самъ Богъ отогналъ ихъ, напустивъ на нихъ безмѣрную зиму и снѣга, чего они не привыкли терпѣть; перемерзло у нихъ тогда 40 тысячъ людей; остатокъ же тѣхъ, которые спаслись отъ мороза, перебилъ Стефанъ, воевода Волошскій... Въ то время былъ такой страхъ и трепеть въ Польшѣ, что жители хотѣли, оставивши свою землю, уходить въ другія страны“ (Густ. лѣт.). Этотъ страхъ тѣмъ болѣе напрасенъ, что правитель маленькой страны—Валахіи не боялся вступать въ открытую борьбу съ турками и одерживалъ надъ ними иногда побѣды.

Рядъ нападеній XV в. завершился измѣненнымъ опустошеніемъ польской части южной Руси въ 1499 году, „когда Менгли-Гирей, помогая Москвѣ, послалъ сына своего Ахматъ-Гирея съ иными сыновьями и со множествомъ татаръ на *Волинь*; они поплѣнили страну около Бѣлза, Красника, Туробина, Краснаго Ставу, Люблина, Урендова; сожгли Владиміръ и Берестіе и пр.; опустошили огнемъ и мечемъ край до самой Вислы. Собрался идти на нихъ король Альбрехтъ, но не имѣлъ достаточной силы и вернулся въ Краковъ; татары же отвели весь плѣнъ въ свою землю; въ сентябрѣ они опять пришли въ Польшу и по обычаю своему поражали

огнемъ и мечемъ страну отъ Берестья до Опатова; король опять пошелъ на нихъ, но татары уже отошли съ плѣномъ въ свою землю“ (ibid). Такимъ бѣдствіямъ подвергались южно-русскія окраины самой Польши.

Если она не могла защитить свои собственные предѣлы, то Литовскому государству нечего было ожидать отъ нея себѣ помощи. Обращаясь опять къ Литвѣ, видимъ, что, не получая помощи отъ Польши, и будучи не въ состояніи защитить южныя границы своего государства, Литовскій великій князь прибѣгъ къ крайнимъ и унижительнымъ для государства средствамъ, а именно: въ 1500 г. великій князь Александръ предложилъ Менгли-Гирею поголовную дань, по 3 деньги съ каждаго человѣка, съ земель Кіевской и Подольской¹⁾, чѣмъ и подалъ поводъ хану смотрѣть на южную Русь, какъ на собственный улусъ, а так. обр. возбудилъ въ татарахъ новыя притязанія и новые мотивы къ нападеніямъ. Столь же мало удачною была попытка противопоставить одну татарскую орду другой; это нисколько не спасло страну отъ повторительныхъ опустошеній; даже болѣе: южная Русь, въ слѣдствіе того, сдѣлалась ареною междоусобной борьбы татаръ двухъ главныхъ ордъ: въ 1501 г. на поляхъ около Кіева рѣзались между собою Заволжскіе и Крымскіе татары (Шахмать съ Менгли-Гиреемъ); первые—союзниками польскаго короля приглашали его въ совокупному нападенію на Крымцевъ; но въ то время Александръ былъ уже избранъ королемъ Польскимъ и былъ въ Краковѣ; поляви, по случаю коронаціи его, „творили себѣ утѣшеніе“ (Густ. лѣт.). Такимъ образомъ Польша допустила полное пораженіе Крымцами своего союзника, тщетно ожидавшаго помощи, когда орда его гибла въ степи отъ голода и холода и, конечно, грабила Кіевскую страну. Несчастныя побитыя союзники были схвачены въ Кіевѣ и отправлены въ качествѣ плѣнника въ Вильну.

¹⁾ Акты З. Р. I, № 183.

Послѣ этого, въ началѣ XVI в., набѣги Крымцевъ приняли особенно широкіе размѣры и охватывали огромный районъ, достигая до центра государства, т. е. до Вильны ¹⁾.

Само собою разумѣется, что путь татаръ въ эти отдаленныя страны шелъ чрезъ южную Русь, на которую и падали первые ихъ удары: въ 1503 г. осенью на р. Ушѣ потерпѣло поражение русское войско подъ предводительствомъ князей Оед. Ив. Ярославича, Юр. Ив. Дубровицкаго и Григорія Глинскаго, который былъ въ то время старостою Овруцкимъ и въ этой битвѣ былъ убитъ. Тогда-же и на Подольѣ пришлось мѣстнымъ украинникамъ отражать нападеніе татаръ ²⁾.

Въ такомъ положеніи засталъ дѣла новый король и великій князь Сигизмундъ; ханъ Менгли-Гирей въ торжественномъ манифестѣ (1506 г.), не боясь обличеній во лжи, объявилъ все государство Литовское, особенно-же южную Русь, своимъ исконнымъ владѣніемъ, которое лишь пожаловано его предками великимъ князьямъ Литовскимъ, подъ условіемъ дани. Новый король принужденъ былъ въ 1507 г. заключить мирный договоръ съ Менгли-Гиреемъ. Но, не смотря на то, что Крымскій ханъ уже не былъ (при Вас. Іоанновичѣ) союзникомъ Московскаго великаго князя, миръ съ Литвою не удержался даже въ теченіи одного года; набѣги продолжались до самой смерти Менгли-Гирея (1515 г.); такъ въ 1507 году приходили татары опять въ Русскую землю; въ 1508 г. когда они снова посѣтили Русь, то кн. Конст. Острожскій поразилъ ихъ и отнялъ плѣнъ. Съ тѣхъ поръ во все 40-лѣтнее царствованіе Сигизмунда не видимъ ни одного случая общихъ и рѣшительныхъ

¹⁾ Въ 1503 г. Батый-Гирей, сынъ Менгли-Гирея, пришелъ подъ Слуцкъ; татары, обложивши Слуцкъ, распустили загоны подъ Клецкъ и Несвижъ; замокъ въ Клецкѣ сожгли. Тогда же вновь татары поплѣнили землю до Новгородка (Густ. лѣт.); въ 1505 г. Менгли-Гирей добрался до Минска, загоны его доходили до Вильны (*ibid.*). Въ 1506 г. сыновья Менгли-Гирея поставили свой лагерь подъ Лядою и оттуда выпускали свои загоны (*ibid.*). Въ 1510 г. Менгли-Гирей дошелъ до Вильны и много плѣну набралъ (*ibid.*). Нападенія повторились въ 1512 и въ 1515 гг.

²⁾ Stryik. II, 319.

предпріятій противъ татаръ и турокъ. Все вниманіе вел. князя и всѣ силы государства были обращены на борьбу съ Москвою; татары по прежнему хозяйничали въ южной Руси. Въ 1516 г. 40 т. татаръ расположились у Бужска и распустили загоны по *Волини* и *Подолью* и отвели въ плѣнъ около 50 тыс. человекъ.

Так. обр. хотя Сигизмундъ опять соединилъ въ своихъ рукахъ скипетры Польши и Литвы; но и такой союзъ съ Польшею мало приносилъ пользы Руси и Литвѣ; даже болѣе: взаимная борьба Литвы и Польши за часть Подолья, захваченную поляками, подавала поводъ къ обоюднымъ подозрѣніямъ въ подводѣ татаръ и турокъ и измѣнѣ; такъ подъ 1519 г. Кіев. лѣтопись заноситъ слѣдующій интересный, хотя не совсѣмъ ясный фактъ: „татарѣ съ поляками зрадившися (согласившися) нашихъ (по друг. сп. Русь) подъ Сокалемъ поразили, а другихъ въ Бугѣ потопили“ ¹⁾. До нѣкоторой степени у Стрыйковского этотъ фактъ, объясняется тѣмъ, что поляки не послушались здраваго совѣта предводителя русскихъ кн. Константина Острожскаго ²⁾; русскіе легко могли увидѣть въ этомъ измѣну (можетъ быть не безъ нѣкотораго основанія). Въ награду за такое поведеніе въ 1524 г. турки и татары опустошили немилосердно земли Львовскую, Саноцкую, Бѣльскую и Подольскую; поляки „не осмѣлились выйти къ нимъ на встрѣчу, помня Сокальское пораженіе“ ³⁾.

Памятная побѣда надъ татарами 1529 г. одержана единичными силами Руси, именно кн. Константиномъ Острожскимъ, кн. Юріемъ Семеновичемъ Слуцкимъ, Ѳедоромъ Сангушковичемъ Владимірскимъ, кн. Иваномъ и Александромъ Вишневецкими, кн. Александромъ Чарторыйскимъ, Андреемъ Немиричемъ воеводою Кіевскимъ и Остафіемъ Дашкевичемъ старостою Черкасскимъ и Каневскимъ. Изъ литвиновъ участвовалъ только Юр. Ник. Радзивиль, въ качествѣ старосты Гроденскаго. Ополченіе всѣхъ силъ

¹⁾ Издан. Кіев. Коммис. 1888 г., стр. 75.

²⁾ Stryikow. II, 392.

³⁾ Ibid. II, 393.

русскихъ земель собралось въ Кіевѣ и гнало татаръ на 40 миль до Ольшаницы; татаръ было болѣе 34 т. Тогда отняли у нихъ плѣнниковъ 80,000 (sic) и положили на мѣстѣ (будто-бы) 24,000¹⁾. Тогда же другую побѣду надъ ними одержалъ кн. Юрій Слуцкій вмѣстѣ съ Евстафіемъ Дашкевичемъ у Канева и Черкасъ²⁾. Наоборотъ, походъ, предпринятый поляками въ 1529 г. подъ Очаковъ (куда они „ходили въ козацтво“), кончился совершеннымъ пораженіемъ ихъ отъ хана татарскаго (будто бы вслѣдствіе измѣны)³⁾. Послѣ новыхъ вторженій татаръ, наконецъ въ 1533 г. въ Константинополь былъ заключенъ миръ между турками, татарами и волохами съ одной стороны и Польшею и Литвою съ другой. Съ того времени начинается и идетъ на цѣлое столѣтіе то ненормальное состояніе вещей, при которомъ правительство Литовское настаиваетъ, чтобы украинные люди не задирали татаръ, а между тѣмъ татары совершали по прежнему свои опустошительные набѣги. Так. обр. положеніе украинниковъ сдѣлалось вдвойнѣ тяжкимъ: они одни продолжали защиту страны подъ угрозою со стороны собственнаго правительства; тогда настала приснопамятная дѣятельность козачины, иногда руководимая мѣстными старостами, какъ въ Литовской украинѣ, такъ и въ Польскомъ Подольѣ. Такъ въ 1534 г. татары опять опустошили *Волынь*; при этомъ одинъ загонъ ихъ разбилъ Венжикъ, „козакъ Хмельницкій“⁴⁾. Въ 1541 г. Бернатъ Претвичъ, староста Барскій, въ отмщеніе татарамъ за опустошеніе *Винничицкихъ* волостей, вторгнулся въ Перекопъ съ Черемисами (осѣдлыми Барскими татарами), перебилъ и потопилъ татарскихъ женъ и дѣтей⁵⁾. При такихъ обстоятельствахъ окончилось царствованіе Сигизмунда I; при немъ украинскіе замки оставались въ небреженіи, какъ засвидѣтельствовалъ люстраторъ 1545 г.; лишь въ

¹⁾ За цифры, сообщаемыя Стрыйковскимъ, конечно, нельзя ручаться.

²⁾ Strykow. II, 394.

³⁾ Ib. II, 395.

⁴⁾ Ib. II, 397.

⁵⁾ Ib. II, 399.

Польскомъ Подоліи королева Бона заботилась объ укрѣпленіи своего Бара. Предпріятія украинскихъ старостъ не встрѣчали поддержки.

Наступательное движеніе на самый центръ татарскихъ улусовъ было преждевременно, когда не доставало силъ защитить свои внутреннія страны отъ новыхъ татарскихъ опустошеній, которыя продолжались и въ началѣ царствованія Сигизмунда-Августа; такъ въ 1549 г., при новомъ нападеніи татаръ на *Волинь*, былъ набранъ ими большой плѣнъ; въ числѣ плѣнныхъ былъ и кн. Вишневецкій съ женой¹⁾. Въ 1550 г. по Кіев. лѣт.²⁾, или въ 1551 г. (по люстраціи³⁾) Девлетъ-Гирей подступилъ къ *Браславу* среди перемирія, когда послы его были у короля и вели переговоры о мирѣ. Поэтому въ Браславлѣ сидѣли безопасно: люди разошлись изъ замка по пашнямъ и по пасѣкамъ. Ханъ пришелъ со всѣмъ своимъ войскомъ, со вспомогательнымъ отрядомъ турецкихъ янычаръ и съ артиллерію; то было 2 сент. Въ городѣ заперлись женщины и дѣти, а мужчинъ было только 50 и то малопригодныхъ къ оборонѣ. Началась осада. Лѣзли на приступъ преимущественно турки, а татаръ принуждали къ тому палками. Въ Браславлѣ отличался мужествомъ землянинъ Кудряшко; онъ ободрялъ остальныхъ и тянулъ ихъ за руки на стѣны. Пальба продолжалась въ среду, четвергъ и пятницу; затѣмъ непріатели хотѣли взять городъ штурмомъ, но узнавши, что въ немъ воды нѣтъ, рѣшились взять его жаждою. Старосты въ то время не было, намѣстникомъ его оставался панъ Слупица; онъ да еще Романъ Красносельскій, Сергѣй Оратовскій, Трушенко и Митько Золотаръ рѣшили сдаться. Въ субботу ханъ прибылъ къ замку, забралъ орудія и порохъ, побралъ въ плѣнъ людей, а въ воскресенье, запаливъ замокъ и городъ, ушелъ. Тѣ люди, которые во время осады были внѣ города, также были переловлены по лѣсамъ. Осталось изъ нихъ только 200,

¹⁾ Ibid. 403.

²⁾ Изд. Кіев. Ком. 1888.

³⁾ См. № VII.

которые во время прибытія люстраторовъ въ 1552 г. сидѣли и ждали возобновленія замка, „не желая разстаться съ своими отчинами, ради великихъ тамошнихъ выгодъ“¹⁾).

Въ такомъ опустошенномъ видѣ застають Украину люстраціи половины XVI в. Люстраціонные акты единогласно свидѣтельствуютъ, что важнѣйшая причина неуспѣховъ колонизаціи заключается въ продолжающейся необезпеченности Украины отъ татарскихъ набѣговъ; изъ люстраціи 1545 г. узнаемъ, что Житомирскіе крестьяне „по селищамъ не смѣютъ жить ради татаръ“, что многіе Житомирскіе земляне „сгибли отъ татаръ, не оставивши потомства“. Люстраторамъ 1552 г. повсюду (въ повѣтахъ Житомирскомъ, Каневскомъ и Черкасскомъ) жители заявляли, что въ селахъ крестьяне не живутъ, а лѣтомъ и зимою живутъ въ городахъ, или нѣкоторые зимуютъ въ городѣ, а лѣтомъ живутъ въ селѣ; напр. село Вороново (въ Канев. пов.) считаетъ у себя 15 семействъ крестьянъ, которые „зимуютъ при замкѣ и городѣ, а лѣтуютъ тамъ на островѣ“. Въ с. Тулиблѣ (тогоже пов.) 9 семей; но они „зимуютъ и лѣтуютъ при замкѣ“; тоже находимъ въ селахъ: Подсычахъ и Колтыгаевѣ²⁾). Замки по прежнему остаются оазисами среди пустынь. Села и города превратились въ селища и городища, которыя лишь юридически принадлежатъ владѣльцамъ ихъ съ извѣстною группою крестьянъ. Все населеніе повѣта ютится при замкѣ и въ острогѣ.

Въ люстраціяхъ Подольскихъ не отмѣчается такого всемѣстнаго запустѣнія, но и здѣсь въ эпоху, ближайшую предъ описаніемъ 1565 г., татарами разрушено множество селъ и мѣстечекъ; такъ въ 1558 г. татары разрушили въ староствѣ Хмельницкомъ между прочимъ села: Кумановцы, Кочановку, Кожуховъ, Гуминцы, Недвидовку, Заселово; сверхъ того мѣстечко Улановъ не могло осѣсться „потому, что его татары часто навѣщали“³⁾). Въ Каменецкомъ ста-

¹⁾ См. N VI.

²⁾ Архивъ Ю. Р. ч. VII-я Т. I. стр. 98, 99, 135.

³⁾ См. № XII стр. 156, 157, 161, 163.

роствѣ въ то-же время опустошены: м. Летичевъ, с. Кричище, Рашенцы ¹⁾); въ староствѣ Барскомъ, также въ 1558 г., „с. Щодрову, Поповцы и другія села татары разрушили до грунту и людей изъ нихъ немало въ неволю побрали“ ²⁾. „С. Кудіовцы сидитъ на татарскомъ пляху; королева Бона пожаловала его землянамъ Кудіевскимъ для заселенія; они и набрали было до 20 крестьянъ, но татары въ 1558 г. разрушили его, такъ что теперь тамъ нѣтъ ни одного человѣка, а живутъ только три землевладѣльца“. Неизвѣстно когда разрушены татарами с. Берлинцы, и Козловъ. Въ 1564 г., при управленіи Мартына Гербурта, въ староствѣ Барскомъ татары опустошили села: Маниковцы, Межировцы. Въ 1569 г. показано опустошенными отъ татаръ на Подольѣ 35 сель. Вообще же надо имѣть въ виду, что татарскія опустошенія совершались въ разныхъ пунктахъ южной Руси ежегодно, что и Польское Подолье, несмотря на неприступныя укрѣпленія Каменца и сильный замокъ Бара, было опустошаемо не менѣе Литовской Украйны; показаніе люстрацій 1565 года о большей населенности этой страны, сравнительно съ Литовскою Украйною по люстраціямъ 1545 и 1552 г., не даетъ вѣрныхъ основаній для сравненія, ибо множество сель въ Польскомъ Подольѣ основано, или заселено въ годы, ближайшіе предъ люстраціею; напр. за 5 лѣтъ (Яковле), за 9 (Шершеневцы), за 6 (Селяковцы) ³⁾; многія розданы только королевою Бонною, Сигизмундомъ-Августомъ ⁴⁾, старостою Мартыномъ Гербуртомъ ⁵⁾. Наоборотъ многія имѣнія представляютъ пустыни, хотя пожалованы еще въ 1-й пол. XV в. Но не будемъ умножать примѣры изъ люстрацій, потому что вслѣдъ за тѣмъ именно люстраціи будутъ служить для насъ главнымъ матеріаломъ для изобра-

¹⁾ См. № XIII, стр. 181, 199. Сл. *Źród. Dziejowe*, XIX, 219—228.

²⁾ См. № XIV, стр. 237, 241, 264, 265, 271.

³⁾ Ibid. стр. 262, 279.

⁴⁾ Ibid. стр. 266, 267.

⁵⁾ Ibid. стр. 269.

женія состоянія Украины въ пол. XVI в.,—состоянія поистинѣ печальнаго.

Но въ 50-хъ и 60-хъ годахъ XVI в. т. е. во вторую половину правленія Сигизмунда-Августа, лѣтописныя извѣстія о набѣгахъ татаръ становятся гораздо рѣже, что, по всей вѣроятности, совпадаетъ съ ослабленіемъ могущества хановъ послѣ Менгли-Гирея при его дюжинныхъ преемникахъ. Отчасти имѣетъ значеніе и то, что новый король довольно энергически (въ началѣ правленія) взялся за исправленіе украинскихъ замковъ и упорядоченіе отношеній среди тамошнихъ жителей. Главнѣйшею же причиною является усиленіе козачины въ при-днѣпровскихъ и при-бужскихъ степяхъ (о чемъ скажемъ въ своемъ мѣстѣ). Слѣдуетъ думать, что въ упомянутыя два десятилѣтія до Люблинской уніи колонизація въ украинскихъ повѣтахъ сдѣлала гораздо большіе успѣхи, что и подтверждается частными актами объ основаніи или существованіи новыхъ сель и мѣчстечекъ въ степяхъ¹⁾. Но документальнымъ подтвержденіемъ этого могли бы быть люстраціонныя акты 1570—71 годовъ, которыхъ мы не имѣемъ.

Мы поставили для себя рамкою настоящаго очерка Люблинскую унію 1569 и потому не продолжаемъ разсказа объ исторической судьбѣ украиннаго населенія за этотъ предѣлъ. Намъ слѣдовало бы только подвести итоги на счетъ гипотезы о пользѣ союза Литвы съ Польшею для взаимной защиты ихъ отъ варваровъ. Въ замѣнъ этого предпочитаемъ привести фактъ, хотя и выходящій за предѣлы настоящаго этюда, но именно потому наиболѣе характерный. Въ 1569 г. Литва и Польша составили уже одно государство, а юго-западная Русь непосредственно подчинена Польшѣ. Тогда уже мы вправе ожидать, что беззащитность южныхъ предѣловъ миновала навсегда, что громадное сплоченное государство въ силахъ будетъ дать отпоръ Крымскимъ хищникамъ, что уже не будетъ нужды въ услугахъ степныхъ добровольцевъ-козаковъ,

¹⁾ Архивъ Ю. Р. Ч. VI-я Т. I. № XX, XXI, XXV.

что вообще наступить миръ и процвѣтаніе въ безпокойныхъ южныхъ окраинахъ. Но вотъ фактъ, относящійся къ 1575 году. Въ этомъ году заключено было перемиріе между Польшею и Турціею и татарами, но въ томъ же году татары „нанесли вредъ въ земляхъ *русскихъ, волынскихъ и подольскихъ*: кромѣ побитыхъ стариковъ и малыхъ дѣтей, тогда взято въ плѣнъ (по показанію Стрыйковскаго) 55,340 человекъ, захвачено коней 150,000, скота 500,000 и овецъ 200,000, кромѣ прочихъ вещей: золота, серебра и разнаго домашняго скарба“. Предводителями татарскаго ополченія были 7 сыновей хана съ огромными толпами (отъ 10 до 15 тысячъ каждая); сверхъ того Добруджинскими и Бѣлгородскими татарами (до 10000) предводительствовалъ Бакай; наконецъ зять хана съ 12 т. и Дерви-Мурза съ 10 т. шли позади войска. Громадныя полчища увели весь плѣнъ безнаказанно; а Литовско-польское войско не осмѣлилось вступить въ генеральную битву, а лишь „урывало, гдѣ могло“ ¹⁾. Если это сказаніе признать преувеличеннымъ, особенно въ цифрахъ плѣнниковъ, во всякомъ случаѣ набѣгъ 1575 г. напоминаетъ времена Батыя, Эдигея и Менгли-Гирея; онъ показалъ русскимъ и литовцамъ, сколько пользы получили они въ замѣнъ потери ими своей политической самостоятельности въ 1569 году.

¹⁾ Stryik. II, 422.

II.

Ослабленіе успѣховъ колонизаціи въ 1-й пол. XVI в.; свойства историческихъ матеріаловъ; географическій обзоръ украинныхъ повѣтовъ.

При изложенныхъ выше обстоятельствахъ, неудивительно, что въ половинѣ XVI в. мы застаемъ южную Русь въ состояніи вторичнаго запустѣнія.

Приступая къ изложенію результатовъ колонизаціи, достигнутыхъ южною Русью до Люблинской уніи, мы должны сдѣлать невольную оговорку на счетъ пригодности для означенной цѣли того историческаго матеріала, какимъ должна довольствоваться наука.

Для сличенія населенности южной Руси XVI в. съ населенностію ея въ вѣкѣ XV-мъ и вообще для исторіи заселенія служить преимущественно такъ называемые люстраціонные акты¹⁾.

Люстрація есть описаніе государственныхъ имуществъ, для цѣлей финансовыхъ и военныхъ. Въ нее входитъ описаніе цент-

¹⁾ Цѣлямъ исторической статистики населенія, кромѣ люстрацій, служатъ также акты другихъ родовъ, каковы: ревизіи (т. е. спеціальныя люстраціи нѣкоторыхъ поселеній), тарифы (т. е. исчисленіе дымовъ при взиманіи податей), инвентари и отчасти акты частныхъ сдѣлокъ. Важнѣйшіе изъ этихъ актовъ вошли въ т. I ч. VII-й Арх. и въ настоящій томъ. Всѣ эти источники заслуживаютъ особаго и подробнаго изслѣдованія; здѣсь касаемся вопроса о нихъ лишь мимоходомъ.

рального замка и города, состоянія его укрѣпленій и выгоды, или невыгоды его естественнаго положенія, перечисленіе его матеріальныхъ боевыхъ средствъ (пушекъ, ружей, пороху), продовольственныхъ средствъ, находящихся въ замкѣ; далѣе люстрація касается обязанности „подданныхъ“ извѣстнаго округа, приписаннаго къ замку, исправлять укрѣпленія замка, давать стражу и отправлять военную службу; затѣмъ въ ней перечисляются экономическія средства замка (доходы старосты): доходы отъ промысловъ (охоты, рыболовства), торговыя и судебныя пошлины и корчемные доходы. Ради послѣдней цѣли люстраціи знакомятъ съ численностью мѣстнаго городского населенія; но указанія люстрацій по этому пункту становятся тѣмъ бѣднѣе, чѣмъ бѣльшими правами пользуется городъ; особенно получившій магдебургское право; тогда горожане освобождаются отъ большей части податей и повинностей и ихъ экономическій бытъ становится не интереснымъ для цѣлей люстраціи. Наконецъ люстрація перечисляетъ села, приписанныя къ замку, нерѣдко съ поименнымъ исчисленіемъ жителей.

Во времена болѣе древнія Литовско - русскаго государства, когда всѣ частныя землевладѣльцы (князья, паны, земляне и бояре) получали имѣнія на условныхъ правахъ военной и другихъ службъ, люстраціи должны были касаться (и касались) и этихъ земель. Но съ полнымъ торжествомъ шляхетства (послѣ Люблинской уніи) признано было основнымъ началомъ, что люстрированье шляхетскихъ имѣній есть нарушеніе коренныхъ правъ высшаго сословія, есть какъ-бы покушеніе обратить ихъ вновь въ имущества служебныя.

Отсюда истекаетъ существенный недостатокъ люстраціонныхъ актовъ для цѣлей исторической статистики населенія: показанія ихъ обнимаютъ лишь часть населенія, которая съ теченіемъ времени (съ прогрессивнымъ уменьшеніемъ королевскихъ имѣній) становится все менѣе значительною. Въ этомъ существенно отличаются люстраціи Западной Россіи отъ писцовыхъ книгъ Московскаго государства.

Къ этому внутреннему недостатку нашего матеріала присоединяется другой внѣшній.

Главная масса люстрацій дошла до насъ лишь отъ пол. XVI в., такимъ образомъ мы вовсе были-бы лишены средствъ опредѣлить постепенное движеніе населенія за предшествующее время. Но по счастью до насъ дошелъ отрывокъ древнѣйшей описи Кіевщины, которую мы относимъ (приблизительно) къ 1471 году на нижеуказанныхъ основаніяхъ. Эта древнѣйшая изъ дошедшихъ до насъ люстрацій юго-западной Руси, сохранилась въ Литовской метрицѣ въ видѣ отрывка безъ означенія даты, подъ названіемъ „на Рси“. Въ ней опись Кіевскихъ городовъ и селъ начинается прямо безъ всякихъ обычныхъ предварительныхъ формъ люстраціонныхъ актовъ. Точно также и конецъ акта не снабженъ никакими заключительными формулами и подписями.

Соображенія, взятыя изъ содержанія акта, не оставляютъ, по нашему мнѣнію, ни малѣйшаго сомнѣнія, что люстрація относится ко временамъ Казимира, приблизительно къ 70-мъ годамъ XV в., когда по смерти Семена Олельковича въ 1471 году Кіевское княжество обращено въ воеводство. При такомъ обращеніи княжества въ провинцію, всего необходимѣе было привести въ извѣстность имущественныя права государства въ новоприсоединенномъ удѣлѣ. Въ актѣ о князѣ Семенѣ вездѣ говорится, какъ о человѣкѣ жившемъ весьма недавно, почти современникѣ: „а князь Семень увель былъ на нихъ новину: сѣно косити, на толоу ходити, а ставъ сыпати, а того де имъ и(зъ) старины не бывало, то новина на нихъ“. Другое имя, которое постоянно упоминаетъ актъ, есть имя великаго князя Витовта. Напр. „село Цветковъ, а въ томъ селѣ атаманъ и два человѣка: одинъ слуга, другой коланъный. А за великаго князя Витовта подымщину даивали на третій годъ“. „Село Соколчо: а въ томъ селѣ 20 человѣка, а все слуги, на войну ходять, а въ ловы ходять, а подымщину даивали за великаго князя Витовта на 3-й годъ... А ставу не сыпывали, то имъ князь Семень увель было новину, а болкуновщину даивали на

прїѣздъ князю великому Витовту“.—Замѣтимъ, что никакихъ другихъ именъ актъ не вспоминаеть. Если-бы опись составлена была при Александрѣ, то невѣроятно, чтобы въ ней юридическія отношенія опредѣлялись по эпохѣ великаго князя Витовта и князя Семена, минуя цѣлый періодъ великаго князя Казимира.

Рѣшительнымъ доказательствомъ принадлежности акта XV-му в. служить сличеніе этой описи съ послѣдующими люстраціями Кіевщины, т. е. опитями XVI вѣка и именно первой половины его. Такое сличеніе указываетъ ясно, что первый актъ не соотвѣтствуетъ времени короля Александра, къ которому относится распространеніе панскаго землевладѣнія на Украинѣ. Эпоха Александра должна быть признана рѣшительною и поворотною въ этомъ важнѣйшемъ историческомъ движеніи. Напр. въ древнѣйшей описи, при описаніи двора великаго князя Грежанаго, говорится, что къ этому двору тянутъ 7 данниковъ, изъ которыхъ каждый держитъ извѣстную землю (участокъ), за которую платитъ оброкъ; въ томъ числѣ „Малафѣй держалъ Трибѣсовщину“. Въ описи 1545 года, при описаніи Житомирскаго замка, находимъ, что въ числѣ землянь, оставшихся при этомъ замкѣ есть Презовскіе: Богданъ, Жданъ, Семень и Васько; у нихъ отчинное имѣніе Презовъ, а „особливое имѣніе выслуженое Богданово, што отецъ его Андрей выслужилъ, на имя Трибѣсовъ“. Точно также села Ловковъ и Крошня, стоящія въ нашей описи въ числѣ великокняжескихъ къ городу Житомиру, въ 1545 году принадлежатъ уже частнымъ лицамъ, а именно Крошня принадлежитъ Грицку Вороничу: „отецъ его Ивашко Вороничъ выслужилъ, а другое имѣнье Ловково отецъ Стецковъ (Воронича) Гневошъ выслужилъ на королѣ Александрѣ“. А такъ какъ великій князь Александръ былъ королемъ отъ 1501 по 1505 годъ, то наша опись, въ которой означенныя имущества принадлежатъ еще в. князю, относится ко временамъ болѣе раннимъ, т. е. къ XV вѣку¹⁾.

¹⁾ Въ архивѣ Кіевской комиссіи для разбора древнихъ актовъ сохраняется въ позднѣйшей выписи, данной при королѣ Станиславѣ Августѣ, польская транскрипція

Дальнѣйшее разсмотрѣніе содержанія акта съ цѣлю сличенія его съ люстраціями XVI в. даетъ нѣсколько новыхъ основаній для признанія за нимъ принадлежности къ XV вѣку. Такое сличеніе указываетъ, что по древнѣйшей люстраціи страна была гораздо населеннѣе, чѣмъ по люстраціямъ пол. XVI в. А именно города, упоминаемые въ этой описи, суть: Житомиръ, Чудновъ, Вѣница (Винница). Изъ нихъ Вѣница, именуемая въ XVI в. обыкновенно Винницею, въ этомъ послѣднемъ вѣкѣ уже не причисляется къ Кіевскому воеводству, но при существованіи Кіевского княжества находилась въ составѣ этого послѣдняго. Населеніе городовъ не исчисляется и не перечисляется; но по нѣкоторымъ даннымъ, сообщаемымъ въ древней люстраціи, очевидно, что населенность городовъ была несравненно большая, чѣмъ въ срединѣ XVI в. Такъ въ Житомирѣ указывается 20 корчемъ; между тѣмъ по люстраціи полов. XVI в. въ г. Житомирѣ исчисляется 52 мѣщанскихъ дома и жители говорили тогда люстраторамъ, что городъ ихъ прежде былъ въ состояніи нести повинности въ пользу замка и государства; но потомъ когда Менгли-Гирей царь при королѣ Казимирѣ взялъ городъ, то онъ пришелъ въ упадокъ „и теперь (1545 г.) мы горчаки—40 или 50 человекъ не только стаціи и подводъ давать не можемъ, но и сами не имѣемъ чѣмъ питаться“¹⁾. При 20 корчмахъ въ городѣ нельзя предположить въ немъ 40 или 50 домовъ обывателей.

одной (послѣдней) части того-же акта. Въ выписи сказано, что упомянутая люстрація составлена при королѣ Александрѣ. Но такъ какъ при королѣ Станиславѣ Августѣ въ королевской канцеляріи книги Литовской метрики были именно въ томъ видѣ, въ какомъ онѣ нынѣ хранятся, то выдававшій тогда выпись очевидно опредѣлялъ время составленія люстраціи по догадкѣ, ибо (какъ сказано) въ подлинникѣ оно не обозначено. Упомянутая выпись была напечатана (польскими буквами) въ I томѣ VI-й части Архива юго-западной Россіи, № 2), при чемъ актъ помѣченъ 1501 годомъ, вѣроятно на томъ основаніи, что великій князь Александръ избранъ польскимъ королемъ въ 1501 году. Думаемъ, что ни эта дата, ни дата, сообщенная канцелярією короля Станислава Августа, не могутъ быть признаны нами за обязательныя.

Издаемъ теперь этотъ актъ въполнѣ, т. е. съ тою его частью, которая напечатана была въ I т. VI-й части Архива юг.-зап. Россіи,—издаемъ въ томъ русскомъ (подлинномъ) текстѣ его, какой занесенъ въ Литовскую метрику.

¹⁾ Арх. Ю. Р. Ч. VII, т. I стр., 185.

Если переписчикъ актовъ Литовской метрики при канцлерѣ Сапѣгѣ не измѣнилъ цифръ, то въ Чудновѣ, гдѣ показано 53 корчмы, надо предположить почти втрое больше жителей, чѣмъ въ Житомирѣ; да и дѣйствительно древняя опись прибавляетъ: „а на месте (въ городѣ) людей полно“. Неслужилое населеніе, тянувшее къ замку (кромѣ мѣщанъ), указывается въ Чудновѣ такъ: „тѣхъ людей, которые землю пахутъ, 32 человекъ; а тѣхъ, которые еще воли не высидѣли, много“ („досыть“). Служилое населеніе изчисляется только въ Житомирѣ, а именно: „въ Житомирѣ слугъ 15 вмѣстѣ съ голтями“; замѣтимъ, что въ 1545 г. въ этомъ городѣ было 11 слугъ, а въ 1552 г.—7.

Села и сѣльца приписываются къ тому или другому городу; округъ города съ селами называется *волость* (наименованіе, впрочемъ, уцѣлѣвшее и въ 1-й пол. XVI в.). Кромѣ сѣль въ описи встрѣчаются *дворы*, т. е. частныя имущества съ хозяйственными заведеніями въ нихъ; въ XVI в. такіе дворы въ украинскихъ повѣтахъ Литовскаго государства уже исчезаютъ. Къ дворамъ приписаны *приселки*, напр. „къ тому-жъ двору Грежаному приселокъ Хлупинцы..., къ Грежаному приселокъ Солодиръ, къ Грежанамъ приселокъ Шушковичи“.

Слѣдующія села, уже не упоминаемая въ послѣдующихъ люстраціяхъ, показаны населенными по древней описи: Терпсеевъ, Глевака, Цвѣтковъ, Гуляльники, Водотыннъ, Скочищевъ, Головчинъ, Почуйково, Ртищевъ, Иноходковцы, Евдадыевъ, Радостовъ, Охремовцы, Онтоновъ, Вчерашнее, Слобода. Всѣ они въ районѣ Кіевскаго повѣта. Нѣкоторыя не именуется б. м. потому, что перешли къ частнымъ владѣльцамъ; но нѣкоторыя несомнѣнно запустѣли. Такъ о селлахъ Ходорковѣ и Сокольчѣ въ люстраціи 1545 замѣчено, что они „запустѣли отъ давныхъ лѣтъ“; между тѣмъ въ древней описи отмѣчено въ с. Сокольчѣ 20 человекъ и 5 новыхъ; въ с. Ходорковѣ 7 человекъ, 8-й—атаманъ и 5 чел. новыхъ. Точно также въ Житомирскомъ повѣтѣ по описямъ XVI в. показаны пустыми селищами: Жерденевъ, Звинячее, Котельня; а между тѣмъ

по древней описи всѣ они населены, особенно Котельня, имѣвшая 24 человѣка (хозяина). Населенность сель повидимому опредѣляется въ описи вполне; если такъ, то села заключали въ себѣ обыкновенно небольшое число людей; напр. „село Глезаха, а въ томъ селѣ 8 человѣкъ“; „село Цвѣтковъ, а въ томъ селѣ отаманъ и два человѣка“; „село Скочищевъ, а въ томъ селѣ 7 человѣкъ“. „Село Ходорково, а въ томъ селѣ 7 чел., 8-й отаманъ“. Исключеніе составляютъ село Соколыча, въ которомъ 20 челов. и село Сопоговъ, въ которомъ 55 человѣкъ. За то нерѣдки села, въ которыхъ живетъ отаманъ самъ-третей; даже есть села, гдѣ повидимому сидитъ одинъ; напримѣръ „селище Вчерашнее, а на томъ селищѣ отаманъ сидитъ“. Но надо замѣтить, что эти люди не крестьяне послѣдующихъ временъ, владѣвшіе маленькими надѣлами, а хозяева, владѣвшіе каждый значительнымъ участкомъ земли; такой участокъ впоследствии могъ быть обращенъ въ цѣлое имѣніе, жалуемое королями землянину; такъ нѣкій Малафей держалъ землю Трибѣсовщину, которая впоследствии была пожалована землянину Презовскому, какъ цѣльное имѣніе. Очевидно, что поселенецъ, владѣвшій такими обширными участками, долженъ быть окруженъ немалымъ числомъ зависимыхъ отъ него людей, рабочихъ.

Что касается до сословнаго положенія населенія, то и въ этомъ отношеніи опись существенно отличается отъ послѣдующихъ люстрацій; здѣсь можетъ быть скрывается главнѣйшая причина большихъ успѣховъ колонизаціи въ XV в. Въ описи указываются слѣдующія qualificаціи населенія: мѣщане, слуги, куничники, коланые, люди новые (не высидѣвшіе воли), бортники, данники, тяглые, голтяи, поланицы или поляники, ловцы, сочники, есачники, наконецъ челядь. Не говоря о мѣщанахъ, здѣсь различаются 3 рода вассовъ: а) слуги, б) „люди“, которыхъ другое общее имя—тяглые; тѣ и другіе лица свободныя; наконецъ в) челядь—несвободныя. Большинство сельскаго населенія составляютъ *слуги*. Это лица сельскаго состоянія, получающія участки подъ условіемъ военной службы и освобожденныя отъ податныхъ обязанностей.

Они встрѣчаются и въ люстраціяхъ XVI в., но далеко не въ такомъ количествѣ. Иногда все населеніе села состоитъ изъ однихъ слугъ; напр. „село Гуляльники: а въ томъ селѣ 11 человекъ, а отаманъ и всѣ слуги на войну хаживали, а иного ничего не знали“.. Въ Житомирской волости слугъ меньше, сравнительно съ данниками; но и здѣсь есть села, исключительно занятые слугами; напр. „къ Житомиру-жъ селище Жерденевъ, а въ томъ селищи три человекъ—все слуги“. Так. обр. государство XV в., не расточая своихъ средствъ въ пользу частнаго землевладѣнія и распоряжаясь само ббльшею частію территоріи, наполняетъ села такимъ элементомъ, который приноситъ ему непосредственную пользу для защиты страны. Въ XVI-мъ же вѣкѣ сельское населеніе работаетъ уже или на землевладѣльцевъ-пановъ, или на старость. Съ другой стороны сами поселенцы, пользуясь льготами отъ экономическихъ повинностей, охотно шли въ эти опасныя мѣста и будучи заняты только военною службою, приобретали боевыя привычки; они не походили на тѣ незащитныя массы безоружныхъ крестьянъ, которыхъ потомъ татары угоняли тысячами на Черноморскіе рынки для продажи. Слуги XV в. замѣняли собою послѣдующую козачину, съ тою разницею, что не состояли въ оппозиціи съ государствомъ и служили ему по общему нормальному строю. Они не требовали никакихъ сословныхъ привилегій и даже нѣкоторые изъ нихъ временно давали подымщину. И остальное—тяглое населеніе стоитъ весьма близко къ служилому: оно состоитъ изъ людей свободныхъ, занимающихъ большіе участки (какъ уже упомянуто) и владѣющихъ ими на правахъ наследственнаго пользованія, за дань, или за подымщину. Бобыли („голтяи“, „поляники“) служили, наконецъ, самымъ удобнымъ элементомъ для набора изъ нихъ временныхъ военныхъ дружинъ.

Собственно экономическія выгоды государство извлекало изъ своихъ частныхъ дворовъ, населенныхъ несвободною челядью.

Не вдаваясь въ подробное изученіе столь важнаго акта, какова опись XV в., мы отмѣчаемъ только тѣ черты ея, которыми уясняются особенныя свойства колонизаціи XV в.

Нужно помнить еще, что опись 1471 года есть отрывок; въ ней нѣтъ описанія Черкаскаго, Каневскаго, Браславскаго повѣтовъ, а также сѣверныхъ повѣтовъ Кіевщины и наконецъ самого Кіева; поэтому неудивительно, что въ ней не перечисляются многія мѣстности повѣтовъ Кіевскаго воеводства, упоминаемыя въ послѣдующихъ люстраціяхъ.

Дальнѣйшее движеніе люстраціоннаго дѣла въ южной Руси до 1545 г. намъ неизвѣстно; но отсюда нельзя заключать, что въ указанный промежутокъ вовсе не совершалось люстрацій: до насъ дошелъ отрывокъ люстраціи Овруцкаго повѣта 1519 года.

Въ 1545 г. была предпринята и совершена общая люстрація южной Россіи, по распоряженію молодого короля Сигизмунда-Августа и по совѣту Литовской Рады, именно съ цѣлю привести въ лучшее состояніе украинные, Подольскіе и Волынскіе замки, „которые уже съ давняго времени нуждаются во вниманіи и заботахъ правительства“. Этотъ трудъ былъ порученъ королевскому дьяку Льву Патѣвичу Тышковичу и совершенъ имъ съ успѣхомъ, не смотря на противодѣйствіе со стороны высшихъ классовъ Волыни и Украйны; въ іюль были описаны Волынскіе замки (Луцкъ, Владиміръ и Кременецъ), въ августѣ украинные (Винница и Браславль), и наконецъ Житомиръ.—На общемъ Виленскомъ сеймѣ 1551 г. сеймующіе чины просили короля Сигизмунда-Августа, чтобы пограничныя замки исправлялись и содержались на счетъ казны (Просьба 7). Но король сурово отвѣчалъ, что „не радъ это слышать, какъ будто земскіе чины больше короля и Рады прилагаютъ заботливости о государствѣ; только королю и никому другому не принадлежитъ право заботиться о потребностяхъ государства и король не желаетъ впередъ слышать о такихъ вещахъ“¹⁾. Однако въ постановленіяхъ того-же сейма вопросъ объ украинныхъ замкахъ рѣшенъ такъ (пунктъ 7): „рука непріятелей усиливается, а украинные замки пришли въ большой упадокъ и тре-

¹⁾ Ак. Зап. Рос. II, № 11 (стр. 26).

буютъ заботливаго поправленія; для этой цѣли подданные (крестьяне) свѣтскихъ и духовныхъ владѣльцевъ, которые издавна были привлечены къ повинности поправленія замковъ, мостовъ и къ сторожевой службѣ, остаются при этой повинности на вѣчныя времена; король изберетъ нѣсколько достойныхъ особъ, которыя-бы ежегодно объѣзжали замки и ревизовали состояніе ихъ¹⁾.

Въ силу такого постановленія, совершено новое общее описаніе южно-русскихъ земель въ 1552 г. Тогда, кромѣ выше исчисленныхъ замковъ, были описаны повѣты: Кіевскій, Черкасскій, Каневскій, Чернобыльскій, Остерскій и Мозырскій. Люстраціи 1552 года, уступая въ нѣкоторыхъ отношеніяхъ описямъ 1545, въ другихъ отношеніяхъ имѣютъ надъ ними преимущества; именно заключаютъ въ себѣ поименное перечисленіе городского и отчасти сельскаго населенія, съ указаніемъ—туземное оно, или пришлое, а иногда съ отмѣтками, откуда пришли переселенцы²⁾.

Для сужденія объ окончательныхъ успѣхахъ колонизаціи въ южно-русскихъ частяхъ Литовскаго государства до Люблинской уніи, всего лучше могли-бы служить люстраціонные акты 1570 г.; но они, къ сожалѣнію, остаются неопубликованными и намъ неизвѣстны. Лишь нѣкоторыми изъ нихъ пользовались частныя лица, не издавая ихъ³⁾.

Что касается до тѣхъ частей южной Руси, которыя до уніи 1569 г. входили въ составъ Польскаго королевства, то люстраціи ихъ начались со времени конституціи Піотровскаго сейма 1562 г., которою предписано было производить описаніе королевскихъ имѣній черезъ каждые 5 лѣтъ для того, чтобы опредѣлить, увеличались-ли, или уменьшились королевскіе доходы⁴⁾. Этою цѣлію опредѣляются всѣ отличительныя свойства люстраціонныхъ актовъ

¹⁾ Ак. Зап. Рос. II № 11 (стр. 44, 45).

²⁾ Люстраціи 1552 г. частію изданы въ I томѣ VII ч. Архива, частію издаются теперь.

³⁾ См. Słow. geograf. król. Polsk. passim.

⁴⁾ Volum. leg. II, 618 (18), п. 35.

Польскаго Подолья, по сравненію ихъ съ Литовскими. Съ 1564 г. производилась общая люстрація коронныхъ воеводствъ, въ томъ числѣ Подольскаго. Для нашей цѣли въ особенности важны люстраціи Барскаго, Хмельницкаго и Каменецкаго староствъ ¹⁾. Люстраціи польскія превосходятъ полнотою люстраціи литовскія; они заключаютъ въ себѣ обстоятельное описаніе сель, съ указаніемъ иногда на время заселенія и судьбу села. Но есть и пункты, въ которыхъ польскія люстраціи уступаютъ литовскимъ: въ нихъ совсѣмъ нѣтъ описанія военныхъ силъ страны, т. е. нѣтъ ни описанія замковъ, ни ихъ вооруженія. Другой слабый пунктъ польскихъ люстрацій, это отсутствіе въ нихъ указаній въ составѣ городского и сельскаго населенія на количество вновь пришедшихъ поселенцевъ и мѣсть, откуда они вышли. Эта особенность въ высшей степени понижаетъ достоинство такихъ актовъ для нашей спеціальной цѣли, т. е. изслѣдованія движенія колонизаціи. До нѣкоторой степени, недостатокъ этотъ восполняется тѣмъ, что, при описаніи сель, большею частію опредѣляется количество людей, сидящихъ на льготѣ, т. н. „свободныхъ“, а такими обыкновенно были новые поселенцы. Но этими указаніями опредѣляется только степень потребности въ колонизаціи, и не уясняется ни одно изъ существенныхъ свойствъ ея.

Третья особенность польскихъ люстрацій къ невыгодѣ этихъ послѣднихъ, это то, что онѣ не касаются землевладѣльческаго класса, за исключеніемъ только такихъ частныхъ владѣльцевъ, которые незадолго предъ тѣмъ получали замковыя имущества на условномъ правѣ, или такихъ, права которыхъ представлялись сомнительными и въ этомъ смыслѣ подлежали люстрированію. Нѣкоторыя литовскія люстраціи, особенно старѣйшія, касаются такъ или иначе всѣхъ владѣній повѣта.

Существенныя дополненія къ свѣдѣніямъ, сообщаемымъ люстраціями, даютъ *тарифы*. Но, къ сожалѣнію, акты этого рода

¹⁾ Онѣ издаются теперь въ первый разъ; см. № XI, XII, XIII, XIV, а также XV, XVI

для украинских повѣтовъ бывшаго Литовскаго государства дошли до насъ лишь отъ XVII в.; для повѣтовъ же Польскаго королевства онѣ существуютъ, начиная съ конца XV в.¹⁾ Между тѣмъ какъ въ люстраціяхъ сообщаются свѣдѣнія только о коронныхъ поселеніяхъ, въ тарифахъ перечисляется населеніе всѣхъ городовъ и сель, въ томъ числѣ и частно-владѣльческихъ, съ весьма важными указаніями на сословное раздѣленіе общества. Въ слѣдствіе этого мы можемъ сообщить несравненно болѣе полныя свѣдѣнія о Польскомъ Подольѣ, чѣмъ объ украинскихъ Литовскихъ повѣтахъ.

Представимъ сначала сводъ данныхъ для этихъ послѣднихъ въ одной общей таблицѣ по люстраціямъ 1545—1552 и затѣмъ отдѣльно въ другой таблицѣ сводъ данныхъ для Польскаго Подолья по люстраціямъ 1565 и тарифамъ 1530—1569 годовъ.

Таблица числа поселеній и населенности украинскихъ Литовскихъ повѣтовъ 1545—1552 года.

Наименованіе повѣтовъ.	Число поселеній.				Ч И С Л О Д О М О В Ъ .										
	Городскихъ.	Сельскихъ			Военныхъ.	Земле-владѣльц.			Мѣщанъ.			Крестьянъ.		Козаковъ.	Итого.
		Сель.	Селищъ (пустынь).	Всѣхъ.		Пановъ.	Бояръ.	Духовенств.	Общин.	Замк.	Частн.	Замков.	Частн.		
Кіевскій (1552) . .	1	25	15	41	76	9	5	11 ²⁾	173	159	69	35 ³⁾	133	—	670
Житомирскій (1552).	1	59	—	60	7	13	—	?	52	—	—	—	226	—	298
Каневскій (1552) . .	1	21	5	27	55	3	7	?	124	—	—	—	50	—	239
Черкасскій (1552) . .	1	—	7	8	248	4	5	?	188	32	3	—	—	250	730
Винницкій (1552) . .	1	19 ⁴⁾	15	35	2	33	3	8	—	359	—	4	601	—	1010
Браславскій (1545).	1	—	36	37	—	21	14	?	229	—	160 ⁵⁾	—	28	—	452

¹⁾ См. А. Jabłonowskiego: „Polska XVI w. pod względem geograficzno-statystycznym, T. VII (Źródła dziejowe T. XIX). Warszawa 1889.

²⁾ Свѣдѣнія о числѣ духовенства случайны.

³⁾ О 6 населенныхъ селахъ свѣдѣній нѣтъ.

⁴⁾ Люстрированы далеко не всѣ.

⁵⁾ Включенъ съ домами духовенства.

Таковъ сводъ данныхъ, представляемыхъ люстраціями 1545—1565 гг. для всѣхъ украинныхъ повѣтовъ Литовскаго государства. Если бы признать, что люстраціи сообщаютъ полную картину населенности страны, то мы пришли бы къ такимъ неутѣшительнымъ выводамъ: обширная страна, нынѣ занятая губерніями Кіевскою, частію Подольскою и Волынской, губ. Полтавскою и частію губ. Херсонской и Екатеринославской, на всемъ громадномъ пространствѣ заключаетъ въ себѣ всего 208 населенныхъ мѣстъ (изъ нихъ 6 городскихъ поселеній). Но и изъ этого незначительнаго числа около 80 поселеній суть „селища“, т. е. поселенія пустыя, не имѣющія постоянныхъ осѣдлыхъ жителей; большая часть ихъ эксплуатируется владѣльцами посредствомъ временныхъ промысловъ. Число населенія опредѣляется домами (семействами) для всей Украйны въ 3399 домовъ. Если принять каждое семейство состоящимъ изъ 5 душъ, то все населеніе 6 повѣтовъ состояло бы изъ 17000 душъ обоего пола. Оговариваемся снова, что это число во всякомъ случаѣ должно быть далеко ниже дѣйствительнаго по двумъ причинамъ: а) упомянутой односторонности люстраціонныхъ актовъ и б) того обстоятельства, что Украйна уже тогда наполнялась бродячимъ населеніемъ (козаками), которое не поддавалось никакимъ переписямъ. Но и увеличенная вдвое приведенная сумма остается слишкомъ ничтожною. Во всякомъ случаѣ эти общія цифры не даютъ читателю полнаго представленія о населеніи Украйны, что принуждаетъ насъ сообщить нѣсколько деталей по повѣтамъ, оставляя подробное разсмотрѣніе видовъ поселеній и разрядовъ жителей до слѣдующей главы.

Для повѣтовъ Польскаго Подолья мы, вромѣ люстрацій, имѣемъ и другія, гораздо болѣе полныя, данныя, что тотчасъ же отражается на итогахъ, получаемыхъ нами изъ этихъ источниковъ и, во всякомъ случаѣ, не можетъ служить точнымъ показателемъ разницы колонизаціонныхъ успѣховъ въ двухъ государствахъ.

Таблица числа поселеній и населенности украинныхъ повѣтовъ
Польскаго Подолья (по тарифамъ 1530—1570 гг.).

П О В Ъ Т Ы.	Число населенныхъ мѣстъ.						Число населенія.					
	Городскихъ 1530—70 г.			Сельскихъ.			Число город. домов. 1570— 1578 г.		Число сельскихъ лановъ ²⁾ .			
	Королев.	Части.	Вѣтъ.	1530	1542	1565— 1566 ¹⁾	1569 ¹⁾	Королев.	Части.	1530	1542	1569 въ цѣломъ вводств.
Каменецкій . . .	3	8	11	153	179	406	836	968	1002	497	517	1422
Межибожскій . .	1	5	6	57	68			211	718	200	205	
Летичевскій . .				17	18			75	75			
Зиньковецкій и Барскій . . .	1	—	1	62	65			371	—	151	155	
Хмельницкій . .	1	—	1	?	16			334	—	?	?	

Сопоставимъ съ этою таблицею другую, составленную на основаніи только люстрацій 1565 г. Разница данныхъ той и другой таблицы покажетъ намъ приблизительно различіе между объемомъ данныхъ, захватываемыхъ люстраціями, и дѣйствительнымъ географическимъ состояніемъ страны за извѣстную эпоху.

П О В Ъ Т Ы.	Число поселеній.			Число населенія (домовъ).				
	Город- скихъ	Сель.	Пустыхъ селенцъ.	Лановъ.	Мѣщанъ	Крестьянъ.		И т о г о .
						Королев.	Частныхъ.	
Хмельницкій . . .	1	25	4	15	320	182	281	798
Барскій	2	36	10	25	321	528	120	994
Каменецкій . . .	3	44	5	31	214(?)	323	619	1187

¹⁾ Со включеніемъ Червоногородскаго повѣта.

²⁾ Полагаютъ, что для вывода числа населенія число лановъ надо множить на 10, ибо ланъ занимали обыкновенно два хозяина. Но въ число хозяевъ не включаемъ ремесленниковъ и мельниковъ.

Переходимъ къ болѣе детальному разсмотрѣнію этихъ данныхъ по повѣтамъ.

Кіевскій повѣтъ, простиравшійся по обоимъ берегамъ Днѣпра, по Ирпени, среднему и нижнему Тетереву, Стугнѣ, нижней Деснѣ и Трубежу, заключалъ въ себѣ слѣд. *поселенія*: *Городъ Кіевъ* состоитъ изъ замка и мѣста; замокъ обнесенъ деревянною стѣною, состоящею изъ 133 городень (нѣкоторыя по 4 сажени) и 15 башенъ. Внутри замка помѣщаются: постройка для командующаго (въ самой стѣнѣ), три церкви русскихъ, 4-я латинская; два монастырскихъ дома (Печерскаго и Пустыннаго) и два частныхъ. Подъ замкомъ 30 домиковъ десятниковъ.

Подъ замкомъ же внизу (на Подолѣ) раскинулось „мѣсто“ (городъ); оно состоитъ изъ домовъ мѣщанъ, находящихся подъ городскимъ магдебургскимъ управленіемъ (такихъ 173), изъ домовъ мѣщанъ, состоящихъ подъ замковымъ управленіемъ (159); изъ домовъ мѣщанъ частновладѣльческихъ: бискупскихъ (16), Печерскаго монастыря (9), Софійскаго (3), Пустыннаго (4); изъ домовъ самихъ землянъ и мѣщанъ землянскихъ (37); домовъ жолнерскихъ (42); поповскихъ (11). Если присоединить сюда 30 домовъ десятниковъ подъ замкомъ и 3 дома внутри замка, то количество всѣхъ домовъ въ городѣ будетъ 486¹⁾. По этому числу домовъ трудно опредѣлить число жителей въ Кіевѣ, особенно со включеніемъ приплага населенія—жолнеровъ, которыхъ конечно было не 42, судя по числу десятниковъ. Церквей въ городѣ (вмѣстѣ съ замковыми) было 13, (православныхъ—11, католическая—1, армянская—1); при церквахъ были „шпитали“ (богадѣльни) русскіе, лядскіе и армянскіе (судя по числу церквей ихъ было 13). Все это группировалось на Подолѣ; на горахъ помѣщались лишь монастыри: Печерскій, Софійскій и Пустынный; около нихъ можно предположить кое-какія поселенія людей, служащихъ монастырю, но во всякомъ

¹⁾ Надо полагать, что всѣ эти разряды домовъ помѣщались въ раздѣльных мѣстахъ, потому что при перечисленіи напр. мѣщанъ замковыхъ упоминается армянскаго попа дожъ; очевидно изчисленіе домовъ совершается подрядъ въ известной мѣстности.

случаѣ незначительныя: когда (въ 80-хъ годахъ XVII в.) воевода Кіевскій кн. Конст. Острожскій заводилъ отъ королевскаго имени новую слободу на верхнемъ Кіевѣ, то это поселеніе основалось около самаго Софійскаго монастыря¹⁾.

Кіевскій *повѣтъ*, очевидно, опустошенъ съ юга и запада; населенныя части его простираются болѣе по лѣвую сторону Днѣпра, чѣмъ по правую. Люстрація Кіевскаго повѣта (1552) принадлежитъ къ числу наименѣе удовлетворительныхъ по полнотѣ и точности данныхъ: въ ней, при изчисленіи поселеній, на ряду съ селами Кіевскаго повѣта, именуется поселенія, принадлежавшія Кіевскому замку и Печерскому монастырю въ другихъ повѣтахъ и даже воеводствахъ. Находимъ возможность извлечь изъ нея лишь слѣд. скудныя данныя.

Замку принадлежатъ села:

Демидовцы: въ немъ домовъ	7	
Петровцы	16	
Лутава на р. Деснѣ въ 1 верстѣ отъ Остра ²⁾	12	
Незводичи	} на Днѣпрѣ	Свѣдѣній нѣтъ.
Погребы		
Милославцы		
Заушане—въ Овруд. волости ³⁾		
Борщовцы	} на Трубежѣ	
Иванковцы		

Другую половину замковыхъ имуществъ составляютъ села (замковыя) *опустѣвшія*, а именно: Куликовъ, Попадичи, Рославичи, Янковичи, Юрьевичи, Невоселово, Иванковичи (изъ нихъ прежде выходило 146 панцырныхъ слугъ; въ 1552 г. всѣ онѣ пусты), села: Кривое, Ходорково и Соколча запустѣли отъ давныхъ лѣтъ¹⁾. Уже изъ этого примѣра можно видѣть степень запустѣнія повѣта.

¹⁾ Арх. Ю. З. VII, 1, № XXXV.

²⁾ Это село едва ли относится къ Кіевскому повѣту.

³⁾ Первые два въ 1554 г. отданы воеводою Кіевскимъ, княземъ Пронскимъ Кіевскому боярину Федору Тышѣ.

Изъ поселеній незамковыхъ люстрація даетъ свѣдѣнія лишь о селахъ Печерскаго монастыря и митрополичьихъ; а именно: села Печерскаго монастыря:

Навозъ, въ немъ „человѣкъ“ (семей)	44
Мнево	6
Кгдень	3
Сороковичи	10
Глубово	11
Ошитковичи	7
Новоселки	2
Таросовичи	6
Сваремле	7
Деряжичи	8
Сѣрки	2
Осарынчи	2
Вышевичи } Шибеное } на Тетеревѣ (опустошены татарами). Забудчи }	
Слободка—на Деснѣ	14
Дубечна „ „	7
Погребы „ „	4
Всего въ Печерск. селахъ. . . 133	

Остальныя села Печерскаго монастыря лежатъ внѣ предѣловъ Кіевскаго повѣта. Сель митрополичьихъ было только три: Багриновъ (въ немъ прежде было 15 службъ; въ 1552 г. оно было пусто); Раховская пустовщина, отданная митрополитомъ за службу Панкевичу, и Михалчики (гдѣ была одна служба), отданное слугѣ церковному Мильковичу. Всего пустыхъ сель (монастырскихъ и замковыхъ) 15 (на 25 населенныхъ). Сверхъ того въ повѣтѣ находились три монастыря: Гнилецкій, Зарубскій и Выдубицкій. Люстрація не упоминаетъ ни объ одномъ поселеніи повѣта, принадлежащемъ частнымъ свѣтскимъ владѣльцамъ. Отсюда, однако, нельзя

заключатъ, что такихъ въ немъ вовсе не было; съ одной стороны есть несомнѣнныя указанія на частновладѣльческія имѣнія въ другихъ актахъ 1-й пол. XVI в., помимо люстрацій ¹⁾, съ другой— въ самой люстраціи 1552 года перечисляются панскія и боярскія фамиліи, которыя не могли не имѣть владѣній въ своемъ повѣтѣ. Именно въ числѣ домовладѣльцевъ Кіева упоминается 9 слѣд. панскихъ фамилій: Горностая, п. Коташовой, кн. Сенскихъ, Тиши, Дублянской, Вялковича (Волковича?), Суриновича, Проскуриной и Павши, и сверхъ того пять боярскихъ домовъ; думать надобно, что это полное число ихъ, потому что каждый панъ и бояринъ или жилъ въ городѣ, или имѣлъ по крайней мѣрѣ тамъ домъ, опасаясь нападеній въ селахъ.

Граница между повѣтами Кіевскимъ и *Житомирскимъ* представляетъ наиболѣе опустошенную мѣстность. Здѣсь именно пролегало продолженіе Чернаго татарскаго шляха, который южняе отдѣлялъ широкою полосою пустынь Винницкій и Браславскій повѣты отъ Каневского и Черкаскаго. Уже нѣтъ упоминаній о поселеніяхъ по верхней Роси и по Стугнѣ; Бѣло-церковскій замокъ заложенъ около 1550 года ²⁾ воев. Кіевскимъ кн. Фридр. Пронскимъ; наши акты указываютъ въ первый разъ Бѣлоцерковскій замокъ подъ 1565 годомъ ³⁾. Кіевскій повѣтъ сходилъ съ Житомирскимъ лишь въ одномъ пунктѣ, именно въ м. Ивницѣ, половина которой тянула къ Кіевскому замку, а половина къ Житомиру. Со стороны Житомирскаго повѣта пограничныя поселенія въ 1545 и 1552 г. лежатъ въ развалинахъ и составляютъ городища или селища, каковы: Жерденевъ, Звиняче, Хворощня и др. не смотря на то, что первыя два еще задолго передъ тѣмъ были пожалованы дворянину Луцкому Лозовицкому ⁴⁾. Пустуетъ Котельня,

¹⁾ Изъ нихъ узнаемъ о существованіи сель: Триполья, Бышева, Гостомля, Витачева, Хабнаго, Хотова, Глѣбова, и др.

²⁾ Słown. geogr. kr. Polsk. I, 174.

³⁾ Акты Юж. и Западн. Рос. Т. II.

⁴⁾ Ар. Ю. З. VII. I. № XII.

о которой люстраторы 1545 г. писали, что это „городище, сказываютъ, вельми доброе, мало не такъ какъ Житомирское“¹⁾.

Прочіе предѣлы повѣта, примыкающіе къ повѣтамъ Хмельницкому, Луцкому и Овруцкому были болѣе безопасны и менѣе опустошены. По этимъ предѣламъ и около Житомирскаго замка тѣснились всѣ поселенія повѣта. Другимъ центромъ поселеній былъ замокъ Чудновскій, попавшій уже въ частное владѣніе.

Немногочисленныя поселенія этого повѣта состоятъ изъ гор. Житомира, нижеуказанныхъ селищъ, тянувшихъ къ нему, изъ м. Романова и его волости, которая, однако, попавши въ частное владѣніе кн. Острожскихъ, тянула къ Чуднову; а Чудновъ въ свою очередь, прежде входившій въ составъ Кіевской земли (по люстраціи 1471), теперь, какъ владѣніе кн. Острожскихъ, примыкалъ къ Волини.

Хотя Житомирскій замокъ и найденъ люстраторами 1545 и 1552 гг. далеко не въ томъ состояніи, чтобы давать надлежащую защиту окрестному населенію, однако подъ его стѣнами—въ городѣ тѣснилось все населеніе цѣлаго повѣта; здѣсь не только постоянно проживали паны и земляне цѣлаго повѣта, но и всѣ крестьяне ихъ, которые не смѣли жить по своимъ селамъ изъ страха предъ татарами.

Со включеніемъ этого временнаго, сельскаго населенія, городъ Житомиръ заключалъ въ себѣ слѣд. классы жителей (числа указаны въ дымахъ, т. е. хозяйствахъ, а для пановъ—въ фамиліяхъ, т. е.—семействахъ).

	Число дымовъ или фамилій.	
	1545	1552
Пановъ и землянъ	22	13
Людей ихъ (крестьянъ).	104	226
Мѣщанъ	49	52
Стрѣльцовъ и слугъ замковыхъ	11	7
	186	298

¹⁾ Ibid. № XVII.

Полагая на домъ 5 лицъ об. пола, получимъ слѣдующее поголовное число жителей почти всего повѣта:

	Число дымовъ или семействъ.	
	1545	1552
Пановъ и землянъ	110	65
Мѣщанъ	245	260
Слугъ замковъ	55	35
Крестьянъ	520	1130
	930	1400

Таково, говоримъ, приблизительное населеніе всего повѣта, ибо крестьяне почти всѣхъ селъ временно проживали въ городѣ. Отдѣляя отъ этихъ итоговъ число крестьянъ, получимъ для города собственно такія числа: дымовъ и семействъ въ 1545 году—82; въ 1552—72; жителей въ 1545 г.—410; въ 1552—360.

Таково скромное число населенія города единственнаго въ повѣтѣ и весьма важнаго какъ для цѣлой Украйны, такъ и для Волыни, для которой онъ служилъ передовымъ защитнымъ пунктомъ. И это не удивительно; хотя послѣ Менгли-Гирея замокъ ни разу не былъ взятъ татарами, но опустошенія окрестной страны были постоянны и мѣшали городу поправиться. Небольшое количество жителей должно было нести на своихъ плечахъ всю тяжесть ремонта и защиты замка. Мѣстные старосты, не имѣя сами почти никакихъ доходовъ, притѣсняли мѣщанъ мытами за въѣздъ и выѣздъ изъ города для торговыхъ цѣлей. Мѣщане заявляли люстраторамъ, что если имъ не дадутъ льготъ, то они всѣ разбредутся по другимъ сторонамъ.

Сель, приписанныхъ къ замку вовсе нѣтъ, а есть лишь 10 селищъ (пустыхъ селъ), которыя также принадлежали прежде землянамъ, но владѣльцы ихъ погибли отъ татаръ, не оставивши наслѣдниковъ, а потому и опустѣвшія села ихъ, какъ выморочныя, перешли опять во власть вел. князя и въ держаніе мѣстнаго старосты. Таковы:

Голечищевъ, Звинячье, Жердненевъ, Чавчино, Хворошня, Иляшовъ, Олубѣсовщина, Котельня, Ивница, Поповичи.

Села частныхъ владѣльцевъ (также только селища), были слѣдующія: 1545 1552

<i>Тышкевича:</i> Слободище: въ немъ хозяевъ	}	?		
Бердичевъ				
Рудники				
Селець Дужій				
Чартолѣсцы (нын. Пулины)				
Берновка (нын. Бѣлополье)				
Кодня				
Озеране				
<i>Кмитича:</i> Коростышовъ			8	10
<i>Кн. Сенскихъ:</i> Ставокъ				
<i>Омзара Волковича:</i> Топорище	}			10
Волынцы		9	0	
Волосовъ				
<i>Гарас. Андреевича Халецкаго:</i> Колодыево	}			4
Ивановичи			9	
Вильско		15	}	5
Хотеничи.				
<i>Стрибиля:</i> Пилиповичи	}			
Студена Вода				
Сторосельцы		10		
Злебенинцы				
<i>Вороничей:</i> Трояновцы	}			3
Мократица			2	
Крошня		24	7	
Ловковъ			10	
<i>Немирича:</i> Чернеховъ			11	3
<i>Презовскихъ:</i> Презовъ	}			3
Трибѣсовъ		2		
Скоморохи				

	1545	1552
<i>Корчевскихъ:</i> Корчовъ: въ немъ хозяевъ	} 4	10
Миниковичи		
<i>Мошковицей:</i> Жезловъ	} ?	?
Хомутовъ		
<i>Щеневскихъ:</i> Щеневъ	0	0

Сверхъ упомянутыхъ здѣсь сель, въ 1552 г. отмѣчается нѣ-
сколько другихъ, а именно:

<i>Олз. Волковича:</i> Шершевичи: въ немъ „людей“	2
Городицско	9
Солдыри	5
Старовичи	4
Татаровичи	3
Глышкевичи	4

Стрибыля:

Кичеровское	} селища	8
Ворлоковское		
Ворсицкое		
Новосельское		
<i>Тыши</i> (село не поименов.)	5	
<i>Гнъвошевичей</i> (также).	13	
<i>Горностая:</i> с. Тулинское	12	
<i>Стецка Филиповскаго</i>	2	
<i>Вороны:</i> сел. Ивановцы	?	
Сел. Шумскъ (неизвѣстно чье).	7	

Принадлежавшую прежде къ Житомиру волость *Романовскую* (съ м. Романовомъ) выпросилъ себѣ бывший староста Житомирскій Дмитрій Кмита; но потомъ жена его сына Богуфала продала ее вн. Константину Острожскому; въ 1545 г. держала эту волость вдова вн. Ильи Острожскаго; тогда волость заключала въ себѣ 80 службъ людей. Въ люстраціи 1552 г. Романовъ опять показанъ за Дм. Кмитю и заключалъ въ себѣ 50 дымовъ.

Каневскій повѣтъ въ XVI в., захватывая на правомъ берегу Днѣпра нижнее теченіе Роси, а на востокѣ всю страну до Путивльскихъ границъ Московск. госуд. по рр. Удою, Сулѣ, Пслу и Хоролу, на сѣв. примыкалъ къ Кіевскому повѣту (около Телехтемирова), а на югѣ къ Черкасскому въ Мошнахъ; но ни на в., ни на зап. не имѣлъ опредѣленныхъ границъ. Всѣ поселенія его боязливо тѣсняты около Каневского замка по Днѣпру и Роси. Поселенія эти слѣдующія:

Г. Каневъ. Замокъ этого города, вновь отстроенный при Евстафіѣ Дашкевичѣ около 1535 года, въ ширину на 45^{1/2} саж., а въ длину на 18, состоялъ изъ 23 городень и 6 башень. Въ замкѣ помѣщались: церковь св. Спаса, ветхій домъ старосты, избы пушкарскія и помѣщенія для драбовъ въ стѣнѣ съ необходимыми хозяйственными постройками, но все это очень ветхо. Замокъ стоитъ на высокой горѣ надъ Днѣпромъ. Въ городѣ (мѣстѣ) помѣщаются дома бояръ (7), слугъ замковыхъ старыхъ (13), слугъ замковыхъ новыхъ (34), мѣщанъ (124), тѣхъ изъ драбовъ, которые живутъ осѣдло (7) и частновладѣльческихъ людей (40). Всего въ городѣ тогда было 225 домовъ.

Села Каневского пов. исчисляются такъ: 1) замковыя:

<i>Вороново</i> на Днѣпрѣ въ немъ семей	15
<i>Осетровъ</i>	0
<i>Царево</i>	}
<i>Вазы</i>	
<i>Терпсеевъ</i> на Роси	
<i>Пеховъ</i> } на Медвѣнцѣ	
<i>Репеховъ</i> }	
<i>Городище</i>	?

Телехтемирово, пожалованное Евстафію Дашкевичу, отъ него записаное Печерскому монастырю, отъ котораго вымѣнено королемъ къ Кіевскому замку 9

2) Частновладѣльческія (земянскія):

<i>Ходорово</i> на Днѣпрѣ (въ 1552 держалъ его кievлянинъ Онковичъ)	0
<i>Дердева</i> (держалъ Морозовъ)	0
<i>Каменка—Балакиря</i> (покинуто на церковь Телехтемировскую)	0
<i>Григорово—Богупа</i> Морозовича	0
<i>Подсычи—пана</i> Служки	6
<i>Тулибле—внягини</i> Путивльской	6
<i>Ярилово</i> на Роси, бывшее замковое, но доставшееся монаст. Пустынному	?

Колтыгаево, также бывшее замковое, но по смерти Евст. Дашкевича перешедшее къ Пустынному мон.¹⁾ 6

Кромѣ указанныхъ были еще „селища“, т. е. запустѣвшія села, а именно:

Бувковъ — Балакиря, *Мошны*, половину которыхъ держалъ Морозовичъ, *Черленковъ*—монастыря Пустыннаго, *Кононче*—пожаловано тому-же монастырю отъ князя Корецкаго, *Товарово*—княженъ Глинскихъ, *Совинъ* на Роси—монастыря Пустыннаго, отданное ему п. Бабинскимъ, *Ождилово*—бывшее замковое, отдано зем. Ельцу, а отъ него держалъ зем. Канев. Драбъ, *Саркланово*, бывшее замковое, отдано Евстаф. Дашкевичемъ мон. Пустынному, и наконецъ *Арагеевъ*—Печерсяго монастыря. Всего на правой сторонѣ Днѣпра селищъ 26. Къ нѣкоторымъ изъ нихъ (шести) приписаны жители, но они всѣ „зимуютъ и лѣтуютъ“ при замкѣ. Повидимому эти жители не обрабатываютъ земель своего селища даже находомъ; они тянутъ вмѣстѣ съ мѣщанами; постоянные жители есть только въ Телехтемировѣ. Каждая группа частновладѣльческихъ крестьянъ, не смотря на малочисленность, имѣетъ своего отамана. Въ остальныхъ селищахъ совсѣмъ нѣтъ населенія, владѣльцы сдаютъ уходникамъ земли этихъ селищъ для рыболовства, бобровыхъ гоновъ и для пасѣкъ (съ рыбы пану 6—8 часть,

¹⁾ Ар. Ю. Р. Ч. VII, т. I, № XI.

отъ бобровъ $\frac{1}{2}$; за пасѣку 12—8 грошей); но и пасѣки многія пустыя. На замковыхъ селищахъ люди замковые за пасѣки не платятъ ничего. О земледѣліи упоминается, и то условно, только относительно селища Кононча („а з пашни, *кды пашутъ*, десятина“).

Огромная часть повѣта лежитъ на лѣвой сторонѣ Днѣпра, по р. Сулѣ, Удою, Снепородву, Пслу и Хоролу до Путивльской границы (Москов. госуд.). Здѣсь вовсе нѣтъ поселеній, а только „уходы“. Значительная часть ихъ принадлежала городу, какъ общинѣ, и мѣщанамъ, какъ частымъ лицамъ въ отдѣльности. Люстраторы объясняютъ эту зависимость заднѣпровщины отъ Канева тѣмъ, что в. кн. Литовскій—Гедиминъ, будто бы завоевавшій Кафу, весь Перекопъ и Пятигорскихъ Черкасъ, часть послѣднихъ съ княгинею ихъ привелъ съ собою и посадилъ на Снепородѣ и на Днѣпрѣ, гдѣ теперь городъ Черкасы; послѣ и Снепородскіе Черкасы поселены на Днѣпрѣ-же близъ Канева; но они и потомъ не перестали владѣть своими отчизными угодьями по рѣкамъ „Сѣверскимъ“. Не смотря на такую мнимую древность правъ горожанъ на уходы, многіе изъ нихъ присвоены то старостою (отъ устья Сулы до Переволочны), то землянами, которые выпросили ихъ у короля, какъ ничьи („за пусто“). Остальные принадлежатъ замку (земля Лубны и др.), слугамъ замковымъ, боярамъ (Пирятинская земля принадлежитъ боярину Чайкѣ; на Пслѣ всѣ уходы занялъ бояринъ Драбъ) и церквамъ (двумъ Каневскимъ и Зарубской). Уходниками были мѣстные козаки, которые, впрочемъ, не всегда спрашивались у владѣльца, а „тамъ живутъ на мясѣ, на рыбѣ, на меду, зъ пасекъ, зъ свепетовъ, и сытять тамъ себе медъ, яко дома“. Староста сдаетъ замковые уходы большей частью чужегородцамъ—Кіянцамъ, Могилевцамъ. Вся эта мѣстность, однако, наполнена „городищами“ и „селищами“, которыя свидѣтельствовали о прежней заселенности края и приманывали къ себѣ хищниковъ—кладовскателей, „вопачей“. Этимъ ремесломъ занимались преимущественно драбы (постоянное войско, составлявшее гарнизонъ Ка-

нева). Они, бродя по той обширной пустынь, раскапывали могилы (курганы), ища тамъ обручей и перстней, выкидывали „мощи погребенныхъ, навлекая мщеніе за то на живыхъ и невинныхъ“. Не вполне исчезнувшее населеніе этой страны есть *Сверская Русь*, сохранившая свое древнее названіе у тогдашняго поколѣнія: рѣки той пустыни именуются „Северскими“, уходы—„Сиверскими“.

Староста лично производитъ ежегодные ловы въ продолженіи 3-хъ дней на Супоѣ; здѣсь право охоты принадлежитъ ему вмѣстѣ съ мѣщанами и боярами какъ Каневцами, такъ и Телехтемировцами и Колтягяевцами, которые отправляются вмѣстѣ съ нимъ и даютъ ему на этотъ случай подъемное содержаніе (стацію), за что потомъ, послѣ старостинскихъ лововъ, они имѣли право ловить тамъ безошлинно („безъ выти“). Но староста въ 1552 г. и эту мѣстность сдавалъ уже чужегородцамъ.

Населенность Каневского повѣта такова:

<i>Князя и паны:</i> княгиня Путивльская, п. Служка, кн.	
Капуста	3
<i>Бояре</i> въ городѣ (Богущъ Некрашевичъ, Чайка, Кристи- ная (?), Андрей Богдановичъ, Микита Драбъ, Богущъ Моро- зовичъ, Проскурина)	7
<i>Слуги</i> замковые въ городѣ старые (13) и слуги новые (34)	47
Пушкаръ	1
Мѣщанъ	124
Драбовъ, имѣющихъ дома.	7
Крестьянъ живущихъ въ городѣ	50
<hr/>	
Итого семействъ	239

Таково все постоянное населеніе повѣта.

Сверхъ того бываютъ въ Каневѣ люди прихожіе, козаки нео-сѣлые, въ неодинаковомъ количествѣ каждый годъ. Эти козаки раздѣляются на два вида: одни изъ нихъ, не отходя „въ козацтво“ на поле или рѣкою внизъ, служатъ „въ городахъ“ по найму у бояръ или мѣщанъ; они не обязаны давать старостѣ ничего. Про-

чіе (которые отправляются въ козацтво) даютъ старостѣ колядки, и сѣна косятъ ему по два дни на лѣто толоками. Ни тѣ, ни другіе не имѣютъ собственной осѣдлости въ городѣ. Козакъ и здѣсь, какъ на сѣверѣ (напр. въ вотчинахъ Соловецкаго монастыря), — батракъ, человѣкъ бездомный, бобыль. Они не считаются въ числѣ мѣстнаго населенія и противопоставляются ему; напр., „когда случится *Каневцамъ или козакамъ* достать непріятельскихъ „языковъ“ (плѣнныхъ), коней и проч., то изъ этого старостѣ что-нибудь одно лучшее: конь, збруя, языкъ“.

Мѣщане занимаются земледѣліемъ по полю, около города, гдѣ хотятъ; лишь незадолго предъ 1552 г. кн. Владиміръ Путивльскій, вышедши изъ Москвы, началъ съ этихъ мѣщанскихъ пашень брать десятину. Но пашня эта весьма незначительна: въ 1552 г. въ десятину поступило только 10 копь жита и 10 копь ярины; стало быть всего урожая во всемъ городѣ было лишь по 100 копь того и другаго.

Черкасскій повѣтъ простирается по бассейнамъ рр. Тясмина, Ворсклы, Орели, Самары и обоихъ Ингуловъ, и по Днѣпру со включеніемъ пороговъ.

Поселенія этого повѣта таковы: *Г. Черкасы* состоитъ изъ замка, на горѣ, надъ Днѣпромъ, весьма не объемистаго, именно длиною 30 саж., шир. 17 саж., съ 4 башнями. Около 1550 г. начать былъ на другомъ болѣе удобномъ мѣстѣ новый замокъ изъ земляныхъ укрѣпленій и выведенъ въ вышину на 7 локтей, толщиной $7\frac{1}{2}$; но черкасцы не захотѣли переселяться туда изъ стараго замка, находя, что тамъ жить не безопасно. Въ замкѣ находится церковь св. Николая; одна черная изба, да помѣщеніе для военныхъ снарядовъ.

Городъ („мѣсто“) окруженъ острогомъ, построеннымъ изъ дубоваго дерева и кольевъ толстыхъ и частыхъ; острогъ простирается въ ширину на 360 саж., а въ длину на 420 саж.; въ немъ продѣлано только двое воротъ: нагорныя и надольныя и 1 фортка.

Въ острогѣ помѣщаются дома пановъ (4), бояръ (5), городовыхъ слугъ (23), мѣщанъ (188), мѣщанъ, заложившихся за старосту (32) и заложившихся за частныхъ владѣльцевъ (3). Всего въ городѣ съ домою старосты 256 домовъ.

Сель къ замку нѣтъ; за землевладѣльцами состоятъ слѣд. села: за Домонтомъ *Мошны*—пустое селище ¹⁾, за Келбовскимъ *Лебединъ*, за Грибуновичемъ *Глинскъ* (на Ворсклѣ), за Зубрикомъ въ Звенигородщинѣ селища: *Михлево*, *Личинцы*, *Горловцы* и на Тясминѣ *Радивоновцы*. Это село (Радивоново, нынѣ Жаботинъ) пожаловали Ѳедору Глинскому кн. Олелько и кн. Семень, а за тѣмъ когда жалованная грамота сгорѣла въ Кіевѣ при нашествіи татаръ, то права на Радивоново подтверждены Богдану Глинскому ²⁾ в. княземъ Алексадромъ въ 1495 г. При Глинскомъ несомнѣнно было населеніе въ его Черкасскихъ владѣніяхъ, ибо въ 1495 году в. кн. Александръ приказывалъ черкасскому намѣстнику Кмитѣ, чтобы онъ не судилъ людей кн. Глинскаго ³⁾. Но въ полов. XVI в. ни въ одномъ изъ сель постоянныхъ жителей нѣтъ: селищами пользуется или самъ владѣлецъ для охоты (ходить „въ ловы“), или сдаетъ ихъ пришлымъ людямъ—„уходникамъ“, т. е. людямъ промысляющимъ рыболовствомъ, пчеловодствомъ и охотою. Всего чаще уходники становятся въ степяхъ пасѣками; за пасѣку они обыкновенно платятъ 12 грошей въ годъ. Владѣніе пасѣками не означало, впрочемъ, лишь временной, одногодичной эксплуатаціи; подъ пасѣкою разумѣлись б. ч. громадныя хутора, гдѣ владѣлецъ иногда имѣлъ обширныя пашни, необозримыя луга, занимался скотоводствомъ и пр.—Участки для рыболовства обыкновенно сдаются „съ выти“, т. е. за извѣстную часть улова. За право охоты или одновременно платятъ 5—6 грошей, или на цѣлый годъ—12 грошей.--

¹⁾ Очевидно Мошны составляли границу между Черкасскимъ и Каневскимъ повѣтами, ибо половину ихъ держалъ бояринъ Морозовичъ къ Каневскому замку.

²⁾ Ак. Зап. Рос. I, № 129 и 158.

³⁾ Ibid. № 130.

Кромѣ упомянутыхъ селищъ на обѣихъ сторонахъ Днѣпра къ Черкасамъ принадлежитъ огромная полоса степей по рр. Ворсклѣ, Орели и Самарѣ, а на правой степь по р. Тясмину и обоемъ Ингуламъ. Здѣсь Черкасцы пользуются уходами для ловли рыбъ и бобровъ. Всѣхъ такихъ уходовъ 28. Въ число ихъ входятъ и пороги Волнечъ и Ненасытець и кромѣ того: угодъ Кременчугскій, угодъ на Тавани, Бозовлукъ. Нѣкоторые изъ нихъ громадны, напр. Тясминскій угодъ обнимаетъ весь бассейнъ этой рѣки отъ истоковъ до устья. Вообще Черкасскими уходами заняты были всѣ сѣверныя части нынѣшнихъ губ. Екатеринославской и Херсонской и южная часть Полтавской губ. Нѣкоторые уходы именуется въ то же время и *станами*: угодъ и станъ Еланскій, угодъ и станъ Воловскій. Изъ всего числа уходовъ прежде старостѣ принадлежали только 5 (Дубослей, Еланскій, Протолчъ, Ненасытець и Волнечъ); всѣ прочіе принадлежали Черкашанамъ-болрамъ и мѣщанамъ, которые съ лововъ своихъ давали старостѣ только поклонъ (по 30 рыбъ отъ ватаги, и по 1 бобру отъ бобровой ловли). Но староста Ив. Хрцоновичъ, при которомъ происходила люстрація 1552 г., завладѣлъ всѣми уходами и сдавалъ ихъ Кіевлянамъ, Чернобыльцамъ, Мозырцамъ, Петриковцамъ, Быховцамъ, Могилевцамъ; онъ бралъ съ нихъ, кромѣ поклону предъ отпращиваніемъ на добычу, опредѣленную часть добычи (именно 8-ю) при возвращеніи уходниковъ домой—вверхъ Днѣпра. Такихъ уходниковъ набиралось во всѣхъ уходахъ до 300 человекъ.

Среди этихъ огромныхъ степей помѣщаются довольно многочисленные уходы *частныхъ владѣльцевъ*, именно: на Днѣпрѣ—кн. Домонта (Мошны), кн. Путивльскаго (Беловець), монастыря Пустыннаго (три стана въ Бѣлобережьѣ, на у. Сулы и въ Пивовѣ), монастыря Печерскаго (на у. Самары и одинъ на Тясминѣ); боярина Черкаскаго Зубрика, купленный у кн. Путивльскаго (на Тясминѣ). Нигдѣ въ этихъ обширныхъ степяхъ нѣтъ слѣдовъ постоянныхъ поселеній, даже нѣтъ селищъ (кромѣ одного селища Бузыковскаго на Тясминѣ). При общемъ господствѣ охотничьихъ

промысловъ, земледѣліе, однако, существуетъ, но безъ всякаго права поземельной собственности: „пашутъ мѣщане и бояре на полѣ, гдѣ кто хочетъ“.

Населенность Черкаскаго повѣта въ 1552 г. можетъ быть приведена къ слѣд. цифрамъ:

Князей и пановъ (князь Василій Домонтъ, Иванъ Зубрикъ, Михайло Грибуновичъ, Янъ Келбовскій (изъ В. Польши)	4
Бояръ (изъ нихъ 4 брата Потаповича)	5
Слугъ городовыхъ	25
Пушкарей	2
Мѣщанъ подлежащихъ повинностямъ (тяглыхъ) 188. Мѣщанъ городовыхъ (не тяглыхъ, подчиненныхъ старостѣ) 32.	
Мѣщанъ заложившихся за частныхъ владѣльцевъ 3; всего	223
Населеніе непостоянное:	
Козаковъ—„прихожихъ“ на зиму около	250
Рота драбовъ вновь прибывшихъ	100
Рота („почотъ“) драбовъ давнѣйшихъ	60
Службниковъ старосты „пріѣзжихъ молодцевъ“	50
Мѣстныхъ (Черкасцовъ и Каневцевъ).	11
<hr/>	
Итого въ городѣ	730

Изъ этого числа постоянныхъ жителей (семействъ) 257

Къ западу отъ Каневскаго и Черкаскаго повѣтовъ къ Винницкому и Браславскому простирается обширная пустыня, занимающая весь водораздѣлъ между Днѣпромъ и Бугомъ. Пустыня состояла изъ двухъ половинъ: восточной—Звенигородской и западной—Уманской. Въ первой прежде стоялъ Звенигородскій замокъ, окруженный сельскими поселеніями, но разоренный татарами и потомъ долго не возобновлявшійся.

Винницкій повѣтъ, наиболѣе укрытый изъ всѣхъ украинскихъ повѣтовъ, былъ защищенъ съ юга Браславскимъ, а съ зап. Хмельницкимъ повѣтами. Сосѣдство съ Польскимъ Подольемъ не было, однако, вполне безопасно; такъ посессоръ почти единственнаго

зѣмковаго села (Вонючина) жаловался люстраторамъ, что это село терпитъ постоянныя убытки отъ зѣмка и волости Хмельницкой, откуда совершаются наѣзды, поджоги и грабежи.—Съ востока повѣтъ имѣлъ вполне необезпеченную границу: по этой границѣ проходилъ знаменитый Черный шляхъ татарскій—дорога черной и грозной памяти. Такому опасному положенію отнюдь не соответствовало достоинство укрѣпленій замка Винницы: онъ въ 1545 г. находился почти въ развалинахъ и нѣсколько исправленъ къ люстраціи 1552 года. Онъ состоялъ изъ 30 городень и 5 башень, простираясь на 24 сажени въ длину и 23¹/₂ въ ширину. Внутри такого тѣснаго пространства стояла церковь Покрова Богородицы, нѣсколько помѣщеній въ башняхъ и 20 погребовъ землянскихъ и мѣщанскихъ для сохраненія пожитковъ ихъ во время осады.—Городъ („мѣсто“) окруженъ острогомъ, который обязаны исправлять всѣ вмѣстѣ, т. е. мѣщане и волощане.

Въ городѣ („мѣстѣ“) находилось домовъ:

	Число домовъ.	
	1545 г.	1552 г.
Боярскихъ	21	33
Мѣщанскихъ (со слугами).	140	359
Крестьянъ боярскихъ и поповскихъ	112	31
Поповскихъ домовъ		6
Итого.	273	429

Села въ повѣтѣ: королевскія:

	Число хозяевъ	
Вонючино и Новоселица	50	
Межиково	70	4

Частновладельческія:

Гущинцы Ив. Горностая	25	
Лѣтино (Литинъ) Сем. Кмитича	100	141
Полтевцы (Полтава) его-же	20	10
Петничаны } Мизка Степановича. }	110	53
Демидовцы }		47

	1545 г.	1552 г.
Махновцы (Михна Якубовича)	60	
Микулинцы } Микулинскихъ	60	80 ¹⁾
Почапинцы }	20	19
Овдеевцы		1
Стрижовка } Кошины, потомъ Аксака	90	80
Яново }		16
Супруновъ Микулинскаго въ заставѣ у Бабинскаго . .	40	40
Каменогоры Дубицкой	30	30
Ятковцы два села Куницкаго.		20
Черленковъ вдовы Александра Дмитровича		20
Якушинцы Бориса Коцуба.	60	80(?)
Гумовцы и Байкувъ	0	0
Дешковцы Вас. Дешковскаго	40	
Новоселки Микулинскаго въ заставѣ у Дим. Красносельскаго	10	
Новоселица Михна Якубовича	15	
Итого въ 22 селахъ всѣхъ крестьянъ 850 601		

Но этотъ списокъ далеко не полонъ; люстрація прибавляетъ въ концѣ: „прочія села не позволили себя описывать, по отсутствію пановъ и урядниковъ, въ особенности же главнаго урядника—замковаго старосты“ (см. перечисленіе селищъ, лежавшихъ на границѣ съ Кіев. воеводствомъ въ актѣ 1570 г. въ ч. VII, т. I. Арх. ю.-з. Р. № XXV). Въ перечисленіи селъ обязанныхъ постройкою зámка, упоминаются сверхъ того села: Семаково, Демидово, Цвѣтковъ, Предуровцы, Погребище, Святковцы, Яневцы, Турбовъ, Цаборовъ, Коморовъ, Перхуновичи (Тыши Быковскаго), Повторцы (Семена Клитича). Села эти несомнѣнно лежали въ повѣтѣ Винницкомъ. Къ этому списку акты XVII в. присоединяютъ еще нѣсколько названій, напр. Пиковъ, Глинскъ и др. (см. Słown. geogr. król. Polsk. подъ словомъ—Korosteszow.“) Жители состоятъ

¹⁾ Вместе съ другими двумя селами Боровомъ и Новоселицей.

во перв. изъ временныхъ поселенцевъ, живущихъ въ городѣ ради защиты его и управленія; таковы староста, и люди „понежные“ (состоящіе на жалованьѣ): 2 пушкаря, которые дѣлають порохъ изъ готовой селитры. Во вторыхъ—изъ бояръ или земянъ; таковы: Сем. Кмитичъ, Ив. Горностаѣ, Ив. и Андрей Луцичи, Мизко Степановичъ, Ив. Вороновицкій, Кордышъ Скобейковичъ, Вас. Дешиковскій, Борисъ Коцубъ Якушинскій, Петръ Таборовскій съ братією, Лавринъ и Иванъ Яцковскіе, Дубицкіе, Сасины - Микулинскіе, Михно съ братомъ Губинскіе, Семакъ Постоловскій, Ив. Матейковскій, Куницкіе, Дм. Красносельскій, Михно Якубовичъ. Всего 19 фамилій. Въ 1552 г. упоминаются сверхъ того: Онацкевичи, Комаръ, Байбуза-Кутецкій, Зяловскій, Шандыревскіе, Гомончики, Кощичи, Аксаковы-Стрыжевскіе, Бокіи, Поповичъ, Мокрејскій, Коморовскій, Путъ, вдова Мацѣйшина; и того 14 фамилій, а всѣхъ вмѣстѣ съ предыдущими 31 фамилія. Нѣкоторые изъ нихъ въ повѣтѣ не живутъ, занимая должности въ другихъ повѣтахъ; такъ Михно Якубовичъ держитъ Рогачевъ отъ королевы (Боны). Бояре обязаны, кромѣ военной службы, давать подымщину со своихъ крестьянъ на наемъ сторожей для замка, отъ каждаго человѣка по 2¹/₂ гроша; всего выходитъ 25 копъ грошей; иногда больше „когда люди осядутъ, а когда люди разойдутся, то меньше“. Сверхъ того они обязаны исправлять каждый свою городню въ замкѣ, а башни всѣ вмѣстѣ складчиною. Отъ каждаго села они обязаны давать подводы „чехрою“ (поочереды) до Браслава, но не далѣе.

Городское—мѣщанское населеніе, очевидно, живетъ здѣсь въ лучшихъ условіяхъ, чѣмъ на Днѣпрѣ, что доказывается необыкновеннымъ увеличеніемъ его отъ 1545 до 1552 года; въ этомъ послѣднемъ году мѣщанскаго населенія оказалось болѣе, чѣмъ въ Кіевѣ (не считая мѣщанъ частно-владѣльческихъ), именно (при 359 домахъ) по крайней мѣрѣ 1725 душъ. Городская община сохранила здѣсь главное колонизаціонное значеніе, всасывая въ себѣ бродячіе козацкіе элементы. Козаки живутъ осѣдло въ городѣ, смѣшиваясь съ мѣщанами, такъ что выдѣлать ихъ изъ общей массы городского

населенія можно только по прозваніямъ; такъ среди мѣщанъ находимъ здѣсь: Сашка Федоровича козака, Низоваго Петрушу козака, Конона Кузменка—козака богатаго и козака Семена Криво-пуста.—Этимъ, однако, не исключалась возможность существованія и козацкаго населенія въ собственномъ смыслѣ: здѣсь, какъ и на Днѣпрѣ, т. н. обвѣстки отъ козаковъ составляютъ особый доходъ старосты: „когда какой козакъ пріѣдетъ въ Винницу, то даетъ подстаростѣ обвѣстки 3 гроша“. Очевидно, это—бродячее, степовое населеніе, промышлявшее рыболовствомъ и охотою. Несомнѣнная примѣсь козацкаго элемента видна и въ крестьянскомъ населеніи землевладѣльческихъ селъ; на это указываетъ сравнительно огромное число крестьянъ въ повѣтѣ; указывая на эту особенность повѣта, сами землевладѣльцы оговариваются, что число это—лишь мнимое, ибо-де крестьяне отличаются бродяжничествомъ и ничего не даютъ въ пользу владѣльцевъ, готовые каждую минуту сняться и уйти прочь. Всѣхъ крестьянъ (сельскихъ и городскихъ) 962 хозяина, или 4810 душъ.

Самый южный изъ Литовскихъ и вообще украинныхъ повѣтовъ—*Браславскій*, примыкалъ на сѣверѣ къ Винницкому, а на западѣ къ Барскому повѣту, граница съ которымъ шла по р. Мурафѣ, т. е. приблизительно по нынѣшней границѣ Ямпольскаго уѣзда съ Могилевскимъ; на юго-западѣ Браславскій повѣтъ отдѣлялся отъ Молдавіи р. Днѣстромъ на всемъ протяженіи отъ устья Мурафы до Ягорлыка; но ни на югѣ, ни на востокѣ не имѣлъ опредѣленныхъ границъ, будучи такъ образомъ весь открытъ со стороны степей и кочевьевъ Очаковской орды и отчасти чрезъ Днѣстръ со стороны Молдавіи.

Замокъ Браславскій, до его разоренія Девлетъ-Гиреемъ въ 1551 году, былъ столь малъ, что едва могъ вмѣстить въ себѣ (во время осады) третью часть жителей; люстраторъ проектировалъ увеличить его, пристроивши небольшое пространство между ярами, идущими съ одной стороны отъ Буга, съ другой отъ Буевки. Городъ заключалъ въ себѣ (по люстраціи 1545 года) 389 однихъ

мѣщанскихъ домовъ (государств. и частновладѣльческихъ¹⁾); часть его была поселена за рѣчкою Пучевкою (Пуцовкою), чрезъ которую въ 1545 г. не было моста въ замоку, такъ что мѣщанамъ былъ весьма труденъ доступъ въ замокъ пѣшкомъ, а конемъ и возомъ вовсе нельзя было проѣхать; воду въ замокъ должны были возить кругомъ на цѣлуу $\frac{1}{4}$ мили,—такъ что „при внезапномъ наступленіи непріятели мѣщане никакъ не могутъ поспѣшно уврѣться въ замокъ и должны достаться въ руки врага“ (предсказаніе, исполнившееся вскорѣ—въ 1551 г.).—*Села* (исключительно частно-владѣльческія) расположены на рѣкахъ: Бугѣ,—каковы: Сковушинъ, Облинъ, Собранъ (Совранъ) при устьѣ Саврани въ Бугѣ; на Собѣ: Айсынъ (Гайсинъ), Зейденевцы, Зятковцы, Кузминцы, Рахновъ, Карповцы; на Угорскомъ Тыкачѣ и вообще въ Звенигородщинѣ: Романовцы, Данковцы, Якубовцы, Мошуровъ, Соколковъ, Митковцы; по правую сторону отъ Буга,—на Мурахвѣ: Корачовцы, Носковцы; на Каменицѣ: Хруцовая; на Днѣстрѣ: Калауръ; и сверхъ того: Бобровъ, Ночкишинъ, Войтовцы, Яры (мож. быть Яруга на Днѣстрѣ), Удычское устье Черное, Телиловцы, Ориничи, Ермолинцы, Михалковцы, Копестыринъ, Щуровцы, Дровное, Коцинцы. Къ этому списку Винницкая люстрація присоединяетъ слѣд. селища пустыя п. Кошичей, лежація въ Браславскомъ повѣтѣ: Пальчиковъ, Чозовъ, Плясковъ, Хановъ, Осипковъ, Воробьевцы, Хвальковъ, Черемошны, Иголковъ, Игнатовцы, Шпековъ. Дѣремчинцы, Кобылюю; а также село Дубицкаго: Жарновица (съ 3 челов.). Всѣ эти села, однако, по показанію ихъ владѣльцевъ, суть пустыя селища. Если такъ, то все населеніе Браславскаго повѣта заключалось въ городѣ и состояло изъ семей:

Боярскихъ	33
Людей ихъ (бояръ) и семействъ поповскихъ . . .	160
Семействъ мѣщанскихъ	229

Всего: 422

¹⁾ По люстраціи 1552 г., городъ, до разоренія его въ 1551 г., заключалъ въ себѣ до 730 домовъ, церковей греч. 7 и 1 латинскую.

Въ составѣ боярскаго класса различаются, во перв., *старшіе земляне* (т. е. несомнѣнные бояре); ихъ было 21 семья (18 фамилій), а именно (въ 1545 г.): Ив. Кошка съ братомъ Андреемъ, Исая Жабокрицкій и сынъ его Василій, Романъ Красносельскій, Сергѣй Оратовскій, Богд. Слупица, Шандырелскій, Ключевскій, Ив. Ильговскій, Юхно-Красносельскій, Петръ Братковичъ, Прачко-Бушинскій, Юха Копевскій, Дмитръ Бупинскій, Василій Романовичъ, Митко Лѣтковичъ, землянка Ульяна Скундыриха, Жіяловскій, Кунницкій, Остафей Шешковичъ, землянка Милка, Федора Семашковна. Но, кромѣ этихъ, многіе, не будучи „урожонными“ боярами—шляхтою и неизвѣстно откуда пришедшіе, называются боярами, держатъ подъ собою селища безъ пожалованія государскаго, и за эти селища иногда не несутъ никакой службы. Старшіе бояре братьею ихъ не называютъ. Такихъ „подлѣйшихъ“ бояръ 14, а дворищъ подъ ними 28. Дѣйствительно, фамиліи ихъ далеко не аристократическія, какова: Кудренко, Мишка Хортъ, Митко Золотаръ, Комаръ, Козаръ, Дмитръ Звиноградецъ и т. д. Многіе изъ нихъ носятъ названія отъ селищъ, которыми владѣютъ на Собѣ, на Мурафѣ, на Дпѣстрѣ, на Бугѣ, Саврани, на Угорскомъ Тыкичѣ, т. е. въ мѣстахъ открытых и опасныхъ; это, очевидно, особый видъ козаковъ, осѣвшихъ на мѣстѣ и овладѣвшихъ большими участками въ частную собственность. Чтобы объяснить возможность такого оригинальнаго класса, какъ „подлѣйшіе бояре“, надо имѣть въ виду слѣдующее. Къ югу и востоку отъ Браславля простирается пустыня; дорога относительно безопасная лежитъ только до Винницы; прежде шель прямой путь къ Черкасамъ, Каневу и Кіеву; но на вопросъ ревизора объ этой дорогѣ мѣстные люди отвѣчали, что начиная отъ Браславля всѣ села, по которымъ проходилъ прежній путь, заустѣли „отъ поганства“; теперь нигдѣ нельзя ѣздить, кромѣ какъ на Винницу; но что если отстроить замокъ Звенигоропскій и снабдить замки людьми пенежными, которые бы жили тамъ постоянно зимою и лѣтомъ, тогда отъ татаръ сдѣлается безопаснѣе, села могутъ вновь осѣсть и староста будетъ обезпеченъ отъ здѣшнихъ „противниковъ“ (т. е. козаковъ).

Когда именно былъ разоренъ Звенигородъ, сказать трудно; кн. Константинъ Острожскій, получившій въ пожалованіе замки *Звенигородскій, Винницкій и Браславскій*, въ 1516 г., съ согласія короля, уступилъ ихъ своему племяннику кн. Сангушкѣ. Если это не было „in partibus“, то (Звенигородъ существовалъ еще въ 1516 г. и запустѣніе его относится ко времени 1516—1545 г. Во всякомъ случаѣ въ половинѣ XVI в. было прекращено прямое сообщеніе между Черкасами и Каневомъ съ одн. стор. и Винницею и Браславлемъ—съ другой. Въ этихъ пустыняхъ (Звенигородщинѣ и Уманщинѣ), въ замѣнъ правительственной колонизаціи, началось новое заселеніе путемъ частной инициативы и предприимчивости. Предпринимателями явились *козаки-землевладельцы*,—классъ, съ которымъ мы здѣсь въ первый разъ сталкиваемся подъ его собственнымъ именемъ, между тѣмъ какъ несомнѣнно, что въ Каневскомъ и Черкасскомъ повѣтахъ владѣльцы громадныхъ Заднѣпровскихъ пустынь первоначально были такіе же козаки. Здѣсь—въ Звенигородщинѣ первыми осадниками явились Базановичи: въ 1542 г. владѣль здѣсь селищами Романовкою и Дымковцами, по привилегіи Сигизмунда I, „земенинъ Браславскій звенигородецъ“ Стефанъ Базановичъ съ братомъ своимъ Ѳедоромъ; въ 1545 г. его имущества принадлежали уже п. Козару. Другой Базановичъ Дмитрій „козакъ Звенигородскій“; еще до 1545 г. владѣль селеніями: Соголковымъ, Мытевцами и Мошуровымъ. Впослѣдствіи его потомками населены здѣсь *Буки*, какъ со всею справедливостію слѣдуетъ заключить изъ запутанной тяжбы объ этихъ имѣніяхъ между Бѣлоцерковскимъ староствомъ съ одн. стор. и Калиновскими п. Потоцкими (наслѣдовавшими эти имѣнія отъ Базановичей)—съ другой¹⁾). Потомки козака Звенигородскаго Дмитрія: его сынъ Богданъ и внуки Ѳедоръ Богдановичъ, Михаилъ Богдановичъ, дочь Ѳедора Елена и сынъ Михаила Гордѣй,—владѣли несомнѣнно обширною частію Звенигородщины, которую и уступили въ 1592 г. Струсю (отъ котораго

¹⁾ Ар. Ю. Р., VII, т. I., № XX.

она досталась въ 1604 г. Калиновскому). М. Буки „заведено“ именно Ѳедоромъ. Не смотря на такія обширныя владѣнія, владѣльцы ихъ (предшественники магнатовъ Калиновскихъ и Потоцкихъ) продолжали именоваться „козаками“.

Вообще на этой далекой окраинѣ границы классовъ общества смѣшивались: козаки входили и въ составъ мѣщанъ, но за то сами мѣщане, будучи богатыми землевладѣльцами, несли боярскую службу: „прежде, при князѣ Константинѣ Острожскомъ, бояре обязаны были являться на службу со всеѣми своими людьми, а мѣщане, которые держатъ пасѣвки, должны были становиться о дву-конь въ сбороѣ; а тепѣрь все это смѣшалось: не только у мѣщанъ, но и у иного боярина на службу государскую коня нѣтъ и поистинѣ даромъ живутъ при замкѣ“.

Изъ людей *пенежныхъ* (на жалованьѣ) было въ Браславлѣ только 3 пушкаря; но, по мнѣнію люстратора, требовалось еще 3. Эти пушкари вездѣ иностранцы, но въ Браславлѣ русскіе. „Не мѣшало бы (говорить ревизорѣ), что-бы между этихъ русскихъ пушкарей одинъ былъ ляхъ или чехъ, ученый пушкаръ, для лучшей справы и стрѣльбы“. Вскорѣ послѣ люстраціи Браславль снабженъ былъ сильнымъ гарнизономъ. Что касается до *сельскаго населенія*, то все селища за землянами. а потому „не разберешь, гдѣ государственное, а гдѣ землянское; какія бы выгоды владѣльцы не получали съ этихъ селищъ, все показываютъ „въ пустѣ“ и службы къ замку нивакой не хотятъ исполнять“. Если вѣрить показаніямъ землевладѣльцевъ, то крестьянскаго населенія въ цѣломъ повѣтѣ всеѣмъ нѣтъ, въ чемъ, какъ видно, люстраторъ сильно сомнѣвался. Правда ревизія указываетъ за самозванными боярами 28 дворницъ, но въ городѣ ли эти дворниця, или по селамъ—не показано. Если по селамъ, то эти 28 дворницъ приходятся на 26 селищъ.

Несомнѣнно, что частныя владѣнія приносили доходы владѣльцамъ и потому заключали въ себѣ немалое населеніе, хотя временное. Это временное населеніе—*козаки*, присутствіе которыхъ, по мнѣнію люстратора, не приноситъ пользы повѣту; ихъ нельзя

было бы вовсе унять, еслибы не люди пенежные. Они особенно наполняют опустѣвшую Звенигородщину. Возстановленіе Звенигородскаго замка проектировалось какъ для защиты отъ татаръ, такъ и отъ козаковъ: тогда „козаки не посмѣютъ входить въ турецкую землю и дѣлать зацепки“. Трудно угадать былъ-ли такой взглядъ на козаковъ мнѣніемъ мѣстныхъ жителей, или такъ рассуждалъ лишь чиновникъ.

Во всякомъ случаѣ на Бугѣ козачество развито было не менѣе, чѣмъ на Днѣпрѣ. Занятіемъ козаковъ, какъ и вездѣ, было здѣсь пасѣчничество, рыболовство и охота. Для этого козаки снимали „уходы“ или на казенныхъ (старостинскихъ) земляхъ, или у частныхъ владѣльцевъ. Особенное, специальное названіе ихъ въ этихъ мѣстахъ было *Болоховим* ¹⁾,—названіе, обращенное какъ бы въ нарицательное. Этимъ именемъ обозначаются тѣ украинники, предшественники козаковъ, которыхъ поселенія извѣстны были подъ именемъ „Болоховской земли“ въ до-татарское время.

Польское Подолье состояло изъ нѣсколькихъ повѣтовъ, которые въ теченіи XVI ст. не разъ мѣняли свои имена, число и границы: въ половинѣ XVI в. въ немъ различались повѣты Каменецкій, Межибожскій, Летичевскій, Хмельницкій, Зиньковскій (съ 1542 г.—Барскій) и Червоногородскій ¹⁾. Но изъ нихъ Межибожскій и Летичевскій слились въ одинъ, а Червоногородскій нельзя признать за украинный и потому онъ не входитъ въ наше рассмотрениеъ.

Взятое въ цѣломъ Польское Подолье помѣщается между Бугомъ (отдѣляясь отъ него на востокъ довольно узкою полоскою),

¹⁾ Арх. Ю. Р., ч. VII, т. I., № LXXXIV.

¹⁾ Въ послѣдствіи, въ концѣ XVI в., установилось раздѣленіе Подолья на три повѣта: Каменецкій, Летичевскій и Червоногородскій. Причина неясности вопроса о числѣ повѣтовъ заключается въ неточности отношеній староствъ къ повѣтамъ; когда староства окончательно превратились въ имущества частно-правныя, тогда только возникъ споръ, признавать-ли напр. Барскій повѣтъ повѣтомъ, или староствомъ. До появленія карты г. Яблоновскаго не беремся опредѣлять границы повѣтовъ съ точностію.

и среднимъ теченіемъ Днѣстра. Съ востока оно совершенно закрыто отъ степей Винницкимъ, а съ ю. в Браславскімъ повѣтѣ; ни одна орда не могла достигнуть этого угла, не пройдя напередъ во всю длину упомянутые повѣты Литовской Украины. Съ з. эта часть Подолья примыкала къ населеннымъ внутреннимъ предѣламъ Галиціи. Лишь съ юга Днѣстръ отдѣлялъ ее отъ Волошской земли, чрезъ которую и вторгались турецкія полчища. Такая укромность Подолья хотя не спасала его отъ жестокихъ опустошеній (какъ мы видѣли выше), но во всякомъ случаѣ была важнымъ условіемъ ббльшаго успѣха колонизаціи этой страны: ежеминутныхъ вторженій мелкихъ ордъ (что дѣйствовало особенно разрушительно на государственный бытъ Украины) съ этой стороны не было. Но вообще Подолье правильно раздѣляютъ по условіямъ положенія и защиты на двѣ части: Поднѣстровье и Побужье. Первое, въ которомъ лежалъ *Каменецкій повѣтъ*, было заселено и укрѣплено съ глубокой древности: населенность и культура, возстановленныя здѣсь Коріатовичами и Витовтомъ, пустили уже глубокіе корни. Здѣсь стоялъ Каменецъ: это *antemurale Christianitatis*, по тогдашнему выраженію, представляло неприступную твердыню, равной которой не было тогда на всей территоріи Польши. Вообще Каменецкій повѣтъ можно-бы не включать въ число украинскихъ, благодаря именно его древнему заселенію и защитѣ Каменца, также основаннаго при Коріатовичахъ.

Къ концу XVI в. твердыни Каменца собрали вокругъ себя значительное населеніе; въ 1570 году въ городѣ было 645 домовъ. Другой городъ того-же повѣта—Смотричъ и въ 70-хъ годахъ былъ не очень виднымъ поселеніемъ (91 домъ). Частновладѣльческіе города (мѣстечки) этого повѣта, отличавшіяся впослѣдствіи (въ 70-хъ годахъ) числомъ и величиною, каковы (Гродекъ имѣвшій въ 1570 году 196 домовъ), Чемеровцы (185), Кудринцы (168), Сатановъ (135), Чернокозинцы (112),—по описи 1530—42 года представляютъ еще незначительныя селенія. Обширныя частновладѣльческія волости по среднему Днѣстру и Смотричу заклю-

чаютъ въ себѣ довольно большое количество и сельскихъ поселеній, именно въ волостяхъ Гродецкой и Чернокозинской. Но чѣмъ ниже по Днѣстру, тѣмъ дѣло измѣняется къ худшему; такъ Дунаевецкая волость уже напоминаетъ украинныя пустыни; находящіяся здѣсь древніе города Бакота и Ушица лежатъ въ развалинахъ.

Приводимъ общій перечень поселеній Каменецкаго повѣта (съ указаніемъ количества плуговъ) по тарифамъ 1530—42 гг. ¹⁾.

Число плуговъ 1530 г.

Лысечь	2	Устье Чвиклеѣвское	3
Жванецъ	3	Соколь	6
Дунаѣвцы	4	Мокша	2
Зеленцы	deserta	Панѣвцы	4 ¹ / ₂
Балина и Новоселка	5	Зобровцы	3
Тарпава	5	Кобачовцы	4
Вирбка	4	Татары	1 ¹ / ₂
Ступинцы	1	Островчинцы	9
Игуменцы	6	Подгородье	2
Княже	2	Гавриловцы	7
Борисковцы	4	Ходоровцы	7
Колчеѣвцы	6	Княгининъ	11
Калинье	2 ¹ / ₂	Кадеѣвцы	4
Безносковцы	5 ¹ / ₂	Новосельцы	10
Супроиковцы	2	Нагоржаны	6
Уробѣвцы	(1542—vast.)	Крогудецъ	1
Богавича	5	Рѣпинцы	2
Колмбаѣвцы	2	Бѣла	1 ¹ / ₂
Чвиклеѣвцы село	2	Фредровцы	3
Чвиклеѣвцы нѣм. права	2	Ласковица	6

¹⁾ См. Яблоновскаго: „Polska XVI w.“ (Źródła dziejowe, XIX). За болѣе раннее время тотъ-же писатель, имѣвшій въ рукахъ „registrum fomalium“ 1493 и „regisignatio castrorum“ 14¹/₄ г. (см. Podole u schylku XV w.“ въ Ateneum 1880, т. II и III), изъ этихъ актовъ сообщаетъ только, что въ 1493 году во всемъ Подольѣ было 216 селъ и въ нихъ 2354 дыма (стр. 535). Дальнѣйшее движеніе населенія Подолья опредѣляется податными реестрами 1565—66, 1569 г., алфавитнымъ реестромъ селъ воеводства Подольскаго 1578 и 1583 гг. (всѣ эти акты изданы въ указанномъ томѣ Źródła dziejowe), а также люстраціями 1565 г., издаваемыми нами.

Должекъ	12	Бабинцы	—
Хропотова	1	Просятковъ	1
Руда	4	Калюсъ	(1542 deserta) 2
Пудловцы	(1542 deserta) 2	Студеница	(deserta)
Зинковцы	5	Глясчна	3
Чиолковцы	1	Кулавы	8
Голосковъ	1	Чернавѣда	2
Киптинцы	2	Лучниковцы	2 ¹ / ₂
Ормяны	1 ¹ / ₂	Ярмолинцы	5
Вишиѣвецъ	4	Лосковцы	2
Гричковъ	3	Копынь	3
Кудерицы	4	Скепцы	3
Лояновцы	7	Олексинцы	3
Зилинцы	1 ¹ / ₂	Сѣкиринцы	8
Мельница	11	Харзовцы Charzowcze)	1
Ольховецъ	9	Пилатовцы	2
Устье	10	Чернокозицы	7
Подфилиппе	1 ¹ / ₂	Загуковье	2
Залуچه	1	Глѣбовъ	(deserta) 1
Поклаки	(1542 denuo locata) 1	Ушица	8
Цыганы	5	Тымковъ	1
Милевцы	2	Кривцы (Krzywce)	deser.
Ходзіевцы	3	Бакота	3
Ягельница	2	Триховцы	3
Смайковцы	6	Солонковцы	5
Мизковъ	1 ¹ / ₂	Соколовцы	1 ¹ / ₂
Залѣсье	1 ¹ / ₂	Косовцы	(1542—deserta) 1
Миколаѣвцы	2	Гроссова	3 ¹ / ₂
Лостовцы	5	Чистовцы	2
Лестковцы	(deserta).	Майниковцы	3
Войтковцы	} 6	Тыщилловцы	2
Борисковцы		Кривковъ	5
Пищатицы	7	Ничиня	1 ¹ / ₂
Паніовцы	4	Каранчѣвъ } (1542 noviter locat).	
Ходиковцы	1	Роговцы }	
Залѣсье (друг.)	4	Фурмановцы	(deserta).
Звниаче	(noviter locatum).	Залѣсье	4
Голенищовъ	4	Нефедовцы	1
Свирчовцы	1	Лчковцы	deser.
Маслятовцы	10	Кривцы (другое)	—
Васильковцы или Берлинцы	2 ¹ / ₂	Блищенѣвцы	1 ¹ / ₂

Голозубинцы	(deserta).	Колодрода	9
Черницы (Чериче)	7	Зезолинцы	2
Смотричъ	3	Михалковцы	2
Чирна	—	Вирбка	2
Потеремцы	4	Гродекъ Бедриховъ	4 ¹ / ₂
Касперовцы } (peste desertata).		Яромирка	: 1
Горигляды }		Сисковцы (noviter locata).	
Печерно	3	Остапковцы	—
Ольховецъ	6	Завалье	7
Усятинъ	2	Квятонъ (?)	1
Вахновцы	2	Стрѣва (1542 deserta)	} 5 ¹ / ₂
Преврочье	3	Иванчовцы	
Милеевцы	9	Борцовъ (1542—deserta).	
Патвичаны	2	Сатановъ	1
Домановъ	4	Борцовка	1
Сынковъ	6		

Сверхъ того въ 1542 году:

Плуги 1542 года:

Андрониковцы	1	Мышковъ	(deserta).
Борзаковцы	1	Нивра	2
Брезаны	2	Олешковцы	1
Бучал	deserta.	Подчанинцы	1
Чинкова	1	Савицы	2
Деревяна	—	Сапоговъ } deserta.	
Ярославъ	1 ¹ / ₂	Стрѣлковцы }	
Карапчевъ другой	1 ¹ / ₂	Сугай	1
Кохаевцы	1	Теремцы	1
Комановъ	1	Толсте	1
Козминъ	} ?	Волковцы	1
Кошковцы			
Лехновцы			
Михалковъ			

Итакъ, въ Каменекомъ повѣтѣ находимъ 179 поселеній (изъ нихъ въ 1542 г. 15 были пустыми), а въ нихъ 517 плуговъ.

Остальные три повѣта Подолья (Межибожско-Летичевскій, Барскій и Хмельницкій) можно отнести уже къ Побужью, хотя южные предѣлы Барскаго повѣта спускаются до Поднѣстровья.

Изъ нихъ самый закрытый и, подобно Каменецкому, болѣе обезпеченный, повѣтъ Летичевскій (вмѣстѣ съ Межибожскимъ) представляетъ довольно густо населенную часть Подолья. Въ гор. Летичевѣ послѣ татарскаго опустошенія въ 1558 г. вновь осѣло 156 человекъ.

Населенность прочихъ городовъ въ 1530—1569 г. не опредѣляется; въ 1570—78 гг. было: въ Летичевѣ 211 домовъ, въ Межибожѣ 273; Плоскировъ (Проскуровъ) имѣеть въ 1530 г. 10 плуговъ, а въ 1578 г.—23 дома; Черный Островъ, имѣвший въ 1530 г. лишь 5 плуговъ, въ 1578 г. имѣеть уже 84 дома; Зиньковъ (который въ 70-хъ годахъ уже причислялся къ этому повѣту) имѣлъ тогда 275 домовъ.—Прочія населенныя мѣста въ 1530—42 г. исчисляются такъ ¹⁾:

а) Въ Межибожскомъ повѣтѣ:

Плуги 1530 года:

Голосковъ	9	Западинцы	3
Масовцы	8	Лесановцы	2
Пироговцы	9	Иккава	?
Пархановцы	4	Ильята	4
Глезновъ	6	Плоскировъ	10
Копистинъ	10	Черноостровъ	5
Гринѣвцы	3 ¹ / ₂	Голышинъ	6
Климашовцы	1	Грузовица	deser.
Думшинцы	1	Коржовцы	6
Печища	1	Ярославка	7
Мохомлинцы	2 ¹ / ₂	Яниковцы	4
Ходковцы	2	Богдановцы	6
Редьминцы	2	Прелука	1
Микитинцы	3	Русановцы	3
Тгсепуесъ(?)	8	Головчинцы	3
Спичинцы	1 ¹ / ₂	Пилявцы	deser.
Митковцы	4	Волосовцы	1
Терешовцы	3	Колыбане	3 ¹ / ₂
Речинцы	1 ¹ / ₂	Давидковцы	3
Игнатовцы	4	Ивочинцы (?)	1 ¹ / ₂
Десковцы	1	Рожычна (sic.)	3

¹⁾ Źródła Dziejowe, XIX, 166—168.

Судковцы	5 ¹ / ₂	Засятковцы	} desert.
Стушницы	8	Пашковцы	
Аркадіёвцы	3	Клитлена	
Булгаковцы	(1542 des) 1	Пархановици Напольные	} 1542 года.
Ходаковцы	1	Грабовцы	
Перегинка	2	Матинковцы	
Васильковцы	1	Мелешовцы	
Свинна, иначе Монастырь	3 ¹ / ₂	Плоска, ин. Климовцы	
Przeadrowcze (?).	2	Весенна	
Тыравинцы	1	Жоравлинцы	
Бахматовцы	1	desert.	

Итого, Межибожскій повѣтъ въ 1542 г. заключалъ въ себѣ 63 поселенія (изъ которыхъ 8 были пустыми) и въ нихъ 205 плуговъ.

б) Въ Летичевскомъ повѣтѣ:

Плуги 1530 года:

Вирбка	11	Радзеевцы	2
Багриновцы	9	Волковинцы	2
Голенищевъ	2 ¹ / ₂	Свѣчна	¹ / ₂
Половцы	8	Бухновцы	3
Дьяковцы	11	Чесь	10
Гарбашовъ	4	Станиславъ	} desert.
Снятовка	4 ¹ / ₂	Марковцы	
Щодрова	5	Кердановцы	
Сусловцы	3		

Так. обр., въ Летичевскомъ повѣтѣ находимъ 17 поселеній (изъ нихъ три пустыхъ), а въ нихъ 75¹/₂ плуговъ.

Средину между Поднѣстровьемъ и Побужьемъ занимаетъ повѣтъ, главнымъ городомъ котораго былъ *Зиньковъ*; но когда древній *Ровъ* возстановленъ былъ изъ развалинъ корол. Боною, то во главѣ повѣта сталъ *Баръ* (новое имя Рва). Повѣтъ спускался къ Днѣстру полоскою между Калюсомъ и Мурафою и принадлежалъ къ числу наименѣе обезпеченныхъ со стороны степей, хотя и закрытъ былъ Браславскимъ повѣтомъ. Это тотчасъ сказалось въ спискѣ его поселеній 1530—1542 г. роковыми отмѣтками: „deserta“, и незначительностію прочихъ поселеній, кромѣ Слободки, Деражни и

Ивановцевъ. Рѣзкій характеръ пустыни имѣеть особенно область Ладавы.

Поселенія этого повѣта въ тарифахъ 1530—1542 ¹⁾ перечисляются такъ:

Плуги 1530 года:

Нетечинцы 3	Вербовець	} deserta.		
Мукаровъ 6	Ольховець			
Мукаровъ (др.) 1	Хрептіевъ 1	
Деражня Юрковича 13	Куриловцы 4	
„ Друнковича 5	Плелелинцы (sic) deserta.			
„ Почешинной 9	Кузелова	} deserta.		
Завицы 4	Минковцы			
Новосельце 8	Чюлковцы 1	
Охримовцы 2	Бибехи 3	
Мокутинцы 9 ¹ / ₂	Крутибородинцы 1 ¹ / ₂	
Зынечковцы 4	Сухотынцы	} deserta.		
Малеѣвцы 2 ¹ / ₂	Голузинцы			
Пискава Лука 2	Масныи 2 ¹ / ₂	
Слободка 21	Долиняны		deser.	
Ровъ (въ 1542 г. Баръ)	(deser.)	Завицы 5	
Юлтушковъ	(deser.)	Губаровъ		deser.	
Янецъ 1 ¹ / ₂	Соколецъ 2	
Карычинцы 3 ¹ / ₂	Поповцы		deser.	
Бѣляковцы 3	Вояковцы 4	
Ивановцы 9	Капушинцы		deser.	
Коморовцы 1	Гринечка 5	
Бозуковцы 5	Галчинцы	} deserta.		
Дашковцы	deserta.	Крушковцы			
Карачеевцы 1	Бокутинцы (sic.)			
Ладава	deserta.	Нестеровцы			
Ильяшовцы	} deserta.	Лучинцы			
Верещатинцы			Лоѣвцы		
Конышовъ			Карычинцы 3
Струга			Глушковцы 5
Владеѣвцы			Завиновцы		3
Козловъ			Армаки		1
Берлинцы		Севередіевцы		deser.	
Немня				1542 годѣ.	

¹⁾ Źródła Dziejowe, XIX, 169—170.

Итакъ, въ Зиньковскомъ (Барскомъ) повѣтѣ въ 1530 году заключалось 65 поселеній (изъ нихъ 30, т. е. около половины пустыхъ), а въ нихъ 155 плуговъ.

Наконецъ *Хмельницкій повѣтъ* занимаетъ сѣверо-восточный уголь Подолья и хотя представляется закрытымъ со всѣхъ сторонъ, однако населенъ не болѣе Барскаго: по тарифамъ 1530—42 годовъ въ немъ только 16 поселеній; но по люстраціи 1565 г. здѣсь уже до 30 населенныхъ мѣстъ. Для сличенія съ этою послѣднею (напечатанною нами) приводитъ списокъ поселеній за 1530—42 годы ¹⁾:

Ювче, Трибуховцы, Винниковцы, Лысогорцы, Зиновцы, Куликовъ, Жоравно, Дубова, Крутневъ, Брезни (Березна?), Юладовцы, Кожуховъ, Квириловцы, Задраниковцы, Игуменцы, Черленевцы.

Так. обр., Хмельницкій повѣтъ не можетъ быть введенъ въ общую систему исчисленій населенности въ 1530—42 годы, по отсутствію указаній числа плуговъ; они не указаны потому, что въ то время всѣ доходы Хмельницкаго повѣта были отданы на постройку новаго замка (Хмельника). Во всякомъ случаѣ число поселеній въ немъ самое незначительное, именно 16.

Беря общія цифры для 5 повѣтовъ, находимъ въ Польскомъ Подольѣ (говоря точнѣе—въ Каменецкомъ и Межибожскомъ повѣтахъ) большое количество поселеній, сравнительно съ Литовскими повѣтами. Но не говоря о томъ, что различіе источниковъ (тарифъ и люстрацій) даетъ для сравненія несоизмѣримыя величины, цифры даютъ не совсѣмъ вѣрное впечатлѣніе. Прежде всего надо имѣть въ виду, что почти половина поселеній дышетъ эфемерною жизнію, заключаая въ себѣ отъ 1 до 5 поселенцевъ; даже въ 1569 г. на Каменецкій повѣтъ приходилось 78 такихъ селъ, въ которыхъ насчитывалось отъ $\frac{1}{2}$ до 3 плуговъ. Так. обр., переходъ единственнаго поселенца грозитъ прервать каждую минуту жизнь такого села. Дѣйствительно, уловить традицію поселеній на пространствѣ даже полустолѣтія, трудно: нынѣ это село, завтра—пустыня, съ

¹⁾ Źródła Dziejowe, XIX, 171.

тѣмъ чтобы послѣзавтра, давъ пріютъ какому-нибудь переселенцу, снова начать невѣрное существованіе.

Какъ естественное послѣдствіе предыдущаго, является значительное количество совсѣмъ пустыхъ поселеній, въ которыхъ или нѣтъ крестьянъ, но сохраняется дворъ владѣльца, или вообще нѣтъ никакой осѣлости (истребленной врагами), или такихъ, которыя заводятся вновь, но еще не получили поселенцевъ. Такихъ селъ въ 1530—1542 г. было:

въ Камененецкомъ пов.	15,	т. е.	8%.
„ Межибожскомъ „	8,	„	12%.
„ Летичевскомъ „	3,	„	17%.
„ Зиньковскомъ „	30,	„	48%.
„ Хмельниц. (1565) „	4,	„	18%.

Такое неблагоприятное состояніе дѣлъ мало измѣнилось и потомъ; въ 60-хъ годахъ XVI в. поселенія находятся въ состояніи хроническаго разоренія. Вотъ для примѣра списокъ селъ за 1569 г. по цѣлому Подольскому воеводству, которыя, хотя и значатся населенными, но съ отмѣткою *desertata Tartarorum (sic)*, а именно: Куриловцы, Струга, Лоевцы, Гринечка, Блищеновцы, Михалковцы, Соколовцы, Жоравинцы, Лехновцы, Жучковцы, Зягловка, Монастырь, Бебехи, Зинковцы, Нетечинцы, Рожична, Волковцы, Корытна, Унаровъ, Павликовцы, Калюсъ Нижній, Голозубинцы, Немеринцы, Доброгоща, Олексинцы, Куровка, Охримовцы, Базуковцы, Лошковцы, Бубновка, Мартинковцы, Пустоловка, Мартинковцы (др.), Мордина. Итого, 35 на 336 селеній, т. е. одна десятая часть.

Во всякомъ случаѣ, любопытно было-бы объяснить фактъ множества и дробности поселеній, составляющей характерную черту Подолья. Объясненіе, по нашему мнѣнію, самое достовѣрное, дается характеромъ и источниками мѣстнаго землевладѣнія, котораго коснемся ниже, а здѣсь отмѣтимъ лишь слѣдующее. Утверждаютъ, что на Подольѣ было меньше мелкаго шляхетства, чѣмъ на Волини; можетъ быть это и такъ; но, сравнительно съ украинскими повѣтами Литовскаго государства, здѣсь, на Подольѣ, не-

сравненно больше мелких частных владѣльцевъ. Въ тарифахъ и люстраціяхъ пол. XVI в. приводится до 176 фамилій по Подольскому воеводству, при чемъ каждая фамилія могла состоять и состояла изъ нѣсколькихъ отдѣльныхъ владѣльцевъ. Полагая по меньшей мѣрѣ два владѣльца на одну фамилію, получимъ, 352 владѣльца на 336 поселеній воеводства (въ 1569 г.). Слѣдуетъ однако помнить, что здѣсь были и церковныя владѣнія, напр. обширныя владѣнія католическаго епископа (до 10 сель), мон. св. Николая, нѣкоторыхъ правосл. церквей (протопопа Каменецкаго). Нужно также имѣть въ виду, что западное Подоліе, не менѣе Волыни, было страною обширныхъ магнатскихъ владѣній: западныя части его (которыя именно намъ слѣдуетъ выдѣлить изъ итоговъ нашего изслѣдованія, какъ не относящіяся къ украиннымъ мѣстностямъ) заняты владѣніями такихъ „можновладцевъ“, какъ Язловеккіе (владѣвшіе болѣе чѣмъ 30 поселеніями). Почти все западное Подоліе относится къ магнатскимъ имуществамъ. Так. обр. мелкія владѣнія сосредоточиваются въ среднихъ и восточныхъ— собственно украинскихъ повѣтахъ. Здѣсь иногда цѣлая многочисленная фамилія владѣетъ 1 или двумя плугами; а часто остается со всѣмъ безъ крестьянъ.—Всѣ они, однако (изъ цѣлей политическихъ болѣе, чѣмъ культурныхъ) получили участки земли для заселенія и поневолѣ держатся на мѣстахъ, не имѣя другаго выхода.

Населенность Подолія не можетъ быть выведена съ полною точностію, не смотря на кажущуюся полноту относящихся сюда данныхъ, ибо нельзя установить точнаго метода для вычисленія, не имѣя твердыхъ основаній для опредѣленія отношенія числа „плуговъ“ къ числу жителей. Въ источникахъ иногда два крестьянина (хозяина) соотвѣтствуютъ одному плугу; напр. въ 1565 г. въ Деражнѣ считается 7 плуговъ, „1—отсутствуетъ, потому что 2 человека убѣжали“¹⁾; иногда даже 3 крестьянина полагаются въ 1

¹⁾ Źródła Dziejowe, XIX, стр. 195.

плугъ; напр. въ Лукѣ тогда же 1 плугъ пустуетъ, потому что „tres smetones fugam dederunt“¹⁾; иногда же напротивъ 1 плугъ занимаетъ 1 крестьянинъ; такъ тогда же въ Гавриловцахъ „три плуга пустуютъ, потому что три крестьянина убѣжали въ Валахію“²⁾.

До какой степени шатко это основаніе для счисленія населенія, показывается слѣд. примѣръ: въ 1565 г. въ с. Нагоржанахъ: „два плуга уничтожились, потому что въ предшествующемъ году въ этомъ селѣ была моровая язва, отъ которой умерло около 60 (sic) человѣкъ“³⁾.

Болѣе точности надо было бы ожидать отъ сличенія цифръ тарифъ и люстрацій за одинъ и тотъ-же годъ (когда такое совпаденіе есть). Такъ у насъ есть люстраціи и тарифы 1565; въ первыхъ изчисляются поименно жители коронныхъ селъ; во вторыхъ указывается въ тѣхъ же селахъ число плуговъ. Однако и здѣсь мы находимъ большое разнообразіе. Возьмемъ примѣры: с. Щодрова по люстраціи имѣетъ 16 „господаровъ“, по тарифѣ—7 плуговъ; Карачинцы Римовы—19—7; Глѣбовъ—15—8; Крутибородинцы—6—3; Новосельце—21—10.

Полагая среднимъ числомъ по 2 хозяина на 1 плугъ, считаемъ возможнымъ положить на 1 плугъ десять душъ об. пола.— При такомъ расчетѣ было бы сельскихъ жителей въ 1530—1542 гг.

въ Каменецкомъ	пов.	5170	душъ.
„ Межибожскомъ	„	2050	„
„ Летичевскомъ	„	750	„
„ Зиньковскомъ	„	1550	„

въ Хмельницкомъ (по люстраціи 1565 г.) (463 хоз.) 2315.

Городское населеніе за указанные годы не можетъ быть опредѣлено по недостатку данныхъ; въ 1570 г. находимъ въ городахъ:

¹⁾ Ibid.

²⁾ Ibid. стр. 194. См. еще стр. 191 (Климковцы).

³⁾ Ibid. стр. 192.

Каменцѣ . . .	(645 домовъ)	3225	душъ.
Смотричѣ . . .	(91) „	455	„
Летичевѣ . . .	(211) ¹⁾ „	1055	„
Межибожьѣ . . .	(273) „	1365	„
Барѣ	(371) „	1855	„
Хмельникѣ . . .	(334) „	1670	„

Въ 1565 г. (по люстраціи) было:

въ Хмельникѣ (270 дом.)	—1350 душъ.
„ Барѣ . . . (290 дом.)	—1450 „

Выдѣляя одни собственно-украинные повѣты (Летичевскій, Зиньковско-Барскій и Хмельницкій), получаемъ такія общія цифры населенія ихъ за 1530—1565 г.:

Летичевскій . . .	1530 душъ.
Зиньковскій . . .	3000 „
Хмельницкій . . .	3985 „

Всего . . . 8515 душъ.

Сравнивая однородные повѣты Польскіе и Литовскіе, напр. Хмельницкій и Винницкій находимъ, что въ послѣднемъ въ 1545 г. было крестьянъ 4250 (а съ городскими крестьянами 4810) и городскихъ жителей 1365 (въ 1552 г. 2145), а всего 5615, что значительно превосходитъ населеніе Хмельницкаго повѣта (3985) и приближается къ населенію Каменецкаго. Другихъ, болѣе полныхъ, данныхъ для сравненія относительно Литовскихъ повѣтовъ мы не имѣемъ.

Болѣе обильныя свѣдѣнія, которыя мы имѣемъ для исторіи заселенія Подолья, позволяютъ намъ привести нѣсколько данныхъ для опредѣленія *постепеннаго движенія успѣховъ заселенія* за 100 лѣтъ. А именно число сельскихъ и крестьянскихъ участковъ цѣлаго воеводства выражается въ слѣд. цифрахъ:

¹⁾ Въ 1558 г. (см. выше) въ немъ было 156 домовъ, т. е. 780 душъ.

Г О Д Ы.	Число сель.	Число дымовъ, плуговъ, или лановъ.
1493	216	2354 дымовъ
1530—1542	374	1030 плуговъ
1563	—	2440 лановъ
1565—66	406	?
1569	336	1422 „
1576	—	1424 „
1578	650	? „
1583	421	2021 „
1588	—	2112 „

Представленныя цифры во всякомъ случаѣ не даютъ твердыхъ основаній для выводовъ, однако съ нѣкоторою вѣроятностію указываютъ:

а) Что въ теченіи ста лѣтъ какъ число селеній, такъ и обработанныхъ участковъ возрасло почти въ два раза (если принимать дымъ за хозяйство одного крестьянина, а плугъ и ланъ за два хозяйства).

б) Что увеличеніе числа селеній не всегда сопровождается увеличеніемъ числа народонаселенія (напр. 1530—42 г.), чѣмъ и подтверждается наша мысль объ искусственномъ увеличеніи поселковъ чрезъ раздачу земель польскимъ шляхтичамъ.

III.

Способы заселенія.

Недостаточность успѣховъ колонизаціи объясняется несоотвѣтствіемъ мѣръ и способовъ колонизаціи съ силою опустошеній. Что касается до Литовской украины, то со времени уничтоженія Кіевскаго княжества здѣсь ослабляются правительственныя мѣры для защиты страны (разумѣемъ постройку и исправное содержаніе замковъ); ослабляются городскія общины чрезъ разложеніе ихъ личныхъ и имущественныхъ средствъ; искусственно развивается землевладѣльческій классъ въ ущербъ городскимъ общинамъ и государственныхъ средствъ; наконецъ сюда надо присоединить невниманіе къ частной свободной колонизаціи, такъ называемой козацкой. Въ нижеслѣдующихъ страницахъ мы должны точнѣе и подробнѣе обозначить указанные способы колонизаціи.

Правительственная колонизація. Замки. Служилое населеніе. Постройка и надлежащее содержаніе замковъ было важнѣйшимъ условіемъ успѣховъ колонизаціи. Замокъ и примыкающій къ нему городъ (острогъ) были не только главными, но часто единственными постоянными поселеніями повѣта; при нашествіи враговъ все окрестное населеніе, оставляя свои жилища на произволь судьбы, сбѣгалось въ острогъ и замокъ; послѣ опустошительнаго набѣга замокъ, выдержавшій осаду, оставался одинокимъ оазисомъ среди пустыни. Мѣстные жители ставятъ постройку замковъ въ тѣснѣйшую связь съ возникновеніемъ селъ: „еслибы замокъ Звенигород-

скій былъ опять возстановленъ (говорили Браславляне въ 1545 г.), то и села могутъ осѣсть“. Съ паденіемъ Звенигородскаго замка всѣ села отъ Браславскихъ границъ до Черкасъ были уничтожены. Поэтому главнѣйшею задачею правительства должно было служить укрѣпленіе степныхъ границъ постройкою замковъ, или какъ говорили на сѣврѣ, острожковъ, и снабженіе ихъ постоянными гарнизонами. Дѣятельность этого рода не только начата была, но и велась довольно успѣшно еще въ древнѣйшія времена при первыхъ князьяхъ Рюриковичахъ, которые уже опоясали южную границу укрѣпленіями по Сулѣ, Роси, Деснѣ и Трубежу. Затѣмъ тоже было задачею дѣятельности Ольгерда и Витовта (какъ указано уже нами въ своемъ мѣстѣ), причемъ кольцо укрѣплений было даже раздвинуто далѣе къ югу (до береговъ Чернаго моря). Въ такомъ же состояніи поддерживались укрѣпленныя мѣста и при кievскихъ князьяхъ Олельковичахъ.

Но съ паденіемъ кievскаго княжества указанная дѣятельность государства, видимо, ослабѣла: не только отдаленныя укрѣпленія Черноморскія (Очаковъ и др.) были завоеваны татарами и остались въ ихъ рукахъ, но и болѣе внутренніе замки или совершенно упали и были уничтожены, или поддерживались плохо. Виленское правительство смотрѣло на Русь и Волынь какъ бы на чуждыя страны; оно выходило изъ апатіи лишь тогда, когда чрезъ нихъ врагъ вторгался во внутреннія литовскія области. Исправленіе замковъ и защита ихъ были предоставлены собственнымъ средствамъ мѣстнаго населенія, съ весьма незначительнымъ и случайнымъ участіемъ центрального правительства. Въ этомъ отношеніи оно далеко уступаетъ Московскому правительству, которое признало защиту границъ отъ татаръ самою жизненною своею задачею; а задача тамъ была еще труднѣе: приходилось защищать огромное пространство отъ Волги до Днѣпра.

Въ Литовскомъ государствѣ отъ временъ кievскихъ князей Рюриковичей и первыхъ Литовскихъ уцѣлѣли три линіи замковъ: сѣверная—по Деснѣ, Днѣпру и Припети; другая средняя—отъ

устьевъ Десны въ глубь страны къ верховьямъ Роси и Тетерева; третья южная—отъ нижняго Днѣпра чрезъ верхній Бугъ до Днѣстра. Линія по Сулѣ, т. е. на лѣвой сторонѣ Днѣпра, была совершенно оставлена. На первой изъ упомянутыхъ находились замки: Любечъ, Мозырь, Овручъ; на второй: Остеръ, Кіевъ и Житомиръ; на третьей: Каневъ, Чербасы, Звенигородъ, Винница и Браславль (линія заканчивалась въ Польскомъ Подольѣ Баромъ и Каменцемъ).

Вотъ все, что уцѣлѣло изъ прежнихъ укрѣпленій древне-Кіевскаго и древне-Литовскаго періода. Но и указанная линія въ XVI в. уже были прорваны во многихъ мѣстахъ широкими брешами; такъ въ средней линіи прежніе города—Бѣлгородъ, Василевъ, Котельня, Гуляльники, Раствавица существуютъ или въ видѣ пустыхъ городищъ, т. е. остатковъ насыпей, по которымъ люди XVI в. удивлялись ихъ прежней величинѣ и значительности, или въ видѣ селищъ, или наконецъ въ видѣ открытыхъ селъ¹⁾.

На третьей линіи, какъ сказано, вовсе нѣтъ укрѣпленій по Сулѣ; а на правомъ берегу Днѣпра уже нѣтъ Звенигорода, о чемъ съ такимъ сожалѣніемъ говорятъ жители Браслава люстраторамъ 1545 года, указывая, что чрезъ такой прорывъ прекращается непосредственное сообщеніе при-Бужскихъ замковъ съ Черкасами и Каневомъ, и что возстановить Звенигородскій замокъ совершенно необходимо. Но и уцѣлѣвшіе замки содержались довольно небрежно.

Общій типъ замка представлялъ зданіе весьма немудрой и необширной постройки; онъ состоялъ изъ стѣнъ дубовыхъ или сосновыхъ, раздѣленныхъ на участки или городни, въ разныхъ городахъ различной высоты и не одинаковой длины (до 4 сажень, какъ въ Кіевскомъ замкѣ). Стѣны обмазывались снаружы глиною; иногда замокъ строился въ двѣ стѣны, между которыми набивалась глина. Углы замка состояли изъ „вежъ“, т. е. башенъ, число которыхъ соразмѣрялось съ обширностію замка (5, 6, въ Кіевѣ даже 15). Башни были 6-ти-угольными и 4-хъ-угольными. „Стрѣльба“

¹⁾ Арх. Ю. Р. Ч. VII, т. I. № XVII.

въ нихъ (т. е. амбразуры) устраивалась въ три линіи: внизу, въ серединѣ и вверху башни. Вообще замокъ представлялъ расширенный типъ жилаго двора.

Внутри замка находились помѣщенія для храненія оружія и пороха (шпихлеры); около стѣнъ пристраивались два-три жилища (свѣтлицы и коморы) для постоянныхъ служилыхъ людей; затѣмъ церкви—одна или нѣсколько (въ Кіевѣ 4), погреба для имущества сбѣжавшихся въ осаду, а въ большихъ замкахъ даже нѣсколько домовъ для служилыхъ людей и особо важныхъ лицъ повѣта (въ Кіевѣ 4 дома). Необходимую принадлежностью внутренности замка былъ колодезь, ибо осажденные могли рассчитывать только на воду внутри укрѣпленія; но во многихъ замкахъ не могли добраться до почвенной воды и колодезей или вовсе не было, или они не давали достаточно воды. Существенную принадлежность замка составляетъ подъѣздной подъемный мостъ, ведущій черезъ ровъ къ воротамъ замка.

Вооруженіе замка состояло изъ орудій („дѣлъ“), гаковницъ, кіевъ желѣзныхъ, „изъ которыхъ стрѣляютъ“, и пуль къ нимъ. Въ каждомъ замкѣ сохранялся запасъ желѣза, свинцу, селитры, сѣры, камня и бревенъ (для удара по взлѣзающему непріателю). Въ „свирнѣ“ хранился провіантъ, т. е. правильнѣе долженъ бы храниться. Но и въ самомъ исправнѣйшемъ, т. е. Кіевскомъ замкѣ ревизоры 1552 г. нашли сваленную громаду „мяса свиного, сгнившого, что и собаки не ѣдятъ“.

Новая постройка замка должна была совершаться на правительственныя средства, а поправка на средства мѣстнаго староства и всего окрестнаго населенія. Но центральное правительство лишь изрѣдка заботилось объ этомъ серьезно.

Наибольшее вниманіе было обращено на *Кіевскій замокъ*; послѣ разрушенія его Менгли-Гиреемъ въ 1482 г. Казимиръ IV прислалъ сюда Богдана Андреевича, бывшаго воеводу Троцкаго съ 40 тысячнымъ войскомъ. Тогда начато было возстановленіе замка посредствомъ наряда рабочихъ изъ Полѣсскихъ волостей

поддѣпровскихъ и задесенскихъ, откуда было пригнано 20 тысячъ топоровъ. Окончаніе работъ совершено при воеводѣ Юріѣ Путятичѣ, подѣ надзоромъ Богдана Шепелевича, который „Кіевъ выше поднялъ, хорошо застроилъ и на мѣрѣ его поставилъ“. Новопостроенный замокъ успѣлъ сгнать въ 1-й половинѣ XVI в., когда вообще украинныя мѣста оставались въ небреженіи. „Есть (говорить Михалонь) знаменитый городъ и вѣрѣность Кіевъ, который, впрочемъ, пренебрегается, какъ и другіе“.—При воеводѣ князѣ Пронскомъ въ 1541 г. опять приступлено было къ его перестройкѣ и опять посредствомъ натуральныхъ работъ при-днѣпровскихъ (Бѣлорусскихъ) волостей, что возбуждало въ тамошнихъ жителяхъ ропотъ и непослушаніе; жители Свислоцкой волости, сгоняемые на работу, явились въ Кіевъ только въ половинномъ числѣ (35 вмѣсто 60), и не пригнали по Днѣпру требуемыхъ матеріаловъ: и самъ державца Свислоцкій не явился съ ними. Прибывшіе, срубивъ 15 городень, разбѣжались и оставили невыстроенными остальные 23. Потомъ замокъ кое-какъ оконченъ и предсталъ предѣ люстраторами въ половинѣ XVI в. новенькимъ и довольно исправнымъ (см. „Słown. geogr. kraj. Polsk.“, слово Kіów). Тѣмъ не менѣе уже люстрація 1552 г. отмѣчаетъ, при описаніи этого замка, нѣсколько существенныхъ неисправностей.

Житомирскій замокъ пришелъ въ совершенный упадокъ съ того времени, когда „Менгли-Гирей царь взялъ городъ и опустошилъ при Казимирѣ королѣ“¹⁾. Но при великомъ князѣ Александрѣ замокъ, повидимому, былъ, уже въ довольно исправномъ состояніи: въ немъ были уже тогда такія большія пушки, что „ребята малые, влезая въ нихъ, играли тамъ въ бабки“²⁾. Великій князь Александръ, отправляясь съ войскомъ къ Браสลаву, повѣсилъ на башнѣ огромный колоколь ратный, выше роста человѣческаго; очевидно никакихъ другихъ, болѣе существенныхъ улуч-

¹⁾ Арх. Ю. Р. ч. VII, т. I, стр. 135.

²⁾ Ibid.

шеній замокъ не требовалъ тогда. При Сигизмундѣ I, во время управленія Житомиромъ старосты Дмитрія Александровича Кмиты, замокъ сгорѣлъ отъ случайной причины; оставшееся имущество, именно металлъ отъ колоколовъ и пушекъ, иконы и прочее разобрали сосѣдніе владѣльцы; болѣе всѣхъ воспользовался князь Константинъ Острожскій, забравши уцѣлѣвшія вещи въ свой Полонскій замокъ: всего онъ отвезъ 20 возовъ вещей изъ Житомира. Возстановленіе замка начато бискупомъ Познанскимъ Янушемъ и княземъ Пронскимъ. При старостѣ князѣ Богушѣ Ѳедоровичѣ Корецкомъ въ 1544—45 году новая отстройка замка была окончена; она произведена на счетъ государственной казны; распоряженіе постройкою было поручено пану Семену Бабинскому.

Такимъ образомъ замокъ, вновь отстроенный предъ самой люстраціей 1545 года, однако найденъ люстраторами въ состояніи весьма неудовлетворительномъ: крыши на башняхъ дырavyя; вездѣ протекаетъ дождь; „покрытіе на всѣхъ обланкахъ весьма худо, только по одному гвоздю прибито въ доскѣ и еще году нѣтъ..., а дыры есть и на многихъ мѣстахъ каплетъ“. Пушекъ на башни уставить нельзя, а обращаться съ ними пушкарямъ крайне неудобно. „Глины положено мало; всей глины едва будетъ на ладонь“. При добываніи ея вся замковая гора попорчена въ трехъ мѣстахъ глубокими ямами, гдѣ можетъ скрыться нѣсколько человекъ и оттуда штурмовать замокъ. Объемъ замка умаленъ такъ, что между откосомъ горы и стѣною замка оставлено свободное пространство, которымъ можетъ воспользоваться непріятель, а когда осажденные, стануть обороняться камнями и колодками, то „это все останется тутъ-же подъ стѣною и не можетъ скатиться съ горы“.

На башняхъ и обланкахъ нѣтъ никакихъ матеріаловъ для обороны, ни камня, ни кола, ни колодокъ; „такъ просто замокъ начерно выстроенъ и брошенъ“. Жители разсказывали люстраторамъ, что часто когда находятъ вѣтеръ, то сдираетъ верхи. Новоотстроенный замокъ остался безъ подъѣзднаго моста, потому что Бабинскій перенесъ воротную башню на другое мѣсто и поставилъ

ее выше; так. обр. приходилось ставить новый мостъ выше прежняго на ростъ человѣка; и его уже нельзя было установить на простыхъ столбахъ, а слѣдовало строить на фундаментѣ; отъ постройки такого моста рѣшительно отказались мѣстные бояре и мѣщане по своему убожеству; тѣ и другіе представили королевскія грамоты, освобождающія ихъ отъ мостовой работы. При постройкѣ замка было рѣшено и мостъ строить на казенный счетъ; и уже были приготовлены столбы для него и договорены рабочіе (за 30 копъ грошей); но затѣмъ староста кн. Корецкій представилъ вел. князю, что мостъ долженъ быть выстроенъ работою землянъ и мѣщанъ; все, что было уже приготовлено для моста, пропало. Мѣщане дѣйствительно приступили было къ постройкѣ моста и даже совсѣмъ окончили свою половину, но намѣстникъ князя-старосты все сдѣланное ими порубилъ и пожегъ. При люстраторахъ въ 1545 г. нельзя было не только возомъ проѣхать въ замокъ, но и пѣшій долженъ пробираться ползкомъ; „при нашествіи непріятеля окрестные обыватели, не имѣя возможности пробраться въ замокъ, должны будутъ со своимъ имуществомъ утекать до лѣсу“. Воды въ замкѣ нѣтъ; правда, подъ замкомъ есть рѣчка Каменка, но спускъ къ ней съ высокой горы весьма труденъ и небезопасенъ отъ непріятеля; строитель-бискупъ провелъ было въ замокъ воду изъ рѣчки Рудавки, но для этого ровъ около замка отъ города очень малъ.—Провіанту въ замкѣ нѣтъ ни зерна; мѣщане отозвались, что у нихъ у самихъ ничего нѣтъ; они сами ѣздятъ покупать продукты на Воынь и на Подолье, за что съ нихъ берутъ мыта непомѣрныя; староста также заявилъ, что ему не только не съ чѣмъ запереться въ замкѣ отъ непріятеля, но нечего ѣсть и въ мирное время. Доходовъ у замка никакихъ, кромѣ двухъ мельницъ: на Тетеревѣ и на Каменицѣ. Мѣщане ничего не даютъ па замокъ, кромѣ того что сѣно косятъ одинъ день въ году.—Вооруженіе замка состояло въ 1545 году изъ одной небольшой пушечки, которая стояла на башнѣ, двухъ сарпатинъ желѣзныхъ некованныхъ, которые стояли на землѣ, и 3-го, который хранился въ за-

пасѣ, 27 гаковницъ, годныхъ къ стрѣльбѣ, и 11 гаковницъ обгорѣлыхъ негодныхъ, изъ старосвѣтскаго кія, негоднаго для стрѣльбы, и 17 ручницъ обгорѣлыхъ и непоправленныхъ. Пороху всего вѣсомъ около 3 камней, а ручного пороху нѣтъ ни зерна, между тѣмъ какъ въ немъ-то была особенная надобность, потому что всѣ земляне и мѣщане имѣютъ свои ручницы и хорошо умѣютъ стрѣлять, а пороху не имѣютъ. Олова нѣтъ ни куска. Пушкаръ одинъ, да и тотъ отказывается служить за такое жалованье, какое онъ получалъ (6 копъ гр.). Замокъ слишкомъ великъ для такого малаго числа людей, которые его окружаютъ, и которые не могутъ его оборонить въ часъ осады.

Въ 1552 году замокъ предсталъ предъ новыми люстраторами далеко не въ лучшемъ и не въ исправнѣйшемъ видѣ: около замка въ нѣкоторыхъ мѣстахъ, „дыры подъ стѣною, такъ что кошки или даже песь подъ стѣну можетъ пролѣзть“; кое-гдѣ глина поотпала на падь, а въ другихъ мѣстахъ и на двѣ пяди отъ земли. По прежнему не было въ замкѣ ни воды, ни колодезя. Единственная пушечка пришла въ окончательную негодность: въ ней двѣ дыры. Только новый вѣздной мостъ, построенный на государственнй счетъ, составляетъ замѣтное улучшеніе.

Замокъ Браславскій, сожженный воеводою Волошскимъ (по другимъ свѣдѣніямъ самими мѣстными жителями), былъ вновь укрѣпленъ великимъ княземъ Александромъ, въ 1497 году, при личномъ присутствіи его, когда онъ пріѣзжалъ сюда со всею землею Литовскою, отправляясь въ походъ по тайному договору со своимъ братомъ королемъ Польскимъ. Съ тѣхъ поръ онъ стоялъ безъ исправленій около 50 лѣтъ, когда, наконецъ, при управленіи князя Илья Константиновича Острожскаго, вел. князь (Сигизмундъ I) приказалъ вновь перестроить замокъ на свой счетъ, выдавши для того 700 копъ грошей изъ государственнаго казначейства. Староста, получивши эти деньги, построилъ двѣ части замка своими людьми, а третью часть принудилъ дѣлать насильственно мѣстныхъ землянъ и мѣщанъ. Укрѣпленіе въ 1545 году состояло изъ 26

деревянныхъ городень и 6 башень (изъ нихъ 11 городень, и двѣ башни построены землянами и мѣщанами „за мученіемъ князя Ильи“). Работу князя Ильи додѣлывалъ князь Пронскій. Результаты такого строительства были печальны. Башни лишены помостовъ, городни дверей, кое-гдѣ недостаетъ крыши, такъ что „дождь протекаетъ и зданіе гниетъ“. Замокъ не имѣлъ ни сторожей, ни кликуновъ, ибо издавна сторожовщина шла съ нѣкоторыхъ сель, которые запустѣли; подстароста нанималъ только двухъ слугъ, которые смотрѣли за воротами. Воды въ замкѣ нѣтъ; стали копать колодезь, да не докопались. Нуженъ былъ мостъ черезъ рѣку Пуцовку, ибо мѣщанамъ, которые живутъ за Пуцовкою, пѣшшимъ трудно взобраться на замковую гору, а возомъ и конемъ взѣхать совсѣмъ нельзя.—Замокъ былъ очень малъ по количеству жителей; не только половина ихъ, но и 3-я часть не могла помѣститься въ немъ со своимъ имуществомъ въ случаѣ нападенія. Староста предлагалъ для разширенія замка замѣнить деревянные городни плетеными; лишь бы потолоще ихъ обмазать глиною: „тогда досыть твердости будетъ“... Замокъ былъ вооруженъ двумя пушками большими, четырьмя полевыми и 28 гаковницами; нѣкоторыя пушки дырявы; колеса у нихъ плохи и шины пораспадались; ручницъ нѣтъ ни одной, а только кіи старосвѣтскіе. „Провіанту нѣтъ ни зерна, и никто не знаетъ, откуда его достать“.

Такое состояніе замка и было причиною взятія его Девлетъ-Гиреемъ въ 1551 году: колодезя въ замкѣ не было и тогда; „безводье“ принудило къ сдачѣ немногочисленныхъ защитниковъ замка; оружіе было забрано ханомъ, а самый замокъ и городъ сожжены, такъ что люстраторамъ 1552 года нечего было описывать въ немъ¹⁾. Впрочемъ, въ томъ же 1552 году Сигизмундъ Августъ исправилъ замокъ и снабдилъ его сильнымъ гарнизономъ²⁾.

Замокъ Въница на рѣкѣ Бугѣ, вновь построенный въ 1512 г., окруженъ былъ, по обычаю, деревянною стѣною, состоящею изъ

¹⁾ См. № VII.

²⁾ Słown geogr. król. Polsk. I, 363.

30 городень и 3 башень (въ 1552 году ихъ было уже 5). О состояніи замка въ 1545 году ревизоръ отзывается такъ: „Я радъ бы описать, какая городня хороша, и какая худа, и что слѣдуетъ исправить, но и во всемъ замкѣ нечего похвалить: онъ весь опалъ и погнилъ, обмазка вся поопала; всходовъ и дверей нѣтъ. Къ тому же онъ очень малъ и сдѣланъ изъ тонкаго дерева. Не только людямъ во время прихода неприятеля негдѣ запереться, но и скотъ страшно запереть; я (говоритъ ревизоръ) съ начала жизни не видывалъ такого простаго и слабаго замка украиннаго“.

Ревизоръ усмотрѣлъ другое, гораздо удобнѣйшее, мѣсто для новаго замка, недалеко отъ стараго; тамъ рѣка Бугъ образуетъ луку, обтекаемую почти со всѣхъ сторонъ рѣкою; но земляне и мѣщане заявили, что не въ состояніи строить вновь или перестраивать замокъ; „што можемъ людьми своими уробити, того ся не одмовляемъ, а на прибавленіе того замку и твердѣйшую а моцнѣйшую работу не будетъ ли ласки и помощи господарскіе“. Въ 1558 г. новый замокъ былъ, дѣйствительно, построенъ и мѣщанамъ приказано было переселяться къ нему¹⁾.

Въ 1545 г. городъ былъ вооруженъ двумя пушками небольшими литыми. Изъ одной можно стрѣлять, хотя у ней конецъ оторвался и заправленъ желѣзомъ; она стоитъ на мосту; а другая пушка на башнѣ; изъ нея не безопасно стрѣлять. Кромѣ пушекъ есть 26 желѣзныхъ гаковницъ. Къ этимъ орудіямъ пулъ каменныхъ, облитыхъ желѣзомъ, было 19, а для гаковницъ 40. Что касается до провіанта въ крѣпости, то староста заявилъ люстраторамъ 1545 года, что не задолго передъ тѣмъ онъ привезъ изъ своихъ имѣній нѣсколько десятковъ возовъ живности, муки, гороху, крупы, мяса и пшена, а болѣе не знаетъ—откуда взять; нѣтъ при замкѣ ни пашни, ни огородовъ; есть двѣ мельницы, но онѣ „когда великая вода,—не мелютъ; а когда вода высохнетъ, тогда опять молотъ не могутъ“. Земляне заявили ревизору, что „когда насту-

¹⁾ А. Ю. и З. Р. II, № 132.

пить опасность, то каждый для себя привезетъ провизию въ замокъ, а теперь, когда нѣтъ надобности, то никто ничего не держитъ“.

Замокъ Каневскій былъ вновь отстроенъ при Евст. Дашкевичѣ „добродержавцами“, т. е. жителями Полѣвскихъ при-днѣпровскихъ волостей, въ 1535 году. Однако черезъ 17 лѣтъ, т. е. въ 1552 г. онъ пришелъ уже въ ветхость: дерево погнило и опадало; по блянкамъ нельзя ходить; „что не попадало, то отъ вѣтру колыхнется“. Изъ волостей при-днѣпровскихъ было пригнано сверху Днѣпра дерево на исправленіе замка, но оно покидано на берегу недалеко отъ воды; часть его уже снесла вешняя вода; остальная часть погнила отъ воды, а остальное разобрано жителями и сожжено. Староста отозвался, что онъ не имѣетъ средствъ прибрать это дерево. Около замка гора, съ которой легко неприятелю обстрѣливать его внутренность; на этой горѣ валы; то было „стародавнее городище“, въ 1552 г. уже покинутое и не защищаемое.

Наконецъ *Черкасскій замокъ*, наиболѣе важный по своему боевому положенію внутри степей, въ XV в. содержался съ большею исправностію; по крайней мѣрѣ въ эпоху повсемѣстнаго опустошенія Украины Менгли-Гиреемъ въ 1482 году, онъ не только уцѣлѣлъ, но Черкашене, подъ предводительствомъ Матвѣя Кмиты, разбили татаръ. Замокъ поддерживался и въ началѣ XVI в. при Ев. Дашкевичѣ, который „исправилъ Черкасскій замокъ, приспособилъ его къ долговременной оборонѣ, установилъ конную стражу, которая производила разъѣзды въ степяхъ“¹⁾. Но при преемникахъ Дашкевича и этотъ замокъ подвергся одинаковой участи съ прочими украинными замками. Около 1549 г. пришлось перестраивать его вновь обыкновеннымъ способомъ обязательнаго труда „добродеревцевъ“, т. е. жителей верхнихъ поднѣпровскихъ волостей, подъ руководствомъ Могилевскаго державцы Ѳедора Баки. Однако поправка оказалась далеко не вполне удовлетворительною: двѣ

¹⁾ Słown. geogr. Król. Polsk. I, str. 304.

городни не накрыты; все зданіе зѣмка понижено, такъ что чело-
вѣкъ, стоящій на землѣ, можетъ палкою достать до бланкованья.
Мостъ передъ зѣмкомъ утлый, наклонился и долженъ быть пере-
несенъ на другую сторону. Гора подъ зѣмкомъ начала обваливаться;
съ другой стороны — отъ степенъ ровное мѣсто, незащищенное
ровомъ.—Ревизоры 1552 г. нашли, что староста на свои личныя
потребности забралъ значительную часть свинцу, селитры и сѣры.
Равн. обр. онъ забралъ все хранившееся въ зѣмкѣ жито частію
въ свою пользу, частію роздалъ въ долгъ. Въ люстраціи все это
отмѣчается какъ дѣло обыкновенное и только возлагается обязан-
ность на старосту вернуть взятыя вещи какъ можно скорѣе.

При такомъ состояніи дѣла укрѣпленія границъ въ Литов-
скомъ государствѣ, неудивительно, что Московское правительство
сочло необходимымъ вмѣшаться въ него, ради собственной защиты
отъ общаго врага. Но это, разумѣется, возбудило лишь соперни-
чество въ Литовскомъ правительствѣ. Въ 1556 году князь Дмитрій
Вишневецкій, отъ имени Московскаго правительства, основалъ укрѣп-
леніе на островѣ Хортицѣ. Вслѣдъ затѣмъ знаменитый князь—
козакъ вошелъ въ сношеніе и съ королемъ Сигизмундомъ-Авгус-
томъ, обѣщая держать этотъ зѣмокъ отъ его руки, лишь бы ему
скорѣе прислали военную помощь людьми и оружіемъ. Король
призналъ важность этого зѣмка въ порогахъ, впрочемъ лишь для
того, „чтобы усмирить вредныхъ лихихъ людей и успокоить го-
сударство“, то-есть не для защиты отъ татаръ, а отъ своихъ же
козаковъ. Однако, ни людей, ни оружія въ помощь Вишневецкому
дано не было, и его зѣмокъ былъ взятъ татарами. Непостоянный
князь авантюристъ, вѣроятно раздраженный этимъ, захватилъ было
Черкасы и Каневъ на имя Московскаго царя, но возвратилъ по
приказанію Московскаго правительства. Изъ письма короля Сигиз-
мунда-Августа къ Вишневецкому узнаемъ „объ умыслѣ великаго
князя Московскаго строить города на нашемъ (Литовскомъ) грун-
тѣ“¹⁾. Мысль эта не была оставлена и въ 1559 году, когда король

¹⁾ Ак. Юж. и Зап. Рос., II, № 130.

письмомъ изъ Кракова спѣшилъ увѣдомить свою Виленскую Раду, что, по извѣстіямъ изъ Кіева, великій князь Московскій собирается строить замокъ на урочищѣ Монастырищахъ между Черкасами и островомъ Хортицею. Подтвержденія этихъ слуховъ приходили и непосредственно изъ Москвы отъ бывшихъ тамъ Литовскихъ пословъ. Король требуетъ отъ пановъ совѣта, что дѣлать, если Московскій царь дѣйствительно приступитъ къ постройкѣ замка „на нашемъ грунтѣ“¹⁾.

Такъ уже въ половинѣ XVI вѣка Московское правительство стремилось взять въ свои руки дѣло защиты и заселенія Днѣпровскихъ пустынь. Какъ извѣстно, борьба за Ливонію, а потомъ смутное время надолго оставили эту мысль безъ исполненія.

Обращаемся къ Польскому Подолью. Здѣсь люстраторы не оставили намъ свѣдѣній о состояніи тамошнихъ замковъ. Извѣстно, что государственныхъ укрѣпленій было въ тѣхъ мѣстахъ немного, именно: Каменецъ, Баръ и Хмельникъ. *Каменецъ* былъ для цѣлой Польши первокласною крѣпостью, и единственнымъ каменнымъ укрѣпленіемъ во всей южно-русской Украинѣ. Но для надлежащей оцѣнки участія въ этомъ дѣлѣ польскаго правительства, надо припомнить то, что было сказано нами о первоначальномъ основаніи этого города Коріатовичами; равнымъ образомъ слѣдуетъ имѣть въ виду, что Польша заботливо поддерживала укрѣпленія этого города не ради защиты южной Украины отъ татаръ и турокъ, но преимущественно для предупрежденія попытокъ Литвы возвратитъ себѣ Каменецъ. Равнымъ образомъ и колонизація этой части Украины совершалась подъ явнымъ вліяніемъ политической тенденціи. Намъ нѣтъ нужды говорить здѣсь о Каменцѣ и его укрѣпленіи, какъ предметъ довольно извѣстномъ.

Что касается до *Бара*, то начало его подъ этимъ именемъ относится лишь къ 1537 году. Нѣкогда на томъ же мѣстѣ былъ

¹⁾ Ак. Юж. и Зап. Рос. II, № 134.

замокъ *Ровъ*, который былъ сожженъ татарами въ 1452 году, приче́мъ мѣстный староста Сбигнѣвъ Рей и множество жителей взяты въ плѣнъ. Опустѣвшая мѣстность, носившая по старой памяти тоже имя Ровъ, была отдана въ „заставу“ (залогъ) и подвергалась безнаказанно новымъ опустошеніямъ татаръ, пока наконецъ въ 1537 году не была выкуплена изъ залога королемъ Сигизмундомъ и подарена женѣ его Бонѣ Сфорца. Она „воздвигла здѣсь замо́къ и городъ, укрѣпила его, по обычаю той страны, деревянными стѣнами, и дала ему имя по названію своего отечественнаго (итальянскаго) города Бара“; такъ гласила надпись на доскѣ, вложенной въ стѣну; надпись прибавляетъ, что королева „наполнила жителями страну опустошенную и совершенно пустынную“. Дѣйствительно, Бона привела свое любимое владѣніе, свою вторую Италію, въ возможный порядокъ, ири помощи четырехъ щедрыхъ привилегій (1538—40 г.), данныхъ ея супругомъ-королемъ Сигизмундомъ. Но щедрость короля и королевы были не равны для всѣхъ новыхъ поселенцевъ Бара: заводя настоящій Баръ—центральный, названный потомъ Польскимъ, король даетъ поселенцамъ свободу отъ всякихъ податей на 15 лѣтъ, даетъ имъ магдебургское право, три ярмарки и еженедѣльные торги, право собирать мостовщину, выкопать прудъ и завести село и т. д. Въ этотъ главный Баръ были призваны польскіе поселенцы. Впрочемъ, едвали бы и эти привилегіи привлекли сюда колонистовъ изъ Польши, если-бы не было слѣдующихъ фактовъ: Бона на свой счетъ наняла нѣсколько сотъ пѣшихъ и конныхъ жолнеровъ и столько-же работниковъ. Этотъ наемный людъ, конечно, составилъ зерно будущаго польскаго поселенія центрального Бара.—Когда потомъ рядомъ заводили другой русскій Баръ, то дана была новая привилегія, но гораздо менѣе щедрая, а именно: жители стараго Рова, бѣжавшіе отъ татаръ и скрывшіеся въ сосѣднія села Іолтушковъ и Зинковъ, но желающіе возвратиться на старое мѣсто въ городъ, освобождаются отъ податей только на 6 лѣтъ, а прочіе новые поселенцы изъ русскихъ, армянъ и жидовъ — на 12 лѣтъ. Такія же умаленныя привилегіи даны

были и третьему Бару, такъ называемому Горнему, или Черемисскому 1).

Что касается до замка, построеннаго Боною, то онъ, очевидно, не отличался особою прочностью, потому что успѣлъ сгнить въ теченіи 28 лѣтъ. Въ 1565 г. воздвигался новый замокъ въ Барѣ при помощи обязательнаго труда крестьянъ, изъ селъ принадлежащихъ старосту. Таковъ тяжкій трудъ заставилъ разбѣжаться значительную часть крестьянъ этихъ селъ въ сосѣднія страны: „ideo (говоритъ поборца 1565 г.) aratra de prefatis villis minuuntur—eo, quod nova arx Barenis extrugitur (sic) et homines ob magnam oppressionem fugantur“ 2).

Замокъ *Хмельникъ*, сыгравшій видную историческую роль при Предславѣ Ляндскоронскомъ, но затѣмъ пришедшій въ упадокъ, былъ исправленъ въ 1534 г. при Янѣ Гарновскомъ, который и „мѣсто“ (городъ) окружилъ валомъ.

Вотъ все, что сдѣлано было правительствами двухъ государствъ по части укрѣпленія своихъ южныхъ степныхъ границъ. Изъ представленнаго очерка и единогласнаго свидѣтельства современниковъ видно, что дѣятельность польско-литовскихъ властей въ этомъ отношеніи была весьма недостаточна.

Для управленія замками и для защиты ихъ и окрестнаго населенія правительство должно было имѣть въ нихъ и содержать *служилыхъ лицъ*, а слѣдов. непосредственно участвовать въ увеличеніи населенія края.—Какъ въ древнюю (Рюриковскую) эпоху безопасность и заселеніе страны поддерживались отчасти князьями и ихъ посадниками, которые являлись съ своими дружинами, такъ теперь древнія дружины должны были замѣняться тѣми служилыми лицами, которыхъ помѣщало государство въ мѣстныхъ замкахъ. Однако, размѣры и польза этихъ однородныхъ явленій въ двѣ различныя эпохи совершенно неодинаковы. Государство, со времени

1) Staroż. Polska, Baliń. i Lipinsk. T. II, str. 1033—1035.

2) Źródła Dziejów, XIX, str. 197.

уничтоженія удѣловъ, сосредоточиваетъ все свои силы въ центрѣ и удѣляетъ очень мало вниманія окраинамъ.

Въ украинскихъ замкахъ XVI в. служилыя лица раздѣляются на пришлыхъ людей и мѣстныхъ слугъ (изъ постоянныхъ жителей повѣта).

Къ числу первыхъ принадлежатъ: а) старосты, ихъ замѣстители и ихъ личные слуги; б) пушкарки и войска на жалованьѣ, временно пребывающія въ томъ или въ другомъ замкѣ (жолнеры и драбы).

Что касается до *старостъ*, то эта должность жалуема была заслуженнымъ лицамъ въ видѣ паграды. Сначала они именовались намѣстниками, затѣмъ повсемѣстно старостами. Лишь въ Кіевѣ обязанности мѣстнаго старосты принадлежали воеводѣ. Въ большихъ замкахъ, кромѣ старосты и его намѣстника, были *городничіе* завѣдывавшіе ремонтомъ и охраненіемъ замка. Все это были кормленники, и выборъ ихъ сообразовался не всегда съ военными качествами украиннаго коменданта, а часто съ прежними заслугами—дѣйствительными или мнимыми.

Это таже система кормленія, какую мы одновременно встрѣчаемъ и въ Московскомъ государствѣ; но форма ея здѣсь гораздо отяготительнѣе для населенія, чѣмъ въ Москвѣ; здѣсь она вполне приближается къ частному, хозяйственному пользованію повѣтомъ и его жителями. Отсюда понятно, что иногда старосты не только не были собирателями населенія, колонизаторами, но были причиною запустѣнія повѣтовъ: жители заявляли, что разбѣгутся все врозь отъ притѣсненій старосты.

Доходы, ради которыхъ выпрашивалось кормленіе, могутъ быть раздѣлены на экономическіе, судебные и административные. Первые состояли въ пользованіи замковыми государственными имѣніями частію на нужды замка, частію въ личную пользу, въ полученіи извѣстной доли отъ промысловъ населенія, каковыми были мельницы, а въ Черкасахъ и Каневѣ преимущественно такъ на-

зываются „уходы.“ Здѣсь, въ особенности, возможны были злоупотребленія: Каневскіе и Черкасскіе старосты большую часть уходовъ отняли въ свою пользу и начали сдавать или чужегороднымъ промышленникамъ. — Къ промысламъ приравнивается всякая случайная добыча, полученная кѣмъ-либо изъ мѣстныхъ жителей; такъ чужегородецъ, вернувшійся изъ татарскаго плѣна въ Черкасы на конѣ, котораго онъ конечно стащилъ въ ордѣ, обязанъ отдать этого коня старостѣ, за что этотъ послѣдній долженъ одѣть и обусть бѣглеца. Изъ добычи, полученной черкашениномъ у татаръ (коней, сбруи или „языковъ“, то есть плѣнниковъ), лучшая вещь поступаетъ въ пользу старосты. Пригнавшій изъ степи заблудившихся коней, даетъ старостѣ по 12 грошей отъ каждого коня, самъ же получаетъ съ хозяина коней по 30 грошей. Второй рядъ экономическихъ доходовъ старосты составляютъ пошлины: „мытъ, об(в)ѣстка,“ помѣрное и „караванъ.“ Первые берутся отъ каждого торговца, пріѣзжающаго въ Черкасы для продажи товара; помѣрное берется съ продажи хлѣба внутри города (между мѣстными жителями); караванъ есть таксированные подарки отъ мимоидущихъ каравановъ въ орду и изъ орды. Это такъ сказать транзитная пошлина. Третій видъ экономическихъ доходовъ старосты есть исключительное право на извѣстные промыслы, а именно: корчмы и право охоты („ловы“) въ извѣстныхъ мѣстахъ и въ извѣстное время съ помощію отъ населенія.

Доходы судебные состоятъ въ „пересудахъ,“ то есть пошлинахъ отъ каждого судебного дѣла и „з мирской куницы,“ то есть пошлины отъ дѣлъ, по которымъ послѣдовало примиреніе до суда.

Изъ административныхъ доходовъ отмѣчаются свадебныя „куницы,“ при выходѣ замужъ дѣвицы или вдовы. Въ украинскихъ повѣтахъ Польскаго Подолья сюда относятся пошлины отъ невѣнчанныхъ браковъ и „безбожные разводы,“ то есть пошлины отъ добровольнаго прекращенія брачнаго сожителства. Тѣ и другія уже встрѣчали порицаніе отъ люстраторовъ XVI в. Къ тому же разряду относится и „повежное:“ староста получаетъ повежнаго

12 грошей отъ важдаго, заключаемаго имъ въ тюрьму „хотя бы и невинно.“

Есть нѣсколько разрядовъ другихъ доходовъ, которые не упоминаются въ люстраціяхъ, но наиболѣе важны и отяготительны, на примѣръ — полученіе старостою наслѣдства отъ каждаго умершаго, хотя бы и остались наслѣдники.

Управленіе литовскихъ украинныхъ замковъ, обыкновенно, вручалось магнатамъ Волынской, отчасти Кіевской земли, которые лишь въ рѣдкихъ случаяхъ жили въ управляемомъ замкѣ, а обыкновенно они замѣняли себя *намѣстниками* или *подстаростами* изъ своихъ личныхъ слугъ; так. обр., государственный характеръ управленія уже совершенно утрачивался.

Кромѣ Волынскихъ князей и пановъ, въ украинскіе, особенно Днѣпровскіе, замки нерѣдко назначаемы были выходцы изъ Москвы; таковы: кн. Пронскій въ Кіевѣ, другой кн. Пронскій — въ Черкасахъ, кн. Путивльскій — въ Каневѣ. Старосты этого втораго разряда были полезнѣе первыхъ; принадлежа, подобно первымъ, къ одной вѣрѣ и національности съ управляемымъ населеніемъ, они не имѣли, какъ тѣ, никакихъ стороннихъ личныхъ интересовъ въ новомъ отечествѣ, помимо пожалованнаго имъ замка.

Совсѣмъ другія послѣдствія являлись тогда, когда въ XVI в. ополяченные Ягеллоны начали назначать въ украинныя замки поляковъ, литвиновъ - католиковъ и выходцевъ изъ западно - европейскихъ странъ. Такъ въ 1552 г. Черкасами и Каневомъ управлялъ нѣкто Хрщоновичъ; ранѣе того Черкасскимъ старостою былъ Янъ Пенько. Кіевляне, по уничтоженіи Кіевского княжества, получили намѣстника въ лицѣ ополяченнаго литвина и возмутились особенно тѣмъ, „яво ляхъ бѣ.“ Дѣлами Житомир. замка одно время управлялъ бискупъ Познанскій. Нечего и говорить о старостахъ въ замкахъ польскаго Подолья; всѣ они почти безъ исключенія были поляки и католики. Совершенно чуждые мѣстному населенію, они приводили съ собою въ южно - русскіе замки своихъ земляковъ и

так. обр. были первыми проводниками чужероднаго населенія въ русской окраинѣ.

Старосты управляли не всегда каждый однимъ замкомъ; часто по два и болѣе замковъ одновременно поручались одному лицу, что дѣлало рѣшительно невозможнымъ дѣйствительное личное управление ими; правители довольствовались полученіемъ дохода съ нихъ, проживая въ своихъ родовыхъ имѣніяхъ. Обыкновенно соединялись для управленія Браславъ и Винница, Черкасы и Каневъ.

Продолжительность управленія старость сообразовалась не съ достоинствомъ ихъ управленія на мѣстѣ, а съ личностью старосты: его родовитостью, значеніемъ и богатствомъ. Вообще въ этомъ отношеніи дѣйствовали двѣ противоположныя системы: безсрочность (или пожизненность) владѣнія и крайняя краткосрочность его; обѣ системы, одинаково вредныя для интересовъ защиты и заселенія украинъ. При первой жители отдавались въ безконтрольную власть „владѣльца,“ при второй правитель не успѣвалъ сдѣлать ничего прочнаго для края. Важнѣйшіе замки украинны, поступавшіе въ безсрочное владѣніе магнатовъ могли быть передаваемы владѣльцами въ пользу третьихъ лицъ по частнымъ сдѣлкамъ и изъ цѣлей частныхъ; великій князь лишь утверждаетъ эти сдѣлки, какъ утверждаетъ переходъ и частныхъ вотчинъ. Такъ великій князь Александръ пожаловалъ „за службу“ князю Константину Острожскому замки Браславъ, Винницу и Звенигородъ; это было почти установленіемъ новаго удѣла. Потомъ когда князь Острожскій попался въ Московскій плѣнъ, эти замки были розданы „въ держанье“ нѣкоторымъ князьямъ, но при возвращеніи его изъ плѣна, отданы опять королю Сигизмундомъ тому же Острожскому; а онъ въ 1517 году переуступилъ ихъ „сестренцу своему“ (племяннику) князю Роману Сангушковичу. Король утверждая эту сдѣлку, прибавилъ: мѣщане города Браслава не! могутъ пользоваться магдебургскимъ правомъ; ихъ будетъ судить князь Романъ, какъ было

и при кн. Константинѣ ¹⁾). Вообще Браславскими и Ъипницкими старостами до Люблвнскои уніи были слѣд. лица: князь Константинъ Ивановичъ Острожскій—1491—1529 (съ 1517 г. онъ, какъ упомянуто, передалъ управленіе Роману Сангушко), кн. Пля Константиневичъ Острожскій 1529—1541, князь Семень Глѣбовичъ Пронскій 1541—1542, князь Ѳедоръ Андреевичъ Сангушко 1542—1550, князь Богущъ Ѳедоровичъ Корецкій 1550—1579.

Въ другихъ случаяхъ управленіе старость было весьма кратковременное. Такъ въ Черкасахъ были старостами: въ 1501 г. Мих. Халецкій, въ 1503 Сенко Полозовичъ, въ томъ-же 1503 Евст. Дашкевичъ; затѣмъ, послѣ долговременнаго управленія Евстафія Дашкевича († 1535), быстро (всего на пространствѣ 17 лѣтъ) чередуются между собою: Василій Тышкевичъ, Янъ Пенько, князь Андрей Глѣбовичъ Пронскій (1540), Опиѣй Горностаѣ, Іос. Михайловичъ Халецкій, Вас. Петр. Загоровскій, кн. Дмит. Сангушко. Во время люстраціи 1552 Черкасами управлялъ нѣкто Ив. Хрщоновичъ.

Изъ старость, управлявшихъ украинными замками въ концѣ XV и въ 1-й полов. XVI в., не много такихъ, которые оставили замѣтный слѣдъ въ исторіи южно-русскаго населенія. Не говоря о кн. К. И. Острожскомъ, дѣятельность котораго имѣеть болѣе общегосударственное, чѣмъ мѣстное значеніе, изъ остальныхъ можно отмѣтить лишь три-четыре лица, памятныхъ въ украинскомъ бытописаніи. Это именно тѣ, которые отличались достоинствами, цѣнными для пограничья, т. е. беззавѣтною удалю, неуклонною враждою къ татарамъ, нѣкоторою долею авантюризма и даже хищничества.

Болѣе даровитые изъ нихъ не справлялись съ тогдашними видами политики Виленскаго и Краковскаго правительства, вели борьбу съ татарами на свой счетъ и страхъ, ходили „въ козаки“, т. е. совершали быстрые набѣги по-козацки, и въ послѣдствіи въ

¹⁾ Ак. Юж. и Зап. Рос., т. II, № 104. См. тамъ-же пожалованіе замка Черкасъ кн. Андрею Глѣб. Пронскому, № 150.

народномъ и книжномъ преданіи получили наименованіе (совершенно неправильное) козацкихъ гетмановъ.

Таковъ былъ въ началѣ XVI в. знаменитый герой степей, Черкасскій староста Евстафій Дашкевичъ, который, во время борьбы Литвы съ Москвой, когда каждое изъ этихъ государствъ натравляло татаръ на другое, сталъ на болѣе высокую точку зрѣнія, т. е. видя общую громадную опасность для обоихъ государствъ со стороны магометанскаго міра, не церемонился соединять подъ своимъ предводительствомъ украинскихъ козаковъ обѣихъ враждующихъ странъ, именно Путивльскихъ—Московскихъ и своихъ—Черкасскихъ. Слѣдуя пути, по которому послѣ него шель знаменитый князь—козакъ Димитрій Вишневецкій, Дашкевичъ только такимъ способомъ могъ одерживать побѣды, прославившія его имя; мы уже упоминали о его славномъ участіи въ битвахъ 1527 года. Онъ участвовалъ въ походѣ Ляндскоронскаго подъ Очаковъ и наконецъ въ 1532 году сумѣлъ защитить свой замокъ, когда Сайдетъ-Гирей осаждалъ его въ теченіи 30 дней, имѣя при своей ордѣ 1500 турецкихъ янычаръ и 50 пушекъ. Важность этого подвига станетъ для насъ изумительною, когда мы припомнимъ, что такое были тогдашніе украинные замки и въ какомъ состояніи они находились. Дашкевичу приписывается, но вполнѣ неосновательно, организація т. н. городовыхъ козаковъ въ правильныя ополченія для защиты украины; несомнѣнно, что проэктъ о томъ онъ представлялъ королю на сеймѣ; въ самомъ дѣлѣ, онъ не разъ пользовался услугами козаковъ во время своихъ походовъ; но эта служба со стороны козаковъ была добровольная, совпадавшая съ ихъ собственными инстинктами и интересами. Обязательныхъ же служилыхъ людей у старосты было немного; мѣщане годились лишь для обороны, а не для отдаленныхъ предпріятій въ степяхъ. Естественно было Дашкевичу желать обратить козаковъ къ постоянной службѣ государству, построить для нихъ новыя укрѣпленія въ Днѣпровскихъ порогахъ и сдѣлать ихъ осѣдлыми и обязанными служить. Но несомнѣнно также, что ничего подобнаго исполнено

не было, какъ это ясно обнаруживается изъ люстраціи 1552 г. ¹⁾). Бродячее населеніе степей продолжало пользоваться даромъ громадными богатствами окрестной страны, не неся никакихъ обязанностей. Въ случаѣ опасности, козаки сами стекались подъ защиту Черкаскаго замка и, въ свою очередь, вмѣстѣ съ мѣщанами, защищали его.

Военныя заслуги Дашкевича не подлежатъ сомнѣнію; но гражданская его заслуга для заселенія обширныхъ пустынь его староства весьма сомнительна. Въ этомъ отношеніи онъ не стоялъ выше другихъ своихъ собратьевъ—старость, ведя постоянную борьбу съ городскимъ населеніемъ изъ-за доходовъ, отнимая произвольно отъ городской общины ея имущества и вводя въ свою пользу новыя повинности. Сверхъ того, онъ довольно неумѣренно расходовалъ замковья имущества, щедро одаряя ими монастыри. Все это не могло привлекать новыхъ поселенцевъ въ столь опасную окраину, куда могли манить людей лишь чрезвычайныя экономическія выгоды. Послѣ смерти Дашкевича Черкасская община (бояре и мѣщане) предъявила королю весьма серьезныя обвиненія на своего знаменитаго старосту ²⁾).

Если такой правитель, какъ Дашкевичъ, оказывался плохимъ колонизаторомъ пустынь, то нѣтъ надобности говорить о его ближайшихъ дюжинныхъ преемникахъ: Василиѣ Тышкевичѣ, нѣкоемъ Пенкѣ и слѣдовавшихъ за ними. И Тышкевичъ, и Пенко въ свое краткое управленіе успѣли прославиться только враждою и тяжбою со своимъ собственнымъ городомъ, продолжая захваты общинныхъ имуществъ, начатыя Дашкевичемъ. Потребовалось вмѣшательство короля и кievскаго воеводы. Лишь одинъ изъ преемниковъ Дашкевича напомнилъ опять лучшія стороны дѣятельности этого послѣдняго; но то былъ уже не типъ кормленщика-правителя, а чистый типъ козака: мы говоримъ о кн. Дмитріѣ Вишневецкомъ.

¹⁾ Арх. Ю. Р., Ч. VII, т. I, стр. 82.

²⁾ См. № XVII.

Изъ старость Польскаго Подолья оставили слѣдъ въ украинской исторіи только Предславъ Ляндскоронскій—староста Хмельницкій, и Бернатъ Претвичъ—староста Барскій. Первый, хотя литвинъ родомъ, но европеецъ по образованію, путешествовавшій по Европѣ и Палестинѣ, тѣмъ не менѣе больше многихъ другихъ украинскихъ старость оказался на мѣстѣ, отличаясь беззавѣтной козацкой удалю; онъ въ 1516 г., въ отмщеніе за набѣгъ Менгли-Гирея, „ходилъ въ козаки“ подъ Бѣлгородъ, захватилъ тамъ турецкія и татарскія стада и разбилъ своихъ преслѣдователей—татаръ у Овидеева острова; за такіе подвиги онъ удостоился чести занесенія въ списокъ мнимыхъ козацкихъ гетмановъ. Претвичъ былъ родомъ „слезакъ“ (силезецъ), т. е. происходилъ изъ тѣхъ западно-европейскихъ авантюристовъ, которымъ давала пріютъ Украина. Въмѣсто благодарности за его дѣйствительные подвиги по защитѣ границъ, польское дворянство преслѣдовало его и настаивало на удаленіи, какъ чужеземца; онъ и дѣйствительно былъ переведенъ (въ 1552 г.) на староство Теребовльское.

Какъ бы ни были удовлетворительны въ военномъ отношеніи такіе западные пришлецы, они приносили мало пользы для прочной колонизаціи управляемыхъ ими провинцій. Они ввели за собою своихъ слугъ, б. ч. земляковъ; такъ въ Черкасахъ, въ 1552 г. при старостѣ Хрщоновичѣ, очевидно изъ поляковъ, ревизоры нашли „почоть служебниковъ старостиныхъ“—50 молодцовъ пріѣзжихъ и тутошнихъ, которые ему съ дѣтства служатъ; такихъ оказалось тогда 11. Этимъ путемъ старосты вводили чужеродные элементы и тѣмъ поселяли въ Украинѣ національный и религіозный разладъ. Въ Житомирѣ, послѣ хозяйничанія бискупа Познанскаго, естественно найти католическую церковь, въ которой впоследствии не оказалось никакой надобности и она была упразднена.

Предыдущимъ изъясняется, почему въ украинскихъ замкахъ между служилыми лицами, подчиненными старостѣ, находимъ много иновземцевъ и иновѣрцевъ; таковы, въ особенности, *пушкарі*, изъ числа которыхъ избирались и „зевгармистры“ (часовщики); ихъ

обыкновенно немного: въ самомъ большомъ замкѣ (Кіевскомъ) ихъ пять; изъ нихъ одинъ (Станиславъ Масарчикъ), вѣроятно, чехъ; два поляка (Якубъ и Валентый), 4-й Павелъ Немецъ (нѣмецъ) и лишь одинъ—Павель Русинъ. Въ Каневѣ былъ только одинъ Семень Нѣмецъ изъ Кролевца (Кенигсберга); онъ, повидимому, осѣлся на постоянное жительство: имѣетъ въ Каневѣ жену и дѣтей. Въ Черкасахъ также одинъ и притомъ русскій—Ворона, родомъ изъ Минска, заслужившій полное одобреніе со стороны ревизора, какъ „коваль и стрѣлецъ добрый“. Но въ Черкасахъ же проживалъ прежній (давній) пушкарь нѣмецъ женатый, уже безъ службы. Въ Винницѣ—два пушкаря: Станиславъ Свертъ, „полякъ изъ Ечева, и нѣмецъ Каспаръ изъ Филякунова“. Лишь въ Браславѣ при ревизіи 1545 г., всѣ три пушкаря оказались русскими, но ревизоръ нашелъ необходимымъ, чтобы, увеличивши ихъ число вдвое, помѣстить между ними одного ляха или чеха „для лучшей справы и стрѣльбы“.

Если нѣкоторое образованіе, требовавшееся отъ артиллериста, дѣйствительно недоставало русскимъ, то совершенно непонятно, почему бы обыкновенныя обязанности солдата (жолнера или драба), были успѣшнѣе исполняемы поляками, чѣмъ русскими, особенно украинцами, при ихъ испытанной храбрости и полной мѣстной опытности. Между тѣмъ гарнизоны укрѣпленій повсюду почти исключительно состояли изъ поляковъ. Единственнымъ объясненіемъ этого остается слѣд.: такіе короли, какъ Сигизмундъ I и Сигизмундъ-Августъ, будучи уже истинными поляками и живя постоянно въ Польшѣ, желали вообще удерживать крѣпости литовскаго государства въ польскихъ рукахъ.

Понятно, что при племенной отчужденности и соперничествѣ пришлаго населенія съ туземнымъ, этотъ видъ заселенія края не приносилъ странѣ никакой пользы.

Постоянные жолнерскіе полки были содержимы не во всѣхъ замкахъ и не всегда; въ пол. XVI в. мы находимъ ихъ въ Кіевѣ, гдѣ многіе изъ жолнеровъ осѣлись домами, повидимому, ихъ собствен-

ными. Такихъ домовъ люстрація 1552 г. насчитываетъ въ Кіевѣ болѣе 40 (кромѣ 30 домовъ десятниковъ подѣ замкомъ). Имена жолнеровъ—домовладѣльцевъ приводятся въ люстраціи и указываютъ намъ на составъ этого класса; тутъ находимъ: ляха Стасевъ домъ, ляха Маржовъ домъ, Яна ляха домъ, и другіе, хотя безъ означенія прямо національности домовладѣльца, но съ именами и фамиліями, несомнѣнно польскими; изъ всѣхъ 42 именъ можно отмѣтить какъ русскія, только два имени:—„Носка Кравца домъ“ и „Сорко Литвинъ“.

Затѣмъ подвижныя роты находимъ еще въ Черкасахъ; въ 1552 г. тамъ была новоприбывшая рота изъ 100 драбовъ, подѣ начальствомъ ротмистра Петра Розбискаго, заключавшая въ себѣ 20 копейщиковъ и 60 стрѣльцовъ съ ручницами; тамъ же была подобная рота изъ 60 драбовъ „давнѣйшихъ“; наконецъ, тамъ же былъ „почетъ“ (отрядъ „служебниковъ“ старосты, которые ему служили съ дѣтства)—50 молодцовъ изъ пріѣзжихъ и 11 изъ мѣстныхъ жителей Черкасъ и Канева. Так. обр., пріобрѣтеніе постоянныхъ войскъ для замка зависѣло и отъ центрального правительства, и отъ личности мѣстнаго старосты. Подобныя роты драбовъ были и въ Каневѣ, ибо указывается въ Каневѣ 7 домовъ драбскихъ, между прочимъ поручнива; но общей численности драбовъ не указывается. На примѣрѣ Канева видимъ, что часть этого пришлаго населенія осѣдалась въ украинскихъ городахъ на постоянное мѣстожителство, преимущественно чрезъ женитьбу на мѣстныхъ мѣщанкахъ и бояркахъ, и, так. обр., въ общій національный и соціальный составъ населенія просачивался мало по малу чужеродный элементъ; впрочемъ, по именамъ и фамиліямъ Каневскихъ драбовъ домовладѣльцевъ видно, что они уже акклиматизировались на Украинѣ; тутъ были: Теребунецъ, Мартинъ Щербатый, Карась. Нѣкоторые изъ нихъ входили въ составъ землевладѣльческаго класса; такъ въ томъ же Каневскомъ повѣтѣ образовалась мѣстная земьянская фамилія Драбовъ (съ обращеніемъ должности въ прозваніе).—Но остальные временно стоящія роты чужеземцевъ вели

себя. какъ подобаетъ приплечамъ: туземное населеніе обвиняло ихъ предъ люстраторами въ хищничествѣ, раскапываніи древнихъ могилъ на бѣду живымъ и невиннымъ людямъ.

Въ другихъ повѣтахъ невидно такихъ постоянныхъ войскъ на жалованьѣ; ревизоры Браслава въ 1545 г. просили, чтобы замки были снабжены „людьми пенежными“, которые будто бы въ состояніи какъ защитить отъ татаръ, такъ и укротить своеволіе домашнихъ козаковъ. Мы говорили уже, что вскорѣ послѣ люстраціи Браславъ былъ снабженъ сильнымъ гарнизономъ.

Въ прежнія времена замки держались и безъ этихъ пришлыхъ польскихъ ротъ, при помощи мѣстнаго населенія, изъ котораго часть отдѣлялась для постоянной военной и другой службы замку. То были члены городской и сельскихъ общинъ, ничѣмъ не отличавшіеся отъ горожанъ, кромѣ того, что, въ замѣнъ денежныхъ податей, они предназначались исключительно для службы; благодаря своему назначенію, они получали наименованіе *бояръ* и *слугъ*. Но такъ какъ бояре мало по малу освободились отъ замковой службы и сдѣлались землянами, то здѣсь обратимъ вниманіе только на *слугъ*. Люди, назначенные для ремесленныхъ услугъ замку, оставались въ классѣ мѣщанъ (замковыхъ) и къ слугамъ не причисляются; что касается до слугъ собственно, то мы видѣли, какая масса ихъ была въ XV в. въ селахъ Кіевскаго княжества. Теперь, когда множество государственныхъ селъ или роздано частнымъ землевладѣльцамъ или уничтожено татарами, слуги сосредоточены только въ городахъ при замкахъ и въ значительно меньшемъ количествѣ. Такъ въ Каневѣ есть слуги замковые старые и новые; первыхъ только 13, вторыхъ 32. Новыхъ слугъ, очевидно, староста набиралъ уже не только изъ мѣстныхъ жителей; въ Каневѣ есть между ними и бывшіе драбы и пушкари; прозвища ихъ показываютъ, что сюда принимались охотно и восточные выходцы (Азикъ, м. б. еврей, Толукъ и проч.), и западные (поляки); между ними не точно разграниченъ классъ военно-служащихъ отъ ремесленниковъ (есть кравецъ, коваль, шинкаръ). Еще болѣе такой сбродный составъ

слугъ видѣнъ въ Черкасахъ; тутъ есть Малынь-баша, Иванъ Турчинъ, Щасный драбъ и др. Такимъ путемъ иноземные элементы проникали въ составъ высшаго мѣстнаго класса, ибо слуги могли превращаться въ бояръ, а бояре въ землянъ.

Въ трехъ повѣтахъ Польскаго Подолья слуги замковныя, именуемые уже *служками*, существуютъ не только въ составѣ городского населенія, но и сельскаго (исключительно замковыхъ селъ); обязанность ихъ служить замку „вонемъ“, но уже не столько на войнѣ, какъ при разныхъ послугахъ замку, напр., ѣздить съ письмами и проч. Такъ въ г. Русскомъ Барѣ, подъ рубрикою: „служки“ отмѣчается такъ: „тамъ есть три козака, которые ничего не даютъ, только исполняютъ замковыя службы на коняхъ и сами“ (между ними Радуть Сербинъ); въ Черемисскомъ Барѣ служки (16), „не получаютъ никакихъ привилегій на вольности, только староста для своей и общественной надобности увольняетъ ихъ отъ всякой дани“, они держатъ сторожу на окраинѣ и ѣдутъ туда, куда подстароста укажетъ. Говоря о служкахъ слободки Селица, люстрація 1565 г. объясняетъ намъ, кто попадалъ въ служки: „служекъ — *коланыхъ*, т. е. забѣднѣвшихъ людей, обращаютъ на обыкновенныя замковыя службы“¹⁾; так. обр., классъ, открывавшій дорогу къ привилегированному положенію, слагался изъ элементовъ, непригодныхъ для правильнаго крестьянскаго быта. Говоря объ обѣднѣвшихъ крестьянахъ Деражни Дворецкой²⁾, которые поэтому освобождены отъ податей, люстрація прибавляетъ: „Михайло конемъ служить, Войтко токарь... только временно работаетъ для двора, что нужно“. Здѣсь они за службу не вполнѣ освобождены отъ податей; именно, должны давать подымное и пушкарровщину. Въ положеніе слугъ входили здѣсь иногда пришлые и иноземцы: Сербинъ, Волошинъ³⁾, Чехъ⁴⁾. Къ сельскимъ слугамъ причислялись всегда атаманъ села и десятникъ.

¹⁾ См. стр. 222.

²⁾ См. стр. 223.

³⁾ См. стр. 226.

⁴⁾ См. стр. 179.

441915 A

Вотъ общее число замковыхъ слугъ Польскаго Подолья, по люстр. 1565 г.

Хмельницкій повѣтъ.

	Число служекъ.
Винниковцы	7
Дубова	2
Трибуховцы	1
Ювче	11

Барскій повѣтъ.

Г. Баръ Русскій	3
Баръ Черемисскій	16
Селище	8
Биликовцы	6
Лука Слободецкая	3
Ивановцы	6
Карачинцы Римовы	3
Сусловцы	1
Поповцы.	1
Деражня Дворецкая	4
Деражня Калинская	5
Деражня Лука.	2
Покутинцы	4
Мукаровъ	4

Каменецкій повѣтъ.

Должекъ	5
Смотричъ м.	6
Гусятинъ м.	3
Шаравка м.	39

Всего въ трехъ староставахъ число слугъ достигаетъ до 140.

Въ заключеніе о правительственной колонизаціи въ обоихъ государствахъ слѣдуетъ сдѣлать такіе общіе выводы:

1) Косвенныя мѣры въ развитію колонизаціи, т. е. защита страны укрѣпленіями и установленіе государственнаго порядка въ управленіи, были несовершенны и недостаточны.

2) Прямыя мѣры правительственной колонизаціи, т. е. призывъ служилаго населенія въ украины, были неповсемѣстны, ограничившись весьма незначительными размѣрами, а въ національномъ отношеніи приносили вредъ, вводя безъ нужды въ украинное населеніе чужеземный элементъ.

Городская колонизація и городское населеніе. Поселеніе вокругъ замка называется *мѣстомъ* (городомъ). Подобно замку оно окружено укрѣпленіемъ—*острогомъ*, т. е. валомъ, на которомъ поставлена деревянная ограда изъ дубовыхъ кольевъ, съ необходимымъ числомъ воротъ. Острогъ примыкалъ къ замку, составляя какъ бы добавку къ нему съ одной стороны. Впрочемъ, укрѣпленія острога рѣдко была защищаемы; обыкновенно, при нападеніи непріятеля, люди оставляли свои жилища и стекались всѣ въ замокъ. Величина острожнаго укрѣпленія обыкновенно была незначительна, такъ что не могла вмѣстить всего населенія городской общины; такъ въ Чернобылѣ „широкость“, т. е. длина всего укрѣпленія вокругъ составляла 370 сажень; здѣсь острогъ могъ вмѣстить въ себѣ не болѣе 50 домовъ; остальные 35 помѣщались за острогомъ.

Изъ представленныхъ выше таблицъ мы знаемъ, что число населенія городскихъ общинъ въ пол. XVI в. было незначительно; а именно жителей об. пола было:

въ г. Кіевѣ	2000	въ г. Браславлѣ	1945
„ Житомирѣ	260	„ Хмельникѣ	1350
„ Каневѣ	720	„ Барѣ	1450
„ Червасахъ	1115	„ Смотричѣ (70 дом. ¹⁾)	350
„ Винницѣ	1795	„ Летичевѣ	760

Не смотря на безотносительную незначительность городскихъ общинъ, онѣ должны были служить и отчасти служили главнѣй-

¹⁾ Арх. Ю. З. Р., V, I, № 3.

шею опорой колонизаціи страны: въ нѣкоторыхъ повѣтахъ (Черкасскомъ и Каневскомъ) городское населеніе заключаетъ въ себѣ почти все населеніе повѣта; въ другихъ (Кіевскомъ и Браславскомъ) огромное большинство населенія повѣта; въ Винницкомъ— $\frac{1}{2}$ населенія; въ повѣтахъ Польскаго Подолья (кромѣ Каменецкаго) болѣе половины всего населенія. Отсюда ясно, какую важную роль занимаетъ городская колонизація среди прочихъ видовъ заселенія въ полов. XVI в.

Въ древнюю (рюрикговскую) эпоху и отчасти при первыхъ литовскихъ князьяхъ, система защиты страны и успѣхи ея заселенія заключались не столько въ дружинахъ и княжескихъ замкахъ, сколько въ городахъ и городскихъ общинахъ. Городъ, какъ главная община, заключалъ въ себѣ главную массу населенія земли; онъ владѣлъ окрестною страной и составлялъ всегда готовое боевое ополченіе, которое далеко превышало дружины и численностію, и патриотизмомъ. Болѣе богатые и болѣе безопасныя общины тѣмъ самымъ привлекали къ себѣ болшую массу населенія.

Въ центральныхъ частяхъ Литовскаго государства, а въ Польскомъ королевствѣ тѣмъ болѣе, такой порядокъ дѣлъ давно уже измѣнился: города превращены въ мѣщанскія общины, которыя м. б. экономически богатѣли (впрочемъ, главн. обр., въ пользу чужеземцевъ — евреевъ и нѣмцевъ), но политически падали. Что же касается до украинскихъ городовъ, то здѣсь еще въ пол. XVI в. можно видѣть слѣды прежняго земскаго значенія городской общины, но за то еще болѣе очевидные признаки разложенія этого понятія.

Мы должны здѣсь указать то и другое а) въ отношеніи къ личному составу городскихъ общинъ и б) въ отношеніи къ имущественнымъ средствамъ ихъ.

Въ южныхъ при-днѣпровскихъ и отчасти при-бужскихъ городахъ еще въ полов. XVI в. сохраняется понятіе о цѣлостности городской общины, не смотря на разнообразіе класснаго состава ея населенія; впрочемъ, разнообразіе классовъ не было еще велико: кромѣ „пановъ“, которые никогда не были членами мѣстной

общины, всѣ мѣстные жители суть или бояре и слуги, или мѣщане (въ томъ числѣ и частновладѣльческіе). Всѣ эти разряды, взятые вмѣстѣ, обыкновенно обобщаются въ общемъ географическомъ терминѣ (Черкашене, Каневцы). Всѣ они имѣютъ общія повинности и права: укрѣпленія замка „всѣ мѣщане и бояре (Черкаскіе) обязаны исправлять“; сторожей къ острогу „нанимаютъ мѣщане и бояре“; „сторожу на полѣ обязаны держать складчиною всѣ какъ бояре, такъ и мѣщане“; служить въ военныхъ походахъ (конно, сбройно) обязаны и бояре и мѣщане, съ тою только разницею, что послѣдніе выступаютъ въ походъ не иначе, какъ съ самимъ старостою. Собственно спеціальныя повинности мѣщанъ суть только подводная, т. е. колядки и доставленіе сѣна ¹⁾.

Подобную же общность повинностей, простирающуюся не только на мѣщанъ и бояръ, но и на людей ихъ, видимъ въ Каневѣ; въ военный походъ идутъ Каневцы—какъ мѣщане, такъ и бояре со своими подданными, и церковные крестьяне, а также и гости (т. е. пришлое населеніе); „обязаны Каневцы—мѣщане и бояре—ѣздить съ старостою на охоту (въ ловы) на Супой и ловить тамъ съ нимъ три дни“. Исправлять замокъ и мостъ обязаны (въ Каневѣ) „тутошніе мѣщане, земляне и подданные ихъ и церковные всѣ“ ²⁾.

Рядомъ съ такою общностью повинностей видимъ и общность правъ: владѣніе окрестною землею принадлежитъ Черкашенамъ какъ боярамъ, такъ и мѣщанамъ въ совокупности: въ Черкасскомъ повѣтѣ, „кромѣ 5 старостинскихъ уходовъ, всѣ прочіе уходы хаживали Черкашене какъ бояре, такъ и мѣщане“ ³⁾. Но объ имущественныхъ правахъ общинъ скажемъ сейчасъ отдѣльно. Цѣлой городской общинѣ, въ составѣ всѣхъ классовъ ея, принадлежитъ право защиты своихъ интересовъ судебнымъ и административнымъ порядкомъ: тяжба города Черкасъ со старостою, которую рѣшали короли Сигизмундъ I и Сигизмундъ-Августъ въ 1544 г., ведена

¹⁾ Арх. Ю. З. Р., VI, I, стр. 81—82.

²⁾ Ibid. стр. 94—95.

³⁾ Ibid. стр. 85.

отъ имени бояръ, слугъ и мѣщанъ: „жаловали намъ бояре, и слуги, и мѣщане“, гогорить король¹⁾); между тѣмъ споръ города со своими старостами касался самыхъ разнообразныхъ (какъ частныхъ, такъ и общественныхъ) правъ, которыя, такъ обр., являются общими для всего городскаго населенія безъ различія классовъ.

Подобную же общность повинностей и правъ можно видѣть даже въ такомъ западномъ повѣтѣ, каковъ Житомирскій, гдѣ, впрочемъ, въ значительной степени уже развилось частное землевладѣніе²⁾).

Въ городахъ, не получившихъ магдебург. права, управленіе государственныхъ органовъ было общее для всѣхъ классовъ. Но несомнѣнно, что городскія общины, и не получившія магдебургскаго права, имѣли свои общіе органы самоуправленія: на сходкахъ (древнихъ вѣчахъ) они избирали себѣ войта, общаго для мѣщанъ королевскихъ и частныхъ;—такъ это было въ Браславѣ. Если же признать, что въ этомъ городѣ уже введено магдебург. право (приостановленное въ 1517 г.), то такое обобщеніе мѣщанъ королевскихъ и частныхъ въ одномъ управленіи еще интереснѣе.—Но въ 1545 г. паны уже заявляли люстратору, что они находятъ въ томъ для себя великій вредъ и просили, чтобы для частно владѣльческихъ мѣщанъ былъ поставленъ особый войтъ (общій для мѣщанъ всѣхъ владѣльцевъ). Ревизоръ нашелъ эту просьбу уважительною особенно по тому, чтобы люди панскіе „не приставали къ волѣ и своеволю мѣщанъ королевскихъ, а были бы за одно со своими панами“. Впрочемъ и тогда не предполагалось вполне отдѣлить частно-владѣльческихъ людей отъ мѣщанъ въ отбываніи повинностей: „при отправленіи общихъ работъ войтъ королевскій долженъ увѣдомить войта панскихъ мѣщанъ, который и высылаетъ своихъ мѣщанъ“.

Таковы остатки древне-общинной цѣлостности городовъ, дожившіе на Украинѣ до пол. XVI в.

¹⁾ См. № XVII (стр. 371, 372).

²⁾ Арх. Ю. З. Р. VII, I, стр. 125.

Однако, не только въ Житомирскомъ, Кіевскомъ и другихъ болѣе или менѣе центральныхъ повѣтахъ, но даже въ Черкасскомъ и Каневскомъ, уже давно началось разложеніе городской общины на отдѣльные классы, что совпадаетъ съ развитіемъ частнаго землевладѣнія и обуславливается имъ преимущественно. Князья и паны, которыхъ въ украинныхъ повѣтахъ было не много и которые болѣею частью были пришлые, никогда не включались въ общую массу городской общины. Въ XVI в. дошла очередь выдѣленія до бояръ, потомъ слугъ. Будучи освобождены отъ податей и повинностей, кромѣ личной военной, и получая за службу надѣлы изъ замковыхъ имуществъ (помѣстья), они мало по малу теряли всякую связь съ прочими жителями городской общины и тянули за собой своихъ „подданныхъ“ (крестьянъ). Житомирскіе мѣщане уже при в. кн. Александрѣ жаловались, что ихъ однихъ принуждаютъ дѣлать мостъ передъ замкомъ, „а которые люди живутъ (въ городѣ) княжескіе, панскіе и боярскіе, тѣ не хотятъ съ ними дѣлать этотъ мостъ ¹⁾“; тогда же мѣщане жаловались на разныя обиды бояръ, старостинскихъ и боярскихъ слугъ.

Въ процессѣ выдѣленія бояръ отъ мѣщанъ играетъ значительную роль дарованіе городу магдебургскаго права; такъ въ Кіевѣ объ общихъ повинностяхъ бояръ и мѣщанъ уже нѣтъ и помину ²⁾.

За выдѣленіемъ бояръ и слугъ, въ составѣ городской общины остаются одни т. н. мѣщане, которые собственно и исчисляются какъ городское населеніе.

Однако, и въ составѣ класса мѣщанъ уже нѣтъ древне-русскаго единства; въ немъ различаются: а) мѣщане собственно; б) мѣщане, оставшіеся подъ замковымъ присудомъ или вновь попавшіе въ этотъ разрядъ; наконецъ в) мѣщане частновладѣльческіе—церковные и свѣтскихъ владѣльцевъ.

¹⁾ Арх. Юг.-З. Р. VII, I, стр. 131 и 132.

²⁾ Арх. Юг.-З. Р. VII, I, стр. 111.

Различіе первыхъ двухъ разрядовъ утверждалось особенно тамъ, гдѣ было введено магдебургское управленіе, какъ въ Кіевѣ. Магдебургское устройство до пол. XVI в. изъ украинскихъ городовъ введено было только въ Кіевѣ, Каменцѣ и нѣкоторыхъ другихъ городахъ Польскаго Подолья. Въ Браславѣ, послѣ дарованія его, оно было взято королемъ назадъ. Это устройство городовъ, какъ извѣстно, было соединено съ освобожденіемъ мѣщанъ отъ всякихъ службъ и повинностей въ пользу государства, кромѣ извѣстныхъ податей, и съ полною или неполною свободою отъ замковаго присуда. Но положеніе украинскихъ городовъ было таково, что нельзя было, тотчасъ же, освободить привилегированныхъ мѣщанъ, по крайней мѣрѣ, отъ нѣкоторыхъ повинностей; такъ въ Кіевѣ военная и сторожевая повинность возлагаются на всѣхъ мѣщанъ¹⁾; съ друг. стор., нельзя было обойтись безъ людей, которые бы всегда были готовы къ исполненію дѣйствій, вызываемыхъ постояннымъ военнымъ положеніемъ. Невозможно также было обойтись безъ людей, обязанныхъ доставлять въ замокъ продукты ремесль, рыболовства и пр. По этой послѣдней причинѣ, и послѣ дарованія магдебург. права, въ городахъ оставалось не мало людей, непосредственно подчиненныхъ замку и называемыхъ *замковыми мѣщанами*: въ Кіевѣ почти равное число мѣщанъ общинныхъ и замковыхъ. Въ прозваніяхъ послѣднихъ сохранились слѣды ихъ частной (ремесленной) службы замку: плотникъ, чоботарь, пострыгачъ, сокольникъ, бондарь, лучникъ, сѣдельникъ, кравецъ, кузнецъ, рыболовъ, кушнеръ, замочникъ, калачникъ, пастухъ, колесникъ, бражникъ, бобровникъ, стрѣлецъ, золотарь.

Замковые мѣщане есть еще въ Черкасахъ; но тамъ этотъ классъ образовался въ силу злоупотребленій старостъ; тамъ они „съ городомъ не тянутъ стацій и подводъ, потому что закрываются старостою“²⁾.

¹⁾ Арх. Ю.-З. Р., VII, I, стр. 111.

²⁾ Арх. Ю.-З. Р., VII, I, XIV.

Введеніе магдебургскаго права, съ одной стороны, и усиленіе панскаго права—съ другой, вызвало и другое различіе въ личномъ составѣ городскихъ общинъ, а именно: въ городахъ живутъ *люди, зависямыя отъ частныхъ владѣльцевъ*. Здѣсь разумѣются постоянные жители города, а не тѣ сельчане, которые убѣжали изъ своихъ селъ предъ татарскою грозою и живутъ въ городѣ или только зимою или круглый годъ, но какъ временные жильцы. По старому общему правилу всѣ частно-владѣльческіе люди, какъ горожане, такъ и сельчане, живущіе въ городѣ, включались въ составъ общины по отправленію повинностей и пользованію городскими выгодами. Такой порядокъ сохранялся еще въ самыхъ южныхъ украинскихъ повѣтахъ Каневскомъ и Черкаскомъ; въ Каневѣ, (по люстр. 1552 г.), „подданные земянскіе и церковные, которые живутъ при замкѣ, въ городѣ и по островамъ, а также гости обязаны быть послушными замковому присуду, давать, вмѣстѣ съ мѣщанами, подводы и стаціи, а во время надобности, ходить въ погоню противъ непріятельскихъ людей; только подачки даютъ своимъ господамъ“. Тамъ же ремонтъ замка обязаны производить „тутошніе мѣщане, земяне и подданные ихъ и церковные всѣ“. Сторожей для острога нанимаютъ „всѣ мѣщане, бояре и подданные ихъ, складываясь по грошу отъ каждаго дому“. Относительно полевой военной службы сдѣлана только та разница для „мѣщанъ тяглыхъ“, что они за прочую тяглую службу уже не обязаны ѣздить въ поле безъ старосты (прочіе ѣдутъ и безъ него). „Сторожовщины вносятъ мѣщане по 2 гроша, а подданные князей, земянъ и церковные — по 3 гроша“. Въ Винницѣ двory мѣщанъ господарскихъ и земянскимъ переписываются вмѣстѣ. Но такое включеніе въ общину частно-владѣльческихъ людей въ города въ пол. XVI в. относится только къ самымъ южнымъ городамъ Украйны. Въ прочихъ городахъ панское право взяло уже рѣшительный перевѣсъ надъ общиннымъ. Частновладѣльческіе горожане, наравнѣ съ частновладѣльческими крестьянами, переходя въ исключительную власть пановъ, тѣмъ самымъ извлекались изъ среды

городскаго общиннаго управленія, суда, повинностей и правъ. Примѣръ переходнаго состоянія указанъ выше на городѣ Браславѣ (въ 1545 г.), примѣромъ же полнаго преобладанія панскаго права могутъ служить Житомиръ и Кіевъ. Въ этомъ послѣднемъ уже нѣтъ никакихъ общихъ повинностей частно-владѣльческихъ мѣщанъ съ мѣщанами магдебургской общины.

Въ украинскихъ городахъ Польскаго Подолья установилась другая разница личнаго состава городскихъ общинъ, именно *по національностямъ*. Такъ въ Барѣ было три общины: городъ Польскій, городъ Русскій и городъ Черемисскій, или Горній Баръ. Первые два почти равны; третій нѣсколько меньше. Въ немъ живутъ „люди татарскаго народу“. Каждая городская община сидитъ на отдѣльномъ мѣстѣ: Польскій Баръ сидитъ въ парканѣ; Русскій—на предмѣстьѣ, именно между Польскимъ и тѣмъ мѣстомъ, гдѣ предположено было строить новый каменный замокъ; Черемисскій—по другой сторонѣ р. Рва за ставомъ. Впрочемъ, въ каждомъ изъ этихъ городовъ есть значительная примѣсь другихъ національностей, особенно русскихъ, какъ въ Польскомъ, такъ и въ Черемисскомъ городахъ. Въ этомъ послѣднемъ было 45 домовъ поляковъ и русскихъ. Важнѣе разница ихъ по повинностямъ: жители польскаго и русскаго городовъ платятъ чиншъ по 15 грошей съ дому, а черемисы (служилые татары) ничего не платятъ; наоборотъ, имъ платится изъ доходовъ староства 200 злот. ежегодно. Так. обр., здѣсь національное раздѣленіе город. общины отчасти совпадаетъ съ раздѣленіемъ служебнымъ и правовымъ.

Въ Каменцѣ—„троякій народъ людей и троякій обычай права: поляки *autoritate* *praeeminent* и судятся правомъ магдебургскимъ; Русь судится правомъ и обычаями русскими и имѣетъ своего войта; армяне судятся армянскимъ обычаемъ и имѣютъ своего войта“¹⁾. Общая повинность всѣхъ есть только сторожевая, въ которую включаются и паны, имѣющіе свои дома въ городѣ. Для этой

¹⁾ См. № XIII, стр. 165 и 166.

цѣли складываются всѣ по 16 грошей въ годъ. Во всемъ остальномъ между тремя общинами одного города нѣтъ ничего общаго, а существуетъ, напротивъ, постоянное соперничество и вражда.

Кромѣ указанныхъ общихъ условій разложенія одной город. общины на части, разрушеніе цѣлости личнаго состава общинъ совершалось другими путями: часть мѣщанъ закладывалась за старосту, т. е. поступала въ замковые слуги, освобождаясь отъ общегородскихъ повинностей, но продолжая пользоваться имущественными выгодами, о чемъ постоянно, но безуспѣшно, жаловались напр. черкаскіе мѣщане. Другая часть мѣщанъ выходила въ состояніе частныхъ землевладѣльцевъ, освоюя при этомъ значительные участки и общинныхъ имуществъ. Такъ Черкашене жаловались королю, что и мѣщанинъ черкасскій Зубриковичъ ¹⁾ пасѣки мѣщанскія на себя забралъ и не позволяетъ ими пользоваться; и другіе тамошніе черкасскіе жители, будучи ихъ поплечниками, тянули издавна вмѣстѣ съ ними всякія городскія повинности, теперь отъ нихъ откинулись, и хотя вмѣстѣ съ ними пользуются всякими городскими пожитками, а тягъ вмѣстѣ съ ними исполнять не хотятъ. Въ Черкасахъ прежде былъ такой обычай: „какой прихожій человѣкъ или старостинскій слуга женится на дочери какого-либо мѣщанина, то такой получалъ право пользоваться вмѣстѣ съ мѣщанами всѣми городскими пожитками, но за то и долженъ былъ помогать имъ въ равной части во всѣхъ службахъ и податяхъ; а теперъ (при Евст. Дашкевичѣ) такіе люди, пользуясь город. выгодами, ни въ чемъ имъ не помогаютъ“.

Такое разложеніе личнаго состава городскихъ общинъ должно было отразиться весьма невыгодными послѣдствіями для успѣховъ колонизаціи. Торговля и ремесленная промышленность, ставшая единственнымъ удѣломъ главной части городскихъ общинъ, побуждаетъ ихъ избѣгать, по возможности, увеличенія конкуренціи, неизбѣжной при увеличеніи город. народонаселенія. Льготы, даруемыя

¹⁾ Въ люстраціи онъ уже включается въ разрядъ бояръ и крупныхъ земледѣльцевъ

государствомъ, могли привлекать новыхъ поселенцевъ только тогда, когда городъ основывается вновь, т. е. пока еще не сложилось общество, для котораго выгодно противодѣйствовать дальнѣйшему расширенію населенности. Мѣщане, оставшіеся подъ замковымъ присудомъ, мало по малу потеряли всякую возможность распоряжаться общегородскими дѣлами, превращаясь въ казенныхъ крестьянъ. Тоже, въ большей степени, относится къ частно-владѣльческимъ мѣщанамъ. Лишь въ южныхъ по-днѣпровскихъ городахъ (Черкасахъ и Каневѣ), гдѣ городскія общины и въ пол. XVI в. сохранили отчасти свою цѣлостность, новые приливы населенія (козаки) примыкали къ городамъ; но ко времени Люблинской уніи, при установленіи сословныхъ порядковъ, и это уже сдѣлалось невозможнымъ.

Весьма вредное вліяніе для успѣховъ колонизаціи имѣеть и раздѣленіе городскихъ общинъ по національностямъ, допущенное въ Подольѣ: всякое увеличеніе одной общины на счетъ другихъ встрѣчало въ этихъ другихъ соперничество и противодѣйствіе.

Рядомъ съ разрушеніемъ единства личнаго состава городскихъ общинъ идетъ разрушеніе ихъ *имущественныхъ общинныхъ правъ*, какъ отчасти видно уже изъ предыдущаго. XVI-й вѣкъ и на Украинѣ застаеть уже и въ этомъ отношеніи разрушеніе стараго русскаго земскаго строя, когда городскія общины, составляли одно юридическое лицо, владѣвшее окрестною землею и когда отъ нихъ въ зависимости были всѣ сельскія общины округа. Лишь остатки такого состоянія городскихъ общинъ можно наблюдать еще въ XVI в. въ украинныхъ повѣтахъ. Здѣсь между боярами и мѣщанами не было еще (какъ сказано выше) той рѣзкой грани, какая впоследствии была проведена между шляхетствомъ и мѣщанствомъ; оба класса составляли одну общину, владѣющую землею; такъ въ Черкасскомъ повѣтѣ „всѣми уходами пользовались Черкасцы, какъ бояре, такъ и мѣщане“; бобровые гоны по рѣкамъ „хоживали Черкасцы мѣщане и бояре“¹⁾. Вся земля округа

¹⁾ Арх. Юг.-З. Р., VII, 1, стр. 85.

считалась во владѣніи города, за исключеніемъ немногихъ еще частныхъ владѣній, пожалованныхъ правительствомъ изъ тѣхъ же общегородскихъ имуществъ. Когда въ XVI в. начались споры и тяжбы между мѣщанами и старостою, то здѣсь въ первый разъ возникаетъ вопросъ о правѣ отдѣльной собственности. Когда в. князь спросилъ черкасскихъ мѣщанъ, имѣютъ ли они собственные земли и уходы, то они отвѣчали: „своего ничего не маемъ; одно Божіе и господарское“. И это совершенно понятно. Огромныя пустыни приписаны были къ замку и городу и ни въ чемъ частномъ владѣніи не состояли. Городскія общины, личный составъ которыхъ постоянно мѣнялся, не могли претендовать ни на какую частную собственность въ округѣ; но за то считали своимъ правомъ пользоваться всею окрестною странюю. Въ этомъ смыслѣ нельзя назвать всю страну и казенною собственностью. Еще въ люстраціи 1552 г. замѣчено: „палутъ черкашене мѣщане и бояре на поли, где хто хочеть“. Относительно Канева въ люстраціи 1552 г. читаемъ: „земля по полямъ мѣщанамъ на пашню издавна была свободна, но недавно кн. Владиміръ Путивльскій, вышедши изъ Москвы, началъ на тѣхъ земляхъ съ пашень мѣщанскихъ брать десятину. Пасѣвки замковья людямъ государскимъ вольны—безъ платы“¹⁾. Уходы и селища въ Каневѣ въ половинѣ XVI в. уже розданы частнымъ владѣльцамъ и монастырямъ; но остались еще и тогда уходы „мѣстскіе“ (городскіе). Право на „сѣверскіе“ уходы люстраторы приписываютъ именно каневцамъ (членамъ гор. общины) на основаніи якобы происхожденія этихъ послѣднихъ съ лѣваго берега Днѣпра²⁾.

Въ Браславѣ люстраціи 1545 г. указываетъ двойное владѣніе землею у мѣщанъ: частное—это владѣніе пасѣвками; „иная пасѣвка стоитъ больше трехъ селищъ; при нѣкоторыхъ пасѣвахъ земли на цѣлую милю, а самое малое на $\frac{1}{2}$ мили; тамъ у него (мѣщанина) пашня, спускныя ставы, множество пчелъ, всякій звѣрь,

¹⁾ Ibid., I, стр. 97—98.

²⁾ Ibid, 103

сады, роскошные огороды и всякія другія выгоды. Въ зѣмли, дубравы и сѣнокосы такой пасѣвки никто не имѣетъ права входа; никто не можетъ взять даромъ ни дровъ, ни стебля травы, а все за поклономъ. Отъ этого (замѣчаетъ ревизоръ) государю никакой пользы и службы нѣтъ. И нѣтъ вѣдома отъ кого такіе особые удѣлы они получили и кто имъ заводилъ и граничилъ“. Но люди, имѣющіе такія пасѣвки, пользуются, въ свою очередь, „мѣщанскими землями и пашню папуть“ (на общинныхъ земляхъ). Так. обр., пахатная земля вблизи города остается на прежнемъ общинномъ правѣ владѣнія.

Въ Житомирѣ, гдѣ землевладѣльческой элементъ сдѣлалъ уже большіе успѣхи, для городской общины отдѣлена земля въ длину на милю, а поперекъ на $\frac{1}{2}$ мили: „тое поле мѣщаномъ вольно пахать; а земяне и подданные ихъ, которые папуть, тые даютъ на зѣмокъ десятину“¹⁾. Правительственные органы (старосты) не считали эту землю ни своею—арендною, ни казенною, а довольствовались еще тѣми доходами, въ видѣ поплинъ, которые обозначались въ люстраціонныхъ актахъ, а также непосредственными доходами фольварочнаго хозяйства. И частныя владѣнія еще не были изъяты отъ общегородскихъ повинностей, и крестьяне частныхъ владѣльцевъ подлежали общему присуду старосты²⁾.

Даже въ Польскомъ Подольѣ, гдѣ успѣхи польскаго права разрушили старо-русскій городской бытъ, остатки его замѣтны; такъ о русской части гор. Бара люстраторы замѣчаютъ: „и другіе, которые теперъ не сѣютъ, могутъ потомъ орать и сѣять, когда будутъ въ состояніи, потому что тамъ поля покупать не нужно; но если кто имѣетъ плугъ и воловъ, то можетъ орать, сколько хочеть“³⁾.

При такихъ условіяхъ городскія общины прочно осаживались вокругъ зѣмковъ, не смотря на вѣчную опасность отъ враговъ и

¹⁾ Арх. Юг. Р., VII, I, стр. 146.

²⁾ Ibid. I, стр. 96.

³⁾ См. № XI.

ненадежность укрѣплений, вокругъ которыхъ они ютились. Пусть городъ взятъ татарами, пусть $\frac{3}{4}$ городскихъ жителей отведено въ тяжкую неволю; остальные держатся на мѣстѣ даже вовсе безъ защиты, сидятъ, „ожидая замка и не желая уходить ради великихъ тамошнихъ выгодъ“, какъ это и случилось въ Браславѣ ¹⁾. Только городскія общины могли и должны были заботиться объ увеличеніи мѣстнаго населенія. Увеличеніе массы городскихъ жителей не грозило этимъ общинамъ уменьшеніемъ ихъ имущественныхъ средствъ при громадномъ пространствѣ невоздѣланныхъ дикихъ степей. Это не то, что исключительно промышленныя и торговыя городскія общины и не частное шляхетское владѣніе, результатомъ котораго рано или поздно долженъ былъ явиться крѣпостной трудъ. Съ другой стороны, городскія общины должны были желать увеличенія населенія, потому что почти вся тяжесть защиты страны падала на нихъ. Постоянные гарнизоны, т. н. драбы и жолнеры, были весьма немногочисленны, и увеличеніе этого рода населенія было вовсе не желательно для городскихъ жителей.

Но изложенныя имущественныя выгоды общиннаго владѣнія въ пол. XVI в. уже обращались, мало по малу, въ преданіе, по мѣрѣ разрушенія самага общиннаго владѣнія.

Мы видѣли выше, что право пользованія окрестною землею, иногда цѣлою странюю, было основано для городскихъ общинъ на одномъ томъ простомъ фактѣ, что земля эта никому еще не принадлежала; она была приписана къ извѣстному замку, будучи государственною въ томъ смыслѣ, въ какомъ вся территорія принадлежитъ государству; а въ степяхъ, гдѣ не проведено было ясныхъ границъ, даже и государственнаго характера владѣнія установить нельзя.

Но въ XVI в. мѣстные старосты, а за ними и великіе князья начинаютъ руководствоваться идеею о частныхъ правахъ казны на такія земли. И это идетъ рука объ руку съ освобожденіемъ

¹⁾ См. № VII (стр. 21).

мѣщанъ отъ замковыхъ повинностей и тяглы. Надо чѣмъ нибудь содержать укрѣпленія и держать въ нихъ постоянныхъ служивыхъ людей. Поэтому старосты двоякимъ образомъ сокращаютъ прежнія общинныя права: 1) часть земель извлекаютъ совсѣмъ изъ общиннаго пользованія для собственной частной эксплуатаціи и 2) съ тѣхъ земель, которыя остались въ пользованіи общины, взимаютъ доходъ не въ видѣ государственнаго налога, а въ видѣ частной ренты.

Въ такомъ обращеніи общинной земли въ казенную, громадную роль играетъ дарованіе городу магдебург. права, при чемъ обыкновенно точно отмѣрялась земля подъ общее владѣніе города, и притомъ въ весьма ограниченномъ объемѣ, такъ какъ городъ долженъ былъ пользоваться лишь ремеслами и торговлею.

Но тотъ же процессъ совершается, хотя и медленнѣе, и въ прочихъ городахъ. Такъ въ Черкасахъ прежде (въ XV в.) староста исключительно владѣлъ только 4 уходами (Дубослей, Еланскій, Протолчь, Ненасытець и Волнечь). Прочіе уходы по Днѣпру, Орели, Тясмени, обоемъ Ингуламъ и Самарѣ (всего 28) принадлежали городской общинѣ—боярѣмъ и мѣщанамъ. Но въ 1552 г. староста владѣетъ уже всѣми этими уходами и отдаетъ ихъ пришлымъ чужогородцамъ: кіевлянамъ, чернобыльцамъ, мозырянамъ, петриковцамъ, быховцамъ, могилевцамъ и другимъ за плату („поклоны“).

Процессъ такого разрушенія общинныхъ имущественныхъ правъ городовъ и вмѣшательства старостъ въ частныя права горожанъ можно видѣть изъ тяжбы между черкашенинами и ихъ старостами.

Черкашене жаловались, что во время управленія замкомъ Евст. Дашкевича, онъ ввелъ слѣд. притѣснительныя новины: 1) многихъ изъ братіи ихъ взялъ въ свою мочь, освободивъ тѣмъ ихъ отъ общаго участія въ послугахъ и подачкахъ; остальные мѣщане обязаны одни давать подводы подъ гонцовъ и пословъ; 2) заставилъ мѣщанъ работать на него каждый день, а именно: возить дрова, косить сѣно, волочить неводы и т. д.; 3) староста беретъ себѣ половину отъ доходовъ пчеловодства, рыболовства и

звѣроловства; 4) мѣщанамъ принадлежало право уходовъ на Звонцѣ, право рыболовства на Сулѣ и звѣроловства по всему Днѣпру; староста отнялъ у нихъ эти доходы и началъ отдавать эти промыслы чужимъ людямъ, взямая съ нихъ поклоны; 5) право вывоза продуктовъ пчеловодства и рыболовства для продажи въ Кіевъ староста отнялъ у мѣщанъ и присвоилъ себѣ исключительное право покупки за произвольную цѣну; 6) право на добычу, взятую съ татаръ, напр. панцири, коней и самыхъ татаръ, староста присвоилъ себѣ; 7) козаки, которые издавна занимались добычею у татаръ, давали часть „выемки“ старостѣ, а Дашкевичъ все присвоилъ себѣ; когда козакъ пріѣдетъ къ воротамъ съ поля, или хочетъ выѣхать изъ города „на дѣло свое“, то староста не велитъ ни впускать, ни выпускать; 8) городскую корчму, которая извѣка, при кор. Казимирѣ, принадлежала городу, староста отнялъ; 9) по прежнему обычаю въ день Рождества Христова мѣщане, собравшись по пяти или по шести персонъ носили старостѣ одну куницу шерстью, а Дашкевичъ бралъ съ каждаго изъ нихъ, не исключая наймитовъ и козаковъ, по куницѣ или по лисицѣ, а за неимѣніемъ того, по 12 грошей съ головы; 10) когда мѣщанинъ умретъ, или его возьмутъ татары, то староста бралъ себѣ все имущество его отъ его жены и дѣтей; 11) прежде городовую службу исправляли особы есачники и жители селъ Мошны и Домонтова, а именно возили на замокъ дрова, нашивали воду и „еликовали“ (сторожили по ночамъ); староста всю эту службу возложилъ на мѣщанъ; 12) прежде за проводъ купцовъ Колинскихъ и другихъ мѣщане получали проводное; Дашкевичъ присвоилъ это себѣ¹⁾.

Этотъ примѣръ показываетъ, что отсутствіе ясныхъ разграниченій общинной и частной собственности отъ государственной подаетъ поводъ для старосты присваивать себѣ права и на личныя имущества гражданъ (движимыя вещи, наслѣдство; по послѣдующимъ жалобамъ оказывается, что староста беретъ уже только половину наслѣдства).

¹⁾ См. № XVII.

Въ Каневѣ отстраненіе городскихъ общинъ отъ пользованія окрестною землею совершалось еще съ ббльшею быстротою; здѣсь часть земель роздана старостами церквямъ и частнымъ владѣльцамъ, а часть, бывшая издавна во владѣніи мѣщанъ, взята исключительно на старосту; такъ „на Жжицѣ рѣкѣ уходы городской были издавна; потомъ отданъ слугѣ замковому“; „отъ Володины горы до Лубенъ земли мѣщанскія; но уже ходять тамъ на старосту половинники козаки“. „На р. Многѣ земли пусты, не ходить изъ выти никто, а мѣщанъ староста не допускаетъ“. „Гдѣ Хороль рѣчка въ Пселѣ впала, уходы всѣ на замокъ, но теперь пусты; половинники не ходять, а мѣщанамъ ходить тамъ староста не дозволяетъ“¹⁾.

Въ Браславѣ люстраторы (какъ мы видѣли уже) ставятъ вопросъ объ основаніяхъ правъ мѣщанъ на ихъ земли, спрашиваютъ: кто ихъ пожаловалъ, кто заводилъ?

Другой способъ разрушенія общинныхъ правъ представляетъ раздача общинныхъ земель частныхъ владѣльцевъ. Такъ гор. Житомиръ въ пол. XVI в. доведенъ до крайняго убожества: „бо вси—калики, инши ни вола не мають“; а прежде, до XVI в., городская община владѣла обширными земельными имуществами—рудами и селищами около рѣчки Гуйвы, рудкою Малявкою, рудою Руйною, Б. и М. Жерделевомъ и пр. Все это досталось въ руки одного землянина Лозовицкаго²⁾.

При такомъ разрушеніи личнаго состава и имущественныхъ правъ городскихъ общинъ (впрочемъ, въ пол. XVI в. далеко не законченномъ), эти общины уже не могли быть центромъ и главнымъ базисомъ колонизаціи. Ни староста, ни сами мѣщане уже не имѣютъ интереса въ увеличеніи массы горожанъ. Цѣли государственныхъ мѣръ колонизаціи мало по малу склоняются къ развитію частнаго землевладѣнія, чтó въ такихъ широкихъ размѣрахъ будетъ потомъ практиковаться послѣ уніи 1569 года.

¹⁾ Арх. Ю. З. Р., VII, I, № XV.

²⁾ Ibid. № XII.

Землевладельческая и крестьянская колонизация. Мы коснемся здѣсь громаднаго вопроса о развитіи частнаго землевладѣнія въ украиннхъ повѣтахъ лишь вскользь, по скольку это необходимо для уясненія колонизаціоннаго движенія въ XVI в. Частное землевладѣніе находилось въ рукахъ церковныхъ учреждений и свѣтскихъ лицъ. Первыхъ не будемъ касаться въ отдѣльности, ибо изъ нихъ для украиннхъ повѣтовъ важны только Печерскій и Пустынно-Николаевскій монастыри, Кіевская митрополія и владѣнія Каменецкаго и Кіевскаго католическихъ бискупствъ ¹⁾).

Свѣтскій землевладельческій классъ состоитъ изъ пановъ и бояръ. Въ составъ перваго класса находятся князья, паны и земляне. Князья и паны, больш. частію (какъ сказано уже) пришлые люди изъ Москвы, Литвы и Волини; бояре вышли изъ среды мѣстныхъ жителей, не отличаясь прежде ничѣмъ отъ мѣщанъ, кромѣ постоянной личной военной службы. Различіе между панами (и землянами) и служилыми боярами еще весьма ясно въ приднѣпровскихъ повѣтахъ; оно менѣ замѣтно въ прибужскихъ и почти совсѣмъ исчезаетъ въ Польскомъ Подольѣ.

Число землевладельцевъ по люстраціямъ пол. XVI в. располагается по повѣтамъ неодинаково; въ повѣтахъ Литовскаго государства численность ихъ постепенно возрастаетъ отъ юго-востока къ сѣверо-западу; а именно въ Черкасскомъ ихъ только 9, въ Каневскомъ—10, въ Житомирскомъ—13, въ Кіевскомъ—14; въ Винницкомъ уже 36, въ Браславскомъ—35. Въ отдѣльности число бояръ преобладаетъ въ южныхъ днѣпровскихъ повѣтахъ надъ числомъ пановъ (12 и 7); въ прочихъ Литовскихъ повѣтахъ, наоборотъ, число пановъ беретъ рѣшительный перевѣсъ надъ числомъ бояръ (75 и 22). Въ Польскомъ Подольѣ роль бояръ можетъ быть приписана только посессорамъ королевскихъ имѣній, которые въ украиннхъ повѣтахъ Подолья обязаны еще были службою замку; такихъ насчитывается здѣсь до 40 (при общемъ числѣ владѣльцевъ—до 200).—Личный составъ земледѣльческаго класса въ Литов-

¹⁾ См. перечисленіе имѣній мон. Николо-Пуст. въ Ак. Зап. Р., III, № 49; сл. ib. II, № 88, 110, 112, 233.

скихъ украинныхъ повѣтахъ въ пол. XVI в. указанъ уже нами выше при географическомъ обзорѣ повѣтовъ. По указаніямъ люстрацій во всѣхъ 6 повѣтахъ вмѣстѣ было тогда до 117 панскихъ и боярскихъ фамилій¹⁾. Изъ нихъ княжескихъ очень немного; именно въ Кіевскомъ и Житомирскомъ повѣтахъ только одна—кн. Сенскихъ, въ Каневскомъ двѣ—кн. Путивльскихъ и Капусты въ Черкаскомъ тоже двѣ—кн. Домонтовъ и Глинскихъ, въ Винницкомъ и Браславскомъ ихъ вовсе нѣтъ (если не считать утратившихъ княжескій титулъ Короткихъ и Козаровъ). Составъ панскихъ фамилій довольно пестръ: коренныя фамилія Кіевщины сосредоточиваются въ Кіевскомъ и Житомирскомъ повѣтахъ; это: Горностаи, Тыши, Волковичи, Сурины, Проскуры, Вороници, Стрыбыли, Немиричи. Въ южно-днѣпровскихъ повѣтахъ составъ ихъ совсѣмъ сбродный: часть ихъ выдвигается изъ мѣстныхъ бояръ, слугъ и мѣщанъ; таковы: Служки, Зубрики; часть состоитъ изъ пришлецовъ, именно изъ Польши: Келбовскіе (изъ В. Польши), Драбы; они получали на Украинѣ положеніе пановъ б. ч. чрезъ женитьбу на дочеряхъ мѣстныхъ землевладѣльцевъ. Наконецъ, значительная часть происходитъ отъ восточныхъ инородцевъ; такъ просьба кор. Сигизмунду въ 1546 о возстановленіи чести бояръ, опозоренной мнимымъ участіемъ ихъ въ бунтѣ черкасцевъ противъ старостъ, подана отъ имени слѣд. черкасскихъ бояръ: Ивана Зубрика, Берендея, Малыкбаши, жидка Семашковича и Васки Ременя²⁾. Древнѣйшія землянскія гнѣзда нужно искать въ при-бужской украинѣ. Здѣсь есть и фамиліи центральной Кіевщины: Кмиты, Горностаи; но большая часть принадлежитъ собственно Браславщинѣ. Здѣсь кромѣ стариннаго гнѣзда старорусскихъ владѣльцевъ, извѣстныхъ со временъ Витовта и Свидригайла³⁾, осталая масса землянъ обязана своими

¹⁾ Для Литовскихъ повѣтовъ показанія люстрацій будутъ дополнены ниже свѣдѣніями изъ источниковъ другаго рода.

²⁾ А. Ю. и З. Р., II, № 127.

³⁾ См. Арх. Ю. Р., VII, т. I, № XI.—Микулинскіе и Якушинскіе получили свои имущества отъ Витовта и Свидригайла, Шашкевичи—отъ Сем. Одельковича, Мелешки (Мелешковецъ)—отъ кн. Корецкаго.

отчинами пожалованіямъ вел. кн. Александра и отчасти другихъ великихъ князей. Такъ братья Левко и Кондрать Тивоновичи получили с. Щорбовъ (близъ Погребищъ) отъ Александра. Вообще въ Браสลавщинѣ болѣе извѣстныя фамиліи были слѣд.: ¹⁾ Балабаны (владѣльцы Балабановки) Чурилы (Джурилы), Байбузы (Райгородка, Кропивны и Байбузовки), Кошки (включя Краснянскаго и Шпиковскаго), Шандеровскіе (Шандеровки и Тростянки), Мормилы (изв. съ 1533), Караческіе, Фащевскіе (вл. Цыбулева), Клецовскіе (вл. Тыврова и Дзвоники), Булаи, Дешковскіе, Облинскіе, Галицкіе или Матѣйковскіе (всѣ послѣдніе получили фамиліи отъ соотвѣтствующихъ имъ названій селъ). Важнѣйшія владѣнія были здѣсь: а) кн. Короткихъ, изъ которыхъ послѣдній въ родѣ Григорій Олехновичъ Коротко продалъ въ 1595 г. кн. Збаражскому свои обширныя владѣнія надъ Бугомъ и Собою (ключъ Ладыженскій); братъ его Богущъ Олехновичъ, такъ же не оставившій мужескаго потомства, передалъ свою часть дочерямъ, бывшимъ въ замужествѣ за Житынскимъ и Красносельскимъ. б) Слупицы, получившіе имущество отъ Витовта, владѣли обширнымъ краемъ отъ Лобачова до Батога и Бершады. За сдачу Браслава Девлетъ-Гирею въ 1551 г. Богданъ Слупица былъ признанъ измѣнникомъ и его имущества конфискованы и отданы кн. Заславскимъ. Но братъ Богдана Григорій (или Жданъ) и сынъ Семень успѣли возвратить себѣ эти имущества и подѣлили ихъ между собою. в) Кн. Козары (потомки Кости Кошиловнча, получившаго пожалованіе отъ Витовта и Яна—Альбрехта) владѣли Облиномъ, Пашковцами, Совранами, Бесѣдками, Карачовцами, Деренковцами, Кошиловцами, Олешковцами, Урвиживотами и Храпаками; документы ихъ сгорѣли въ Винницкомъ замкѣ и возобновлены кор. Стефаномъ Баторіемъ въ 1581 г. ²⁾ Кромѣ упомянутыхъ, сюда проникали и богатыя польскія фамиліи, благодаря щедрости королей, которые жаловали имъ замковыя

¹⁾ Дополняемъ здѣсь списокъ именъ, сообщаемыхъ лѣтописцами. См. еще о Гопстернскихъ и Зьяновскихъ. Ак. Юж. и Зап. Рос. II, № 125 и 126.

²⁾ См. Kwiaty u Owoco (Пулицкокаго). Wydał Jgnacy Trusiewicz. Kiów. 1870.

имущества; такъ нѣкоторое время здѣсь владѣлъ Язловецкій Сокольцемъ, Климятиномъ, Городищемъ, Вроновичами, Ружичемъ, Чижинцами, Вонячиномъ, Литиномъ, Микулиничами, Стрижавкою и Дешковцами ¹⁾).

Вообще Браславщина выдается изъ прочихъ украинскихъ земель Литовскаго государства какъ численностию, такъ и относительнымъ богатствомъ своихъ частныхъ владѣльцевъ.

Не смотря на это, именно здѣсь былъ пріютъ для развитія класса землевладѣльцевъ другого рода, который мы назвали козацко-панскимъ. Козаки-паны на свой собственный рискъ заводили колоніи въ степяхъ и нерѣдко достигали громаднхъ успѣховъ. Такихъ въ Звенигородщинѣ и Браславщинѣ люстраціи вачитываютъ (какъ мы видѣли) 14 фамилій. Въ прочихъ повѣтахъ Литовской украины богатыхъ фамилій, которыя бы владѣли огромными пространствами и большимъ количествомъ крестьянъ, въ пол. XVI в. вовсе нѣтъ; въ наиболѣе панскомъ повѣтѣ Житомирскомъ самая богатая фамилія Вороничей владѣла въ 1545 г. 24 домами крестьянъ; между тѣмъ въ Браславскомъ въ 1552 г. наиболѣе крупнымъ владѣльцемъ былъ Кмитичъ, имѣвшій 141 домъ крестьянъ; изъ остальныхъ нѣкоторые владѣютъ 90, 75, и т. д. домами. Въ Черкасскомъ и Каневскомъ повѣтахъ у землевладѣльцевъ или вовсе нѣтъ крестьянъ, или самое ничтожное число ихъ (напр. 6 у кн. Путивльской). Вообще въ украинскихъ повѣтахъ Кіевщины въ пол. XVI в. частное землевладѣніе далеко еще не есть преобладающая форма въ соціальномъ и колонизаціонномъ смыслѣ (оно гораздо болѣе развито въ сѣверныхъ повѣтахъ Кіевщины: Любечскомъ, Остерскомъ, Овруцкомъ, Мозырскомъ).

Напротивъ, въ повѣтахъ Польской украины частное землевладѣніе приняло широкіе размѣры еще со временъ Ягайла и Яна Альбрехта (о чемъ скажемъ подробнѣе ниже), подъ явнымъ вліяніемъ искусственныхъ мѣръ. Установить точный перечень фа-

¹⁾ Лит. Метр, IV, 13, 8.

милій, владѣвшихъ именно въ украинныхъ повѣтахъ Подолья чрезвычайно трудно; поэтому приведемъ общій списокъ ихъ по цѣлому воеводству (не ручаясь за его полноту) за 1565 — 1569 годы.
А именно:

Посессоры коронныхъ имній:

Сѣнявскіе.	Кумановскіе.
Кердановскіе.	Березинскіе.
Сахно.	Солтаны
Ивовя.	Сковротки.
Стршемескіе.	Чеклянскіе.
Ворончя.	Добруховскіе.
Згерскіе.	Писковскіе
Русановскіе.	Творовскіе.
Черленевскіе.	Добромирскіе.
Милецкіе.	Козяровскіе.
Коротки.	Каминскіе или Маржечки.
Жуковскіе,	Костяевскіе.
Кожуховскіе.	Мормузовскіе.
Понятовскіе.	Гусовскіе.
Бѣлокуры.	Елтухи.

Владельцы-собственники:

Гниторъ.	Горекіе.
Збирковскіе.	Лестковскіе.
Доминиковскіе.	Каралчовскіе.
Грабинскіе, иначе Сляковскіе.	Дьяковскіе.
Вержейскіе.	Полянскіе.
Претфичя.	Гарныши.
Доманковскіе.	Коричовскіе.
Пясецкіе.	Васильковскіе.
Карапчевскіе.	Талафусы.
Вольскіе.	Ярмолинскіе.
Гербурты.	Чоханскіе.
Судковскіе.	Бучапкіе.
Ляндскоронскіе.	Хочимирскіе.
Гронцкіе.	Бонки.
Корицкіе.	Колбусы.
Костшевскіе.	Залѣскіе.
Яцимирскіе.	Турскіе.
	Вильковскіе.

Радецькіє.
Володіївськіє.
Лоївськіє.
Сечехи.
Торськіє.
Семашко.
Добекъ.
Сверчи.
Сковородинськіє.
Шусовськіє.
Ясовськіє.
Поляновськіє.
Костюки (Коцуки?).
Чвикловськіє.
Ультринецькіє.
Марцинковськіє.
Васильковськіє.
Ольшовськіє.
Ожга.
Монастирськіє.
Гродецькіє.
Бернассовськіє.
Струси.
Езерковськіє.
Гослицькіє.
Кочминськіє.
Снитовськіє.
Мишковськіє.
Виталичовськіє.
Свирчовськіє.
Завадськіє.
Скотницькіє.
Селеховськіє.
Ясинськіє.
Пялавськіє или Подчашіє.
Винарськіє.
Войницькіє.
Игнатовськіє.
Подлѣськіє.
Псарськіє.
Блудницькіє.
Берлявськіє.
Лосковськіє или Семаковськіє.
Кудеевськіє.
Надольськіє.

Чеплеевськіє.
Козноховськіє.
Куриловськіє.
Торляновськіє.
Ивановськіє.
Кемличи.
Милановськіє.
Детрихи.
Зеленецькіє.
Вонички (?).
Севержинськію.
Черменськіє.
Подфиліпськіє.
Бѣганськіє.
Крепськіє.
Поляновськіє.
Незабитовськіє.
Сверчковськіє.
Закржевськіє.
Кн Вишневецкіє.
Мелецькіє.
Жоровецькіє.
Стржалковськіє.
Кедзерськіє.
Лабеты.
Сухорапськіє.
Калиновськіє.
Льотомирськіє.
Сметанки.
Язловецькіє.
Гаворовськіє.
Плоскировськіє.
Ковальськіє.
Срочицькіє.
Коцуки.
Борзаківськіє.
Прусськіє.
Бориславськіє.
Щаборъ.
Виталчовськіє.
Ластовськіє.
Угринецькіє.
Чюлковськіє.
Зберковськіє.
Пилатовськіє.

Куровскіе.
Малеївскіе.
Якимовскіе.
Горбовскіе.
Свѣчинскіе.
Скальскіе
Добржинскіе.
Бѣлецкіе.
Галицкіе.
Костржевскіе.
Бухновскіе.
Островскіе.
Лясовскіе.
Войницкіе.
Боровскіе.
Лисогорскіе.
Влодекъ.
Овсянковскіе.
Морозовскіе.
Ржечинскіе

Домбровскіе.
Ярмолинскіе.
Потоцкіе.
Яшовскіе.
Ходіевскіе.
Хометовскіе.
Осмольскіе.
Чацкіе.
Борщовскіе.
Гойскіе.
Кучовскіе.
Творовскіе.
Венжикъ (Vezyk).
Харзовскіе.
Сулимы.
Буржинскіе.
Голинскіе.
Горайскіе.
Людзицкіе.
Епископія Кам. (7 сел.).

Не претендуя на безусловную полноту списковъ владѣльцевъ въ повѣтахъ литовскихъ и польскихъ, мы тѣмъ не менѣе въ правѣ сдѣлать совершенно безошибочный выводъ о громадномъ перевѣсѣ численности пановъ и землянъ въ Польской крайнѣ надъ числомъ ихъ въ Литовской; выше уже было замѣчено, что въ западномъ Подольѣ (не входящемъ въ наши расчеты) сосредоточивалось крупное землевладѣніе и что главная масса владѣльцевъ толпилась въ восточныхъ — украинскихъ повѣтахъ Польскаго Подолья. Изъ приведенныхъ именъ очевидно здѣсь полное преобладаніе пришлога польскаго элемента.

Для исторіи колонизаціи въ высшей степени важно знать, какимъ образомъ явилась эта масса владѣльцевъ, т. е. ознакомиться съ главными *источниками частнаго землевладѣнія*.

Какъ въ Литвѣ, такъ и въ Польшѣ основнымъ источникомъ землевладѣнія было *пожалованіе* государств. земель частнымъ лицамъ, въ Литвѣ преимущественно боярамъ мѣстныхъ замковъ. На

боярскую службу отдѣлялись участки земли съ глубочайшей древности; но это были или помѣстья, или краткосрочныя кормленія (напр. очередное годичное владѣніе волостями для бояръ Кіевской земли¹⁾). Мало по малу частныя права помѣщиковъ усиливались; съ дарованіемъ же недвижимыхъ имуществъ независимо отъ службы, бояринъ-помѣщикъ становился земляниномъ. Это есть главный и преобладающій источникъ, рѣшительно зависѣвшій отъ системы, усвоенной государствомъ. Въ центрахъ Литовскаго государства переходъ къ такой системѣ совершился весьма давно, во всякомъ случаѣ не позже XIV в., но для Украины такой переверотъ наступилъ лишь съ конца XV в. При Казимирѣ IV положено было начало раздачи государственныхъ земель частнымъ лицамъ; усиливается она при Александрѣ и Сигизмундѣ; но, конечно, не доходить еще до такихъ колоссальныхъ размѣровъ, какъ послѣ уніи 1569 г.

Пожалованіе исходило или непосредственно отъ великихъ князей, или (чаще) являлось результатомъ *раздачи* замковыхъ сель мѣстными воеводами и старостами. Въ числѣ прочихъ мѣръ управленія замками, старостамъ принадлежала власть раздавать во временное пользованіе служилымъ боярамъ участки земли, для правильнаго отправленія службы. Черезъ послѣдующія утвержденія вел. князей такія раздачи превращались въ пожалованія.

Кромѣ пожалованія и надѣла, надо указать, какъ на особый источникъ, на *захватъ* сель замковыхъ и городскихъ общинныхъ, часто узаконяемый послѣдующими грамотами.

Совсѣмъ другой родъ источниковъ землевладѣнія находимъ на самой южной окраинѣ степей; это *заимка* (оккупанція) свободныхъ и пустынныхъ земель въ самыхъ опасныхъ мѣстахъ Украины. Такая оккупанція долго обходилась безъ всякаго добавочнаго титула. Здѣсь можно видѣть чистый типъ землевладѣльческой колонизаціи.

¹⁾ См. наше изслѣдованіе: „Помѣстья Литов. государ.“ (Чт. въ Об. Нест. Лѣт., т. III).

Изложеніе исторіи возникновенія частнаго землевладѣнія на развалинахъ государственнаго и общиннаго, выходитъ за предѣлы главной темы настоящаго очерка. Для литовскихъ повѣтовъ считаемъ здѣсь возможнымъ привести лишь нѣкоторые примѣрные случаи; но относительно повѣтовъ Польскаго Подоля находимъ необходимымъ (на основаніи неизданныхъ документовъ) сгруппировать по возможности всѣ доступные намъ факты пожалованій, по особенной важности здѣсь землевладѣльческой колонизаціи.

Сначала приведемъ общую таблицу, показывающую взаимное отношеніе между числомъ сель, сохранившихся при замкахъ въ пол. XVI в., и числомъ сель, отошедшихъ отъ замковъ, по люстраціоннымъ актамъ.

НА ИМЕНОВАНИЕ ПОВѢТОВЪ.	Число замковыхъ сель.		Села, отошедшія отъ замка.	
	населенныхъ.	пустыхъ.	церковныхъ.	свѣтскихъ владѣльцевъ.
Кіевскій	9	10	20	
Житомирскій (1545)		9	—	36
Каневскій (1552)	6	1	9	10
Черкасскій (1552)	—	—	—	7
Винницкій (1545)	3	—	—	29
Браславскій (1545)	—	—	—	36
Хмѣльницкій (1565)	8	—	—	21
Барскій (1565)	23	—	—	35
Каменецкій (1565)	2 м. и 13 сель.	—	—	36

Почти всѣ безъ исключенія, означаемыя въ люстраціяхъ села частныхъ владѣльцевъ и церковныхъ, были прежде замковыми, ибо сель, не состоявшихъ ни въ какомъ отношеніи къ замку, люстраціи вовсе не касались. Въ люстраціяхъ польскихъ села этого рода прямо именуются „отошедшими отъ староства“. Но источники владѣнія б. ч. и прочихъ сель, оставшихся за предѣлами люстра-

ціи были тѣже; только пожалованіе ихъ совершено гораздо раньше и права владѣльцевъ успѣли вырости до правъ собственниковъ-землянъ. Для указанія источниковъ правъ владѣльцевъ приведемъ данныя отдѣльно по повѣтамъ.

Выше было отмѣчено, что въ Житомирскомъ и Кіевскомъ повѣтахъ многія села, принадлежавшія по люстраціи 1471 къ замку, состоятъ уже за панами по люстраціямъ 1545 и 1552 гг.; напр. въ 1-мъ изъ этихъ повѣтовъ отъ замка отошли сс. Романовъ, Коростышовъ, Ловковъ, Крошня. О Романовской волости, въ которой въ 1545 г. было до 80 службъ, люстраторы замѣчаютъ, что ее упресли себѣ „за пустое“ (т. е. ложно объявивши королю, что она пуста) староста Житомирскій п. Дмитрій (Кмита); потомъ владѣль сынъ его Богуфаль; но, по смерти его, жена его продала вн. Константину Острожскому; въ 1545 г. волость принадлежала женѣ вн. Ильи Острожскаго, которая держала ее къ Чуднову; жители жаловались, что для Житомира нѣтъ отъ этой волости никакой помощи и работы. Дворъ Коростышовъ выпросилъ себѣ у короля также „за пустое“ Крышт. Кмита¹⁾; а въ томъ дворѣ было 18 слугъ путныхъ замковыхъ, отъ которыхъ прежде шла служба, подати и сторожа на замокъ; а Кмита роздалъ Коростышевскія земли на дани и получалъ ихъ уже въ свою пользу. Сверхъ того къ Коростышову примыкала земля боярская Бѣликовщина; но Кмита вытѣснилъ боярина Бѣлика и лишилъ тѣмъ замокъ службы, слѣдовавшей съ той земли. С. Ловковъ выпросилъ себѣ Стецко Ворона, отецъ Запольскихъ, и посадилъ его на дани; а на замокъ также съ этого села уже нѣтъ ни службы, ни податей; мало того, „дѣти этого Ворона живутъ постоянно въ Хмельникѣ (т. е. въ границахъ другаго государства), а сюда въ Житомиръ пріѣзжаютъ только затѣмъ, чтобы выбрать дань, которую и вывозятъ въ Хмельникъ; сами они никогда не защищаютъ Житомирскаго замка, а потому пользы отъ нихъ никакой нѣтъ“. Фольварекъ

¹⁾ Привил. 1499 г. въ Метр. Литов. (См. Słown. geogr. król. Polsk.), гдѣ, однако, именуется два данника и ихъ товарищи.

замковый Крошно „выслужилъ Ивашко Ворона; въ этомъ фольваркѣ было 20 службъ въ пользу замка; а теперь ничего уже нѣтъ; Ворона посадилъ жителей на дани, которую себѣ беретъ, да еще вступается и въ бобровые гоны замковые, и захватилъ землю городскую служебную Кузмы Малаго, на имя Алексѣвщину, выдавая ее за принадлежность Крошни“. Селище замковое Скрылевцы Вас. Тышкевичъ отнял и присоединилъ къ своему Слободищскому замку. Выше былъ упомянутъ переходъ значительныхъ общинно-городскихъ имуществъ г. Житомира (В. и М. Жерделева) къ Лозовицкому. Въ этой исторіи отчужденія замковыхъ и городскихъ имуществъ обращаетъ на себя вниманіе то обстоятельство, что кромѣ пожалованія, хотя бы испрошеннаго неправильно, часто является на сцену и простой захватъ. О чистомъ захватѣ общинно-городской земли говоритъ грамота кор. Александра, данная по жалобѣ житомирцевъ (и внесенная въ люстрацію 1545 г.): „жаловались они (житомирцы) на боярина житомирскаго Онушка Калениковича, что онъ землю ихъ собственную и выходъ у нихъ отнял и житою засѣялъ“¹⁾.

Всѣми такими способами уменьшались, какъ правительственныя средства обороны замка, такъ и имущественныя средства городскихъ общинъ, безъ пользы для колонизаціи края. Житомирцы заявляли люстраторамъ, что они обнищали отъ непосильныхъ службъ; прежде, когда Романовъ, Коростешовъ, Ловковъ и Крошня принадлежали замку, то эти волости имъ помогали. „А потомъ, когда Менгли-Гирей царь завоевалъ городъ при кор. Казимирѣ, тогда господарь король, видя обѣднѣніе этого города и опустошеніе сель, освободилъ мѣщанъ отъ стацій и подводъ; но грамоты на эту льготу погорѣли; а теперь-де мы горчаки, 40 или 50 чел., не только стацій и подводъ давать не можемъ, но и сами не имѣемъ чѣмъ питаться и чѣмъ кормить коней“. Въ 1545 г. вся городская община: бояре (замковые) и мѣщане, просила снова

¹⁾ Сл. жалов грам. Свидригайла на с. Бурковцы Каленику Мышовичу 1437 г. Ак. Юж. и З. Р., I., № 19.

тѣхъ же льготъ, „плачливе челомъ біючи“; если льгота будетъ дана, то „другіе многіе могутъ придти къ тому замку и осѣдать; а теперь не хотятъ люди къ тому замку сходитья, и мы-де сами, при такой неволѣ, удержаться при томъ замкѣ не можемъ и пойдемъ всѣ прочь“¹⁾. Такіе отрицательные результаты для колонизаціи имѣла задача общинныхъ земель частнымъ лицамъ.

Выше было упомянуто, что люстрація Киевскаго повѣта умалчиваетъ о частныхъ свѣтскихъ владѣніяхъ; но изъ фрагментарныхъ указаній актовъ узнаемъ о нѣсколькихъ дворянскихъ гнѣздахъ въ этомъ повѣтѣ во 2-й пол. XV и въ 1-й полов. XVI в.

Еще кн. Олелько и кн. Семень пожаловали кн. Богдану Глинскому въ Олевской волости с. Бобровое и въ Завской волости—Голубѣевъ; кор. Александръ подтвердилъ это пожалованіе въ 1495 г. Сверхъ того, отецъ Богдана купилъ с. Невраши на р. Красной въ Киев. повѣтѣ и Жукинъ на Деснѣ. С. Жукинъ, послѣ измѣны Глинскихъ, было пожаловано въ 1552 г. кор. Сигизмундомъ Ольбрехту Гаштольдъ²⁾. Ивану Дашкевичу Глинскому кор. Александромъ были пожалованы: Ставокъ („въ Житомирѣ“³⁾) и подлѣ Киева—Гостомль, а также данники въ Загальцахъ и Запрудичахъ⁴⁾. Упомянутый Богданъ Ѳед. Глинскій владѣлъ, сверхъ того, с. Гатнымъ, которое въ 1500 г. записалъ мон. Николая Пустын.⁵⁾ Ивану Глинскому въ Олевской волости принадлежало с. Суцаны, которое, послѣ измѣны Глинскихъ, было пожаловано королемъ кн. Ѳедору Ив. Корецкому⁶⁾.

Кромѣ татаръ Глинскихъ, владѣли здѣсь и другіе татарскіе роды; такъ толмачъ Султанъ Албѣевъ въ 1509 г. продалъ монастырю Николо-Пустынному Полукнязевскую землю, тянувшую къ Халепю противъ Киева за Днѣпромъ⁶⁾.

¹⁾ Арх. Юг. Р. Ч., VII, т. I, № XVII.

²⁾ Ак. Юж. и З. Рос., I, № 129, 158 и 72 (въ актѣ № 122 вл. Бобровое, стовгъ Боровое).

³⁾ Ibid., № 171.

⁴⁾ Ibid., № 178.

⁵⁾ Ак. Зап. Р., II, № 37.

⁶⁾ Ак. Южн. и Зап. Рос., I, № 48.

Обширныя владѣнія Евст. Дашкевича въ Кіев. повѣтѣ достались сестрѣ его, а потомъ дочери ея—женѣ Олизара Волчковича (1536); это именно: сс. Жебровичи, Волевщина, селище Лука на Раставицѣ, Носовъ на Каменицѣ¹⁾. Сигизмундъ I пожаловалъ Филону Армянину селище Пустовское въ Бѣлгородскомъ десяткѣ Кіевского повѣта, а землянину кіевскому Васку Жеребятичу тотъ же король пожаловалъ селище Чатаново въ Милославичахъ²⁾.

Села, принадлежавшія другимъ фамиліямъ, сидѣли отдѣльными группами, или оазисами среди окружающихъ степей и лѣсовъ, въ слѣд. мѣстахъ: въ низовьяхъ р. Стугны-Триполье (имѣвшее тогда 6 чел. населенія) было пожаловано кор. Александромъ кіевскому боярину Данилу Дѣдковичу, родоначальнику Трипольскихъ, по ходатайству кіев. воеводы кн. Дм. Путьяча; потомъ хотя Триполье было обратно взято на замокъ, но, по приказанію кор. Сигизмунда, возвращено въ 1542 г. сыну Данила Василю. На низовьяхъ же Стугны утвердились владѣнія Юршевичей, именно *Обуховъ*. Еще Свидригайло, между 1430 и 1436 г., пожаловалъ Станку Ганковичу Юршѣ землю между рѣками Лукавицею (нынѣ Кобриномъ), Красною, Бобрицею, Стугною и Гороховатою съ населенными мѣстами: Лукавицею съ городищемъ (нынѣ Обуховъ), Веприномъ, Хворошней и Глевакой (Германовка). Юрша былъ старостой Луцкимъ потомъ Браславскимъ и воеводою Кіевскимъ. У сына его Ивашка Юршина, намѣстника Владимірскаго, Кіев. князь Александръ Владиміровичъ отнялъ было эти имѣнія, но возвратилъ ихъ по приказанію в. кн. Казимира. На единственной дочери Ивашка Юршина женился Олехно Монвидъ Дорогостайскій и получилъ за нею упомянутыя имѣнія въ качествѣ „пустыхъ селищъ“ (это было уже послѣ нашествія Менгли-Гирея); отъ сына его Петра (бывшаго кухмистромъ Литов. въ 1499 г.) владѣнія по Стугнѣ получили названіе Кухмистровщины. Потомки его въ 1556 г. подѣлились между собою, и Кіевскія владѣнія

¹⁾ Ак. Юж. п. Зап. Рос. I, № 117.

²⁾ Ibid., II, № 124.

(„Кухмистровщина“) достались на долю Яна, правнука Монвидова. Малолѣтній сынъ его Павелъ попалъ въ опеку къ дядѣ Петру и былъ посланъ за границу учиться. Когда распространился слухъ, что онъ тамъ умеръ, то дядя продалъ Кухмистровщину кн. Константину Острожскому, при которомъ вновь заселились мѣста по Стугнѣ, а именно: Васильковъ, Перегоновка, Деремежня, Красна, Глевака (Германовка) и, на мѣстѣ древней Лукавицы, Обуховъ, названный будто бы по имени Обуха—крестьянина, жившаго на Лукавицѣ, но, по опасности отъ татаръ, переселившагося на другую сторону рѣки ¹⁾).

Древніе *Гуляльники* въ нач. XVI в. были пожалованы кор. Александромъ Филиппу Ивашковичу (Ивашковичи, по словамъ Руликовского, были Кіевскіе армяне). Достовернѣйшая исторія, впрочемъ, начинается лишь съ 1560 г., когда Кіев. воевода кн. Острожскій, распоряжается Гуляльниками опять какъ замковымъ имуществомъ и отдаетъ ихъ нѣкому Мотовидлу на „осаdstво“; заселеніе дѣйствительно совершилось и мѣстность прозвана новымъ именемъ Мотовиловки. Но она вновь запустѣла и снова отдана, въ качествѣ пустыни Яну Аксаку, подвоев. Кіев., уже въ 1595 ²⁾).

Другія дворянскія гнѣзда помѣщаются на Унавѣ и Ирпени; здѣсь сидѣли потомки Семена Полоза, ключника Кіевского, который получилъ пожалованіе отъ кор. Александра въ 1499 г. Ему и его потомкамъ (Харленскимъ) принадлежали здѣсь, *Бышовъ*, *Гостомль* и *Витачовъ*. Фамилія Полозовъ скоро угасла; но ея женская линія связала эту фамилію съ Кмитами. Тому же Полозу было пожаловано *Хабное* въ Завшской волости (т. е. Заушьѣ, мѣстности за р. Ушею). Ивану Полозовичу принадлежали: о—въ Кучуковъ на Днѣпрѣ, бортная земля Мутишинская на Трубежѣ, которая „держится своимъ знаменемъ, судеревь съ пана Яцько-

¹⁾ См. Slown. geogr. król. Polsk. подъ словомъ Obuchow; сл. Wolf. „Senator. i Dygnit.“ Str. 231, 243 и др.

²⁾ См. Slown. geogr. krol. Polsk.—Motowidłowka. Аксаки старая овруцкая фамилія происходила отъ Ѳедора Аксака, который въ 1517 г. владѣлъ уже Норинскомъ.

вою землю Лозкиною и съ Остролучаны“. Эти имѣнія Полозовичъ въ 1517 г. записалъ м-рю Пустынному ¹⁾.

Въ 1555 г. кн. Пронскій, воевода Кіев., отдалъ замковыя селѣща *Ходорковъ* и *Кривое* (на Ирпени) Ѳедору *Тышъ*, „боярину Кіев., слугѣ господарскому пограничному“. Это владѣніе впоследствии разрослось на всю окрестность, а въ центрѣ его—Ходорковѣ явился замокъ новаго обширнаго дворянскаго гнѣзда Тышей-Быковскихъ; около замка кристаллизовалась мѣстная колонизація.

Мѣстность на Ирпени и Унавѣ, около *Фастова*, попала въ срединѣ XVI в. во владѣніе нѣкоего Андрея Макаровича Ивашенцевича, который владѣлъ здѣсь *Рутю* и *Глбовымъ* на Ирпени; захвативъ земли Фастова, онъ ок. 1560 г. заложилъ ихъ за 15 широкихъ руб. Кіев. католическому бискупу Николаю Пацу, что потомъ послужило началомъ большихъ владѣній Кіевской католической каедрѣ. Здѣсь встрѣчаемъ интересный примѣръ столкновенія двухъ источниковъ землевладѣнія—захвата и пожалованія и побѣды перваго надъ вторымъ: тѣже Фастовскія имѣнія были пожалованы въ 1568 г. нѣкому Богушу Гулькевичу, который, однако, долженъ былъ по суду уступить ихъ бискупу (Як. Воронецкому). Преемникъ этого бискупа, кн. Збаражскій — Верещинскій польскими писателями изображается, какъ колонизаторъ и устроитель тѣхъ пустынь; онъ, владѣя, кромѣ Фастова, Глѣбова и др., еще *Черногородкою*, основалъ здѣсь и въ Фастовѣ замки и далъ отпоръ цѣлой Крымской ордѣ подъ предводительствомъ самаго хана. Впрочемъ, это случилось уже въ 1593 г.

Мѣстность замковаго села *Демидова* на Ирпени въ началѣ XVI в., именовалась Хоминщиной будто бы отъ Хома осочника, жившаго тутъ; онъ и его товарищъ Бачило были первыми колонизаторами мѣста этого, такъ что къ 40-мъ годамъ XVI в. село Демидовъ уже существовало и имѣло 17 человекъ. Въ 1571 г. это село отдано королемъ Яну Быстриковскому, потомъ (1583 г.)

¹⁾ Ак. Юж. и Зап. Рос., I, № 66.

попало во владѣнія кн. Острожскому, при которомъ на Демидовскихъ земляхъ возникъ Дымеръ.

Въ 30-хъ годахъ XVI в. находимъ указанія на владѣнія Черкасскихъ бояръ Грынковичей въ Радостовѣ надъ Быстрикомъ, въ Остапковѣ, надъ рѣками Раставицей, Гуйвой и Гуевкой, именно: *Былловъ, Остапковцы, Льсуновцы, Новоставки и Черемошную* ¹⁾.

Неумѣренная раздача коронныхъ имуществъ въ Кіевскомъ повѣтѣ при Александрѣ и Сигизмундѣ I совершалась не столько самими королями, сколько мѣстными воеводами, къ великому ущербу благосостоянія городской общины, такъ что въ 1523 году городъ Кіевъ обратился съ челобитною къ королю о прекрщеніи такихъ дѣйствій. Король, удовлетворяя жалобѣ горожанъ, прислалъ грамоту къ Кіев. воеводѣ Андрею Немиричу ²⁾. Но это отнюдь не воспрепятствовало самому королю и его преемникамъ быть расточительно щедрыми къ своимъ слугамъ на счетъ госуд. имуществъ.

И въ другихъ украинскихъ повѣтахъ развитіе частнаго землевладѣнія происходило изъ тѣхъ же источниковъ. Вездѣ мѣстные старосты прежде всего приобрѣтали себѣ на мѣстѣ лучшія части замковыхъ имуществъ; были случаи перехода въ частное владѣніе мѣстныхъ державцевъ цѣлыхъ повѣтовъ съ ихъ замками; такъ въ 1566 г. король пожаловалъ державцѣ Чернобыльскому Филону Кмитѣ замокъ *Чернобыль* въ замѣнъ его Винницкихъ имѣній (Литина и др. ³⁾).

Въ южныхъ замкахъ старосты особенно ревностно раздавали государственныя земли мѣстнымъ боярамъ и церквамъ. Такъ въ Каневскомъ пов. важнѣйшее изъ селъ *Терехтемирово* отдано королемъ мѣстному старостѣ Евст. Дашкевичу, а отъ него монастырю Печерскому; с. *Колтычаево* было замковое, но послѣ смерти Дашкевича досталось мон. Пустынному (очевидно, будучи предварительно

¹⁾ Частн. копія Смѣлянскаго архива.

²⁾ См. Ак. Юж. и Зап. Рос., т. II, № 108, стр. 132. Сл. пожалованіе, данное воеводою Андреемъ Немиричемъ Николо-Пустынному монастырю на о-въ Трухановъ въ Ак. Юж. и З. Р., I, № 98.

³⁾ Żródła, Malinowskiego, II, str. 322.

пожаловано старостѣ); селище *Копонче* отдано кн. Корецкимъ монастырю Пустынскому; село замковое *Ождилово* отдано дворянину Ельцу. Раздача мѣстнымъ боярамъ, впрочемъ, не означала здѣсь полнаго отчужденія имущества; бояре продолжали служить замку въ видѣ повинности съ даннаго имущества; но обыкновенно уже въ другомъ поколѣннн бояринъ становился земляниномъ, успѣвая освободиться отъ служебныхъ обязанностей къ замку, при помощи великокняжескаго пожалованія. Такъ исчезали замковыя имущества: въ самыхъ южныхъ повѣтахъ, именно въ Черкаскомъ и Браславскомъ вовсе нѣтъ замковыхъ селъ, а въ Винницкомъ лишь 3.

Частное землевладѣніе въ Черкаскомъ повѣтѣ извѣстно со временъ Глинскаго, т. е. съ княженія в. кн. Витовта: „къ вел. кн. Витовту Кестутьевичу пріѣхалъ служити татаринъ кн. Ленса, да крестился, и по крещеніи имя ему Александръ, а отчина у него была *Глинскъ*, да *Глиншица*, да *Полтава*. А у кн. Александра сынъ кн. Иванъ, а у к. Ивана дѣти: кн. Борисъ, да кн. Ѳедоръ, да кн. Семень. А у кн. Бориса дѣти: кн. Левъ, да кн. Василей, да кн. Иванъ Великой“¹⁾. Потомки этихъ Глинскихъ кн. Богданъ и Григорій Ѳедоровичи—братья въ 1498 г. подѣлили между собою свои Черкаскія владѣнія (*Глинскъ*, *Бѣльскъ*, *Ворскль* и иные сѣверскія вотчины) такъ: Богдану досталась Сѣверь-Сульская страна и р. Сула съ верху до устья, а Григорію досталась Сѣверь-Глинщина, и въ Ворсклѣ (sic), и Мерля рѣчка съ верху до устья; а на рѣчки Удой-Сѣверъ и городище *Полтвинъ* и рѣчка Куренка²⁾. Сестра Юрія Глинскаго Аграфена, вышедшая замужъ за Байбузу около 1537 г., наслѣдовала имѣнія Глинскихъ на Ворсклѣ и Глинщину, а затѣмъ уступила ихъ въ 1550 г. зятю своему Михаилу Ивановичу Грибунову³⁾. Владѣніе Байбузъ на Ворсклѣ продолжалось и послѣ уніи 1569 г. Въ 1579 г. между ними и Келбовскими

¹⁾ Родословная кн., изд. во Врем. О. И. и Др. Р., кн. X, стр. 84.

²⁾ Дворц. Разряды, т. II., стр. 900.

³⁾ Ibid.

возникъ споръ о правѣ на Глинскъ и Ворсклу. Затѣмъ (въ концѣ XVI в.) Глинскъ, Бѣльскъ и земли по Ворсклѣ перешли къ Проскурамъ ¹⁾. Обширныя владѣнія Глинскихъ по Ворсклѣ, Сулѣ и Удаю, хотя въ люстраціяхъ и рисуются преимущественно пустынными, но въ 70-хъ и 90-хъ годахъ XVI в. населеніе въ этихъ вотчинахъ было; и именно не пришлое, не вновь явившееся тогда (черезъ призваніе со стороны новыхъ владѣльцевъ); оно именуется въ актахъ „севрюками“: Польскіе паны въ 1638 г. предъявляли московскимъ боярамъ: „листъ кн. Мих. Вишневецкого, старосты Черкасаго (1570, нояб. 15), который вызволяетъ севрюковъ Байбузиныхъ Ворскольскихъ отъ податей всякихъ городовыхъ“, и „листъ судебный межъ севрюками Ворскольскими п. Проскуринными и п. Байбузинными вотчины ихъ на Ворсклѣ“ (1590, іюля 14 ²⁾).

Еще кн. Семень Олельбовичъ пожаловалъ *Мошны* боярину Ершевичу: „а въ томъ его именіи люди были ясачные, къ Черкасамъ служили ясачную службу, а тыми разы тыхъ его людей поганьство татарове побрали, а иншіи до Черкасъ пошли“. Сынъ Ерша Васко Ершевичъ билъ челомъ в. кн. Александру, „абыхмо ему дозволили въ томъ его имѣніи людъ садити за ся“. В. князь жалуеть его и приказываетъ Черкаскому намѣстнику Кмитѣ Александровичу, чтобы онъ людей, которыхъ осадить Ершевичъ, „въ ясачную службу не вернулъ и далъ имъ впокой; нехай они ему служатъ по тому, какъ и въ иншихъ бояръ Киевскихъ люди господаромъ своимъ служатъ“ ³⁾. Изъ люстрацій мы уже знаемъ, что Мошны въ пол. XVI в. принадлежали частію Морозовичамъ (къ Канев. повѣту), частію кн. Домонтамъ (къ Черкаскому).

Примѣромъ развитія частновладѣльческихъ правъ на государственныхъ имуществвахъ можетъ служить исторія с. *Клммятина* въ Черкаскомъ пов.: оно первоначально дано было только „въ

¹⁾ Ibid. стр. 90!.

²⁾ Ibid. стр. 901.

³⁾ Изъ Метр. Лиг.; см. Słown. geogr. królew. Polsk. подъ словомъ „Moszny“.

держанье“ Кіевскому боярину Еску Косткиничу; когда этотъ послѣдній умеръ, не оставивши сыновей, то вдова его продолжала держать имѣніе, вышедши замужъ за нѣкоего кн. Смагу; очевидно, второй мужъ отправлялъ службу за это имѣніе. Но по смерти этихъ новыхъ супруговъ, держаніе, хотя и перешло къ дочери, однако признавалось незаконнымъ, и Кіевскій бояринъ Пражовскій считалъ себя въ правѣ просить себѣ это имѣніе, какъ выморочное; воевода Кіевскій Юрій Ходкевичъ не призналъ почему-то нужнымъ удовлетворить притязаніямъ Пражовскаго и „привернулъ“ село къ Черкасскому замку. Въ такомъ видѣ дѣло оставалось до 1510 г., когда кор. Сигизмундъ I пожаловалъ Климятинъ Михаилу Павшѣ, а этотъ въ 1512 г. записалъ его мон. Николая Пустыннаго, что утвердилъ и король въ 1514 г.¹⁾

Въ Звенигородщинѣ, до опустошенія ея, были свои боярскія фамиліи, владѣвшія здѣсь преимущественно на основаніи пожалованій в. кн. Александра. Такъ здѣсь была фамилія Васкевичей; но когда Федько Васкевичъ былъ убитъ татарами, не оставивши наслѣдниковъ, то в. князь въ 1502 г. пожаловалъ второму мужу его вдовы Грынку Васкевичу имѣнія его: *Мливео*, *Орловичи* и *Линичицы* (Илинцы?). Не имѣя дѣтей муж. пола жена Грынка, въ 1531 году, передала упомянутыя имѣнія и сверхъ того болото Рденское (а также имѣнія въ Кіевскомъ повѣтѣ) зятю своему Ивану Зубриковичу. Передача сдѣлана за позволеніемъ Кіевскаго воеводы Андрея Немировича и въ 1533 г. утверждена королемъ. При этихъ передачахъ Зубрики, которыхъ Черкашени называютъ мѣщанами (разумѣется не безъ основанія), захватили и укрѣпили за собой значительную часть общинныхъ городскихъ имуществъ, въ частности болото Рденское (извѣстную Ирдынь), пасѣки и уходы. Въ 1540 г. городъ возбудилъ тяжбу о томъ, ссылаясь на старожильцевъ; Зубрикъ, съ своей стороны, утверждалъ, что то держали его предки еще при кор. Александрѣ; воевода Анд. Немировичъ

¹⁾ Ак. Юж. и Зап. Рос., I, № 57, 59 и 71.

рѣшили въ пользу Зубрика, а король въ 1541 г. утвердилъ его декретъ. Споръ возобновился въ 1555 году и рѣшилъ его королевскій комисаръ Вацлавъ Миколаевичъ съ Черкасскимъ старостою Іозефомъ Галецкимъ, въ присутствіи игумена и двухъ братій Никольскаго Пустыннаго монастыря, землянь черкасскихъ кн. Василія Домонта и Михаила Грибуновича и землянина овручскаго Ивана Философовича. Мѣщане утверждали, что Зубрикъ „забраняетъ ихъ уходы на землѣ *господарской спольной ихъ мѣйской Черкасской*“. Декретъ опять состоялся не въ пользу города; иного исхода и нельзя было ожидать при главныхъ судьяхъ—полякахъ, для которыхъ городское владѣніе имѣніями въ повѣтахъ было уже дѣломъ непривычнымъ и удивительнымъ. Въ 1561 г. Вас. Зубрикъ передалъ имѣнія свои Мглѣвъ, Родивоново, Орловичи, Илинчицы (sic) и болото Рденское зятю своему Филону Балаберу, „землянину Мозырскому“¹⁾.

Так. обр., „государственная общинно-городская земля“ переходила въ частныя руки безъ видимой пользы для колонизаціи.

Въ при-бужскихъ Литовскихъ повѣтахъ, какъ уже замѣчено, частныя владѣнія возникали и путемъ свободной оккупаціи; но громадное значеніе королевскаго пожалованія видно и здѣсь изъ приведеннаго выше факта внѣдренія Язловецкихъ въ Браславщину, овладѣвшихъ было здѣсь всѣми замковыми имуществами. Однако, раздача при-бужскихъ имѣній владѣльцамъ-полякамъ встрѣчала еще въ пол. XVI в. отпоръ и протестъ со стороны представителей Литовскаго государства: такъ въ 1538 г. Литовскій сеймъ, въ числѣ другихъ жалобъ, послалъ Сигизмунду I протестъ противъ пожалованія замковаго села Вонячина „нѣякому слежаку“ (снлезцу) Прегвичу (т. е. знаменитому Барскому старостѣ), „какъ будто бы это село принадлежало коронѣ Польской“. Оказывается, что это село прежде принадлежало Евст. Дашкевичу, но по смерти его взято на замокъ и отдано Сигизмундомъ королевѣ Бонѣ, которая

¹⁾ Частныя копіи Смѣлянскаго архива.

дала его „во временное держанье“ Претвичу; такъ заявлялъ король, оправдываясь предъ сеймомъ ¹⁾).

Впрочемъ, въ началѣ XVI в. частныя владѣнія находились еще въ зависимости отъ государственной власти; мѣстные правители не только жаловали, но и отнимали ихъ произвольно; такъ сс. Выперсовичи, Пятничаны и Остолополь находились издавна во владѣніи предковъ нѣкоего Миска Степановича. У которыхъ отнялъ ихъ Кмита Александровичъ; но король Александръ приказалъ возвратить ихъ владѣльцамъ, а Сигизмундъ I подтвердилъ это распоряженіе въ 1510 г. ²⁾).

Развитіе землевладѣнія въ Польскомъ Подольѣ, при помощи указаній неизданныхъ матеріаловъ метрики ³⁾, можетъ быть представлено въ слѣд. данныхъ, относящихся только къ повѣтамъ Каменецкому, Барскому и Летичевскому ⁴⁾:

При кор. Ягайлѣ были пожалованы: Кучкова (1433), Мельница и Свиныче (1421—Витовта и подтв. Владислава 1439), Ольховець и Михаловцы (1403), Княжа — Лука (1408), Сапановъ (1428), Глусте (1418), Багриновцы (1428), Новая Руда (1422), Карачинцы (1431), Шаржинцы (?) (1431), Шаравка (1431), Балвановцы (1431), Кумановъ (1434), Сатановъ, Яблоновъ и другихъ девять селъ (1434), Степанковцы (1431) и др. При преемникъхъ Ягайла до Казимира (1447 года) пожалованы: Вербовецъ и Литновцы (1439 и 1442), Куржелево (?) (1437), Баховица и Киптинцы (1439), Просятковъ (1441), Михалово сельце и сельце Николаево (1439), Волковичи (1442), Окуневцы и Воеводинцы (1444), Хребтеѣвичи (1436), Василевцы (1441), Чермна и Окнинъ (1442 и 1514), Чернокунцы и Юкашовцы (1440), Лехновцы (1441), Юрковцы

¹⁾ Ак. Юж. и Зап. Рос., I, № 101, стр. 101.

²⁾ Ак. Южн. и Зап. Рос., II, № 100.

³⁾ Лит. Метр. Кв. Переп., В, № 8 и 17. Свѣдѣнія представлены въ 1564 г. по поводу ревизіи правъ на землевладѣніе.

⁴⁾ Болѣе древними данными дополняемъ свѣдѣнія, сообщенныя въ первомъ нашемъ очеркѣ исторіи колонизаціи.

(1441), Ушица (1436), Супрунѣвцы (1436), Сребрна (1442), Туровцы и Голосковъ (1440), Ломази на р. Лядавѣ (1448), Бахлинѣ и Сербовцы (1442), Короулъ на Днѣстрѣ (1442), Лопушно (1442), Супрунковцы (1440 и 1443), Печарно и Бласковицы (отъ Витовта), Гугринѣ (отъ Витовта), Черный Островъ (отъ Витовта), Плоскировъ (отъ Владислава и Казимира), Агдашевъ (1448). Наконецъ, развитіе частныхъ землевладѣльческихъ притязаній дошло до того, что нѣкто Христофъ Лясовскій представилъ въ 1564 году грамоты Владислава Ягайла и королевы Ядвиги дѣдичныя (съ правомъ потомственнаго владѣнія) на всю *землю Подольскую* и мандатъ того же короля къ Подольской шляхтѣ *de praestanda obedientia*. Такъ какъ претендентъ не могъ объяснить ревизорамъ, когда и какъ Подольская земля перешла опять во власть короля, то ревизоры признали его грамоты ничтожными; однако, онъ апеллировалъ къ королю, но тщетно; чтобы такая претензія не показалась слишкомъ странною или вполнѣ нелѣпою, напомнимъ, что Бучацкій имѣлъ грамоты Владислава и Казимира на весь Червоногородскій повѣтъ, а Струсь—грамоты Владислава-Ягайла, Владислава Варнскаго и Казимира на всѣ Хмельницкія пустыни.

Дальнѣйшее развитіе землевладѣнія при королѣ Казимирѣ видно изъ слѣд. примѣровъ: между 1447 и 1492 годами были пожалованы слѣд. имѣнія на Подольѣ: Лѣсковцы (1461), Трубочинѣ и Свиняче (1458), Песче (?), Каменна, Княжа, Новаковцы (1470), Борисово Дворище (1458), Вѣчинцы на р. Ушицѣ (1456), Карповцы (1453). В. кн. Александръ пожаловалъ: Макаровъ Татарскій (1502), Войсиновичи и др.. Сигизмундомъ 1-мъ розданы: Петничаны, Семановцы, Мичковцы, Подгорье, Мукаровъ, Позноховъ, Недведевъ (1527), Лодыжинцы, Черленевцы, Русановичи, Свѣчна, Карачева Лука, Давидковцы, Рогозно, Свидеревъ, Багриновцы, Березаны, Мартиновичи, Кнегининѣ и др. При томъ же королѣ королева Бона роздала: Голузинцы, Козеровцы, Черновцы и др.. Сигизмундомъ-Августомъ пожалованы: Криничыца, Семяковцы, Селище, Хлудовцы, Немиричи, Городище или Стар. Триховцы, Кочановка, Предзивничка, Керда-

новцы, Иковля, Гермаки, Доброшевцы, Ивановцы, Гербовцы, Кумановцы, Внучковцы, Маркушовичи, Снетовъ, Калинчи, Борокъ, Камѣнка, Зембовицы, Куриловцы, Марковцы, Субутинцы, Гуминцы, Сушинъ, Улановъ.

Въ раздачѣ Подольскихъ земель участвовали и Литовскіе великіе князья въ тѣ времена, когда они овладѣвали цѣлымъ Подольемъ. Уже выше упомянуто было имя Витовта при раздачѣ нѣсколькихъ селъ. Въ 1438 г. Свидригайло пожаловалъ села Бѣликовцы и Слободку въ Летичевскомъ повѣтѣ Григорію Стреченевичу¹⁾. Изъ дѣла объ обмѣнѣ Язловецкимъ своихъ Браславскихъ имѣній на Подольскія (дѣла, представленнаго ревизорамъ 1564), оказалось, что одно изъ этихъ имѣній Коссовъ было пожаловано Свидригайломъ кн. Черниговскимъ. И здѣсь раздавали не только государи, но и мѣстныя власти—воеводы и старосты, напр., Буцацкій (Безну Чеплеевскому, Шаравку Претвичу²⁾ и т. д.).

Так. обр., безошибочно можно утверждать, что за весьма незначительныя исключенія, вся масса частныхъ владѣній возникла чрезъ пожалованіе и захватъ государственныхъ имуществъ.

Что побуждало великихъ князей и королей къ такой раздачѣ? Почему государственная власть не могла воспользоваться сама громадными средствами своими и общинными для блага, защиты и колонизаціи украинъ?

Побужденія къ тому были не совсѣмъ одинаковы для Литвы и Польши.

Въ Литвѣ, кромѣ подражанія польскимъ государственнымъ порядкамъ, могли дѣйствовать слѣд. соображенія: для центрального правительства несомнѣнно было выгодно образовать изъ землевладѣльцевъ большую подвижную армію, которую можно было двинуть къ какимъ угодно границамъ, что особенно было важно во время роковой борьбы съ Московскимъ государствомъ. Мѣстныя

¹⁾ Ак. Юж. и Зап. Рос., т. I., № 20.

²⁾ См. стр. 202.

ополченія городскихъ и сельскихъ общинъ совершенно не годились для этой цѣли и никуда не употреблялись, кромѣ защиты своей мѣстности и погони въ ближайшихъ степяхъ. Какую огромную важность для правительства имѣло это обстоятельство,—показываетъ военная перепись 1565 года ¹⁾, по которой въ Кіев. повѣтѣ отмѣчено только два владѣльца, способныхъ явиться въ войска съ извѣстнымъ числомъ коней и драбовъ; а въ Волынской землѣ около 200 такихъ ополченцевъ, кромѣ князей и пановъ.

Быть можетъ при этомъ имѣлись также въ виду и колонизаціонныя цѣли; быть можетъ правительство желало рассадить между немногими королевскими замками массу мелкихъ частныхъ замковъ и привлечь подъ защиту ихъ сельское крестьянское населеніе. При этомъ къ дѣлу защиты страны привлекалась частная инициатива, дѣйствующая не на счетъ государства.

Въ актахъ Литовскаго государства эта цѣль не выражена ясно. Для повѣтовъ же Польскаго Подолья справедливость требуетъ признать, что колонизаціонный мотивъ занималъ видное мѣсто среди побужденій къ раздачѣ коронныхъ имуществъ. Напр. въ Хмельницкомъ повѣтѣ м. Улановъ было пожаловано Македончикамъ съ цѣлію „населять пустыню Улановъ, на шляху татарскомъ, надъ потокомъ Синеводою“; затѣмъ когда они не смогли этого исполнить, то промѣняли Улановъ Сѣнявскому, воеводѣ Русскому, который успѣлъ основать замовъ и населить мѣстечко ²⁾. С. Окнинъ въ Каменецкомъ повѣтѣ было отдано кор. Сигизмундомъ Мацѣю Редецкому съ цѣлію заселенія; но владѣльцы не могли этого исполнить ³⁾. Пожалованіе иногда обусловливается именно тѣмъ, чтобы село было заводимо „на пустынь“ ⁴⁾.

Но указанные мотивы могли быть и здѣсь только второстепенными; главнымъ-же было, очевидно, побужденіе политическое,

¹⁾ Арх. Ю. З. Р., VII, I, № XXIII.

²⁾ См. стр. 163.

³⁾ См., стр. 192.

⁴⁾ См. стр. 207.

вполнѣ ясно обнаруживающееся въ люстраціяхъ 1565 года; такъ люстраторъ Хмельницкаго повѣта, приступая къ перечисленію сель, отошедшихъ отъ замка, замѣчаетъ, что „эти села недавно розданы королемъ его м. извѣстнымъ панамъ и шляхтичамъ польскимъ, которые и держатъ ихъ по привилегіямъ, предъявленнымъ на Варшавскомъ сеймѣ“¹⁾). Почему въ русской украинѣ имѣнія раздаются именно полякамъ, когда, разумѣется, было не мало охотниковъ и изъ русскихъ получить ихъ? Отвѣтъ ясенъ.

Но каковы бы ни были побужденія, руководившія великими князьями Литовскими и королями Польскими при раздачѣ земель въ частныя руки, результаты колонизаціи не увѣнчали ихъ успѣхами. По люстраціямъ въ пол. XVI в. во всѣхъ 6 украинскихъ Литовскихъ повѣтахъ было лишь 206 сель и въ нихъ крестьянъ 1088 домовъ, т. е. 5440 душъ (изъ нихъ 195 приходится на замковыя села); эти цифры могутъ быть повышены, но не болѣе какъ вдвое. Въ Польской Украинѣ (благодаря болѣе полнымъ даннымъ тарифъ) получаемъ не столь скромныя цифры; а именно въ 1565—66 г. сель насчитывается здѣсь около 400 (и замковыхъ и частныхъ), а въ нихъ жителей об. пола 9520 (безъ Хмельницкаго повѣта; а если присоединить сюда цифры Хмельницкаго повѣта за 1565 г. (2135 д.), то общее число крестьянъ здѣсь будетъ 11655 душъ. Впрочемъ, изъ этого числа по крайней мѣрѣ $\frac{1}{3}$ должна быть отчислена къ замковымъ селамъ.

Въ такихъ скромныхъ цифрахъ выразился весь результатъ частной землевладѣльческой колонизаціи почти за два стъ пол. вѣка.

Но эти общія цифры далеко не даютъ полнаго понятія о значеніи частно-владѣльческой колонизаціи. Между украинскими повѣтами была большая разница по степени ихъ безопасности и потребности въ заселеніи. Оказывается что частное землевладѣніе ютилось преимущественно въ повѣтахъ наиболѣе закрытыхъ и (относительно) безопасныхъ; въ самыхъ южныхъ и степныхъ

¹⁾ См. стр. 154.

или вовсе нѣтъ частновладѣльческихъ крестьянъ, или ничтожное число ихъ. Вообще изъ свѣдѣній, сообщаемыхъ люстраціями, видно, что число владѣльческихъ крестьянъ, весьма ничтожное въ юго-восточныхъ повѣтахъ литовско-русскаго государства, постепенно возрастаетъ къ западу, достигая значительной высоты въ повѣтѣ Винницкомъ и въ повѣтахъ коронныхъ. Во многихъ случаяхъ владѣльческія села остаются совершенно пустыми.

Такъ въ Каневскомъ пов. селище Ходорово, прежде Мелечево, а потомъ кievлянина Онковича, пусто; только бобровъ гонять тамъ половинники. Сел. Дердево Богуша Морозова—пусто; сел. Каменка Балакиря—пусто, покинуто на церковь Терехтемировскую Зарубскую. Въ лакомъ же положеніи находятся селища: Бувковъ, Мошны, Кононче, Товарово, Осетровъ. Огромныя пустыя пространства за Днѣпромъ по Сулѣ, Сулицѣ, Удою, Пелу и по Путивльскому рубежу, попавши частію въ панское владѣніе, тѣмъ не менѣе оставались пустынями; тамъ владѣли: Морозовъ, Чайка, Драбъ, Чабановичъ, Бродовичи, Колотвиновичи, церкви Каневскія св. Василія и Спаса и мон. Николо-Пустынный.—Точно также владѣнія частныхъ лицъ по Ворсклѣ, Самарѣ и Орели въ Черкасскомъ повѣтѣ оставались пустынями (за немногими исключеніями, указанными выше).

Частное землевладѣніе пряталось подальше, въ болѣе безопасныя страны—въ повѣтъ Житомирскій и Винницкій, гдѣ не было столь настоятельной нужды въ защитѣ страны. Но и здѣсь частное землевладѣніе не оказало такой помощи для колонизаціи, какую можно было бы ожидать отъ нея: когда и сюда достигала татарская гроза, то мелкіе и ничтожныя замки пановъ не выдерживали напора непріятелей; собственно о частновладѣльческихъ замкахъ въ селахъ вовсе не упоминается. Замки сохранялись, но не всегда лишь въ городскихъ поселеніяхъ, попадавшихъ въ частное владѣніе (напр. Чудновѣ кн. Острожскихъ). Вслѣдствіе такой беззащитности при нападеніяхъ татаръ гибли и крестьяне, и сами паны. Такъ въ Житомирскомъ повѣтѣ отмѣчено люстраціею, что вла-

дѣльцы нѣсколькихъ селищъ сгибли отъ татаръ, не оставивши отродковъ и староста держать эти имѣнія къ замку; таковы селища: Голечищевъ, Звинячье, Жерденевъ, Чавлино, Хворопня, Иляшовъ. Олубѣсовщина, Котельня („городище, сказываютъ, вельми доброе, мало не таковое, какъ Житомирское“) и, наконецъ, Ивница, половина которой тянула къ Житомиру, а другая—къ Киеву.

Для избѣжанія подобной участи въ бѣльшей части украинныхъ повѣтовъ въ пол. XVI в. (какъ замѣчено было выше) люди по селамъ вовсе не жили, а жили лѣтомъ и зимою со своими панами въ городѣ при замкѣ; въ селища же свои наѣзжали временно для обработки земли и другихъ промысловъ, а иногда и вовсе не вѣзжали въ нихъ, боясь татаръ. Такъ въ Житомирѣ, въ 1545 г., всѣ крестьяне всѣхъ частныхъ селъ живутъ „въ мѣстѣ Житомирскомъ, а на селищахъ не смѣютъ передъ татарами жити“; только люди п. Тышкевича первые рѣшились тогда пойти въ свое село Слободище. Въ 1552 г. села житомирскихъ пановъ уже раздѣляются на два вида: первая имѣютъ постоянное населеніе; вторая, по прежнему, временно пустуютъ: крестьяне съ ихъ владѣльцами хотя въ селахъ бывають („мѣшкають“), но ради полоху татарскаго лѣтомъ и зимою обыкновенно (*ustawicznie*) въ домахъ въ городѣ живутъ („*żywut*“); очевидно, что крестьяне лишь временно, лѣтомъ, во время обработки полей, отлучаются въ село. Въ Каневскомъ повѣтѣ за нѣкоторыми селищами числятся жители, но „зимуютъ и лѣтуютъ при замкѣ“; по видимому, они не обрабатываютъ земель своихъ селищъ даже находомъ. О земледѣліи упоминается только въ селищѣ Конончѣ: „зъ пашни, *кды* папуть, десятина“. Постоянные жители есть только въ Терехтемировѣ. Въ остальныхъ селищахъ совсѣмъ нѣтъ жителей; владѣльцы ихъ сдаютъ свои земли стороннимъ уходникамъ для рыболовства, бобровыхъ гоновъ и для пасѣкъ.

Так. обр., частно-владѣльческіе крестьяне невольнo примыкали къ тѣмъ же городскимъ общинамъ; искусственное развитіе частнаго землевладѣнія ослабляло имущественныя средства мѣстныхъ зам-

ковъ и городскихъ общинъ, безъ всякой пользы для развитія колонизаціи. Владѣльцы находили выгоды въ эксплуатаціи этихъ пустынь посредствомъ пришлаго населенія — бродячихъ промышленниковъ и не имѣли особой надобности въ заботахъ о привлеченіи постоянныхъ жителей. Такъ въ Браславскомъ повѣтѣ землевладѣльцы показывали люстраторамъ 1545 г., что за ними вовсе нѣтъ крестьянъ, а между тѣмъ, владѣя пустыми селищами, они, очевидно, пользовались большими выгодами. Люстрація 1545 г. свидѣтельствуетъ такъ: „всѣ селища (Браслав. пов.) за землянами, за мѣщанами и за козаками... и хотя бы Богъ знаетъ какую пользу получали съ этихъ селищъ, однако же говорятъ: мы ничего не имѣемъ, и повинностей замковыхъ не хотятъ тянуть, и всѣ (селища) называютъ пустынями, а между тѣмъ осваиваютъ: „тамъ наше, а тамъ брата нашего“, а господарскаго нигдѣ не указываютъ“¹⁾. Въ тѣхъ повѣтахъ, гдѣ крестьянъ было значительное количество, такой успѣхъ дѣла отнюдь не зависѣлъ отъ доброй воли и заслугъ частныхъ землевладѣльцевъ. Ихъ личный интересъ состоялъ въ полученіи наибольшихъ доходовъ съ крестьянъ, а между тѣмъ колонисты могли быть привлечены только льготами. Это именно подтверждается примѣромъ Винницкаго повѣта, въ которомъ встрѣчаемъ наибольшій наплывъ сельскаго населенія въ частновладѣльческихъ имѣніяхъ. Здѣсь общая численность крестьянъ (со включеніемъ трехъ замковыхъ сель) простиралась въ 1545 г. до 850, т. е. сельскія общины, взятыя въ совокупности, въ три раза превышали число жителей городской общины. Исключивъ изъ этого числа населеніе замковыхъ сель (120), получимъ сумму частно-владѣльческихъ крестьянъ въ 730, что, сравнительно съ другими повѣтами, тоже не мало. Очевидно, что именно въ этотъ повѣтъ крестьяне были привлекаемы какими-либо особо выгодными обстоятельствами. Но какими же именно? Думаемъ, что ничѣмъ инымъ, какъ соединеніемъ двухъ условій, не существовавшимъ въ другихъ повѣтахъ:

¹⁾ Арх. Юг. Зап. Рос., VI, т. I, № VIIi.

богатствомъ южныхъ при-бужскихъ степей и относительно безопасностью (повѣтъ былъ закрытъ съ юга-Браславомъ и Баромъ, а съ запада Хмельникомъ). Что здѣсь нельзя подозрѣвать особыхъ усилій со стороны владѣльцевъ, это видно изъ заявленія пановъ ревизору въ 1545 г.; именно, паны заявили слѣд.: „хотя они (паны) имѣютъ у себя такое множество крестьянъ, однако службы и пожитку съ нихъ мало; въ году только три дня служатъ, а кто не служить, тотъ даетъ по 6 грошей, а потому мужикъ богаче и пышнѣ пана. А это происходитъ отъ того, что польская граница недалеко: всякъ, кто захочетъ, идетъ прочь; выдачи ихъ и правосудія уже никакого нѣтъ; да еще приходя отсюда, крестьяне чинятъ злодѣйства и вредъ. При такой распушенности, мужикъ и самъ на себя и на пана ничего не дѣлаетъ; болѣе всего изучаетъ дорогу, куда утѣвать. Отсюда преступленія и разбои, ибо, не будучи занятъ работою, мужъ долженъ красть или разбивать, а жена производить чары. Для прекращенія прежде всего грѣха, а потомъ общественнаго вреда, необходима великая заботливость и милости государя, чтобы его вел. соблаговолилъ издать уставъ, какъ для пановъ коронныхъ, такъ и волинскихъ и подольскихъ: пусть бы поляки никакихъ людей (отчичей или неотчичей) отъ волинцевъ и подолянъ не принимали, а которые убѣгаютъ, тѣхъ выдавали подъ угрозою лишенія имѣній, а также, въ свою очередь, поступали бы паны волинцы и подоляне. Если это будетъ установлено, тогда скоро окажется, не будутъ ли люди исправнѣ въ работахъ и податяхъ своимъ панамъ, не будутъ ли смирнѣ въ своихъ злодѣйствахъ... А пока того не будетъ, ничего добраго тамъ быть не можетъ“.

Этотъ замѣчательный отзывъ люстраціи польскіе писатели могутъ толковать въ томъ смыслѣ, что крестьянинъ находилъ выгоду переходить отъ русскихъ владѣльцевъ къ польскимъ. Въ люстраціяхъ Польскаго Подоля содержатся и обратныя жалобы польскихъ пановъ о бѣгствѣ крестьянъ отъ нихъ за литовскую границу. Всѣ подобныя заявленія имѣютъ лишь тотъ смыслъ, что для частныхъ владѣльцевъ увеличеніе населенія въ ихъ имѣніяхъ,

безъ усиленія повинностей крестьянъ, вовсе не было желательнымъ явленіемъ; стремясь къ личнымъ выгодамъ, они предлагаютъ прирѣшленіе украинскихъ крестьянъ. Здѣсь зародышъ той мысли, которая въ XVII в. привела къ развитію козачины и грозныхъ смуть.

Если иногда владѣльцы хлопотали объ облегченіи крестьянъ для ббольшаго успѣха заселенія страны, то не на свой собственный счетъ, а на счетъ государства; такъ въ 1507 г. браславскіе земьяне просили кор. Сигизмунда прекратить взиманіе подымщины съ ихъ крестьянъ, пот. что имѣнія ихъ въ конецъ разорены татарами и владѣльцы не надѣются призвать новыхъ поселенцевъ, если съ нихъ будутъ взимать госуд. подати. Король согласился на это подь условіемъ передачи въ казну всѣхъ частновладѣльческихъ корчемъ ¹⁾).

Другихъ свѣдѣній объ экономическомъ положеніи крестьянъ и ихъ отношеніяхъ къ владѣльцамъ въ литовскихъ украинскихъ повѣтахъ наши источники не даютъ. Считаемъ ненужнымъ по-полнять эти свѣдѣнія сторонними аналогичными источниками.

Въ повѣтахъ Польскаго Подолья, благодаря болѣе полнымъ даннымъ о сельскихъ поселеніяхъ и крестьянскомъ населеніи въ нихъ, мы можемъ точнѣе опредѣлить общественныя условія крестьянской колонизаціи.

Первое условіе колонизаціи—безопасность для сельскихъ поселеній здѣсь такъ же не существуетъ, какъ и въ литовскихъ повѣтахъ. Даже въ сухихъ показаніяхъ люстрацій можно вычитатъ драматическія черты грозныхъ пограничныхъ бѣдствій; такъ въ Барскомъ стар. „слободку Селище татары въ 1564 г. два раза разоряли, дома крестьянъ попалили, дѣтокъ ихъ и многихъ самихъ хозяевъ побрали въ неволю, а другихъ побили; а нѣкоторые, спасаясь бѣгствомъ зимою, поотмораживали себѣ ноги, которыя потомъ

¹⁾ Ак. Зап. Р., II, № 26.

поотпадали у нихъ, почему множество ихъ перемерло“ ¹⁾). Въ с. Маниковцахъ тогда же татары произвели двукратное опустошеніе въ одинъ годъ, такъ что изъ 30 слишкомъ крестьянъ осталось только 11 ²⁾). Села Межировцы и Молоховъ, прежде заселенныя опустошены „do szczytu“.

Относительно бѣльшею безопасностью пользовались крестьяне замковыхъ сель, обыкновенно лежавшихъ не вдали отъ коронныхъ замковъ, куда жители и спасались при нападеніи. Замки панскіе существуютъ только въ западныхъ частяхъ Подолья и только въ большихъ поселеніяхъ у значительныхъ магнатовъ, напр. въ Гусятинѣ, Лысечѣ ³⁾).

Вслѣдствіе небезопасности крестьяне бѣжали изъ частновладѣльческихъ, а отчасти и изъ замковыхъ сель, за границу, т. е. въ литовскіе повѣты и въ Валахію; такъ изъ Межировець „люди прочь пошли за границу, и хотя староста Барскій посылалъ требовать ихъ обратно, но ихъ не выдали; изъ с. Молохова, послѣ опустошенія татаръ, люди также „поутекали“ ⁴⁾).

При такихъ условіяхъ крестьяне ведутъ иногда полукочующій образъ жизни: „никогда въ домахъ не живутъ, а въ лѣсахъ, развѣ только зимою“ ⁵⁾).

Любопытно знать, какимъ образомъ и почему въ страну, періодически опустошаемую, могли являться опять охотники селиться? Отвѣтъ даетъ намъ люстрація 1565, говоря о с. Вирбкѣ такъ: „это село давняго заселенія; хотя оно нѣсколько разъ было разрушаемо татарами, но всегда поселялись въ немъ опять люди, потому что земля хорошая и большая, имѣетъ много полей, лѣсовъ и воды“ ⁶⁾).

¹⁾ См. стр. 220 и 221.

²⁾ См. стр. 218.

³⁾ См. стр. 198 и 201.

⁴⁾ См. стр. 230.

⁵⁾ См. стр. 221.

⁶⁾ См. стр. 210.

Важнѣйшимъ препятствіемъ къ успѣшному заселенію Украйны, кромѣ опустошеній турецкихъ и татарскихъ, было соперничество двухъ государствъ, между которыми была подѣлена тогдашняя украинная Русь; т. е. Польши и Литвы. Выше было упомянуто, какъ эта вражда двухъ государствъ, бывшихъ подъ одною державою, ослабляла силу противодѣйствія внѣшнимъ врагамъ. Но независимо отъ этого, пограничное населеніе двухъ украйнъ вело между собою постоянную партизанскую войну. Такая война шла преимущественно между повѣтами Хмельницкимъ и Винницкимъ. Польскія люстраціи описывая Хмельникъ, сообщаютъ, что мѣстный „староста часто прощаетъ жителямъ не мало чиншу и другихъ даней или на выкупъ женъ и дѣтей у татаръ, или когда понесутъ большой вредъ отъ пограничныхъ непріятелей—отъ Волоховъ или отъ Литвы. Так. обр., чиншъ умалется частію ради милосердія, частію для того, что-бы люди не расходились на пограничныя слободы“¹⁾). Таже люстрація, описывая фольварочное хозяйство въ Хмельникѣ, говоритъ: „тамъ около Хмельника довольно полей и очень хорошихъ грунтовъ, было-бы только когда орать и сѣять,—было-бы только чрезъ кого управляться (съ работою); тамъ есть гдѣ основать фольварки и села, лишь-бы Господь Богъ послалъ миръ. Но тамъ отовсюду много бѣдъ на людей: татары часто грабятъ ихъ и берутъ въ плѣнъ; также козаки изъ Воыни забираютъ и ихъ самихъ и ихъ имущество; волохи—также. Сверхъ того старостамъ вредитъ въ дѣлѣ заселенія и то, что литовскіе паны заманиваютъ людей для заселенія новыхъ селъ своихъ, въ которыхъ даютъ имъ свободу на все злое и не выдаютъ ни одного человѣка, который къ нимъ убѣжить. Наконецъ и жолнеры не содѣйствуютъ благосостоянію людей убогихъ. По этимъ причинамъ трудно тамъ быть хорошимъ доходамъ, если правительство не изыщетъ средствъ, какъ-бы защитить и отъ главнаго непріятеля (татаръ), и отъ своевольныхъ воынцевъ, и упрямыхъ пограничныхъ

¹⁾ См. стр. 138.

литовскихъ пановъ“¹⁾). Описывая м. Улановъ въ Хмельницкомъ повѣтѣ, таже люстрація рассказываетъ: „Тотъ Улановъ лежитъ при литовской границѣ, соприкасаясь съ Чудновскою волостью, принадлежавшею къ Острогу, при шляхѣ, которымъ ходили татары. Это мѣсто долго лежало впустѣ, какъ о томъ передавали обыватели тѣхъ окраинъ. Но Македончики (выходцы изъ Македоніи), увидѣвши, что тамъ мѣсто удобно для заселенія, ибо видно, что тамъ былъ замокъ и два большихъ вала и значительное пространство обходить глубокія болота, выпросили его себѣ, что-бы имъ тамъ было позволено построиться и селить людей; но это они потомъ получили привилегію отъ короля; но не были въ состояніи осуществить заселеніе, потому что ихъ часто навѣщали татары, а также литовскіе козаки не давали имъ покою“²⁾).

Такія же свѣдѣнія шли и со стороны литовской, именно изъ повѣта Винницкаго, какъ мы выше упоминали.

При подобныхъ условіяхъ колонизаціи, села, по степени прочности заселенія, могутъ быть раздѣлены на слѣд. разряды: 1) села давняго заселенія, 2) села вновь заселенныя на прежнихъ мѣстахъ, 3) села вновь заселенныя на „сыромъ корню“, 4) села, въ которыхъ живутъ владѣльцы безъ крестьянъ, и 5) селища пустыя, т. е. не имѣющія ни панской, ни крестьянской осѣдлости.

Изъ этихъ 5 разрядовъ сель на частновладѣльческихъ земляхъ рѣшительно преобладаютъ послѣдніе четыре; для примѣра беремъ Барскій повѣтъ по люстр. 1565 г.; въ немъ тогда было сель 1-го разряда—7; 2-го и 3-го—10; 4-го и 5-го—9. Напротивъ, на замковыхъ земляхъ больше давнихъ сель, населенныхъ тяглыми крестьянами, а именно 18 (изъ 22-хъ).

Впрочемъ, почти нѣтъ ясныхъ признаковъ для различенія сель давняго поселенія отъ новонаселяемыхъ. Село, дѣйствительно, существовало съ незапамятныхъ временъ, но оно разрушено тата-

¹⁾ См. стр. 152 и 153.

²⁾ См. стр. 163.

рами или волохами и остался въ немъ одинъ или два поселенца, которые, въ свою очередь, совершенно разорены. Не только новыя будущіе поселенцы, но и оставшіеся получаютъ опять льготу на извѣстное число лѣтъ. Въ люстраціяхъ такія села иногда называются селами давняго заселенія, но, по всей справедливости, должны быть причислены къ новозаселяемымъ. Далѣе, села, недавно посаженныя на „суровомъ корню“, иногда называются селами давняго поселенія, если прошло уже 5—6 лѣтъ со времени ихъ основанія; въ бурной украинской жизни и это казалось уже стариною. Такъ, въ Барскомъ староствѣ изъ числа землянскихъ сель къ первому разряду причислено 14 сель¹⁾, между прочимъ с. Яковле; но изъ описанія этого села въ той же люстраціи узнаемъ, что его началъ населять 5 лѣтъ назадъ Андрей Быковскій на „суровомъ корню“; въ немъ крестьяне ничего не даютъ владѣльцу, потому что еще имѣютъ льготу 3 года²⁾. С. Верещатинцы, хотя пожаловано еще кор. Александромъ и имѣетъ 10 крестьянъ, но они ничего не даютъ, а владѣлецъ „держитъ ихъ только для того, чтобы кто-нибудь съ нимъ жилъ“. Изъ всѣхъ 26 частновладѣльческихъ сель Барскаго староства можно признать давними только 7.

Точно также и въ другихъ повѣтахъ замѣчается преобладаніе сель новыхъ предъ давними, преимущественно на частновладѣльческихъ земляхъ. Какъ величайшая рѣдкость отмѣчается, что нѣкоторыя изъ этихъ сель основаны давно—*citra memoria hominum*, или за 60 л. предъ ревизією (Ивановцы, Хмельниц. пов.), или за 36 л. (Угловъ); всѣ прочія заселены весьма недавно (за 7 лѣтъ—Горбовцы, за 12 л.—Кочановка и т. п.). Но и давнія селища были вновь разрушаемы татарами и должны были начинать свою жизнь сначала (какъ мы уже замѣчали). Такъ владѣльцы Куриловскіе, по разрушеніи татарами ихъ села Русановець въ 1558 г., успѣли къ 1565 опять осадить 4-хъ человѣкъ; с. Кумановцы разрушено татарами также въ 1558 г., но затѣмъ вновь поселилось въ немъ 6 людей;

¹⁾ См. стр. 232

²⁾ См. стр. 282.

тоже случилось съ селами Кочановкою, Кожуховымъ ¹⁾). Изрѣдка замѣчается въ люстраціи, что то или другое село, со времени своего заселенія, остается въ повоѣ. Изъ предыдущаго становится понятнымъ существованіе 4-го изъ упомянутыхъ пяти разрядовъ сель, именно такихъ, гдѣ живетъ самъ владѣлецъ и, не имѣя крестьянъ, заводитъ фольваркъ, обрабатывая землю собственными силами: „сами себѣ на хлѣбъ, какъ могутъ, работаютъ“. Такъ с. Маркусовцы „стоитъ на татарскомъ шляху; въ немъ нѣтъ ни одного крестьянина; но сами владѣльцы Елтуха живутъ и сами себѣ на хлѣбъ работаютъ, по мѣрѣ возможности“ ²⁾). Въ с. Предивничкѣ „нѣтъ ни одного осѣдлаго человѣка; однако Кердановскій (владѣлецъ) тамъ построилъ домикъ... и сѣетъ понемногу хлѣба и косить сѣно, болѣе для прокормленія скота, чѣмъ для хлѣба“ (см. стр. 163). Но это уже чистый типъ землевладѣльческой колонизаціи, а не крестьянской,—типъ переходной: землевладѣлецъ жилъ въ ожиданіи крестьянъ и будущаго обязательнаго труда ихъ. Существованіе такихъ фольварковъ объясняется тѣми же причинами, какія будутъ сейчасъ указаны для селищъ пустыхъ.

Не всѣ владѣльцы жили въ своихъ фольваркахъ среди пустыхъ или опустошенныхъ селищъ; многіе изъ нихъ живутъ или въ городахъ, или другихъ населенныхъ селахъ; такъ пустынею Гавчинцами (въ Барскомъ пов.) владѣютъ Малышъ и Кунатовскіе, „а сами живутъ въ городѣ Барѣ“ ³⁾); с. Берлинцами владѣютъ въ 1565 г. Берлинскіе по пожалованію кор. Боны; село было опустошено сначала волохами, а потомъ татарами, „а сами владѣльцы живутъ въ Радзеіовичахъ“ ⁴⁾). Иногда владѣльцы не живутъ и въ населенномъ имѣніи, предпочитая болѣе безопасную жизнь въ городѣ; такъ нѣкто Закржевскій, владѣлецъ села Бахлина. послѣ

¹⁾ См. стр. 156 и 157.

²⁾ См. стр. 156.

³⁾ См. стр. 269.

⁴⁾ См. стр. 264.

опустошенія этого села татарами, началъ зазывать новыхъ поселенцевъ, но самъ жилъ въ Каменцѣ ¹⁾).

И въ томъ случаѣ, когда владѣлецъ жилъ въ своемъ пустомъ селѣ безъ крестьянъ, и въ томъ, когда онъ не жилъ тамъ, онъ могъ извлекать себѣ значительныя выгоды. Въ первомъ случаѣ, онъ имѣетъ фольваркъ, т. е. хозяйственное заведеніе, въ которомъ работа совершается руками его „челяди“, т. е. несвободныхъ и наемныхъ слугъ. Во второмъ случаѣ, владѣлецъ не занимается земледѣліемъ; но главный доходъ въ тогдашнихъ степныхъ окраинахъ повсюду давало не земледѣліе, а пчеловодство, скотоводство и рыболовство. Даже и тамъ, гдѣ земля обрабатывалась, продукты ея шли большею частію не на продажу, а для содержанія челяди и развитія скотоводства. Такъ въ Кунатковцахъ и Гучинцахъ владѣльцы Калиманы — плебеи не имѣютъ никакой осѣдлости, но имѣютъ тамъ пасѣнки, косятъ сѣно для скота и лѣтомъ держатъ скотъ въ кошарахъ ²⁾). Въ Кудіовцахъ, послѣ татарскаго разгрома 1558 г. нѣтъ жителей, однако владѣльцы живутъ тамъ, занимаются земледѣліемъ и имѣютъ ставки „для живности“ ³⁾). Пустыня Козловъ, лежащая надъ Днѣстромъ при волошской границѣ, была прежде селомъ; но татары разрушили его до основанія; а потомъ волохи не дозволяли селиться. Это — „имѣніе огромное; въ немъ много лѣсовъ, дубравъ, полей и сѣнокосовъ, но оно оставалось пустынею; только владѣльцы тамъ имѣли свои пасѣнки, косили сѣно, загоняли скотъ на зиму и сверхъ того отдавали тамъ въ наемъ пастбище людямъ какъ изъ Руси, такъ изъ Валахіи. Подобнымъ же образомъ пользуется пустынею Доброшковцами владѣлецъ ея Матѣй Митко, или Малышъ: „тамъ онъ имѣетъ сѣнокосы, загоняетъ лѣтомъ скотъ въ кошары для выпаса; пространство тамъ большое и поля хорошія, лишь бы кто захотѣлъ поселиться но онъ (владѣлецъ) не имѣетъ тамъ никакой осѣдлости“ ⁴⁾).

¹⁾ См. стр. 213.

²⁾ См. стр. 264.

³⁾ См. стр. 265.

⁴⁾ См. стр. 271 и 272.

Въ разрядѣ пустыхъ имѣній есть нѣсколько такихъ, которыя пожалованы владѣльцамъ ихъ во времена весьма давнія, но до 1565 г. оставались незаселенными; такъ с. Кунатовцы пожаловано еще въ 1448 г.; съ тѣхъ поръ болѣе 200 л. владѣла имъ фамилія Кунатовскихъ, но имѣніе, тѣмъ не менѣе, оставалось пустынею. Равнымъ образомъ, Козловъ состоитъ „издавна“ во владѣніи Козловскихъ и былъ когда-то селомъ, но уже давно, послѣ разрушенія татарами, остается пустынею ¹⁾).

Выгоды, получаемыя владѣльцемъ отъ земли безъ крестьянъ, при извѣстномъ богатствѣ природы Подолья, были столь значительны, что, очевидно, могли до значительной степени парализовать въ нихъ колонизаціонную энергію, особенно когда мы узнаемъ, что большинство и населенныхъ селъ было вновь заселяемо на льготѣ; съ нихъ владѣльцы или ничего не получали, или получали очень мало. Это приводитъ насъ къ рѣшенію вопроса: выгодно ли было владѣльцамъ заботиться о заселеніи своихъ имѣній крестьянами, т. е. въ разсмотрѣнію условій, въ которыхъ находился крестьянинъ къ замкамъ и панамъ въ украинныхъ повѣтахъ.

Высшая сумма повинностей крестьянъ слагается изъ слѣдующихъ поборовъ и работъ: 1) въ пользу государскаго замка крестьяне вносили а) *подымное* въ одинаковомъ количествѣ съ каждаго хозяина (2 гроша), б) *пушкаровщину*, налогъ, первоначально введенный на содержаніе пушкарей, но потомъ назначенный вообще на потребности замка (тоже по 2 гроша); сверхъ того, в) всѣ давніе поселенцы, „по заведенному издавна обычаю, который превратился *in usitatum legem*“, платили *сталии* (овса по 3 третинника, жита по $\frac{1}{2}$, куръ по 2, мяса, сыру, хлѣба по установленной мѣрѣ, сѣна по два воза, прядива по 10 горстей; льготные или новые поселенцы платили половину того).—2) въ пользу владѣльца (короны, или частныхъ лицъ) крестьяне вносятъ или а) *поляховщину*, т. е. нормальный налогъ съ каждаго отдѣльнаго хозяйства въ видѣ

¹⁾ См. стр. 271.

сырыхъ продуктовъ (а именно: пшеницы по 4 третинника, овса по 19, куръ по двѣ, яицъ по 20); или *чинизъ* за участки земли, неодинаковый, смотря по величинѣ и качеству занятаго участка; (половину этого); в) всякій, имѣющій овецъ и свиней платитъ *дань баранью и вепровую* (отъ 20 овецъ одного барана и отъ 10—одного ягненка; отъ 20 свиней—одну); г) наконецъ крестьянинъ платитъ *дань пчелиную и поволовицкую* (1-й годъ—десятую часть пчель, кто имѣетъ пасѣку, 2-й годъ—всѣ безъ исключенія вола или яловицу, 3-й годъ—крестьянинъ свободенъ отъ этой дани).

Эта высшая норма повинностей измѣнялась и понижалась по отношенію къ разнымъ разрядамъ крестьянъ; такими разрядами были „свободовые“, *тяглые, урочники, убойе* и *слуги* (последніе въ замковыхъ селахъ).

Пріемъ новаго поселенца происходилъ такъ: „когда человѣкъ придетъ изъ другой страны, то не тотчасъ садится на свободу (на льготу), но сначала пробуетъ, понравится ли ему; а потому пока, для выраженія подданства, даетъ за годъ лисицу, половину стаціи, десятину отъ овецъ, пчель и воловъ, а равно платитъ пушкаровщину и подымное наравнѣ съ другими“¹⁾. Въ силу этого такіе крестьяне назывались *лисичными*; но обыкновенно они не выдѣляются въ особый разрядъ и причисляются къ свободнымъ, т. е. сидящимъ на льготѣ.—Эти последніе, т. е. сидящіе на льготѣ, отличаются отъ лисичныхъ тѣмъ, что даютъ обязательство владѣльцу оставаться въ его имѣніи безъ обозначенія срока; обязательство предполагается пожизненнымъ и даже потомственнымъ. Сроки назначались лишь для льготы; но въ люстраціяхъ не опредѣляются максимальные и минимальные термины свободы, ибо люстрація имѣла въ виду только указать, кому изъ наличныхъ крестьянъ сколько еще остается льготныхъ лѣтъ. Однако, изъ этихъ послѣднихъ указаній можно вывести, что общимъ срокомъ льготы было здѣсь 6 лѣтъ; говоримъ это на томъ основаніи, что болѣе

¹⁾ См. стр. 221.

крупныя цифры встрѣчаются рѣдко; хотя и встрѣчаются. напр., въ Хмельницкомъ повѣтѣ въ м. Улановѣ объявлена свобода для новыхъ поселенцевъ на 15 лѣтъ ¹⁾); но это можетъ быть объясняется особою важностію названной мѣстности для колонизаціи и чрезвычайными препятствіями для заселенія. Условія льготы были различны: обыкновенно „свободные“ платили подати въ пользу государства и замка, именно: подымное, пушкарровщину и половину стацій, но ничего не давали своему владѣльцу; иногда же (смотря по трудности колонизаціи) и государственныя подати, и повинности или уменьшались, или совсѣмъ не взымались съ новыхъ поселенцевъ: такъ въ Хмельницкомъ староствѣ въ с. Заселовѣ крестьяне не даютъ никакой подати ²⁾); иногда исполняютъ по 2 дня въ годъ работы ³⁾, иногда 4 дни и приглашаются на добровольныя толоки ⁴⁾. Въ эти дни они работаютъ или въ самомъ замкѣ, или въ старостинскихъ фольваркахъ или въ ставахъ староства. Всѣ эти повинности и подати въ пользу государства и замка возлагаются на частновладѣльческихъ крестьянъ только въ такихъ селахъ, которыя прежде были замковыми и отданы владѣльцамъ подъ условіемъ службы замку. Въ имѣніяхъ же лицъ, которые достигали полнаго панскаго права, крестьяне не обязаны замку никакими податями и работами.

Собственно самъ владѣлецъ часто ничего не получаетъ съ свободныхъ крестьянъ; напр. въ с. Верещатинцахъ нѣкоего Митковича крестьяне платятъ замку подымное и пушкарровщину и работаютъ по 4 дня въ году въ замковомъ фольваркѣ; но владѣльцу „ничего не даютъ; онъ держитъ ихъ только для того, что бы кто-нибудь съ нимъ жилъ ⁵⁾“. Иногда въ пользу владѣльца такіе крестьяне работаютъ нѣсколько дней въ году, 3 дня (въ Казаровцахъ,

¹⁾ См. стр. 163.

²⁾ См. стр. 162.

³⁾ См. стр. 161.

⁴⁾ См. стр. 263.

⁵⁾ См. стр. 263, 156 и 157.

⁶⁾ См. стр. 266.

⁷⁾ См. стр. 268.

Рудъ и др. ^{*)}, 6 дней (въ Шелеховъ ¹⁾), 5 дней ²⁾), иногда даже 1 день въ году; напр., въ с. Ивановцахъ 13 чел. крестьянъ, но они „ничего не дають по той причинѣ, что сидятъ при границѣ непріятельской; а потому въ владѣльцамъ относятся только какъ сосѣди; но, во всякомъ случаѣ, для выраженія подданничества, работаютъ по 1 дню въ годъ“ ³⁾).

Есть, однако, разрядъ и такихъ свободныхъ, которые платятъ годичный чиншъ ⁴⁾). Этотъ разрядъ слагается изъ такихъ, сѣвшихъ на льготу, которые уже просидѣли значительную часть льготнаго времени и приближаются къ состоянію тяглыхъ, такъ что въ одномъ и томъ же селѣ есть просто свободные и „свободные новоосѣлые“.

Къ разряду свободныхъ могутъ быть приравнены т. н. *убогіе* или *коланные*, разрядъ, фигурирующій во множествѣ селъ преимущественно Барскаго староства. По отправленію повинностей и уплатѣ податей они совершенно равняются льготнымъ, т. е. платятъ только подымное и пушкарловщину на замкъ ⁵⁾); разница только въ томъ, что ихъ положеніе опредѣляется состояніемъ, а не срочными годами льготы. Изъ этихъ убогихъ рекрутировался и классъ служекъ ремесленныхъ, а иногда и неремесленныхъ для замковъ, напр., въ Деражнѣ Дворецкой въ числѣ убогихъ обозначены: „Михайло конемъ служить; товарь Войтко свободенъ отъ всего, только иногда работаетъ для двора, что нужно; Иванецъ — пастухъ“ ⁶⁾). Здѣсь слуги прямо заключены подъ рубрику убогихъ.

Въ противоположность указаннымъ, разрядъ *тяглыхъ крестьянъ* или *данниковъ*, состоитъ изъ двухъ видовъ: данниковъ и урочныхъ. Первые вносятъ поляховщину или дань владѣльцу (замку или частному лицу), вторые платятъ чиншъ. Дань берется сырыми продуктами; впрочемъ, съ оцѣнкою на деньги, чиншъ платятъ деньгами, которыми „откупаются“ отъ поляховщины. Чиншъ всегда меньше дани; онъ относится къ дани приблизительно какъ 2 къ 3.

¹⁾ См. стр. 158.

²⁾ Сл. — стр. 156.

³⁾ См. стр. 143 (Дубова Вель).

⁴⁾ См. стр. 223.

⁵⁾ См. стр. 243.

Поэтому урочные суть низшей, менее состоятельный классъ крестьянъ. Вотъ въ этихъ повинностяхъ тяглаго класса и выражается нормальная высшая выгода, получаемая землевладѣльцами отъ крестьянъ.

Но слѣдуетъ имѣть въ виду, что между тяглыми и свободными крестьянами на владѣльческихъ земляхъ не было такого точнаго различія, какъ на замковыхъ: и тѣ крестьяне, которые именуются тяглыми, нерѣдко пользуются также льготами; напр., въ с. Лысогорцахъ „людей тяглыхъ 42, которыя хотя и давняго поселенія, но не даютъ ничего, только работаютъ нѣсколько дней, именно: два дня жнуть, два дня пахать и косятъ и возятъ по 6 копей хлѣба съ поля въ гумно; даютъ десятину отъ пчель и поволовщину владѣльцамъ, а подымное и дань баранью на замокъ ¹⁾).

Итакъ, частнымъ владѣльцамъ въ украинскихъ повѣтахъ доставалось мало выгодъ отъ крестьянъ.

Для уясненія пропорціональнаго отношенія крестьянъ разныхъ разрядовъ, беремъ примѣръ Барскаго повѣта (по люстраціи 1565 г.) и включаемъ сюда и замковыя села, чтобы сравнить экономическія условія колонизаціи на государственныхъ и частновладѣльческихъ земляхъ, ибо повинности замковыхъ крестьянъ ничѣмъ не отличались отъ повинностей на земляхъ частновладѣльческихъ.

НАИМЕНОВАНИЕ СЕЛЬ.	РАЗРЯДЫ КРЕСТЬЯНЪ.						
	Тягле (данн. не).	Уроч. ные.	Корчн.	Свобод. ные.	Служн.	Уборн.	Всего.
а) Замковыя:							
Марьяновцы	11	—	—	—	1	—	12
Ся. Селище	13	3	—	11	9	—	36
Бликовцы	7	2	—	8	6	8	31
Головчанцы	9	—	—	2	—	—	11
Лука Слободецкая	18	2	—	7	3	—	30
Ивановцы	21	7	—	11	6	4	49
Межировцы	0	0	0	0	0	0	0

¹⁾ См. стр. 161.

НАИМЕНОВАНИЕ СЕЛѢ.	РАЗРЯДЫ КРЕСТЬЯНЪ.						
	Тяглые (двѣнн- ки).	Уроц- ные.	Корчмн.	Свобод- ные.	Служмн.	Убогіе.	Всего.
Молоховъ	0	0	0	0	0	0	0
Карачинцы Рымовы	19			4	3		26
Карачинцы Поддѣсныя	11			6			17
Щодрова	16			3			19
Сусловцы	9			4			13
Поповцы	10			8			18
Деражня Дворецкая	16	1	3	8		4	32
Деражня Калинская	32	2		8	5		47
Деражня — Лука	22	2		5		3	32
Новосельцы	13	2	1	8			24
Выселокъ Новосельскій	13	4		7			24
Крутибородинцы	6			7			13
Покутинцы	13			3	4		20
Мукаровъ	—	27		5	3	5	40
Нещуровицы	6			10			16
Итого.	265	52	4	125	40	24	510
б) Землянскія:							
Шершенѣвцы	10						10
Яковле				5			5
Верещатинцы				10			10
Кунатовцы и Гучинцы	0	0	0	0	0	0	0
Голодковцы				2			2
Берлинцы	0	0	0	0	0	0	0
Кудіовцы	0	0	0	0	0	0	0
Глѣбовъ				15			15
Мукаровъ Малый				2			2
Козировцы				5			5
Руда Паробоча				7			7
Ременна				2			2
Куриловцы	15						15
Шеляховъ				15			15
Голозинцы				6			6
Подарнава				4			4
Шоповцы	0	0	0	0	0	0	0
Гавчинцы	0	0	0	0	0	0	0
Сеняковцы				7			7
Яблоновка				7			7
Кунатовцы	0	0	0	0	0	0	0
Козловъ	0	0	0	0	0	0	0
Гермаки				7			7
Добросковцы	0	0	0	0	0	0	0
Плоскировцы	0	0	0	0	0	0	0
Итого.	25	—	—	94	—	—	119

Эта таблица показываетъ: а) что изъ 22 сель замковыхъ только 2 пустыхъ; а изъ 26 сель частныхъ пустыхъ 9; т. е. въ первомъ случаѣ пустуетъ 11-я часть поселеній, во второмъ—3-я часть ихъ.

б) Въ 22 селахъ замковыхъ было крестьянъ 510 (хозяевъ), а въ 26 частныхъ—только 119; т. е. въ первыхъ на одно село приходится 23 крестьянина, во вторыхъ—по 4, 5.

в) Въ замковыхъ селахъ преобладаетъ разрядъ тяглыхъ крестьянъ болѣе или менѣе давней осѣдлости, а именно (считая тяглыхъ и урочныхъ вмѣстѣ) ихъ было 307, а свободныхъ 125; если же къ свободнымъ причислять и прочіе разряды (корчмарей, служекъ и убогихъ), то 103. Въ частныхъ селахъ, напротивъ, преобладаютъ такъ называемые слободные крестьяне, т. е. новые поселенцы; ихъ 94; между тѣмъ какъ тяглыхъ только 25. Очевидно, на панскихъ земляхъ крестьянское населеніе держалось только подъ условіемъ временной льготы.

Изъ предыдущихъ замѣтокъ становится яснымъ, почему частные владѣльцы прилагали такъ мало усилій къ привлеченію новыхъ поселенцевъ: извлекая значительныя выгоды изъ пустыхъ земель, они, въ случаѣ заселенія своихъ опасныхъ пустынь украинныхъ крестьянами, или не получали отъ нихъ ничего или получали очень мало; частновладѣльческія села находятся въ состояніи постояннаго возобновленія жителей, вслѣдствіе непріятельскихъ опустошеній и ухода крестьянъ. Не успѣетъ кончиться льготный срокъ для прежнихъ поселенцевъ, какъ уже село опять опустѣло; новые поселенцы садятся опять на льготу.

Итакъ, колонизаціонныя намѣренія правительства, при раздачѣ государственныхъ земель въ руки частныхъ владѣльцевъ, далеко не достигали желаемыхъ результатовъ; именно, въ Приднѣпровьѣ частныя села остались совсѣмъ незаселенными; въ При бужьѣ крестьянское населеніе явилось помимо воли и желанія владѣльцевъ, которые предлагали воспрещеніе перехода крестьянъ, т. е. введеніе крѣпостнаго труда, какъ единственно пригодный

способъ для усиленія колонизаціи въ украиннахъ. Въ Польскомъ Подольѣ крестьяне до времени держались льготами и притомъ въ незначительномъ числѣ; и здѣсь владѣльцы указываютъ, какъ на главное препятствіе въ заселенію, на свободу перехода крестьянъ.

Недостатки правительственной, городской и землевладѣльческой колонизаціи вызвали усилія народныхъ массъ колонизовать южныя пустыни самостоятельно, на собственный рискъ; мы говоримъ о козацкомъ движеніи въ степи.

Козацкая колонизація. Послѣдній слой населенія украинныхъ повѣтовъ, упоминаемый люстриаціями (сдѣлавшійся потомъ не только первымъ, но и единственнымъ на Украинѣ),—это козаки. Съ конца XVI в. они заселили степи по обоимъ берегамъ Днѣпра, между Днѣпромъ и Бугомъ; они подвинули русское населеніе къ берегамъ Чернаго Моря. Эта самобытная народная колонизація шла и въ Московскомъ государствѣ впереди правительственной и общественной; но Московское государство успѣло воспользоваться ею для блага государства и по путямъ, проложеннымъ козаками, раздвинуло свои предѣлы до Азовскаго и Каспійскаго морей и на востокъ до Великаго океана.

Но въ 1-й полов. XVI в. козачество далеко еще не овладѣло своею важною историческою ролью. Козакомъ вообще назывался бездомный и безсемейный пришлецъ. Разумѣется, таковой элементъ населенія считался вовсе непригоднымъ во внутреннихъ населенныхъ повѣтахъ, что и выражено въ Кременецкой люстриаціи такъ: „козаковъ, а также людей неосѣдлыхъ, прихожихъ не держать нигдѣ въ деревняхъ дольше трехъ дней; все село должно быть оловѣщено, когда каковой козакъ придетъ или уйдетъ, ибо отъ такихъ людей дѣлается по селамъ много вреда. Еслибы кто пустилъ въ домъ таковаго козака, челоуѣка неосѣдлаго, не оловѣстивши всему селу, и держалъ бы его больше трехъ дней, а отпуская его не объявилъ всему селу, и еслибы отъ того произошелъ кому-нибудь вредъ, то всякій таковой (хозяинъ) долженъ вознаградить за тотъ вредъ и, сверхъ того, обязанъ заплатить три рубля „вины

злѣдѣйской“ (уголовнаго штрафа за кражу) по статуту земскому“¹⁾. Иного отношенія къ козакамъ нельзя было ожидать въ тѣхъ повѣтахъ, которые имѣли уже прочное населеніе и въ которыхъ стихія общественной жизни уже сложились въ постоянныя, хотя и не совсѣмъ правильныя, формы.

Въ южныхъ же степныхъ повѣтахъ, нуждавшихся въ заселеніи, отношеніе къ козачеству могло быть иное; однако и тамъ (напр. въ Браславскомъ повѣтѣ, какъ указано выше) козачество признаваемо было элементомъ вреднымъ, противуобщественнымъ. Въ самомъ дѣлѣ трудно признать пригоднымъ для *колонизації* людей *неосѣдлыхъ*; заселеніе и неосѣдность—два понятія противоположныхъ. Если козачество сдѣлалось впослѣдствіи главною колонизаціонною силою степей, то козаць, очевидно, пересталъ быть простымъ бродягою. Такое превращеніе могло совершиться подѣ влияніемъ правильныхъ и разумныхъ мѣръ государства, на пользу и благо самому государству; но если такихъ мѣръ не было, то оно могло совершиться и само собою, создавъ изъ козаковъ элементъ, враждебный шляхетскому государству и разрушительный для него.

Посмотримъ, какъ относилось къ козачеству Польское и Литовское государство.

Въ 1-й полов. XVI в. стихійныя бродячія элементы начали приурочивать въ разныхъ мѣстностяхъ къ разнымъ классамъ общества; а именно:

Въ Польскомъ Подольѣ, гдѣ польскіе сословные порядки утвердились наиболѣе, козачество, какъ явленіе *sui generis*, было истреблено уже въ 1-й пол. XVI в.; оно отчасти пополняло собою ряды крестьянъ и служекъ. Такъ въ исконномъ гнѣздѣ козачины—Барѣ, именно—Русскомъ, люстрація подѣ рубрикою „служки“ говоритъ: „тамъ есть три козака, которые ничего не даютъ, только на коняхъ и пѣшіе служатъ замку“²⁾, между тѣмъ здѣсь цѣлая треть города—Черемисскій Баръ, состоящая преимущественно изъ

¹⁾ См. стр. 114.

²⁾ См. стр. 133.

татарь, несетъ собственно козацкую, т. е. общинно-военную службу. Остальныя нѣкоторыя части главной массы бродячаго населенія примыкають къ крестьянскимъ сельскимъ общинамъ; такъ въ с. Куликовѣ (Хмельниц. староства) въ числѣ тяглыхъ крестьянъ видимъ Романа—козака ¹⁾; въ с. Летникѣ—корчмаря козака ²⁾, въ с. Лысогорцахъ, въ числѣ тяглыхъ крестьянъ, козака ³⁾, въ слободѣ Селищѣ, въ числѣ осѣдлыхъ крестьянъ, Козачину ⁴⁾, въ числѣ льготныхъ—козака ⁵⁾. Во всякомъ случаѣ, отмѣтокъ о козачинѣ въ числѣ крестьянства не на столько, много, что бы признать, что здѣсь вся козачина поглощена крестьянскимъ состояніемъ. Между тѣмъ въ пол. XVI в. въ украинныхъ повѣтахъ Польскаго Подолья уже нѣтъ отдѣльнаго класса козаковъ; нѣтъ его ни въ Барскомъ, ни въ Хмельницкомъ повѣтѣ, гдѣ нѣкогда (въ нач. XVI в.) большія козацкія ополченія громили татарь подъ предводительствомъ Ляндскоронскихъ и Венжиковъ. Такое истребленіе здѣсь козачины не означаетъ особаго успѣха гражданственности въ Польскомъ королевствѣ, ибо бродячія массы, вмѣсто того, что-бы осѣсть на мѣстѣ, въ числѣ прочихъ мирныхъ классовъ, уходили отсюда въ Поднѣпровье: „Хмельницкіе“ нашли себѣ въ послѣдствіи сферу дѣятельности не въ Хмельникѣ, а въ Запорожьѣ. Вытѣсная козачину механически все далѣе въ степь, польское правительство приготавлило ту грозную силу, которая впослѣдствіи разрушила государство.

Въ при-бужскихъ повѣтахъ Литовскаго государства козачество несомнѣнно существовало и въ пол. XVI в. въ значительномъ количествѣ ⁶⁾. Король Сигизмундъ-Августъ, въ грамотѣ 1560 г. ноября 14, пишетъ кіевскому воеводѣ кн. Острожскому и старостамъ браславскому и черкасскому, что дошла до него жалоба бѣлго-

¹⁾ См. стр. 144.

²⁾ См. стр. 155.

³⁾ См. стр. 161.

⁴⁾ См., стр. 221.

⁵⁾ См. стр. 222.

⁶⁾ См. выше стр. 51, 58 и 59.

родскаго (Аккерманскаго) анчава о томъ, что изъ замковъ Кіевскаго Бѣлоцерковскаго, Браславскаго, Винницкаго, Черкаскаго и Каневскаго дѣлается великій вредъ подданнымъ турецкаго султана. Король приказываетъ, чтобы изъ Кіева, Черкасъ, Винницы и Браслава никто своихъ слугъ и козаковъ не посылалъ причинять „шквды“ турецкимъ подданнымъ¹⁾). Въ люстраціяхъ повѣтовъ Польскаго Подолья 1565 г. содержатся жалобы, что успѣшному заселенію тамошнихъ мѣстъ препятствуютъ набѣги козаковъ изъ пограничныхъ повѣтовъ Литвы, т. е. Винницкаго и Браславскаго; такъ зѣмли м. Уланова, примыкающія къ Винницкому повѣту, оставались пустынею, потому что ихъ часто навѣщали татары и литовскіе козаки²⁾). Однако и здѣсь козачество не было популярнымъ и было вытѣсняемо при помощи правительственныхъ мѣръ³⁾). Тѣснимое, оно примыкало въ Прибужѣ то къ городскому, то къ сельскому, а главное—къ землевладѣльческому классу. Не сложившись и здѣсь въ особый классъ, оно сослужило, однако, громадную службу для заселенія страны, именно, въ качествѣ особаго вида землевладѣнія. Далеко въ глубинѣ степей Браславщины разсѣялись пасѣки и займки людей невѣдомо откуда пришедшихъ, не претендовавшихъ на панство и на обязательный трудъ крестьянъ.

Таково разнообразное значеніе козачины въ западныхъ повѣтахъ Украйны. Совсѣмъ въ иномъ видѣ выступило оно въ Приднѣпровѣ, здѣсь оно не растерялось среди другихъ классовъ, но выступило отдѣльною, могучею силою.

Уже изъ люстрацій пол. XVI в. можно видѣть постепенное возрастаніе этой силы на Днѣпрѣ. И въ Каневѣ и въ Черкасахъ козаки именуется уже отдѣльно отъ прочихъ классовъ. Да и нельзя было съ ними не считаться по ихъ численности: въ Каневѣ не указывается опредѣленнаго числа ихъ, ибо приливъ и отливъ этого подвижнаго населенія измѣнялся съ каждымъ годомъ; но въ Чер-

¹⁾ Арх. Ю. З. Р., II, № 137.

²⁾ См. стр. 163.

³⁾ См. выше стр. 59.

касахъ люстраторъ даетъ приблизительное число временно-прихожихъ людей, именно указываетъ, сколько ихъ было въ годъ производства люстраціи: „въ эту зиму было ихъ разомъ около 250 чел.“. Эта цифра превышаетъ число мѣщанъ гор. Черкасъ всѣхъ разрядовъ (223). Так. обр., зимою населеніе города увеличивалось болѣе чѣмъ вдвое отъ прилива бродячаго населенія изъ степей.

Но между двумя южно-днѣпровскими повѣтами есть также разница въ отношеніи къ козачеству. Въ Каневѣ оно противопологается осѣдлому населенію, а его дѣйствія—интересамъ этого послѣдняго: люстраторы, очевидно, со словъ городскихъ жителей, отмѣчаютъ подъ особою рубрикою „вредъ отъ козаковъ“; даже болѣшій, чѣмъ отъ татаръ, именно: въ восточныхъ степяхъ, которыя городскіе жители могли эксплуатировать временными наѣздами, козаки овладѣли лучшими угодьями пчеловодства, охоты и рыболовства: „они живутъ тамъ (въ Сѣвирскихъ уходахъ) постоянно на мясѣ, на рыбѣ, на меду... сытять тамъ себѣ медъ, какъ дома“¹⁾. Проведя, так. обр., лѣто среди столь дикой роскоши, на зиму разсѣянное населеніе степей спѣшитъ въ городъ и остается здѣсь до слѣдующей весны, чтобы опять уйти или въ степь („поле“) за Днѣпромъ, или внизъ рѣкою „въ козацтво“. Такъ совершало оно правильные весенніе и осенніе перелеты отъ осѣдлаго состоянія къ бродячему. Однако и здѣсь началось уже приуроченіе этой подвижной массы къ гражданскому состоянію прочихъ классовъ общества; а именно: часть козаковъ остается уже на постоянномъ жительствѣ въ городѣ въ качествѣ слугъ у мѣщанъ и бояръ; остальные, продолжающіе лѣтомъ ходить „въ козацтво“, уже должны нести нѣкоторую службу начальству замка²⁾. Такъ уже здѣсь вольная колонизація стремилась примкнуть къ городской. Еслибы дальнѣйшія условія общественности Литовскаго государства не воспрепятствовали, можно было бы ожидать наилучшихъ результатовъ отъ такого сліянія козачины съ городскими общинами.

¹⁾ Арх. Юг. Р., ч. VII, I, стр. 103.

²⁾ См. выше стр. 46 и 47.

Это послѣднее явленіе составляетъ особенную характеристическую черту Черкаскаго повѣта. Никакихъ жалобъ на козаковъ, никакого противопоставленія ихъ горожанамъ здѣсь нѣтъ. Козаки входятъ уже тѣснѣйшимъ образомъ въ составъ городской общины; королевскія грамоты, адресованныя городу Черкасамъ, именуютъ и козаковъ въ числѣ прочихъ постоянныхъ жителей повѣта¹⁾; а одинъ изъ такихъ актовъ надписанъ: „отаману, войту и всѣмъ мѣщанамъ черкаскимъ“²⁾. Сами граждане г. Черкасъ, защищая свои интересы на судѣ короля противъ старостъ, защищаютъ, вмѣстѣ съ тѣмъ, и интересы козаковъ³⁾. Само собою разумѣется, что такое пріуроченіе козачества къ городскимъ общинамъ становится все менѣе и менѣе возможнымъ, по мѣрѣ того, какъ приближается преобразование самой городской общины въ сословно-мѣщанскую по западно-европейскому образцу. Поглощеніе козачины городскими общинами должно было видоизмѣнить не только типъ козачества, но и характеръ мѣщанскаго города. Козаки, примыкавшіе къ городамъ, мало по малу основывались тамъ на постоянное жительство, обзаводились семействами, отвыкали отъ бродячей жизни, но, вмѣстѣ съ тѣмъ, отнюдь не хотѣли подчиняться общимъ податнымъ и административнымъ условіямъ мѣщанства. Въ концѣ XVI в. они уже превышали неизмѣримо своею численностью небольшую горсть мѣщанъ и официально въ люстраціяхъ именовались „непослушными“. Они были уже при всѣхъ украинныхъ замкахъ. Все это влзвало безплодныя попытки правительства (Сигизмунда-Августа въ 70-хъ и Стефана Баторія—въ 80-хъ годахъ) къ образованію такъ назыв. „городоваго козачества“, особаго военно-служилаго класса, съ раздѣленіемъ на полки (по городамъ) и съ назначеніемъ отъ правительства (отъ руки короннаго гетмана) особаго начальника для нихъ⁴⁾. Всѣмъ извѣстно, что исторія привела

¹⁾ Ак. Южн. и Зап. Росс., II, № 133, 140.

²⁾ Ibid., № 123.

³⁾ См. № XVII.

⁴⁾ См. Ак. Южн. и Зап. Рос., II, № 149. Гораздо успѣшнѣе дѣйствовала мѣстная власть, соединяя иногда козаковъ въ одно ополченіе для борьбы съ татарами: такъ въ

къ иному результату: все городское и сельское населеніе обратилось въ козачину, все гражданское управление уступило мѣсто военному, но за то свободному и выборному. Для насъ пока достаточно замѣтить, что путемъ козацкой осѣдлости всѣ пустынные повѣты густо заселились въ теченіи немногихъ десятилѣтій.

Но пока, въ пол. XVI в., этого не случилось; превращеніе городовъ и селъ въ военныя общины совершилось гораздо позже. Между тѣмъ волны свободного бродячаго населенія приливали съ сѣвера все болѣе и болѣе; онѣ не вмѣщались, такъ сказать, въ тѣсныхъ предѣлахъ городовъ и положили основаніе отдѣльной колонизаціи степей внѣ украинскихъ зѣмковъ,—за порогами Днѣпра, куда мы должны за нимъ послѣдовать.

Не всѣ козаки бросали бродячую жизнь, примкнувъ къ городамъ; по прежнему большинство козацкаго населенія уходитъ весною въ безграничныя степи, маняція къ завѣтнымъ берегамъ Чернаго Моря. Исчезая въ степи или въ порогахъ Днѣпра, что дѣлалъ тамъ козакъ, какую жизнь онъ велъ? Люстраціи лишь отчасти вскрываютъ предъ нами таинственную жизнь бродниковъ: козакъ разставлялъ охотничьи сѣти для безчисленнаго множества степной дичи; онъ ловилъ рыбу въ широкихъ плавняхъ Днѣпра и его притокахъ, которые были наполнены ею; въ глухихъ, невѣдомыхъ лѣсахъ по Самарѣ и Орели онъ стерегъ природныя борта и сытилъ медъ. Но не въ этомъ только заключалось „козацтво“: другую, болѣе цѣнную добычу подстерегали козаки въ безмолвныхъ степяхъ за Тясминомъ и Ворсклою. Тамъ, на встрѣчу русской козачинѣ, шла другая; другіе люди, также называемые козаками, выходили изъ татарскихъ улусовъ и турецкихъ крѣпостей (Очакова, Бѣлгорода). Тѣ и другіе были бездомные удалыцы и луговые пираты; глубокая разница заключалась не въ нихъ са-

1575 кіевскій воевода отправилъ на встрѣчу татаръ къ устью Тясмина (у Чернаго лѣса) козаковъ кіевскихъ, черкасскихъ и каневскихъ; въ то время какъ татары опустошали поселенія около Снявы, козаки, подъ предводительствомъ Богданка, вторглись въ Крымъ за Перекопъ и опустошили окрестную страну.

михъ, а въ тѣхъ націяхъ, изъ которыхъ они вышли, и по характеру которыхъ опредѣлялись цѣли и значеніе дѣятельности козаковъ обѣихъ странъ: татарскіе козаки были только хищники, русскіе совершали свои набѣги съ двойною цѣлю: изъ видовъ личнаго грабежа и постоянного стремленія раздвинуть русскіе предѣлы на счетъ „поганства“. Въ числѣ доходовъ черкаскаго старосты стоитъ „доходъ отъ *бутынокъ*“: „когда червашенинъ добудетъ бутынокъ, или „языковъ“ (плѣнниковъ) изъ людей непріятельскихъ, тогда староста получаетъ изъ этого бутынка (добычи) одну самую лучшую вещь: коня, зброю, или плѣнника, а остальные вещи и плѣнники идутъ въ пользу пріобрѣтателя. Также, когда приходятъ козаки изъ непріятельской земли съ добычею, то старостѣ одна наилучшая вещь“¹⁾). Итакъ, на пограничѣ шла постоянная война; татарскія улусы и турецкіе предѣлы были для черкасцевъ постоянно землею непріятельскою, все равно, находится ли Виленское правительство въ мирѣ съ Турціею и Крымомъ, или нѣтъ. Набѣги ради добычи не считаются позорными—разбойничьими; это правильный доходъ отъ общепринятаго промысла, который государство обложило налогами. Этимъ ремесломъ занимаются не одни козаки, но и мирные граждане Черкасъ; для козаковъ оно составляетъ только спеціальнѣйшій, особеннѣйшій ихъ видъ промысла, составляетъ самую сущность „козацтва“. Козаковали и сами старосты; не стыдились князя (изъ очень богатыхъ и могущественныхъ фамилій) вести жизнь броднивовъ; очевидно, тогдашнее лучшее русское общество видѣло въ козакованѣхъ не презрѣнный промыселъ разбоя, а богатѣйшее воинство—піонера національнаго движенія на югъ—къ Черному морю. Какъ для этой важной цѣли, такъ и для промышленныхъ предпріятій, степовикамъ необходимо было найти точку опоры и пристанище въ самой глубинѣ степей; труднѣе становилось козакамъ примыкать, хотя временно, къ городскимъ общинамъ. Съ каждымъ годомъ скоплялась все большая масса ихъ въ степяхъ; необходимо было имъ свить себѣ постоянное

¹⁾ Арх. Юг. Рос., ч. VII, I, стр. 83.

гнѣздо въѣ района тогдашнихъ господарскихъ зѣмковъ. Тогда зарождается т. н. низовая козачина; является на свѣтъ знаменитое Запорожье.

Несомнѣнно, что уже съ начала XVI в. бродячіе элементы въ степяхъ временно скоплялись въ массы для отпора татарамъ. Мертвыя степи поглотили навѣки эту исторію темныхъ битвъ; единицы и массы гибли въ степяхъ и въ порогахъ безслѣдно. Тамъ не было пристанища и защиты для нихъ ближе черкаскаго зѣмка. Первое основаніе сплоченью бродячихъ козацкихъ силъ въ Запорожьѣ положено царемъ Іоанномъ Грознымъ: идя подѣ Очаковъ, дѣякъ Ржевскій въ 1556 г. соединилъ, подѣ своимъ начальствомъ днѣпровскихъ козаковъ, которыми предводительствовали отаманы Млинскій и Михаилъ Есковичъ. Тогда-же (какъ упомянуто выше) кн. Дмитріемъ Вишневецкимъ отъ имени Московскаго правительства было построено укрѣпленіе на о—въ Хортицѣ. Хотя въ 1558 г. Хортицкое укрѣпленіе имъ было оставлено предѣ новымъ напоромъ татаръ; однако, дѣло, начатое Грознымъ и Вишневецкимъ не погибло: въ Запорожьѣ осталось гнѣздо той низовой вольницы, которая послужила потомъ зерномъ будущей Сѣчи. Въ 1561 г., когда кн. Дм. Вишневецкій просилъ короля о позволеніи ему вернуться въ границы Литовскаго государства, то, вмѣстѣ съ тѣмъ, прислалъ королю „листокъ“, писанный къ нему отъ козаковъ „съ Низу“, въ которомъ они просили, что бы имъ выданъ былъ охранный королевскій листъ, съ позволеніемъ возвратиться въ государство, съ тѣмъ что бы этотъ листъ былъ данъ на имя кievскаго воеводы. Король увѣдомилъ о томъ кievскаго воеводу и приказалъ, чтобы онъ дѣйствовалъ по соглашенію съ Вишневецкимъ, а именно: козаковъ принять; но если между ними найдутся тѣ, которые недавно разорили Очаковъ, то что бы они не останавливались въ украинскихъ зѣмкахъ, а шли бы въ Могилевъ и Полоцкъ, откуда будутъ препровождены въ Лифляндію на службу, за что король обѣщаетъ имъ жалованье¹⁾.

¹⁾ Ак. Юж. и Зап. Р., II, 143.

Итакъ низовые лугари продолжаютъ и безъ Вишневецкаго, въ теченіи четырехъ лѣтъ, составлять сплоченную массу, имѣютъ, конечно своего предводителя, свое пристанище (б. м. на той-же Хортицѣ) и совершаютъ смѣлый и удачный набѣгъ на отдаленный Очаковъ. Въ 1561 году Вишневецкій эмигрировалъ опять изъ Московскаго государства. Но въ слѣдующемъ году этотъ истинный козакъ по натурѣ, не усидѣлъ спокойно дома, снова отправился искать приключеній, то на службѣ татаръ, то на службѣ московскаго царя. Въ 1563 г. онъ отправился завоевать молдавскій тронъ, но, будучи схваченъ и выданъ султану, былъ казненъ въ Константинополѣ.

Такимъ образомъ, несомнѣнно, что въ первый разъ возникаетъ осѣдлость въ порогахъ при Грозномъ и Вишневецкомъ. Раньше вовсе нѣтъ слѣдовъ колонизаціи этихъ отдаленныхъ степей. Вишневецкій первый собралъ бродячихъ низовыхъ козаковъ въ одно войско; у него были уже атаманы козачьи, онъ указалъ путь движенія—Крымъ, Турцію и Молдавію; онъ же первый положилъ основаніе ихъ укрѣпленному лагерю на Хортицѣ, хотя и преждевременно. Съ того времени, степи до пороговъ и за порогами Московское государство считало своей территоріею и вслѣдъ за тѣмъ намѣревалось основать новое укрѣпленіе между Хортицею и Черкасами (какъ упомянуто выше¹⁾). Польско-литовское правительство не признавало за московскимъ правъ на территорію до пороговъ; но степи за порогами, повидимому, оставались во власти Московскаго государства.

Съ тѣхъ поръ, жизнь Запорожья можетъ быть прослѣжена почти непрерывно въ XVI и нач. XVII в. Унія 1569 г. не только не уничтожила зародышей самостоятельнаго козачьяго общества на Низу, но оживила его дѣятельность и увеличила его составъ новымъ приливомъ гонимыхъ элементовъ русской національности, православнаго вѣроисповѣданія и крестьянскаго состоянія. Въ

¹⁾ См. Ак. Юж. и Зап. Рос., II, № 134.

70-хъ и 80-хъ годахъ видны уже ясныя признаки прочной осѣдлости козаковъ въ порогахъ. Козакъ, захвативъ добычу на войнѣ или охотѣ, уже не спѣшилъ съ нею на сѣверъ, въ днѣпровскіе города, гдѣ прежде продавалъ ее и, проживъ въ свое удовольствіе зиму, на лѣто опять отправлялся за поисками добычи; теперь, по свидѣтельству очевидца (дяди лѣтописца Бѣльскаго - Орнишевскаго, который самъ предводительствовалъ козаками въ 1580 г. по назначенію отъ правительства)¹⁾, козаки хотя и возвращаются въ большинствѣ на зиму въ города, но на островахъ днѣпровскихъ оставляютъ уже стражу „въ куренѣ“ (т. е. въ земляномъ окопѣ), снабженномъ пушками, которыя отняты у турокъ; стража состояла изъ нѣсколькихъ сотъ человѣкъ. Численность козаковъ, собирающихся въ толпы, возросла уже до нѣсколькихъ тысячъ. Сообразно съ этимъ, возростала и дерзость ихъ предпріятій; они совершали походы на Очаковъ, Тегиню (Бендеры), Бѣлгородъ²⁾. Тогда въ обществѣ явилась мысль дать имъ правильную организацію, обративъ ихъ дѣятельность на постоянную пользу государства. Мысль эту высказывали нерѣдко частныя лица, болѣе просвѣщенныя и болѣе знакомыя съ Украиною; такъ хроникеръ Бѣльскій указывалъ, что необходимо дать козакамъ постоянную осѣдлость на одномъ изъ острововъ Днѣпра, укрѣпивши его; для этого онъ указывалъ островъ Коханню, между порогами въ 40 мильяхъ отъ Кіева; его избрали сами козаки для своей сторожи. Указывалъ также на о—въ Хортицу, ссылаясь на примѣръ Вишневецкаго, и на третій Томаковку, служащій преимущественнымъ мѣстомъ жительства козаковъ, главнымъ ихъ „замкомъ“—укрѣпленіемъ. Бѣльскій проектировалъ дать такимъ поселеннымъ козакамъ начальство отъ короля и назначить имъ жалованье (Bielsky, 718—719). Но польское правительство смотрѣло на этотъ вопросъ

¹⁾ Kron. Bielsk. 759 и 777.

²⁾ Въ 1574 г. совершенъ извѣстный походъ въ Молдавію Свирговскаго и Бастана съ 1200 чел., между которыми было 200 браславскихъ козаковъ. Въ 1577 г. походъ туда-же Подковы, Шаха и Конницкаго.

другими глазами: въ 1578 г. король поручилъ кievскому воеводѣ разогнать „лотровъ, собравшихся на Низу“; но самъ король заявлялъ татарамъ, что уничтожить козацкія поселенія на Низу трудно, ибо они находятъ себѣ пріютъ въ Московскомъ государствѣ. Въ 1583 году, дѣйствительно, когда казаки разорили новое турецкое укрѣпленіе Ягорлыкъ и совершили походъ подъ Бендеры, то король велѣлъ ихъ ловить на возвратномъ пути; но они ушли кievскою украиною за московскую границу (Albetrandi: Rapowanie St. Batorego, 237, 239).

Для организаціи низоваго козачества не сдѣлано было ничего польско-литовскимъ правительствомъ, и вся заслуга послѣдующей колонизаціи степей козачиною безраздѣльно принадлежитъ самимъ народнымъ массамъ, которыхъ влекли сюда не жажда бродяжничества и разбоя, а глубокій и здравый историческій инстинктъ.

IV.

Направление колонизации и этнографическій составъ населенія южной Руси.

Не смотря на несовершенства способовъ колонизаціи южной Руси въ XVI в., заселеніе этой страны шло своимъ, хотя и медленнымъ, путемъ. Главнѣйшая роль въ этомъ великомъ историческомъ процессѣ принадлежитъ массамъ простаго народа, который наполнялъ собою городскія и сельскія общины (преимущественно на государственныхъ земляхъ), который, наконецъ, проложилъ новые пути колонизаціи степей чрезъ козачину. Стремленіе народа на югъ было столь энергично и устойчиво, что его не могли удержать и остановить періодическія истребленія жителей татарами, турками и волохами.

Въ высшей степени важно знать, откуда же шла эта неистощимая колонизаціонная струя и какой именно народъ давалъ и возобновлялъ колонизаціонные элементы степей.

Колонизація южной Руси направляется отъ сѣвера къ югу; именно: переселенцы, заселявшіе постепенно южную Русь, шли изъ Бѣлоруссіи, т. н. Литвы, т. е. сѣверо-западной части той же Бѣлоруссіи, Полѣсья и изъ Московскаго государства, — но ни откуда больше.

По люстраціоннымъ актамъ можно опредѣлить самые этапы переселеній. Оказывается, что Бѣлоруссія (и отчасти Московское

государство) снабжаютъ колонистами сначала сѣверныя—полѣсскія части Кіевщины (Мозырскій, Овруцкій, Любечскій и Остерскій повѣты); затѣмъ отсюда и отчасти непосредственно изъ Бѣлоруссін идутъ поселенцы въ южныя, собственно украинныя, повѣты. Прослѣдимъ эти станціи переселеній и для этого начнемъ съ сѣверныхъ повѣтовъ.

Самый сѣверный изъ правобережныхъ повѣтовъ—Мозырскій ¹⁾ въ пол. XVI в. нуждался въ новыхъ поселенцахъ, не смотря на свое укромное и относительно обезпеченное положеніе. Въ составѣ мѣщанъ и крестьянъ гор. Мозыря въ 1552 г. указано множество людей *прихожихъ*; напр. Пронецъ прихожій, Гридко прихожій, Алексѣй прихожій, Данило прихожій, Василій прихожій, Степанъ прихожій, Елисей прихожій, Копоть прихожій и т. д. Всего съ такою отмѣткою можно насчитать здѣсь до 30 поселенцевъ. Откуда они пришли не указываются; но это можно безошибочно опредѣлить по другимъ указаніямъ; именно, въ меньшемъ количествѣ случаевъ, вмѣсто такой глухой отмѣтки, обозначается то мѣсто, откуда явился переселенецъ; напр., такъ: Андронъ Чичерянинъ, Василь Чичерянинъ, это переселенцы изъ Чичерена (теперь города Минской губ.); другіе пришли изъ Слуцка (также нын. Мин. губ.): Яцко Случанинъ, Мартинъ Случанинъ, Яковъ Случанинъ; большее число пришло изъ Глуска (м. также Мин. губ.); Хома Глушанинъ, Несынъ Глушанинъ, Василій Глушанинъ, Сухачъ Глушанинъ, Калита Глушанинъ. Не менѣе идетъ изъ Бобруйска: Сысой Бобруянинъ, Оксета Бобруянинъ, Занко Бобруенинъ, Вулько Бобруенинъ, Проць Бобруйковичъ. Иные пришли изъ Турова: Семень Туровичъ, Гришко Туровичъ, Хилимонъ Туровичъ, Сава Туровичъ, Гринъ Туровичъ. Другіе изъ Литвы: Иванъ Литвинъ, Игнатъ Литвинъ. Наконецъ здѣсь же являются и москвичи не въ маломъ числѣ: Иванъ Москаль, Федко Московчичъ, Денисъ Москалевичъ, Степанъ Москаль, Андрей Москаль.

¹⁾ Арх. Юго-Зап. Р., Ч. VII, т. I, N LXXXV.

Нужно замѣтить, что, кромѣ приведенныхъ, какъ глухихъ, такъ и опредѣленныхъ отмѣтокъ, нѣтъ никакихъ другихъ о мѣстѣ происхожденія колонистовъ; отсюда слѣдуетъ заключить, что никакая другая страна, кромѣ Бѣлоруссіи, Полѣсья и Москвы, не давала поселенцевъ для этой мѣстности.

Колонисты, минуя сѣверные повѣты, шли и прямо дальше, или переполняя ихъ, шли въ болѣе южные предѣлы Кіевщины, увлекаая за собою и коренныхъ жителей сѣверныхъ повѣтовъ. Подвинемся и мы за ними къ югу. Въ Чернобыльскомъ повѣтѣ въ томъ же 1552 г. находимъ опять Глушанъ (Робка, Корнеець, Скоруба, Гринець, Олексеець, Сачка, Санецъ, Шетинъ), Туровцевъ (Ганонъ-Туровець, Михайль Туровець, Пилать, Еремей, Харко, Занько, Мартинъ, Павелъ и др. Туровцы же), Свислочанъ, Кричевцевъ (Яковъ Кричевецъ), Петриковцевъ (Семень), Чичерцевъ (Омелянецъ Чичершинъ), Мстиславцевъ (Гапонецъ), Москалей: Гарасимецъ Москаликъ, Митко Москаликъ, Но тутъ уже есть и Мозыряне (Купецъ). Изъ всѣхъ переселенцевъ въ Чернобылѣ отмѣченъ одинъ Волынецъ.

Такое движеніе колонизаціи изъ Бѣлоруссіи наблюдается и на лѣвомъ берегу Днѣпра; между остерскими мѣщанами находимъ туровцевъ (Гринъ), бобруянъ (Хведко) и москалей (Опанасъ Москаль, Хведко Москаль). И здѣсь, кромѣ упомянутыхъ, нѣтъ никакихъ другихъ указаній о мѣстѣ происхожденія колонистовъ, за исключеніемъ одного Волошенина (Данило).

Спускаясь, вслѣдъ за переселенцами, къ среднимъ украиннымъ повѣтамъ—Кіевскому и Житомирскому, видимъ, что колонистовъ для нихъ давали тѣже сѣверно-русскія земли съ присоединеніемъ повѣтовъ, уже нами пройденныхъ. Между Кіевскими мѣщанами въ 1552 г. именуются: Митко Полоцко (sic), Петрокъ Литвинъ, Сорко Литвинъ, Иванъ Литвиное (sic), Наумъ Черниговецъ, Андрей Мозырининъ, Пашко—тоже; нѣсколько москалей: Богданъ Москаль, Опанасъ Москаль. Но въ Кіевскомъ повѣтѣ къ указаннымъ колонизаціоннымъ элементамъ присоединяются въ значитель-

ной степени т. н. *севруки*, т. е. жители Сѣверщины,—этотъ главный элементъ заселенія южной Украины; въ числѣ кievскихъ мѣщанъ были: Каленикъ Севрукъ, Хомица Севрукъ, Охмать Севрукъ, Иванъ Себастьяновичъ Севрукъ, Ив. Мотыничъ Севрукъ, Карай Севрукъ, Томило, Машко и Шкода Севруки. Въ жалобѣ новооснованной кievской слободы, близъ ц. Софіи, колонисты говорятъ о себѣ, какъ пришельцахъ изъ разныхъ отдаленныхъ странъ, но въ числѣ ихъ именуется Шимко Мстиславецъ и Опанасъ Полочанинъ. Тутъ же именуется нѣкій Зигмунтъ, но это м. б. только прозвище.

Опять и здѣсь—въ Кievѣ, между городскимъ и сельскимъ населеніемъ не указывается никакихъ другихъ инородческихъ примѣсей, за исключеніемъ армянъ, которые не въ маломъ числѣ вошли въ составъ жителей кievской городской общины.

Болѣ сложные колонизаціонные элементы попадали въ Житомиръ и его повѣтъ; именно здѣсь въ колонизаціонномъ движеніи участвуетъ уже и русское населеніе Волини, какъ и слѣдовало ожидать, въ виду близкаго сосѣдства страны. Такъ между мѣщанами г. Житомира находимъ Марка изъ Полоннаго, Павла Скочва и Терешка, также Мивиту Слесарева изъ Волини, Занца изъ Корца, Иванца и Тишу изъ Луцка. Но и здѣсь преобладаютъ пришлецы бѣлорусскіе, ваковы: Селивонъ прихожій изъ Бобруйска, Степанъ Халеевичъ изъ Турова, Малый Случанинъ, Михаилъ Бобруянинъ, Кузма Бобруянинъ, Щербачъ изъ Бобруйска, Левонъ изъ Глуска, Павелъ изъ Копыля, Гридко изъ Копыля, а также изъ сѣверныхъ повѣтовъ Кievщины: Максимъ изъ Мозыря, Гриманъ Мишковичъ изъ Овруча, Яновець изъ Овруча, Иванъ—оттуда же, Ёдець—также, Мацко изъ Овруча, Михаилъ изъ Овруча, Вакулка—оттуда же, Мартинъ изъ Овруча; так. обр., для Житомира ближайшею колонизаціонною станціею былъ сосѣдній Овручъ.

Въ составѣ частновладѣльческаго крестьянства, во всѣхъ случаяхъ, гдѣ указано происхожденіе колонистовъ, явленія остаются тѣже; такъ между людьми п. Тыши были: Яковъ Случанинъ,

Омельянъ Глушенинъ. Въ огромномъ большинствѣ прочихъ случаевъ отмѣчается просто „прихожій“ безъ обозначенія откуда.

Наконецъ, въ самыхъ южныхъ повѣтахъ—Черкаскомъ и Каневскомъ, поселенцы, прошедшіе нѣсколько колонизаціонныхъ этаповъ, уже утрачиваютъ въ своихъ прозвищахъ наименованіе бывшей родины ихъ. Однако, и въ г. Черкасахъ въ 1552 г. отмѣчено нѣсколько такихъ прозваній, и всѣ они указываютъ на Бѣлоруссію и Сѣверщину: Сидоръ Севрукъ, Гринець Мозырянинъ, Васко Черниговецъ. Другихъ указаній нѣтъ. Въ украинскихъ повѣтахъ, особенно въ лѣвобережныхъ частяхъ ихъ (нынѣшней Полтавщинѣ), направленіе колонизаціи можетъ быть опредѣлено и другимъ путемъ, а именно: пришлое населеніе шло сюда первоначально на время, для лѣтнихъ промысловъ рыболовства, пчеловодства и охоты; зимой же возвращалось назадъ—домой; это т. н. „уходники“; изъ числа ихъ нѣкоторые и осѣдали на югѣ на постоянное жительство. Мимо Кіева весною внизъ по Днѣпру, а лѣтомъ вверхъ совершался перелетъ этого подвижнаго населенія. Спрашивается, откуда же оно шло? Люстраціи отвѣчаютъ положительно: „уходники: мозырцы, могилевцы, рогачевцы, рѣчичане и иные чужеволостцы, которые рыбу ловятъ ниже Кіева, тые вси, идучи назадъ у верхъ, даютъ у Кіевѣ воеводѣ мыта десятую рыбу“ ¹⁾. Относительно каневскихъ уходовъ, при уст. Сулы, замѣчается: „сею году (1552) ходили тамъ кіяне, лони—могилевцы“ ²⁾. О черкаскихъ уходахъ по Днѣпру, Ворсклѣ, Орели, Тясмени, Ингулахъ и Самарѣ люстрація 1552 г. говоритъ: „староста теперешний уходы верху писанья вси даетъ кіяномъ, чернобыльцомъ, мозырцомъ, петриковцомъ, быховцомъ, могилевцомъ и инымъ чужегородцомъ“ ³⁾.

Направленіе колонизаціи съ сѣвера на югъ, внизъ по теченію Днѣпра, не только опредѣлялось географическими условіями, но отчасти указывалось и нѣкоторыми правительственными мѣрами;

¹⁾ Арх. Ю.-З. Р., ч. VII, т. I, стр. 112.

²⁾ Ibid. 101.

³⁾ Ibid. 85.

именно, постройка замковъ въ южныхъ безлѣсныхъ степяхъ (Кіевскаго, Каневскаго, Черкаскаго) возлагалась на т. н. „добродеревцевъ“, т. е. жителей лѣсной полосы верхняго и средняго Днѣпра. Отсюда правительство сгоняло какъ самое населеніе, опытное въ плотничныхъ работахъ, такъ и матеріалы для постройки. Массы этого народа, узнавши невольню путь на благодатный югъ, не всѣ возвращались домой, или, возвратившись, вновь предпринимали уже добровольное переселеніе въ степи, гдѣ несмѣтное богатство рыбы, звѣрей, птицъ, меду, плодовъ, овощей и хлѣба сулило жизнь привольную, хотя и полную приключеній. Гнетъ сельскаго населенія, постепенно развивавшійся во внутреннихъ областяхъ Литовскаго государства, составлялъ, наконецъ, послѣднюю—соціальную причину направленія колонизаціи съ сѣвера на югъ.

Что касается до колонизаціи изъ Московскаго государства въ южно-украинныя повѣты, то разнообразныя причины, вызывавшія ее, могутъ быть сведены къ двумъ главнымъ, а именно: эмиграціи недовольныхъ изъ Москвы и правительственнымъ мѣрамъ Московскаго государства. Эмигрировали преимущественно лица высшаго класса. Такое эмиграціонное движеніе, какъ извѣстно, усилилось въ послѣдніе годы правленія Іоанна III и особенно при Василии и Іоаннѣ. Эмиграція направлялась въ южно-русскіе повѣты Литовскаго государства, въ чемъ согласовались и желанія самихъ эмигрантовъ и намѣренія Литовскаго правительства. Сами выходцы избирали такія части государства, гдѣ надѣялись встрѣтить русское и православное населеніе; они избирали Волинь (какъ впоследствии кн. Курбскій), но преимущественно шли въ Кіевщину и именно въ ея южныя предѣлы, гдѣ предстояла имъ борьба съ татарами, т. е. съ тѣмъ же врагомъ, съ которымъ приходилось имъ бороться въ Москвѣ, и гдѣ представлялось мало шансовъ столкнуться со своими прежними соотечественниками и, слѣдов., подвергаться суровымъ искушеніямъ совѣсти измѣнника. Подобныя же соображенія заставляли и правительство Литовскаго государства испомѣщать ихъ на югъ—въ Черкасахъ и Каневѣ. Здѣсь видимъ

мы дѣйствующими: князя Путивльскаго, кн. Пронскаго и др. Для образца судьбы московской эмиграціи, приведемъ примѣръ изъ генеалогической исторіи одной вѣтви рода кн. Хованскихъ.

Въ 1609 г., декабря 27, Григорій Сафоновичъ Москвитинъ, сынъ боярскій, явился предъ житомирскимъ урядомъ и подалъ письменное заявленіе о томъ, что онъ, въ бытность свою въ Москвѣ дворяниномъ при дворѣ в. кн. Василя, зналъ тамъ кн. Ивана Хованскаго ясельничимъ, т. е. конюшимъ, а затѣмъ, по смерти его, сдѣланъ былъ ясельничимъ родной братъ его—кн. Петръ. Третій братъ Данило жилъ въ вотчинахъ своихъ и братнихъ; но этотъ Данило былъ введенъ въ немилость в. князя и съ Остаф. Дашкевичемъ выѣхалъ изъ Москвы, а когда Дашкевичъ сдѣлался старостою каневскимъ и черкасскимъ, то кн. Хованскій остался при немъ на службѣ рыцарской. Узнавши о томъ, п. Немировичъ, воевода кievскій, перевелъ его въ Кіевъ. Младшій сынъ его Михайло былъ застрѣленъ татарами при одной битвѣ, Дан. Хованскій умеръ въ глубокой старости; сынъ его Денисъ остался въ Кіевѣ; когда воеводою кievскимъ сдѣлался Альбрехтъ Пронскій, то татары напали на Кіевъ и взяли въ полонъ множество народу; при погонѣ за ними и отбитьъ полона, Дениса Хованскаго подстрѣлили, и онъ потомъ, недѣлю спустя, умеръ въ Кіевѣ, „гдѣ я и самъ въ товариствѣ з онимъ Хованскимъ и з иными сыны боярскими, служачими королю его милости, въ той потребѣ былъ“. Денисъ оставилъ 4 сыновей: Богдана, Павла, Ивана и Дмитрія, прозыв. Грозу, которые были живы во время показанія; изъ нихъ Дмитро служилъ дому князей Острожскихъ ¹⁾. Въ этомъ разказѣ сомнительна долговѣчность разказчика; прочіе факты могутъ быть приняты за вполне достовѣрные.

Московское правительство, во времена Грознаго, направляло само своихъ подданныхъ въ южно-русскіе предѣлы Литовскаго государства: извѣстны походы кн. Дм. Вишневецкаго и дьяка

¹⁾ Кіев. Ц. Арх., Кн. № 11, л. 291 и слѣд.

Ржевскаго; были указаны уже попытки Московскаго правительства укрѣпиться на нижнемъ теченіи Днѣпра.

Указаннымъ направленіемъ колонизаціи уже отчасти разрѣшается вопросъ: *Къ какому этнографическому типу принадлежало это, повидимому, сбродное украинное населеніе?* Что въ немъ должна быть примѣсь разныхъ инородческихъ элементовъ, въ томъ не можетъ быть сомнѣнія; но было ли въ немъ одно центральное зерно, или это была новая смѣсь русскаго, польскаго и восточнаго племенного начала (какъ иногда думаютъ)? Ниже будутъ представлены несомнѣнныя данныя, взятая изъ люстрацій полов. XVI в.; но напередъ не мѣшаетъ справиться со взглядами на этотъ вопросъ самихъ тогдашнихъ современниковъ—поляковъ и русскихъ. Полякъ Папроцкій въ своемъ стихотвореніи: „*Rapozza*“ (изд. 1575) такъ изображаетъ достоинства населенія украинной Руси: „не думайте, что я лъщу *русскимъ*; я недавно еще живу между ними и не съ ними воспитывался; но я тотчасъ оцѣнилъ ихъ славныя дѣла, которыя заслуживаютъ вѣчной памяти въ потомствѣ. Не одинъ разъ въ году эти достойные люди преслѣдуютъ татаръ и подвергаются опасностямъ войны. Какъ мужественные львы, охраняютъ они все христіанство; почти каждый изъ нихъ можетъ назваться Гекторомъ. Не имѣя отъ васъ (авторъ обращается къ полякамъ) никакой помощи, они доставляютъ вамъ такое спокойствіе, какъ откармливаемымъ воламъ. А вы, считая себя выше ихъ, выпрашиваете себѣ въ этихъ областяхъ имѣнія. Неприлично мудрому человѣку помогать чужаго; не годится богатому пренебрегать убогимъ. У Подолянъ не различишь, кто панъ, а кто слуга; нѣтъ у нихъ ни на грошъ гордости...; слава этого народа распространена всюду, и останется за ними во вѣки вѣчныя, хотя бы Польша и погибла. Что дѣлалъ Геркулесь, который побивалъ гидръ и не щадилъ земныхъ боговъ, то на Руси съумѣетъ сдѣлать каждый. Самсонъ разорвалъ челюсти льву; подобные подвиги въ наше время русаку за обычай. Могущественный турокъ разинулъ на насъ пасть, и храбрые русаки не разъ совали въ нее руку. Устремился бы онъ

съ многочисленнымъ войскомъ на Польшу, но останавливаетъ его русская сила. Бросаются русскіе въ пропасть войны, пренебрегая опасностями“... и т. д.¹⁾. Итакъ, полякъ воспѣваетъ доблести украиннаго населенія, какъ русскаго, отличая его отъ поляковъ, именно, какъ націю, и изображая его достоинства, какъ національно-русскія. И это онъ говоритъ преимущественно о Подоліи, странѣ, гдѣ относительно скорѣе можно ожидать прилива польскихъ элементовъ. Гваньини, издавшій свое сочиненіе въ 1585 году, такъ говоритъ о національности населенія юго-западной Руси: „Волиняне суть люди храбрые и воинственные, они русскіе по языку, нравамъ и религіи“. Но для насъ интереснѣе свѣдѣнія, сообщаемыя имъ о населеніи собственно украинномъ: черкасскомъ и каневскомъ: „Удаляясь на полдень отъ Кіева (говоритъ онъ), встрѣчаемъ городъ Черкасы, расположенный на Днѣпрѣ; его жители называются черкасами и живутъ длинной линіею вдоль Днѣпра. Они русскіе и отличаются отъ тѣхъ, которые обитаютъ въ горахъ у Понта Эвксинскаго (т. е. отъ черкесовъ). Они люди воинственные и храбрые, часто ведутъ войну съ татарами перекопскими, живущими въ непосредственномъ ихъ сосѣдствѣ, вторгаются въ ихъ области и захватываютъ добычу. Выше Черкасъ на семь миль по Днѣпру встрѣчается гор. Каневъ, знаменитый воинственными людьми, живущими вокругъ него. Ниже черкасцевъ и каневцевъ нѣтъ никакихъ христіанскихъ поселеній, ибо степи, лишенные поселеній и служація жилищами только для звѣрей, простираются на 40 миль до Очакова—укрѣпленія и города“. Такovy взгляды польскихъ ученыхъ XVI в. о національности южно-русскаго населенія; такіе взгляды, конечно, обязательны и для нынѣшнихъ писателей польскихъ и непольскихъ, ибо для первыхъ, какъ современниковъ, дѣло это было ближе и извѣстнѣе.

Издаваемые нынѣ люстраціонные акты въ полной мѣрѣ подтверждаютъ древній взглядъ на украинное населеніе, какъ исклю-

¹⁾ Переводъ принадлежитъ г. Кулишу; см. „Ист. возсоедн. Руси“, I, стр. 108—109.

чительно русское. Нѣкоторая инородческая примѣсь, неизбежная во всякой націи, нисколько не измѣняетъ вѣрности этого вывода.

Представимъ этнографическій обзоръ южной Руси по повѣтамъ сначала Литовскаго, а потомъ Польскаго государства.

Этнографическій составъ населенія *Каневскаго и Черкаскаго повѣттовъ* представляется въ люстраціяхъ въ слѣд. частяхъ: панское населеніе обоихъ повѣттовъ—русское, какъ видно ясно изъ приведенныхъ выше именъ и фамилій пановъ и бояръ. Важнѣйшій изъ частныхъ владѣльцевъ Черкаскаго повѣта—кн. Путивльскій—выходецъ изъ Москвы. Другая княжеская фамилія—Домонтовъ—обрусѣвшая литовская. Но сюда проторгается уже польскій элементъ (въ незначительномъ числѣ), частію чрезъ женитьбу на русскихъ владѣльцахъ, частію путемъ службы (выше упомянуты Келбовскіе—выходцы изъ В. Польши). Среди слугъ большинство также русское; но здѣсь изрѣдка встрѣчаются также имена или польскія или ополяченныя: Валентый, Янъ Драбъ, Яночко, Себестіанъ Буть, Радко Яцковичъ, Щастный Драбъ. Между слугами находимъ также (опять въ меншинствѣ) и имена восточныя: Мишко Теребердеевичъ, Малыкъ Баша, Иванъ Турчинъ, и только. Если весь довольно многочисленный гарнизонъ гор. Черкасъ (до 214 чел.) причислить къ полякамъ (люстраціи не даютъ поименныхъ списковъ его), то это отнюдь не измѣняетъ дѣла; подвижное и временное населеніе вовсе не должно идти въ расчетъ. Численность его перевѣшивается количествомъ временнаго русскаго населенія—козацкаго (до 250), которое мы также не беремъ въ этнографическіе итоги. И въ Каневскомъ повѣтѣ драбы, повидимому, поляки, напр. Березовскій Енъ (Янъ?). Пушкари—нѣмцы: въ Каневѣ—„пушкарь Симонъ—нѣмецъ изъ Королевца (Кенигсберга), въ Каневѣ жену и дѣтей имѣетъ“. И въ Черкасахъ былъ прежде пушкарь—нѣмецъ—„давній немецъ жонатый Томась Козель“; но когда онъ самъ отказался отъ службы, мѣсто его занялъ „Ворона, родомъ изъ Минска“, очевидно, русскій. Но не эти единицы пришлаго населенія даютъ основной типъ повѣту. Главное

т. е. городское населеніе, мѣщане, и въ Каневѣ и въ Черкасахъ, почти все состоитъ изъ русскихъ. Исключенія изъ общаго числа русскихъ, въ лицѣ нѣсколькихъ единицъ, идутъ въ пользу людей восточнаго происхожденія; напр. въ Каневѣ: Солтанъ Черемшенинъ, Лосищецъ Чемеришенинъ, Чувашь Черемшенинъ, Федко Мордвиновичъ, Есенякъ Черемшенинъ. Въ Каневѣ есть люди и волошкаго происхожденія: Степанецъ Волошенинъ, Игнатъ Волошенинъ.

Немногочисленное количество каневскихъ крестьянъ, 50, (въ Черкасахъ ихъ нѣтъ вовсе) состоитъ все изъ русскихъ. Вообще, въ Каневскомъ повѣтѣ на 223 русскихъ имени можно насчитать 7 польскихъ, 1 нѣмецкое и 8 инородческихъ. Въ Черкасскомъ на 255 русскихъ именъ приходится 7 польскихъ, 1 нѣмецкое и 3 инородческихъ. Въ обоихъ повѣтахъ упоминается нѣсколько православныхъ церквей и ни одной католической.

Въ *Житомирскомъ повѣтѣ* этнографическій составъ землевладѣльческаго класса отличается безпримѣсною чистотою русскаго происхожденія; то были: Вороны, Тыши, Горностаи, Стрыбли и проч. Слугъ въ Житомирѣ въ 1552 г. было 7; всѣ они прихожіе, но откуда, не обозначено; имена ихъ, однако, указываютъ на несомнѣнно русскую національность большинства. Степанъ Чорный, Иванъ Микуличъ, Клима Мисковичъ, Микита Занковичъ, Горайнъ, Перехуновичъ; и лишь одинъ носитъ татарское названіе: Кучузь. Пушкари—нѣмцы. Мѣщанъ въ г. Житомирѣ въ 1552 г. было 52 хозяина; изъ нихъ отмѣчается: Богданъ Петковичъ отчичъ, судя по имени и прозвищу—сербъ и „Ходоръ Турчинъ отчичъ“, если не турокъ, то прихожій изъ Турціи. Затѣмъ все остальное большинство „прихожихъ“, какъ выше указано изъ Бѣлоруссіи, Полѣсья и изъ Волыни не только по мѣсту происхожденія, но и по именамъ и прозваніямъ—русское, каковы напр.: Вакулиха, Евсей, Терешко, Пантелей, Гирка, Селивонъ, Кузма, Максимъ, Степанъ, Ходоръ, Супронъ, Щербачъ, Иванъ Малый. Прозвищъ указывается очень не много, за то весьма характерныя для опредѣленій этно-

графическихъ, каковы: Скочко, Слесаревъ, Стырта, Нелѣповичъ, Кошель, Колесникъ, Епанча.

Что касается до сельскаго населенія, перечисленнаго также поименно въ люстраціи 1552 года, то въ чисто-русскомъ составѣ его самыя тщательныя и придирчивыя поиски не могутъ открыть иноземной и инородческой примѣси. Для примѣра приведемъ всѣ имена крестьянъ п. Олизара Волчковича; то были: Павелъ Сергѣевичъ, Федько Вороновичъ, Остапъ прихожій, Савко прихожій, Степанъ прихожій, Романецъ прихожій, Занько Козаковичъ, Гринецъ, Новакъ, Малютко Степановичъ, Харитонъ Лихичевичъ, Васько Бѣликовичъ, Микита Толкачевичъ, Минько Нестеровичъ, Яковъ Голенищевичъ, Василь Сорока, Занько Городецкій, Игнатъ Капуста, Толкачъ, Максимовичъ, Терешко Горячка (Горачка). Изъ числа именъ крестьянъ прочихъ житомирскихъ владѣльцевъ обратимъ вниманіе на характерныя русскія уменьшительныя формы: Данецъ, Василецъ, Павенецъ, Иванецъ, Хилецъ, Лукьянецъ, Негепецъ. Среди прочихъ именъ крестьянъ преобладаютъ такія типическія южно-русскія формы, какъ Остапъ, Опанась или Панась, Пашко, Ходоть, Мефедко, Грынецъ, Евтухъ, Юшко.

Столь же характерны и немногочисленныя прозвища крестьянъ, приводимыя люстраціею: Толстый, Короткій, Ботвинье, Ласкунъ, Японча, Гири. Чтобы довести точность этнографическихъ наблюдений до крайней степени, отмѣтимъ, что на всѣ имена крестьянъ всего повѣта встрѣчается одно не русской формации, именно Касперъ, и одно трудно опредѣлимое: Бендей—атаманъ селища Черняховскаго. Такой составъ житомирскаго населенія тѣмъ для насъ важнѣе, что этотъ повѣтъ—самый западный изъ повѣтовъ бывшей Кіевской земли. Естественно было бы ожидать, что здѣсь въ числѣ горожанъ и крестьянъ, пановъ и бояръ мы найдемъ наплывъ чужеземнаго, именно польскаго элемента.

Къ опредѣленію этнографическихъ признаковъ ведутъ также и факты, относящіеся къ вѣроисповѣданіямъ (весьма немногочисленные). Въ г. Житомирѣ было нѣкогда (въ XV в.) два католич.

костела Бож. Матери и св. Николая; но первый изъ нихъ, вѣроятно уже въ XV в., „запустѣлъ“, т. е., за неимѣніемъ прихожанъ, служба въ немъ прекратилась; второй въ пол. XVI в. уже вовсе не существовалъ, и селище Поповичи, принадлежавшее ему, обращено въ пользу замка¹⁾). Очевидно, что во времена болѣе мирныя и благоденственныя католико-польское населеніе утвердилось было въ Украинѣ; но послѣ невзгодъ и опустошеній исчезло и не принимало участія въ усиліяхъ и трудахъ колонизаціи. Что касается до православныхъ церквей, то въ 1552 г. въ г. Житомирѣ ихъ было двѣ²⁾).

Этнографическій составъ населенія *гор. Кіева* можетъ быть опредѣленъ довольно точно при помощи поименнаго списка жителей въ люстраціи 1552 г. Здѣсь изъ 450 домовъ, главная часть падаетъ на дома мѣщанъ, находящихся подъ город. присудомъ (173) и замковымъ (150); меньшая—на дома мѣщанъ частновладѣльческихъ, незначительная (42) на жолнерскіе дома и самая малая на дома пановъ и духовенства. Что касается до пановъ и бояръ, то всѣ 14 фамилій ихъ несомнѣнно-рускія; это Горностаи, Тыши, кн. Сенскіе, Дублянскіе, Сурины и Проскуры.

Напротивъ, жолнеры, какъ по имени, такъ и по прямому обозначенію, принадлежать къ польской національности: „ляха Стасевъ домъ, ляха Маржовъ домъ, Бартошъ ляхъ, Яна ляха домъ, ляха Терликовскаго домъ, Шимка ляха домъ“. Изъ всѣхъ 42 домовъ жолнерскихъ, съ полною вѣроятностью можно считать русскими только два дома („Носка—Кравца, Мартина Следовъ домъ“) и одинъ домъ литвина. Всѣ прочіе жолнеры, хотя и не называются ляхами, но носятъ несомнѣнно польскія имена и фамиліи (Лукашъ, Янъ, Сарафенъ, Якубъ, Дхаровскій и др.). Польское населеніе—есть гарнизонъ, оно не входитъ въ составъ коренныхъ гражданъ. Къ польской же или м. б. чешской національности принадлежать и два пушкаря: Станиславъ Масарчикъ, Якубъ зевгармистръ (часов-

¹⁾ Арх. Югоз. Рос., ч. VII, т. I, стр. 151 и 152.

²⁾ Ibid, I, стр. 146.

щикъ). Изъ остальныхъ пушкарей—1 русскій (Павель Русинъ), а другой нѣмецъ (Павель Немецъ). Всѣ коренные жители—мѣщане, за немногими исключеніями въ пользу восточныхъ элементовъ, носятъ русскія имена и фамиліи, не оставляющія никакого сомнѣнія въ ихъ національности; напр.: Данило Картавий, Митрошко, Оксюта, Шульгинъ, Семень Корытко, Толстоуховая, Данило Помело, Иванъ Носъ, Миколай Дуботолка, Дмитръ Панамаревичъ, Степанъ Пиво, Гаврило Игумень, Андрей Кривый, Овьдутя, Степанъ Рагулькинъ, Василь Товстый, Марья Воронцова, Каленикъ Плотниковичъ, Максимъ Кобаковичъ, Иванъ Кошкодавъ, Сашко Колюбакинъ, Сисой Хромый, Тарасъ Чорный, Корытко Убогий и т. п. Въ прозвищахъ нѣкоторыхъ изъ нихъ прямо указывается ихъ происхожденіе; черниговецъ, полоцкій и, въ особенности, севрюкъ, москаль. Но между мѣщанами есть нѣсколько домовъ *армянъ*; слово „орменинъ“ не есть только прозвище, указывающее на бывшее когда-то армянское происхожденіе предковъ, а предикатъ, точно обозначающій національность. Хотя только 6 мѣщанскихъ домовъ обозначены этою прибавкою, но, вѣроятно, армянъ было нѣсколько больше и они скрываются уже подъ фамиліями русскими, ибо есть поць армянскій и шпитали армянскіе. Так. обр., русское населеніе Кіева составляетъ почти 90%; остальные національности вмѣстѣ около 10%. Для этнографіи *Кіевскаго повѣта* люстраціонные акты представляютъ менѣе данныхъ; но зная, что этотъ повѣтъ простирался преимущественно на лѣвомъ берегу Днѣпра, мы не можемъ сомнѣваться въ исключительномъ господствѣ здѣсь русской національности. Впрочемъ, относительно нѣкоторыхъ сель повѣта есть весьма цѣнныя этнографическія данныя; напр., въ замковомъ селѣ Петровцахъ (на Днѣпрѣ, въ двухъ миляхъ отъ замка) перечисляются всѣ арендаторы земельныхъ участковъ съ именами, не оставляющими нивакого сомнѣнія въ національности тѣхъ, кому они принадлежатъ: кто можетъ заподозрить атамана Микиту Вареника въ иностранномъ происхожденіи? Кто можетъ усумниться въ Опанасѣ Семибововѣ, Митькѣ Дынченкѣ и пр.? Точно также отли-

чаются полною этнографическою выразительностію имена крестьянъ села Лугавы на Деснѣ; подъ начальствомъ атамана Уласа, тамъ жили, между прочимъ: Микита Мышченевъ, Каленикъ Созоновичъ, Мехедъ Кузминичъ, Никита Савостьяновичъ и др., съ подобными же чистокровными именами.

Къ выводу объ исключительномъ господствѣ русской національности въ Кіевѣ и въ Кіевскомъ повѣтѣ ведутъ также данныя о числѣ церквей и духовенства, разсѣянные въ люстраціи 1552 г. Въ самомъ Кіевѣ указывается 10 домовъ поповскихъ, съ поименованіемъ тѣхъ приходскихъ церквей, въ которыхъ они служили; то были церкви: Пречистенская, Никольская, Демидовская, Воскресенская, Никольская-Набережная, Спасская, Борисоглѣбская, Белицкая (sic), Рождественская и Опанасовская. 10 приходскихъ церквей должны были имѣть и соотвѣтствующее число прихожанъ. Сверхъ того, въ Кіевѣ тогда были каѳедральная церковь (монастырь) Софійская и знаменитые монастыри Печерскій и Николая Пустынаго. Въ повѣтѣ упоминаются монастыри Воздвиженія Честнаго Креста, Николы Межигорскаго, Михаила Выдубицаго и запустѣвшіе отъ нападений татаръ: монастырь Гнилецкій и Зарубскій (въ послѣднемъ „одинъ чернецъ стережетъ для пожару“). Въ параллель къ этимъ указаніямъ, люстрація сообщаетъ, что во всемъ повѣтѣ была лишь одна католическая церковь (въ замкѣ); изъ предыдущаго видно, что прихожанами этой церкви могли быть единственно пришлые жолнеры; а такъ какъ и въ прочихъ повѣтахъ Кіевщины не находимъ вовсе католическаго населенія, то кіевскій католическій епископъ не имѣлъ никакой другой паствы; каѳедра его была въ полной мѣрѣ *in partibus infidelium*.

Изъ при-бужскихъ повѣтовъ люстраціонныя данныя представляютъ возможность опредѣлить этнографическій составъ населенія лишь *Винницкаго повѣта*, но за то съ полною достовѣрностію. Землевладѣльцы Винницкаго повѣта принадлежатъ къ древне-русскимъ мѣстнымъ фамиліямъ, повидимому, безъ исключенія. Они извѣстны здѣсь со времени в. кн. Свидригайла (Кмиты, Микулин-

скіе и др.). Между ними нельзя отмѣтить ни одной фамиліи иноземной. Нѣкоторыя изъ нихъ, вѣроятно, возвысились изъ мѣстныхъ жителей другихъ сословій; такъ между землянами указанъ Ивашко Пошовичъ. Выше мы отмѣтили попытку королей польскихъ внѣдрить здѣсь польское землевладѣніе и отпоръ, встрѣченный ими въ чинахъ литовскаго сейма. Лишь нѣкоторые изъ землянъ суть пришлые, получившіе во временное пользованіе замковыя села; но они пришли изъ воеводствъ и повѣтовъ русскихъ; такъ замковое село Вонячинъ въ 1552 году держалъ знаменитый князь Дмитрій Вишневецкій; судя по этому примѣру, сюда, въ южныя украины шли тѣ изъ родовитыхъ людей русскихъ, которые по натурѣ своей были козаками, сами искали себѣ опасной дѣятельности въ пограничьяхъ, хотя это замѣчаніе относится менѣе къ Винницкому, чѣмъ къ другимъ украиннымъ повѣтамъ. Населеніе города Винницы состояло въ 1545 г. изъ 140 мѣщанскихъ и 112 крестьянскихъ домовъ, а въ 1552 г. изъ 359 мѣщанскихъ (со слугами) и 31 крестьянскихъ. Поименное перечисленіе хозяевъ въ люстраціи 1552 года даетъ слѣд. результаты: изъ 359 именъ лишь 9 могутъ быть не признаны за русскія, и при томъ съ нѣкоторой вѣроятностію; а именно, изъ этихъ девяти шесть могутъ быть отнесены къ польской національности, каковы: „Амброжей“ (Амвросій); ляхъ Станиславъ, Макаръ Ляшковъ зять, Вовчокъ Ляшковъ сынъ. Послѣднія изъ этихъ именъ могутъ быть, однако, прозвищами русскихъ людей; остальные нерусскія имена относятся къ сербской національности; таковы: Милецъ Сербинъ, Цветко Сербинъ. Всѣ остальные 350 именъ внѣ всякаго сомнѣнія принадлежатъ русской національности; не говоря уже о такихъ, которыя дополняются прямыми указаніями въ родѣ: „попадья“, „дьячиха“,—не можетъ быть сомнѣнія о національности такихъ людей, какъ Савка Киселенко. Остатъ Трубоворъ, Иванецъ Косой, Иванъ Безноска, Розмыслиха, Павелъ Гвоздинъ, Ониско Кривой, Левко Безкостый, Иванъ Русаковичъ, Дубинось и пр. Люстрація называетъ въ городѣ 5 поповъ и одного дьякона и не указываетъ духовныхъ лицъ никакого другого вѣроисповѣданія.

Сельское населеніе не перечисляется поименно; но въ нѣкоторыхъ изъ сель указывается „церковь и попь“ (с. Овдеевцы, с. Микулинцы, с. Почапинцы) ¹⁾.

Что касается до этнографіи *Браславскаго повѣта*, то достаточно вспомнить давно извѣстный фактъ, именно челобитную „всей шляхты рыцарства воеводства Браславскаго“ кор. Стефану Баторію 1576 г. о томъ, что жители этого воеводства, получивъ отъ короля грамоты на польскомъ языкѣ, заявляютъ, что они считаютъ это нарушеніемъ акта уніи и желаютъ получать грамоты изъ королевской канцеляріи на русскомъ языкѣ ²⁾. Проникновеніе польскаго элемента въ Браславщину начинается послѣ Люблинской уніи, въ концѣ XVI в., когда начался переходъ при-бужскихъ земель въ руки волынскихъ магнатовъ, которые повели за собою своихъ сателлитовъ-посессоровъ и управляющихъ изъ поляковъ.

Дѣлая общій обзоръ этнографіи украинскихъ повѣтовъ Литовскаго государства, приходимъ къ слѣдующимъ заключеніямъ:

1) *Русскіе* составляютъ не только преобладающей, но почти исключительный элементъ (болѣе 96%), именно въ составѣ землевладѣльческаго, городскаго и крестьянскаго классовъ. Они не составляютъ большинства лишь въ гарнизонахъ, которыми обладали, однако, не всѣ украинные замки. Русское населеніе Украины составилось въ значительной части изъ пришлыхъ элементовъ (бѣлорускаго и московскаго; въ при-бужскихъ повѣтахъ, вѣроятно волынскаго). Пришлые элементы, однако, претворялись постепенно въ особую этнографическую группу, замѣтно отличающуюся, напр., отъ кореннаго населенія Волини. Это даетъ основаніе предположить, что далеко не все населеніе Украины сложилось изъ пришлыхъ людей, что въ основѣ его сохранялась древняя закваска туземнаго, кіевскаго и сѣверскаго, племеннаго начала. Кіевское населеніе не все поголовно было сносимо бурями татарскихъ

¹⁾ Арх. Югоз. Рос., ч. VII, т. I, № LXXIV.

²⁾ Ак. Зап. Рос., т. III, № 64.

опустошеній. *Съверщина* уцѣлѣла не только на Ворсклѣ, Сулѣ и Удою, но значительно распространилась и на правомъ берегу Днѣпра, какъ показываетъ большая примѣсь севрюковъ въ составѣ населенія города Кіева и легенда о происхожденіи населенія Канева и Черкасъ съ лѣваго берега Днѣпра, занесенная въ люстрацію.

Въ При-бужской украинѣ сохранились и мелкія древне-русскія этнографическія особи, каковы *Болоховы*, впрочемъ, въ значеніи не столько племенномъ, сколько сословномъ.

Языкъ люстраціонныхъ актовъ можетъ считаться образцомъ южно-русскаго говора пол. XVI в.; украинное населеніе признается типомъ русскаго племени въ отличіе отъ польскаго.

2) *Поляки*, за исключеніемъ замковыхъ гарнизоновъ, составляютъ еще едва замѣтную этнографическую примѣсь въ южно-русскомъ населеніи, именно около 2% (за исключеніемъ Черкаскаго гарнизона). Они нашли себѣ пріютъ лишь въ служиломъ классѣ и въ составѣ городского населенія одного города Винницы (6 чел.). Въ гор. Кіевѣ только драбскіе дома принадлежатъ полякамъ. Достойно замѣчанія, что древній—рюриковскій Кіевъ заключаетъ въ себѣ болѣе значительное польское населеніе; извѣстно, что въ немъ одни ворота именовались „лядскими“. Слѣдуетъ заключить, что въ литовскую эпоху польскій элементъ въ населеніи этого города уменьшился; и это неудивительно послѣ того, какъ мы знаемъ судьбу Кіева до паденія княжества и опасное положеніе Украйны послѣ того. Все незначительное польское населеніе Украйны обязано своимъ виѣдреніемъ сюда исключительно искусственнымъ правительственнымъ и церковнымъ мѣрамъ, т. е. назначенію старостъ и набору жолнеровъ изъ поляковъ, а также присылкѣ лицъ католич. духовенства изъ уроженцевъ Польши.

3) *Литвины* вовсе не могутъ быть принимаемы въ расчетъ въ южно-русской этнографіи XVI в. Люстраціи указываютъ лишь 1 въ числѣ кіевскихъ жолнеровъ, двухъ — въ числѣ кіевскихъ мѣщанъ и 1 въ составѣ черкасскихъ землевладѣльцевъ.

4) *Сербы и волохи*, равно какъ и прочіе выходцы изъ Турціи, тѣснимые дома турками, эмигрировали, между прочимъ и въ южную Русь; впрочемъ, большая часть ихъ останавливалась въ предѣлахъ Польскаго Подолья, гдѣ можно найти ихъ въ составѣ и сельскаго и городскаго населенія. Изъ литовскихъ повѣтовъ они проникали не далѣе При-бужья и Житомира: среди городскаго населенія Винницы находимъ трехъ хозяевъ—сербовъ, а въ числѣ мѣщанъ Житомира—двухъ.

5) *Восточные инородцы*, татары и финны, занимаютъ бѣльшій процентъ (около 1%) въ составѣ южно-русскаго населенія, но процентъ далеко не столь значительный, какъ можно бы ожидать при постоянныхъ сношеніяхъ и ближайшемъ сосѣдствѣ южно-русскихъ повѣтовъ съ татарщиною: въ Каневскомъ повѣтѣ находимъ лишь двухъ въ составѣ служилаго класса и 6—въ числѣ городскаго населенія; въ Черкаскомъ — 3-хъ въ служиломъ классѣ и 5—въ городскомъ. Въ прочихъ повѣтахъ присутствіе ихъ не отмѣчается. Правда, въ числѣ владѣльцевъ Кіевскаго и южно-днѣпровскихъ повѣтовъ скрываются старинные татарскіе роды, но уже вполне обрусѣвшіе (вн. Глинскіе и др.). Достоинно замѣчанія, что татарскій элементъ въ южной Руси носить больш. част. финскія наименованія: черемисовъ, мордвы, чувашей. Это наводитъ на мысль, что въ передовыхъ аванпостахъ татарщины, при движеніи ея къ западу, были выставлены отатарившіеся финны. Они, какъ племя, болѣе склонное къ осѣдлости и цивилизаціи, скорѣе татаръ примыкали къ русскимъ городамъ и постепенно ассимилировалась на Руси.

6) *Нѣмцы*—въ весьма незначительномъ числѣ (по 1—въ повѣтахъ Кіевскомъ, Каневскомъ, Житомирскомъ и Черкаскомъ) являются исключительно въ роли пушкарей, въ которой конкурируютъ съ ними лишь *чехи* и поляки.

7) Наконецъ *евреи* вовсе не упоминаются въ люстраціонныхъ актахъ. Какъ извѣстно, имъ было воспрещено жительство въ Кіевѣ, но ихъ нѣтъ въ составѣ городскаго населенія и прочихъ украинскихъ городовъ. Лишь въ служиломъ классѣ Черкаскъ попадается

еврейское имя, но, очевидно, уже не по національности, а по бывшему происхождению лица, которое его носитъ. Изъ этого мы въ правѣ были бы заключить, что на всемъ пространствѣ Литовской украины въ пол. XVI в. не было евреевъ вовсе. Но изъ другихъ источниковъ узнаемъ, что и въ Кіевѣ въ кон. XV в. были мытники изъ евреевъ ¹⁾ и именно изъ кіевскихъ „жидовъ“ ²⁾, на которыхъ жаловался в. кн. московскій в. кн. литовскому за грабительское притѣсненіе московскихъ каравановъ, идущихъ изъ Крыма; узнаемъ, что въ 30-хъ годахъ XVI в. въ Винницѣ былъ богатый жидъ Михель, покупавшій въ Валахіи по 2000 воловъ и торговавшій сукномъ съ волохами ³⁾. Эти факты, противорѣчащія, повидному, показаніямъ люстрацій (но относящіяся только къ г. Кіеву и Винницѣ), могутъ быть, по нашему мнѣнію, безъ труда примирены съ этими послѣдними. Факты, касающіяся гор. Кіева, всѣ относятся къ XV в., именно къ тому времени, когда, по уничтоженіи Кіевского княжества, в. кн. Казимиръ установилъ сборъ мыта въ свою пользу въ восточныхъ областяхъ государства: Кіевѣ, Брянскѣ и Путивлѣ, и отдалъ его на откупъ евреямъ ⁴⁾; центральнымъ пунктомъ дѣйствія откупной системы въ этой части территории сдѣланъ былъ Кіевъ, и откупщики получаютъ наименованіе „кіевской жидовы“. Это не община болѣе или менѣе многочисленная, а двѣ — три фамиліи, постоянно повторяющіяся во всѣхъ актахъ; онѣ могли явиться сюда именно ради откупа. Впрочемъ, мы можемъ допустить, что нѣсколько еврейскихъ фамилій могли быть и старожильцами въ Кіевѣ со временъ древне-русскихъ, когда въ Кіевѣ еврейское населеніе было довольно многочисленное, ибо недаромъ тогда (въ Рюриковскую эпоху) одни изъ городскихъ воротъ именовались „жидовскими“. Но съ XVI в. полное отсутствіе евреевъ въ Кіевѣ утверждается вполне тѣмъ, что въ тарифахъ

¹⁾ С. А. Бершадскій: Докум. и регесты къ ист. литов. евреевъ, т. I, №№ 10, 11, 13, 18, 22.

²⁾ Ibid. № 24, сл. № 44.

³⁾ Ibid. № 145.

⁴⁾ Ibid. № 10.

поголовнаго жидовскаго не встрѣчается ни Кіева, ни другихъ южно-русскихъ городовъ ¹⁾). Что касается до Винницы, то изолированный фактъ присутствія здѣсь еврея Михеля въ 1532 г. объясняется тѣмъ, что въ то время старостою винницкимъ былъ кн. Илья Кон. Острожскій, въ волынскихъ владѣніяхъ котораго (Острогъ, Дубнѣ) былъ одинъ изъ главныхъ и центральныхъ пунктовъ еврейской колонизаціи. Острожскій покровительствовалъ евреямъ и чрезъ нихъ велъ свои обширныя экономическія операціи. Впослѣдствіи и въ Винницѣ присутствіе евреевъ не отмѣчается.

Этнографическій составъ населенія *Польскаго Подолья*, подъ непосредственнымъ вліяніемъ Польши естественно терпитъ измѣненія, хотя и незначительныя, преимущественно въ составѣ землевладѣльческаго и городского классовъ.

Такъ въ *Барскомъ староствѣ* ²⁾, гор. Баръ (въ 1565 г.) состоитъ, какъ мы знаемъ, изъ трехъ городовъ: гор. Польскаго, гор. Русскаго и гор. Чемерисскаго (Черемискаго), изъ которыхъ наибольшій—городъ Русскій. Но отнюдь не слѣдуетъ думать, судя по названіямъ, что въ первомъ живутъ только поляки, въ третьемъ—только татары. Что касается до польскаго города, то въ немъ перечисляется до 20 жидовскихъ домовъ и есть улица, спеціально именуемая „жидовскою“. Далѣе, среди христіанскаго населенія, можно съ полною достовѣрностью различить не мало русскихъ поселенцевъ,—напр. Иванко Руссекъ, Орпинка, Прокопъ Соленикъ, Казачекъ, Солоха и др. Въ Черемисскомъ городѣ, по словамъ люстраціи, „между черемисами живутъ поляки и русь“ (именно 45 домовъ). Русскій городъ былъ сначала сельскимъ поселеніемъ, но потомъ получилъ права, дарованныя польскимъ мѣщанамъ; и въ немъ среди именъ, приведенныхъ въ люстраціи 1565 года, нельзя открыть ни одного ни еврейскаго, ни польскаго. Такимъ образомъ, и въ этомъ городѣ, который былъ со временъ Боны излюбленнымъ мѣстомъ поселенія для поляковъ, они занимаютъ значительное меньшинство, сравнительно съ русскими.

¹⁾ Сл. С. А. Бершадскій: „Литовскіе евреи“, стр. 346 и 348.

²⁾ См. № XI.

Составъ сельскаго земледѣльческаго класса въ Барскомъ повѣтѣ болѣе однородный, чѣмъ въ городѣ. Иностранческая примѣсь къ господствующему русскому населенію едва замѣтна. Беремъ первое попавшееся село—Карачинцы Римовы; въ немъ въ 1565 г. жили слѣд. тяглые крестьяне: Брайко Михайловъ, Гаврило, Селиванъ, Войтко, Дмитръ Маневичъ, Гаврилко, Кость Трусевичъ, Иванъ Сербиновичъ, Гаврило Козминъ, Васько Хведоровичъ, Хведоръ Трусевичъ, Клишко Старый, Василь Сербиновичъ, Иванъ Хведоровичъ, Аврамъ, Михно Степановичъ, Иванко Игнатовъ, Іолхимъ Бубень, Борисъ Гиревичъ. На льготѣ сидѣли въ томъ же селѣ: Хведоръ, Микита, Андрушко Яцковичъ, Гавришъ. Въ качествѣ служекъ были: Тинець, Михно Чоботаръ и Манило ватаманъ. Есть слѣды южно-славянскаго и восточнаго этнографич. элемента (Сербиновичи); одинъ изъ жителей с. Новосельцы „Яцео Царь, что изъ Турціи пришелъ года два тому назадъ“—(стр. 248) Изъ именъ польскаго строя въ цѣломъ повѣтѣ можно отыскать между крестьянами лишь 12; напр. въ селѣ Крутибородинцахъ „Бернатъ—мельникъ“; въ селѣ Нещуровичахъ—„Станиславъ ляхъ“, „Янко мазуръ“, „Андрей ляхъ“. На основаніи этихъ немногихъ именъ, такъ-же неосновательно говорить о польской колонизаціи въ Барскомъ староствѣ, какъ заключать о московской колонизаціи въ томъ-же краю на томъ основаніи, что въ селѣ Шелеховѣ жилъ крестьянинъ Хведоръ Московичъ. Этнографическій составъ сельскаго населенія можетъ быть представленъ въ слѣд. цифрахъ:

<i>Села замковья.</i>	Русск.	Польск.	Инород.	Всѣх.
М. Іолтушковъ	44	3	1	48
С. Маниковцы	11	0	0	11
Сл. Селяще	27	0	0	27
С. Бялковцы	23	1	0	24
С. Головчинцы	13	0	0	13
С. Лука Слободецкая	25	0	3	28
С. Ивановцы	41	1	0	42

	Русск.	Польск.	Инород.	Всѣхъ.
С. Карачинцы Рымовы	24	0	2	26
С. Карачинцы Подлѣсные	15	1	0	16
С. Щодрова	19	0	0	19
С. Сусловы	13	0	0	13
Поповцы	14	1	0	15
Деражня Дворецкая	27	0	1	28
Деражня Калинская	47	0	0	47
Деражня — Лука	33	0	0	33
Новосельцы	21	1	1	23
Виселокъ Новосельскій	24	0	0	24
Крутибородницы	13	1	0	14
Пекутинцы	20	0	0	20
Мукаровъ	41	0	0	41
Нещуровичи	13	3	0	16
<i>Села частныхъ владѣльцевъ.</i>				
Шершеневцы	10	0	0	10
Яковле	4	0	1 (?)	5
Верещачинцы	10	0	0	10
Голодковцы	2	0	0	2
Глѣбовъ	15	0	0	15
Мук. ровъ Малый	2	0	0	2
Козировцы	5	0	0	5
Руда Паробоча	8	0	0	8
Куриловцы или Свиногородцы	15	0	0	15
Шелеховъ	15	0	0	15
Голозинцы	?	?	?	6
Подарнава	?	?	?	4
Сеняковцы	6	0	1	7
Яблоновка	?	?	?	7
Гермаки	?	?	?	9
ИТОГО	600	12	10	648

Вообще этнографія сельскаго и городскаго класса въ Барскомъ повѣтѣ можетъ быть выражена такъ:

	Русск.	Польск.	Инород.	Всѣхъ.
Баръ Польскій	6	74	22 (серб.)	102
„ Русскій	123	0	1 (сербъ)	124
„ Черемисскій	41	4	50 (тат.)	95
Сельскія поселенія	600	12	10	648
ИТОГО	770	90	83	967
% отношенія	80%	10%	9%	

Что касается до этнографическаго состава землевладѣльческаго класса въ Барскомъ повѣтѣ (по скольку даютъ матеріала люстраціи), то этотъ классъ состоитъ, большею частію, изъ лицъ русской и, меньшею, польской національности. Къ первымъ можно отнести: Бадовскаго, погибшаго въ Валахіи вмѣстѣ съ Вишневецкимъ, Андрея Быковскаго, Калимановъ, которыхъ люстрація называетъ плебеями и которые тѣмъ не менѣе владѣютъ двумя „пустынями“ — Кунатовцами и Гучинцами, Степана и Хведора Кудіевскихъ, Алексѣя Карачевскаго, Петра и Ивашка Юсковичей, тоже изъ рода плебеевъ, владѣльцевъ с. Ременной, Ничипора, Андроса, Харушка и Романа Шелеховцевъ, Василя Поповскаго, Уначковъ Гришка и Хведора, можетъ быть и нѣкоторыхъ другихъ. Съ полною вѣроятностію, судя по именамъ, нельзя отнести къ польской національности ни одной фамиліи: Василь, Несторъ, Ячко и Илья Голодовскіе, Мурза и Василь Берлинскіе, Райдко Морозовскій, Дмитръ и Юрій Козировскіе, Іолтухи, Богданъ Свиногородецкій, Степанъ, Гринець Ячковичи и Иванъ Сенковичъ Голозинскіе, Германъ и Степанъ Ильяшевичи, Семакъ Кунатовскій, Кунашъ, Братчина Кунатовскій, Ивашко и потомки Хведора Козловскаго, Терликовская, Миколай Карапчѣевскій; сомнительнымъ остается лишь Мацѣй Митковичъ. О присутствіи польскаго элемента мы заключаемъ только на основаніи слѣдующихъ словъ люстраціи 1565 г.: „Села земањскія, которыя, какъ шляхтичи польскіе, такъ и земање или бояре русскіе держатъ на грунтѣ Барскаго староства, на пустыняхъ, пожалованныхъ имъ или издавна или вновь“¹⁾).

Переходя въ *Хмельницкій повѣтъ*, находимъ, что въ г. Хмельникѣ въ 1565 году насчитывается до 320 домовъ. Изъ нихъ 5 домовъ жидовскихъ; остальные домовладѣльцы: мѣщане, предмѣщане, урочники (оброчные), свободные (новые поселенцы) и 5 русскихъ поповъ, почти безъ исключенія могутъ быть отнесены къ русскому населенію, судя по именамъ ихъ; говоримъ—почти,

¹⁾ См. стр. 262.

потому что нѣкоторые характеризуются предикватами: „Волошинъ, Волошчичъ, Сербинъ“; но такихъ и есть только 4 имени; между предмѣщанами есть Степанъ Москаль. Прозвища всѣхъ остальныхъ типическія—русскія, съ оканч. на *овъ, инъ, ичъ, ихъ, юта, енко*, или на *enie* (въ латинской транскрипціи, то есть въ русской на *еня*); напр. Илько Павловъ, Пронецъ Кречковъ, Филипъ Несторовъ, Данило Охримовъ, Мартинъ Савринъ, Карпъ Любинъ, Гапонъ Копыловичъ, Михайло Хомичъ, Сенюта, Петро Пупенко, Иванъ Совеня. Нѣкоторыя прозвища остаются, по старому обычаю, безъ прилагательн. окончанія: Дубленикъ, Балабанъ, Сидоръ Буря. О существованіи католическихъ церквей въ Хмельникѣ ничего не упоминается; наоборотъ, 5 поповъ русскихъ указываютъ на исключительное господство здѣсь греч. вѣроисповѣданія.

Составъ сельскаго населенія въ томъ-же повѣтѣ, по именнымъ указаніямъ люстраціи 1565 г., почти безъ исключенія—русскій. Для убѣжденія въ томъ достаточно лишь нѣсколькихъ примѣровъ; въ с. Винниковцахъ имена крестьянъ таковы: Климко, Гавдѣй, Ивашко Олексинъ, Савка Малышъ, Супронъ, Сенко, Гришко, Ярмакъ, Трусъ, Андрушко, Харько, Яковъ Царенко, Гирька, Суссиха. И прочія села населены людьми, носящими, между прочимъ, такія имена и прозвища: Гречиха, Иванъ Горилка, Козакъ, Приведенъ, Мусей Москаль, Сокогуха, Чабанъ Проскурникъ, Козуленко, Кисель Литвинъ, Данило Пинчукъ, Климко Пугачъ и т. д. Исключенія изъ этого представляютъ лишь нѣсколько именъ (преимущественно въ Улановской волости) польскаго склада: Францишко, Янъ Ляхъ, Макошъ Ляхъ, но такихъ наименованій, вмѣстѣ съ сомнительными, всего 7 на всѣ сотни именъ всѣхъ сельъ королевскихъ и частновладѣльческихъ. Столь же мало исключеній и для другихъ народностей: Сербинъ, Волошъ (всего 4 имени на весь повѣтъ).

Этнографическій составъ крестьянскаго населенія можетъ быть выраженъ въ слѣд. цифрахъ по селамъ:

	Русск.	Польск.	Иностр.	Всѣхъ.
<i>Села замковья.</i>				
Винниковцы	56	0	0	56
Дубова	22	0	1	23
Куликовъ	20	0	0	20
Трибуховцы	15	0	0	15
Ювче	28	1	1	30
Чудновцы	16	0	0	16
Бухни	11	0	1	12
Зинноховцы	9	1	0	10
<i>Села частныхъ владельцевъ.</i>				
Летинка	48	0	0	48
Румановцы	4	0	0	4
Ивановцы	13	0	0	13
Кумановцы	6	0	0	6
Горбовцы	6	1 (?)	0	7
Кочановка	3	0	0	3
Шожуховъ или Медвѣдевъ	29	0	1 (?)	30
Угловъ	7	0	0	7
Черленевцы	9	0	0	9
Кругневъ	7	0	0	7
Куриловцы	12	0	0	12
Лысогорцы	40	0	0	40
Гуминцы или Ивашковцы	8	0	0	8
Медвѣдовка	3	0	0	3
Заселово	15	0	0	15
М. Улановъ	65	4	0	69
ИТОГО	452	7	4	463

Вообще этнографическій обликъ городского и сельскаго со-
словія въ Хмельницкомъ повѣтѣ можетъ быть выраженъ такъ:

	Русск.	Польск.	Иностр.	Всѣхъ.
Г. Хмельникъ	316	0	4	320
Сельскія поселенія	452	7	4	463
ИТОГО	768	7	8	783
% отношенія	98%	1%	1%	—

Что касается землевладельческаго класса, то здѣсь находимъ уже иное явленіе: значительное число лицъ, которымъ розданы прежнія королевскія имѣнія въ Хмельницкомъ староствѣ, принадлежатъ польской націи. И это весьма понятно: то была преднамѣренная и систематическая роздача русскихъ украинныхъ владѣній польскимъ владѣльцамъ, какъ о томъ прямо заявляютъ люстраторы 1565 г.; таковы были здѣсь Мелецкіе, Свамировскіе, Чеплеѣвскіе, Пеговскіе, Згерскіе и нѣкот. др. Впрочемъ, новое—польское землевладѣніе отнюдь не вполне вытѣснило прежніе русскіе боярскіе роды; повидимому, сюда проникли и новые русскіе бояре; такъ Куриловцами и Левковцами владѣютъ Вороницы, извѣстная кievская фамилія. Къ русскимъ же фамиліямъ мы должны причислить Василя Стрековича (влад. с. Лысогорець), Лаврина Бѣлокура (влад. с. Угловъ) Александра Коротко (влад. с. Горбовцовъ) и нѣкот. др.

Итакъ, въ Барскомъ и Хмельницкомъ повѣтахъ мы видимъ полное господство русскаго національнаго элемента, колонизирующаго Подолье (за исключеніемъ одной сотни польскихъ домовъ въ гор. Барѣ и нѣсколькихъ единицъ въ составѣ населенія другихъ городовъ и сель).

Нѣсколько иные результаты даетъ люстрація *Каменецкаго староства*: сюда польская національность успѣла проникнуть въ значительно болѣе степеніи, хотя и здѣсь, какъ увидимъ, составляетъ громадное меншинство. Выше было приведено мѣсто люстраціи, въ которомъ говорится, что гор. Каменецъ заключаетъ въ себѣ троякій народъ и троякіе обычаи права, именно: поляковъ, преимуществующихъ своимъ значеніемъ (правами), русскихъ и армянъ. Хотя поляки здѣсь *autoritate praeeminent*, но численностью едва ли. Въ люстраціи 1565 г. пропорціональное отношеніе между числомъ трехъ національностей въ Каменцѣ прямо не указано; но нѣкоторыя данныя для этого есть; напр. указаны отдѣльно шевцы польскіе, которыхъ 9, и шевцы русскіе, которыхъ 14. Въ остальныхъ случаяхъ указанія даются въ именахъ и прозваніяхъ мѣщанъ; такъ перечислено 14 суконниковъ; между ними: Богданъ

Русинъ, Кузма Писанчичъ, Сахно Русинъ, Хведоръ Тележичъ, Гречка, Андрей Поповичъ, Ромашко Сухорадъ, Гришко Ганковичъ, Миколаецъ,—имена, которыя не могутъ быть отнесены ни къ какой націи, кромѣ русской. Затѣмъ есть два имени сомнительныхъ, два, повидимому, несомнѣнно польскихъ и одно армянское. Изъ 56 пекарей, судя по именамъ, было 46 русскихъ и 8 поляковъ; остальные инородцы.

Въ другомъ гор. того-же староства—*Летичевъ* между 158 именами мѣщанъ съ увѣренностью можно найти только два польскихъ и одно восточное. Напротивъ, въ 3-мъ город. поселеніи—*Смотричъ* уже довольно значительная примѣсь польскаго населенія, именно 13 на 75 всѣхъ домовладѣльцевъ (мѣщанъ). При этомъ слѣдуетъ замѣтить, что „служками“ (6 чел.) были исключительно поляки и 1 чехъ. Главная же масса мѣщанъ несомнѣнно русская (Семко Поповичъ, Иванъ Гусагъ, Андрей Самохвалъ, Иванъ Ворогусъ, Сенько Подгорный и пр.).

Въ селахъ Каменецкаго староства огромное большинство, конечно, русское; но примѣсь польскаго элемента есть и здѣсь, а именно:

<i>Въ селахъ замковъ:</i>	Русск.	Польск.	Инород.	Всѣхъ.
Триховцахъ	38	0	—	38
Переворочѣ	18	0	—	18
Киптинцахъ и Голосковѣ	19	6	—	25
Лясковицѣ	24	2	—	26
Должкѣ	40	5	—	45
Новоселицѣ	20	5	1	26
Татарницѣ	8	5	—	13
Кобачовцахъ	8	2	1	11
Подгородѣ	9	4	—	13
Гричковѣ	11	—	1	12
Горбачовѣ	44	4	—	48
Голенцевѣ	27	—	1	28
<i>Въ селахъ частныхъ владѣльцевъ:</i>				
Печарнѣ	?	?	?	10

	Русск.	Польск.	Истор.	Всѣхъ.
Кудинкѣ.	11	—	—	11
Городищѣ, или Ст. Триховцахъ	8	3	—	11
Черной и Окнинѣ	?	?	?	20
Лосковцахъ Напольныхъ	27	4	—	31
Лѣтовѣ Дворищѣ.	21	1	—	22
Бѣлой	20	5	—	25
Чуковой Дубровѣ.	11	2	—	13
Карачковцахъ	9	1	0	10
Криничищѣ	?	?	?	30
Трупчинѣ	8	—	—	8
Лисечѣ	11	1	0	12
Гусятинѣ	43	6	1	50
Криничищѣ (другомѣ)	?	?	?	9
Кутковичахъ	?	?	?	29
Шаравкѣ	103	8	6	117
Перегинкѣ	27	0	0	27
Зулинцахъ	15	0	0	15
Зулинцѣ Маломѣ.	2	1	1	4
Черешневкѣ	?	?	?	8
Мордынѣ	14	0	0	14
Кердановцахъ (Летич.)	6	0	0	6
Немиричахъ	4	0	0	4
Ролинцахъ	5	1	0	6
Бриндзовѣ	8	0	0	8
Мартинковцахъ	7	0	0	7
Марковцахъ	3	0	0	3
Багриновцахъ	?	?	?	20
Рудѣ	7	0	0	7
Петвичанахъ	23	2 (?)	0	25
Бахлинѣ.	25	1	1	27
Брежанахъ	20	0	0	20
ИТОГО	704	69	13	912

Вообще, этнографическій составъ городского и сельскаго класса въ Каменецкомъ повѣтѣ (вмѣстѣ съ Летичевскимъ) представляетъ слѣд. картину:

	Русск.	Польск.	Инозд.	Всѣхъ.
Г. Летичевъ	155	2	1	158
Г. Смотричъ	68	12	1	81
Сельскія поселенія	704	69	13	912
ИТОГО	927	83	25	1151
% отношенія	80%	7%.0	2%	—

Остальные 11° относятся къ лицамъ, о которыхъ въ люстраціяхъ нѣтъ этнографическихъ показаній.

Считаемъ необходимымъ сдѣлать здѣсь общее замѣчаніе о значеніи люстраціонныхъ цифръ для этнографіи. Для вывода абсолютныхъ итоговъ о числѣ населенія люстраціонные акты, какъ указано было выше¹⁾, малопригодны; но для этнографіи значеніе изъ безусловно важно, потому что нѣтъ никакихъ основаній предполагать, что въ тѣхъ частяхъ территоріи, которыхъ люстраціи не касаются, національныя отношенія имѣли почему-либо иной видъ. Думаемъ, что процентныя отношенія, выведенныя изъ люстрацій, имѣютъ одинаковое значеніе для всего поселенія.

Переходя къ землевладѣльческому классу, находимъ, что въ этомъ повѣтѣ онъ большею частью польскій. Въ люстраціи 1565 г. перечисляются слѣдующія фамиліи: Срочицкіе, Вольскіе, Мармузовскіе, Ярмолинскіе, Добекъ, Псарскіе, Вильковский, Скотницкій, Талафусъ, Островскій, Сверчъ, Черменскій, Претвичъ (Силезецъ), Гѳслицкіе, Надольскіе, Бѣлицкіе, Цюлковскіе, Буржинскіе, Цеплиовскіе, Цеклинскіе, Собоцкіе, Корицкіе, Заержевскіе, Скорошовскій. Нужно замѣтить, что все это владѣльцы имѣній, отданныхъ въ

¹⁾ См. выше стр. 22.

держаніе частнымъ лицамъ отъ короны; некоронныхъ имѣній люстраціи вовсе не касались. Въ этихъ послѣднихъ, нужно предполагать, русское землевладѣніе исчезло далеко не вполнѣ. Корона же раздавала свои имущества почти исключительно полявамъ.

Детальное разсмотрѣніе этнографіи повѣтовъ Польскаго Подолья приводитъ къ слѣдующимъ общимъ выводамъ о національныхъ отношеніяхъ этого края.

Русскіе и поляки. Подолье населено русскимъ племенемъ лишь съ незначительною примѣсью польскаго элемента, именно въ составѣ землевладѣльческаго и городского классовъ; русское населеніе вообще составляетъ 89 %; а именно: въ городскомъ классѣ 80 %, сельскомъ 90 %; польскій же элементъ въ городскомъ классѣ составляетъ 10 %, а въ крестьянскомъ населеніи занимаетъ лишь 4 %.

Этотъ край тогдашніе люди, въ томъ числѣ сами поляки, считали типическою страню русскаго племени, какъ это видно изъ вышеприведенныхъ словъ Папроцкаго. Такой же взглядъ на этнографію страны высказывается и въ люстраціонныхъ актахъ; напр., при описаніи с. Окнина люстраторъ 1565 г. говоритъ, что тамъ не можетъ быть поселенія, потому что нѣтъ воды, и прибавляетъ: „а люди въ Руси не садятся иначе, какъ при водѣ и при лѣсѣ“¹⁾. Какъ и здѣсь, такъ и въ другихъ подобныхъ случаяхъ, терминъ Русь есть не географическій, а этнографическій терминъ.

Къ выводу объ исключительномъ господствѣ русской національности приводятъ статистическія данныя, относящіяся къ вѣроисповѣданіямъ, на этотъ разъ довольно полныя и обстоятельныя.

Въ тарифахъ 1530—42 гг.²⁾ перечисляются, отдѣльно отъ прочаго населенія, „попы“, по поводу взиманія съ нихъ особой подати. При этомъ, очевидно, надо имѣть въ виду не одно лицо

¹⁾ См. стр. 193.

²⁾ См. *Źródła dziejowe* XIX, стр. 50 и 51, 68—70. Сводъ нижеслѣдующихъ данныхъ принадлежитъ г. Яблоновскому.

священника, но цѣлый причтъ известной церкви. Списокъ этотъ таковъ: въ Каменцѣ 12 поповъ, въ Межибожѣ 4 (Воскресенскій, Николаевскій, Пречистенскій, Михайловскій), въ Скалѣ 2, Язловцѣ 3; въ Летичевѣ, Хмельникѣ и Зиньковѣ присутствіе ихъ обозначено, но число не выставлено. Въ остальныхъ городскихъ и сельскихъ поселеніяхъ исчислено поименно 52 попа въ 1530 г. и сверхъ того 21—въ 1542 году; а всего (если считать въ трехъ упомянутыхъ городахъ по 1)—98 причтовъ и церквей.

Въ 1565 г. по такому-же поводу въ сельскихъ поселеніяхъ исчисляется 85 причтовъ, а въ 1566, сверхъ того, 31, а всего 116.

По тарифѣ 1565 г. въ городахъ показано: въ Каменцѣ 8 (1 протопопъ, и 7 поповъ), Хмельникѣ—3, (по люстр. 5) Летичевѣ—2, Смотричѣ—2, Червоногородѣ—1, Черномъ Островѣ—1, Филипковцахъ—1, Гусятинѣ—1, Кудринцахъ—1, Орининѣ—1, Гриньковцахъ—1, Крыковѣ—1, Ступинцахъ—1, Давидковцахъ—1, Чемеровцахъ—1, Сатановѣ—1, Завальѣ—1, Ягельницѣ—2, Шаравкѣ—1.

Въ 1583 г. показывается въ Каменцѣ—5, Хмельникѣ—3, Барѣ—2, Скалѣ—3, Сатановѣ—2, Язловцѣ—2; въ прочихъ—31 мѣстечкахъ—по 1. Въ селахъ 204 исчислено 54 священника; а такъ какъ всѣхъ сель тогда было 650 въ цѣломъ воеводствѣ, то по этой пропорціи количество причтовъ всего воеводства въ 1583 г. должно быть свыше 160¹⁾.

Г. Яблоновскій²⁾ пытается изъ этихъ цѣнныхъ данныхъ сдѣлать общіе статистическіе выводы о количествѣ православнаго духовенства на Подольѣ, сравнительно съ Волынью, и говоритъ: „На Подольѣ неожиданно оказывается число православнаго духовенства далеко превосходящимъ число волынскаго духовенства. Изъ того, что по алфавитному списку сель 1583 г. на 204 села приходится 54 священника, получаемъ одного попа на 3,77 села. Еще больше: въ трехъ самыхъ западныхъ волостяхъ, за р. Збручемъ, въ 48

¹⁾ Źródła dziejowe XIX, стр. 50 и 51.

²⁾ Źródła dziejowe XIX, 50 и 51, 68—70.

селахъ находится 32 священника, т. е. 1 на 1,5 село. Вслѣдствіе этого мы имѣемъ право принять для Подолья норму: 1 попъ крайней мѣрѣ на 4 села“. Между тѣмъ, по его же исчисленію на Волини 1 попъ приходится на 5 селъ; при этомъ онъ открываетъ, что на Волини наименьшее число духовенства приходится на имѣнія кн. Острожскихъ—„этихъ ревнителей православія“ (по его словамъ), а наибольшее на имѣнія католическихъ бискуповъ (въ Торчинѣ, Садовой 1 попъ на 3 села). Наконецъ относительно Подолья г. Яблоновскій дѣлаетъ такое общее замѣчаніе: „показаніе случайное, но выразительное, что въ религіозномъ отношеніи лучше было (для православныхъ) подѣ непосредственною властью Короны“ (т. е. Польши).

Принимая съ признательностію изданные имъ цифровые факты и не споря съ его выводами о числѣ православнаго духовенства на Подольѣ, мы отнюдь не можемъ согласиться съ послѣднимъ общимъ замѣчаніемъ г. Яблоновскаго: еслибы принять его толкованіе фактовъ, т. е. еслибы различіе въ числѣ духовенства зависѣло отъ доброй воли владѣльцевъ, то выходило бы, что латинскіе бискупы занимались пропагандою православія на Волини, а католическіе паны на Подольѣ были горячими ревнителями греческаго исповѣданія, между тѣмъ какъ православные князья Острожскіе были гонителями православія. Если выводъ г. Яблоновскаго о перевѣсѣ Подолья надъ Волинью въ числѣ православнаго духовенства вѣренъ, то, конечно, онъ нуждается въ иномъ объясненіи. Мы не беремся его сдѣлать, но, по общему смыслу явленій, можемъ безошибочно утверждать, что въ православной церкви содержаніе духовенства зависитъ болѣе отъ прихожанъ, чѣмъ отъ владѣльцевъ, что число духовенства опредѣляется состоятельностью и набожностію приходоу (если нѣтъ прямого гоненія со стороны иновѣрныхъ владѣльцевъ), быть можетъ; вѣчная опасность украинныхъ жителей Подолья возвышала ихъ набожность, а легкая возможность приобрести состояніе и даже богатство въ столь обильной странѣ, особенно путемъ добычи отъ тѣхъ же татаръ, давала

возможность меньшему числу жителей содержать церкви и священника.

Изъ цифръ, изданныхъ г. Яблоновскимъ, а отчасти содержащихся въ люстраціяхъ, издаваемыхъ нами, можно сдѣлать другой выводъ, а именно слѣд.: число православнаго духовенства на Подольѣ постепенно но быстро уменьшалось во 2-й полов. XVI столѣтія, напр. въ 1530 г. было въ Каменцѣ 12 поповъ, въ 1565 г.—8, а въ 1583—5; въ Язловцѣ въ 1530 г. было 3 попа, въ 1583 г.—2.

Что касается до латинскаго духовенства, то тотъ же г. Яблоновскій, хотя и говоритъ, что „эту рубрику даже и приблизительно вычислить нельзя, потому что мы не имѣемъ абсолютно никакихъ данныхъ, которыя давали бы намъ хотя слабый намекъ“; однако, не смотря на то, онъ считаетъ возможнымъ предположить, что на Подольѣ было больше костеловъ католическихъ, чѣмъ на Волыни, и что можно признать, по крайней мѣрѣ, что ихъ было столько же, сколько городовъ и мѣстечекъ, а именно 40. Что касается до сель, то онъ же полагаетъ, что „костелы и монастыри еще рѣдко тогда встрѣчаются по селамъ“. На основаніи источниковъ, доступныхъ и намъ, смѣло можемъ сказать, что по селамъ они нигдѣ не встрѣчаются; изъ городовъ же Подольской украины съ полною вѣроятностью можно предположить ихъ только въ Каменцѣ, Барѣ, Смотричѣ и немногихъ другихъ.

Так. обр., не можетъ быть рѣчи ни о какой равносильной борьбѣ господствующаго русскаго населенія городовъ и сель украиннаго Подолья съ чужеродными примѣсами (за исключеніемъ Каменца, Бара и Смотрича). Польскій элементъ ввѣдрилъ лишь въ землевладѣльческій классъ. Выше (при обзорѣннн повѣтовъ въ отдѣльности) мы отказались отъ цифровыхъ этнографическихъ выводовъ относительно этого класса. Дѣйствительно, здѣсь открываются трудно разрѣшимые вопросы: 1) было ли польское панское населеніе Подолья кореннымъ польскимъ по происхожденію, или въ большинствѣ состояло изъ русскихъ, измѣнившихъ своей національности? 2) въ какой степени нужно признать вообще преобла-

даніе польскаго элемента въ панскомъ классѣ Подолья въ срединѣ XVI в.?

На оба эти вопроса пытается (хотя и мимоходомъ) дать отвѣтъ г. Яблоновскій въ своемъ почтенномъ трудѣ. „Въ той эпохѣ возрожденія Подолья, послѣ монгольской бури (говорить онъ), преимуществовали пришельцы: во первыхъ, *литвины*, а со времени присоединенія края въ Коронѣ—болѣе всего *шляхта червоно-русская*, очевидно, только *gente*—русская, а *natione* уже—поляки... Вотъ напр. старая кость русская Кирдеи (въ Орининѣ) и Чурилы (въ Куриловичахъ), а также дома Корчаковъ и Сасовъ. Тутъ за ними Бучацкіе и Язловецкіе..., нѣкогда владѣвшіе широкими пустынями даже до моря... Рядомъ съ этою группою—*домы и роды широко-польскіе*, но издавна окрѣпшіе на Руси: могущественные Одровонжи—„апостолы ея“ и начальники (владѣльцы Зинькова и Сатанова)... Затѣмъ—стражи Подольскихъ предѣловъ Ляндскоронскіе (влад. Харзовецъ, позднѣйшаго Збжезя), Сѣнявскіе (въ Межибожѣ), Каменецкіе, Реи (въ Рову) и др.“ Так. об., объ послѣдній категоріи лицъ означаютъ поляковъ, только 1-я *gente* русская, а вторая и *gente* и *natione* польская. Прочія національныя примѣси въ Подольскомъ панствѣ означаются такъ: „можно подозревать волошскую кровь въ Талафусахъ. Армянъ не видно, упомянутый въ спискѣ 1493 г. Серкизь, владѣлецъ Переворочья, былъ родоначальникъ неизвѣстно какого рода... Ярмолинскіе какъ будто хорватскаго происхожденія“¹⁾. Итакъ, подольское панство происходитъ отъ червонорусскихъ дворянъ, изъ литвиновъ, изъ поляковъ и отчасти западныхъ и восточныхъ инородцевъ. Въ такомъ вопросѣ, въ которомъ преобладаютъ догадки и аналогіи, нужно быть не особенно точнымъ, что бы догадка имѣла какую нибудь вѣроятность. Не отрицая происхожденія одной части подольскаго дворянства изъ русской Галиціи, и именно въ западныхъ повѣтахъ Подолья (Червоногородскомъ и Каменецкомъ), мы полагаемъ, что

¹⁾ Яблоновскій, *Źród. dziej*, т. XIX, стр. 120 и 121.

²⁾ *Ibid.* стр. 126.

одною изъ главныхъ колонизирующихъ силъ было волынское, кievское и браславское древне-русское боярство. Такъ люстраціями засвидѣтельствовано переселеніе одной вѣтви кievскихъ Вороничей въ Хмельницкій повѣтъ. Точно также видимъ здѣсь кievскихъ Немиръ и браславскихъ Коротко. Тарифы Подольской земли упоминаютъ въ числѣ владѣльцевъ кн. Вишневецкихъ и др. При ближайшемъ сосѣдствѣ Волыни и Браславщины съ Подолемъ было бы вполне невѣроятно, еслибы землевладѣльцы этихъ странъ не переходили въ Подолье. Что касается до выходцевъ изъ Польши, то, не отрицая многочисленности этого элемента въ подольскомъ панствѣ, мы и здѣсь должны поступать съ большою осторожностію; нельзя, напр., сопоставлять Одровонжей мнимыхъ *апостоловъ* Руси, (которая, однако, была крещена въ IX и X ст.) съ Ляндскоронскими, фамилією литовскаго происхожденія.

Итакъ, вопросъ о происхожденіи подольскаго дворянства остается пока открытымъ въ главной своей части. Несомнѣнно только одно, что въ XV и XVI вв. множество польскихъ выходцевъ получили земельные надѣлы на Подольѣ отъ польскаго правительства.

Однако, утверждать, что уже въ пол. XVI в. всѣ подольскіе землевладѣльцы были поляками, было бы весьма далеко отъ истины. Тотъ же писатель, который относитъ превращеніе русскихъ галичанъ на Подольѣ въ поляковъ къ весьма древнимъ временамъ, говоритъ, что „изъ родовъ русско-литовскихъ остались на виду развѣ Немиры (въ Бакотѣ) и Карачевскіе (владѣльцы Карачева); другіе упали“. Однако, въ другомъ мѣстѣ, онъ же прибавляетъ, „мѣстный русскій характеръ еще не утратился и среди низшаго гнѣздоваго землянства; оно еще, очевидно, придерживается православнаго исповѣданія, о чемъ свидѣлствуютъ греческія имена: Гарасимъ, Ивашко, Кузьма, Тымко въ фамиліяхъ Ходаковскихъ, Дьяковскихъ, Радзеіовскихъ, Васильковскихъ“¹⁾. Мы выше отмѣтили

¹⁾ Źródła dziejowe, XIX, стр. 126.

въ Барскомъ и Хмельницкомъ повѣтахъ гораздо ббльшее число фамилій съ русскими именами и теперь остаемся при томъ мнѣніи, которое получено нами изъ детальнаго разсмотрѣнія этнографіи повѣтовъ Подолья, а именно: русскій элементъ преобладаетъ въ составѣ землевладѣльческаго класса Барскаго повѣта, конкурируетъ съ польскимъ въ Хмельницкомъ повѣтѣ и уступаетъ польскому въ Каменецкомъ и Летичевскомъ.

Татары. Мы видѣли, что въ литовскихъ украинныхъ повѣтахъ татарскій элементъ лишь отчасти проникаетъ въ землевладѣльческій и служилый классы; но тамъ нигдѣ нѣтъ сплошнаго татарскаго населенія, цѣлыхъ татарскихъ общинъ. Въ Польскомъ Подольѣ такое явленіе представляетъ 3-я община гор. Бара, т. н. Черемисская. Это первый опытъ въ южной Руси образованія служилыхъ татарскихъ дружинъ (въ послѣдствіи времени такъ распространенныхъ здѣсь, а въ Литвѣ извѣстныхъ со временъ Витовта). Правда, среди татарской общины Бара жили и поляки и русь, но главная сплоченная масса оставалась татарскою, что едва ли приносило пользу государству на границахъ съ татарщиною и при вѣчной борьбѣ съ нею. Здѣсь собственно татарскихъ домовъ было 50, т. е. около 250 душъ обоого пола. Въ остальныхъ городскихъ и сельскихъ поселеніяхъ примѣсь татарщины совершенно незамѣтна.

Армянская община въ гор. Каменцѣ, по недостатку данныхъ, не можетъ быть опредѣлена въ своей численности.

Евреи. Поименное перечисленіе жителей въ городахъ: Кіевѣ, Житомирѣ, Каневѣ, Черкасахъ и Винницѣ дало намъ основанія для положительнаго вывода, что евреевъ не было здѣсь ни единой души; а такъ какъ частно-владѣльческихъ мѣстечекъ въ повѣтахъ названныхъ городовъ еще не было, то мы въ правѣ были обобщить этотъ выводъ на всю Литовскую Украину. Не то въ повѣтахъ Польскаго Подолья. Для полов. XVI в. мы имѣемъ лишь фрагментарныя указанія въ люстраціяхъ; а именно въ 1565 г. было ев-

реевъ въ Хмельникѣ 5 домовъ; въ Барѣ Польскомъ 22 (въ Русскомъ Барѣ нѣтъ ни одного). Въ прочихъ городахъ и мѣстечкахъ присутствіе евреевъ не отмѣчено. Другіе результаты даетъ перепись 1578 года; тогда взято жидовскаго поголовнаго 531 зл.; но полагаютъ, что подъ именемъ головы жидовской надо разумѣть не буквально каждую особь, а семейство или хозяйство, и потому приведенную цифру надо помножить, по крайней мѣрѣ, на 5 для полученія полной суммы еврейскаго населенія Подолья ¹⁾. Городами, наиболѣе излюбленными для евреевъ въ это время, оказываются здѣсь Межибожье, гдѣ было 230 головъ, Баръ—съ 100 головъ и Сатановъ—съ 80.

Заканчивая исторію южно-русскаго украиннаго населенія до Люблинской уніи, считаемъ себя въ правѣ сдѣлать слѣд. общіе выводы:

1) Династическое соединеніе Литвы съ Польшою не дало никакихъ благихъ результатовъ для защиты юго-восточныхъ окраинъ обоихъ государствъ. Татарскія опустошенія Украины конца XV в. и начала XVI напеминаютъ своею губительностію Батыевъ погромъ.

2) Вслѣдствіе этого и въ силу невниманія литовскаго правительства къ дѣлу защиты и заселенія страны, успѣхи колонизаціи въ XVI в. менѣе замѣтны, чѣмъ въ XIV и XV вв. Польское правительство удѣляетъ болѣе вниманія колонизаціи Подолья, но исключительно землевладѣльческой и только съ цѣлями политическими, т. е. для полонизаціи края. Оттого результаты этихъ усилій далеки отъ желаемой высоты.

3) Правительство строило и содержало украинныя замки очень небрежно; непосредственное его участіе въ заселеніи края ограничивалось назначеніемъ старостъ (б. ч. изъ чужеземцевъ) и польскихъ гарнизоновъ, хотя и не во всѣ украинныя замки.

¹⁾ Яблоновскій: *Źródła dziejowe*, XIX, стр. 67.

4) Городскія общины, имущества которыхъ были роздаваемы частнымъ владѣльцамъ, бѣднѣли и безлюдѣли болѣе и болѣе.

5) Землевладѣльцы, получивши имѣнія отъ государства, могли заботиться о заселеніи ихъ лишь подѣ условіемъ прикрѣпленія крестьянъ, не имѣя, въ противномъ случаѣ, никакихъ выгодъ отъ заселенія.

6) Не смотря на такія неблагопріятныя условія для колонизаціи, заселеніе страны шло, хотя и медленнымъ путемъ, преимущественно собственными силами народа, чрезъ развитіе козачины.

7) Вся масса народа, населявшаго Украину, принадлежала въ громадномъ большинствѣ къ русскому племени; южно-русская этнографическая основа всасывала въ себя пришельцевъ изъ Бѣлоруссіи и Москвы, такъ что до Люблинской уніи и въ Литовской и въ Польской украинѣ инородческая примѣсь едва замѣтна.

М. Владимірскій-Будановъ.

АКТЫ

о заселеніи юго-западной Россіи отъ
второй половины XV в. до Люблин-
ской уни (1569).

I.

Люстрація Кіевской земли. Около 1471 года.

На Рси. Село Терпсеевъ, а в томъ селе с отамонѣмъ пять слугъ, а служба ихъ толко на войну ходитъ. А подимъщину дей даивали за великого князя Витовта на трети годъ. А коли на войну ходять, тогда подимъщины не дають. А куничниковъ три: по шести куниць дають два ихъ, а третій куничникъ по три куници, а вси три голтяи; а три челве новыхъ во воли не седали трехъ годъ, а два выседали. А въ томъ же селе пасека, а въ той пасеце бчолы сто и шестеры.

Село Глевака, а в томъ селе 8 челвка; а тые люди на толоку хоживали до Белагорода, а иного ничего не знали, ни подимъщины не даивали; а никоторое службы не служивали. А в томъ же селе земля пустая подълазная.

Село Цветковъ, а въ томъ селе отамонъ а два челвка, одинъ слуга, а другой колавъный. А за великого князя Витовта подимъщину давали на третій годъ.

Село Гулядники, а въ томъ селе 11 челвка а отамонъ, а вси слуги, на войну хоживали, а иного ничего не знали; а подимъщину на третій годъ даивали за великого князя Витовта. А князь Семень увель былъ на нихъ новину—сено косити, на толоку ходити, а ставъ сыпати; а того дей имъ и старины не бывало, то новина на нихъ.

Село Водотыннъ, а въ томъ селе деветь слугъ конми служить, на войну хоживали, сено кошивали, ставъ сыпавали; а то дей князь Семень увель на нихъ новизну. А одинъ слуга девятый

службу служить издавна за великого князя Витовта, два боранмона меду; а два челвка новыхъ, ещо воли не выседали трехъ годовъ; а болкуновщину даивали на приездъ князя великого Витовта.—Слуги три на имя Олзаровичи из вековъ служить о дву конехъ и з слугою; а иное службы никоторое не служивали, а ни побору не даивали.

Село Скочищевъ, а в томъ селе семь челвка; а отамонъ, а вси слуги, на войну ходять, въ ловы ходять, а подымщину на третий годъ даивали, а иное службы никоторое не служивали. А в томъ же селе челвкъ седить на вроце, полкопы в годъ же даетъ; а четьри челвки новыхъ, ещо воли не выседали; а новины былъ имъ князь Семень увель—сено косити и ставъ сыпати, а болкуновщину даивали на приездъ князю великому Витовту.

Село Соколчо, а в томъ селе двадцать челвка, а все слуги; на войну ходять, а в ловы ходять, а подымщину даивали за великого князя Витовта на третий годъ.—А пять новыхъ челвки, ещо воли не выседали, а сена не кошивали, а ставу не сыпавали; то имъ князь Семень увель былъ новину; а болкуновщину даивали на приездъ князю великому Витовту.

Село Головчинъ, а в томъ селе шесть челвковъ, все слуги, на войну ходять, в ловы ходять; а два новыхъ челвка, воли не выседали; а подымщину даивали за великого князя Витовта на третий годъ; а сена не кошивали, а ставъ не сыпывали,—то имъ былъ князь Семень новину увель; а болкуновщину даивали на приездъ князю великому Витовту.

Село Ходорково, а в томъ селе семь челвка, осмый—отамонъ; а вси слуги, на войну хоживали и в ловы хоживали, а подымщину даивали за великого князя Витовта, а сена не кошивали, а ставъ не сыпывали; то былъ имъ князь Семень новину увель; а болкуновщину даивали на приездъ князю великому. А пять челвка новые, ещо воли не выседали.

Село Почуйково, а в томъ селе десеть слугъ, на войну хоживали, а подымщину даивали на приездъ князю великому

Витовту, а сена не кошивали, а ставъ не сыпывали; а то былъ имъ князь Семенъ новину увель; а два челвки новыхъ, ещо воли не выседели.

Село Ртищевъ, а в томъ селе отамонъ и два слуги, на войну хоживали, а подымщину даивали на приездъ великому князю Витовту.

Село Иноходковци, а в томъ селе отамонъ самъ третей; а вси слуги, на войну хоживали, а подымщину даивали на третий годъ, а болкуновщину даивали на приездъ князю великому Витовту. А челвкъ новый, ещо воли не выседелъ.

Село Евдадыевъ, а в томъ селе шесть челвка, а все[?] (?) отамонъ, а вси слуги, на войну ходять; а подымщину даивали за великого князя Витовта на третий годъ; а болкуновщину даивали на великому князю Витовту на приездъ. А в томъ же селе пасека, а в пасеце бчолы сорокъ и пятери.

Село Щербовъ, а в томъ селе слугъ тринадцать, а чотырнадцатый отамонъ; а половица межи ихъ убогихъ; а врочныхъ грошей дають две копе грошей; а которые врочныхъ грошей не дають, тые подымщину дають.

Село Радостовъ, а в томъ селе три челвки, а четвертый отамонъ; а вси ещо воли не выседели; одинъ челвкъ старый, а тотъ подымщину даетъ; а тые, выседевъ волю, подымщину жъ будутъ давати.

Селище Вчерашнее, а на томъ селищи отамонъ седить.

Село Охремовци, а в томъ селе четыре челвки, а пятый отамонъ; вси слуги, на войну ходять; а подымщину даивали за великого князя Витовта на третий годъ; иное дей службы никоторое не знаютъ.

Село Онтоновъ, а в томъ селе деветнадцать чельковъ, а десятый (sic) отамонъ; а вси слуги, на войну ходять; а подымщину даивали за великого князя Витовта на третий годъ; а болкуновщину даивали на приездъ великому князю Витовту. А в томъ же селе пасека есть, а в той пасеце сто бчоль.

Село Слобода, а в томъ селе десять слугъ, на войну идуть и в року дають чотыри копы грошей; а подымъщину не дають, а иныхъ некоторыхъ пошлинъ не знаютъ.

В городе у Веници—пушка, а две пищали, а корчомъ 15 на месте: дають наместику с корчмы по 15 грошей,—кто городъ держать.

А село к городу **Длезеновъ**, а в томъ селе 12 слугъ, на войну ходять, а подымъщины не дають, а есачныхъ 11 челвка, подымъщину дають, а городъ робять.

Городъ Чудновъ. На городе три пушки, а две пищали, а челяди 2 парубка и три жонъки, а трое детей; воловъ 20, коровъ 6, свиней полътретьядъцать, а гусей есть же; а пашня есть—жито и пшеница и овесъ. А на месте людей полно. Корчомъ 53, а дають по полукопе грошей с корчмы. А тыхъ людей, которые землю пашуть, 32 челвки; а дають плату по 20 грошей с челвка; а тыхъ досыть людей, которые ещо воли не выседали; а коли выседаютъ, и они тако жъ будутъ платити платъ. А мытъце есть; с тымъ наместникъ городъ держать; а поведають—нагодъ совсимъ з десять копъ грошей придетъ того мытъца. А мещане вси на толоку ходять жита жати и сена косити.

А к городу к Чудному первое село **Сапоговъ**, а в томъ селе 55 челвка, подымъщину дають; а три слуги на войну ходять.

Другое село **Тетеровка**, а в-томъ селе 10 челвка, подымъщину дають, а на толоку на одну ходять, а городъ робять. В томъ селе Тетеревъце гоны бобровые два паймомъ гонивали осподарскимъ, а инде бортници гонять у Чудновское волости.

А ещо **Сипелевъци** к Чуднову жъ; а в томъ селищи девять челвковъ подымъщину дають, а городъ робять, а на толоку ходять на одну. А в томъ селе три слуги на войну (ходять).

К Чуднову жъ селцо **Паневци**, а в томъ селци чотыри слуги, на войну ходять, а подымъщину не дають.

К Чуднову жь село **Гриневъци**, а в томъ селци три челвки подымъщину дають, а два слуги на войну ходять.

К Чуднову село **Яворовци**, а в томъ селци два слуги, на войну ходять; а одинъ челвкъ подымъщину дасть.

К Чуднову жь **Напатъ** село; три слуги, на войну ходять.

А данниковъ и данъныхъ земель у Чуднове бортниковъ осемь: чотыри бортники на городъ дають дань, а чотыри на церкви дань дають; а вси тые данъники службу всякую служатъ на городъ; а с тыхъ земель хожоволо осмънадцать ведерь меду.

Городъ Житомиръ: а на городе чотыри пушки великихъ, а пять тараницъ; а челяди два паробки, а две жонце, а трос детей малыхъ; а воловъ 15; гуси и куры есть; сееное пашни досыть по одномъ плузе, а по толоце по одной. У Житомиру у месте корчомъ двадцать; а с тыхъ корчомъ на годъ идеть с нихъ по копе грошей плату. А мыта со осемь копъ грошей иреть коли тихо, а и то половица на церковь ваплану идеть. В Житомири слугъ пятнадцать и з голтяи, а два челвка тяглыхъ подымъщину дають.

А к Житомиру село **Романово**, а в томъ селе двадцать и семь данъниковъ, што дани дають; а тые данъники дають дванадесять колоде меду; а иное люди повые; а итые дають коли ся медь родить, а и тутъ мостъ чинивали, а две колоде меду и полтретья ведра меду у пустовскихъ земляхъ; а тые вси люди подымъщину дають. А в томъ же селе деветь поланицъ, што земли не держать, а подымъщину дають; а слуга одинъ, подымъщину не дасть. А вси тые люди данъники и поляници болькуновщину дають с вола по три гроши; а с тихъ же людей со всѣхъ идеть осемь колоде овса на городъ; а ключнику идеть отъ дани копа грошей; а с тихъ же земель данныхъ идеть 24 куницы.

К Житомиру село **Ловковъ**, а в томъ селе десять данъниковъ, а дани дають три колоде меду и ведро, а две колоде меду на пустовскихъ земляхъ давно заустело; а неданъныхъ людей, што пашуть, осмънадцать челвка; тые вси подымъщину дають; а

туть же челвки три, што подымъщины не дають; а ловъцовъ пять, што в ловы ходять,—тые подымъщины не дають.

К Житомиру село **Кропня**, а в томъ селе данъниковъ три, а дани дають колоду меду безъ дву ведеръ, а два ведра меду залегло на пустовъской земли, а польныхъ дей двадцать челвки; тые вси подымъщину дають, што озле пашуть; а тутъ же ловцовъ четири, а пять слугъ, подымъщины не дають.

К Житомиру дворъ с пашнею **Костешове**, (в) дворе шесть челяди, а воловъ осмь, а жито сееного (sic), а яръ. А к тому дворцу дванадцать челвка, а пять данъниковъ дани дають колоду меду и две ведре; а ловъцовъ четири, а дви слуги; а съ тыхъ со всихъ людей четири челвки подымъщину дають. А две земли пусты лежать, а дани с нихъ шло четири ведры меду здавна; а на толоку ходять и овольная село (села?), а хлебъ и медъ госудорский.

К Житомиру село **Ботелня**, а в тимъ селе новые люди двадцать и чотыри челвки; иные люди выседели, а иные не выседели: а которые волю выседели, тые подымъщину дають, с топоромъ и с косою ходять.

К Житомиру село **Вордвиковъ**, а в томъ селе чотыри слуги, трое сочниковъ,—новые люди, ещо воли не выседели; а коли волю выседять, они мають служити; а есачники имуть тяглы тягнути, какъ и иные люди.

К Житомиру жъ село **Рудники**, а в томъ селе девять челвка, а все новые люди тяглые, ещо воли не выседели; а какъ волю выседять, и они будутъ подымъщину давати и на толоку будутъ ходити.

К Житомиру жъ селищо **Жерденевъ**, а в томъ селищи три челвка все слуги.

К Житомиру жъ село **Иванково**, а в томъ селе десять слугъ на войну ходять, а иного ничого не знаютъ; а чотыри челвки тяглыхъ, на толоку ходять, а подымъщину дають.

К Житомиру жъ село **Звинячее**, а в томъ селе четири слуги, а пять тяглыхъ подымъщину дають.

Грежаный дворъ, а в томъ дворе шесть челвка, а осмь воловъ, чотыри коровы, а три назимки, семеро свиней, а гусей дванадцать; а пашня есть жито. А в томъ селе у двори людей есть пять, а голтяевъ два, што земли не держать, на имя: Ючиню, Пашціолъ; а данъниковъ семь: тивунъ Ходыка землю держитъ **Лазоревщину**, а с тое земли дани дасть копу грошей, а полюдья две куницы. Олисей держитъ землю **Филиповъщину**, а с тое земли дани дасть тридцать грошей, а ведро меду, а две куницы полюдья. Игнатъ держитъ землю **Онътоновщину**, а дасть с тое земли 30 грошей, а полюдья ведро меду а две куницы. Павелъ держитъ две земли данъныхъ, дасть с тыхъ земель копу грошей, а полюдного две ведре меду, чотыри куницы. Малоей землю держитъ **Трибесовщину**, а с тое земли дасть чотыри ведра меду, а две куницы, а ловчему чотыри гроши, бобровнику три гроши. Левонъ держитъ землю **Ратоновщину**, а с тое земли хоживало семь ведеръ меду; а полюдья ведро меду, а две куницы, а ловчему чотыри гроши, бобровнику три гроши; ино тая земля много лѣтъ залегла пуста, ничего с нее не хоживало; в сий же годъ Левону дали из третину данъ давати, штобы тая земля пуста не лежала. Гринь держитъ землю **Тищинскую**, а с тое земли хоживало чотыри ведра меду, а полюдного ведро меду а три куницы, а ловчему чотыри гроши, а бобровнику три гроши; ино тая земля давно запустела, ничего з нее не хоживало; в сий же годъ Гриню дали из-стретины данъ давати, штобы тая земля пуста не лежала. Василь землю держитъ **Супруновщину**, а с тое земли хоживало тридцать грошей а ведро меду, полюдного две куницы, а ловчому чотыри гроши, а бобровнику пять грошей; а нанячи того не исполняеть, занюжь приголтяевель.

К тому жъ двору к (Г)режаномъ приселокъ **Хлупинци**, а в томъ селе три челвки: Ходоръ землю держитъ **Жеровлевщину**; а дани дасть десеть ведеръ меду, а полюдья два ведра меду а две куницы, а ловчому куница, а бобровнику пять грошей а пять восковъ. Иванъ землю держитъ **Велевскую**; а данъ идетъ съ тое

земли чотыри ведра, а полюдья ведро меду а две куници, ловчому чотыри гроши. Лука землю держитъ **Хлюпинскую**, а с тое земли дань идетъ пять ведеръ меду, а полюдья две ведре меду а две куници, а ловчому куница, а бобровнику пять грошей а пять ведеръ.

К Грежаномъ приселокъ **Солодирь**, а в томъ селе деи одинъ слуга, а три даньники: Тимошъ держитъ землю **Салодыревъ**, а с тое земли дани даетъ копу грошей, а полюдья две куници а две ведре меду, а ловчому куница, а бобровнику пять грошей, а пять восковъ. Якимъ кузнецъ землю держитъ **Лисовъщину** и с тое земли дани, а с тое земли дани идетъ сорокъ грошей а полюдья две ведре меду а две куници, а ловчому куница, а бобровнику пять грошей, и тыхъ восковъ (sic). Иванъ землю держитъ **Вепреовъщину**, а с тое земли дани хоживало чотырнадцать ведеръ меду, а полюдья две куници а две ведре меду, а ловчому куница, а бобровнику 10 грошей, пять восковъ; а тая земля пуста лежала, в сий же годъ дали Ивану на третине дань давати, штобы тая земля пуста не лежала.

К Грежаномъ приселокъ **Шушювичи**, а в томъ приселку чотыри челвка: Олисей землю держитъ **Матеевъщину**, а с тое земли даетъ десеть ведеръ меду дани, а полюдья две ведре меду а две куници, а ловчому чотыри гроши а бобровнику пять восковъ. Русинъ землю держитъ **Тимовъщину**, с тое земли дани идетъ три ведра меду, а полюдья две ведре а две куници, а ловчому чотыри гроши, а бобровнику грошъ. Павелъ землю **Глазовъщину**, а с тое земли, хоживало деи издавна колода меду, ино тая земля велми давно запустела была; ино ещо Грежаный Федько даль ему на полукопи, и онъ тое даетъ. Въ томъ же приселку земля пустая **Михоновъщина**, полазомъ ее лазять; а тутъ же другая земля пустая, полазомъ же лазять, а отчичъ малъ велми; а с тое земли здавна хоживало двадцать грошей издавна.

А ещо к Грежаномъ приселокъ **Мотоловичи**; в томъ селе три слуги, чотыри даньники: Игнатъ держитъ землю **Василевщину**, а с тое земли даетъ сорокъ грошей, а полюдья две ведре меду а

две куници, а ловчому десять грошей, а бобровнику пять грошей а пять восковъ, а тивунщины ведро меду. Безнось держить землю **Занеєвщину**, а с тоє земли дани даєть полкопы грошей. Юшковы дети отчину свою держать, а дани дають сорокъ грошей и пять грошей, а полюдья две ведре меду. а две куници, а ловчому куница, а бобровнику пять грошей а пять восковъ. Гаврила держить церковную землю, а дани даєть церкви осмь ведеръ, а службу служить на дворъ.

*Литовская Метрика, кн. Записей А. № III (1440—1494),
листъ 90—94¹⁾*

II.

Запись о раздачѣ волостей королемъ Казимиромъ Ягайловичемъ боярамъ Житомирскимъ и Киевскимъ. 1482 -1491 гг.

Што король е. м. волости давалъ боярамъ Житомирскимъ въ **Клодовѣ**, апрѣль 2 дн., индиктъ 5.

Макару Володковичу волость **Виринъ** на годъ, послѣ первыхъ. Юшку Польковичу волость **Жолвяжъ** на годъ послѣ первыхъ. Сеньку Ралоновичу волость **Хотень** на сесь годъ. Петрушку Сви-поревичу волость **Утешковъ** на сесь годъ. Влодыцѣ Попковичу волость **Жолвяжъ** на годъ послѣ первыхъ. Сеньку Жеребятичу волость **Допатинъ** на сюю осень, на окупъ съ татаръ. Воронѣ Ивашку волость **Хотень** на годъ, послѣ первыхъ

Въ **Городнѣ**, генваря 6 день, инд. 6. Билъ чоломъ королю е. м. бояринъ Киевскій Пирхайло, штожъ давно ему дана волость **Олевско**, и онъ тоє волости ещо и до тыхъ мѣстъ не держалъ и

¹⁾ Часть люстраціи (начиная съ описанія Житомира) напечатана, въ польской транскрипціи, въ ч. VI, т. I, № II.

билъ чоломъ королю его м., абы далъ ему тотъ годъ выдержати, отодвинувши иншихъ, а другіи бы годъ къ тому придалъ на окупъ, што жона его и дѣти у Ордѣ. Ино король е. м. тотъ годъ его первый далъ ему тую волость vybrати на сесь годъ, какъ часъ прійдетъ, отодвинувши иныхъ; а другій годъ ново придалъ его мил. ему тую волость vybrати на окупъ женѣ его и дѣтямъ, а кому первѣй его было дано, тыи мають послѣ его брати.

Литовская Метрика, кн. Записей А, № IV, f. 35 (с).

III.

Грамота кор. Александра Ягайловича намѣстнику Житомирскому, заключающая въ себѣ пожалованіе Андрею Пражовскому с. Трибисовъ въ Житомирскомъ повѣтѣ. 1501—1505.

Alexander, Bożą miłością krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Zmudzki y innych. Namiesnikowi Zytomirskiemu panu Dmitru Alexandrowiczowi. Bił nam czołom ziemianin Zytomirski Andrey Prażowski y prosił u nas siedliscza pustego w Zytomirskim powecie na imie Trybysow, y powiedział przed nami, iż to zamkowi naszemu nie szkodno iest, a y ty o tymes za nim do nas pisał, iż to tak iest, iak on u nas tego prosił; ieno. kiedy tak iest, iak ty za nim do nas pisał, y my iemu te sielce Trybysy dali z wszystkim tym, co k temu sielcu należało, y iak k zamku naszemu to dierzano było, y ty by iemu w te sielce uwiązanie dał. Pisan w Minsku, augusta otmnasty dien, indykt piąty. Praw. mar. dwor, nam. Mer. y uten. kniaz Mich Lwow:

Кн. Киев. Ц. Арх. Житом. 1716 г. № 211 л. 317, акт. 207 (по выписи изъ метрики 1611 года, окт. 19).

IV.

Грамота Евстафія Дашковича, съ обозначеніемъ границъ владѣній Никольскаго Пустынскаго монастыря въ Вѣлобережѣ, до 1535 г.

Остафен Дашкевичъ чиню вѣдомо тымъ моимъ листомъ, кому ся сго всхочетъ ведати албо чтучы слышати: повеленіемъ гдра его милости обшитывалъ есми бояръ и мещанъ Черкасскихъ и козакъ старыхъ людей об томъ, штожь которые входы даны пива (?) в Велобереже бобровые гоны, а ставене сетокъ и рыбные гоны по озерамъ прыданы на монастырь пустынски ещо за перныхъ державецъ Черкасскихъ, поколи знамя тымъ входамъ; и они сознали правду, што ден тымъ входамъ знамя на нихъ идучи по Ерданъ да по Мачилу, а на верхъ идучы по Быстрыцу, то пакъ не велель есми вступатися у тые входы и што (?) из старины и къ тымъ входамъ тягло и прыслухало... (одно слово) ни Чаркасъцомъ, ни козакомъ на веки. А притомъ были панъ Тимохъ Проскура, а панъ Юхно Обернеевичъ. А про ле(пшую) справедливость и печать есми (свою) приложилъ и къ сему листу Писанъ у Черкасехъ, іюля 15, индикта... (?).

Архивъ Коммисіи для разбора древнихъ актовъ. Главн. опись № 15 (копія).

V.

Отрыпокъ люстраціи гор. Овруча, 1519 года.

Копія описанія великаго места Овруча) для посланія гонцемъ... иноръ княжати Русьскому кор(о)лю (Жигм)унту пер(ш)ому, (лита) Божого 1519.

Место **Овручъ** лежачее собою наде Вручаемъ речкою, а отъ другои стороны река Норуна, которая притекла подъ замокъ якобы на стрелбы... з шарпетины надъ великомъ болотомъ, валомъ глубокимъ и острогомъ со сторонъ трохъ;... 3, брамъ во(рот)ныхъ—4,

деи баштъ—6, а три вежи великіе замковые ку стрелбе велми добрые боронити всего места. На горы великои дворъ его королевской милости, палями дубовыми и деи сосновыми воколо оставлены; на томже мѣстѣ потапничи деи на горѣ тоиже, шарпатини, гаковници и всяка бронь огниста замкова з кулями и порохомъ находятся... ку оброне. (На) другой сторонѣ ровы; также на високои гори стоить каменная церковь Василевска; кажутъ люде старые, була колысь золотOVERXA, но деи отъ непамятныхъ литъ неприятели огнемъ спалена и совсимъ зопсована и розбита; в симѣ великомъ ест мо (?) болши церквей, деи... сии некоторые... Домовъ всѣхъ в Овручи з князячими и панскими 500 деи и много к тому...

По новѣйшей копіи съ древней, писанной на бумагѣ, съ обрывкомъ печати, и принадлежавшей сначала В. А. Стороженку, а потомъ проф. Станиславскому.

VI.

Опредѣленіе границъ староства Винницкаго королевскими комиссарами, 1530 г.

Roku tysiąc siedmset osmnastego, miesiąca augusti dwudziestego piątego dnia.

W roczki sądowe grodzkie Winnickie, cadenciey augustowey, dnia jedynastego tegoż miesiąca przypadające, a potym roku, miesiąca y dnia, wysz na akcie wyrażonych, reassumowane y sądzące się, przedemną, Jerzym Strzeluickim, woyskim Braclawskim, podstaroscim grodzkim Winnickim, y xięgami ninieyszemi grodzkimi Winnickimi, stanowszy oczewisto, sławetny pan Mikołay Wołkowicz, cechmistrz miasta jego kr. mc. Winnicy, dla wpisania do xiąg ninieyszich grodzkich Winnickich, list graniczny między starosto Winnickim a dobrami roznemi, w pograniezu zostającemi, przez commissarzow, od jego kr. mc. destinowanych, spisany, y przez krolow pol-

skich confirmowany, przytarzały y miejscami, iż niemożna y przeczytać, pozacirany, per oblatam podał, prosząc mnie urzędu, aby ten list graniczny do xiąg niniejszych przyięty y wpisany był; który ja, urząd, czyniąc zadosic woli affectującego, tenże list przyiowski, czytałem y tak się w sobie ma: Jan Kazimierz, z Bożey łaski krol Polski, wielki xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Jnflanski, Smolenski, Czernihowski, a Szwedzki, Godzki, Wandalski, dziedziczny krol. Oznajmujemy tym listem naszym wszem w obec y koźdemu, komu to wiedziec należy, iż produkowano przed nami konfirmacyo na pergaminie od świętey pamięci jego kr. mc. Władysława Czwartego, pana brata naszego... (daley niemożna przeczytac), z podpisem ręki krola jego mc. tegoż y pieczęcią tak że... (daley niemożna przeczytac) zawierającą w sobie potwierdzenie... (znowu niemożna przeczytać) ukraińskiego miasta naszego Winnicy... (znowu niemożna przeczytać) dziedzicznymi niegdy szlachetnych Dimitra y Anastazyi Dubickiego przez commisarzow, od świętey pamięci krola jego mc. Zygmunta Pierwszego naznaczonych, w teyże confirmaciy y samey oryginalney commissiyy mianowanych, z drugiey strony czyniono, cało y niwczym nienarozoną, y proszono nas, abysmy tę confirmacyą tychże granic Winnickich mocą y powagą naszą krolewską stwercdzic y zmocnic raczyli, która tak się w sobie ma: Vladislaus Quartus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Litvaniae, Russiae, Prusiae, Masowiae, Samogitiae, Czernihoviae, Smiolenstiae, Livoniaeque, nec non Suecorum, Gothorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, productas fuisse coram nobis litteras papireas, comissionem certam et dislimitationem inter bona nostra regalia opidi Vinnica, in palatinatu Braclaviensi consistentia, et inter bona haereditaria infra-scripta nobilium Simonis Alexandri Dmitrovicz et Anastasia Dubicka, per nobilem olim generosi Iwanowicz Matiam Lechnovicz Stryżowski, subdelegatum commissarios, et serenissimo olim Sigismundo Primo, antecessore nostro continentae, sanas, salvas, illesas sigillisque eorundem commissariorum munitas, supplicatuntque nobis, ut eas autoritate

nostra regia approbare et confirmare dignaremur. ~~Quarum~~ quidem litterarum, ruthenico idiomate conscriptarum, ea est, quae sequitur, series: Prykazaniem hospodara korola y welykoho kniazia jego myłosty Zygmunta, my, ludy z ruki wojta y miszczan Winnickich, Hnewoszkowycz, Iwanowycz, a, na mesce Matyiasza Lechnowicza Stryżowskoho, Ołechno Uhrynowicz Mykulinski, wyznawajem tym łystom naszym: oczewysto żałowały hospodaru korolu jego myłosty pan Semen Kmytycz, imieniem sestry swoiey, paniey Jwanowey Dubyckoy, y od brata swoieho, pana Alexandra Dmytrowicza, na wojta y meszczan Winnyckych, menujuczcy... (tu dykcyi niestaje) y zemły ich z własnoy oyczyzny zweczysty zabrały y k mestu Winnickomu przywłaszczyły, y krywdy, szkody, gwałty nemały podyłały, a miszczany Winnyckij powedyły, iżby tey zemły ich własnyie oyczyzny zweczystyje, kotoryie ony same y predki ich w pokoi derżały, y od ich prodkow nikotorych krywdy nemiwały; hdez jego myłosty hospodar raczył rozkazaty nikotorym sudiam jego miłosty dwornym reczy ich z obochstoronnych posłuchaty, y jego myłosty odkaz uczynyty; a tak onei sudie, wysłuchawszy reczy ich z obochstoronnych, hospodaru jeho myłosty odkaz uczynyły. A tak jeho myłosty hospodaru tak się wydiło, y na tom jego myłost raczył tuju recz zostawyty, iż pan Kmytycz, y z sestroju y z bratom swoim, prez se majuty onoy zemły w derżaniu były do prawa, podłuh znaydenia starosty Braclawskoho y Winnyckoho kniazia Semena Pronskoho, a meszczane Winnyckie pred se o tych zemlach znouw prawo majut z nymy miti; ktoromuż prawu oczywisto sam jego myłost hospodar raczył im rok złożyty pod straczeniem prawa o sredopostie, kotoroje seho roku było y w indiktie czetwertohonadciat, y do nas hospodar jego myłost raczył pysaty, abychmo my na ony rok, od jego myłosty oczewisto złożoni y w kommisiey jego myłosty menowany, tak na toy zemli wyjechałysmo, tom meży nymy dosmotryły y sprawedliwost tomu nakoniec uczyniły, wedłuh obyczaju prawa y statutu zemskoho. A do nych hospodar jego myłost też raczył pysat, prykazujuczcy, ażeby ony ich na tot rok sudey swoich na tuju zemlu wyweły y same ku prawu

stały, y prawa dostojały, y były prawu posłuszni wo wsem; a kotoryby z nas, ludey, za nekotorymy inszymi sprawy, z neposposzenstwom swoim, abo za choroboju swojeju, na onym ~~prawe~~ byty nemohł, tohdyby koho inszoho meszczane, w iego mesce, sudeju sobe wziały, tot bude miti takowujuż moc mezy namy w toy reczy sudyty y sprawowaty, jako y z nas kotrych; a pak ły by pan Semen Kmytycz, z bratom y sestroju swoieju, na tot rok opysauy, sam y z dowodem swoim staty y sudey swoich wywesty y prawa dostoitit nechotit, jego myłost gospodar komisiey swoiey hospodarskoy raczył nam tak nauku swoju hospodarskuju daty, abychmo my samy odny, na tey zemly wyiechawszy, w zemlach o zsto sia ony prawujut, nakoniec sprawedlywosty skazaniem czynyły, neodstupujuczy nyczym statutu zemskoho y neodkladajuczy bolszey toho na inszyi roki, ani do jego myłosty hospodara, żeby tyje poddanyie jeho myłosty wkrainnyie w tom sobe bezwynne ne szkodowaly y prezto tak daleko załobamy swoimy do jego miłosty hospodara newtekałysia; yno my, podłuh nauki y rozkazania jeho myłosty hospodarskoho, na tot rok, od hospodara jeho miłosty złożony, tak na tuju zemlu wyiechały, a w tot (czas?) y miszczane Winnyckie także na tyie zemly wyiechały, a pan Semen Kmytycz y pani Dubickaja, a pan Alexander Dmitrowicz, jako samy na tuju zemlu ne wyjeżdżały y sudey swoich newywodyły; jakoż my sudeju ieh kniazia Semena Pronskoho, starosty Bracławskoho y Winnickoho, obsyłały, aż jeho myłost z namy pospołu na tuju zemlu poicchał y tuju recz z namy czynył, podłuh nauki y rozkazania hospodarskoho, y jego myłosty odkazał: iż hde ja tam iechaty nechocz; ino my zdały panow Kmytyczow toho dnia na seredoposti w seredu do samoy noczy, a ony k nam samy newyjeżdżały y ludey swoich ne wysyłały, a nykoho też z sebe ne prysyłały y żadnoho wydania nam o sobie ne dały; yuo my, baczaczy to, iż hdyż p. Semen Kmytycz, z sestroju y bratom swoim, oczewisto z meszczany Winnickiemi pered hospodarem jeho myłosty rosprawu miły, a hospodar korol jeho myłost sam im oboim storonom rok praw pod straczeniem raczył złożyty, a ony na tot rok, od hospodara złożony, samy wyiechaty y

sudey swoich wywesty nechotyły, podłuh obyczaja praw dawnych od jeho myłosty hospodara rozkazały meszczanom, aby nas po hranyciam toje zemli swoiey poweły y nam ich pokazały; hdeż woyt z meszczany Winnickimi nas poweły, poczenszy od mostu y od bereha ryki Bohu, tojeu dorohoju, kotoraiia ydet ku Jakuszyncom; tut meszczane powedyły, iż pana Semena Kmytycza dworec nad rekoju Bohom stoyt na zemli miskoy; toju dorohoju pryiechały k rece Werbowcu aż do hrebli pana Kaciubowy Jakuszynskoy; tut meszczane powedyły, iż potul majut z Kocubom hran po reczku Werbowec, y poweły nas wnyż toiey reczki Werbowca czerez wysznuju reczku, y pryweły na Krutoberezie, y odtol poweły promeżku nyw mijskich y Kociubowych, kotoryie nywy meszczane majut 'suhran z Kocubom; y od tych nyw poweły nas w dubrowu tymi hraniciamy, kotoryie kłał im Kuzma Szaszkowycz z Kocubem; z dubrowy pryweły nas na potenu y k bołotu Czernew; tut meszczane powedały, iż tut bywały ich senozaty meyskije, y odtol poweły nas k dorozu od pol Lencow ku zamku; tut meszczane powedały sobi po tuju dorohu hranyciu, zas meszczane nas czerez tuju dorohu perechrestnuju dorozkoju, kotoraiia ydet od Deszkowec, czerez tuju dorohu, kotoraja ydet g Rowu od Jakuszyniec, y odtul pryweły nas na werchowynu Teterewki reczki, dołom toju reczkoju, po toy storoni reczki od Czerlenkowa aż do samoho Bohu... reczki hranyciu sobe z Komarowom powedyły; y ku dowodu sia brały y postawyły pered namy, podłuh obyczaju prawa zemskoho, osimnadciat swidkow postoronnych ludey y sohranychnykw, na imia: zemianyu hospodarski p. Hrynko Komarowycz, Ołexa z Petnyczan pana Myskow czołowik, a druhiy z Petryczan ze Iwan, a paniey Dubickoy czołowik Chomycia, pana Kordyszow czołowik Wasyl Potapczyc, pana Matyaszow Stryżawskoho czołowik Petruszko, paney Koszcynoiey czołowik Sanec, pana Demeckow Semenu, czołowik Kondrat, pana Bohdanow Szaszkowicza czołowik Panko Luczynyk, pana Hrynka czołowik Hryn z Petnyczan, Dmytr Romanowycz, pana Myskow czołowik ze Pawłyk Szulzyn syn z Petnyczan, Jewsiecz z Petnyczan ze, czołowik Jewchim, pana Babynskoho czołowik Mysko Urmen-

czyk, z Petnyczan Mysko Jackowycz, pana Wasylew Romanowycza czołowik Michayło, Jasew syn; kotorych że my swidkow ich opytowały, jesłyby ony były swedomy, aby to była zemla ich meskaja; ono swidki ich wsi odnostayne pered namy powidały, iż dostateczne sut toho swidomy, szto to zdawna była ich zemla meyskaja y tot dworec pana Semenow y paniey Dubyskoy na meyskoy zemli stoiat. My, uhlanuwszy w statuty zemskom, podłuh woli hospodarskoy y podłuh statutu praw zemskich, wuyta y meszczan Winnickich z swidkami ku dowodu prysiahoju prypustyły y z szestioma swidkoma y zo wsich meszczan obrałysmo hodneyszoho ku prysiaże woyta Winnickoho Jacka Popenka y ludey ziemian hospodarskich suhranyczykow na imia: Wasyla Potapowycza czołowik pana Kordyszow, druhiy czołowik pana Bohdana Szaszkwycza Panko Luczyk, paney Koszczynoiey czołowik Sanec Hłazkowycz, paney Dubyckoy czołowik Choma Temoftejewycz, z Petnyczan czołowik pana Myskow czołowik Ołexa Biłowerch, pana Matyasza Stryżawskoho czołowik Petruszko; y na tom prysiahu uczynyw woyt z swoimy swidki wysz menowanymy, iż to iest zemla własnaja mista Winnyckoho; gdyż meszczane z swidkami swoimy prysiahu uczyniły, my, podłuh obyczaja praw zemskich, onuju zemlu... (hic ob vetustatem dictio perlegi nequit) na weczne czasy esmo wskazały y ohranyczyły. Kotoryeż hranicy tak se w sobe majut: nayperwe, poczawszy od mostu y od bereha reki Bohu, tojeju dorohoju, kotoraja ydet ku Jakuszyncom; pryiechawszy ku Jakuszyncom po konec hrebli k rēci Werbowcu, u nyż toho Werbowcu czerez wyszniuju reku na Krutoberezye, kopec esmo zakopały, y, poiechawszy od Krutoho bereha meży nywamy na uworotech, promeżku nyw Kociubowych y meskich, druhiy kopec zakopały; y przyszedszy od tych worotow berehom nywy Kociubowy, w duby hran poczyniły, y wdowż toiey nywy druhiy kopec zakopały y w dubi hrani poczyniły; y od tych hran poszłysmo w dubrowu, hrani nowyie kładuczy promeżku tych hranyc, szto pan Kuzma Szaszkwycz meszczanom z Kociubom kłat; y pereyszedszy dubrowu, wyieżdżajuczy na połe Czernew, kopec iesmo zakopały y hrany położyły; od tohoż kopca, na tomże poli Czernewy, podli do-

rohy, которaja ydet od horoda k Mykulincom, na meży iesmo kopec zakopały; na tom że poli, pereyszedszy bołotyńu Czernew, druhyi kopec zakopały; pereyszedszy połe Czernewo, prychodiaczy ku dorowoy, położylyesmo hrany w dubi na werchu, staryi hrany y kopec iesmo zakopały; y przyszedszy w dubrowu ku doroze, которaja ydet od Jakuszynec ku ustiu Rowu, tut iesmo staryie hrany podnowyły, kotoryie hrany perwo selo, z rozkazania hospodarskoho kłaty iesmo z neboszczykom panom Juchuom Koszkoju, bo tyie hrany były pokazeny, meszczane powedyły iżby od ludey pana Semena Kmitycza, y kopcy iesmo zakopały; y mało pereszedszy w toyże dubrowe, y przszył iesmo ku doroze, которaia ydet od horoda ku Dymydowcom, y znayszły iesmo kopcy obapoł toiey dorohy rozkopanyje y pokazeny; meszczane powydyły, iż tyie kopcy pokazeny od ludey pana Kmitycza; my znouu tyie kopcy poprawyły y hrany ponowyły. J przszedłszy ku doroze, которaja ydet od Czerlenkowa do Jakuszynec, y obapoł toiey dorohy kopcy zakopały, y hrany były w berezi, y taja berezka sozzena, y w dube były hrany położeny zeżez... (hic ob vetustatem dictio perlegi nequit) kładeny, y kotoryi tyj hrany były pokazeny y żeżez wybrany z duba... (et hic dictio perlegi non potest); my zasia kopcy obapoł toiey dorohy pozakopywały, a hrany ponowyły; y poczen od toiey dorohy Czerlenkowskoiey, aż do lisa, kotorym lisom idet reczka Teterewka, aż do toiey reczki, kotoryy hrany były pokazeny, w duby hrany poczynyły y my, tyie hrany zas teper znouu ponowyły, y w lisie na łypi hrany położyły, a druhuju u hrabi nad reczkoju hrany położyły; y odtol poszły lisom, dołom, Teterewkoju, hrany kładuczy, aż do ustia, hde Teterewka w Boh wpała. Y majut meszczane Winnyckije y potomkowe ich y po tym hranciam wyszmenenym na weczynie czasy vse g miestu derżaty, a pan Semen Kmitycz, y pani Jwanowaja Dubyckaja, y brat ieho p. Alexander Dmytrowycz, y potomkowe ich ne majut w tojey zemli nyczym sia ustupowaty, auy ich z mocy meszczan Winnickich w swoju moc braty. J też objawlały y żałowały pered namy wuyt y meszczane Winnickie, szto sia im mnozsze krywdy y wtisky, gwał-

ty, y hrabeży y zabrania zboża, y sina, y bydła stałose od pana Semena Kmytycza, y od pani Dubyckoy, y pana Alexandra, y od ludey ich; kotorych ze szkod teper nowo podylanych, krom perwych, mone-
wyte powedyły o piatsot kop hroszey, y za to nas prosyły, abychmo na tomże roku, poste prysehy ich, im tyie nakłady y szkody wska-
zały; nyzły my na tot czas im szkody ich tyje wskazu neczynyły dla toho, iż w komisyi hospodarskoy żadnoje nauki nam ne było, abysmo y o szkody ich na tom roku wskaz uczynyty meły. Jno my w tych rzeczach o ich nakłady y szkody dały to do hospodara ko-
rola jeho myłosty; w tom budet widaty jeho myłosty, raczył tak wczynyty. J nato iesmo wuytu y meszczanom Winnyckim dały sey nasz łyst sudowyi z naszymy peczatmy. Pysan w Winnyci, pod lito Bożoho Narożenia tysiacza piatsot trydciatoho hoda, misiacia maja dwadciat piatoho dnia, indicta czotyrydesiat szostoho. Nos igitur, supplicationi praefatae benigne annuendo, per insertas litteras, in omnibus eorum punctis, clausulis, articulis, conditionibus approbandas, ratificandas et confirmandas esse, duximus, uti quidem approbamus, ratificamus et coufirmamus praesentibus... (więcey, ob vetustatem y dla zamazania wieczystego, przeczytac nie można caley faciaty). A tak za podaniem y oczewistą prozbą osoby podawajęcey, a przyięciem urzędu niniey-
szego, do xiąg iest ingrossowany.

Книга Киев. Центр. Архива № 4603, л. 142, № 107.

VII.

Описание Браславскаго замка въ люстраціи 1552 г.

Браславль. За держанья Князя Корецкого. Замокъ. Бра-
славль Подольскій замокъ, с поветомъ своимъ особнымъ, съ ста-
родавна великого князства литовского; поветъ по границу Волоскую,
по Днестръ.

Замокъ самъ надъ рекою Богомъ, на устьи рѣчки Пуцовки,
на горе каменной, и былъ спаленъ перво отъ своихъ, а потомъ отъ

шестидесять леть, за славное памяти короля Александра, зарубленъ за ся на той же горе надъ Богомъ.

А гора тая замъковая отъ реки скала высока а прикра, яко уята; приступу тамъ нетъ, нижъли з другое стороны отъ поля гора тая замъковая ровна зыншею горою, которая прилегла близко тамъ черезъ ровъ.

Вышини тамъ отъ поля з рову до верху горы замъковое сажонъ 9, инде 10, а инде 11.

А наверху горы просторонность плацу замъкого (sic) вдольжъ сажонъ 36, а въпоперекъ сажонъ 28.

Колодез почато было тамъ на горе в замъку копати и непробито скалы.

Людей при замъку, в остроже, землянъ, мешчанъ и волощанъ было домовъ всихъ семьсотъ и тридцати; церквей грецкихъ 7, осма латынская.

Седели безпечно на тотъ часъ за перемиремъ, которое есть гдрю нашому с татари и турки, а за выездомъ недавнымъ комиссарскимъ на границы ихъ, а затымъ ижъ послы царя Перекопского были того часу у гдря о миръ а о покой, а за таковымъ обезпеченемъ не мели о людехъ неприятилскихъ печали, ани доведыванья, ани осторожности, ани сторожи жадное на поли, ани въ острогъ, а и староста ихъ на тотъ часъ былъ отъехалъ прочъ; и въ таковомъ сплошенстве ихъ пришолъ на нихъ безъ вести царь Перекопскій теперешнй Довълетъ, со всимъ войскомъ своимъ татарскимъ, и с почътомъ турецкихъ людей іаничанъ и з делы, осени близко прошлое мца сентебра вѣторый день, в середу; и притягнулъ подъ замокъ о четвертой године на день, ночовавши отъ замъку у трехъ миляхъ; людемъ отъ замъку розышодшися по пашнямъ а по пасекамъ; заперлися в замъку невесты а дети множсто ихъ, а мужовъ одно 50 и то малогодныхъ ку обороне, нижъли только одинъ с нихъ Кудрянко землянинъ; тотъ мощно ся працовалъ оборону, и иншихъ на то напоминалъ, и, беручи ихъ за руки, водилъ

на бланки; добывали замьку все турцы; припуживано и татаровъ, бючи ихъ палицами.

Дель с ними было великихъ и малыхъ о полтредцать; стреляно с нихъ на замокъ с чотырехъ сторонъ, а нашеодливей з дальшого шанцу зъ Забожя, мало переставаячи, в середу, в четвергъ и въ пятницу; убили в замку двухъ мужьчинъ а жонку. Почали были ку замьку приметъ и туры чинити ку штурму; нижли слышачи безъводе в замьку, понехали штурму; а в томъ земляне, которые были в замьку, Слупица, наместникъ старостинъ, а Романъ Красносельскій а Сергій Оратовскій а Трушенко а Митько Золотар, урадили податися зъ замькомъ цару и посылали с тымъ до него Золотаря а Трушенку у пятницу с полудня, а потомъ навечоръ и самъ наместникъ Слупица пошолъ за ними; а назавътрее в субботу, вышодши царь передъ замокъ, казалъ побрати зъ замьку перво дела, которыхъ было 4, а гаковъницы которыхъ было 30, и бочька пороху и въсякую бронь побрати казалъ. А затымъ люди в полонъ побралъ, и на завтрее в неделю, спаливши замокъ и место, пошолъ назадъ. А которые люди отъгодилися были отъ замьку часу обогнания, и тыхъ побрано по лесомъ, одно о двесте особу zostало, которые поуतेвали, которые жъ и тепер ждути замьку на томъ же местъцы, хотячи садитися зася на отъчизнахъ своихъ для великихъ пожитковъ тамошнихъ.

О пожиткох замьку Браславъского. Напервей пашня тамъ родить збожъе всякое завжды лепей, нижли при которомъ иншомъ замьку; конемъ и въсякому быдлу хованье тамъ роскошьное по дубровахъ и свинямъ по дубникахъ через зиму; а тамъ радо ся быдло всякое тамъ множить.

Зубровъ, оленей, лисиць и иншого зверу множъство, и бобровъ по речькахъ, рыбъ, а звлаца верезубовъ; а рыбиць усходить тамъ рекою Богомъ зморя множъство великое; меду тежъ офитость великая, а предне доброго чистого белого, без бортей и без всякое працы великое, не только с пасекъ, але готового, съ вететовъ выдираючи.

Доходы старостины отъ меду. Кгда идуть люди у Звингородцизну, або вышшьне дубровы, меду брати отъ тыхъ с каждаго члвка по 12 грошей старосте.

Отъ зверины. Отъ воза зверины старосте псчены, а отъ каждаго зверати убитого грудина.

Отъ рыбъ. 3 рыбъ з Богу реки старосте десятая рыба.

Мыто. Отъ торговцзовъ подужьного по 2 грошей, а мыта отъ копы по 2 грошей.

Капъщизна. С корчомъ, кольке ихъ буди, со вьсего места на год 8 копъ грошей. А за мыто и за горельку давано на год по 8 копъ грошей. Отъ воскобойни 10 копъ грошей.

Куницы. Змирская куница 12 грошей; девочая куница 12 грошей, а вьдовья 40 грошей; а вгда вдова съ статкомъ до иншого города замужъ идеть, отъ нее выходного 2 копе грошей.

Присудъ. Пересудъ, децькованье, вижоване, вины водлугъ статуту.

Служьба земьская и мещанская. Земяне и мещане повинни вси ездити противъ людей неприятельскихъ съ старостою, або з наместъникомъ его.

Повинни тежъ мещане косити сено на замокъ на лете день толокою, за стравою старостиною; а хто не выйдетъ отъ того огурщины 12 грошей.

Сторожа замьковая. Сторожи и кликуны до замьку бывали перво съ сель наймя зъ яс, а потомъ наймовано ихъ з доходовъ замьковыхъ.

Сторожа местъская. Сторожовъ до воротъ остроговыхъ обоихъ наймали земляне и мещане, складаючися вси, а давали имъ по 80 грошей.

Сторожа польная. Сторожа на поли бывала отъ мещанъ на чотырехъ местъцахъ: первая на Сокольцы у полътори мили отъ замьку; другая далей, у полъторы жъ мили, у Свеколчина рога; третья в трехъ миляхъ отъ замьку на Селници, четвертая в другую сторону, в полъторы мили отъ места, у Стулупове; на тыхъ чоты-

рехъ мѣстъцахъ урочистыхъ держивали мещане сторожовъ, по два чловѣки на каждой сторожи; давали каждому с них на тыдень по 12 грошей.

А далей, у двунадцати миляхъ отъ замъку, у Звинигородщизне на шляхох, держивалъ сторожу староста по 6 члвковъ; а в тотъ часъ, кгда цар з войскомъ приходиль, не было сторожи жадное: а ни замъковое, а ни мѣстьское.

Подводы а стацея. Подводы а стацен давали мещане рядомъ вси: яко замъковые, такъ землянские.

Померное. Помирное землянские только люди давали отъ меду отъ железника по 2 пнзи, то наместо хоживало войту, а кликуну, а отъ збожья отъ третинника по 2 пнзи.

Млыны. На Богу млын о трехъ колехъ, третее ступъное на Пунъцовце, два ставъки з мутвищамъ; мерки с нихъ на замок, третя мельнику.

Литовская Метрика, кн. Переписей, А., № 6/76, л. 140.

VIII.

Описаніе Кременецкаго замка въ люстраціи 1552 года.

Замокъ Кремьянецъ. За держанья пана Петра Семашка. Замокъ. Замокъ Кремьянецкий мурованный, свирен воротный верхъ по vloки вробленъ.

Ушедши в городъ, направо, на стене мурованой городня: покрьтѣ, облановъ и хоженье по нихъ—робота села Каменицького, и Носовицького, и Мирогощъского, и Стуликовъского села пана Гневоша Еловицького, суди Кремьянецъкого. Подле той городня села Березского пана Денисковича, а села Вербое пана Анъдрея Кувевъского. Подле той городня Лосятинская а Лидуховъская землянь Михна, а Богдана, а Гаска, а Винка, а Гневоща Лидуховъскихъ. Подле тое городня Рыдомльская а Борщовъская панов Гостскихъ, Григоря Болъбасова а Ивана Петрикевича. Подле тое городня

Ростоцкая, а Поречцкая, а Гаринская пна Ивана Болъбаса сел. Подле тое городня Корницкая, а Жижниковская, а Тихомльская, а Войниговская, а Ольшанская пановъ Федора, а Кунаша, а Григоря Сенютина пановъ Корницкихъ; тую городню одрало поветрее с одное стороны. Подле той городня Кошълинская, а Подгайская, а Овнинская сель князя Дмитрея Вишневецкого. Подле тое городня Леховецкая а Миклашская а Жемелинская Григоря Сенюты. Подле тое городня Студеницкая князя Костентинова, а въ ней помосту нетъ. Городня Птицкая князя Костянтинова жъ, тая содрана. Городня Дворецкая Жославского не накрыта и помосту нетъ. Городни две Костенецкая а Мокренецкие князя Костянтина не накрыты и помосту нетъ. Городня Туровская зъ Суража а з Валеви сел князя Муччиных; помосту нетъ в ней. Тутъ вежа мурованая отъ места, обланкованье, с трема верхи, меживязи плита; покрывал ее Фальчевский Станиславъ накладомъ гдрьскимъ, а перед тымъ хто бы ее робиль, памети нетъ; бо тежъ и бискупъ Янушь ее збудовал, а передъ тымъ ее не было. Отъ тое вежи городня села Стожковського, Анътоновського и Ургорьского сель князя Матфея Четвертенского; верхъ побитье дираво. Городня Турейская села Михайла Еловича, села Белокринского а Минковського села Сага Минковського и Белокреницкого. Городня Березецкая, а Почаевская а Савъчинская сел пана Ивана а пна Горайна Березецкихъ. Городня Андрушская а Збашъковская пна Санка Андрушского а Михна Лосятинского. Городня Андрушская жъ другого села его, а Страколовская, а Новоставская Юхъна Тороковського, а села Каменского пана Северинова Ермолинского; тая городня содрана. Городня Бобровская пна Григоря Толмача а села Лудвицьского пана Пашука Лудвицьского; помосту нетъ. Городня Дедерковская Занькова, а Сидорова, а Овъсяникова Дерколовскихъ; помосту нетъ и покрытъя. Городня Кутская Сатковського а Лесковская пановъ Войничовъ Федора а Климентия; покрытъя нетъ. Городня Шумская Степана Ивановичъ Богушевича; городня не накрыта, ни всходу, а ни помосту нетъ; одно стена мур стоитъ 5

сажонъ ее; селъ пна Ермолинского з Гулевъки, а з Семенова, а села Волчкѡвцовъ пна Сенютина. Городня такъ же не справлена села Терновскаго а Булижинскаго князя Жославскаго. Городни такъ же голы две безъ верху и помосту Везовецкая, а Дедковская, а Панковская, а Шеплевская селъ кнгни Ильиное. Городня Тараская, и Залестцкая, и Коморинская селъ князя Вишньневецкаго князя Дмитрея,—на то зознанье пна Цатино, а пна Иваша Березецкаго передъ Потеемъ; было такъ же гола.

Городни з селъ королевскихъ Велейская, Лепесовская, Дунавская, Шпиколовская, Теневская, а Колосовы з Рудки, з дворца с королева, а с Куликова; то королева ее милость побивала на кладомъ своимъ из скарбу ее милости. Городень з: Кузминская а Красиловская князя Костянтинова а кнгни Ильиное, с чотырма верхи, але вси не накрыты. Подле тыхъ городень вежа тутъ же у брони у воротное назад, которую зовуть черленая вежа; покрывають ее кузминцы а Красиловцы; накрыта. Подле тое зася вежа воротная.

Личьба вежъ и городень: вежъ две а броня третья; а городень тридцать чотыри.

Потребуеть тотъ замокъ вежи на угле горы, с которое можеть боронити всеѣ шии тое, што передъ замькомъ, над ровомъ; отъ той шии, іако велика и долъга, нижей описано; явожъ кнзь Янушъ небожчикъ, бискупъ, и фундаментъ на тую вежу выкопаль и каменя тесаного наготоваль. Того каменя сто каменей зложено подъ замокъ на одномъ мествце, а еще две частей его не звожено по горамъ отътуль, где его тесано.

Бронь замьковая. Дель спижьныхъ на колахъ, добре окованыхъ, под одною формою и одного лета справованы, року нарож. Бож. 1530, всихъ 14; куля въ всихъ—якъ гусиное ейце.

А въдлужъ вси по 13 пядей и по три пальци. А под гербами литовскими обема. А с тыхъ дель чотыри не выполерованы. Форма до всихъ дель одна. Куль до дель железныхъ обливаныхъ свипомъ 6 кошь.

Гаковъницы. Гаковъницъ всихъ десять; форма до нихъ одна; пороховницъ 10; куль гаковъничныхъ 54.

Ручъницы. Ручъницъ 33; форма до всихъ одна; пороховницъ ручничныхъ 29. Куль до нихъ, пол одинадцаты копы.

Порохи. Пороху до дель, до гаковъницъ, до ручъницъ сод-ного до всее стрельбы 5 полубарильковъ.

Салетра. Салетри може быти всее пять солянокъ.

Серя. Серы всее 8 солянокъ.

Свиноць. Свиноць штука, што можетъ ее члвкъ одинъ под-няти, а другая меньшей тои.

Статки въ обороне. Уголья на порохъ две бочъки. Лопать железныхъ, што до вапна, 50 без одное; мотыжь до мешанья вапна три; друковъ железныхъ до ламаня каменя 2; свердель 1 до га-ковницъ; копысть железная, што спижу мешають; заступъ желез-ный же; железа 100 шинъ.

Стрельба мествъная. Гаковъницъ две; аркабузовъ 26; ручъницъ 17; пороху всего полътора каменя; серы полкаменя; свиноць камень; зброй 4 пляховыхъ.

Узводъ. Узвод у брони, а у него ланцухи два.

Мостъ. Мостъ черезъ перекопъ до шии 44 сажъни, а въ ширину 3 сажни; шии тое, што передъ местомъ, отъ куль лацней-шій приступъ къ замъку могло бы быти, або зашанцованье дель, тое шии вдолжь сто семьдесятъ 6 сажонъ, а въ ширину тое шии 4 сажъни, а инде меньшей; на тую шию одно оденъ уездъ с конца.

Гора замъковая. На гору замъковую з долу до стени ни-гдѣ з лука дострелити не може.

Просторонность в замъку. Удолжь замъку семьдесятъ и полъчетверта сажъня, а в ширину тридцать три сажъни.

Вудоване в замъку. У броне коморка, где воротный мешъ-каеть; ушедши у замокъ, на лево, подле брони светлица великая полшоста сажъня, скляныхъ оболонъ 5.

Над броню светлочька малая; в ней будоване деревеное, оболони скляные 3, столъ и з скринею и з защепкою железомъ оправляные; двери в ней на завесохъ з нутренымъ замькомъ; а ведле нее выходъ; над тою светлочькою ковнатыя малая кромъ оболонь; а на противъ ее светлочька, с печью и с коминомъ, кромъ оболонь.

Еще вышшеи над тою светлочькою есть верьхъ брамы цеглою мурованый, а внутр тартицами футрованый.

Сходячи вже на долъ, перед великою светлицюю, есть коморка мурованая; в ней есть оболона одна скляная, а двери на завесахъ и з защепьками и з замькомъ нутренымъ. А выходячи с тое коморки есть двери на завесахъ и з защепькою до выходка. Межи тою коморою и великою светлицюю есть сѣн и коминъ мурованый, а въ нихъ двери на трехъ завесахъ и з замькомъ нутренымъ и з защепкою. На долъ изнедпни под тою жъ великою светлицюю суть 3 подклеты; в нихъ двери на завесахъ и з защепьками.

При стене церковька руская свтого Михайла; в ней образ светое Пречистое, а два образы светого Михайла, крижъ серебряный позолотистый и евангелие серебромъ оправное, книга Пречого (sic), а шостоденецъ, уставъ, минея.

А подле церковьды при муре никьчемна пушьярня; а на противку ее есть истебка малая, не вельми добрая; межи ними сенка драницами крыта.

Подле тое пекарни чистерня мурованая, праве ся наполю респала; двери на завесохъ.

Подле тои чистерни турма; в нее двери на завесохъ; поперекъ есть железа з двема замьки.

Кухня с коминомъ мурованымъ; в ней есть светлочька з белою печью, лавы, столъ, а двери на завесохъ и з двема защепьками; у фортки ку месту двери на завесохъ, замокъ оденъ. Коморка кухарская; в ней двери на завесахъ и з защепкою; у кухонныхъ дверей есть замокъ нутреный; звонокъ над кухнею. Кадей кухонныхъ две, а третья малая; бочокъ 5 а три бочьки, што

в нихъ смола бывала. Подле тое кухни есть сажъ на куры при муру драницами побитые, двери и з защепкою.

Светлица на склепах ку месту з болонами, з лавами, и з столомъ, и з печью, з мисникомъ, з дверми на завесахъ, в ней все сполное. Перед тою жъ светлицою сени з мурованымъ коминоу, з облонами склянными, двой двери з нутрными замъками и завесами. Комната в тыхъ же сенехъ с коминоу мурованымъ, и з двема облонами склянными, и з выходомъ.

Наверху тыхъ избъ преречоныхъ и над склепы кгановъ есть сходячи на долъ; при стороне есть коморка сторожомъ; двери в ней на завесахъ. Под тою жъ склепъ есть мурованый з двоими дверми деревянными, а с третими железными. Под тымъ же склепомъ другой склепъ, а з него две пивъницы; двери вси на завесахъ.

А светлочъка, тежъ и коморка и з сенями, мешъване на букграбу; пекарня великая польпета сажъня; противъ пекарни светлица; и з светлицы коморка, а над вгмахомъ исъхованье а светлочъка тежъ малая и с коморою по польчетверта сажъня.

Пушъжари. Пушъжари 2, здавъна оселые; Ганусъ немец а Матушъ полякъ, берутъ на рокъ по 12 копъ и по 20 грошей; а третий пушкар местъский, дають на него плату з места 5 копъ грошей.

Колодяз. Колодяз почато копати, выкопано его 18 сажонъ, а еще его и четвертое части не выкопано.

Ровъ перед замъкомъ глубини 5 сажонъ.

Вудованье перед замъкомъ. А перед замъкомъ будованье деревяное: светлица и з сенями зо всимъ; а у тыле тое светлицы светлочъка, а брвар; в немъ котель у 6 ушатковъ и суд увесь; лазня деревяная а пивъница мурованая.

А под горою замъковою былъ дворецъ и еще стоитъ изба черная а кухня и стайля, и то все опалено.

Плитница. Печь передъ замъкомъ вапняная, а въ цегельници печи 4; цегельница роскрадена за Герцыка.

Челяд невольная замъжовая. В замъку невольное челяди: рыкунья Едвига, а ее дети: Малъгорета, 11 ей летъ, Барбара девъка, 6 ей лет, детина Янъко 8 летъ, девъка Галена 20 летъ, Ганна девъка 17 летъ, Марушъка девъка 15 летъ, детина 19 летъ. Острогъ коло дворъца и ворота робить волость.

Пожитки замъжовые. Вины, пересуд, вижованье, децкованье, блудяги водлуг статуту.

Повежьное. Отъ злодея повежьного 12 грошей, а отъ члвка не въ такомъ учинку грошей 3.

Куницы. Свадебной куницы отъ девъки 12 грошей, а отъ вдовы пол копы, хотя бы с тое жъ волости вышла. Змирское куницы 12 грошей.

О доведане вестей. 3 росказанья королевое ее милости обобрапо мужиковъ тяглыхъ 24 и въчинено ихъ слугами для посыланья и доведанья вестей и для ношенья листовъ гдежъ кольвекъ; а земъли потомужъ под ними, якъ и под иньшими мужиками волостьными; а иншимъ земъли придано; имены сами, в которыхъ селахъ живутъ, нижей стоять описаны.

Мыто. Млынъ дворца Кокоревъского две коле, а въ Дунаеве три кола мельчихъ, а четвертое ступъное, а въ Подлискохъ 3 кола, а въ Сапановѣ 3 кола.

Меръки. А отъ кожъдого вару семая мерка солоду, а окромъ того отъ кожъдого вару по полъчетверта гроша, а отъ кажъдое ручъки меду сытечи грошъ 1.

Отъ воза купецъкого хтожъ кольвекъ едетъ, будь чужоземецъ, будь свой, по два гроши, а отъ воза зъ солью по три гроши.

Корчмы. Корчма у Дунаеве отъ кожъдого вару по 30 грошей зыску; то все, якъ млыны верху писаные, такъ мерки солодовые, такъ што и отъ варовъ берутъ, и мыто отъ возовъ, такъ тежъ и тую корчму запровано бываетъ на годъ за триста копъ грошей.

А тепер войтъ Кремянецъкий отъ королевое ее милости к верной рупе держить.

Померное. Отъ збожъя всякого померного отъ мерки по пизю.

К тому еще и лазня местьская, на то войтъ привилей королевое ее милости в себе быти поведилъ на обое.

Коръчма горелчаная. Горелъба на замокъ; запродають на год за 80 копъ грошей.

Платъ з мещанъ. З мещанъ плату с кождого по 6 грошей, а хто лан держитъ по 12 грошей. Того всего платъ выходить с тыхъ мещанъ, которые не горели, 34 копы и 27 грошей, а которые погорели, тые на воли еще 6 летъ за даниною королевое ее милости мають седети, а иньшие еще и не селилися.

Повиноватство волости всее. З волости всее с тяглыхъ людей приходитъ з дворища по 40 грошей литовъскихъ, овъса по 4 мерки тамошнихъ, то есть по три солянки, а еще с кождого дворища по грошу тому, хто цыншъ носить до скарбу; а большей того жадное работы, ани подачки з нихъ нетъ.

А особливе с кождого члвка приходитъ отъ вепровъ и отъ барановъ двадцатое, якожь и сего лета пришло вепровъ 14 а барановъ 47.

В месте церквей 5: церковь свтого Спаса, свтое Пречистое, Въскресеня Христова, свтого Николы, свтое Пятницы; а поповъ тежь при нихъ 5.

Мещане. Мещане под марборъскимъ правомъ в месте и на передместью.

А росписаныхъ на десятки для обороны часу потреби на замъку и въ месте:

Десятковъ всихъ 31, а домовъ триста семьдесятъ 6, а которые под присудомъ замъковымъ. Люди Запотоцькие и отъ Липовицы присуду замъкового 55 домовъ.

А жидовъ всихъ подъ присудомъ замъковымъ же домовъ 50 без дву.

Живьности хлеба на старосту тамошнего, и на слуги замъковые, и на челядь невольную в замъку и по дворцомъ.

У Кокорове плугъ, а в Вели плугъ дворные; теми двема плуги по тымъ дворцомъ орутъ.

А в тому мерки з млыновъ: з Цеценевъского з дву колъ, а въ Вели з дву колъ мельчихъ, а третего ступъного, з Рудки с одного кола, а с Колосова з одногожъ кола; тые мерки на поживлене замъковое—6 колъ мельчихъ а ступъное семое.

Слуги путные. Дворецъ Кокоревскій: в немъ слуги найма Гневошъ, а Федоръ, а Павель.

В селе Дворецъ подъле Кокорева слуга дутный именемъ Сенько Воронко. Подъ нимъ ставъ спустный, на которомъ бы могъ быти и млынъ. Поводають, ижъ Герцыкъ ему далъ.

В Дунаеве найма Грицько Влизковичъ а Иванъ; думы два а служба одна конъная.

В Лепесовъде найма Климыко а Степанъ Усатый, Семень Семеновичъ, Мартинъ Пашъковичъ, Янъ Войтъ а Кудинъ.

В Колосове именемъ Сенько Волошенинъ а Яцько Чеховичъ.

В Пшиколосе найма Ласко Ивановичъ.

В Жолобе найма Грицько Преворавичъ, Васко Михъновичъ, Скука Овьдеевичъ, Мартинъ Мишъковичъ, Матей ляхъ.

В Молочъкове найма Грицько а Превор Василевъскій, а Сенько Мельникъ.

А то бояре путные жъ, которые сели на Молочъкове на воли, еще и сами седять, найма Василевъские; а под ними людей 10 члвва осело на воли.

Войтъ Белозорскій Янко Тимовъскій, а за нимъ 6 члвва осело на воли

Кокоревъ дворецъ, купля королевое ее милости. Дворецъ Кокоревскій, отъ замъку полътори мили; в немъ будоване: светлицы две и з сенями, кухня, пивъница, пекарня, лазня.

Ставовъ чотыри. Одень вышъшей церкви; если бы его подынесено вышей, мелъ бы ся на полъ мили.

На другомъ ставе, у самого дворца, суть два млыны: одинъ стущный об одномъ коле, а другой о дву колехъ мельчиче; гребля у того ставу лиха и низка.

Третий есть ставъ за дворцомъ спустнымъ въ Дунаеву; гребля новая, высока, вдольжъ сто сажонъ, низъли на двоухъ мествцохъ не заправълено, одно форостомъ закидано.

За тою жъ греблюю к Дунаеву есть четвертый ставъ спустный, который вже в мере стоитъ.

В томъ же Кокорове церковь светого Николы с попомъ, а дворищъ в томъ селѣ 19, а дымовъ только жъ, огородникъ 1, а на воли седять пять дымовъ, тамъ же вси на одной речъце.

Челядь невольная. В томъ же дворцы Кокоревскомъ най-мя Кгедрута жонъка, Анна девъка, дочъка ее, чотыри лета, Ягнешъка девъка 19 летъ, Барбара девъка 15 летъ, Зофия девъка 10 летъ, Петрашъ детина 16 летъ, Якубъ детина 12 летъ, Павелъ детина 11 летъ, а Павелъ старый, жона его Доца, а дети ихъ: Петръ 15 летъ, а Мартинъ 11 летъ, а детя малое 5, девъка полъ 4 лета.

Быдло. Воловъ 6, быковъ 3, коровъ 7, яловицъ 3, озимъ-ковъ 6, телятъ двое, свиной 31, гусей 26, каплуновъ 6.

Село **Дворецъ** подле Кокорева жъ. В томъ селе дворищъ людей 19, а дымовъ 20, огородниковъ 5, а на воли седять 12.

Дворецъ Веля отъ замъку полтори мили.

Будоване в немъ: светлочъка и коморка и з сеньми, а пекарня с коморкою жъ.

Челядь невольная. Барбара девъка 14 летъ, Катерина девъка 15 летъ, Стась 19 летъ, Лукашъ 18 летъ, Григор 15 летъ, Симонъ 7 летъ.

Быдло. Воловъ 12, коровъ 11, телятъ 11, быковъ 6, летос-них телятъ 11, гусей 16, свиной 38, поросятъ 17, курицъ 19, кап-лунъ 1.

Уже тому третий годъ, якъ пна Семашъка увязано, а дано ему с тыхъ веръху писаныхъ дворцовъ; с Кокорева а з Веля, отъ

всихъ статъковъ дворныхъ приплодовъ на бождое лето; и онъ отъ трехъ летъ беретъ на себе, а с чимъ взялъ, только с тымъ же маеть то подати тому, кому гсдрьская воля будетъ дано.

Село Дунаевъ две мили отъ замъку. В томъ селе 2 млыны зъступные об одномъ коле, а другий млынъ о двухъ колехъ мельчихъ. Людей того села 11, дворищъ а дымовъ 14, огородниковъ 6, а на воли седять 16 дымовъ.

Село Рудва мила отъ замъку. В томъ селе ставъ ку живности замъковой, але вже пустъ; дворищъ людей 14, а дымовъ 16, огородниковъ дымовъ 6, а на воли дымовъ 6 тамъ же седять.

Село Куликовъ две мили отъ замъку. В томъ селе дворищъ людей 2, а дымовъ дваждъ, огородниковъ 4, а на воли седять дымовъ 7.

Село Сапановъ отъ замъку мила. В томъ селе ставъ есть; на ставу млынъ о трехъ колехъ, одно ступъное, а две мельчих, а людей дворищъ 21, дымовъ 22, огородниковъ 10.

Село Пелесовеа отъ замъку 5 миль. В томъ селе ставъ, а на ставу млынъ ступный об одномъ коле, а мерки з него идутъ на войта Белозорского за датою королевое ее милости; а людей в немъ 20 и полътрета дворища, дымовъ 27, а огородниковъ 24,

Село Сапановъва Малаа. На воли садяться 9 дымовъ, а воли на десять летъ.

Село Колосова отъ замъку мила. В томъ селе ставовъ невеликий ку живности замъковой, а дворищъ людей 8, дымовъ 10, а огородниковъ 8, а на воли седять 7 дымовъ.

Село Цеценевъцы отъ замъку две мили. А в немъ млынъ з двема кола спустные ку живности замъковой; людей дворищъ 17, а дымовъ 31.

Село Спиколосы отъ замъку мила. В томъ селе дворищъ людей 18, а дымовъ 26, огородниковъ три дымъ, а на воли седять 6 дымовъ.

Село Титильковъцы тамъ же; а в немъ ставовъ невеликий; людей дворищъ 9, а дымовъ 19, огородниковъ 5.

Село Жолобъ полъ мили отъ замьку. В немъ людей дворищъ 16, а дымовъ 16, а на воли седять дымы 3.

Село Вороновицкое 7 миль отъ замьку. В томъ селе на воли седит члвковъ дымовъ 25.

Село Ильеговцы 7 миль отъ замьку. В немъ дымовъ 4 на воли седять.

Село Белозорка в семи миль отъ замьку; на воли седять дымовъ тридцать три.

Село Осники в семи миль. На воли седять дымовъ двадцать семь.

Село Млыновъцы полъ мили отъ замьку. В томъ селе два дворища, а дымовъ дваждъ, а пустыхъ 6, за тые два годы розышлися прочъ.

Село Плешовъка полътори мили отъ замьку. В томъ селе дымовъ 31, воля на два годы, огородникъ 1; еще мають седети полътора года и, выседѣвши, мають ся еще зъ старостою умавляти.

Село Горинка две мили отъ замьку. В томъ селе на воли седять дымовъ 30, а огородники 2; тое село королева ея милость отъдала войту кремянецькому Скуйбеде; другой год воля посазоно, а еще 6 летъ воли.

Село Подлеци две мили отъ замьку. В томъ селе два млыны на гатсхъ, оденъ ступный, а другой мельчій. Людей дворищъ 29, а дымовъ толькождъ; тые подлецане винни на вси млыны, колько есть в замьку млыновъ, камене давати с потребу; а тые млыны у своемъ селе гатьми поправляють весполокъ с передмещаны Кремянецькими и з людьми села Жолобовъского.

Расъходъ пнзей на замьку, што платить королева ея милость с тыхъже доходовъ и волостныхъ и местьскихъ: старосте тамошнему пну Семашьку сто копъ грошей год в год и ктому теждъ и вся челядь замьковая невольная едятъ с ключа и з старостою весполокъ. Плебану тамошнему 20 копъ грошей; буркграбе, который

уставичне на замьку мешкаеть, Миколай Колачъковъскій, и ключи отъ воротъ мають, 17 копъ грошей.

Пушъкаромъ двомъ 24 копе и 40 грошей; тесли уставичьному замъковому 10 копъ грошей; воротному 3 копы грошей; ключнику 3 копе грошей; замъковому кухару 3 копы грошей; пекарю 3 копы грошей; двомъ ключникомъ 6 копъ; сторожомъ двомъ, што дрова рубаютъ, 6 копъ грошей; а двема возницамъ, што дрова и воду возять, 6 копъ грошей; ковалю уставичьному замъковому 5 копъ грошей.

Литовская Метрика, кн. Переписей, А. № 6/7а, л. 143.

IX.

Подтверждение кор. Сигизмундомъ III, 1589 г., апр. 10, слѣдующихъ актовъ объ опредѣленіи границъ города Кременца и сосѣднихъ владѣльцевъ: 1) межеваго акта, даннаго старостою Кременецкимъ Стан. Фальчевскимъ, 1539 г. окт. 10, 2) грамоты королевы Боны, 1556 г., янв. 11; 3) грамоты Никол. Андр. Збаражскаго, старосты Кременецкаго, 1561 г. янв. 8 и 4) грамоты Андрея Ивановича, королевскаго дѣка, 1563 г. января 28.

Do urzędu y xiąg niniejszych radzieckich miasta jego kr. mosci przyszedłszy osobiscie, szlachetny Piotr Wakulczycki, radny y plenipotent miasta tego, podał do xiąg tych że ekstrakt dekretow y przywileiow, praw granicznych całosci gruntow miasta tego tyczących się, z sąsiedzkiemi dobrami graniczących, autentycznie z xiąg kancelaryi metryki koronney y pod pieczęcią wielką koronną wyięty, ręką j. w. kanclerza wielkiego koronnego y wielmożnego metrykanta koronnego podpisany, w niczym nie podeyrzany, prosząc, aby pomieniony ekstrakt praw granicznych w też xięgi sposobem oblaty był wpisany; do ktorego żądania, urząd niniejszy, słusznie przychiłwszy się, tenże ekstrakt praw granicznych w też xięgi wpisać zadeklarował; który słowo od słowa przepisując, treść onego następująca: Stanisław Awgust,

z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Infant-ski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski. Oznaymuiemy ninieyszym listem naszym wszem wobec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, iż znayduie się w archiwum koronnym xięga, ruskim y polskim ięzykiem pisana, zamykająca w sobie dekreta, przywileie, konfirmacye, darowizny y inne, litt. T. oznaczona, y w niey sub folio 19 znayduię się potwierdzenie prawa na dobra niżey wyrażone, ktorego nastę-pujące brzmienie: Zygimont Treti, et c. Oznaymujem tym naszym li-stom wsim pospolite y każdomu z osobna, komukolwek to wedaty należy: gdy nam pokazano czerez pewnych panow rad y uradnikow naszych jmenem szlachetnych Fedora a Iwana Łudwiskich, ziemian naszych zemli Wołynskoie powetu Kremianeckoho, y pry nem pew-nych osob z ich peczatmi na rozhraniczenie jmienia tych Łodwi-szczkich otczynoho y dydyznoho Łodwiszcz od mesta naszoho Kre-mianca y seł naszych Kremianeckich: Ceceniewec y Wielii, y na to list potwerczenie korolowoie jeie miłosty Bony; list nieboszczyka kniazia Mikołaja Zbarazkoho, starosty Kremianeckoho, kotory, za rozkazaniem korola ieho miłosty Zygimonta Awhusta, spolne z nieboszczykom Iwanom Wołowiczem, tyiesz Łodwiszcza od pomenenoho sela naszoho Welii ohraniczył; lyst neboszczyka Iwana Wołowicza w toież słowo y pod toiuż datoiu; pokazano też list Andreja Iwanowicza, pisara naszoho welikoho kniazstwa Litewskoho, gdy, sprawuiuczy pomeru wołocznoju, w miste y wołosti Kremeneckoy kotorye gruntu tohc jmienia Łudwiskoho w pomeru zabrał y otmenu gruntami naszemi dał, czoho dey oni po otcu swoim Pawle y teper w spokoynom derżaniu y używaniu sut; y proszono nas, abychmo im tyie hranicy y grunt, otmenoiu danyie, naszym listom potwerdyli; kotorych listow my, ohledawszy y wysłuchawszy, a widiaczy byti całyie, peczatmi napełnenyie, roskazali iesmo tyie listy od słowa do słowa w ses nasz list wpisati, y tak sia w sobie maiut: Bona, Bożoiu miłostiu korolowaia Polska, naywyzsza knehyni Litowska, Ruska, Pruska, Zomoitska, Mazowecka, y innych. Oznaymujem sim naszym listom,

konu budet potreba toho wedati, szto powedył pered nami zemianin Kremianecki Paszko Łudwicki o tom, sztoż dey on perwo seho, maiuczy krywdy od meszczan naszych Kremianeckich w tom, iż oni, czerez hranicy jego zweczystyie perechodyaczy, w dubrowach, polach y senožatech jeho własnych jemu szkodę y krywdę welikiu delywali; żałował był o tom na nich staroste naszomu bywyszomu Kremianeckomu panu Stanisławu Falczewskomu, sztoż tot starosta nasz tamoszni pan Stanisław Falczewski, za żałoboiu ieho, tam na tyie zemli wyiezdzał y, obaczywszy hranicy ieho zweczystyie, meszczanom Kremianeckim w zemlu ieho perechodyty czerez hranicy nekazał, y opiat znou tyie hranicy, obiechawszy, otnowił y w liste swoim opisał, na sztosz iemu y list swoy dał, kotory on pered nami pokładał y bił nam czołom, abychmo na to iemu list nasz dali y to iemu listom naszym potverdili. A tak my, toho listu Falczewskoho ohledawszy y z nieho dobre wyrozumewszy, słowo od słowa w ses list nasz wpisati iesmo rozkazali; kotory to tak sia w sobie maiet: Ia, Stanisław Falczewski, starosta Kremianecki, a pry mne na tot czas byli zemianie hospodarskije: pan Iwaszko Deniszkowicz, a pan Iacko Żabokrycki, a pan Hrycko Tołmaczowicz; żałował nam pan Paszko Ludwiski y powidił krywdy y szkody sobe w zemlach, w dubrowach, w senožatech od meszczan mesta Kremianeckoho y też od ludey jmieney krolowey jeie miłosti Cecenewa y Wili, iż dey ony czerez hranicy jego zweczystyie w zemlu jego Ludwickuju wchody maiut y dubrowy spustoszat y senožaty kosiāt; y prosił nas, abychmo na tyie zemli wyiechali, y hranicy jego zweczystyie osmotreli, y kopce a znamia w derewie wodle starodawnych hrany poprawili, y w zemlu jego, iako meszczanom, tak y ludem wołosnym, czerez hrancy y kopyc wstupowati ne kazali; hdeż iesmo na zemlu Łodwiszczekuju wyiezdżali y hrancyju po uroczyszczach od imienia Ludwiszcz iezdyli, na perwey poczon hran od Warszawskoie doliny, bde sia zniāta hran Borkowskaja y Cecenewskaja; poczawszy od tych hrany wałom do Welikoie Mohiły, kotoraja stoit wodle wału od Cecenewec a od Mohiły, prosto czereż dubrowy y pola, od zemli Wiliiskoie aż do

hrany meszczanskoie, do Trytrubskoie doliny; od Trytrubskoie doliny aż do Trochtrub; od Trochtrub prosto czerez dubrowu y pola aż do hranycy y kniazia Wasila Czetwertynskoho jmenia jeha Tylauki, hde hran od zamku Kremianeckoho y Tylauki y od jmenia jeha Ludwiszcz; hdeż pan Iwaszko Deniszkowicz, buduczy pan toho jmenia Welii, to wyznał y z inszemi postronnemi szlachtami, iż tyie iest hrany od jmenia Ludwiszcz zwieczystyia. My też, baczaczy, wodle tych dawnych znakow y wodle wyznania tych ziemian hospodarskich, pry tych hranycach jeha iesmo zostawili y kopcy y znaki w derewach po tym mesciom, iako w liste opisano iest, poczyniti kazali, y ne maiut iako meszczanie, tak y lude wołostnyie, czerez tyie hrany w zemlu jeha wstupowati; y na to iesmo jemu dali ses nasz list pod naszemi peczatmi. Pisan w Kremiancy, pod lit Bożoho narożenia tysecza piatsot trytcat dewiatoho, mesiacia octobra desiaty den, jndykta tretého A tak my, z łaski naszoie, na czołobitie toho ziemianina Kremianeckoho Paszka Lodwiszskoho y od pana Stanisława Falczewskoho, iż tak było czerez list jeha, do nas za tym Ludwiskim pisany, sprawu maiuczy, to iesmo udelali y tych hranicy po wroczyyszczach tych wsich, iako w liste starosty naszoho pana Stanisława Falczewskoho opisano iest, jemu iesmo potwerdili y sim listom naszym potwerzaiem, maiet on jmenia swoiho po tych hranicach, iako w liste werchu opisano y wyobrażono iest, spokojne derżati y jeha używati po tomu, iak jeha do seho czasu derżał y używał, y na to iesmo jemu dati kazali ses nasz list z naszemi peczatmi. Pisan w Warszawie, lita Bożeho narożenia tysecza piatsot piatdesiat szostoho, mesiacia henwara perwohonadcat dnia. Ian Makowecki. Ia, Mikołay Andreiewicz Zbaraski, starosta Kremianecki, wyznawaju to, szto hospodar korol jeha miłost raczył roskazati czerez pisanie swoje listu swoiho hospodarskoho, abych ia, pospoł z dworeninom jeha miłosti hospodarskim panom Iwanom Wołowiczom, wsi hranicy seł, do zamku Kremianeckoho przysłuchaiuczych, obiechał, znaki y uroczyusza na registr spisawszy, do skarbu hospodarskoho otosłał. A tak my, meży inszymi seły hospodarskimi, seło Wileyskoie y Ceceniowcy od zemenina hospo-

darskoho pana Pawła Łudwiskoho hranicy im od imienia iego Ludwiszcz czyneny czerez starostu bywszoho Kremjaneckoho pana Stanisława Falczewskoho; poczynaet sia napered od dwoch kopcow, kotorye stoiat nad dolynoiu Kołybanskoiu, po lewoy storone zemli pana Łosiatynskoho, Baszkoweckaja, a po prawey storone zamkowaja y meskaja dubrowa; y od tych kopcow, derzacy zemliu Ludwiskuiu po lewoy ruce, czerez dybrowu y pola do duba, w ktorom hran y poias, od toho duba do kopca, y doroha, kotoraia w hrest idet z Kremianca do Ludwiszcz; od toho kopca do duba, kotory stoit werchu dolyny Trytrubskoie, do duba, w ktorom biły hrani, ktoroho dey nowo porubali poddanyie hospodarskyie z Weli; od toho duba porubanoho nepodaleku kopec, od toho kopca konczytsia hran Łudwiskomu z meszczany, a poczynaetsia tomuż Łudwiskomu z poddanemi Wiley-skini y Cecenewskimi, od toho kopca na horu y niedoiezdziutszy hory kopec; od toho kopca prosto y ne podaleko w dube hran; od toho duba nepodaleko dolyny kopec; od tohoż kopca nad toiuż dolinkoju w dube hran; od toho duba, czerez tuiu dolinku do kopca; od toho kopca, yiezdziutszy na horu, w dube hran; od toho duba ne podaleko kopec koło duba osypan y w tym dube hran; od toho kopca y duba kopec y pen dubowy, w kotorym pne menił byti hran wyrubana; od toho kopca y pnia w dube poias y hran y podle toho duba kopec; od toho duba y kopca, pereichawszy dorohu Welczyskuiu, y wpodle toie dorohy kopec; od toho kopca y dorohy nad dolinoju w dube hran; od toho duba na uboczy kopec około duba osypan, od toho kopca y duba do Aniny mohiły, kotoraja stoit podle wału, y tym wałom k dorozie, kotoraja idet z Cecenewec do Ludwiszcz, podle toie dorohy na tom wału kopec; od toho kopca tymże wałom, y na tom wale nepodaleku doliny Warszawskoie w dube hran y poias; od duba na toiuż dolinoju Warszawskoju nepodaleku peń dubowy, toho dey bura złomiła; w tom pnie hran; od toho pnia na tomże wale, nad toju dolinoju dub, w kotorym hran, a od toho duba na dolinu Warszawskuju, na ktoroy dolinie ostatni kopec, y tut sia skonczyła zemla Łudwiskoho, a poczynała sia zemla pana Tołoma-

czowa Borkowskaia z poddanemi hospodarskimi seła Ceceniowec; iakoż, podpierauczy onych hranic swoich, pokazał pan Ludwiski list roziedzny pana Falczewskoho, starosty Kremianeckoho, y druhij neboszczyy krolewoie jeie miłosty y wielikoje kniahyni Bony, kotorym jeie krolewskaia miłosc raczyła ony roziezd pana Falczewskoho, starosty Kremianeckoho, potwierdyti y z łaski swoje przy onych hranicach, od neho poczynonych, Łudwiskoho zostawiti. My, obiezdyszy onyie hranycy jeho y whlanuwszy onyie listy, tak krolewoie jeie miłosti, iako y Falczewskoho, y poddanym jesmo korolewskim rozkazali, aby ony czerez tyje hrany y znaki pewnyie w zemlu pana Ludwiskoho ne perechodyli y szkody jmenu jeho nie czynili; y na to iesmy panu Pawłu Ludwiskomu dał ses moy list roziedzny z moimi pechatmi. Pisan w Kremiancu, lita Bożeho (narożenia) tysecza piatsot szestdesiat perwoho, miesiaca henwara osmoho dnia. Ia, Andrey Jwanowicz, diak jeho kr. mc. wyznawam tym moim kwitom, iż, sprawujuczy pomeru, za rozkazaniem jeho korolewskoie miłosti w meste y wołosti Kremianeckoy, wzialismy pomeroiu ku grontu jeho korolewskoie miłosti seła hospodarskoho Nyżneje Weli zemli, ku tym zemlom zporucz prylehłyie, zemenina hospodarskoho Pawła Łudwiskoho od imienia ieho Łudwiszcz, na perwom meste, do pola skraynoho obrubu tegoż seła Nyżnye Welij, koncem do zemli seła hospodarskoho Wier (?) Niżneje Weli, a bokom do steny tylnoie toho obrubu y ku ieho zemli Ludwiskoie, a druhim końcem y bokom do tohoż seła Niżneje Weli dubrowy, na prorobok hodnoie, wołoka odna morgow dwadcat osm gruntu dobroho; na druhom mestcy, koncom do zemli seła hospodarskoho Cecenoweckoho, bokom do steny tylnoie obrubu Nyżneje Weli y do jego zemli Ludwickoie, a druhym koncom y bokom do zemli toież Niżneje Welij pola y dubrowy, na prorobok hodnoie, wołoka odna morgow czeternadcat; toie wseie zemli jeho, w pomeru wziatoie, wołoki try, morgow dwadcat; a za to odmenoiu dano iemu gruntu hospodarskoho seła Niżneje Welij za stenoju tylnoj, koncom y bokom do ieho zemli Ludwickoie, a drugim koncom do zastenku Cecenewskoho y bokom druhim do steny tylnoie obrubu tohoż seła Niż-

neje Welj, pola onemoho morgow piat; gruntu seredneho, na druhom mestcy, pry obrube mestckom senozatnom, koncem do rohu steny tylnoie, obrubu toież Niżneye Welij y do dubrowy, tomuż sełu na wyhon zostawlenoie, y bokom druhim do obrubu pry Łozkach Iabłonych mestckoho senozatnoho, do steny tylnoie dubrowy, na prorobok hodnoie wołoki dwie, morgow dwadcat piat; na tretim mestcy, pry dubrowe Ceceneweckoy, na wyhon tomu sełu zostanowlenoie, koncom y bokom do toież dubrowy, a druhim koncom y bokom do toież dubrowy, a druhim koncom do seliszcza Warszawki, y bokom druhim do zemli ieho starodawnoie Łudwiskoie dubrowy na prorobok hodnoie morgow dwadcat sem gruntu seredneho; a iż w neho lepszyi grunt robleny wziato, niżli jemu oddano, dla toho w toy odmene naddanoie iemu morgow piatnadcat gruntu seredneho; y na to daly jesmy jemu ses moy kwit z moieiu peczatiu. Pisan w Kremiancy, lita Bożoho narożenia tysecza piatsot szestdesiat tretého, miesiaca henwara dwatcat osmoho dnia. A tak my, prychilaiuczysia do konfirmacyi pospolitnoie hołownoie, na szczasliwoy koronacyi naszoy w Krakowe uczynenoie, y uważaiuczy prozbu od pzereczonych ziemian naszych Łudwiskich, słuszne uczynenuju a nam ku wypełnieniu należnuju, wyszey opisanoie prawo na hranicy y na grunty, w odmene do imenia ich Ludwiszcz danyie, y wsi reczy y artykuły w tych listach opisanyie, zwłaszcza, iesli toho byli y sut w spokojnom derzaniu y używaniu y nie iest to przeciw prawu, potwierżaiem y umacniaiem tym listom naszym, zostawuiuczy ich pry tych hranicach y gruntach, odmienoiu danych, podług prawa listow ich, a dla lepszoie wery y umocnienia do toho listu peczat nasz koronnuju prytysnuti iesmo roskazali. Dan w Warszawie na soyme walnom koronnom, dnia desiatoho miesiaca aprila roku od narożenia Iezus Chrystowa tyszcza piatsot osmdesiat dewiatoho, a koronowania naszoho roku wtoroho. Sigmundus rex. Łauryn Piasoczynski, m. propria. Za sprawą y prełożeniem wielebnego j. mci xiędza Woyciecha Baranowskiego, podkanclerzego koronnego. Ktore to potwierdzenie, tak iako się w pomienioney xiędze znajduje, my onoż, od słowa do słowa wypisac y stronie portzebuiącey autentycznie

cźnie wydac roskazalismy, na co, dla lepszey wiary, pieczęć koronna iest przycisniona. Dan w Warszawie dnia dwudziestego czwartego miesiąca maja roku 1776, panowania naczego XII roku. Jan Borch, podkanclerzy koronny m. pria. Mięysce pieczęci mnieyszey koronney, na massie wycisniętey pod nadłożonym papirem, za sprawą y przełożeniem jasnie wielmożnego j. mc. pana Jana na Warklanach y Prelach hrabi Borchy, podkanclerzego koronnego, Człuchowskiego etc. starosty. Antoni Rogalski, metrykant koronny j. kr. mc., sekretarz, m. pria. Potwierdzenia prawa Ludwiskich w wojewodztwie Wołyńskim na dobra służące. Po ktorego to ekstraktu praw granicznych z Ludwiszczami, autentycznie wyiętego, w xięgi ninieysze wpisaniu, tenże ekstrakt rzeczony offerent nazad do siebie odebrał y z odebranego urząd swoy y jego kancelaryą zakwitował, iakoz y ninie kwituie.

Кн. Киев. Ценм. Арх. № 1985, л. 296 на об.

X.

Люстрація Кременца 1563 года.

Miasto Krzemieniec, anno 1563.

Rynek pod zamkiem na dole, między gory. Ktorego placu rynkowego wymierzono iest morg 1 i przętow 9. Posrzod rynku kramnice miesckie: pierwsza piercia tych kramnic przodkiem do zamku, a tyłem do domow rynkowych gurney strony; na tey stronie wszystkich kramow 24. Druga strona kramnic przodem do tychże kramnic a tyłem ku trzeciey stronie srzedniey; na tey stronie wszystkich kramow 24. Trzecia strona tych kramnic przodem do zamku, a tyłem ku drugiey pierszej; na tey stronie kramow 11. Czwarta strona tych kramnic przodem ku trzeciey stronie srzedniey, a tyłem do zamku; na tey stronie kramow 11. Tych wszystkich kramnic mieysckich 70. Podle kramnic ratusz.

Domy rynkowe. *Pierwsza strona rynkowa* poczyna się od ulicy Gorney: Matys Chrzyskowski placu przętow 2^{1/2}; Czech zieć

Piecierblumow, 2^{1/2}; Matys Chrzyskowski 2^{1/2}; Fiedor Usica 3; Piotr Blum 3^{1/2}; Woyciech Gamrat 4^{1/2}.

Druga strona rynku: Plebanskiego przy kosciele placu prentow 8 (wolny); Michayłowej Skubedziney 4^{1/2}; teyże Michayłowej 4^{1/2}; Paweł Statko 4.

Trzecia strona rynku: Michayłowej Skubedziney placu prentow 5; Macko Koliba 2^{1/2}; Lurenc złotnik 2^{1/2}; Jan Mazur 2^{1/2}; Michayłowej Skubedziney 2^{1/2}; Płatnirka wdowa 2^{1/2}; Sebestyan Tasznik 2^{1/2}.

Czwarta strona rynku: Matys puszkarz placu prentow 2 (wolne); Jurkowa wdowa 2; Stas przychoży 2; Sienko Lichopiek 2; Ostapko Olchimowicz 2; Piotr Kolczyniec 2; Fiedor mytnik 2; Stephan Suchonos 2; Siemon Kolczyniec 2; Iarmoła Kuzniecycz 2.

Summa prentow sielidzbnych pod tymi domy prentow 79^{1/2}. Płacąc s kożdego prenta, według ustawy j. kr. mc., pieniędzy po półosma, uczyni groszy 52^{1/4}, okrom dwu placow, plebanskiego przy kosciele a puszkarskiego, od płacenia wolnych.

Ulica Gurna. *Pierwsza strona* tey ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawie: Lecyk prsychoży placu prentow 1; Klimko Niemiec 1; Jan pisarz 2; Michno Chlubocznanin 1^{1/2}; Wasko tokarz 1^{1/2}; Charyna reznik 1^{1/2}; Iwan Dudka 1^{1/2}; Chrycko bednarz 1^{1/2}; Kondrat ciesla 1^{1/2}; Jan Lach 1^{1/2}; Piotr Rabuszka 1^{1/2}; Iwan Maszkow 1^{1/2}; Liegeza rayca 2; Sarka żydowka 1^{1/2}; Chrycko Kuczewicz 1^{1/2}; Sidor Lencewicz 1^{1/2}; — ¹⁾ 3; Cholecman przychoży 1^{1/2}; Żyd lekarz 1^{1/2}.

Druga strona tey ulicy, idąc z rynku, po lewie: Chryn Połumirko placu prentow 1^{1/2}; Bohdan ławnik 1^{1/2}; Ostapko Onackowicz 1^{1/2}; Andrey Pikalicz 1^{1/2}; Sozon przychoży 2; Sarka żyduwka 1^{1/2}; Charasym kusznirz 1^{1/2}; Łukasz pisarz 1^{1/2}; Chodor przychoży 1^{1/2}; Iwan Dudka 1^{1/2}; Pop Hałacinski 1^{1/2}; Onoszko dziesiętnik 1^{1/2}; Iwan Wołodymerow 1^{1/2}; Fiedzko Miskowicz 1^{1/2}; Moysiej Onackowicz 1^{1/2}; Iwan

¹⁾ Чертой означаются ниже усадьбы, владѣльцы которых не названы въ люстраціи.

Mantowicz 1^{1/2}; Miklasz lantwoyt 1^{1/2}; Andrey przychoży 1^{1/2}; Sarka żyduwka 1^{1/2}; Daniło kusznir 2; Jurko Piotrowicz 3; Jakow Turczyn 2; Isaczko żyd 2; Szmoyło Moszejowicz 2^{1/2}; Bartko przychoży 2; Dawid żyd 2^{1/2}; Iwan przychoży 1^{1/2}; Jusko żyd 1^{1/2}; Sienko przychoży 1^{1/2}; Ochrym przychoży 1; Woyciech Wołowicz 1^{1/2}; Osacko przychoży 4^{1/2}.

Summa gruntow sielidzbnych pod tymi domy wymierzonych 86; Płacąc s każdego pręta, wedle ustawy j. kr. mci, po pięci pieniędzy, uczyni groszy 43.

Ulica Szrednia. *Pierwsza sciana* tey ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawey ręce: Staszko kowal placu prętow 2; Kondrat z Horynki 2; — 3; Andrey reznik 1^{1/2}; Fiedor Droniewicz 1^{3/4}; Misko piekarz 1^{1/2}; Juchno reznik 1^{3/4}; Liemiec kramarz 1^{3/4}; Mimiec przychoży 1^{3/4}; Michayło kozak 1^{3/4}; Fiedziec Wierszyło 1^{3/4}; Anton przychoży 1^{3/4}; Heliasz Żukowicz „; Żukowa wdowa 2; Liezier żyd 1^{3/4}; Saczko żyd 1^{1/2}; Kalmien żyd 3^{1/2}; Skolnego placu 2; Lieber żyd 1^{3/4}; — 1^{3/4}; — 1^{1/2}; Gitla wdowa 1^{1/2}; Awrusz żyd 1^{1/2}; Owosia Szypryn 1^{1/2}; Chackim żyd 1; Isaczko żyd 1^{3/4}; — 1^{1/2}.

Druga strona tey ulicy, iadąc z rynku do parkanu, po lewey ręce: Masko przychoży placu prętow 1^{1/2}; Dawid przychoży 1^{1/2}; Macko przychoży 1^{1/2}; Mitko przychoży 1^{1/2}; Misko przychoży 1^{1/2}; Fiedzko przychoży 1^{1/2}; Iwaszko przychoży 1^{3/4}; Abram żyd 1^{3/4}; — 2; Mikita przychoży 1^{1/2}; kozak przychoży 1^{1/2}; Sarka żyduwka 1^{1/2}; Iwaszko przychoży 1^{1/2}; Kumiec kusznirz 3; Andrey Baryłowski 3^{1/4}; Michał krawiec 2^{1/2}; Piesach żyd 1^{1/2}; Jakim dziesiętnik 1^{1/2}; Abram żyd 1^{1/2}; Owotia żyd 1^{1/2}; Izrael żyd 4; Misan żyd 1^{3/4}; szkolnego 1^{3/4}; Zylin żyd 1^{1/2}; Ebreel żyd 2^{3/4}; Marko Sarkowicz żyd 2^{1/2}; doktor żyd 4^{1/2}; Liew Isakowicz 1^{1/2}; Osaczko Turczyn 2; Micko Hołowacz 4; szpital zydowski 2; Witoszyn żyd 1^{3/4}; Jusko szkolnik 1^{1/4}.

Summa sielidzbnych pod tymi domy prętow 111^{1/4}. Płacąc od każdego pręta, wedle ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięci, czyni groszy 55 g. 13^{3/4} p.

Ulica Żydowska. *Pierwszą stroną* tej ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawey ręce: Plebanie przy kosciele placu prętow 1^{1/2} (wolne); Jozef kowal 1^{1/2}; Biliński 3^{1/2}; Osinski mytnik 2^{1/4}; Pop Miłkowski 2^{1/4} (wolne); — 1^{1/4}; Jlie wdowa 1^{1/4}; Misko krawiec 1^{1/4}; Ostrożanka wdowa 2; cerkownego 3 (wolne); szpitalu ruskiego 1; Woyciech przychoży 3^{1/2}; Tatiana wdowa 1^{1/2}; Todrys żyd 1; Lewusz żyd 1^{1/2}; Awrusz żyd 1^{1/4}; Iliasz żyd 1^{1/4}; Szczęsny żyd 1^{1/2}; Izrael żyd 1^{1/2}; Chaim żyd 1^{1/2}; Moysey Moszey Baciewicz 1^{1/4}; Piesny żyd 3; Filip przychoży 3; Moszey Baciewicz 1^{1/4}; Izrael Kapłanowicz 3; Jakub żyd 3; Wolczek żyd 3; Dawid Koczan 3; Jakub Dawidowicz 2^{1/2}; Mydła wdowa 2^{1/2}; Chaym Abramowicz 2^{1/2}; — 2^{1/2}; Achron Turczyn 1^{1/4}; Jenta żydowka 1^{1/2}; Chaym żyd 2^{1/2}; Smuyło Leyzowicz 3.

Druga strona teyże ulicy, idąc z rynku do parkanu, po lewey ręce: Peter Blum placu prętow 1^{1/2}; Cisko krawiec 1^{1/2}; Piotr Puszkarcz 3 (wolne); Gamratowa 3; Sarka żydowka 1^{1/4}; szwiec Szakolnik 2; Misko reznik 2; Gnoinska wdowa 2; Jusko bakałarz 2; Łukasz pisarz 2; Łukian koreczmar 2; Beyła doktorka 2; Bley żyd 2; Chrycko Pokaziekowicz 2; Pinczuk żyd 2; Hrycko Pokaziekowicz 2; Proc kupiec 2^{1/4}; Zysła żyd 3^{1/4}; Smuyło mytnik 3; Peysa żyd 1^{1/2}; Feodor proskurnik 1^{1/2}; Misko kusznir 1^{1/4}; Jekaliec żyd 2; Strożak żyd 2; Gniewosz Ledochowski ziemianin 2; Abram żyd 1^{1/4}; Maior żyd 1^{1/2}; Smuyło doktor 1^{1/2}; Tołba żydowka 3; pusty 3; Krimsky 1^{1/2}; — 1^{1/2}; — 1^{1/2}; Doktor żyd 1^{1/2}; Lesyk przychoży 2.

Summa siedzibnych pod tymi domy prętow 144^{1/4}. Płaty s każdego pręta, wedle ustawy j. kr. mci, po piędzy pięci, czyni groszy, okrom czterech placow: koscielnego, cerkiewnego, popowskiego a puszkarskiego y piątego szpitalnego, ktore od płacenia wolne.

Ulica Woskresienska. *Pierwsza strona* tej ulicy, ydąc z rynku do parkanu, po prawey ręce. Ogrody: Maxym Kozyra placu prętow 4; Połuian Trochym 2; Stefan Baiewicz 2; Marcin Dibleym 5; LewTocholewsky 4; Jarocki 3^{1/2}; pop Olifer 2; Mychno Demkowicz 2; Wasko Dyakowicz 5; pop Hapon 2^{1/2}; Wasko Dyakowicz 3;

Andrey przychoży 2; pop Woskrzesenski Olifer 4 (wolne); Iwan Cholad 2; Jusko Leduchowski 2; Woyciech Liedgedza 2; Trocyk Siedlar 2; Wasko Bałamut 2^{1/2}; Wasylia Leszczynskiego 2; Lewi żyd 2; Bogdan żyd 2; Marko żyd 2; Szmuyło żyd 2; Matwij swiec 1^{1/2}.

Druga strona teyże ulicy, idąc z rynku do parkanu, po lewey ręce. Ogrody: — placu prętow 2; Jerwaszko strzelnik 2; Strzycharka wdowa 2; Ostrożanka 2; — 1^{1/2}; Iacko przychoży 1^{1/4}; Rubin żyd 2; Stasko wdowiec 1^{1/2}; — 1^{1/4}; — 1^{1/4}; Szczęsny żyd 1; Paweł Skrzypka 1; szwiec przychoży 1; przychoży 1^{1/2}; Maxym przychoży 1^{1/2}; switelnik 1^{1/2}.

Summa prętow siedzibnych pod tymi domy, to czyni 87^{1/4}. Płata s każdego pręta, według ustawy j. kr. mc., po pieniędzy pięci, to czyni groszy 41, 17^{3/4} picniedzy, okrom jednego placu na cerkiew Zmartwychwstania Chrystusowego wolni. Ogrodnych prętow 13^{1/2}, płaconc z każdego pręta j. kr. mci po pułtrzecia pieniądza, to uczyni 3 gr. 3^{1/4} p.

Ulica Zolowowska. *Pierwsza strona* teyże ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawey ręce: Fabian zołotnik placu prętow 4; Chrycko reznik 2^{1/2}; Fesko przychoży 1^{1/4}; Stasko piwowar 1^{1/4}; Kiryło stadnik 2; Jacko Pobiwayło 2; Chacko rybołow 5^{1/2}; Misko Filipowicz 2; Kondrat Szebunka 2; Ławrynowa wdowa 2^{1/2}; Szaszko Suchonosowicz 2^{1/2}; Paszko przychoży 2^{1/2}; Andrey Bobowski 2^{1/2}; Błażko przychoży 2^{1/2}; Panas przychoży 2^{1/2}; Macko Słuchta 2^{1/2}; Woyciech Turczynowicz 2^{1/2}; — 2^{1/2}; Iwan Turczyn 3; Sawka Przenurski 2^{1/2}; — 3; Ciszko Chrytowicz 2^{1/2}; Piotr Siedkarz 2; Lucyk Chrynowicz 2^{1/2}; Suprun Chryckiewicz 2; Demytr przychoży 1^{1/2}; Chorain przychoży 2.

Druga strona teyże ulicy, idąc z rynku do parkanu, po lewey ręce: Illasz oleynik placu prętow 1^{1/2}; Marcin dziesiętnik 1^{1/2}; Misko ganczar 1^{1/2}; Juchno Lichowid 1^{1/2}; Łuczniczka wdowa 1^{1/2}; Wochna wdowa 1^{1/2}; Tomilic stadnik 2; Wasko Spikołowski 2^{1/2}; Lichopiek 1^{1/4}; Wasko szwiec 1^{1/2}; Iwan Soleynik 1^{1/2}; Szymko Iach 1^{1/2}; Marcin Panfiliowicz 1^{1/2}; Charasym Dubowicz 1^{1/2}; — 3^{1/2}; Marcin Stankowicz 1^{1/2}; Stanko łucznik 1^{1/4}; Andrey Piernaczuw 1^{1/4}; Chrycko

szwiec 2; Chrycko stadnik 2; Chrycko rymar 2;— $3\frac{1}{2}$; Marcin Dziedzirkało $2\frac{1}{2}$; Łuczko Kołbasczyn $2\frac{1}{2}$; Daniło Koczereżka 2; Iwan litwin $1\frac{1}{2}$.

Summa siedzibnych pod tymi domy prętow $116\frac{1}{4}$. Płacąc z każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięć, uczyni groszy 58, $3\frac{3}{4}$ p.

Ulica Szrzednia. *Piersza sciana* tej ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawey ręce: Ferenc przychoży placu prętow $1\frac{1}{2}$; Paweł bednarz $1\frac{1}{2}$; Jan Kołotany $1\frac{1}{2}$; Woyciech Mazur $1\frac{1}{2}$; Prosimka wdowa $1\frac{1}{2}$; Iwaskzowa wdowa $1\frac{1}{2}$; Choma stadnik $1\frac{1}{2}$; Macko Słuchta $1\frac{1}{2}$; Chanisowa wdowa $1\frac{1}{2}$; Mikłasz lantwoyt $1\frac{1}{2}$; Mikołay litwin $1\frac{1}{2}$; Wasko Lichopik $1\frac{1}{2}$; Chrycko Ubijkobyła $1\frac{1}{2}$; Senko Chołoiowicz $1\frac{1}{2}$; Jusko swiec $1\frac{1}{2}$; Wasko oleynik $1\frac{1}{2}$; Omielian Kułbaska $1\frac{1}{2}$; Andrzej swiec $1\frac{1}{2}$; Iwan Pilat $1\frac{1}{2}$; Iwan Stefanowicz $1\frac{1}{2}$; Iwan Suchonos $1\frac{1}{2}$; Misko Choltoiewicz $1\frac{1}{2}$; Łuczka przychoży $1\frac{1}{2}$; Paszko ganczarz $1\frac{1}{2}$; Dmytricka wdowa $1\frac{1}{2}$; Charasym Dubowski $2\frac{1}{2}$; Oleszko dziesiętnik $1\frac{1}{2}$; Marcin złotnik $1\frac{1}{2}$.

Druga strona tej ulicy, idąc z rynku po lewey ręce do parkanu: Paweł Lichowid placu prętow 3; Sorka żyduwka $1\frac{1}{2}$; Paszko kramnik $1\frac{1}{2}$; Wuska wdowa $1\frac{1}{2}$; Sienko Pieczka $1\frac{1}{2}$; Ostapowa wdowa $1\frac{1}{2}$; — $1\frac{1}{2}$; Ławryn reznik $1\frac{1}{2}$; Beyła żyduwka $1\frac{1}{2}$; Choma rymar $1\frac{1}{2}$; Senko reznik 1; Oweł żyd 1; Olexij Mazur 1; Izrael Sarczyn zięć 1; Ierko reznik $1\frac{1}{2}$; Trochym Suchonosow $1\frac{1}{2}$; Kuryło Bałamut $1\frac{1}{2}$; Mikita przychoży $1\frac{1}{2}$; Jarmolina wdowa $1\frac{1}{2}$; Surka żyduwka $1\frac{1}{2}$; Jewka wdowa $1\frac{1}{2}$; Lucyk Iwanowicz $3\frac{1}{2}$; Jan Mazur 2; Misko Biykobyła 2; Andrey Biykobiłka 2; Waskowski boiaryn 2.

Summa siedzibnych pod tymi domy prętow $85\frac{1}{2}$. Płaconc, według ustawy j. kr. mci, z każdego pręta po pieniędzy pięć, uczyni groszy 42, pien. $7\frac{1}{2}$.

Ulica Wiesniewiecka. *Piersza strona* tej ulicy, idąc z rynku do parkanu, po prawey ręce: Jan postrzygacz placu prętow 2; Paweł Lichowyd $1\frac{1}{2}$; Sarka żyduwka $1\frac{1}{2}$; Mikita Dzierun $1\frac{1}{2}$; Matys Baran 2; Jackowa wdowa 2; Demko szwiec 2; Omelian Drycz 2;

Ichnatowa wdowa 2; Makar Birczyc 2; Maxym ciesla 2; Marcin ciesla 2; Oleszko przychoży 2; Fendeł żyd 2; Senko Paszkowicz 1^{1/2}; Chawryło przychoży 1^{1/2}; Zundel żyd 1^{1/2}; Fedor Zankowicz 1^{1/2}; Kuzma kowal 1^{1/2}; Iwan Rynda 1^{1/2}; Marko Pluszczyk 3; Konon Stenkowicz 2^{1/2}; Fedor Med 2; Michayło przychoży 2; Daniło Konik 2; Chryckowa Ubikobylina 2^{1/2}; Iwaszko Mycewicz 2^{1/2}; Michno dziesiętnik 3.

Druga strona teyże ulicy, idąc z rynku do parkanu, po lewey ręce: Ian Kot placu prętow 1^{1/2}; Chrynczuk Kaleszko 4; Pawlik Pieczyn 3^{1/2}; Iakub Mazur 1^{1/2}; Misko Łucznic 1^{1/2}; Stefan Kołumicz 2^{1/2}; Fedor Białokorzec 1^{1/2}; tenże Fedor 1^{1/2}; Fed Kulhawy 1^{1/2}; Roman przychoży 1^{1/2}; Ostapko szwiec 1^{1/2}; Paweł Sciatko 1^{1/2}; Klimko Niechodko 3; Kuzma przychoży 3; Chrycko kowal 3; Omelian reznik 3; Antonowa wdowa 2^{1/2}; Borys krawiec 3^{1/2}; Iwan Ratny 3^{1/2}; Iwan kowal 2; Beyła żydowka 2; Bieprowa wdowa 1^{1/2}; Fendeł żyd 2^{1/2}; Owdzieiec Kochanowski 1^{1/2}.

Summa sielidziebnych pod tymi domy prętow 109^{1/2}. Płacąc z każdego pręta, według ustawy j. kr. mc., po pieniędzy pięć, to uczyni groszy 54, pien. 7^{1/2}.

W tyle za kościołem **ulica nad Potokiem** iedno pierzyio: Ian Siedlarz placu prętow 2; Marcin Tkacz 1^{1/2}; — 2; Stanisław szynkar 3.

Tey że pierzei za rowem uliczka nad Potokiem *Kalieniecka*: Chrynczuk Kalieczka placu prętow 3; Kalenik szwiec 1^{1/2}; Chrycko Białokurek 1^{1/2}; Adam liach 1^{1/2}; Sarka żydowka 1^{1/2}; Marko Kuzik 1^{1/2}; Andrey swiec 1; Gres rybołow 1^{1/2}; Stanisław Skowronek 1^{1/2}.

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętow 23. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pięci pieniędzy, to uczyni groszy 11, 5 pieniędzy.

Przedmiescie od Wisniowca, za parkanem Ulica Żołobowska. Pirsze z tamtey ulicy, idąc z mista do Żołoba, po prawey ręce. *Ogrody*: Michno prichoży placu prętow 4.

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu.	
Kuryło Bałamut . . pr.	1	2	Sasyn przychoży . pr.	4	16
Żaczko gonczar . . „	1 ^{1/4}	1 ^{1/4}	Matyszka. . . . „	4	10
Jakub swiec. . . . „	6 ^{1/2}	—	Cisko przychoży . „	3	5 ^{1/2}
— „	1 ^{1/4}	1 ^{1/4}	Marko Białorus . „	2	2
Fedor Słuszczanin. „	3	4	Demko Syinik . . „	3	5 ^{1/2}
Demko przychoży . „	5	10	Iwan Forakiewicz . „	2	10
Danyło Rudy . . . „	5	10	Kondrat przychoży. „	2	—
Danyło Chworak . „	6	16	Michno Przydoso-		
Senko Klimkowicz . „	4 ^{1/2}	11 ^{1/2}	wicz „	3	4
Marko Ciesny . . . „	4	26	Iwaszko Trusiewicz „	4	11
Chryn Kozinski. . . „	5	21	Daniło Rudy. . . . „	2	2
Chrycko Kochanow-			— „	2	3
ski „	4	11	— „	2	4 ^{1/2}
— „	4	11 ^{1/2}	Peter Blum „	3	5
Tomiko gonczar . . „	5 ^{1/2}	28	Czech Zienc. . . . „	—	9
Mikita przychoży . „	4	20	Ziemiec przychoży. „	—	1 ^{1/2}
Pop Hapon, na cer-			Michno przychoży . „	2	2
kiew sw.Przczysty „	5	20	Niechodko „	—	4
Chrycko przychoży. „	4	19 ^(woln)	Karp przychoży. . „	3	4
— „	5	15	Chrycko przychoży „	2	4 ^{1/2}
Iwaneć przychoży . „	3 ^{1/2}	13	Stefan Telesz . . . „	4	18

Summa sielidziebnych pod tymi domy prętow 118. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięć, czyni groszy 59, oprócz jednego placu cerkiewnego, wolnego od płacenia. Ogrodnych prętow 346^{1/4}. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pułtrzecia piędządza, czyni groszy 86, p. 5^{3/4}, oprócz jednego ogrodu cerkiewnego, który od płacenia wolny.

Ulica Spikołowska (Tuniki teraz). *Piersza strona* tej ulicy, idąc z miasta, po prawey ręce:

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu	
Sasyn przychoży . pr.	3	7	Woytko litwin . . pr.	2	2
Mikita przychoży . „	2	2	Fiedzina Kalinikow „	5	21
Stasko przychoży . „	2	2	— „	1	3
Piotrasz przychoży „	1	2	— „	1	3
Chawryło przycho-			Wasko przychoży . „	1	3
ży. „	1	2	Sczepan ganczarz . „	2	3
— „	2	2	— „	4	4
— „	1	2	— „	4	4
Onysko kusznir. . „	1	2	Pop Olichwir gum-		
Senko Położychwost „	2	2	na. „	—	9

Druza strona teyże ulicy, idąc z miasta, po lewey ręce:

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu	
Fiedko przychoży . pr.	3	4	Senko diak . . . pr.	2	10
Stefan ganczarz. . „	3	8	Ziemiec Kiedzier-		
Onysko ganczarz . „	3	8	zawy. „	2 ^{1/2}	8
— „	3	8	Kuryło Kaleniko-		
Fiedzina Kaliniko-			wicz „	4	14
wicz. „	3	12	Maxym ganczarz . „	5	15
Marko Rynda . . „	3	3	Wasko przychoży . „	2 ^{1/2}	6
Senko Pokazieko . „	2	7			

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętow 71. Płacąc z kożdego prętu, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięci, czyni groszy 35, p. 5. Ogrodných prętow 180. Płacąc s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni groszy 45.

Przedmiescica od Saponowa (teraz Zapotoczé) za parka nem. **Ulica Wielka.** *Piersza strona* tey ulicy, idąc z miasta do ostroga, po prawey ręce:

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu	
Maxym Kozaryu . pr.	—	1 ^{1/2}	Iwan Kozarowicz . pr.	3	4
Sawa woyt . . . „	1 ^{1/4}	—	Jurko przychoży . „	3	5
Małofi kowal . . . „	2	—	Iwan Bereżecki . . „	3	16
Roman Ignatowicz . „	1 ^{1/2}	—	Michayło przychoży „	2	6
Marcin Orszanin . „	1	1	Andry przychoży . „	1	1 ^{1/2}
Charko Chrynewicz „	4	—	Liewon przychoży . „	2	4
Sawa woyt . . . „	2 ^{1/2}	—	Ciszko przychoży . „	3	6
Trochim Mikiticz . „	2	—	Lukiian dziesiętnik „	3	8
Misko dziesiętnik . „	2	—	Szmoyło żyd. . . „	2	3
Ignat strzelnik . . „	2 ^{1/4}	—	Matyszko Miei-		
Pop Pietnicki . . . „	2 ^{1/2}	—	tycz. „	2 ^{1/2}	—
Hawryło przychoży „	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	Misko przychoży . „	2	4
Olieyn Słucznanin . „	2 ^{3/4}	—	Chryń Struchat. . „	3	5
Paszko Chaszwicki „	3	—	Mikita Czarny . . „	4	10
Peter Blum z miasta „	4	—	Marcin przychoży. „	2 ^{1/2}	3 ^{1/4}
Paweł Szczepano-			Chrycko sotnik. . „	3	5 ^{1/4}
wicz. „	3	—	Kupryian przychoży „	—	5 ^{1/4}
Oleksy Olchimowicz „	3	—	Andruszko przy-		
Ostrożanka wdowa. „	2	—	choży „	—	3
Mikołay litwin. . . „	1 ^{1/4}	—	Ołtuch przychoży. „	—	4 ^{1/2}
Oliochym Słucznanin „	1 ^{1/2}	—			

W tyle Wielkiej uliczka jedno pierzeią nad Płotkiem:

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu	
Micfiedz Krywopusk pr.	2	4	Fedor Onoskowicz. pr.	3	7
Jurko przychoży . „	—	7	Arysth Onoskowicz „	3	8
Mikita przychoży . „	3	7	Tenże Arysth . . . „	—	6
Jandruszko Iwano-			Jewiec przychoży . „	—	3 ^{1/2}
wicz. „	4	12	Paszko Chruszwicki „	—	3 ^{1/2}

4*

	Placu. Ogrodu.		Placu. Ogrodu.
Olchym Słuczaniń. pr.	— 3	Fedko przychoży . pr.	— 4
Zinko przychoży . „	— 1	Jakow przychoży . „	— 3

Druga strona teyże ulicy Wielkiej, idąc z miasta do ostroga, po lewey ręce:

	Placu. Ogrodu.		Placu. Ogrodu.
Iwan Krowatnik . pr.	1 1	Karp Arystowicz . pr.	3 5 ¹ / ₂
Iwan Moskwicin . „	— 2	Wasko Krasnik. . „	3 5 ¹ / ₂
Iwan Rudy . . . „	3 4	Makar Iwanowicz. „	3 5 ¹ / ₂
Szczepan przychoży „	5 4	Remiia dziesiętnik „	3 ¹ / ₂ 7
Abram Dublemin . „	4 5	Chryńko Łukasze-	
Andrey Bublik. . „	2 ¹ / ₂ 6	wicz „	3 6
Kupryian dziesięt-		Kunasz Jackowicz. „	3 ¹ / ₂ 9
nik „	3 ¹ / ₂ 9	Makar bondar . . „	3 7
Iwan Krywopysk . „	3 9	Abram żyd . . . „	2 5
Osay Omielianowicz „	3 12	Staszuk Zaporosza. „	— 4 ¹ / ₂
Chylic Niesterow . „	2 ¹ / ₂ 5	Mikołay litwin . . „	3 7
Furs przychoży. . „	2 ¹ / ₂ 5	Bohdan kowal . . „	2 ¹ / ₂ 4
Jakim Aristowicz . „	2 ¹ / ₂ 5	Tenże Bohdan . . „	3 6
Chryń Przylipka . „	3 9	Lieško Onoskowicz „	2 6

Na teyże stronie pierzei za ostrogiem.

	Placu. Ogrodu.		Placu. Ogrodu.
Szmoyło żyd . . pr.	2 2	Liegeza burmistrz z	
Iwaniec przychoży. „	1 ¹ / ₂ 2 ¹ / ₂	miasta pr.	— 1 ¹ / ₂
Mateyko setnik. . „	2 3		

Summa pod tymi domami sieliedziebnych prętow 173. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po piędzy pięci, uczyni kopa 1, gr. 26, p. 5. Ogrodných prętow 352³/₄. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po piędzy pułtrzecia, uczyni kopa 1, gr. 28, p. 1.

Ulica Chruswicka. *Pierwsza strona* tej ulicy, idąc z miasta do ostroga, po prawey ręce:

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu.	
Roman miecznik . pr.	2	5	Strzelnik pr.	—	5
Charko przychoży . „	—	5	Matys Czarny . . „	2	4
Tenże Charko . . „	—	1	Klim koliesnik . . „	5	—
Wołoski Sienkowiez „	3	6 ^{1/2}	Andruszko Sienko-		
Abram żyd . . . „	2	4	wiez „	5	4
Marcin Orszanin . „	—	6 ^{3/4}	Cimosz kusznir. . „	3	4 ^{1/2}
Beyła doktorowa . „	2	2	Peter Blum z miasta „	—	7
Fedko przychoży . „	3	11 ^{1/2}			

Druga strona tej ulicy, idąc z miasta do ostroga, po lewey ręce:

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu.	
Omaco Słuczanin pr.	2	3	Piotr Dubeykowiez pr.	3	4
Owocia żyd . . . „	2 ^{1/2}	—	Ławryn Omeliano-		
Matosz dziesiętnik. „	3	—	wiez. . . . „	2	3

Summa pod tymi domami sielidziebnych prętów 37^{1/2}. Płacąc z każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięciu, uczyni groszy 18, p. 7^{1/2}. Ogrodných prętów 76^{1/2}. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni groszy 19, p. 4^{1/2}

Ulica Mała nad Potokiem. Jedną pierzeię, idąc od Potoku na Wielką ulice, po prawey ręce:

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu.	
Paszko Jesieiwicz pr.	2	4	Iwan Gresznik . . pr.	4	—
Kuryło Miskowicz „	3	3 ^{1/2}	Andrey przychoży. „	2 ^{1/2}	4

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętów 11^{1/2}. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięciu, uczyni groszy 5, p. 7^{1/2}. Ogrodných prętów 11^{1/2}. Płacąc s każdego pręta,

według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni groszy 2 p. 8¹/₄.

Zapocze, od Saponowa iadąc do parkanu, poczyna się od ostroga Saponowieckiego. a konczy się aż do drugiej strony ostroga, s przyiazdu Wielieyskiego:

Za ostrogiem:

	Placu. Ogrodu.		Placu. Ogrodu.	
Ilia przychoży . . pr.	1	1	Janko przychoży . pr.	2 1
Macko przychoży . „	2	2	Paweł przychoży . „	2 —

W ostrogu:

	Placu. Ogrodu.		Placu. Ogrodu.	
Jurko przychoży . pr.	2	10	Opanas przychoży . pr.	4 —
Janko przychoży . „	2	8	Wasko Wanuszkuw „	4 —
Opanas swiec . . „	2	15	Żydowskiego skła-	
— „	2	16	dowiska . . . „	2 —
Iwan Spara . . . „	4	8	Ilia Pinczuk . . „	2 1 ¹ / ₂
Charyton przychoży „	2	1	Chwiedor Kalieka . „	2 1
Iwan Kalieka . . „	2	8	Iwan pastuch . . „	2 —
— „	8	3 ¹ / ₂	Chawryło Bokarow „	3 ¹ / ₂ 3 ¹ / ₂
— „	—	3 ¹ / ₂	Chryc Odrykało . „	4 —
Macko przychoży . „	—	1 ¹ / ₂	Paweł ataman . . „	3 ¹ / ₂ —
Ilia Pinczuk. . . „	—	1 ¹ / ₂	Iakow Bokar . . „	3 ¹ / ₂ 8 ¹ / ₂
Szczepan przychoży „	2	6 ¹ / ₂	Fiedor Mamiłowicz. „	2 8
— „	—	4 ¹ / ₂	ChryckoSzczerbacz „	5 —
Macko szwiec . . „	4 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂	Senko Tobieczyn . „	6 3.
Moroz Kalika . . „	5 ¹ / ₂	—	Marcin przychoży . „	2 1
— „	2	4	Fiedor Parchimo-	
Iwan swiec . . . „	4	4	wicz. „	2 4
Macko Iwantsiow . „	4	1 ¹ / ₂		

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu.	
Chawryło Michaj- łow pr.	4	12	Tenże Chasan . . . pr.	4	— (woln.)
Popowi Nikiforowi na cerkiew sw. Pi- ątku wolnych od płacenia. „	2	2 ^{1/2} (woln.)	Chwedor przychoży „	2	1 ^{1/2}
Ten pop Pietnicki na czynszu. „	—	10	Daniło przychoży . „	2	1
Moysey przychoży. „	3	—	Chlim żyd „	—	4 ^{1/4}
Liegeza burmistrz miasta „	—	7	Matwi kowal . . . „	2	2 ^{1/2}
Chasan boiarzyn . „	4	4 (woln.)	Iakusz żyd „	—	3
			Iusko żyd. „	2	—
			Naum przychoży . „	2	2 ^{1/2}
			Matwiy Dołchomud „	1	2
			Słoma żyd „	1	3
			— „	2	1
			Prokop szwiec . . „	1	1

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętow 99^{1/4}. Płacąc s
kożdego pręta, według ustawy j kr. mci, to czyni po pieniędzy pięci
groszy 49, p. 6^{1/2}, okrum trzech placuw: dwuch boiarskich, a iednego
cerkiewnego, od płacenia wolnych. Ogrodných prętow 184^{3/4}. Płacąc
s kożdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia,
uczyni groszy 46, p. 1^{1/4}, okrum dwu ogrodu: cerkiewnego a ziemian-
skiego, wolnych od płacenia.

Ulica Boiarska (na Żapotoczcu). *Piersza strona* tey ulicy, idąc
od Potoku pod górę zamkową, po lewey ręce:

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu.	
Paszko Szerko . . pr.	2	1	Olchym przychoży. pr.	2	3
Ułasz szwiec . . „	1 ^{1/2}	1	Fiedzko przychoży „	1 ^{1/2}	2
Fiedor przychoży . „	2 ^{1/2}	2 ^{1/4}	Wasko przychoży . „	4	2
Iwaszko przychoży „	1	1	Łukasz piwowar . „	1	3
Chacko swiec . . .	1	1 ^{1/2}	Jełowickiego zie- mianina „	3 ^{1/2}	4 (wola)
Mysko przychoży . „	1	1 ^{1/2}			

	Placu. Ogrodn.			Placu. Ogrodn.	
Szymon przychoży. pr.	2	3	Nieswiecki boiaryn. pr.	6	— (woln.)
Andrey przychoży. „	2	2	X. Zbarazkiego. . „	2	— (woln.)
Wasko przychoży. „	—	4	— „	—	6
Ray boiaryn. . . „	2	2 ^{1/2} (woln.)			
Piotr Dzinisko bo- iaryn. „	6	10 (woln.)			

Druga strona teyże ulicy, idąc od Potoku pod gurę, po prawey ręce:

	Placu. Ogrodn.			Placu. Ogrodn.	
Łaznia miescka . pr.	1	—	Andruzkiego zie- mianina pr.	3	— (woln.)
Wasko kusznirz . „	1	2	Ambrozy Lach . . „	2	—
Kuryło krawiec . „	1	—	Leduchowski zie- mianin „	3	— (woln.)
Dzienis Borysowicz „	2 ^{1/2}	—	Strakowicz . . . „	3	—
Jakim przychoży . „	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}	Nieswiecki boiarzyn „	1 ^{1/2}	6 (woln.)
Matwiy swiec . . „	1 ^{1/2}	1	Pop Olifer . . . „	1 ^{1/4}	3 ^{1/2}
Misko przychoży . „	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	Charasym przychoży „	1 ^{1/2}	2
Oranska wdowa. . „	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	Pop Olifer . . . „	2	7
Żdan ciesla . . . „	4	6	Marcin przychoży. „	1	1
Dmitrz przychoży. „	1	1 ^{1/2}	Ljenic piwowar. . „	1	1 ^{1/2}
Omelian prychoży. „	1	—	Iwan przychoży. . „	1	1 ^{1/2}
Iwan Bereżeckiego ziemianina . . . „	5	7 (woln.)	Andrey kowal . . „	2	—
Panow Chostskich. „	3	3 (woln.)	Sak przychoży . . „	1	1
Obchan Mikicicz . „	—	5	— „	1	1
Pana Szumskiego . „	—	4 (woln.)	Andrey kowal . . „	2	—
Pana Sieniuty . . „	—	4 (woln.)	Szpital polski . . „	1	3
Pana Łosiacinskic- go „	4	— (woln.)	Maxym przychoży. „	2	2

	Placn. Ogrodu.		Placn. Ogrodu.
Jakub bednarz . . pr.	2 4	Folwarku zamko-	
Olesko szwice . . „	2 4 ^{1/4}	wego „	6 4 (wola.).
Kondrat przychoży „	2 4		

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętów 64. Płacąc s kożdego prętu, według ustawy j. kr. mci, po piędzy pięci, uczyni groszy 32, oprucz domow 14 szlacheckich, folwarku zamkowego y szpitalnego, wolnych od płacenia. Ogrodnych prętów 86. Płacąc s kożdego prętu, według ustawy j. kr. mci, po piędzy pułtrzecia, uczyni groszy 21, p. 5, oprucz ogrodow szlacheckich 13, a iednego przy folwarku zamkowym, wolnych od płacenia.

Zapotocza za parkanem s predmiescia Wisniowieckiego.

Ulica Zapotocka. *Piersza strona* tey ulicy, idąc od parkanu do ostroga, po lewey ręce.

	Placa. Ogrodu.		Placa. Ogrodu.
Miszko lach. . . „	1 ^{1/2} 1	Ostapko przychoży „	4 11
Jwan Sarko . . „	1 ^{1/2} 2	Panko ataman . . „	4 11
Jwanowa wdowa . „	2 3 ^{1/2}	Ostapko Saprano-	
— „	4 4	wicz „	3 5 ^{1/2}
Mikoła siedlarz. . „	2 4	Opanas Saprano-	
Sasynowa wdowa . „	4 4	wicz „	3 5 ^{3/4}
Chwedko Iwanowicz „	2 4	Daszko przychoży. „	3 4 ^{1/2}
Liemiec przychoży „	2 4	Wasko Rył . . . „	3 4 ^{1/2}
Paszko przychoży . „	2 ^{1/2} 4	Jurko Niescierowicz „	3 3 ^{1/2}
Moysey przychoży. „	2 ^{1/4} 3 ^{1/2}	Ziemiec Buchdanow „	3 ^{1/2} 18
— „	— 1 ^{1/2}	Andrusz przychoży „	2 2
Michałowey Skube-			
dziney „	8 15		

Ta strona za ostrogiem po lewey ręce:

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu.	
Stecko Kulikowicz. pr.	3	10	Pop Troiecki . . pr.	3	15
Andrey Kulikowicz. „	2 ^{1/2}	16	Fesko Lach . . . „	3	15 ^(wola.)
Chrynczuk . . morgi.	—	2	Jusko przychoży . „	5	15
Nescierz Krywopusk pr.	3 ^{1/2}	10			

Druga strona tej ulicy, idąc od parkanu do ostroga, po prawey ręce:

	Placu. Ogrodu.			Placu. Ogrodu.	
Stas Jurkowicz. . pr.	2	3	Małafiej przychoży pr.	2	2
Cimosz przychoży. „	2	3 ^{1/2}	Opanas dyak . . „	—	8
Trochim dziesiętnik „	1 ^{1/2}	3	Zamkowy sad . . „	—	15
— „	1 ^{1/4}	—	Zamkowego sadu. morg	—	1
Szczepan przychoży „	2	2	Ołtuch przychoży . pr.	2	2
Opanas dyak . . „	2	2	— „	—	3
Owdziey przychoży „	2	2	— „	2	2
Jermak wodowoz . „	2	2	Kuryło Pankowicz. „	3	8
Łukian Moysieie-			— „	3	10
wicz „	2	2	— „	2	3
Białoszewski. . . „	2	3 ^{1/2}	— „	1 ^{1/2}	3
Chryn przychoży . „	2	2	Nastazyia wdowa . „	2	7
Kumec przychoży . „	1	1	Matys. „	2	3 ^{1/2}
Konon przychoży . „	2	2	Ciemko przychoży. „	2 ^{1/2}	10
Zinko przychoży . „	2	3	— „	—	10
Fedor przychoży . „	2	2 ^{1/2}	Jacko przychoży . „	2	6
Kamieniecki boia-					
ryn „	2	1 ^{1/2} (wola.)			

Summa pod tymi domy sielidziebnych prętow wymierzonych 146. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięciu, uczyni kope 1, gr. 13, oprucz dwu placu: cerkiewnego a boiarskiego, od płacenia wolnych. Ogrodnych prętow 361. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni kopę 1, gr. 40³/₄, oprucz dwu ogrodu, cerkiewnego a boiarskiego, dwu sadu zamkowych od płacenia wolnych.

Ogrody y sady za ostrogiem, ktore mieszczanom y przedmieszczanom należą, iadąc s przedmiescia do Wielij, po prawey ręce:

Ogrody:

Sawa Przemierski . pr.	4	Andruszko przy-	
Skubedziny . . . „	10	choży pr.	9
Jwan turczyn . . „	4	Miefiedz przychoży „	8
Jwan Ryndicz . . „	13	Chryskowskiego. . „	8
Chrycko kowal. . „	10	Jan Gresko . . . „	8
Senko Taszkowic . „	6	Fabian Złot. . . „	10
Daszyna przychoży ;	4	Jacko Lach . . . „	11
Ostapko przychoży „	4	Skubedziny . . . „	12
Ziemiec przychoży „	8	Białobockiego. . . „	10
Onysko Rynda . . „	9	Pop Troiecky . . „	10
Marko przychoży . „	7	Moysey przychoży. „	5
Daniło przychoży . „	9	Onacko przychoży. „	15

Ogrody, gumna y sady, poczynaiące się od domow przedmieskich a konczo się po sciane główną obrębu mieskiego pod Wysokim, idąc z miasta do Wiszniowca, po lewey ręce:

Ogrody:

Michało przychoży. pr.	8	Chryckowa wdowa „	8	} A. N. M. U C
Jwan Rynda. . . „	18	Macko Plusezyk . „	8	
Andrus przychoży. „	12	Ostapko Olchym . „	4	
Jwan pługawy . , „	3	Procko stadnik. . „	8	
Jwaszko przychoży „	5	Senko Klimkowicz		
Konon przychoży . „	10	gumna y sadu . „	18	
Oleszko przychoży. „	8	— sadu „	3	
Chrycko przychoży. pr.	7			

Druga strona teyże ulicy Wisznioweckey, jadąc z miasta do Wiszniowca, po prawey ręce:

— ogrodu prętow 5; Dzimko szwiec ogrodu 4; — sadu 4; Demid przychoży ogrodu 4; Paweł Sciatkowicz sadu y gumna morg 1; Sawka przychoży sadu 3; Misko przychoży gumna 5; Charyna Andreiowicz gumna 3; Czech przychoży gumna 3; Nastasyia Okynina sadu y gumna 4; Pop Olifir ogrodu 8; Paweł przychoży sadu 4; Borys przychoży sadu 5; Sasynowa gumna 4; Paszko Przemieski gumna 7; Jwan Przemiski sadu 2; Łuczka Kulbaska gumna 2; Kołczyniec gonczar gumna 2; Jarmolina wdowa ogrodu 2; Paszko, Ostapow brat, gumna 5; Senko Liemanowicz gumna 4; Wasko Spikołowski gumna 6.

Ogrody y sady, ktore się poczynają od parkanu, a kończą się pod gurą Zołobowską y Podlasecką, iadąc z miasta do Zołoba, po lewey ręce:

Chomina wdowa sadu prętow 5; Marko wrotny sadu 7; Łuczko Gnoiewsky sadu 5; Paszko reznik sadu 7; Mackowa wdowa ogrodu 4; Jwan przychoży ogrodu 4; Jwan setnik ogrodu 5; — ogrodu 3.

Jadąc do Zołoba, po prawey ręce:

Jwan Miciewicz ogrodu prętow 9; Pron Stadnikow ogrodu 8; Kuzma kowal ogrodu 9.

Za rowem, przy parkanie, koncem od parkanu y drugim koncem pod górę Wysokie:

Konon Micewicz ogrodu prętow 9; Jwaszko Micewicz ogrodu 3; Endrisowa wdowa ogrodu 3; Łuczka Kielbasczyn ogrodu 4; Chryceyko Ubikobylin ogrodu 4; Chryckowa wdowa sadu 9; Chrycko ry-marz sadu 11; Konon Mlicewicz sadu 8; Suprun Chrychorow sadu 4; Chrycko stadnik ogrodu 19; Jusko Bartoszewicz ogrodu 3; Marcin Zło sadu 15; Lucyk Chrymowicz sadu 14; Borys Kumec sadu 18; Gmitraszkowa wdowa ogrodu 8; Fedor Zankowicz sadu 16; Konon Micewicz ogrodu 10; Misko Plusczyk sadu 7; Jwanowa wdowa sadu 3; Kuzma kowal ogrody 5; Jwan Suchonos ogrodu 2; Omelian Suchy sadu 6; Wasko Ławrynow zięć ogrodu 4; Paweł Sciatko sadu 25; Konczowa wdowa sadu 3; — sadu $5\frac{1}{2}$; Misko ganczar sadu $3\frac{1}{2}$; Pronkowa sadu 3; Sarka żyduwka sadu 9; Macko Kolybaba ogrodu 8; Jan Kot ogrodu 3; Wasko Spikołow sadu 16; Macko Stuchta sadu 20; Zyndeł żyd ogrodu $5\frac{1}{2}$; Jurko reznik ogrodu 4; Jurko Lichowicz sadu 6; Chaymowa żydowka ogrodu 6; Makar sadu 16; Omilian reznik sadu 4; Mikłasz lantwoyt sadu 8; Oleksy lach sadu 16; Misko Łucznik sadu 3; Ławrynowa wdowa sadu 3; Skubedziney sadu 8; Wieryca Kuncza sadu 5; Senko Pieczka sadu 5; Marcinowa mazurka sadu 17; Jurko swiec sadu 8; Makar birczy sadu 7; Wasko Spikołowsky sadu 25; Paszko Pieczka ogrodu 8; Paweł Sciatko ogrodu 9; Skobedziney sadu 12; Sobestyan Tusznik ogrodu 6; Płatuirka wdowa ogrodu 5; Fabian Zło ogrodu 5; Chrynezuk Kot sadu 23; Mikita Dzian sadu 5; Jan Postrygacz sadu 10; Janowa wdowa sadu 9; Roman Masnał sadu 12; Liorent Zło sadu 10; Paweł Łychowyd sadu 22; Mikita Dziarni sadu 6; Matys puszkarcz ogrodu 6; Fedur mytnik ogrodu 6; Skubedziney sadu 10; Woyciech Gamrat sadu morg 1 ogrodu pr. 10; tenże Woyciech ogrodu morg 1 pr. 10; Jan mazur sadu 7; Matys puszkarcz sadu 5; Oryna wdowa sadu 6; Senko Łychopiek sadu 9; Ostapko Olchomowicz ogrodu 6; Onysko Zień sadu 6; Stefan Suchonos ogrodu 5; Senko Kolczyniec sadu $5\frac{1}{2}$; Ciszko krawiec sadu 11; Łukian Cimoszowy ogrodu 4; Ostrożanka wdowa ogrodu 9; Mikłaszowa wdowa

ogrodu 18; Piotr kowal ogrodu 18; Olieksa z Biereżec ogrodu 3; Miławska wdowa ogrodu 3; Ostap Onackowicz ogrodu 3; Andrey Prekolik ogrodu 6; Czarnowons sadu 4; Szczepanko łazebnik sadu 1; Misko rybołow ogrodu 6; Sarka żyduwka ogrodu 6; Jaroszko strze-
lnik ogrodu 32; Sachno reznik ogrodu 6; Fiedziec Dronienicz ogrodu 9; Białobockiego ogrodu 5; Piroiewski swiec ogrodu 16; Andrey Lizygemba ogrodu 10; Iwan Dudka ogrodu 2; Jakub Lichowid ogrodu 6; Piotr Kolczyniec ogrodu 5; Bochdan krawiec ogrodu 6; Iwan Dudka ogrodu 2; Fiedor Osica ogrodu 12; Misko rybołow ogrodu 3; Pop Woskresenski Olifer ogrodu pr.10 wolnych; Pop Mikolski Ostafi ogrodu 17 (wolne); Misko reznik sadu 8; Chryn Połumirko sadu 9; Misko zięc Pańkow sadu 7^{1/2}; Sozon reznik sadu 6; Jarmoła Kuziaczyc ogrodu 7^{1/2}; Osinskiego ogrodu 5; Misko Chłoboczak ogrodu 5; Iliasz przy-
choży 6; Czarny Szyrka ogrodu 7; Fedko Daniło ogrodu 7; Połumirko sadu 7; Chryn Połumiarek ogrodu 8; Onuszko dzie-
siętnik ogrodu 2; Pop Olifer ogrodu 3; Taras Bałamut ogrodu 3; Chacko Onoszkowicz ogrodu 6; Iliasz Żukow sadu 8; Andrey Le-
wonowicz ogrodu 4; Iwan Bublik ogrodu 4; Pieter Rabuszyn sadu 6; Sarka żyduwka sadu 16; Misko Moyseiwicz sadu 1; Kondrat ciesła
sadu 2; Iwan Lichopiek sadu 4; Liemiec krawiec sadu 8; Iliasz Żuko-
wicz sadu 10; Kozak przychoży sadu 8; Anton kramarz sadu 5, Mikita Onackowicz sadu 4; — sadu 1^{1/2}; Jan Chocholewski sadu 25; —
ogrodu 16^{1/2}; — sadu 11; — sadu 8; Senko Sarnik sadu 10; Bar-
tosz Liach ogrodu 2; Senko Sarnik ogrodu 10; Jwan Dolchomud ogrodu 10; — sadu 2; — sadu 2; — sadu 4; — sadu 5; Iwan Dołchomud
sadu 2; Chrycko Pokazieyko sadu 12; Leduchowskiego zimianina ogrodu 10 (wolne); Łukasz pisarz sadu 20; Liesek przychoży ogrodu 8; — sadu 10; Filip Chamieiewicz sadu 5.

Summa wszystkich gumienych, sadowych y ogrodu prętow 1749. Płacąc s kozdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniądze puł-
trzecia, uczyni kop 7, gr. 17, p. 2^{1/2}, oprucz trzech ogrodow, cerkiewnych
dwuch a ziemianskiego iednego, wolnych, uczyni wszystkich rynkowych

sielidziebnych prętów 69 ¹/₂. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułosma, uczyni groszy 52, p. 12.

Summa wszystkich ulicznych sielidziebnych prętów 750¹/₄. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, pieniędzy, uczyni kop 6, gr. 15, p. 1¹/₄.

Summa wszystkich z obojga przedmiescia sielidziebnych prętów 411. Płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięciu, uczyni kop 3, gr. 25, p. 5.

Summa wszystkiego płatu rynkowych, ulicznych y przedmieskich uczyni kop 10, gr. 32, p. 7¹/₂. Ogrodow parkanowych y przedmieskich prętów 2729¹/₂; płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kp. mci po pieniędzy pułtrzecia, uczyni kop 11, gr. 22, p. 1¹/₄.

Summa wszystkich Zapotockich sielidziebnych pręt. 309¹/₄; płacąc s każdego prętu, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pięciu, uczyni kop 2, gr. 14, p. 6¹/₄. Ogrodow wszystkich Zapotockich prętów 171¹/₄; płacąc s każdego pręta, według ustawy j. kr. mci, po pieniędzy pułtrzecia, uczyni kop 2, gr. 47, p. 8.

Summa summarum wszystkiego płatu sielidziebnych, rynkowych, ulicznych, przedmieskich y ogrodnych prętów, z Zapotockiem, uczyni kop 27, gr. 17, p. 3. Oprócz domow ziemianskich, cerkiewnych y zamkowych, od wszelakich podatkow wolnych, tak iako zosobna, pod opisaną każdej ulicy, iest naznaczone.

Morgi polne ku miastu wymierzone. Naprzud nad gorą Lipowicą, iedną pierzeią koncami do sciany główney obrębupod Wysokim, a drugimi koncami począwszy od pola szredniego aż do drogi Wisniowieckiej, morgow 20. Od tych morgow drugą pierzeią morgi pomierone koncami do pierszey pierzey do sciany głównej na zachod słońca położoney, drugimi koncami do wygonu sadow y do lasu miesckiego, morgow 24.

Summa wszystkich morgow do miasta wymierzonych 44; płacąc z każdego morga ¹) po groszu 1, p. 5, uczyni kopę 1, gr. 6.

¹) *Поздъ вышшиъ по черкомъ приписано: Morg 1 ma sznuruw 5, a sznur ma prętów 6, pręt zaś ma łokci 7 y poł łokcia.*

Wymierzenie włók ku miastu na gruntach starodawnych miesckich. Nappirszy obręb naprzedniejszy pod Wysokim; granica włók tego obrębu:

Piersza sciana główna położona na zachod słońca do pola trzeciego tegoż obrębu sciany bokowej y do morgow wypustu miesckiego.

Druza sciana bokowa położona na połnoc ku lasu y ku sianożęciom dębrownym mieskim.

Trzecia sciana tylna położona na wschod słońca ku sianożęciom dombrownym miesckim.

Czwarta sciana bokowa położona na południe ku obrębowi miesckiemu, Łozowieckiemu y ku obrębowi wsi j. kr. mci Szpikołowskiej.

Te włoki tego obrębu rozmierzone we trzy pola: *Pirsze pole* do sciany bokowej, obrębu tegoż na połnoc położoney, y do lasu na zamek zostawione; w tym polu rezow 67; w każdym rezie długości sznurow po 60; a w szyrz prętow po 6. Tak w każdym rezie morgow po 12.

W drugim polu szrednim rezow 67; w każdym rezie długości sznurow 36; a w szyrz prętow 10. A tak w każdym rezie morgow 12. Między dwiema polmi zostawioną rezow iedna na wygon.

Trzeciego pola skraynego osobno ku tymże dwum polu granica:

Pirsza sciana główna położona na połnoc ku lasu miesckiemu y ku morgom polnym miesckim.

Druza sciana bokowa położona na schod słońca do sciany tylney tegoż obrębu.

Trzecia sciana tylna położona na południe do sciany tylney obrębu wsi j. kr. mci Szpikołowskiej.

Czwarta sciana bokowa położona na wschod słońca do sciany bokowej obrębow wsi j. kr. mci. Zołobowskiej. W tym polu rezow 67; w każdym rezie długości sznurow 60; a w szyrz prętow po 6. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Rozdawanie włok tegoż obrębu poczyna się od sciany boko-
wey Żołobowskiej na wschod słońca położoney:

Iwaszko Micewicz włok 1; Chrycko Przydosowicz 1; Tomiło
ganczar 1; Popowi Chaponowi na cerkiew sw. Przczystej 1 (woln.);
temuż popowi na czynszu 1; Jarmoła Kuziewicz 1; Liegiedza rayca 1;
Łukasz pisarz 1; Macko Plusczyk 1; Daszyna przychoży 1; Maxim
Kozara 1; Mikłasz lantwoyt, Jan mazur 1; Fiedziec Łucki 1;
Wasko Diakowicz 1; Sawa lantwoyt przedmiescki 1; Charko, zięc
Sawin, 1; Charasym kusznir 1; Andruszko przedmieszczanin 1;
Juchno Chrickowicz 1; Iwan swiec 1; Mychno Hładki 1; Daniło
Rudy 1; Daniło Wasilowicz 1; Onuszko dziesiętnik 1; Iwan
Danitowicz 1; Machnik Pzydosowicz 1; Senko Klimkowicz 1;
Iwan Truskowicz 1; Cieszko, Onacko ganczarze 1; Sasyn gan-
czar 1; popowi Piątnickiemu na cerkiew sw. Piątku 1 (wolna);
popowi Mikolskiemu Ostapowi na cerkiew sw. Mikoły 1 (wolna);
popowi temuż Евстафовъ na czynsz 1; popowi Woskresen-
skiemu Oliferowi na cerkiew Zmartwychwstania 2 (wolnych); Radzko
Kalinikowicz 1; Lorenc Zło 1; Konon Senkowicz 1; Iwan Michay-
łowicz 1; Matys puszkarcz 1; Woyciech Gamrat 1; Ostapko Olchi-
mowicz 1; Połuian Trocki 1; Onasko Ryndicz 1; Masko Rynda 1;
Fedzimina Kołomin 1; Małyszka ganczar 1; Senko Koleczyniec 1;
Fedzina Kalinikowicz 1; Chrycko Pokazikowicz 1; Procyk siedlarz
1; Iwanec, dwornik pana Jeła, 1; Lecyk Odrykałowicz 1; Iwan Gro-
ziewicz 1; Ziemiec, zięc Bogdanow, 1; Opanas Szafranowicz 1; Mi-
chał kozak, Jandrey 1; Senko Pokazikowicz 1; Charkowa z zięciem
Omeli 1; — 1; — 1; — 1; na koscioł polski 3 (wolne); na szpital
polski 2 (wolne); na szpital ruski 1 (wolna)

W tym obrębie czynszowych włok gruntu podtego 56. Płacąc
s koźdey włoki, według ustawy j. kr. mci, po groszy trzydziesci, uczyni
kop. 28, oprucz włok 11, na koscioł katolicki trzech, na cerkwie
ruskie pięc, a na szpitalu 3, ktore od płacenia wolne są.

Przy tym obrębie zascianek ziemie cerkowney zostały koncem
do sciany tegoż obrębu, bokiem do lasu mieskiego a drugim koncem

y bokiem do pola y dombrow Żołobowskich pola pasznego morgow 2. Ten sascianek dano popowi Chaponowi na cerkiew sw. Przczystey bez płacenia swego.

Na drugim miescu przy tymże obrębie zascianek zostały uroczyszem w koncie za zamkiem, koncem do sciany głównej tegoż obrębu, bokiem y koncem i drugim bokiem do lasu zamkowego wielkiego, pola pasznego morgow 11, prętow 15. Płacąc s każdego morga po groszu iednym, uczyni groszy 11, p. 5.

Obręb Łozowiecky. *Granicy włok* tego obrębu:

Piersza sciana główna położona na połnoc do sciany bokowey obrębu pod Wysokim y ku dombrowom miesckim.

Druga sciana bokowa położona na wschod słońca do wygonu miesckiego.

Trzecia sciana tylna położona na południe ku sianożęciom dombrownym miesckim Żołobowskim y Szpikołowskim.

Czwarta sciana bokowa położona na zachud słońca do sciany bokowey obrębu wsi j. kr. mci Szpikołowskiego.

Te włoky rozmierzone we trzy pola: *Pirsze pole* leży do sciany bokowey obrębu Szpikołowskiego, w tym polu rezow 30; w każdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow 12.

W drugim polu srednim rezow 30; w każdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu kraynim rezow 30; w każdym rezie długosci sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Rozdawanie włok tego obrębu poczynasię od sciany bokowey obrębu Szpikołowskiego. Na woytowstwo miesckie od płacenia wolna 1 włoka, a wszistkich w tem obrębie czynszowych grunta podłego włok 29. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy j. kr. mci, po

groszy trzydziesti, uczyni kop. 14, gr. 30, oprucz iegney włoki na woytowstwo wolney.

Obręb Chruszwicki od Saponowa. *Granica włok* tego obrembu:

Piersza sciana główna położona na południe do obrębu sciany bokowej wsi jego kr. moci Podliesieckiego.

Druga sciana bokowa do sianożęci położona na zachod słońca wsi j. kr. mci Podliesieckiej do sianożęci na zamek zostawionych.

Trzecia sciana tylna położona na północ do ziemi ziemianina j. kr. mci Stanisława Białokrynickiego imienia jego Biały Krinice.

Czwarta sciana położona bokowa na wschod słońca do lasu zamkowego.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze* pole leży do sciany bokowej na zachod słońca położone; w tym polu rezw 18; w każdym rezie długości sznurow po 38, a w szyrz prętów po 10. A tak w każdym rezie morgow po 12, prętów 200.

W drugim polu srednim rezw 18; w każdym rezie długości sznurow po 38, a w szyrz prętów po 10. A tak w każdym rezie morgow po 12, pręt. 200.

W trzecim polu krayniem rezw 18; w każdym rezie długości sznurow po 38, a w szyrz prętów po 10. A tak w każdym rezie morgow po 12, pręt. 200.

Dla tego się rezu przydało, że grunt nader podły.

Rozdawanie włok tego obrembu poczynasię od sciany bokowej Podliesieckiej. W tym obrębie czynszowych podtego gruntu włok 17; Chawryło Michayłowicz włoka 1. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mci, po groszy trzydziesti, uczyni kop 9.

Obręb sianożętny dąbrowny, *Zawale*, leży koncem do obrębu Łozowieckiego sciany tylniej y do wygonu mieskiego, a bokiem do obrębu sianożętnego wsi jego kr. mci Nizszej Wili, a drugim koncem do ziemi ziemianki jego kr. mci Michayłowej Skubedziny imienia iey Chorenky y bokiem drugim do obrębu sianożętnego Żołobowskiego.

Rozdawanie włok tego obrębu, po iedney włoce. W tym obrębie czynszowych włok 12, Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mci, po groszy dwanasci, uczyni kop 2, gr. 24.

Obręb dombrowny sianożętny u Łoz Jabłonnych (teraz nazywa się Kalinowcy) leży koncem do sciany tylney obrębu miesckiego pod Wysokim, a bokiem do obrębu sianożętnego Zabłockiego, a drugim koncem do ziemi ziemianina jego kr. mci Pawła Ludwickiego, odmianą mu za iego ziemie daney, i do dombrow wsi jego kr. mci Niższej Wili, y bokiem drugim do ziemi boiaryna jego kr. mci Fedora Chrychorowicza Nowosieleckiey y do wygonu miesckiego. Rozdawanie włok tego obrębu poczynasię od wygonu miesckiego y od ziemi Fedora boiaryna, po iedney włoce roznym ludziom włok 16; Wasko Andrzeiowicz Martynowicz a Chryń Przyorowicz na służbę putną od płacenia wolna włoka 1; na zamek włok 4; Fedor Osica 1; tenże Fedor 1; Fedor mytnik 1; tenże Fedor 1; Ostapko Olchimowicz 1; Jarmoła Kuzimowicz 1; Lorens Zło 1; Woyciech ganczar 1; Jerzy Kozłowski 1; Misko Losciacinski 1;— 2.

W tem obrębie czynszowych włok 28. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy dwanascie, uczyni kop 5, gr. 36, oprucz zamkowych włok czterech a piątey na służbę putne, wolnych od płacenia.

Obręb Zabłocki dąbrowny sianożętny za lasem zamkowym leży koncem do obrębu sianożętnego za wałem y do sciany boko-wey obrębu polnego pod Wysokim bokiem do lasa zamkowego, a drugim koncem do tego lasu zamkowego y do ziemi ziemianina jego kr. mosci Baszkowieckich y bokiem drugim do ziemie ziemianina jego kr. mosci Pawła Ludwickiego, odmianą mu za jego ziemie nowo daney.

Rozdawanie włok tego obrębu po iedney włoce. W tem obrębie czynszowych włok 19. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy dwanascie, uczyni kop 3, gr. 48. Przy tymże obrębie zascianek został uroczyszczem na dolinie Zab-

łockiej, leży koncem do sciany bokowej obrębu sianożętnego, bokiem do lasu zamkowego, a koncem drugim do tego lasu zamkowego y do Koszarycz y bokiem drugim do gory Sokoli y do ziemi ziemianina jego kr. mosci Stanisława Białokrinickiego imienia iego Białey Krinice dąbrowy na koszenie godney morgow 27. Ten zascianek dano popowi Oliferowi na cerkiew Zmartwychwstania Chrystusowego, wolny od płacenia.

Summa ze wszystkiego miasta płatu z prętow rynkowych, siedziębnych, ulicznych, przedmiskich, Zapotockich y prętow ogrodnych, parkanowych, przedmiskich y Zapotockich, także z włok, morgow y sianożęci miesckich polnych y zasciankow, uczyni kop 91, gr. 51, pien. 3.

Powinosc tego miasta. Naypierwey z *włok* miasta wymierzonych, ktore wszystkie uważane za grunt podły, mają płacic, według ustawy jego kr. mosci, z każdej włoki groszy 30.

A z domow w rynku od pręta po pieniądze połosma, a w ulicach od pręta pieniądze po 5.

Z ogrodow w miescie od pręta pieniądze po półtrzecia, a z morgow polnych na przedmiesciu po gr. 1, p. 5.

Sianożęci na dąbrowach obrębem rozmierzonych od morgu po pieniądze 4.

Zasciankow miesckich, kto ie przyjął, ma płacic do skarbu krola jego mosci potemu, iako w rejestrze na urzędzie zostawionym jest opisano.

A ten wszystek podatek, według ustawy jego kr. mosci, s pomiary nowey, w roku teraznieyszym 1563-m postanowiony, mają począć do skarbu jego kr. mosci płacic w tymże roku teraznieyszym 63-m.

A mają poczynac ten podatek wydawac w każdy rok na czas pewny, to iest, od dnia sw. Michała święta rymskiego. Przy oddawaniu tych podatkow jego kr. mosci, niema urząd sobie więcey brac od nich, iedno z włoki po pieniądze 12.

A kto włoki nie trzyma, ten tylko od wrot dac powinien pieniędzy 2.

A z morgu polnego także y sianożęci prętu 1, a inszych żadnych powinosci pełnić, podatkow y statij dawac y z listy kr. jego mosci y urzędniczymi nad powinosc dawno iezdsic nie powinien, okromie tych placuw s powinosci ych tu wyżey y niżey opisanych.

Jedno do roboty gaci na reke Jkwie przy młynie Podlisieckim y Saponowskim mieszczenie y przedmieszczenie, według dawnego zwyczaju, poddanym wołosnym dopomagac, a ostrog dzielnicami około miasta robic powinni.

Z *karczem miesckich* y po siołach, w ktorich miud, piwo szynkuia, od gorzalki y z młynow, także z myta zamkowego y z browarow co trzyma na trzy lata na arędzie żyd Jakub Feleksowicz przychoży, do skarby jego kr. mosci w każdy rok, według arędy, 600 kop groszy; a czas wytrzymania tey arendy do Bożego Narodzenia w roku teraznieyszym 63-m; a od sołodowien miesckich, ktore trzyma tenże żyd Jakub Feliksowicz na arędzie, w każdy rok kup 150; a czas wytrzymania tey arendy tego oddania sw. apostołow Piotra y Pawła w roku teraznieyszym 63-m na pięć lat.

Okrom komory mytney i ważnego, także pomiernego y myta mostowego, obietki od ludzi przyiedzzych, kupieckich y od kozakow.

Wolnosc miasta jego kr. mosci. Nayperwey praw y wolnosc, od jego kr. mosci temu miastu nadanych y uprzywileiowanych, we wszystkim mieszczenie używac mają po pierwszemu.

Lecz robotę parkanu miesckiego powinni będą opravowac y pr.ekop około parkanu miesckiego kopac, wyprawuią z domow swych ku tey robocie kozdy za siebie, koleia.

Straż też miescie parkanie y na wieżach parkanowych aby mieszczenie, pod czas niebiespieczęstwa, koleia mieli y, według zwykłego obyczaju, w basztach albo w bramach miesckich, dwuch wrotnych także puszkarza obecnie chowali.

A sług miesckich s potrzebę mieli; a dla tego mają miec na pożytek swoy miescki strożowscyne z dawna od mieszczan ustauowane z każdego domu po groszy 2¹/₂.

A s kramow miesckich y z iatek mięsnych, to iest, od każdego kramu, z iakim kolwiek towarem lub żyd albo chrzescianin w rzędzie siedziec będzie, ma dac na każdy rok po groszy 4.

A z ławek w iatkach mięsnych od każdego łokcia po pieniądze 2.

Przekupniowie, ktore się w miescie targem bawia, mają płacic każdy z osobna po groszy 2.

I ten podatek woyt miescki do rąk swych odbierac y z wiadomością burmistra y radziec zapłatę, według umowy, tym sługom przereczonym ma czynic, i z tegoż, według ich dawnego zwyczaiu, y powinności pisarza miesckiego oni chowac, y baszty miesckie oprawowac, y tenże most na ryce Jkwie naprawowac mają.

Postrzygalnia y woskoboynia mają raycy miec pożytek swoy, według pirwszego nadania jego kr. mosci.

Stacyi na pošty y gonce żadnych mieszczanie dawac nie powinni, gdyżto wszystko z skarbu jego kr. mosci opatrono byc ma.

Powinni też mieszczanie ci miasta Krzemienieckiego wszyscy y każdy zosobna dla obrony, podczas niebiespieczeństwa od nieprzyiaciela jego kr. mosci, strzelbę wszelakie, to iest, wszelakie hakownice, rusznice, sachaydaki y insza armata, rogatyny, co inszego ku tey obronie należy, w domach swoich miec; a kto nie może więcej, tedy iedne rusznice, rohatyne niechay ma, aprzez takowey obrony niechay w domu swym nie mieszka.

Wolnosc mieszczanom do łowienia ryb w rzece Jkwie, według dawnego zwyczaiu, ale do stawow żadnego wstępu mieszczanie miec nie mają.

Jazy też na miescach zwykłych mieszczanom stawic wolno w rzyce Jkwie na starych łowiskach.

Po drzewo na budowania, na drwa y na insze potrzeby swe miezczenie do lasuw miesckich iezdzie mają, gdzie wszystkiemu miastu zdawna iest zawiedziono y naznaczone.

Wolno też miesczanom iezdzie po włosci, kupowac wszelakie rzeczy targowe y wize na targ do Kremiencu, gdzieby na targu swym w Krzemieniu nie przedał, tedy wolno iemu y na obcych ynszych targach przedawac.

Sianożęci miesckich urząd zamkowy konmi swymi trawic y siana miesckiego też nie mają brac.

Komornicy w miescie tutesznem, który izbę albo komorę u gospodarza najmują y pod terazniejszy czas postanowienia tego w miescie mieszkają, i ci, które by potym do miasta przychodzili, o takowych każdy gospodarz ma dawac wiadomosc woytowi, iako urzędowi miesckiemu, a oni, według ustawy jego kr. mosci, powinni będą płacic do skarbu jego kr. mosci każdy rok po groszy 2.

Kunicy swadziebne od każdej niewiasty albo dziewczki iednako ma byc dawano na woyta po dawneuu.

O miedze na włokach ku miastu pomierzonych zasciankach y sianożęciach miesckich, o *ispasz y popasienia* wuyt miescki sądzie y przesądu bierze za prace groszy 4.

Ludzie szlachetcy, przyjezdziąc do miasta w dzien powszedni, oprucz targowego dnia poniedziałek, towarow swych porozni przedawac y szynkowac iem nie mają, iedno ogułem przedawac.

Kupcy przyjezdne skąd inąd s towarami swymi w rynku między kramami miesckimi nie mają stac, ale każdy pod domem miescie, stac i, według dawnych zwyczaiow, towarami swymi targowac mają.

Targowe y mostowe, według dawnego zwyczaiu, na urząd miescki, ma byc brano od ludzi przyjezdzych na targ, to iest, od miary wszelakiego zboża y od słodu, od beccki, we cztyre korce postanowioney, po pieniądze 2; a od korca iednego po półpiędza.

A mostowego od wozow wielkiego s towarem nałożonego pieniędzy 5; od wo.u solnego pieniędzy 2. A insze wszelakie targowe, według zwyczaju dawnego, na urząd brano byc ma.

Woyt ma we wszystkim porządku doglądac y szlusznie a rządnie się sprawowac we wszystkich rzeczach y potrzebach miesc- kich, ktore ma jego kr. mosci donosic.

A burmistrze y rayce we wszystkich sprawach woytowi dopomagac i onego we wszystkim posłusznymi byc mają.

Wszakże woyt żadnych spraw, przez zupełney namowy z raycami i inszymi mieszczany główniejszymi w Rzptey tego miasta, stanowic i odprawowac niema; a za prace woytowi, według ustawy iego kr. mosci, włoka 1.

Osobliwie też woyt powinien będzie pożytkow krola jego mosci przymnażac y tego postrzegac, aby sprawiedliwie i zupełnij dochody jego kr. mosci wydawane byli.

Wszakże wybrawszy czynsz s poddanych jego kr. mosci w miescie, do urzędu zamkowego, według zwyczaju, oddawac y przed starostą zamkowym liczbę s tego czynic mają.

Rzeznicy miasta Krzemienieckiego:

Cechmistrz Senko Pic.ka; Jurko dziesiętnik; Omelian Kielbaska; Chrycko stadnik; Mychno wrotny; Omelian Szulka; Chricko Pinczuk; Ławmachy Broda; Ostapko Olchymowicz; Paszko Olchymowicz; Chrycko Tołpiło; Chryn Andriiewicz; Onuszko dziesiętnik; Andrey Lizigemba; Misko przychoży; Juchnik przychoży.

Powinnosc tych rzeznikow:

Każdy z nich, według ustawy jego kr. mosci, na rok ma płacic do skarbu za kamień łoiu groszy 15.

A osobno na urząd zamkowy dnia targowego pieniędzmi za łopatkę od każdego bydłęcia, tak wołową, iako iałowiczą, powinien dac grosz 1; za wieprzową pieniędzy 5; za baranią, kozią y cielęcą po pieniędzy 3. Pirszego od kamienia łoiu, to iest, po groszy 15; a na urząd groszy 2.

Do tego wszystkim poddanym jego kr. mosci y czyim kolwiek będzie wolno, według ustawy jego kr. mosci, tylko dnia targowego wozic do miasta na targ mięso wszelakiego bydłęcia bitego, począwszy od świętego Bartłomieja święta rzymskiego, aż do zapust wielkich, a targowe na urząd nie więcej iedno także maią dawac pieniędzmi.

A ktoby bydło zdechłe, szalone a rendowate na sprzedaż przywoził, a toby nań słusznie pokazano było, tego według prawa skarrac garłem, iako fałszera. Dla czego poddani krola jego mosci, biiąc bydło we wsiach, maią oswiadczyć ławnikum; a kto kolwiek mięso na targ wiezie, ten i skure bydłęcia zabitego z sobą wziąc ma dla podeyrzania w złodzieystwie.

Żydowie też zwykli, nie maiąc na to wolności od krola jego mosci, mięso na iatkach między swoymi domy przedawac i onemi bezpiecznie w miescie szynkowac; lecz iż na ten czas w registr napisowac się rzeznicy niechcieli, przeto urząd zamkowy pilnie tego dozryc ma, aby każdy z tych reznikow żydowskich, używaiąc tego rzemiosła, w registr się urzędowy wpisał i też powinność na sobie niósł, płacąc za kamien łoiu do skarbu jego kr. mosci po groszy 15.

A za łopatke z każdego bydłęcia, tak za cielęcią, baranią y kosią, według ustawy jego kr. mosci wyżej opisaney, pieniędzmi na urząd dawac, żeby się w tym szkoda skarbowi jego kr. mosci y przeszkod rzeznikom miesckim nie działa.

Powinność tego miasta na podwody. Wszyscy mieszczanie miasta Krzemienieckiego będą powinni płacic, według ustawy jego kr. mosci, na podwody z każdego domu po groszy 2. A kto włoki trzyma, tedy osobno od włoki ma dac gr. 3; a z morgow przy miescie po pieniędzy 4; a od pręta ogrodneho miesckiego pieniędzy 1. A osobliwe kto iedwabnemi rzeczami targuie, powinien dac groszy 4; a kto sukmem y inszemi kramami, towarami przekupuie, powinien dac groszy 2. Złotnik także groszy 2. A kto szynk karczmy trzyma,—od miodu grosz 1; od piwa grosz 1; każdy powinien dac grosz 1.

Rzemiesnicy, to iest, krawcy, kuszniarze, kotlarze, kowale, sluszarze, bednarze, kołodzieie, szewcy, rzymarze, garbarze, syromiętnicy, siedlarze, ganczarze, piekarze, ciesliowie, słodownicy i każdego rzemiosła, kto kolwiek używac będzie, w tym miescie mieszkaiąc, ma dac z rzemiosła swego grosz 1.

Ale od towarzyszow nie powinien płacic; te pieniądze oddaiąc, birczego y spizszego nie powinien wiency dac, iedno iedny pieniądz, bądź mało, bądź też wiele da; ktore to pieniądze podwodne oni oddawszy żadnych powinności podwodnych pełnic nie maią, iedno posłancow jego kr. mosci za zapłatu będą powinni dac, kiedy się trafi koni s potrzebe za listem jego kr. mosci, a będzie im płacono od tego, komu podwodę dawac, według ustawy jego kr. mosci, od każdego konia na milę po groszu iednemu, a od wozowey podwody od konia po pułtora grosza, a ode dwu koni z wozem po groszy trzy.

Włosc Krzemieniecka.

Wies Ceceniowcy. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych. *Pierwsza strona* główna położona na północ brzeg rzeki Wielii y ku sinożęciom na zamek zostawionym.

Druga sciana bokowa położona na wschod słońca ku ziemi sieliszcza Ceceniowskiego Macieiowi Łonskiemu, od starosty danego, y ku ziemiom dworzanina jedo kr. mosci Michayła Bohowitinowicza Szumbarckiego imienia iego Szumbarza.

Trzecia sciana tylna położona na południe ku ziemiom pana Bohowitynowicza Szumbarckiego y ku zascianku teyże wsi Ceceniowskiej y ku ziemiom ziemianina jego kr. mosci Wierzbicy.

Czwarta sciana bokowa położona na zachod słońca, do sciany bokowey na wschod słońca, do sciany bokowey obrębu wsi jego kr. mosci Nizszej Wielii.

Te włoki rozmierzone we trzy pola. *Pierwsze* pole leży do sciany bokowey na wschod słońca położoney obrębu tegoż sioła; w

tym polu rezow 30; w każdym rezie długości sznurow po 55, pręt. 4; a w szyrz prętow po 6^{1/2}. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim rezow 30; w każdym rezie długości sznurow 55, pręt. 4; a w szyrz prętow po 6^{1/2}. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu krayniem rezow 30; w każdym rezie długości sznurow po 55, pręt. 4; a w szyrz prętow po 6^{1/2}. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W tej wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu sredniem nad rzeką Wieliją, mają się sadowic domy swemi stawic mają, a ulica uczyniona o osmiu pręciech.

Rozdawanie włok obrębu tej wsi poczyna się od sciany boko-wey, na wschod słońca położoney:

Iwan Hrynczyz z Jurkiem Hrochowiczem włoka 1; Fiedzko Kozłowicz a Wasko prychoży 1; paszko Chrynczyz 1; Czarnysz Rozmieciekowicz 1; Mic Kozłowicz a Pietrasz Sydorowicz 1; Marcin Oleksicz na służbe, od płacenia wolna 1; Hiscier Mielnikowicz s Turczynem 1; Omelian Mielnikowicz z Micem Wleżłym 1; Konon Marcinowicz na służbie putney 1 (wolna); Jurko Kozłowicz, Sawka Fedkowicz 1; Mic Chrynczyz 1; Chat Pocalaykowicz 1; Iwan Żywotnikowicz z Mikitką 1; Oliszko Dzienisowicz 1; Chilie Chodakowicz 1; Abramiec Chodakowicz Abrynicz 1; Macko a Jeroma 1; Onacko Mielnikowicz a Wasko Dzienis: 1; Daszko Zaraiewicz 1; Na folwark zamkowy 6 (wolnych); Marcin Olexiewicz na służbie putney 1; Konon Marcinowicz 1; wolna na służbę putnę włoka 1 (wolna); włoka 1 (wolna); włoka 1 (wolna).

W tej wsi gruntu sredniego czynszowych włok 20.

Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, czynszu po groszy 40; oprócz włok szesci na folwark zamkowy a czterech na służbę putnę wolnych od płatu.

Teyże wsi zascianek, na wygon zostawiony, leży koncem do rzeki Wielii, bokiem do zasciankow ziemianina jego kr. mosci Lwa

Hoholewskiego na czynsz iemu danego, a drugim koncem do ziemi ziemianina jego kr. mosci Pawła Łudwickiego, odmianą za iego ziemie daney, y bokiem drugim do siedliska Warszawskiego dombrowy na prerobek godney wł. 5.

Na drugim miescu zascianek leży koncem do rzeki Wielii y do morgow na osadzenie ogrodnikow przy folwarku zamkowym wymierzonych, przy których morgach y kocy zakopano, bokiem do sciany bokowey obrębu wsi kr. jego mosci Niższej Wielii, a drugim koncem do wału, który dzieli grunt jego kr. mosci z ziemią ziemianina jego kr. mosci Pawła Ludwieckiego imienia jego Łudwisch y bokiem drugim do zascianku tej że wsi Ceceniowskiej na wygon zostawionego, przy tym zascianku y kocy zakopano, ktorego wymierzono iest dombrowy na prerobek godny włok 11; a na pasznię rozrobionego gruntu włoka 1; y gruntu sredniego morgow 7.

Ten zascianek zawiedziono y podano iest na płath, albo na czynsz, ziemianinowi jego kr. moski Lwu Wasilewiczu Choholewskiemu; ma on s tej włoki paszney, iak z gruntu sredniego, płacic, według ustawy jego kr. mosci, w każdy rok po groszy 40; a z morgu każdego po groszy 13^{1/2}. A gdy i tę iedenasci włok dombrownych rozrobi, będzie powinien czynsz do skarbu jego kr. mosci dawac, potem iako y s tej włoki polney wyszey spisanej; a ma począć s tej rozrobioney włoki czynsz płacic w roku terazniejszym 63-m o świętym Michaylie.

Na trzecim miescu zascianek koncem do sciany tylney obrębu tej wsi Ceceniowskiej, bokiem do drogi, która idzie z Szumbarza do Wierzbice, a drugim koncem y bokiem do drogi, która idzie z Wilii do Matwiiowiec, dombrowy na prerobek godney gruntu sredniego włok 4, morgow 5. Płacąc s każdej włoki po groszy 40, a z morga po groszy 13^{1/2}, uczyni kop 2, gr. 46, pien. ^{1/2}.

Obręb dąbrowny teyże wsi leży koncem do ziemie ziemianina kr. jego mosci Jurachna Alexandrowicza imienia jego Wierzbicy,

bokiem do zascianka wsi kr. jego mosci Wyższej Wielii, a drugim koncem do sciany tylney obrębu teyże wsi Wyższej Wilii y bokiem drugim do obrębu dąbrownego teyże Wyższej Wielii, ktorey wymierzono iest dąbrowy na koszenie godney włok 5; a nikczemney dąbrowy na koszenie niegodney włok 14. Płacąc s każdej włoki po groszy dwanasie, uczyni kopa 1.

Wszakże aby w wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddaniu czynszu, mają płacic poddani tey wsi za te sianożęci s każdej włoki polney przyjętey po groszy 2, pienn. 5.

Summa wszystkiego płatu tey wsi z włok polnych sianożętnych y zasciankow uczyni kop 17, gr. 55, pienn. 9¹/₂.

W tey wsi staw y młyn na rzece Wielii, ktory przedtym postanowieniem staroscie tutesznemu na pożytek y wychowanie iego od kr. jego mosci iest dany.

Przy tey że wsi Ceceniowskiej siedlisko leży koncem do rzeki Wielii, bokiem do sciany bokowey obrębu teyże wsi Ceceniowskiej, a drugim koncem do drogi, ktora idzie z Szumbarza do Wierbice, i bokiem drugim do ziemie pana Michayła Bohowityna Szumbarzkiego imienia jego Szumbarza, ktorego wymierzono iest gruntu dobrego włok 10, y morgów 9.

To siedlisko starosta Krzemieniecki kniaz Mikołay Zbarazki dał na służbę konną służebnikowi swemu Macieiewi Łonskiemu do wolei y łaski jego kr. mosci.

Wies Niższa Wilia. Granica włok przy tey wsi wymierzonych. *Pierwsza* sciana główna położona na południe do sciany główney obrębu Wyższej Wielii.

Druga sciana bokowa położona na zachod słońca ku ziemiam ziemianina kr. jego mosci Fiedora Hryckowicza Nowosielickim.

Trzecia sciana tylna położona na pułnoc ku ziemi ziemianinowi jego kr. mosci Pawła Łudwickiego imienia iego Ludwicz.

Czwarta sciana bokowa położona na wschod słońca ku ziemi ziemianina jego kr. mosci Lwa Choholewskiego iemu na czynsz nowo daney.

Te włoki rozmierzone we trzy pola. *Pierwsze pole* leży do sciany bokowey na zachod słońca położoney; w tym polu rezuw 40; w każdym rezie długości sznurow po 40; a w szyrz prętow po 9. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim rezuw 40; a w każdym rezie długości sznurow po 40; a w szyrz prętow po 9. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Trzeciego pola kraynego rezuw 10; w każdym rezie długości sznurow po 40; a w szyrz prętow po 9. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Tegoż pola rezuw 4; w każdym rezie długości sznurow po 36; a w szyrz prętow po 10. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Tegoż pola rezuw 12; w każdym rezie długości sznurow po 30; a w szyrz prętow po 12. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Tegoż pola rezuw 4; w każdym rezie długości sznurow po 36; a w szyrz prętow po 10. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W tey wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu srednim nad rzeką Wielią, mają się siedlic domy iedną pierzeią; gumna każdy czołem przeciwko sobie ma stawic, a ulica uczyniona na osmiu pręcich.

Rozdawanie włok tey wsi poczyna się od sciany bokowey, na zachod słońca położoney.

Iriasz Sachnowicz a Wasko Saycinowicz włok 1; Kosciuk Kupczyc s corką Domną 1; Sachno Radzinowicz z zięciem 1; Wasko Fiedorzycz z synami 1; Ostapko Ichnatowicz 1; Klisz Pinczuk 1; Fiedzina Borsczyk a Uscian przychoży 1; Paszko Mokraiewicz a Juszko Membrowicz 1; Hnat Makarowicz a Kuzma przychoży 1; Iwan Wołoszyn z synami 1; Jacko Chodorowicz z corką Tacią 1;

Roman Siechowicz 1; Marko Siechowicz a Iwaszko Martynowicz 1; Misko przychoży 1; Cimoszko Miskowicz a Wasko Senkowicz 1; Iwan Żuk z synem 1; Omelian a Andruszko Chomiczy 1; Choma Łucykowicz, Jurko kowal 1; Onacko a Osparko Łucykowicz 1; — 1; — 1; Misko Czerniec a Dorosz Turczyn 1; Jeroma Mokreiewicz 1; Macko, Fiedor a Waszko Chobkowicz 1; Mań a Parchym przychoże 1; Olieksi a Marko przychoże 1; Andrzej Chockowicz z bratem Moysieiem 1; Machno a Koscia przychoże 1; Dzienid a Miechnik Mokraiewicz 1; Iwan Czarnysz 1; Iwaszko a Pietrzyk przychoże 1; Choma a Sidor Chodorowicz 1; Danieł a Matwiy 1; Ostap Szebunka z synem 1; Danyło Niekraszowicz 1; Ostapko Pietnowicz, woyt, na woytowstwo 1 (wolna); (непозданныхъ) 3. W tey wsi czynszowych włok 39; płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mosci po groszy czterdziecie, uczyni kop 26, oprucz iedney włoki na woytowstwo wolney.

Przy teyże wsi zascianek zostały przy scienie bokowey obrębu teyże wsi koncami obiema y bokiem iednym do dąbrow teyże wsi, a drugim bokiem do sciany bokowey tegoż obrębu pola rozrobionego włoka 1 gruntu sredniego; s ktorego zascianku mają poddani tey wsi płacic w koźdy rok po groszy 40.

Podlie tegoż zascianku dąbrowy, na wygon ku tey wsi zostawioney, kącem do sciany główney obrębu wsi jego kr. mosci Wierzchniey Wielii, bokiem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Fiedora Hryhorowicza y do obrębu miesckiego sianożętnego, a drugim koncem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Pawła Łudwickiego, odmianą mu za iego grunty daney, y bokiem drugim do ziemie tegoż Łudwickiego starodawney y do zascianku teyże wsi Niższej Wielii dąbrowy na przerobek godney włok 6.

Obręb dąbrowny sianożętny teyże wsi koncem do obrębu sianożętnego teyże Wyższej Wielii, bokiem do obrębu sianożętnego teyże Wyższej Wielii drugim koncem do ziemie kniazu Wiszniewieckich imienia ich Podhaieckiego y bokiem drugim

do obrębu miesckiego sianożętnego za wałem. W tym obrębie włok 20, s których na koszenie godnych włok 11; a zarosli, niegodnego do koszenia, włok 9. Płacąc s każdej włoki po groszy dwanasie, uszynie kop 2, gr. 12.

Wszakże aby wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszania nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani tey wsi za te sianożęci s każdej włoki polney przyiętey po groszy 3, pien. 3.

Summa wszystkiego przychodu z tey wsi, z włok polnych, sianożętnych y zasciankow, uczynie kop 28, gr. 52.

Przy tey wsi na rzece Wielii staw y młyn, który wprzod tego postanowienia staroscie na pożytek y wychowanie iego od jego kr. mosci iest dany.

Wies Wielia. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana główna, położona na południe, ku obrębowi wsi jego kr. mosci Niższej Wielii i ku rzeki Wielii pod tąż wsią.

Druga sciana bokowa, położona na wschod słońca, do obrębu sciany bokowey wsi jego kr. mosci Ceceniowskiej.

Trzecia sciana tylna, położona na pułnoc, do ziemie ziemianina jego kr. mosci Jurachna Alexandrowicza, imienia iego Wierzbice.

Czwarta sciana bokowa, położona na zachod słońca, ku dąbrowom misckim Krzemienieckim y do ziemie ziemianina jego kr. mosci Fiedora Hryhorowicza.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pirwsze pole* leży do sciany bokowey odrębu teyże wsi, na wschod słońca położoney; w tym polu rezow 55, pręt. $6\frac{1}{2}$; w każdym rezie długości sznurow po 55, pr. 4. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W drugim polu szrednim rezow 55; w każdym rezie długości sznurow po 55, pr. 4, a w szyrz prętow po $6\frac{1}{2}$. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu kraynim rezow 55; w każdym rezie długości sznurow po 55, pręt. 4, a w szyrz prętow po $6\frac{1}{2}$. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W teyże wsi w polu srednim nad rzeką Wielią naznaczono y wyrzezano siedlisko; mają się siedlic ludzie domy iedno pierzeią; gumna koźdy czołem przeciwko siebie stawic mają; a ulica uczyniona na osmiu pręcich.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany bokuwey, na wschod słońca położoney:

Karp Dancowicz włoka 1; Iwan Karpowicz 1; Iwan diak, Asieyko Szeyko 1; Sienko Wasiliowicz 1; Fiedzko Wasiliowicz 1; Micko Masiewicz 1; Kondrat Siemuszkowicz 1; Szczepan Siemuszkowicz 1; — 2; Hawrylec a Iwan Chancowicy 1; Jacko Liewkowicz a Manko Rowkowicz 1; Jochwin przychoży a Sawko Chmielow 1; Tokar Anton 1; Sienko a Charym 1; Mikita 1; Liewko Wasilewicz a Stecko Chomicz 1; Iwan Michałczyszyn 1; Kuc Maciewicz 1; Machnik a Jerema Chancowi 1; Panko Skomoroch 1; Wasil Kupotczyn a Misko Jukowy 1; Iwan Andrieiowicz 1; Chryc Oscimiec a Fiedzina 1; Micko, Roman y Aniprzey przychoże 1; Isay, Wasko a Iwan przychoże 1; Symon Kuzma a Wasko przychoże 1; Protas ganczar a Chryń przychoże 1; Iwan Charymowicz a Kuzma 1; Dzesko a Sierchey przychoże 1; Jasko Chamilicz 1; Chiliec przychoży 1; Fiedor Czarnysz 1; ruźnym ludziom, po iedney włoce, włok 21.

W tey wsi włok czynszowych gruntu sredniego 55. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. wosci, po groszy czterdziesci, uczyni kop 36, gr. 40.

Przy tey wsi zascianek za scianą główną koncem do obrębu sianozętnego Ceceniowskiego, bokiem y koncem drugim do ziemie ziemianina jego kr. mosci Jurachna Alexandrowicza, imienia iego Wierzbice, y drugim bokiem do sciany tylney obrębu teyże wsi pola wyrobionego morgow 20. Płacąc s koźdego morgu po 13^{1/2} piennędzy, uczyni groszy 26, p. 6^{1/2}.

Obreb dąbrowny sianozętny tey że wsi koncem do ziemie kniaziov Wiszniewieckich, imienia ich Kuszłowa, bokiem do obrębu

sianożętnego wsi jego kr. mosci Niższej Wielii, a drugim koncem do obrębu teyże wsi polnego y bokiem drugim do obrębu sianożętnego Ceceniowskiego; w tem obrębie włók 28; na koszenie godnych włók 15, morg. 14, a niegodnych na koszenie włók 12, morg. 16. Płacą s tych na koszenie godnych z koźdey włoki po groszy 12, a z morgu po pien. 4, uczyni kop 3, gr. 5, pien. 6.

Wszakże aby wybieraniu tego podatku, sianożęci ustanowionego, zamieszania nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani tey wsi za tę sianożęci z koźdey włoki: polney przyiętey po groszy 3, pien. 4.

Summa przychodu s tey wsi, z włók polnych, sianożętnych y zascianku, uczyni kop 40, gr. 12, pien. 2¹/₂.

Wies Szpikołosy. *Granica* włók przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana główna, położona na południe, do lasu, na wygon teyże wsi zostawionego, y do obrębu dąbrownego teyże wsi Szpikołozkiego.

Druga sciana bokowa, położona na wschod słońca, do obrębu miesckiego Łozowickiego.

Trzecia sciana tylna, położona na pułnoc, do obrębu miesckiego pod Wysokim y do obrębu dolnego wsi jego kr. mosci Żołobowskiew.

Czwarta sciana bokowa, położona na zachod słońca, do sciany bokowey obrębu wsi jego kr. mosci Rodzickiew.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży od sciany bokowey, na wschod słońca położoney; w tym polu rezow 45; w koźdym rezie długości sznurow po 45, a w szerz prętow po 8. A tak w koźdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim rezow 45; w koźdym rezie długości sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w koźdym rezie morgow po 12.

Przy tym polu srednim zostawiono na wygon włók 5 dla tego, że grunt nizeczemny gorzysty, kamienisty, na przerobki niegodny.

W trzecim polu krainiem rezow 45; w każdym rezie długości sznurów po 45, a w szyrz prętów po 8. A tak w każdym rezie morgów po 12.

W tej wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu średnim nad stawkiem tejże wsi; mają się siedlic domy iedną pierzeią; gunna każde czołem przeciwko sobie stawiając; a ulica uczyniona na 9-ciu pręcich.

A iż w polu średnim pięciom trafłosię złe siedlisko, dla tego tym naznaczono w polu krainim.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany bokowej, na wschod słońca położoney:

Kuzma Dzienisowicz włoka 1; Michno Kuzmich z Waskiem 1; Andruszko Steckowicz 1; Szczepan przychoży 1; Stecko Szostakowicz 1, wolna na woytowstwo od płacenia; Chryc Szostakowicz 1; Macko Waskowicz 1; Klinko przychoży 1; Fieryn przychoży Pudzinowicz 1; Fiedzko Iwanowicz z bratem Waskiem 1; Matyiasz Leciewicz 1; Wasko Daskowicz 1; Omelian Fiedkowicz 1; Fiedziec Fiedkowicz 1; Masko Jachnowicz 1; Marcin przychoży 1; Andrey Oliezarowicz 1; Fiedzko przychoży 1; Masiuk Borysowicz 1; Malyna Szostakowicz 1; Paszko Leciewicz 1; Malina Leciewicz 1; różnym ludziom, po iedney włoce, 22.

W tym obrębie grunta średniego czynszowych włok 44.

Płacąc s każdej włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy czterdzieście, uczyni kop 29, gr. 20, oprucz iedney włoki, od płacenia wolney na woytowstwo.

Zascianki przy tej wsi zostawione.

Na pierwszym miejscu bokiem iednym do sciany główney obrębu tejże wsi, a koncem do obrębu dąbrownego tejże wsi, a drugim bokiem y koncem drugim do lasu, na wygon tej wsi zostawionego, pola rozrobionego średniego gruntu morgów 20, prętów 10.

Płacąc s każdego morgu, według ustawy jego kr. mosci, po pieniądzy 13^{1/2}, uczyni groszy 27, pien. 1.

Na drugim miejscu podle tegoż zascianku między rezy, które na wygon tej wsi zostawione, do pola średniego tejże wsi, a drugim bokiem do dąbrowy w tychże reow y drugim koncem do pola krajniego obrębu tejże wsi, gruntu średniego pola rozrobionego morgow 16.

Płacąc s każdego morgu, według ustawy jego kr. mosci, po pieniądzy 13^{1/2}, uczyni groszy 21, pr. 3^{1/2}.

Na trzecim miejscu zascianek przy scienie tylney tegoż obrębu Szpikołowskiego koncem do obrębu miesckiego pod Wysokim, a bokiem do pola średniego tejże wsi, a drugim koncem y bokiem do dąbrow, na wygon tej wsi zostawionych, gruntu średniego pola rozrobionego morgow 5. Płacąc s każdego morgu, według ustawy jego kr. mosci, po pieniądzy 13^{1/2}, uczyni groszy 6, pien. 6^{1/2}.

Obręb dąbrowny sianożętny tejże wsi koncem do obrębu wsi jego kr. mosci Rudzieckiey, bokiem do obrębu Szpikołowskiego nawyższego za lasem y zasciankow tejże wsi, a drugim koncem do drogi, która idzie z Krzemienca do Wiszniowca, y bokiem drugim do ziemie ziemianki jego kr. mosci Michajłowej Skubedziney, wsi iey Chorynki; w tem obrębie włok 25, s których na koszenie godnych włok 12, a złey na koszenie dąbrowy niegodney włok 13. Płacąc s tych włok na koszenie godnych, s każdej włoki po groszy 12, uczyni kop 2, gr. 24.

Wszakże aby w wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani tej wsi za te sianożęci s każdej włoki polney przyjętey po groszy 3, pien. 2.

Tejże wsi Szpikołowskiey obręb zwierzchni za lasem. *Granica* włok tego obrębu:

Pierwsza sciana główna, położona na pułnoc, ku dąbrowom y ku lasu tejże wsi Szpikołowskiey.

Druga sciana bokowa, położona na wschod słońca, ku dąbrowom tejże wsi.

Trzecia sciana tylna, położona na południe, ku dąbrowom teyże wsi y do obrębu sianożętnego Rudzickiego.

Czwarta sciana boczna, położona na zachod słońca, do sciany boczney obrębu wsi jego kr. mosci Kołosowskiej.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży do sciany boczney, na zachod słońca położoney; w tem polu rezw 15, w każdym rezie długości sznurów po 36, a w szyrz prętów po 10. A tak w każdym rezie morgów po 12.

W drugim polu średnim rezw 15; w każdym rezie długości sznurów po 36, a w szyrz prętów po 10. A tak w każdym rezie morgów po 12.

W trzecim polu krajnem rezw 15; w każdym rezie długości sznurów po 36, a w szyrz prętów po 10. A tak w każdym rezie morgów po 12.

Rozdawanie włok tego obrębu poczyna się (окончания нѣтъ въ оригиналѣ).

W tym obrębie gruntu średniego czynszowych włok (имена мѣщанъ, получившихъ надѣль, не обозначены) 15.

Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy czterdziesti, uczyni kop 10.

Summa przychodu s tey wsi obrębów obudwoch, z włok polnych sianożętnych y z zasciankow, uczyni kop 42, gr. 39, p. 1.

Wies Kołosowa. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana główna, położona na północ, ku obrębowi sciany główney wsi jego kr. mosci Szpikołowskiej.

Druga sciana bokowa, położona na zachod słońca, do sciany boczney obrębu wsi jego kr. mosci Dworeckiej.

Trzecia sciana tylna, położona na południe, do sciany główney obrębu wsi jego kr. mosci Dworeckiej y dąbrow wsi jego kr. mosci Rudki.

Czwarta sciana boczna, położona na wschod słońca, do sciany boczney obrębu Wyższego Szpikołowskiego y do dąbrow teyże wsi.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży ku obrębowi Wyższemu Szpikołowskiemu, w tem polu reżow 22; w każdym rezie długości sznurow po 36, a w szyrz prętow po 10. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim reżow 22; w każdym rezie długości sznurow po 36, a w szyrz prętow po 10. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu krajnem reżow 22; w każdym rezie długości sznurow po 36, a w szyrz prętow po 10. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W tey wsi naznaczono y wyrezano siedlisko w polu srednim; mają się siedlic domy iedno pierzeią; gumna każdy czołem przeciwko sobie stanowic mają; a ulica uczyniona na 8 pręcich.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany boczney obrębu zwierzchniego Szpikołowskiego:

Andrzej Pinczuk z synem Mordasem włok 1; Jakim Ignatowisz z matką 1; Sidor a Fedor Filipowiczy 1; Misko Fiedzkowicz, Olchymiec przychoży 1; Fiedor a Hnat Waczynczyn 1; Fiedor Sienkowicz a Szczepan Wacut 1; Miska a Iwaniec Szczepanowiczy 1; Furs Klimowicz a Andriiec 1; Jacko a Micko przychoże 1; Matwiy a Abramiec Filipowiczy 1; Fiedziec y Ostafiec 1; Chrycko a Tarasiec 1; — 9.

W tym obrębie gruntu sredniego czynszowych włok 22. Płacąc s każdej włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy czterdziesci, uczyni kop 14, gr. 40.

Teyże wsi na wygon zostawiono zascianek koncem do sciany boczney obrębu wsi jego kr. mosci Dworeckiey, bokiem do sciany boczney obrębu Szpikołowskiego zwierzchniego y bokiem drugim do obrębu sianożętnego Dworzeckiego pola y dąbrowy gruntu sredniego włok 7.

Obręb dąbrowny sianożętny teyże wsi koncem do obrębu zwierzchniego Szpikołowskiego, bokiem do obrębu dąbrownego Rudzieckiego y do sianożęci, na zamek zostawionych, a drugim koncem

do ziemie kniaziuw Wiszniwieckich, imienia ich Kuszlina, y bokiem drugim do obrębu dąbrownego Dworzeckiego; w tem obrębie włok 20, ktorych na koszenie godney dąbrowy włok 5, morg. 15, a złey dąbrowy, na koszenie niegodney, włok 14, morg. 15.

Płacąc s tych włok na koszenie godnych, s każdej po groszy dwanascie, uczyni kopa 1, gr. 6.

Wszakże aby wybieraniu tego podatku, sianozęci ustanowionego, zamieszania nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani tey wsi s każdej włoki polney przyiętey po groszy 3.

Summa wszystkiego płatu s tey wsi, z włok polnych, sianozetnych, uszyni kop 15, gr. 46.

Wies Rudka. *Granica* włok przy tey wsi wymierznych:

Pierwsza sciana główna, położona na południe, ku stawku puszarza zamku jego kr. mosci Krzemienieckiego Matysa Skrzynskiego.

Druga sciana bokowa, położona na zachod słońca, ku dąbrowom ktore zawiedzione za roskazaniem jego kr. mosci na pasznię dworną Lwowi a Wszakowi Moysieiewiczom Kulikowskim.

Trzesia sciana tylna, położona na północ, ku dąbrowom y polam teyże wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na wschod słońca, do sciany boczney obrębu wsi jego kr. mosci Szpikołowskiey.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* do sciany boczney, na zachod słońca położoney; w tem polu reзов 26; w każdym rezie długości sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim reзов 26; w każdym rezie długości sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu krajniem reзов 26; w każdym rezie długości sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W tej wsi naznaczone y wyrzezane siedlisko w polu srednim; mają się siedlic domy iedną pierzeią; gumna koźdy czołem przeciwko sobie stawic mają; a ulica uczyniona na osmiu pręciach.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany boczney, na wschod słońca położoney:

Gordziew Scieckowicz z bratem Andruszem włok 1; Anton Cieleżycz z synem Hryckiem 1; Szczepan z bratem Sienkiem 1; Juchno Kudzinowicz z bratem 1; Jacko s Procykiem 1; Jesko z Chaltem 1; Ciżko Turczym 1; Andrzej kowal 1; Michno z Micem 1; popowi na cerkiew 1 (wolna); Ihnat z Hryckiem 1; Matysowi Skrynskiemu na puszkarstwo 2 (wolne); (волоки, розданныя разнымъ лицамъ, по одной; имена лицъ не выставлены въ оригиналѣ) włok 13.

W tej wsi gruntu sredniego czynszowych włok 23. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy czterdziesci, uczyni kop. 15, gr. 20, oprócz dwu włok puszkarskich a trzeciej na cerkiew, wolnych od wszelakich podatkow i powinności.

Przy teyże wsi zascianek za scianą tylną koncem do dąbrow wsi jego kr. mosci Żołobowskiey, bokiem do pola teyże wsi Żołobowskiey a drugim koncem do dąbrow teyże wsi Rudki y bokiem do sciany tylney tegoż obrębu Rudzieckiego, pola rozrobionego sredniego gruntu włok 2, morg. 18. Tego zascianku ku tej wsi na każdą włokę po trzy morgi przydano dla tego, że trzecie pole kraynie na dąbrowach wymierzono; mają oni tego zascianku używac bez czynszu do tego czasu, poki to trzecie pole rozrobiją; a gdy rozrobiją, mają s tego zascianku, według ustawy jego kr. mosci, płacic po temu, iako y iuszy poddani jego kr. mosci z zasciankow przyiętych gruntu sredniego płacą.

Na drugim miescu zascianek, zostały za scianą główną obrębu teyże wsi, koncem do obrębu Kołosowskiego sciany boczney, bokiem y koncem drugim do stawkow puszkarza zamkowego Matysa Skrynskiego y drugim bokiem do sciany główney tegoż obrębu Rudziec-

kiego pola y sianożęci gruntu podlego morgow 22; ten zascianek Matysowi Skrynskiemu, puszkarowi zamkowemu, przydano ku tym dwom włokam, wyżej naznaczonym na służbę puszkarską, bez płacenia.

Obręb dąbrowny teyże wsi koncem do obrębu wsi jego kr. mosci Szpikołozkiej przedniego za lasem, bokiem do obrębu dąbrownego teyże wsi Szpikołowskiej, a drugim koncem do sianożęci na zamek zostawionych i bokiem drugim do obrębu dąbrownego wsi jego kr. mosci Szpikołozskiej; w tem obrębie włok 13, morg. 10, s których na koszenie godney dąbrowy włok 6, morg. 5, a zły dąbrowy chrostu, na koszenie niegodney, włok 7, morg. 5. Płacąc s tych włok, na koszenie godnych, s kōzdey po groszy dwanasćie, a z morgu po piędzdy 4, uczyni kop. 1, gr. 14.

Wszakże aby w wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie działo się, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani tey wsi za te sianożęci s kōzdey włoki polney przyiętey po groszy 3, pien. 1.

Summa podatku z tey wsi, z włok polnych y sianożetnych, uczyni kop. 16, gr. 34.

Wies Dworzec. Granica włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana główna, położona na północ, ku stawkom ziemian jego kr. mosci Storobynskich y ku dąbrowom teyże wsi Dworzeckiej.

Druga sciana boczna, położona na wschod słońca, do sciany boczney obrębu wsi jego kr. mosci Kołosowskiej y do pola krayniego teyże wsi Dworzeckiej.

Trzecia sciana tylna, położona na południe, ku dąbrowom na wygon tey wsi Dworzeckiej y wsi Kokorowskiej.

Czwarta sciana boczna, na zachod słońca położona, do rzeki Ikwy pod toż wsią Dworzecką.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży do sciany tylny obrębu wsi jego kr. mosci Kołosowskiej, na południe położo-

ney; w tem polu rezow 27; w każdym rezie długości sznurow po 33, a w szyrz po 11. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim rezow 27; w każdym rezie długości sznurow po 55, pręt. 4, a w szyrz prętow po $6\frac{1}{2}$. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Trzeciego pola krayniego rezow 18; w każdym rezie długości sznurow po 55, pręt. 4, a w szyrz prętow po $6\frac{1}{2}$. A tak w każdym rezie morgow po 12.

19-sta reza, w niey długości sznurow 45, a w szyrz prętow 8; czyni morgow 12.

20-sza reza, w niey długości sznurow 40, a w szyrz prętow 9; czyni morgow 12.

21-sta reza, w niey długości sznurow 18, a w szyrz prętow 8; czyni morgow 12.

22-ga reza, w niey długości sznurow 21, pręt. 2, a w szyrz prętow 17; czyni morgow 12.

23-cia reza, w niey długości sznurow 23, a w szyrz prętow 16; czyni morgow 12.

24-ta reza, w niey długości sznurow 23, pręt. $1\frac{1}{2}$, a w szyrz prętow 16; czyni morgow 12.

25-ta reza, w niey długości sznurow 23, pręt. $1\frac{1}{2}$, a w szyrz prętow 16; czyni morgow 12.

26-ta reza, w niey długości sznurow 21, pręt. 2, a w szyrz prętow 17; czyni morgow 12.

27-ma reza, między rzeką Jkwą y między stawem Kołosowskim, morgow 16.

W tey wsi naznaczono y wyrezano siedlisko w polu sredniem nad rzeką Jkwą; mają się siedlic domy iedną pierzeią; gumna koźdy czołem przeciwko sobie stanowic mają; a ulica uczyniona na osmiu przeciech.

Rozdawanie włok tey wsi poczyna się od sciany boczney, na wschod słońca położoney:

Sienko Woronko na służbę putną wolnych od płacenia włok 2; Paszko Woronkiewicz 1; Iwan Woronkiewicz na służbę putne 1 (wolna); Ciszko Woronkiewicz 1; Ławryn przychoży 1; Filip przychoży 1; Sienko przychoży 1; Fiedzko Faryanica a Macko Chnatowicz 1; Iwan Pancewicz 1; Onacko a Fiedor przychoże 1; Cimko Attka przychoży 1; Klim Kopankowicz 1; Chnat Andreiowicz, Paweł Daniewicz 1; Kuryło przychoży 1; Fiedzko przychoży 1; Iwan Woronkiewicz na służbę putno 1 (wolna); Charasym a Chawryło przychoży 1; Fiedor z bratem Sienkowicy 1; — 1; Iwaniec Łużczyc a Cimko Fiedzkowicz 1; Matwi Opanasowicz 1; Karp a Marko przychoże 1; Jacko Illkowicz 1; Matwi podsadek a Fiedz Iwanowicz 1; Sidor przychoży 1; Olchim a Protas Ławrynowicz 1.

W tej wsi czynszowych gruntu sredniego włok 23. Płacąc s każdej włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy 40, oprucz trzech włok na służki putne, wolne od płacenia.

Obręb dąbrowny teyże wsi koncem do dąbrowy teyże na wygon zostawioney, bokiem do obrębu dąbrownego Kołosowskiego, a drugim końcem do ziem kn. Wieszniowieckich imienia ich Wiszniowca, a drugim bokiem do obrębu dąbrownego wsi jego kr. mosci Kokorowa; w tym obrębie włok 21; dąbrowy, na koszenie godney, włok 7; a zły a nickszemney, na koszenie niegodney, włok 13, morg. 24. Płacąc s tych, na koszenie godnych, s każdej włoki po groszy dwanascie, uczyni kopa 1, gr. 26, pien. 4.

Wszakże aby w wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie działo się, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani tej wsi za te sianożęci s każdej włoki polney przyjętey po groszy 3, pien. 2.

Summa wszystkiego podatku s tej wsi, z włok polnych y sianożętnych, uczyni kop 16, gr. 46, pien. 4.

Wies Kokorow. *Granica* włok przy tej wsi wymiorzonych:

Pierwsza sciana główna, położona na wschud słońca, ku stawu teyże wsi.

Druga sciana boczna, położona na południe, ku ziemiom boiarzyna jego kr. mosci Macieia Woyciechowskiego, na czynszu iemu do skarbu kr. jego mosci danym.

Trzecia sciana tylna, położona na zachod słońca, ku dąbrowom teyże wsi y do ziemie ziemianina kr. jego mosci Bogdana Łosiacinskiego wsi iego Bogdanowskiey.

Czwarta sciana boczna, położona na północ, ku ziemiom ziemianina tegoż Bogdana Łosiacinskiego, odmianą mu za iego ziemie danym.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* do sciany boczney, na północ położoney; w tem polu rezow 29; w każdym rezie długości sznurów po 60, a w szyrz prętów po 6. A tak w każdym rezie morgów po 12.

W drugim polu szrednim rezow 29; w każdym rezie długości sznurów po 60, a w szyrz prętów po 6. A tak w każdym rezie morgów po 12.

Trzeciego pola krayniego rezow 3; w każdym rezie długości sznurów po 60, a w szyrz prętów po 6. A tak w każdym rezie morgów po 12.

Tegoż pola krayniego rezow 26; w każdym rezie długości sznurów po 41, a w szyrz prętów po 8 y po osmey części łokcia. A tak w każdym rezie morgów po 12.

W teyże wsi naznaczone y wyrezane siedlisko w polu szrednim nad rzeką Jkwą; mają sie siedlic domy iedno pierzeią; gumna czołem przeciwko sobie stanowic mają; a ulica uczyniona na 8 pręcich.

Rozdawanie włok tey wsi poczyna się od sciany boczney, na południe położoney.

Kosciuk ataman włok 1; Paszko a Protas Kosciukowicz 1; Juchno Hawryłowicz z synem Waskiem 1; Zacharko, Dolisiey Jachnowicz 1; Micko Iwanowicz 1; Kuzma Klimkowicz 1; Kuzma Rad-

zinowicz 1; Ichnat Romanowicz 1; Dziemian Oliexicz z zięciem 1; Szczepaniec przychoży 1; Misko c Jackiem 1; Iwan Charrowicz z synem 1; Dziemko z Ołtaczem 1; Kazychur Paweł a Aron 1; Jacko, Chricko, Taras y Andros 1; — 14.

W tey wsi grunta srzedniego czynszowych włok 29. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego krolew. mosci, po groszy 40, uczyni kop 19, gr. 20.

Obreń dąbrowny teyże wsi koncem do zascianku wsi jego kr. mosci Kołosowskiej, na wygon tey wsi zostawionego, bokiem do obreń dąbrownego Dworzeckiego, a drugim koncem do ziemie kn. Wiszniowieckich imienia ich Zaliesiec y bokiem drugim do ziemie ziemianina jego kr. mosci Kamienieckiego imienia iego Popowicz y do dąbrow teyże wsi, na wygon zostawionych; w tem obreń włok 20, s ktorych na koszenie godnych dąbrowy włok 7; a złey dąbrowy, na koszenie niegodney, włok 13. Płacąc s tych włok, na koszenie godnych, s koźdey po groszy 12, uczyni kop 1, gr. 24.

Wszakze aby wybieraniu tego podatku, z sianozęci postanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani tey wsi za te sianozęci s koźdey włoki polney przyiętey po groszy 2, pien. 9.

Na gruncie teyże wsi Kokorowskiej zawiedziono i podano gruntu jego kr. mosci, przy tey wsi zostawionego, zascianku włok tey wsi obreńb rozmiaronego na czynszu do skarbu jego kr. mosci boiarzynowi Macieiovi Woyciechowskiemu w tych granicach leżący: koncem do stawu Popowickiego do rzeki Jkwy, bokiem do sciany boczney sciany tylney y do lasu teyże wsi Kokorowskiej, a drugim koncem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Bogdana Łosiacinskiego wsi iego Bohdanowskiej y bokiem drugim do ziemie ziemian jego kr. mosci Storożynskich; ktorego wymierzono pola przerobionego włok 4; a dąbrowy, na przerobek godney, gruntu srzedniego włok 6. Ma on s tych włok polnych, iako z gruntu srzedniego, według ustawy jego kr. mosci, płacic z koźdey włoki po groszy 40, co uczyni kop 2, gr. 40.

A gdy i te szesc włok dąbrownych rozrobi, będzie powinien z nich tak, iako i s tych do skarbu jego kr. mosci czynsz płacic; a ma począć s tych włok rozrobionych czynsz płacic w roku terazniejszym 63-m o świętym Michaylie.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok polnych, sianozętnych y zascianku, uczyni kop 23, gr. 24.

Przy teyże wsi na rece Jkwie stawy y młyny 2, ktore żyd Jakub Feliksowicz od jego kr. mosci aręduie.

Wies Dunaiew. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana główna, położona na wschod słońca, ku stawu y rzece Jkwie pod to wsią y ku ziemie ziemianina jego kr. mosci Bogdana Łosiacinskiego, wsi iego Bogdanowieckiey.

Druga sciana boczna, położona na południe, ku ziemiam tegoż Łosiacinskiego odmianą mu za iego ziemie daney.

Trzecia sciana tylna, położona na zachod słońca, do pol y dąbrow teyże wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na północ, do ziemie pana Jerofieia Chostskiego, wsi iego Sawczycz.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży do sciany boczney, na północ położoney; w tem polu rezow 22; w każdym rezie długości sznurow po 50, a w szyrz prętow po $7\frac{1}{4}$. A tak w każdym rezie morgow po 12, pr. $2\frac{1}{2}$.

W drugim polu srednim rezow 22; w każdym rezie długości sznurow po 50, a w szyrz prętow po $7\frac{1}{4}$. A tak w każdym rezie morgow po 12, pr. $2\frac{1}{2}$.

Dla tego do tych rezow przydano gruntu, że chrost y rowy nikczemne.

W teyże wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu sredniem nad rzeką Jkwą; mają się siedlic domy iedną pierzeią; gumna każdy czołem przeciwko sobie stanowic mają; a ulica uczyniona na 8 pręcich.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany boczney, na północ położoney:

Maksim Dziemieszkowicz, Piotrasz a Wasko włok 1; Juszko, Waczko a Miluta przychoże 1; Cimosz Chucewicz a Orosip Filipowicz 1; Iwan Oliexa a Iwaniec przychoże 1; Chricko a Procyk Kozinski 1; Chrycko Hołub a Daniło przychoże 1; Chryc a Wasko Sienkowiczy 1; Jesko Jemolniewicz a Fiedor Machnowicz 1; Choma Fiedorowicz y Andros 1; Stecko Dziemieszkowicz na służbę putną 2 (wolne); (волоки, роздаяння, по одній, разнымъ лицамъ, не поименованнымъ въ актѣ) włok 11.

W tey wsi czynszowych gruntu sredniego włok 20. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy czterdziesci, uczyni kop 13, gr. 20, oprucz dwu włok na służbę putną, od płacenia wolnych.

Przy tym że obrębie zascianek, zostały za scianą tylną, koncem do doliny głębokiej, bokiem do sciany tylney obrębu teyże wsi, a drugim koncem y bokiem do drogi, ktora idzie z Dunaiowa do Łosiacina; pola rozrobionego gruntu podłego morgow 20. Płacąc s koźdego morga, według ustawy jego kr. mosci, po groszy 1, uczyni groszy 20.

Na drugim mieyscu, nad rzeką Jkwą, za scianą główną obrębu teyże wsi gruntu podłego pola y sianożęci morgow 8. Płacąc s koźdego morgu po piniędzy 10, uczyni groszy 8.

Na trzecim mieyscu za scianą tylną obrębu teyże wsi między dąbrow pola rozrobionego sredniego gruntu włok 2, morg. 6.

Ten zascianek ku tey wsi przydano na koźdą włokę po trzy morgi dla tego, że na wieluch mieyscach w obrębie tey wsi na dąbrowach włoki pomierzone; mają oni tego zascianku używac bez czynszu do tego czasu, poki te włoki, na dąbrowach wymierzone, rozrobią; a gdy rozrobią, będą powinni poddani tey wsi czynsz do skarbu jego kr. mosci płacic tak, iako inszy poddani z zasciankow przyjętych gruntu sredniego płacą; sianożęci między dąbrowami

za lasem teyże wsi włok 3, morg. 20. Płacąc s koźdey włoki po groszy 12, uczyni groszy 44.

Wszakże aby przy wybieraniu podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszania niedziało się, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani tey wsi za te sianożęci s koźdey włoki polney przyjętey po groszy 2.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok polnych, sianożętnych y zasciankow, uczyni kop. 14, gr. 32.

Przy tey wsi na rzece Jkwie staw y młyn, ktory żyd Jakub Filiksowicz od jego kr. mosci na arędzie trzyma.

Wies Plaszewka. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana główna, położona na wschod słońca, do ziemie ziemianina jego kr. mosci pana Piotra Dzieńskiego, jmienia jego Beręgowskiego.

Drugą sciana boczna, położona na południe, ku ziemiam teyże wsi Plaszewki.

Trzecia sciana tylna, położona na zachod słońca, ku ziemiam teyże dąbrowy wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na północ, do ziemie teyże wsi y do ziemie ziemianina jego kr. mosci Oleksieia Kozinskiego, wsi jego Iwania.

Te włoki rozmierzone dwiema pierzeiami: *pierwsza pierzeia* poczyna się od sciany boczney, na północ położoney, do ziemie teyże wsi; *pole pierwsze* tey pierzei, w niem rezow 30; w koźdym rezie długości sznurow po 40, a w szyrz prętow po 9. A tak w koźdym rezie morgow po 12.

Drugie pole srzednie, w niem rezow 30; w koźdym rezie długości sznurow po 40, a w szyrz prętow po 9. A tak w koźdym rezie morgow po 12.

Trzecie pole kraynie, w niem rezow 30; w koźdym rezie długości sznurow po 40, a w szyrz prętow po 9. A tak w koźdym rezie morgow po 12.

Pierwsze pole, poczynszy od sciany tylney, aż do sciany siedliskowej. *Drugie pole* tey pierzei od sciany boczney y od ziemie siedliskowej jego kr. mosci Oliksieia Kozinskiego, wsi iego Iwania; w tym polu rezow 30, w każdym rezie długości sznurów po 40, a w szyrz prętów po 9. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Drugie pole szrednie, w niem rezow 30; w każdym rezie długości sznurów po 40, a w szyrz prętów po 9. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Trzecie pole kraynie, w niem rezow 30; w każdym rezie długości sznurów po 40, a w szyrz prętów po 9. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W tey wsi naznaczono y wyrezano siedlisko w polu szrednim drugiey pierzei; mają się siedlic domy czołem przeciwko sobie; gumna za domami w tyle stanowic mają; a ulica uczyniona na 10 przeciech.

Rozdawanie włok tey wsi dwiema pierzeiami poczynia się od sciany boczney, na południe położoney:

Moroz a Wasko przychoży włok 1; Sawka z synem Steckiem 1; Andrey Masło woyt 1 (wolne); Oleszkowicz 1; Andrey Slonina 1; Andreyko Iwaszkiewicz 1; Maniuk z Mickiem 1; Jesko z Dzieńniem 1; Iwan Wieliczko 1; Matfij Nielubiec 1; — 22.

Drugiey pierzei rozdawanie: Jesko z Machnem włok 1; Łazko z Klimkiem 1; Ułaszyn a Paszko przychoży 1; Iwan Suszkowicz 1; Trusz krawiec z Opanasem 1; Maxim Mokrzeiewicz 1; Jacko przychoży 1; Maxim Boki z Karpem 1; Roman a Chacyna 1; Iwan Charyn przychoże 1; — 20.

W tey wsi gruntu podłego czynszowych włok 59. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzy, uczyni kop 29, gr. 30, oprucz iedney włoki na woytowstwo, od płacenia wolney.

Przy tey wsi zascianku za scianą bocznią, po różnych miejscach, między dąbrowami podłego gruntu włoka 1, s ktorey poddani tey

wsi Masło woyt a Ułaszko Chyszczycz mają płacic na koźdy rok po groszy 30.

Na drugim miejscu zascianku za scianą główną y druga boczna niewymorgowane y sciana boczna obrębu tey wsi nie dorobiona iest dla tego, że ziemianin jego kr. mosci Oleksiey Kozinski obrębu dorabiac niedopuscił y miernikow z gruntu tey wsi Plaszewskiey precz gwałtownie spędził y teraz ten grunt, sobie przywłaszczywszy, trzyma y używa ku szkodzie jego kr. mosci.

Sianożęci teyże wsi na błocie Saponowskim, nad rzeką Jkwą, koncem do sianożęci moskwicina Zacharyi, bokiem do sianożęci poddanych kn. Konstantina Ostrozkiego wsi Dubienskiey y do sianożęci ziemianina jego kr. mosci Stanisława Białokrynickiego, imienia jego Białe Kyrnice, a drugim koncem do ziemie ziemian jego kr. mosci Minkowskich y bokiem drugim do rzeki Jkwy włok 2, morg. 15. Płacąc s koźdey włoki po groszy 24, a z morgu po piemędzy 8, uczyni kopa 1.

Wszak że aby przy wybieraniu tego podatku, sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani teyże wsi za te sianożęci, s koźdey włoki polney przyjętey, koźdy z osobna po groszy 1.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok polnych, sianożętnych y z zascianku, uczyni kop 31.

Wies Saponowo. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana główna, położona na wschod słońca, brzegu rzeki Jkwy i po części przez też rzekę y do ziemie ziemian jego kr. mosci Bereżeckich, ymienia ich Bereżec.

Druga sciana boczna, położona na południe, ku ziemian teyże wsi y do ziemie tychże Bereżeckiey.

Trzecia sciana tylna, położona na zachod słońca, do ziemie ziemian jego kr. mosci Minkowskich, wsi ich Minkowicz, y do zascianku, tym że Minkowskim, na czynszu do skarbu kr. jego mosci danego, y do ziemie teyże wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na połnoc, do ziemie teyże wsi y do ziemie moskwicina Zachary.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *pierwsze pole* leży do sciany boczney, na połnoc położoney; w tem polu rezow 51; w każdym rezie długości sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim rezow 51; w każdym rezie długości sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu krainiem rezow 51; w każdym rezie długości sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W tey że wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu srednim nad rzeką Jkwą; mają się siedlic domy iedną pierzeią; gumna każdy czołem przeciwko sobie stanowic mają; a ulica uczyniona na 8 pręcich.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany boczney, na połnoc położoney:

Wasył Baraszkowicz włok 1; Fiedzko Baraszkowicz z synem Chryckiem 1; Iliasz Waszkowicz 1; Fiedor y Chac Marcinowicz na służbę putną 3 (wolne); Juchno Romanowicz z bratem Pankiem 1; Milieszko Kulicz z Mackiem 1; Charasym Zienkowicz z Jaskiem Klimkowiczem 1; Sienko Pankowicz 1; Michno Niescierowicz 1; Ułaszyn przychoży 1; Maksim Poroszkowicz 1; Ławryn s Kolenkiem 1; Fiedzko Radcowicz na służbę putną 3 (wolne); Sierchey Radcowicz 1; Wasko Fiedzkowicz 1; Ułaszyn Małyszczuk 1; Mykytka z Iwanom y Zacharko 1; Iwanec z Kononem 1; Dziemko a Jakim 1; Macko Ostapkowicz 1; Fiedor Ułaszyn woyt na woytostwo 1 (wolna); na cerkiew 1 (wolna); — 25.

W tey wsi gruntu podłego czynszowych włok 43. Płacą s każdej włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzydziesci,

uczyni kop 21, gr. 30, oprucz na służki putne włok 6, siedmey na woytowstwo, a osmey na cerkiew, wolnych od płacenia.

Przy tey wsi zascianek zostały koncem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Piotra Dzieńska, odmianą mu za iego ziemie naznaczoney, y do ziemie y dąbrow wsi kr. jego mosci Płaszewskiej, bokiem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Bereżeckich, a drugim koncem do ziemie tych że Bereżeckich, odmianą im za ich ziemie daney, y do sciany tylney obrębu teyże wsi, bokiem drugim do ziemie ziemianina jego kr. mosci pana Michayła Jeża, imienia iego Jelca, pola rozrobionego włok 7, a dąbrowy, na przerobek godney, gruntu nadder podłego włok 14.

Ten zascianek ku tey wsi przydany dla tego, że grunt tey wsi, na włoki pomierzony, iest barzo podły i nikczemny, ktorego poddani używac niemogą.

Sianożęci nad rzeką Jkwą teyże wsi. *Na pierwszym* mieyscu, za scianą główną, przy drodze, ktora idzie z Krzemienca do Kozina, włok 7; z ktorych na koszenie godnych włok 2, morg. 8, a błotnego, na koszenie nie godnego, włok 4, morg. 22. Płacąc s tych włok na koszenia godnych, s koźdey po groszy 24, a z morgu po pienny 8, uczyni gr. 54, pien. 4.

Na drugim mieyscu, uroczysem na Bystrzycy, na koszenie godna włoka 1, s ktorey mają poddani płacic w koźdy rok do skarbu jego kr. mosci po groszy 24.

Na trzecim mieyscu, nad rzeką Jkwą, podle ziemie ziemianina jego kr. mosci Stanisława Białokrynickiego, na koszenie godnych morgow 12.

Tych wszystkich sianożęci na koszenie godnych włok 3, morg. 20. Płacąc s koźdey włoki po groszy 24, a z morgu po pienny 8, uczyni kopa 1, gr. 28.

Wszakże aby przy wybiraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszania nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają poddani tey wsi za te sianożęci s koźdey włoki polney przyjętey płacic po groszu 1. pien. $7\frac{1}{2}$.

A osobliwie, przy teyże wsi, nad rzeką Jkwą, uroczyszczem na Pouchawce, sianozęci morgow 4; za którą sianożec poddany tey wsi Wasko Baraszkowicz ma płacic s każdego morgu w każdy rok po piędzy co uczyni groszy 3, pien. 2.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi włok polnych y sianozętnych, także zasciankow, uczyni kop 27, gr. 25, pien. 2.

Przy teyże wsi na rece Jkwie staw y młyn, który żyd Jakub Filiksowicz od jego kr. mosci w arędzie trzyma.

Przy tym młyunie powinni przedmieszczanie Krzemienieccy od Saponowa, pospołu s poddanemi Saponowskimi, gac robic y wode zostawowac.

Na gruncie teyże wsi zawiedziono y podano gruntu jego kr. mosci zostatego zascianku, za włokami tey wsi, na czynszu do skarbu jego kr. mosci Siemionu Zankowiczu y Siemionu Ławryszowiczu Minkowskim w tych granicach leżący: koncem do drogi, która idzie z Krzemienca do Łucka, przy tey drodze y kopcy zakopano, bokiem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Piotra Dzieńska, odmianą mu za iego ziemie nowo naznaczoney, a drugim koncem y bokiem do ziemie tey wsi Saponowskiej, pola rozrobionego włok 2, a dąbrowy na przerobek godney gruntu podłego włok 2.

Na drugim miescu, przy obrębie teyże wsi, koncem do drogi, która idzie s Krzemienca do Łucka, bokiem y do ziemie ziemianina jego kr. mosci Michajła Malinskiego wsi iego Turiy y do kopcow starodawnych y nowozakopanych, a drugim koncem y bokiem do sciany tylney tegoż obrębu, pola rozrobionego gruntu podłego włok 6.

A na trzecim miescu, koncem y bokiem do sianozęci jego kr. mosci Andruzkich, a koncem drugim do sianozęci wsi jego kr. mosci Plaszewskiej y bokiem drugim do rzeki Jkwy sianozęci morgow 30.

Tego wszystkiego gruntu pola rozrobionego włok 8, a dąbrowy, na prerobek godney, podłego włok 2; sianozęci morgow 30.

Ma on z tych włok polnych, iako z gruntu podłego, płacic s każdej włoki po groszy 30, a sianożęci s każdego morgu po piędzy 8.

A gdy te dwie włoce dąbrownych rozrobją, będą powinni czynsz do skarbu jego kr. mosci płacic tak, iako s tych włok polnych wyszey opisanych; a ten podatek mają począć płacic z włok rozrobionych od roku teraznieyszego 1563 o świętym Michaylie.

Wios Podlescy. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na zachod słońca, do sciany tey że wsi y do rzeki Jkwy.

Druga sciana boczna, położona na południe, do dąbrowy teyże wsi y do ziemie Kulikowskiej, Uszaku Ofrosimowiczu, a Lwowi Zwierzowi moskwicinowi od jego kr. mosci daney.

Trzecia sciana tylna, położona na wschod słońca, do dąbrow tey że wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na północ, do sciany tylney obrębu miesckiego Chruszwickiego.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży od sciany boczney, na południe położoney; w tem polu rezow 49; w każdym rezie długości sznurow po 44, a w szyrz prętow po 8^{1/2}. A tak w każdym rezie morgow po 12, pr. 12.

W drugim polu rezow 49; w każdym rezie długości sznurow po 44, a w szyrz prętow po 8^{1/2}. A tak w każdym rezie morgow po 12, pr. 12.

Do tych rezow dla tego przydano, ze gury wysokie, ziemia zła, krzemienista.

W tey wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu srednim nad rzeką Jkwą; mają się siedlic domy iedną pierzeią; gumna każdy czołem przeciwko sobie stanowic mają; a ulica uczyniona na 8 pręciach.

Rozdawanie włok tey wsi poczyna się od sciany boczney, na północ położoney:

Choma Daniłowicz włok 1; Iwaszko Daniłowicz 1; Jarmoła Bokar 1; Iwan Żukowicz 1; — 1; Kuryło Iwanowicz 1; Charyton Iwanowicz 1; Michał Kuryłowicz 1; Jew Kuryłowicz 1; Jakub przychoży 1; Puciło Wakulicz 1; Lewko Chomicz 1; Nikon Iwanowicz 1; Iwaniec Maksimowicz 1; Chrycko Paszkowicz 1; Fiedor Paszkowicz 1; Iwan Paszkowicz 1; Kuzma Paszkowicz 1; Fiedziec Juskowicz 1; Opanas przychoży 1; Iwan Zasiadko 1; Macko a Serchey 1; Koscia a Kolenicz 1; Fiedzko a Kolenicz 1; Filip Kuryłowicz 1; Senko a Hrycko 1; Michno a Piotr 1; Ostapko Ilicz 1; Wasil Fiedorowicz 1; Jacko Pinczuk 1; Michno Piotrowicz 1; (волоки, розданныя, по одной, не поименованнымъ въ актѣ лицамъ) włok 14.

W tey wsi gruntu podłego czynszowych włok 49. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzydziesci, uszyni kop 24, gr. 30.

Zascianki tey ze wsi: *Na pierwszym* mieyscu, koncem do drogi, ktora idzie s Krzemienca do Kozina, bokiem y koncem drugim do sianozęci Saponowskich, y bokiem drugim do obrębu wsi jego kr. mosci Saponowskiey, pola rozrobionego włoka 1, morg. 15, a dąbrowy, na przerobek godney, gruntu podłego włok 4. Płacąc s koźdey włoki polney, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzydziesci, a z morgu po pieniędzy 10, uczyni groszy 45.

A gdy te włok 4 dąbrowne rozrobią, będą powinni czynsz do skarbu jego kr. mosci płacic tak, iako y s tey włoki polney rozrobioney.

Na drugim mieyscu, zascianek, uroczyszczem pod Koleskowką, koncem do dąbrowy miesckiey y do lasu teyże wsi Podliesieckiey, bokiem do sciany główney obrębu teyże wsi Podliesieckiey, pola rozrobionego gruntu podłego morgow 5; ten zascianek przyjął na czynszu pop Mikolski Ostafi; ma dac s tego zascianku do skarbu jego kr. mosci w koźdy rok po groszy 5.'

Na trzecim mieyscu, zascianek, uroczyszczem na gorze Łysiey, za scianą tylną obrębu tey wsi miedzy lasem Podliesieckim y Żoło-

howskim pola rozrobionego gruntu podłego morgow 25. S tego zascianku mają wszyscy poddani tej wsi Podliesieckiej płacic w każdy rok do skarbu jego kr. mosci, s każdego morgu po groszu 1, uczyni groszy 25.

Na czwartem miejscu, uroczyszczeniu u Gruszek, koncem do dąbrowy Żołobowskiej, bokiem do lasu tej że wsi Podliesieckiej, a drugim koncem do sciany tylney obrębu teyże wsi y bokiem drugim do dąbrowy tej że wsi, pola rozrobionego gruntu podłego morg. 12. S tego zascianku mają płacic poddani tej że wsi Mikołay ataman a Fiedor Paszkowicz do skarbu jego kr. mosci z morga po piędzy 10, tego uczyni gr. 12.

Na piątym miejscu, zascianek nad rzeką Jkwą, koncem y bokiem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Bereżeckich, a drugim koncem do sciany główney obrębu tej że wsi Podliesieckiej y bokiem drugim do rzeki Jkwy, sianożęci morgow 7; ten zascianek przyioł na czynsz Uszak Ofrosimow moskwicin; ma płacic w każdy rok do skarbu jego kr. mosci, z morgu po pien. 8, uczyni gr. 5, pien. 6.

Na szostem miejscu, nad rzeką Jkwą, koncem y bokiem y drugim koncem do rzeki Jkwy y do gaci mlinowey, a bokiem drugim do sianożęci ziemianina jego kr. mosci Choraina Bereżeckiego sianożęci, na koszenie godney, morgow 8; ten zascianek przyjęli poddani kr. jego mosci Żołobowskiej Wasko Krzywoplask z synem Marcinem, z ktorego mają płacic w każdy rok z morgu po piędzy 8, uczyni groszy 6, pien. 4.

Obręb sianożętny tej że wsi koncem do rzeki Żyrowki, bokiem do sciany boczney obrębu miesckiego Chruszwickiego y do sciany główney obrębu teyże wsi Podliesieckiej polnego, a drugim koncem do młyna Młynowieckiego y bokiem drugim do rzeki Jkwy; w tem obrębie wszystkich włok 8, morg. 2, pr. 15, s ktorych na koszenie godnych włok 3, morg. 2, pr. 15, a błota złęgo, na koszenie niegodnego, włok 5.

Druga pierzeia, poczonszy od sciany tylney, aż do sciany siedlzbney. *Pierwsze pole* tey pierzei od sciany boczney y od ziemie ziemianina jego kr. mosci Oliksieia Kozinskiego, wsi iego Iwania; w tym polu rezow 30, w każdym rezie długości sznurów po 40, a w szyrz prętów po 9. A tak w każdym rezie morgów po 12.

Drugie pole szrednie, w niem rezow 30; w każdym rezie długości sznurów po 40, a w szyrz prętów po 9. A tak w każdym rezie morgów po 12.

Trzecie pole kraynie, w niem rezow 30; w każdym rezie długości sznurów po 40, a wszyrz prętów po 9. A tak w każdym rezie morgów po 12.

W tey wsi naznaczono y wyrezano siedlisko w polu szredniem drugiey pierzei; mają się siedlic domy czołem przeciwko sobie; gumna za domami w tyle stanowic mają; a ulica uczyniona na 10 przeciech.

Rozdawanie włók tey wsi dwiema pierzeiami poczyna się od sciany boczney, na południe położoney:

Moroz a Wasko przychoży włók 1; Sawka z synem Steckiem 1; Andrey Masło woyt 1 (wolne); Oleszkowicz 1; Andrey Slonina 1; Andreyko Iwaszkiewicz 1; Maniuk z Mickiem 1; Jesko z Dzieńsiem 1; Iwan Wieliczko 1; Matfiy Nielubiec 1; — 22.

Drugiey pierzey rozdawanie: Jesko z Machnem włók 1; Łazko z Klimkiem 1; Ułaszyn a Paszko przychoży 1; Iwan Suszkowicz 1; Trusz krawiec z Opanasem 1; Maxim Mokrzejewicz 1; Jacko przychoży 1; Maxim Boki z Karpem 1; Roman a Chacyna 1; Iwan Charyn przychoże 1; — 20.

W tey wsi gruntu podłego czynszowych włók 59. Płacąc s koźdey włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzy, uczyni kop 29, gr. 30, oprucz iedney włoki na woytowstwo, od płacenia wolney.

Przy tey wsi zascianku za scianą bocznią, po różnych miescach, między dąbrowami podłego gruntu włoka 1, s kturye poddani tey

wsi Masło woyt a Ułaszko Chyszczycz mają płacic na każdy rok po groszy 30.

Na drugim mieyscu zascianku za scianą główną y druga boczna niewymorgowane y sciana boczna obrębu tey wsi nie dorobiona iest dla tego, że ziemianin jego kr. mosci Oleksiey Kozinski obrębu dorabiac niedopuscił y miernikow z gruntu tey wsi Plaszewskiey precz gwałtownie spędził y teraz ten grunt, sobie przywłaszczywszy, trzyma y używa ku szkodzie jego kr. mosci.

Sianożęci teyże wsi na błocie Saponowskim, nad rzeką Jkwą, koncem do sianożęci moskwicina Zacharyi, bokiem do sianożęci poddanych kn. Konstantina Ostrozkiego wsi Dubienskiey y do sianożęci ziemianina jego kr. mosci Stanisława Białokrynickiego, imienia jego Białe Kyrnice, a drugim koncem do ziemie ziemian jego kr. mosci Minkowskich y bokiem drugim do rzeki Jkwy włok 2, morg. 15. Płacąc s koźdey włoki po groszy 24, a z morgu po pieniędzy 8, uczyni kopa 1.

Wszak że aby przy wybieraniu tego podatku, sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani teyże wsi za te sianożęci, s koźdey włoki polney przyiętey, każdy z osobna po groszy 1.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok polnych, sianożętnych y z zascianku, uczyni kop 31.

Wies Saponowo. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana główna, położona na wschod słońca, brzegu rzeki Jkwy i po części przez też rzekę y do ziemie ziemian jego kr. mosci Bereżeckich, ymienia ich Bereżec.

Druga sciana boczna, położona na południe, ku ziemian teyże wsi y do ziemie tychże Bereżeckiey.

Trzecia sciana tylna, położona na zachod słońca, do ziemie ziemian jego kr. mosci Minkowskich, wsi ich Minkowicz, y do zascianku, tym że Minkowskim, na czynszu do skarbu kr. jego mosci danego, y do ziemie teyże wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na północ, do ziemie teyże wsi y do ziemie moskwicina Zachary.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *pierwsze pole* leży do sciany boczney, na północ położoney; w tem polu rezow 51; w każdym rezie długości sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W drugim polu srednim rezow 51; w każdym rezie długości sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W trzecim polu krayniem rezow 51; w każdym rezie długości sznurow po 45, a w szyrz prętow po 8. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W tey że wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu srednim nad rzeką Jkwą; mają się siedlic domy iedną pierzeią; gumna koždy czołem przeciwko sobie stanowic mają; a ulica uczyniona na 8 pręcich.

Rozdawanie włok poczyna się od sciany boczney, na północ położoney:

Wasył Baraszkowicz włok 1; Fiedzko Baraszkowicz z synem Chrykiem 1; Iliasz Waszkowicz 1; Fiedor y Chac Marcinowiczy na służbę putną 3 (wolne); Juchno Romanowicz z bratem Pankiem 1; Milieszko Kulicz z Mackiem 1; Charasym Zienkowicz z Jaskiem Klimkowiczem 1; Sienko Pankowicz 1; Michno Niescierowicz 1; Ułaszyn przychoży 1; Maksim Poroszkowicz 1; Ławryn s Kolenkiem 1; Fiedzko Radcowicz na służbę putną 3 (wolne); Sierchey Radcowicz 1; Wasko Fiedzkowicz 1; Ułaszyn Małyszczuk 1; Mykytka z Iwanom y Zacharko 1; Iwanec z Kononem 1; Dziemko a Jakim 1; Macko Ostapkowicz 1; Fiedor Ułaszyn woyt na woytowstwo 1 (wolna); na cerkiew 1 (wolna); — 25.

W tey wsi gruntu podłego czynszowych włok 43. Płacąc s koždyj włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzydziesci,

uczyni kop 21, gr. 30, oprucz na służki putne włok 6, siodmey na woytowstwo, a osmey na cerkiew, wolnych od płacenia.

Przy tey wsi zascianek zostały koncem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Piotra Dzieńska, odmianą mu za iego ziemie naznaczoney, y do ziemie y dąbrow wsi kr. jego mosci Płaszewskiey, bokiem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Bereżeckich, a drugim koncem do ziemie tych że Bereżeckich, odmianą im za ich ziemie daney, y do sciany tylney obrębu teyże wsi, bokiem drugim do ziemie ziemianina jego kr. mosci pana Michayła Jeża, imienia iego Jelca, pola rozrobionego włok 7, a dąbrowy, na przerobek godney, gruntu nadder podłego włok 14.

Ten zascianek ku tey wsi przydany dla tego, że grunt tey wsi, na włoki pomierzony, iest barzo podły i nikczemny, ktorego poddani używac niemogą.

Sianożęci nad rzeką Jkwą teyże wsi. *Na pierwszym* mieyscu, za scianą główną, przy drodze, ktora idzie z Krzemienca do Kozina, włok 7; z ktorych na koszenie godnych włok 2, morg. 8, a błotnego, na koszenie nie godnego, włok 4, morg. 22. Płacąc s tych włok na koszenia godnych, s koźdey po groszy 24, a z morgu po piędzy 8, uczyni gr. 54, pien. 4.

Na drugim mieyscu, uroczyszem na Bystrzycy, na koszenie godna włoka 1, s ktorey mają poddani płacic w koźdy rok do skarbu jego kr. mosci po groszy 24.

Na trzecim mieyscu, nad rzeką Jkwą, podle ziemie ziemianina jego kr. mosci Stanisława Białokrynickiego, na koszenie godnych morgow 12.

Tych wszystkich sianożęci na koszenie godnych włok 3, morg. 20. Płacąc s koźdey włoki po groszy 24, a z morgu po piędzy 8, uczyni kopa 1, gr. 28.

Wszakże aby przy wybiranu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszania nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają poddani tey wsi za te sianożęci s koźdey włoki polney przyjętey płacic po groszu 1. pien. 7^{1/2}.

A osobliwie, przy teyże wsi, nad rzeką Jkwą, uroczyszczem na Pouchawce, sianożęci morgow 4; za którą sianożęc poddany tey wsi Wasko Baraszkwicz ma płacic s każdego morgu w każdy rok po piędęzy co uczyni groszy 3, pien. 2.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi włok polnych y sianożętnych, także zasciankow, uczyni kop 27, gr. 25, pien. 2.

Przy teyże wsi na rece Jkwie staw y młyn, który żyd Jakub Filiksowicz od jego kr. mosci w arędzie trzyma.

Przy tym młyunie powinni przedmieszczanie Krzemienieccy od Saponowa, pospołu s poddanemi Saponowskimi, gac robic y wode zostawowac.

Na gruncie teyże wsi zawiedziono y podano gruntu jego kr. mosci zostalego zascianku, za włokami tey wsi, na czynszu do skarbu jego kr. mosci Siemionu Zankowiczu y Siemionu Ławryszowiczu Minkowskim w tych granicach leżący: koncem do drogi, która idzie z Krzemienca do Łucka, przy tey drodze y kopcy zakopano, bokiem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Piotra Dzieńska, odmianą mu za iego ziemie nowo naznaczoney, a drugim koncem y bokiem do ziemie tey wsi Saponowskiej, pola rozrobionego włok 2, a dąbrowy na prerobek godney gruntu podłego włok 2.

Na drugim miescu, przy obrębie teyże wsi, koncem do drogi, która idzie s Krzemienca do Łucka, bokiem y do ziemie ziemianina jego kr. mosci Michajła Malinskiego wsi iego Turiy y do kopcow starodawnych y nowozakopanych, a drugim koncem y bokiem do sciany tylney tegoż obrębu, pola rozrobionego gruntu podłego włok 6.

A na trzecim miescu, koncem y bokiem do sianożęci jego kr. mosci Andruzkich, a koncem drugim do sianożęci wsi jego kr. mosci Plaszewskiej y bokiem drugim do rzeki Jkwy sianożęci morgow 30.

Tego wszystkiego gruntu pola rozrobionego włok 8, a dąbrowy, na prerobek godney, podłego włok 2; sianożęci morgow 30.

Ma on z tych włok polnych, iako z gruntu podtego, płacic s koźdey włoki po groszy 30, a sianożęci s koźdego morgu po pieniędzy 8.

A gdy te dwie włoce dąbrownych rozrobią, będą powinni czynsz do skarbu jego kr. mosci płacic tak, iako s tych włok polnych wyszey opisanych; a ten podatek mają poczząc płacic z włok rozrobionych od roku teraznieyszego 1563 o świętym Michaylie.

Wies Podlęscy. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana głowna, położona na zachod słońca, do sciany tey że wsi y do rzeki Jkwy.

Druga sciana boczna, położona na południe, do dąbrowy teyże wsi y do ziemie Kulikowskiej, Uszaku Ofrosimowiczu, a Lwowi Zwierzowi moskwicinowi od jego kr. mosci daney.

Trzecia sciana tylna, położona na wschod słońca, do dąbrow tey że wsi.

Czwarta sciana boczna, położona na północ, do sciany tylney obrębu miesckiego Chruszwickiego.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *Pierwsze pole* leży od sciany boczney, na południe położoney; w tem polu rezow 49; w koźdym rezie długosci sznurow po 44, a w szyrz prętow po 8^{1/2}. A tak w koźdym rezie morgow po 12, pr. 12.

W drugim polu rezow 49; w koźdym rezie długosci sznurow po 44, a w szyrz prętow po 8^{1/2}. A tak w koźdem rezie morgow po 12, pr. 12.

Do tych rezow dla tego przydano, ze gury wysokie, ziemia zła, krzemienista.

W tey wsi naznaczono y wyrzezano siedlisko w polu srednim nad rzeką Jkwą; mają się siedlic domy iedną pierzeią; gumna koźdy czołem przeciwko sobie stanowic mają; a ulica uczyniona na 8 przeciech.

Rozdawanie włok tey wsi poczyna się od sciany boczney, na północ położoney:

Choma Daniłowicz włok 1; Iwaszko Daniłowicz 1; Jarmoła Bokar 1; Iwan Żukowicz 1; — 1; Kuryło Iwanowicz 1; Charyton Iwanowicz 1; Michał Kuryłowicz 1; Jew Kuryłowicz 1; Jakub przychoży 1; Puciło Wakulicz 1; Lewko Chomicz 1; Nikon Iwanowicz 1; Iwaniec Maksimowicz 1; Chrycko Paszkowicz 1; Fiedor Paszkowicz 1; Iwan Paszkowicz 1; Kuzma Paszkowicz 1; Fiedziec Juskowicz 1; Opanas przychoży 1; Iwan Zasiadko 1; Macko a Serchey 1; Koscia a Kolenicz 1; Fiedzko a Kolenicz 1; Filip Kuryłowicz 1; Senko a Hrycko 1; Michno a Piotr 1; Ostapko Ilicz 1; Wasil Fiedorowicz 1; Jacko Pinczuk 1; Michno Piotrowicz 1; (волоки, розданныя, по одной, не поименованнымъ въ актѣ лицамъ) włok 14.

W tej wsi gruntu podłego czynszowych włok 49. Płacąc s każdej włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzydziesci, uszynie kop 24, gr. 30.

Zascianki tej że wsi: *Na pierwszym* mieyscu, koncem do drogi, ktora idzie s Krzemienca do Kozina, bokiemy y koncem drugim do sianożęci Saponowskich, y bokiemy drugim do obrębu wsi jego kr. mosci Saponowskiey, pola rozrobionego włoka 1, morg. 15, a dąbrowy, na przerobek godney, gruntu podłego włok 4. Płacąc s każdej włoki polney, według ustawy jego kr. mosci, po groszy trzydziesci, a z morgu po pieniądze 10, uczynie groszy 45.

A gdy te włok 4 dąbrowne rozrobią, będą powinni czynsz do skarbu jego kr. mosci płacic tak, iako y s tej włoki polney rozrobioney.

Na drugim mieyscu, zascianek, uroczyszem pod Koleskowką, koncem do dąbrowy miesckiey y do lasu teyże wsi Podliesieckiey, bokiemy do sciany główney obrębu teyże wsi Podliesieckiey, pola rozrobionego gruntu podłego morgow 5; ten zascianek przyjął na czynszu pop Mikolski Ostafi; ma dac s tego zascianku do skarbu jego kr. mosci w każdy rok po groszy 5.'

Na trzecim mieyscu, zascianek, uroczyszem na gorze Łysiey, za scianą tylną obrębu tej wsi miedzy lasem Podliesieckim y Żoło-

bowskim pola rozrobionego gruntu podłego morgow 25. S tego zascianku mają wszyscy poddani tey wsi Podliesieckiey płacic w koždy rok do skarbu jego kr. mosci, s kożdego morgu po groszu 1, uczyni groszy 25.

Na czwartem mieyscu, uroczyszcze n u Gruszek, koncem do dąbrowy Żołobowskiey, bokiem do lasu tey że wsi Podliesieckiey, a drugim koncem do sciany tylney obrębu teyże wsi y bokiem drugim do dąbrowy tey że wsi, pola rozrobionego gruntu podłego morg. 12. S tego zascianku mają płacic poddani tey że wsi Mikołay ataman a Fiedor Paszkowicz do skarbu jego kr. mosci z morga po piędzy 10, tego uczyni gr. 12.

Na piątym mieyscu, zascianek nad rzeką Jkwą, koncem y bokiem do ziemie ziemianina jego kr. mosci Bereżeckich, a drugim koncem do sciany główney obrębu tey że wsi Podliesieckiey y bokiem drugim do rzeki Jkwy, sianożęci morgow 7; ten zascianek przyioł na czynsz Uszak Ofrosimow moskwicin; ma płacic w koždy rok do skarbu jego kr. mosci, z morgu po pien. 8, uczyni gr. 5, pien. 6.

Na szostem mieyscu, nad rzeką Jkwą, koncem y bokiem y drugim koncem do rzeki Jkwy y do gaci mlinowey, a bokiem drugim do sianożęci ziemianina jego kr. mosci Choraina Bereżeckiego sianożęci, na koszenie godney, morgow 8; ten zascianek przyięli poddani kr. jego mosci Żołobowskiey Wasko Krzywoplask z synem Marcinem, z ktorego mają płacic w koždy rok z morgu po piędzy 8, uczyni groszy 6, pien. 4.

Obręb sianożętny tey że wsi koncem do rzeki Żyrowki, bokiem do sciany boczney obrębu miesckiego Chruszwickiego y do sciany główney obrębu teyże wsi Podliesieckiey polnego, a drugim koncem do młyna Młynowieckiego y bokiem drugim do rzeki Jkwy; w tem obrębie wszystkich włok 8, morg. 2, pr. 15, s ktorych na koszenie godnych włok 3, morg. 2, pr. 15, a błota złego, na koszenie niegodnego, włok 5.

Przy tym że obrębie na drugim miejscu podle pola sredniego nad rzeką Jkwą sianożęci, na koszenie godney, włoka 1. Sianożęci wszystkich, na koszenie godnych, włok 4, morg. 2, pr. 15. Płacąc s każdej włoki po groszy 24, a z morgu po piędędy 8, uczyni kopa 1, gr. 38.

Wszakże aby przy wybieraniu tego podatku, sianożęci ustanowionego, zamieszanie nie było, dla tego, przy oddawaniu czynszu, mają płacic poddani tey że wsi za te sianożęci s każdej włoki polney przyięty po groszy 2.

Przy tey że wsi młyn na rece Jkwie, który od jego kr. mosci żyd Jakub Filiksowicz na arędzie trzyma.

Przy tym młynie mieszanie¹ z ludzmi tey wsi Podliesieckiey y Żołobowskiey powinni gacie robic y wode zostawowac.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok połnych, sianożętnych y zasciankow, uczyni kop 27, gr. 47.

Przy tey że wsi Podlescach podano y zawiedzino iest gruntu jego kr. mosci Uszakowi Ofrosimowiczowi y Lwowi Zwierzowi moskwicinowi, za roskazaniem y listem kr. jego mosci, ziemie na pasznią każdemu z nich po beczek (sic!) 60.

W tych uroczyszczach, poczewszy od stawku Piesczanego Storozyńskich, sciana boczna przez gurę Sokolią; od gury Sokoliey przez las Wilczy kopcami y napisami, w drzewie położonemi; od lasu Wilczego przez Chorodisce do wału, a wałem przez drogę, która idzie z Bereżec do Żołoba, a przez gurę Masiuciną w sciane boczna Podliesiecką; tą sciana aż do gruntu ziemian jego kr. mosci Bereżeckich, do granic y kopcow starodawnych, dzięrząc grunt poddanych jego kr. mosci Rudzieckich y Podliesieckich po prawey ręce, pola y dąbrowy, na prerobek godney, gruntu podłego włok 5, a gruntu Kulikowskiego, gdzie zagrodnicy pierwey iem nie podani siedzieli, morgow 10, pr. 1½.

Dla tego iem więcey tego gruntu przydano, isz ziemia iest piaszczysta y między gorami, z zaroslami lesnymi mało patrzebna.

A sianożęci na ich własne obezcie zawiedziono y podano włok dwie nad rzeką Jkwą, na błocie, przy drodze, która idzie z Krzemienca do Saponowa; mają oni te ziemie y sianożęci w granicach pomierzonych dzierzyc i na się używac, według listow y daniny kr. jego mosci.

Wies Zołob. *Granica* włok przy tey wsi wymierzonych:

Pierwsza sciana główna, położona na północ, ku dąbrowom teyże wsi y do siedlisk starodawnych.

Druga sciana boczna, położona na wschod słońca, do sciany boczney obrębu miesckiego pod Wysokim.

Trzecia sciana tylna, położona na południe, do sciany tylney obręby wsi jego kr. mosci Szpikołowskiej.

Czwarta sciana boczna, położona na zachod słońca, do dąbrow y do zasciankow teyże wsi Żołobowskiej.

Te włoki rozmierzone we trzy pola: *pierwsze pole* leży od sciany boczney, na wschod słońca położoney; w tem polu rezow 23; w każdym rezie długości sznurow po 48, a w szyrz prętow po $7\frac{1}{2}$. A tak w każdym rezie morgow po 12.

W drugim polu szrednim rezow 7; w każdym rezie długości sznurow po 48, a w szyrz prętow po $7\frac{1}{2}$. A tak w każdym rezie morgow po 12.

Tegoż pola rezow 16; poczynają się od sciany główney, a kończą się do lasu teyże wsi; w każdym rezie długości sznurow po 12, a w szyrz prętow po 10. A tak w każdym rezie morgow po 4.

Za lasem tegoż pola rezow 17; w każdym rezie długości sznurow po 20, a w szyrz prętow po $1\frac{1}{2}$. A tak w każdym rezie morgow po 8.

Trzeciego pola krayniego rezow 4; poczyną się od sciany główney, a kończy się do lasu teyże wsi; w każdym rezie długości sznurow po 12, a w szyrz prętow po 10. A tak w każdym rezie morgow po 4.

Tegoż pola rezow 19; w każdym rezie długości sznurów po 16, a w szyrz prętów po $7\frac{1}{2}$. A tak w każdym rezie morgów po 4.

Ku temuż polu krayniemu za lasem rezow 23; w każdym rezie długości sznurów po 20, a w szyrz prętów po $11\frac{1}{2}$. A tak w każdym rezie morgów po 8.

Rozdawanie włok tej wsi poczyna się od sciany boczney obrębu miesckiego pod Wysokim:

Marko Maruszowicz włok 1; Chylic Maruszowicz 1; Wasko y Andryi Marciszowicy na służbę putną 1 (wolna); Iwan Chrynicz 1; Ławryn Macieiewicz 1; Chryn Przeorowicz na służbę putną 1 (wolna); Iwan Marcinowisz 1; Nikora a Paweł Chocianowicy, Sawka Łukianowicz 1; Marcin a Olchim Waskowicy 1; Wasko Machnowicz woyt, na woytowstwo 1 (wolna); Andrzej kowal z bratem 1; Michno Fiedzkowicz 1; Jesko Iwanowicz 1; Procyk Marciszowicz 1; Chodzko Fiedorowicz 1; Mis Waskowicz 1; Prokop przychoży y Jacko Radkowicz 1; Onacko Chryckowycz 1; Paszko Chodzkowicz a Iwan Chrynkowicz 1; Struk Owdzieiewicz 1; Osciniec Marciszewicz 1; Ichnat Chayduk 1.

W tej wsi gruntu sredniego czynszowych włok 20. Płacąc s każdej włoki, według ustawy jego kr. mosci, po groszy 40, uczyni kop 13, gr. 20, oprócz włok trzech, na służki putne dwu, a na woytowstwo trzeciej, wolnych od płacenia.

Zascianki tej wsi: *na pierwszym* miejscu, koncem do sciany boczney obrębu teyże wsi, koncem do lasu teyże wsi, a drugim koncem do dąbrow Podlesieckich y bokiem drugim do dąbrow teyże wsi Żołobowskiej, pola rozrobionego gruntu podłego włok 1, morg 5.

Ten zascianek przyiół mieszczanin Krzemieniecki Jarmoła Kuziewicz; ma płacic w każdy rok do skarbu kr. jego mosci groszy 35.

Na drugim miejscu, zascianek za lasem, koncem do zascianku wsi jego kr. mosci Rudki, a drugim koncem y bokiem do dąbrow tej wsi, pola rozrobionego gruntu sredniego włok 2.

Ten zascianek przyieli poddani tey wsi wszyscy, s ktorego maia płacic, według ustawy jego kr. mosci, w koždy rok groszy 80.

Na trzecim miejscu, zascianek za sciana tylną obrębu Podle sieckiego między dąbrowami tey że wsi Żołobowskimi gruntu sredniego pola rozrobionego włoka 1, morg. 5.

Ten zascianek przydano Waskowi y Andrzeiowi Marciszowiczom y Chryniowi Przeorowiczu na służbę putną bez płacenia.

Obręb dąbrowny teyże wsi koncem do sciany tylney obrębu mieskiego Łozowickiego, bokiem do obrębu dąbrownego mieskiegoż za wałem, a drugim koncem do ziemie ziemianki jego kr. mosci Michajłowej Skubedziney, imienia tey Chorynki, y bokiem drugim do drogi, ktora idzie s Krzemienca do Wiszniowca; w tem obrębie włok 10, morg. 1; s ktorych na koszenie godney dąbrowy włok 6, morg. 1, a złey dąbrowy, na koszenie niegodney, włok 4. Płacąc s kożdey włoki, na koszenie godney, według ustawy jego kr. mosci, po groszy , uczyni groszy 22, pien. 4.

Wszakże aby przy wybieraniu tego podatku, z sianożęci ustanowionego, zamieszania niebyło, dla tego, przy oddawaniu czynszu, maia płacic poddani tey wsi za te sianożęci s kożdey włoki polney przyiętey po groszy 3, pien. 1^{1/2}.

Przy teyże wsi sady pomierzone:

Olchim Wasiliewicz sadu prętow 10; Sawa Łukianowicz morg 1, pręt. 12; Nikora Chacinicz morg 1; Proc Marciszewicz morg 1, pręt. 10; Andrzej a Michno Łukianow morg. 4; Prokop przychoży prętow 13^{1/2}; Marko Marciszowicz prętow 14; Chiliec Marciszowicz prętow 18; Olifier Andrzeiowicz morg 1; Onacko Hryhorowicz morg 1, pręt. 10; Fiedor Chodorowicz prętow 20; Konon Wasiliowicz prętow 20; Mis Iwanowicz morg 1; Ławryn Macieio-wicz prętow 25^{1/2}; Michno szwiec prętow 18; Chnat Chayduk morgow 2; Chrycko szwiec prętow 20; Paszko Fiedkowicz morg. 2; Wasko Machnowicz prętow 10; Iwan Krokosowicz prętow 22; Wasko Marciszowicz morg 1, pręt. 19; Chryn Kwokałowicz prętow 23;

Wasko Marciszowicz morg 1, pręt. 15; Marko Martysowicz prętow 4; Chryn Szczepanowicz a Iwan Maranowicz morg. 4.

Summa tych sadow wimierzonych prętow 919^{1/2}. Płacąc s koźdego pręta, według ustawy jego kr. mosci, po pieniędzy 2^{1/2}, uczyni kop 3, gr. 49, p. 8^{1/4}.

Summa wszystkiego podatku s tey wsi, z włok polnych, sianożętnych zasciankow y s prętow sadowych, uczyni kop. 20, gr. 17, pien. 2^{1/4}.

Summa ze wszystkiew włosci podatku na jego kr. mosc z włok polnych, sianożętnych, z zasciankow, s prętow sadowych y z służeb, uczyni kop. 352, gr. 41, pien. 3^{1/4}.

Summa tak z miasta, iako z włosci wszystkiew Krzemienieckiew, uczyni kop 444, gr. 32, pien 6^{1/4}.

Powinnosc tey włosci. Napierwiew z włok tey włosci pomierzonych mają płacic, według ustawy jego kr. mosci, s koźdey włoki gruntu sredniego po groszy 40, a z gruntu podłego s koźdey włoki po groszy 30; z morgow sianożętnych po groszy 8; z sianożęci na dąbrówach, obrębem rozmierzonych, od morgu po groszy 4; z zasciankow polnych, kto ie przyioł, ma płacic do skarbu jego kr. mosci po temu, iako w tem reiestrze postanowienia teraznieyszego opisano.

A iż za teraznieyszim postanowieniem nowym wyzwoleni y wyięci są poddani od przygonow y od dziesięcin, co było na nie od owiec y od swini dawac ustawione, y też od dawania owsow, ktorego oni powinni byli na staroste dawac s koźdego domu po 4 miarki Krzemienieckie na koźdy rok.

Tedy przedsią aby ten zamek Krzemieniecki, iako ukrainy, żywnosci był opatrzonny, będą powinni dawac s koźdey włoki na staroste żyta pułbeczki, a owsa pułbeczki; a ta pułbeczki postanowiona byc ma w miare dwu korcow Krakowskich, ktorych dziesięć w pułbeczek Wilienski, y ma byc dano na urząd pod cherbem. Ktory ten wszystek podatek, według ustawy jego kr. mosci, s po-

miary nowej, w roku niniejszym 63 postanowionej, mają począć poddani do skarbu jego kr. mosci płacic w roku terazniejszym 1563.

A wydawac na każdy rok ten podatek mają poczynac na czas pewny, to iest na święty Michał.

Przy wydawaniu tych podatkow y dochodow jego kr. mosci, nima urząd na się więcej piszczygo y birczego od poddanych iedno z włoki po piędzy 12; a kto włoki nie trzyma, ten tylko od wrot powinien będzie dac piędzy 2. A z morgu polnego y sianożętnego piędz. 1. Inszych żadnych powinności płacic podatkow, y stacyi dawac, y w podwode nigdzie iezdzic nie powinien nad te podatki s powinności ich, tu wyżey y niżey opisane.

Jednoż sianożęsi zamkowe, rozdzieliwszy na woytowstwo rowno, mają oni pokosic, zrobic y w czas sprzątnąc; a sprzątnowszy, do zamku albo do folwarku odwiesc s każdego woytowstwa koleją, kiędz kolwiek urząd iem roskaże.

Sierebsczyzna za ufałą jego kr. mosci na poddanych aby nigdy od wołow y klacz nie brana była, iedno z włok, iednako s każdej, nie uważając różności gruntu dobrego y podłego.

Wolnosc poddanych kr. jego mosci. Naprzod paszni na zamek rozrabiac, ani iey wozic, niewodow dawac, ani stawow włoczyc, iazow zabiiac y dworow budowac na urząd nie powinni; ale ktore wody, ziemie na zamek ostawione są, to urząd ma ogrodnikami, przy folwarku zamkowym na robote zostanowionemi, a będzie li porrzeba, y naymem zrobic y niewody ciągnąc, a poddanych na to z włosci niema przyniewolac żadnym obyczaiem; także koni urzędniczych poddani z włosci pasc, ani w stayni ich strzec niema.

Sianożęci, też y dąbrow niekoszonych poddanych jego kr. mosci, urząd, konmi swemi napędziwszy, trawic y na swoy pożytek zaprzec dawac ich niema, gdyż im s tego podatek na jego kr. mosc postanowiono.

Będą tesz powinni poddani do sypania stawow, według dawnego zwyczaiu; lecz inaczey nie mają byc wypędzony tylko po

iednemu szłeku s koźdey włoki, y to urząd zamkowy ma uważac, aby trudności y obciążenia w tem poddanym nie zadawał, bo gdzie by nie potrzeba na to wszystkiey włosci ruczac, tedy, na szczęście miarne rozdzieliwszy, aby każda część po tygodniu robiła, jakoby tym złey poddanym jego kr. mosci było; a inszym żadnym sposobem urząd niema nad to ludzie tey włosci ku robocie wyganiac, ani od roboty za pokłonami swymi ich nie puszczać y inszych żadnych wymysłów ku pożytkowi swemu nad niemi nie czynic; a przy tey robocie każdy woyt, miasto przystawa nad ludźmi woytowstwa swego, sam byc ma; a iesli że by woyt dla inszych trudności byc nie mógł, tedy ławnicy albo, kogo by mu się przystoynie zdało, na miesce swe wyprawic ma przystawem.

Gdzie też mogą byc młyn, aby wszędzie budowano; a poddani na młyn drzewo wypuszczac mają, iedno urząd s pieniędzy jego kr. mosci dochodowych cieslie albo młynarze mając y młyny nakładem jego kr. mosci stanowic mają.

Wolno też będzie poddanym jego kr. mosci wszelaki dobytek domowy, polny i lesny, y miód przasny, y inszy wszelki, i ktorekolwiek zwierze ubiwszy, w targu przedac; a iesliby w targu nie przedał, tedy w domu swoim albo gdziekolwiek także mu predac wolno będzie. A urząd jego kr. mosci aby pożytku swego tego iem zabraniać, ani tych wszelakich rzeczy u nich brac niema, iedno po cenie u nich tak, iako w targu, kupowac może.

Urzednicy ku wybieraniu podatkow kr. jego mosci aby do włosci nie iezdili, ale w zamku odbierali wszelaki dochody; ażeby poczynali wybierac o świętym Michaylie; ktory podatek aby koniecznie do skarbu jego kr. mosci był wszystek oddany do Bożego narodzenia każdy rok.

A iesliby kiedy od samego starosty, albo urzednika iego y sług krzywdy i uciski poddanym jego kr. mosci byli, dla tego rewizor po dostatku dowiadowac się y takowe krzywdy do jego kr. mosci donosic będzie

Żołnierze z rotami swymi, wchodząc do tey włości, aby ni iakich stacy daremnych y łupieżstwa żadnego poddanym krola jego mosci nie czynili; a z ktorey by się roty szkoda iaka poddanym jego kr. mosci stała, tedy urząd ma o tym w skarbie wiadomosc czynic i szkodę uczynioną pod pieczęcią swą na rejestrze oznaymic; a oni rotmistrowi w skarbie jego kr. mosci z zapłaty za służbę iego za one szkody wytrącono y temu, komu szkode uczyniono, zapłacono byc ma.

Iesliby też od ktorego boiarzyna, popa, albo y od poddanych ich ktora kolwek krzywda poddanym jego kr. mosci działa się, tedy poddani jego kr. mosci we wszelakich krzywdach swych nie mają boiar y popow pozwy do sądu zamkowego pozywac, iedno taki koždy, od kogo się krzywda poddanym jego kr. mosci stanie, powinien, za obestaniem starosciny y złożeniem roku, usprawiedliwic sie przed starostą stanowszy kożdemu poddanemu jego kr. mosci, według uznania staroscinego, poddanym jego kr. mosci ukrzywdzonym dosyc uczynic ma. A ktoby, za pierwszym y drugim obestaniem starosciny, poddanemu jego kr. mosci na skarge iego przed starostą sam się usprawiedliwic, albo s poddanych swych sprawiedliwosci czynic nie chciał, takowego starosta, za trzecim napomnieniem, iesli by się w tym czuc nie chiał, grabic ma, a poddanemu jego kr. mosci tym grabieżem, według załoby iego, nagrode uczynic ma. Na wszelakiey też zchadzce, tak o szkody domowe we wsiach, paszniach y w lesiech, y iako też o wydarciu psczoł, wszyscy poddani jego kr. mosci, y ktoby się we wsi boiarzynem putnym byc mienił y excypował by się urzędem, y koždy pop y popowicz, mają się stanowic na wszystkich schadzkach, w gromadzie zebranych, nie excypuiąc się urzędem ani władyką, a mają wszyscy spolnie winnego szukac. Lecz ktoby na pierszą, na drugą y na trzecią schadzkie nie stanął, ten ma temu uszkodzonemu wszystkie szkode iego nagrodzic, według dowodu, a winę złodzieyską na jego kr. mosc, według statutu, trzy rublie gr. płacic ma.

Winy na urząd. *Wina bita*, prawem przewidziona, groszy 12; a chociaż nie przewidziona, a za obżalowaniem iey poiedna, takowaz wina.

A iesli się stanie boy, a, nie skarząc się urzędowi, poiedniać się, tedy ta wina groszy 6 na tem, kto iedna, to woyt y ławnicy urzędowi pod winą kopa groszy 18.

Win żadnych urząd na poddanych jego kr. mosci sługom swym wydawac niema.

Przesądu na urząd od rubla po groszy pięciu, to iest od gr. 10—połgrosze.

A dzieckowanie od mili grosz 1; a kto się rosprawi, ten tylko pamiętnego groszy 4; od oglądania zbicia, iesli z mieysca nie puydzie, gr. 2; a poiedzieli, tedy pomilne. Także od przysłuchania przysięgi widzowi płacic groszy 2; a pisarzowi urzędniczemu od dekretu zapisnego grosz 1; a komu potrzeba extractu drugi grosz zań.

Od wydania roty do przysięgi grosz 1; a iesli nie przysięże, tedy tylko połgrosze winien będzie.

Kunicy swadziebne od koźdey, tak niewiasty, iako y dziwky, ktora zamąż do włosci, y z włosci idzie, iednako ma byc dawano po groszy 12 litewskich; to iest na staroste groszy 10, a woytowi groszy 2.

A kunice wychodną, ktoby z ludzie wolnych s włosci precz wychodził, według zwyczaiu staroscie dac ma.

Kozakow, też ludzi nieosiadłych, przychożych, nigdziey we wsiach daley trzech dni nie chowac; y kiedy do kogo ktory kozak przydzie y także kiedy odchodziec będzie, aby wszystka wies o tym wiedziała, bo od takowych wielu szkody y złodzieystwa we wsiach dzieiąsię; a iesliby kto takowego kozaka, człowieka nie osiadłego, w dom do siebie przypusciwszy, wszystkiew wsi nie opowiedział y daley trzech dni u siebie chował, a puszczając go od siebie także wszystkiew wsi nie obiawił, a w temby się szkoda ktora kolwek komu stała, tedy takowy koźdy wszystkie te szkody sam nagrodziec ma, a nadto

winy złodzieyskiej na jego kr. mosc, według statutu ziemskiego, trzy rubli groszy zapłacić powinien. Które te winy urząd do skarbu jego kr. mosci spełnić, odnosić y oddawać ma. Koni y bydła wszelakiego urząd za dochód kr. jego mosci, ani za winy y przesady niema grabić; ale gdzieby poddany powinności swej dosyć nie uczynił, a na czas naznaczony nie zapłacił, takowego woyt przed urzędem postawić ma, a urząd onego do więzienia posadzić y dotąd w więzieniu, acz zapłaci, trzymać ma.

Woytowi mają mieć po iedney włóce wolney; a będzieli chciał który, ma być y drugą przydano na czynszu, oszacowawszy wszystkie powinności y dochody, według gruntu.

A służba woytow takowa: z rozkazania urzędowego na robotę stawac, także czynszu y podatkow kr. jego mosci wyganiać, y przy oddawaniu podatku być, poddanych do prawa przed urzędem, miasto dzieckiego, stawic, y przy robotach stawow, miasto przystawa, nad ludźmi woytowstwa swego stac; zepsowania włok nieprzyjętych, sciany, granicy y kopce na każdy rok między poddanymi jego kr. mosci poprawcwac y ponowiac pod winą kopa groszy. A gdzieby od którego sąsiada widział kopce abo granice zepsowane, ma to urzędowi opowiedzić pod tąż winą. A sądzić urząd poddanych ma o wszystkim dnia targowego, krom przyczyny krwawey y gwałtowney; o takowey winie, kiedykolwiek rozkaże urząd, woyt będzie powinien do prawa poddanego stanowić. A któryby s poddanych woytu postuszen być nie chciał y, za pozwaniem iego, przed urzędem nie stanął, po takowego swawolnego urząd ma z remienia swego dzieckiego posłać y od nieposłusznego dzieckowania na mile w obie stronie grosz; a przy sądzie woyt być y sprawiedliwosci poddanemu dopomagać powinien. Winy na kr. jego mosc ma u wiadomości mieć, y rewizorom opowiadać, y tego strzec, aby urząd win y przesądow nad ustawę nie brał, a iesliby, za napomnieniem iego, tego urząd nie poprzestał, ma woyt rewizorowi opowiedzić to. Podczas też wybirania podatkow niema nicht długow swych odprawowac na poddanych kr. jego mosci. A woytow urząd o wszelaką winę sądzić,

tylko woytowstwa od nich odeymowac. niema, asz pospołu z rewizorem, doznawszy winy, niesłuszno sprawe ich; y ktegogo zrzuciwszy, woyta ynszego postanowic, człowieka teyże włosci niepodoyzrzanego, na ktorego poddani zezwolą. Ktorzy to woyt y ławnicy iezdząc po wsiach sądow żadnych sądzic, pokłonow y wymysłów nad poddanymi czynic nie mają, pod winą do skarbu jego kr. mosci rublem groszy, iedno obawiwszy gdzie kolwek szkodę kr. jego mosci urzędowi y rewizorowi opowiedzic, nic nie zakrywaiąc pod tąż winą. A kiedy woytowstwo komu daią, przysięgac mu nie potrzeba, gdyż iuz wina na woyta opisana. A iesli by, przy robieniu stawu, urząd od poddanych za robotę od kupy brał, ma woyt rewizorowi opowiedzic pod winą kopa groszy. A iesli by woyt włokę pustą komu niał, albo od urzędu niałą przed rewizorem utaił, tedy za to garłem go karac, iako złodzieia; tak też y poddani pustych włok pachac nie mają, a ktory, nie wpisawszy się w rejestrz, smiał by to uczynic, ten zboże to traci na urząd, a winy do skarbu jego kr. mosci rubl groszy zapłacic powinien. A iesli s poddanych ieden drugiemu miedze rozore y zepsuie, tedy urzędnik na miedze nie ma siedzic, przesądu y przeiazdu nie brac, ale woyt miedzę poprawi y weznie na tem, kto zepsował, na urząd groszy 12, a sobie za prace groszy 4.

Na pomoc toż woytu ławnicy we wsiach mają byc pod posłuszenstwem woytowi, ktorych powinosc między poddanymi szkod w spaszach y inszych rzeczach oglądac, ale nie sądzic; a za prace mu oglądownego grosz 1, y za tym że groszem to, co mu oswiadczone będzie, sprawiedliwie pod przysięgą zeznać ma.

Starosta y iego urzędnicy aby złodzieiow y inszych złoczyńcow karac kazali według statutu, iedno majątnosci za wine złodzieyską nie brali, iako przed tym bywało, ale majątnosc złodzieyska y każdego złoczyńce przy ziemi tego skaranego żonie y dzieciom zostawowac, a nie będzieli żony y dzieci, tedy na tem inszego osadzic, tak też po umarłych y zbiegach aby koniecznie brac nie smieli.

A iesliby to, podczas wybierania podatkow, na jego kr. mosc się stanie, tedy z majątnosci pozostałej, zapłaciwszy podatek, na ostatku majątnosci y na tem gruncie inszych godnych ku służbie ludzi osadzac, aby się tym pustki nie mnożyły. Maią też poddani, według zwykłego sposobu, ostrożnie około miasta stawic, iedno nie każdego roku, ale kiedy się od starosci popsue i pognie; na ten czas s potrzeby pewney, rozdzieliwszy na części miarne, wszystkie włosc zarobic według potrzeby; a inszym żadnym sposobem urząd włosci ku tey robocie wyganiac y wymysłów żadnych nad poddanymi przy tey robocie czynic nie ma, ani wykupienia od roboty nie brac. Ale woytowie sami mają w tym porządku doglądac, iakoby ostrog zawždy, dla niebezpieczeństwa od nieprzyiaciela, według ich dawney powinności, dobrze był obwarowany, a urząd tym poddanych uciskac niema.

Wies Woroniewcy.

Stecko Piotrowicz, Matwiy a Jakub domy 3 (służba); Onacko, Hawrylic a Jusko 3 (służba); Bartrosz, Omelian a Piotr 3 (służba); Iermak a Fiedor przychoże 2 (służba); Hryn, Jiew a Jurko 3 (służba); Nikipor, Piotr a Sanko 3 (służba); Fiedor Iermakowicz, Onacko a Fiedziec 3 (służba); Mic, Sienko młynar a Niczypor 3 (służba); Taras a Wanko y Bucyk 2 (służba); Chryniec Wielki, Mikita Kłopot a Wasil 3 (służba); Omilan kowal a Omilan Matwieiowicz y Iwan 3 (służba).

W tey wsi domow 31, a służeb gruntu dobrego 13.

Wies Osniki.

Iwan Grom, Iwan Przywiezien, Iwan Radko domy 3 (służba); Brosim, Manko Stryczka a Manko Luty 3 (służba); Choma Chacynicz a Sienko Chomicz 3 (służba); Tomiło a Trochym Niekrasowicy, Fiedor 2 (służba); Kuryło Niekrasowicz, Piotr Raczko a Kuryło 3 (służba); Andrey ganczar, Gremiec Odowicz a Iwan Roskta 3 (służba); Chrycko kowal, Andrzej swiec a Wasko Iarobczyk 3 (służba); Ichnat Truchonowicz, Michno Iarobczyk, Iwan Kub 3

(służba); Michayło ganczar, Iwaniec Dubina 3 (służba); Cimosz Klimkowicz z bracią Sidorem 3 (służba); Iwan Udoroczyn, Pawlik, Oliksiy Stanko 3 (służba); Klim Dzienisowicz dym 1' (puł służby); Onisko Rybałka a Korniy Maniewicz 2 (puł służby); Andrey Maybroda, Iacko Tomachowicz 3 (służba); Iwan Żukowicz, Matwiy Chacynicz a Michayło 3 (służba); Iermak Korolko a Choma Tarabarka 2 (puł służby).

W tej wsi dymow 49, a służeb gruntu dobrego 16^{1/2}.

Powinnosc tych wsi. W każdy rok, w dzień świętego Michayła, mają dawac poddani tych wsi do skarbu jego kr. mosci s koźdey służby po kopie groszy, uczyni z służeb 29 y połsłużby kop 29, grosz. 30.

A na starostę s koźdey służby żyta połbeczki, a owsa pułbeczki; a ta pułbeczki ustanowiona byc ma w miare dwu korecy Krakowskich, który dziesięc w pułbeczku Wilienskim, y dana ma byc na urząd pod herbem.

A osobliwe woytowstwem wszystkim obudwoch tych wsi mają poddani sianożęci, na urząd zostawioną, włok pułtory siano pokosic, zrobic y w czas sprzątnąc.

Służki putne w tych wsiach. We wsi *Woroniewcach*:

Niemiera popowicz kon 1; Omilian 1; Iwaszko Domianski 1; Paszko 1; Marko Kucewicz 1.

We wsi Osnikach:

Kuc Iarobczyk kon 1; Fiedor, Piotr Żukowiczy 1; Andrzej Dzienkowicz 1.

Powinnosc tych służek. Mają służyć służbę putną każdy z osobna koniem s tych ziem ich, ktore oni, według dawnego porownania, pod sobą trzymają y iezdziec mają z listy jego kr. mosci y z listy y posłancami urzędowymi za krzywdami poddanych kolecią, kiedykolwiek urząd iem roskaże, a do tego podczas niebiespieczęstwa od nieprzyaciela jego kr. mosci, na zamku byc y przy staroscie zamkowem, albo przy jego podstaroscim, przeciw nieprzyja-

cielowi kr. jego mosci z zamku ziezdzac y straż trzymac od ludzi nieprzyjacielskich tam, gdzie y przedtym strzegiwali y gdzie też iem od starosty albo od iego urzędnika roskazano będzie; y k temu s pieniądzmi podatkow y dochodow jego kr. mosci do Wilna do skarbu, także wszyscy iednego wyprawuiąc, w koždy rok iezdzic powinni będą. A na wojnę urząd jego kr. mosci zamkowy posyłać ich niema y inszych żadnych służbam powinności nad to teraznieysze postanowienie na nich nie wymyslać, ani ich im obciążać y przydawac, okrom woli y roskazania nadto od jego kr. mosci; a nawiązka iem, jako y przed tym bywało, według statutu.

Granica wsi Woroniewiec: poczawszy od rzeki Żerdzi, trzymając przez te rzeczkę grunt kniehini Jliney Kostantynowycza Ostrożskiej imienia Jampolskiego po lewey ręce asz ku ziemie Juchna Tarakanowskiego, wsi iego Ilkowiec, a po drugiey stronie tej rzeki grunt wsi Kolesca, co teraz Chasan na się trzyma, także dzierząc ten grunt Kolesiecki po lewey ręce dolina y kopcami do gruntu wsi kniazia wojewody Witebskiego Szybieney, i potem znakami y drogą dzierząc ten grunt po lewey ręce aż do uroczysza dobitego kopcami, także drogą goscincem dzierżą grunt drugiey wsi kniazia wojewody Witebskiego Białożorki po lewey ręce y potem znakami do dembu Chołowinskiego ku gruntu wsi jego kr. mosci Osnickiej.

Tego gruntu może byc wzdłuż na małą półmle, a w poprzek mniej niz na czwiere mile.

Przy tej wsi Woroniewcach dano sprawę, że kniehini Jlina Konstantynowicza Ostrożska trzyma na się wies Swiecie przez daniny jego kr. mosci, prawa żadnego na to u siebie nie mając.

Przy tejże wsi jmienia jego kr. mosci Juchno Tarakanowski trzyma na się wies Ilkowcy, dano sprawę, że prawa żadnego na to niema od kr. jego mosci.

Granica Osnickiej wsi: poczawszy od rzeki Żerdzi, dzierząc po prawey ręce przez tę rzeczkę grunt kn. Jliney Ostrożskiej imie-

nia iey Jampolskiego asz do gruntu boiarzyna kr. jego mosci Jacka Chołowinskiego y ko gruntu boiarzyna kr. jego mosci Jałowickich do stawu ich Orzeszkowskiego; od tego stawu doliny y kopcami pewnymi dzierząc, grunt kn. wojewody Witebskiego po prawey stronie od imienia iego Jankowcow y dwoch Białozorek asz do gruntu wsi kr. jego mosci Woroniewieckiey.

Tego wszystkiego gruntu może byc wzdłuż na połmilie, a w poprzek na drugą połmilie.

Spisanie ziem ziemian krola jego mosci, ktore za teraznieyszym nowym postanowieniem nowej pomiary, przy miescie y włosci Krzemienieckiey we włoki wzięte, y te, ktore grunty jego kr. mosci mieskie y wołostne za te ziemie ich odmianą iem podawane.

Napierwiy morgowanie ziemi Pawła Ludwickiego, ktora w pomiareg włok do wsi kr. jego mosci Niższej Wielii wzięta od imienia iego Ludwicz:

Na pierwszym mieyscu, do pola skrajnego obrębu teyże wsi Niższej Wielii, koncem do ziemi teyże wsi Niższej Wielii, bokiem do sciany tylney obrębu tey że wsi, a drugim koncem y bokiem do ziemi teyże wsi Niższej Wielii, dąbrowy, na przerobek godney, włoka 1 y gruntu dobrego morgow 28.

Na drugim mieyscu, koncem do ziemie wsi kr. jego mosci Ceceniewskiej, bokiem do sciany tylney obrębu wsi Niższej Wielii y do iego ziemie Ludwickiey, a drugim koncem y bokiem do ziemie teyże wsi Niższej Wielii, pola y dąbrowy, na przerobek godney, włoka 1, gruntu dobrego morgow 14.

Tey ziemie iego, w pomiarze wziętey, włok 3 gruntu dobrego, morgow 12.

A za to odmianą dano mu gruntu krola jego mosci Niższej Wielii:

Na pierwszym mieyscu, za scianą tylną obrębu teyże wsi Niższej Wielii, koncem y bokiem do iego ziemie Ludwickiey, a drugim

koncem do zascianku wsi kr. jego mosci Ceceniowskiej y bokiem drugim do sciany tylney obrębu teyże wsi Niższej Wielii, pola rozrobionego gruntu sredniego morgow 5.

Na drugim miejscu, przy obrębie miesckim sianożętnem, koncem do ziemie boiar kr. jego mosci Baszkowieckich, a bokiem do iegoż ziemie starodawney, a drugim koncem do rogu sciany tylney obrębu teyże Niższej Wielii y do dąbrowy teyże wsi, na wygon zostawioney, y bokiem drugim do obrębu miesckiego sianożętnego u Łoz Jabłonych, dąbrowy, na przerobek godney, gruntu sredniego włok 2, morg. 25.

Na trzecim miejscu, przy dąbrowie, na wygon wsi Ceceniowskiej zostawioney, koncem y bokiem do teyże dąbrowy, a drugim bokiem do iegoż ziemie starodawney Ludwickiej y koncem drugim do siedliska Warszawskiego, pola y dąbrowy gruntu sredniego morgow 27.

A isz u niego lepszym rozrobionym gruntem wzięto, dla tego przydano mu w tey odmienie gruntu sredniego morgow 15.

Granica Bogdanowki. Morgowanie ziemie ziemianina kr. jego mosci Bogdana Łosiacinskiego, która w pomiarę włok ku gruntom kr. jego mosci wsi Kokorowa do pola skrajnego zaięta od wsi iego Bohdanowiec:

Na pierwszym miejscu, przy obrębie tey wsi Kokorowskiej, koncem do rzeki Jkwy, a bokiem do pol wsi kr. jego mosci Dworzeckiej, a drugim koncem do drogi, która idzie z Kokorowa do Dunaiowa, y bokiem drugim do sciany boczney obrębu teyże wsi Kokorowskiej y do iego ziemie starodawney, pola y dąbrowy morgow 12, pr. 10.

Na drugim miejscu, do pola skrajnego obrębu tey że wsi Kokorowskiej, koncem do drogi, która idzie z Dunaiowa do Kokorowa, bokiem do ziemie wsi kr. jego mosci Dunaiewskich y Dworzeckich, a drugim koncem do sciany tylney obrębu Kokorowskiego i do iegoż ziemie starodawney, y bokiem drugim do sciany boczney

obrębu teyże wsi Kokorowskiej y do jego ziemie starodawney y bokiem drugim do sciany boczney tegoż obrębu Kokorowskiego y do iegoż ziemie, pola y dąbrowy gruntu sredniego włok 7, morg. 2.

Na trzecim miejscu, przy obrębie wsi kr. jego mosci Dunaiowskiej, koncem do sciany główney obrębu teyże wsi Dunaiowskiej y do iego ziemie starodawney, bokiem do sciany boczney obrębu wsi Kokorowskiej, a drugim koncem do pol Dunaiowskich y bokiem drugim do drogi, ktora idzie z Dunaiowa do lasu y do pol Dunaiowskich, pola rozrobionego włoka 1, morg. 25, pr. 15.

Tey wszystkiey ziemie iego, w pomiare wziętey, gruntu dobrego włok 9, morg. 9, pr. 21.

A za to odmianą dano mu rezami wsi krola jego mosci Kokorowskiej y Dunaiowskiej:

Na pierwszym miejscu, koncem do dąbrowy wsi kr. jego mosci Dunaiowskiej, bokiem do obrębu teyże wsi sciany boczney, a drugim koncem do iego ziemie starodawney y bokiem drugim do iegoż ziemie, nowo iemu w odmianie za iego ziemie daney, pola y dąbrowy rezow 18; w każdym rezie morg. po 12, czyni gruntu sredniego włok 7, morg. 6.

Na drugim miejscu, rezami wsi Kokorowskiej koncem do ziemie iegoż starodawney, bokiem do sciany boczney obrębu teyże wsi Kokorowskiej, a drugim koncem do rzeki Jkwy y bokiem drugim do iegoż ziemie starodawney y do ziemie, odmianą mu za iego ziemie nowodaney, pola dąbrowy rezow 6; w każdym rezie morgow po 12, czyni gruntu sredniego włok 2, morg. 12.

Wszystkiey odmiany włok 9, morg. 18.

W tey odmianie przydano mu morg 8 y prętow 7, dla tego że gruntu iego w pomiare zajęto przyległego ku ziemi iego y podleyszym gruntem iemu oddano, niż u niego wzięto.

Granice Dunaiowskie. Morgowanie ziemie ziemianina krola jego mosci Ierofieia Hostskiego, ktora w pomiare włok ku wsi jego kr. mosci Dunaiowskiej zajęto od imienia iego Sawczycz:

W obrębie tej wsi Dunaiewskiej, w polu skrajniem, koncem do drogi, która idzie z Sawczyk do lasu Poczlewskiego, y do ziemie teyże wsi Dunaiewskiej, bokiem do teyże drogi, która idzie z Sawczyk do lasu, a drugim koncem do sciany tylney obrębu teyże wsi y do ziemie iegoż starodawney, y bokiem drugim do sciany boczney tegoż obrębu y do iegoż ziemie starodawney, pola y dąbrowy, na przerobek godney, włoka 1, gruntu dobrego morgow 19, pr. 15.

A za te ziemie iego, w pomiare do wsi kr. jego mosci Dunaiewskiej wziętą, naznaczono mu odmiane gruntem krola jego mosci Dunaiewskim za scianą tylną obrębu teyże wsi Dunaiewskiej, koncem do drogi, która idzie z Bereżec do Łosiacina, y bokiem do tegoż ziemie starodawney, a drugim koncem do sciany tylney obrębu teyże wsi y bokiem drugim do dąbrow tej wsi Dunaiewskiej.

Dąbrowy, na przerobek godney, gruntu sredniego włok 1, morg. 25, a iż u niego lepszy grunt wzięto, dla tego przydano mu morgow 6, pręt. 15.

Morgowanie ziemie ziemianina kr. jego mosci Stanisława Białokrynickiego, która w pomiare włok ku miastu zaięta od imienia iego Białey Krynicy:

Do pola krayniego y sredniego, koncem do sciany boczney y do ziemie iegoż starodawney, bokiem ziemie przedmieszczan od Saponowa, a drugim koncem do drogi, która idzie z Krzemienca do Saponowa y do ziemie miesckiej, y bokiem drugim do sciany tylney obrębu tegoż miesckiego Chruszwickiego y do ziemie iegoż starodawney, pola rozrobionego gruntu sredniego morgow 35, a za to odmianą mu dano gruntem kr. jego mosci miesckim przy temże obrębie Chruszwickim.

Na pierwszym micyscu, koncem do sianożęci boiar jego kr. mosci Uszaka Ofrosimowicza y Lwa Zwierza, nowo im daney, przy teyże sianożęci y kopcy zakopane, bokiem do drogi, która idzie z Krzemienca do Saponowa y do iego ziemie starodawney, a drugim koncem y bokiem do sciany główney tegoż obrębu Chruszwickiego

y do sianożęci zamkowej pola y chrusta, na sianożęc godnego, gruntu podłego morgow 20, pr. 15.

Na drugim miejscu, przy obrębie Saponowskim, koncem do iegoż zienie, bokiem do gaci y do drogi, która idzie z Krzemienca do Saponowa, a drugim koncem do sianożęci Saponowskiej, przy teyże sianożęci y kopey zakopano, y bokiem drugim do ziemi iegoż Białokrynickiey sianożęci morgow 18. Tey odmiany gruntu podłego włoka 1, morg. 8, pr. 15.

A isz u niego lepszym gruntem wzięto niżeli mu oddano, dla tego przydano mu w tey odmianie gruntu podłego morgow 3, prętow 15.

Morgowanie ziemi ziemianina krola jego mosci Choraina Bereżeckiego, która w pomiare włok wsi kr. jego mosci Saponowskiej zaięta od imienia iego Bereżec:

Pola skrajnego obrębu teyże wsi, koncem do sciany tylney tegoż obrębu, bokiem do drogi, która idzie z Krzemienca do Kozina, a drugim koncem do ziemi teyże wsi y bokiem drugim do sciany boczney tegoż obrębu, pola y dąbrowy, na przerobek godney, gruntu podłego włok 3, morg. 12. A za to odmianą dano mu gruntu krola jego mosci Saponowskiego koncem do sciany boczney tegoż obrębu Saponowskiego, a bokiem y koncem drugim do ziemi teyże wsi i bokiem drugim do ziemi iegoż starodawney, pola y dąbrowy gruntu sredniego włok 3, morg. 1, pr. 25.

W tey odmianie nie dodano mu, dla tego że lepszym gruntem oddano, nisz u niego wzięto.

Morgowanie ziemi ziemianina krola jego mosci pana Piotra Dzieniska, która pomiara we włoki ku wsi kr. jego mosci Plaszewskiej zaięta od imienia iego Bereha:

Do pola skrajnego y sredniego obrębu teyże wsi, koncem do sciany boczney tegoż obrębu, bokiem i koncem do drogi, która idzie s Krzemienca do Łucka, i bokiem drugim do sciany tylney tegoż obrębu y do ziemi iegoż starodawney dąbrowy, na przerobek god-

ney gruntu podłego włok 3, morg. 20. A za to odmianą naznaczono mu gruntu kr. jego mosci Plaszewskiego.

Na pierwszym miejscu, za scianą tylną i boczną obrębu teyże wsi, koncem y bokiem do ziemie ziemianina kr. jego mosci Oleksieia Kozinskiego wsi iego Iwania, a drugim koncem do sciany tylney tegoż obrębu y bokiem drugim do drogi, która idzie z Krzemieca do Łucka y do ziemie iegoż starodawney, pola y dąbrowy, na przerobek godney, gruntu szredniego włok 1, morg. 15.

Na drugim miejscu, za scianą boczną tegoż obrębu, koncem do drogi, która idzie z Krzemienca do Łucka, y do iego ziemie starodawney, bokiem do ziemie ziemian jego kr. mosci Minkowskich, nowo iem daney, a drugim koncem do dąbrow y pol teyże wsi Plaszewki y bokiem drugim do sciany boczney tegoż obrębu Plaszewskiego, pola y dąbrowy gruntu szredniego włok 6.

Dla tego mu w tey odmianie nie dodano, że lepszym gruntem, niż u niego wziętey y prawie przyległy grunt, ku iego ziemiom dano.

Morgowanie ziemie ziemianina kr. jego mosci pana Michała Bohowitina Szumbarckiego, która pomiara włok ku gruntom kr. jego mosci wsi Ceceniowskiej zaięta od imienia jego Szumbarza:

Do pola skrajniego obrębu teyże wsi Ceceniowskiej, bokiem do sciany tylney tegoż obrębu, bokiem y drugim koncem do drogi, która idzie z Szumbarza do Wierzbice, y drugim koncem do sciany boczney tegoż obrębu Ceceniowskiego, pola rozrobionego gruntu dobrego morgow 6. A za to dano mu odmianą gruntu kr. jego mosci Ceceniowskiego, koncem do rzeki Wielii, bokiem do ziemie iegoż starodawney imienia iego Szumbarza, a drugim koncem y bokiem do siedliska Ceceniowskiego Macieiowi Lunskiemu, od starosty naznaczonego, pola y sianożęci, a gruntu podłego morgow 12.

A iż u niego lepszym rozrobionym gruntem wzięto, a iemu podłych, błotnych oddano, dla tego mu przydano w tey odmianie morgow 6.

Morgowanie gruntu kr. jego mosci siedlisk niżej mianowanych, o co pan Bohowitin kr. jego mosci prosi ku imieniu swemu Szumbarskiemu:

Na pierwey, siedlisko Szyszkowskiego leży koncem do ziemie Michała Bohowitinowicza imienia iego Szumbarza, bokiem do drogi, która idzie z Szumbarza do Jampola, a drugim koncem do ziemie Wołodymierza Zabołockiego, moskwicina, imienia iego Lepiesowskiego, bokiem drugim do rzeki, która dzieli grunt kniehini Iliney z ziemią Wołodymierza Zabołockiego Lepiesowiecką, dąbrowey y po części przerobkow gruntu dobrego włok 24.

Morgowanie siedliska Warszawskiego, które leży koncem do dąbrow, na wygon wsi Ceceniowskiej zostawionych, y do ziemie ziemianina krola jego mosci Pawła Ludwickiego, odmianą mu za iego ziemie nowo daney, bokiem do rzeki Wieli, a drugim koncem y bokiem do drogi, która idzie z Ludwicz do Szumbarza, do ziemie ziemianki kr. jego mosci Hrehorowey Tołmaczowey; tego gruntu zarosli, lasu y dąbrowy, na przerobek godney, gruntu dobrego włok 16.

Morgowanie sianożęci wsi kr. jego mosci Ceceniowskiej nad rzeką Wielią:

Po icdney stronie rzeki brzegu od ziemie pani Bohowitynowey wzwyż rzeki długości sznurow 11, a w poprzek sznurow 3.

A minąwszy siedlisko Warszawskie, po obu stronach w wierzech teyże rzeczki długości sznurow 11, a w poprzek sznurow 3, czyni morgow 12.

Tey wszystkiew sianożęci morgow 23.

Miasta Krzemienca domow wszystkich, y z przedmiesciami rachuiąc, tysiąc. Dico (mowie) domow wszystkich przedtym bywało 1000.

Ian Izonkowski, pisarz skarbu X. L., ręką własną.

Добавочный отрывокъ той же люстраціи.

Anno 1563.—Te morgi rozmierzone we trzy pola.

Pierwsze pole leży do dąbrow tego sioła Ceceniowskiego w tem polu rez 10; w każdym rezie morgow po dwu.

W drugim polu szrednim rez 10; w każdym rezie morgow po dwu.

W trzecim polu krayniem rez 10; w każdym rezie morgow po dwu.

We wszystkich rezach czyni morgow 60.

Powinnosc tych ogrodnikow: służyć maia, wedle ustawy jego kr. mosci, po dwa dni w tydzień pieszo, a żony ich (w) lecie niewięcey jedno szesc dni do żniwa albo do pliewidła będo powinni.

Czeladz niewolna przy zamku Krzemienieckim:

W folwarku pod zamkiem: Jadwiga z synem Janem y z corką Małgorzata; z corką Barbarą; Hanica.

W Wielii: Maruszka z dwoygiem dzieci; Barbara z dwoygiem dzieci; Kuczyta z synem Szymkiem; Barbusza, Staciuk, Czerkas, Pietrusz.

W Kokorowie: Docia z synem Piotrem; Marciu z żoną; Bielik; Maruszka; Małgorzata; Jagnieszka stara; corki u niey dwie: Zofia y Karlina.

Bydła rogatego y nierogatego:

W Kokorowie: Wołow oremych 7; woł 1; krow doynych 4; krowa 1; podciołkow 3; swiń wielkich 10; podswinkow 2.

W Wielii: Wołow oronych 7; krow doynych 7; podciołkow 8; swin wielkich 5; podswinkow 10; wieprzow karmnych 8.

Sianożęci, ku temu folwarku zostawione:

Na pirszem miescu, za sciano główno obrębu Ceceniowskiego, koncem y bokiem do rzeki Wielii, a drugim koncem do ruczcia, który idzie z gur w rzekie Wielią, y bokiem drugim do teyże sciany główney obrębu Ceceniowskiego sianożęci włoka iedna.

Na drugim miejscu, w dąbrowach Spikołowskich, koncem do ziemi kniazów Wiszniewieckich, imienia ich Zaliesce, bokiem do obrębu Spikołowskiego sianożentnego Dudzieckiego, i bokiem drugim do ziemi ziemianki gospodarskiej Michałowej Skubiedziny, sioła iey Chorynki, dombrowy, na koszenie godney, włok 7.

Na trzecim miejscu, na błocie Haponowskim, koncem do sciany bokowej obrembu misckiego Chruszwickiego, bokiem do ruczaja, który idzie s przedmiescia w rzekę Jkwe, i do sianożęci Podlisieckich, a drugim koncem do rzeki Jkwy i bokiem drugim do sianożęci Moskwich Kulikowskich, nowo im daney, sianożęci włok dwie.

Na czwartym miejscu, w obrembie misckim sianożętnym
. za zamkiem dombrowy, na koszenia godney, włok 4.

Tych wszystkich sianożęci, na folwark zostawionych, włok 14').

Книга Киев. Центра.ин. Архива № 1965, стр. 1—191.

XI.

Люстрація Барскаго староства. 1565 г.

Miasto Bar liezi nad rzeka Rowem, która ie obchodzi ze trzech stron, które iest na troie rozszdzielone. Jedno zowa miasto Polskie, które iest w parkanie. Drugie zowa Ruskie miasto, które iesth iakobi przedmieszczie, miedzi miastem Polskiem, a thim miesczem, kedi chcza zamek murowacz. Trzecie zowa miasto Czeme-riskie, s ktorich iako dochodi ida na zamek, tho sie wszithko wipisze ordine suo.

Z miasta Polskiego požitki czy mieszcianie, wedluk przywileiu swzego, do tego czasu na swobodzie siedzieli; ktorim isz iusz swo-

*) Примѣчанія, написанныя позднѣйшимъ почеркомъ:

- 1) Sznurów łokci szescdziesiąt, a prętów łokci połosma.
- 2) We włoce wzdłuż łokci szesc tysięcy siedmset piędziesiąt; w morgu łokci dwescie dwadziescia pięc.
- 3) W pięciu morgach wszystkich łokci wychodzi 1125.

boda wiszła, tedi, wedlug przywileiu szwoiego, maia plaszicz s każdego domu czinszu dorocznego po gr. piethnasczie; a iest domow stho y dwa, a dzierzawczow ich the sza imiona: Jan Chmiel, Izaak zid, dom piekarzowski, dom woitow w miesczkie gruncze, dom, w ktorém Broniowski mieskal, Kothowa, Stanisław Cziolek, Mosko zid, Wawriniecz, Kozłowa, Adamek, Bieiata, Olexeiowa, domi dwa Kowalczikowe, Mathus Przedmiezki, Olchowski, Bukowski Andrzej, Izrael zid, Christoffowa, dom Choroskowski, domy Baskowskie dwa, dom Dawidow, dom Wolczka zida, dom Chieklinskiego, dom Stanisława Barwierza, dom Grothow, Smoila zida, dom Jemielskiego, Stanisława Swiethka.

Ulicza grodzka: Stanisław Chmiel, Jan Magnicz, Pawłowa Bednarka, Macziew Suchonosz, Iwanko Russek, Szczesni Chremi, Judaszow dom, Macziew Lenthwoith, dom Gosliczkiego, domi Mitkowie dwa.

Ulicza koszczelna: Stepanko, Zacharczina, Jan Mazur, Thethlikowskiej, Fraczek Chmiel, Kozierowskiego, Orpinka, Kowalczikow, Paweł Kuszniierz, Jacob Niestoiko, Marczin Mazur, Jacobkowa, Gosliczkiego, Piotr Czarni, Tomasz garnczarz, Woicziecha Jakimowskiego, Procopa Solennika, Procopa Kramarza, Wawrinicza Chmiela, Stanisława Zuberka, Vegrzina Krawcza, Wawrzincza Nogaia, Kozackow, Piethniczcin.

Ulicza żydowska: Jacob Studniarz, Sebestian, Czimla zidowka, Zilnicza zidowka, Majjko zid, Jaczko krawiecz, Chwedecz Kapusthnik, Chawka zidowka, Faibisz zid, Sablika zid, Moseczko Wolczkow zid, Judka zid, Wlodeiowskiego, Jan Kithlicz, Koszczina zidowka, Marczko zid, Janek Strzelczowey, Miskowa Sewczowa, Jan Ridzowski, Strzalkowska, Michalowa puskarka, Andrzejowa Drziszczowa, Biskowa zidowka, Solocha, Dawid zid, Boskowi dwa, Nestor, Marczinowich dzieci, Chaimczow, Abramow, Misko Szczesnicz, Smoilow, Mathissa Smarklia, Mathussa Rostuchin.

Summa domow w Baru, mieszczie Polskiem, tho iesth w parkanie, czini stho i dwa; s każdego bioracz czinszu po gr. piethnasczie, tho uczini zlotich piecdziesziath y ieden.

Na tho powinni mieszczenie przerzeczeni konie dobre chowacz, panczerze miecz, y insze zbroine ubiori. A s panem starosta, ku potrzebie, przeciwno nieprziiaczelowi, winni iachacz, opatrziwszy miasto sthatecznymi, a wiernimi osobami pierwei, ktore zostawaia z Rusia y z sidi w miastheccku.

Thamże ktorzi dalieko pasziaki maia, tho iesth za granicza mieczka (bo w grunczie opiszanim mijasteczku kto iaki sobie może požitek przywiescz, nicz wieczey, okrom czinszu, nie dawa, wiiawszi, bi rolia oracz mial), winni dacz przesz rok dziesziati pien psczol, als ieden rok miedzi dwiema wolni maia; ktorich sie bilo dostalo od nich anno 1563 puow sesczdziesziath i dwa; kasdi pien miernie saczuiać za gr. dwadzieszcza, tho wszitko uczini zlotich czterdzieszczi i ieden i gr. dzieszecz; a wirachowawszi polowice na ieden rok, uczini zlotich dwadzieszcza i gr. dwadzieszcza.

Rzeczniczi: thich biwa czassem wienczej, czassem mniey; kasdi s nich dawa po iednemu kamienyu loyu, walor. kasdi z osobna gr. dwadzieszcza; na then czas ich tilko stherzey: Wawrziniecz, Maczko Suchonosz, Jacob, Maczko Szmarka. Czini zlotich dwa y gr. dwadzieszcza.

Summa požitkow, s miasta Polskiego zamkowi przichodzaczich, czini zlotich siedmdziesziat y czteri gros. dziesiecz.

Miasto Russkie, ktore iest yakobi przedmieszczie, miedzi miastem polskiem a miedzi tim mieszczem, kedi zamek nowi murowacz maia, liezacz; tham ludzie za iednim prawem z mieszczami polskimi siedza.

Czi, wedlie starego zwiczayu, bo pierwei iako wsziane (?) siedzieli, placza s domu kasdego po gr. piethnasczie. A iest wszitkich domow, s ktorich na then czas czinsze placza, stho dwadzieszcza y czteri.

A ktorzi rolie orza, daia owsza po trzy trzecinniki; thakowich iest na then czasz sto y sescz. Alie i czy drudzi, ktorzi therasz nie sieia, moga potem oracz y siacz, gdi sie zapomoga; poniewasz icz tham rol kupowacz nietrzeba, tilko maiacz plug a woli, może oracz, czo ktho chce.

A imiona thich, ktorzi z domow y z rol podathki dawaia, thi sza: Andrei Tereskowicz, Mathis Panaszowicz, Iwasko Żitnik, Drosth Sienko, Hriniecz Dorobicz, Roman Izaiewicz, Roman Chriskowicz, Syenko Marchay, Sachno Kostowicz, Vakuła, Onaczko dziesiatnik, Maxim Harbuszczicz, Mikitha Wolossowicz, Mikita Hriskowicz, Steczko Kuderewczicz, Masko, Chrisko, Kunas Chriskowicz, Chwedor Paszinek, Mathei Werbeczki, Wasko Derkacz dziesiatnik, Mathei Kulaiewicz, Piszczelnik, Iwan Iwanichow. Iwachno Bratkowicz, Konowicz, Chwedor Kulaiewicz, Mikita Żitnik dziesiatnik, Wasko Roskalewicz, Awram Hrimow ziecz, Michaiło Marchai, Staiko Żitnik, Chwedor Chrimowicz, Mysz Proskornicz, Lasko Przilipkowicz, Wasko Rosdeimiec, Konon, Supron dziesiatnik, Petrik Czarni, Proporniczka wdowa, Marczinowa mielniczka, Ihnat Brathkowicz, Demko, Petrina Strzeliecz, Vakula, Ulian Lisniewicz, Skrzyżpko dziesiatnik, Stachno Isaiowicz, Tithko Maximowicz, Brasko Issaiowicz, Tarczicha wdowa, Żorka wdowa, Roman, Wassil Obilczowicz, Wasko Chwedorowicz, Iwasko Wolczkowicz, Hriczko dziesiatnik, Sawka, Panasz, Omelian, Sienko kotelnik, Sachno, Procop dziesiatnik, Jurko, Lochwin, Klikou Maczko, Luczka Omelianowicz, Omelianowa wdowa, Onaczko dziesiatnik, Kulay, Stepan, Daniło Roskaliewicz, Kosth, Pawło Roskaliewicz, Ihnath Roskaliewicz, Wasko Roskaliewicz, Jerema, Ordeiko dziesiatnik, Danko, Panko, Sachno, Tarasz, Vasko Strach, Lawrin dziesiatnik, Klimko, Iwanko Siodelnik, Wasiel Woitowicz, Chwedor Wolczkowicz, Serchei, Wasko Wirwaniecz, Chariton dziesiatnik, Dmitr, Czarko Maximowicz, Thomko Stassowicz, Jow Maslenie, Chwedorowa wdowa, Thimosz, Syenko dziesiatnik, Mathiasz, Jusko, Thomek, Iwan Hulczicz, Stepan Woitowicz, Sienyuta Woitowicz, Herman, Uhrin,

Summa z domow wissei napiszanych, ktorich iesth stho y sescz, w ktorich gospodarze mieszkajacy rolie orza, czinszu czini zlotich piecdziesiath y trzy. Owsza od nich na ten czas dostalosie trzeciinnikow trzysta y oszmnascie miarei wierchowathej. A isz tham wiethsza miara, nisz w Chmelniku, a k temu ludzi, ktorzi sie w koniach kochaia, wiczei, przetoz y zbore na targu biwa zawsdi drosza. A thak saczuieszcie kazdi trzeciinnik owsza, iako w ten czas na targu bil, po gr. oszmy, tho uczini za owiesz przerzeczoni zlotich oszmdziesiat y sterzi y gr. dwadziescia sterzi.

Domi, s ktorich gospodarze rol na ten czas nie orza, thilko z domow czinsz placza po gr. pietnasczie,—a iest domow oszmnascie, a thi sza: Bochdan Siodelnik, Kuszma, Michnowa wdowa, Jaczko Zolotarz, Pawlicha wdowa, Hawrilo Bulaiowski, Luczka swiecz, Tarko swiecz, Jusko Kurticz, Skowalczykowgo, Luczko swiecz, Klimko swiecz, Konopelka, Sobek mielnik, Wolowiczowa wdowa, Suslowski kowal, Makaricha wdowa, Sawlowskiego.

Summa z osminascie domow bes rol czini zlotich dziewiecz.

Pusieki. Tam ze ktori kolwiek przedmieszczanin ma paszkie, dawa w trzecim roku dziesiati pien pczol, als przesz roki, maiacz ieden rok miedzi dwiema wolni, wedluk zwiczaju dawnego. A dawali in anno domini 1563 czi: Mikita Wolosowicz pniow dwa; Matis Verbesz pniow oszm; Mikita Żitinić pniow trzy; Awram Ziecz Chrimow pien ieden; Michailo Marchai dwoie; Staiko Żituik dwoie; Ssupron dziesiatnik oszmiori; Omelianowa wdowa siedmiori; Stheban dwoie; Kosth troie; Phedor Hrinpwich dziesiecziori; Hordeiko dziesiatnik dziewieczori; Danko psczoli iedne; Chwedor Wolosowicz dziewieczori; Mathiasz siedmiori; Stepan Woitowicz troie; Herman dwoie; Uebrin dwoie; Kulay piecziori.

A tak od przerzeczonych pasiecznikow dziewiaczinascie dostalo sie anno suprascripto pniow s psczolami oszmdziesiath i sescz. Saczuiaz kazdi pien za gr. dwadziescia, tho uczini zlotich piecdziesiath y siedm; a thak polowicze na rok ieden odzeliwszy, uczini zlotich dwadziescia y puldziewietha zlotego.

Sluskowe. Tham sza trzyz kozaczi, ktorzi nicz nie dawaya, tylko na koniach y szoba zamkowych poslug pilnuia, czo im roskaza: Radol Serbin, Jurko Piekarzowicz, Lewko.

Summa wszitkich pozithkow s Ruskiego miasta na then czasz czini zlotich stho siedmdziesiat y piecz.

Ceremiskie miasto, albo *gorni Bar*, na drugi stronie rzeki Rowu za stawem. W them miasteczku, ktore zowa Gorni Bar, mieskaia czeremissowie ludzie tatarskiego narodu; a iesth ich domow pieczdziesiath e ultra; ktorzi czeremissowie zadnich podatkow nie dawai, ani s domow, ani z rol, chocia' ie orza, y owszem maia, wedlie swego przywileiu, wioske dla folwarkow szwiech y sthaw dobri na rzecze Ladawie pod Joltuskowem miasteszkiem, ktorego spusth przedawai, gdi trzi liata winida, za zlothich stho y oszmdziesiath, y mlin, s ktorego pozithek miedzi sie dziela; nad tho s proventum starosthwa Barskiego dawai ym kasdego roku zlot-hich dwieszcie moneti y liczbi polskieii.

Miedzi thimi ceremissi mieskaia polaczi y rusz, ktorzi s kosdego domu placza czinszu dorocznego po gr. piethnasczie; a thego czinszu przychodzi woytowi thamtego myastha czeremiskiego dziedzicznemu grosz szosthi; a iesth domow sterdzieszci piecz; a isz gospodarze, w nich mieskaiaeci, rolie orza, dawaya owsza po trzi trze-czinniki; alie do tego woyth nicz nyema.

Saniecz Waczowicz, Iwan Waczowicz, Paniecz Przeszniakowicz, Pantelion, Skibiczki, Malanka wdowa, Hriniecz, Mikitha, Jakim, Andrusko Przesniatowicz, Sienko Prośniakowicz, Symko, Maczko, Steczko, Stasz Sabielnik, Nestor Kuszniierz, Olexiei Lucznik, Luczka, Stasz, Czech Adam, Chilko, Serhei Presniak, Josko, Roman, Zdan Lucznik, Dranko, Jac. ko Swiniarz, Kunatowski, Siemasko, Philip czobotarz, Panasz, Jwanisz, Bochdaniecz czobotarzy, Roman Sepielicz, Makar kowal, Martin Michailo, Procz kowal, Olexandra, Awram, Ichnath, Pothap, Olexa Sumichno, Daniło.

Summa czinszu z mieszczan miasteczka Czeremiskiego, defalcato sexto aduocati denario, czini zlotich oszmnasczie y gr. dwa-

dzieszcia y pultrzczia; owsza trzeczinikow sto trzidziesci y piecz, do ktorego woyth nicz niema, kasdi valor. gr. oszm; tho uczini zlotich trzidziesci y sescz.

Sluzkowie. Acz nie sza uprzywileiowani zadnemi wolnosciami, thilko dla potrebi szwei y pospolitey pan starosta czini ie wolnemi od daniei swelakiei; przethosz na then czasz nicz nie daia, thilko slusza na koniach, strzegacz na okrainie y jiada kedi im pan starosta abo podstharosci roskaze:

Iwasko, Lawrin, Hriniecz, Sienko Hermanowicz, Iwan Prziszniak, Kwileczki, Andrzej Lentwoith, Sienko Pobereznik, Jacob Postrzigacz, Brosko, Bartossow dom, Casper Koth, Nieczai, Zachrei woznicz, Piotr Pohercznik, Syemak Ziemianin.

Powinnosc tego miasta. Czi mieszcianie s czeremiskiego czechu powinni ieden dzien w rok oracz, dzien zacz, dzien kossicz y tho sziano, czo pokossa, sgramadnicz.

Powolowszczizna. Tamze czi mieszcianie s czeremiskiego czechu iednego roku, racione tego czo bi powolowszczizne w kilku liath miał kazdi dawacz, tedi wszitezi ogolem dawaia na zamek, wedluk przywileiu, w iednim roku wołow sescz; kazdego rachuiacz za zlotich sterzi, tho uczini zlotich dwadziescia sterzi; a wirachowawszi trzczia czescz na ieden rok, czini zlotich oszm.

Dan pszczelna. Drugiego roku dzieszczinne pszczelna daia, ktori szie od nich dostało anno domini 1564 pniow sterdziesci y stheri; kasdi pien valor. gr. dwadzieszcia; tho uczini zlotich dwadzieszcia y dziewiecz y gr. dzieszciez. A wirachowawszi trzczia czescz, uczini na rok zlotich dziewiecz y gr. dwadziescia y trzy y selag.

Trzeci rok maya wolni od wszelakich dani, okrom zern, gdi szie zrodzi.

Mitho. Tamze mitho biora w Barze od soli, ktora s Kolomiei woza ku Kiiowu, y od niktorych kupczow, ktorzi z Woloch tamtedi

ieszdza do Bialli Russi, ktore arenduia na rok za zlotich dzie-
wiedzdziesziath.

Summa s Czeremiskiego miasta y s mitem czini zlotich sto
sesczdziesziat y dwa y gr. 15, den. 15.

Summa wszitkich pozithkow ze trzech miasth Barskich czini
na then czas na rok ieden zlotich czteristha y iedenascie y
gros. dwadzieszcia y piecz, den. 15.

Лугов. метр. перенуеѹ В., № 12, л. 367—374.

XII.

Люстрація староства Хмельницького. 1565 г.

Capitaneatus Chmielnicensis. Miasteczko Chmielnik
nad rzeka Bohem, kthora ye wkolo obchodzy. Tam yesth mieszcza-
now na then czasch osiadlich stho siedmdzieszianth, kthorzy rozno
czinsche placza. Przedmieszczanow iesth szesczdzieszianth y dwa,
ktorzi razno thak ze czinsche placza. Boczethnarowie albo schin-
karzowie placza czinschu dorocznego po gr. dwadzieszcia y siedm;
thakowych iesth na then czasch szescznascie. Thak ze y czy, ktorzi
maya passieki, albo psczoly, placza yako y kaczmarze; ktorich
paschiecznikow iesth na then czas trzidziesczy y thrzy, ktorich
the sza imiona:

Kaczmarze: Mathey Konczicz, Rymarz Olesko, Dmitr Opiathko,
Samoyło Czinkilenie, Massyntha Marozenie, Paweł Szerbało, Ław-
rin Czayczyn, Szamoylo Wawrinowicz, Kuzma Pustowoyth, Andrey
Kurbaba, Hiryna, Thychna, Iwan Radkowicz, Mythnik, Pawło
Waskowicz.

Pusiecznyczy: Lukyan Lawrzinczik, Mykitha Rabezicz, Was-
syl Maskowicz, Dawidko Dorosczenic, Onysko Kochancicz, Jako-
niha Korzerzicz, Josko Kolothowka, Chwedor Suschik, Panasz
Suhak, Dawidowa Sypkowicz, Lukyan Selesth, Klimiecz Chwedor-
czicz, Charithon, Petrasch, Desko Mieloskowicz, Stheczko Chwedor-

czicz, Jakow Scznezny, Luczka Mieleskowicz, Petrusko Kadisz, Senko Dorosczenye, Hawryło Kuznirz, Sythko, Ilko Pawłow, Paweł Mitha, Iwan Hyricz, Mathey Korzeniowicz, Maszko, Karp Dorosko Hawryło Hlinczenie, Szydor Żabuzanow, Waszyl Dudzicz, Hawrisko Żabuzanow, Anton Podhodina.

Summa od kaczmarzow y od paszcznikow czyny złotych stherdzieszi y szterzy y gr. thrzy.

Thamze drudzy mieszcianie, ktorzy a ny passiek maya, a ny pywa schinkuya, yesth ych w lyczbye stho oszmdzieszianth y thrzey. Kazdy s nych placzy czynszu dorocznego po gr. thrzinasczye cum miedo; kthorych thy sza imiona: Andrey Borisz, Iwanko Bondzicz, Misko, Andrey Rowas, Ostapko Kopilowicz, Hapon Kopylowicz, Borisz Dorosko, Borisz Konczicz, Olexa Konczicz, Domna wdowa, Proniecz Krzczekow, Heszczak Trubiczinie, Anton Suchopar, Kunasz Czyszycz, Iwanko Szipeczicz, Musziew Kadissow, Lukyan Wolokonko, Danilo Kreczenie, Danilo Swithlik, Jusko Koczercicz, Mirziniecz Tarascicz, Anton Dublenik, Procop Balaban, Klimasz Selesth, Demian Maskowicz, Slabonik, Wakulicha, Wladiczicz, Kowal pastuch, Josko Balaban, Jakym Selesth, Kiziuk, Sawrasz Lucznik, Kuzmina, Michailo Chomicz, Zapyecz Czaplina, Iwan Masczenie, Chwedor Chomicz, Nechwed Chomicz, Czaplina, Iwan Kzczekow ziecz, Hanka wdowa, Jacobicha, Sydor Bura, Kowalewa Stepkowa, Marthym Korieniewicz, Mikitha Pletusenie, Klimko Dronczicz, Chylimonycha, Proczko Sarnynka, Philip Nestorow, Herman Kochanczicz, Chwedor Iwankow, Hrimecz Skilczenie, Saricha, Martin Liszenie, Hrinicz Rudczenie, Charutha Czayczin, Hrinkowa wdowa, Hrinez Sokolenie, Hawrilo Selesth, Konon Myninczicz, Repeska, Mathwicy Sokolenie, Myziniecz Dronczicz, Hawrilo Kuzminey szin, Wassil Wakulycz, Dasko Kupilowicz, Chwedecy Dzidowicz, Kuzma Nestorow, Iwasko Kaplycz, Czornucha, Paweł Sozunow, Andrey Wakulicz, Jolthuch Klimeczow, Stepan Wakulycz, Wassyl Oniskowicz, Chaban Stolthowczenie, Nechwed Klimeczow, Iwan Kornaczenie, Danilo Ochrimow, Wakulicha, Hirycz, Anton Skalszenie, Iwan Sczuczyn, Dinisz

Szuka, Iwasko Cholzanienie, Demko Sariczyn, Konon Kusnierzow ziesz, Mydelanicha, Lukanczowa, Wakulicz, Hrinko Muszyn, Iwasko Onyskowicz, Chwedor Stoltowszenie, Hrinecz Brekalenie, Klimko Marschalczenie, Steczko Hubarenie, Iwasko Deskow, Ławrik Sipkowicz, Omelian Marschalczenie, Hrinecz Marschalczenie, Hrinecz Gwozdik, Charutha Miesleskowicz, Hrinecz Woloscicz, Iwan Juskowicz, Syemion Iliczycz, Iwan Brilik, Serhey Kalczenie, Misko, Woronicha, Iwankow Iwanczenie, Charutha Chwedczenie, Hrinecz Horaczenie, Hrinecz Sarziszin ziecz, Micz Hiricz, Demian Lukianowicz, Iwan Jakimienie, Szenko Rebigal, Iwan Chilmowicz, Steczko Bondicz, Horuncz, Nechwed Koczerzycz, Iwan Saprannik, Jarmak Krathow, Proczka, Martin Sawrin, Andrey Molodczenie, Chwedor Krathow, Krath Stary, Supron Kochanczicz, Andrey Chorusko, Androsz Slot-huszyn.

Przedmieszczenie thakowi czinsz placzancz: Thereskowa, Olysziez Marmuzenie, Andrei Opyathko, Hapon Winnyk, Macziez Stachnowicz, Iwan Zlotarz, Mikitha Kasczenie, Hryn Hrinkow, Petrusko Wakulenie, Hrinkowa wdowa, Hawrilo Chodorcicz, Syenko Maczkow, Stasz Drabissin, Petro Pupienko, Sipcзина, Stepan Moskal, Tharasz Mordasz, Wassyl Kalczenie, Seniuka Thurczakow, Dissa Zlotarzowa, Jurek Descziszin, Philip Klimczow, Jusko Dudzycz, Senyutha, Iliasz, Hridka, Maxim Naidaczicz, Sirczicha wdowa, Chwedor Vaskowicz, Procop Maskow, Mikitha Korothczenie, Steczko Jurkowicz, Wasiczkowa, Karp Lubczin, Steczko Czieslia, Procop Krawiecz, Iwan Sowenya, Iwan Wasynczenie, Waszyuk Karpowicz, Hrinecz Kopilenie, Josko Naidaczicz, Hawrilo Hlinczinie, Chwedor Spopowicz, Juchno Zlotarz, Hleyko Sczerbanowicz, Thurczak, Danilo Suchoparow, Martin Karpow, Mieslesko Wankowicz, Kloklina, Wol Olenczicz, Iwon Olenczicz, Jakow Korothczenie.

Summa czinszu od wszythkich, ktorzy bez passsek y besch szinku zywia, czyny zlotich oszmdziesiath y dwa y gr. pułiedennastha.

Alie ysz woythowi, wedluk iego przywileyu, ex hoc censu pecuniario ab omnibus oppidanis, nemine excipiente, cedit denarius sextus, — przethosz, odlączywszy iego czeszcz, zostaye na sthrone krolia jego mosci zlotich stho y piencz y gr. iedennasczie y denar. pulpienhta.

Dan y czena owscha. Czysz wszythezy, tak miesczanie, yako i przedmiesczanie, quicumque suprascripti sunt, dawaya owsza kazdi sz nich po dwa trzeciinniky, do ktorego woith niema nycz, miari chmielniczkiey wirchowathej; alie ysz tam w onych stronach niebarzo plathnie zboze, bo go kozdy moze myecz s potrzebe, kto chce; a wszakosz w Chmielniku pospoliczie bywa trzeciinnyk owsza po piaczi groszi; a tak tym spossobem przyszło by za owesz przereczony zlotych siedmdziesziath y siedm, y groszi dziesziecz.

Aczkolwiek sie thu spolna czinsz y wselyaka dannina kladzie, iako sluznie, na kazdy rok ma przyszcz; a wssakosz liudzie szamy zoznawaly, isz pan Strubseh, starostha Chmielniczki, liudziom ubogim, ktorzy czastokroc, albo dziathki swoye odkupuiacz y zony w tatharow, abo skodi wielkie w passiekach y w dobythku podeimuya od nyeprzyacziol pogranych, od Wolochow, abo od Lythwi, a tak na mayethnoseziach swoych schkodza, czysz y ynszych danyn niemalo odpuszcza ym, ktorego czaszem liedwie polowicze wozmie. A tho cziny folguyacz, czieszcza wszgledem mylosziedzia, a czeszcza themu, aby szie liudzie nie roschodzili na swobody pogranych.

Liudzye, ktorzi na urocznym czinszu sziedza, robothe odkupuyacz, iesth ych oszm: Redka zlotarz, Sydor Woloscicz, Jurko Kolothka; s tich kasdi dawa po zlotich dwa. Czieslina, Żabuzan, Marko Serbin, popadia Spaska, a czy dawaya po zlotemu iednemu; Paszko zloti ieden, y groszi dwadzieszcza i dwa.

Summa od urocznych cziny zlotych yedennasczie y gr. dwadzieszcza y dwa.

Swobodni, tho iesth na swobodzie sziedzaczy, ktorzy ieszcze na then czasz nycz nie daya, a ny tesz robya, bo maya wolnoszcz

do lyath sterech, to iesth ad annum 1568. A wszakosz iesli sie osiedza, expirata unicuique seorsum libertate, e salua tranquillitate, będa powinny dawacz, yako y drudzy wyssey opissany, wedluk swoich maiethnosczy, ktorich the sza imiona:

Mieszanie: Steczko Kadisson, Petrusko Krzinkuw ziecz, Roman Wakulicz, Chwedor Hanciez, Kowal Jakow, Chwedina Rebegul, Slyaczki, Hawriliecz Joskow, Dawid Proczkow, Pasko, Blasko Jacobiszin, Demko Ericzowicz, Chwedor Wolosyn, Bochdaniecz.

Przedmieszczanye: Marthin Sirhiszin, Szusko, Demian Hridkow, Lazur Wakulenie, Iwan Pisczelnik, Hrisko Zlotuszin ziecz, Hapon Chwedorow, Żasko popowicz, Supron Konczicz, Wasiuk Dudycz.

Zydowie, czy dawaya czynszu dorocznego rozno placzaczy: Chaczkielo zloty ieden, Dawid Chaczkielow ziecz zl. ieden, Smoylo Chaczkielow zl. ieden, Domania zl. ieden, Chinka zl. ieden i gr. dwadzieszcia y dwa.

Summa uczyny zlotich piecz y gr. dwadzieszcia y dwa.

Popow ruskich tamze iesth piecz; s nych czterzei daya czinszu po zlotemu iednemu, a piaty zamkowi wolien od czinszu.

Summa uczyny zlotich czteri.

Przeznaczeni: thich nie iesth zawsdy ustawiczna liczba; a wsakosz, ylie ich bendzye, kasdy sz nich dawa do zamku pulkamienny loyu; ktorich na rok nyniejszy iesth dwa: Sydor y Hriniecz, czyni loyu kamien ieden, valor. gr. dwadzieszcia y czteri.

Browari zamkowe dwa, mostowe, gorzalki synkowanye, albo robienye, cziny tho wszythko arenda na rok zlotich stho y dzieszciez.

Podimne: tego ze wszy zimianskich na rok przychodzy zlotich siedm i gr. dzieszciez.

Dany wieprzowei s Chmielnika: thamze ludzie, ktorzy swinie chowaya, dawaya, gdy sie zer zrodzy, wieprza dziesiatego; a gdy zeru niemacz, thedy dwudziestego; ktorich ninieyszego roku dostalo

sie wieprzow z miasteczka pienczdziessiat y ieden; szaczuyacz kazdego po zlotemu iednemu, tho ucziny zlotich takze wielie. Acz dawano tho sprawe z zamku, isz takowej daniny nie obraczaia na pieniadze, tilko na spize zamkowa dla ziwnosczy czassu zabiegow. A wsakosz sie thu szaczuye, thak iako w inszych starosthwach: czini zlotich pieczdziesiat y ieden.

Dan psczelna: tham ze biora od pasiecznikow dziesiat psczoly, ktorych niezawdsi rowna danina dostawa sie; a wsakosz na rok ninieyszy dostalo sie pnyow stho czterdziesci y dziewiec; kasdi pien miernie kladacz moze szaczowacz na gr. dwadziescia; a them sposobem przydzie zan zlotich dziewiecdziesiat y dziewiec y gr. dziesiec.

Dan barania: biorano thesz tam barani od thich, ktorzi owcze maia, alie ym tho odpuszczono po thym, iako ym bily tatarowie pobraly pliony; y do tich czassow nicz nie brano, a pothym moze tho przyszcz wszythko ad pristinum statum.

Powinnoscz: czysz mieszczenie y przedmieszczenie, okrom wolnich als swobodnich, powinny pomagacz do zamku, budowacz, quoties opus fuerit; k themu dwa dni oracz, dwa dni kossicz, dwa dny zac z w rok, dwa dny grabycz, y na tloke powinni, kiedi ich prossa.

Summa wszithkich pozitkow z miasteczka Chmielnika, zamkowi przichodzaczich, czyny zlotich steristha siedmdziesiat y dwa, y gr. dziewieethnascie, y drobnych sterzy.

Okrom powołowscizni, ktora w sziodmem roku dawaia, przedmieszczenie, y czy, ktorzi bidlo chowaia, od ktorzych dostawa sie wolow, czassu wibierania, citra ultra szto i czterdziesci, s ktorich kazdego szaczuiacz za zlotich czteri, uczini, szosta czesz na yeden rok wyrachowana, zlotich 93, gr. 5.

Winnikowcze wiesz. W they wschy kmiecie na then czasz pocziesnich trzidziescy y trzey; kosdy s nich placzi czinszu dorocznego po gr. dwadziescia y sescz i po dwa selagi, owsza po

sesczy trzeciinnikow miari zamkowej wierzchowathey; kasdi trzeciinnik valoris gr. pyecz; podymnego kasdi po gr. dwa; kur po dwoyigu, valor. gr. ieden, jaiecz po dziesziaczy, valoris denar. sescz. Ktorich imiona sza the: Klimko, Hawdei, Iwasko Olexin, Sawka Malisz, Supron, Syenko Onopczicz, Hrisko, Jarmak, Petrasz, Iwasko Jurkow, Luczka, Chwedor Charchanow, Hrinecz Jurkow, Thrusz, Andrusko, Charko Laskow, Hriniecz Hirzin, Heydia, Iwan Laskowicz, Chwedor Kononow, Jaczko, Steczko Kanonow, Kunasz, Horusko, Iwasko Laskow, Wolosz, Prokopiecz, Pawlik, Jakow Czarenko, Hrinko, Hirka, Sussicha.

Summa czinszu pienieznego od kmieczy poczieznych y s podimnim czyni zlotich thrzidzieszi y ieden y gr: sescznasczie. Za kuri y za iaicza zloty ieden y groszy szesnasczie. Owsza trzeciinnikow stho dziewieczdziesiath y oszm; a ysz tham chocia ze miara wielka, alie niepoplathne zboze; a wsakosz wedlie targu, na on czas bedaczego, kladzye szie trzeciinnik ieden za gr. piecz; tho ucziny zlotich thrzidzieszi y thrzy.

Summa. A tak wszitko, wespolek zgromadziwszy od przerzeczonych kmieczy, uczini zlotich sesczdzieszat y sescz.

Vrocny drudzi kmieczie. Przetho ysz zubożely sza, wolny od robothy y od dany owsza, alie za tho daya czinszu urocznego po zlotich dwa y podimnego po gr. dwa. A takowich iest sescz: Jaresko, Anton, Szienko Czarenko, Steczko Jurkow, Chwedor Jafferko, Procop.

Summa od kmieczy urocznych czinszu s podim. czyni zlotich dwanasczie y gr. dwanasczie.

Swobodni, alias ktorzy ieszcze, any czinszu zadnego nie daya, any thesz robya, tylko podimnego daya po gr. dwa: Lechno, Andrusko, Waszyl Wataman, Waszil Czarewicz, Braiko, Żarka popadia, Jurowa wdowa, Martinicha wdowa, Sussicha wdowa,—czy maia po roku iednemu swobodi; Dimithko ma trzi liatha swobodi.

Summa podimnego od swobodnych czyni groszy dwadzieszia y dwa.

Sluskowie, ktorzy zadnego podathku nie daya, any tesz robya, chiba sluzo, albo iada, gdzie y kolwie kaza: Wataman, Ilko, Dzula, Studenik, Dziesiethnik, Chwedor Mlinarz, Oliplir Mlinarz.

Karczmarz Thymko dawa lissow piecz, valoris kasdy po groszy dwadzieszcia y czteri; tho uczini zlotych sterzy.

Dan pszczelna. Tham ze ktorzy pszcoli maya, biora od nich dzieszathi pien s pszcolamy na kasdi rok; ktorei dzieszecziny dostalo sie na rok nineiszy pnyow dwadzieszcia; saczuyacz kasdi pien za gr. dwadzieszcia, tho ucziny zlotich trzinascie y gr. dziesiecz.

Dan barania. Thamze ktorzy owcze maia, dawaya od nich dwudziestego barana; ktorei dwudzieszczischny sie dostalo na rok ninieiszy baranow trzidziesczy y ieden; szaczuyacz kasdego barana za groszi dwanascie, tho uczini zlotich dwanascie i gr. dwanascie.

Dan wieprzowa. Thamze ktorzi chowaya swinye, albo wieprze, dawaya od nich wieprza dziesiatego; a gdi zeru niemasz, thedy dawaya dwudziestego wieprza. Ktorich wieprzow sie dostalo roku nynieyszego dwadzieszcia y ieden; kasdego saczuyacz po jednemu zlothemu, tho uczini zlotich dwadzieszcia y ieden.

Powolowsczizna. Thamze powolowsczizne w syodnim roku: als gospodarz kasdy wola iednego, albo krowe, albo czo bendzie miał na oborze, dawa, ktore od nich brano; anno dom. 1564 dostalo sie wolow thrzidziesczy y thrzy; kasdy valoris za zlotich stherzy, tho ucziny zlotich sto trzydziesczy y dwa, a wirachowawszy sostha czesz na ieden rok, thedi ucziny na ieden rok zlotich dwadzieszcia y dwa.

Summa wsytkich pozythkow z Winnikowiecz czyni zlotich sto pieczdziesziath y ieden y groszy dwadzieszcia y szesz.

Dubowa wiesz. W they wszy kmieczy poczrieglich na ten czas iesth oszm; kazdy s nich placzy czinszu dorocznego po gr. trzynascie y po selegu; owsza po dwa trzecinniki, valoris gr. 10 za oba; podimnego po gr. dwa; kur po dwoigu, valoris gr. ieden;

jaiecz po dziesziaczy, valoris denar. sescz. Hrethczicha, Lusznychy, Woynyczka, Szawka, Roman, Szienko Michnow, Arthim, Kusnierz.

Czynszu s podimnym od poczieznich kmieczy czyni zlotich sterzy y groszi dwa y drobnych pieniedzy dwanasczie; summa za kuri y za iaicza czyny groszi dziesiecz y dwa selagi. Owsza trzeciinnikow sescznasczie; kazdi wedluk targu szaczuyacz po gr. piecz, tho ucziny zlotich dwa y groszy dwadzieszcia. A tak wszitko uczini zlotich siedm, gr. 3, denar. sescz.

Swobodni, ktorzy nicz nye robia, tilko daia czinszu dorocznego po gr. dwadzieszcia y sescz, y dwa selagi; alie po trzech liath maya robicz y dawacz to, czo y superiores: Tichuo, Lazor, Wasko Klimasko, Buhay, Chwedor Liszniszin, Spiczer.

Summa od swobodnych czyny zlotich piecz y groszi dziesiecz.

Drudzi swobodni, ktorzi nowo osziedly, thylko daya podimnego po gr. dwa, owsza po jednemu trzeciinnikowi, valoris gr. piecz: Serbka wdowa, Stoyczicha: obie dwie ubogie; Demko, Waszil Lysnicz, Mikitha, Iwan Horilko; czi maya po roku jednemu swobodi. Iwachno Woynczin ma trzy liatha swobodi.

Summa od swobodnich: podimnia groszi sternasczie, owsza trzeciinnikow siedm; kasdy valoris za groszi piecz, tho ucziny wszythko zlotich jeden groszy dziewietnasczie.

Sluskowie dwa, ktorzy nicz nie daya, thilko sluzay y yada, gdzie ym kaza: wattaman y dziesziathnik.

Dan barania. Tamze ktorzy maya owcze, dawaya od nich barana dwudziestego, ktorzy dwudzieszcziszny dostalo sie na rok niniejszy baranow piecz; kazdi valoris za gr. dwanasczie; tho ucziny zlotich dwa.

Dan pszczelna. Tamze przepissu ałs dziesiecziny pszczelney dostalo sie na rok nyuicyszy pniow iedenasczie; kazdi pien valoris gr. dwadzieszcia, tho ucziny zlotich siedm i gr. dziesiecz.

Dan wieprzowa. Tamze ktorzy swinie, wieprze chowaya, dawaya od nich, gdi zer iesth, dziesziathego wieprza; a gdy zeru

niemacz, dwudziestego wieprza daia; ktorich sie dostalo roku ni-
niejszego wieprzow piecz; kazdy valoris zlothy ieden, bendzie zlo-
tich piecz.

Powolowsczizna. Tamze powolowscziszne, tho iesth kasdi gospodarz siodmego roku wola iednego, albo krowe, albo czo bendzie na oborze mial, dawa roku siodmego, ktore od nych brano. Anno domini 1564, dostalo sie wolow sternasczie; kazdi valoris za zlotich czteri; tho ucziny zlotich piacdziesziath y sescz; a wirachowawszy szostha czescz na ieden rok, tho ucziny zlotich dziewiacz i gr. dzieszecz.

Summa wszitkich pozitkow ze wszy Dubowej czini zlotich thrzidziesci y siedm y gr. dwadzieszcia y dwa i szelak.

Kulikow wiesz. W niey kmieczy pocziesnich piethnasczie; kazdy s nich placzy czinszu dorocznego po gr. dwanasczie, podimnego po gr. dwa, owsza po dwa trzecziinniki, valoris kazdi po gr. piecz, kur po dwoigu, valoris gr. ieden, iaiecz po dziesziaczy valoris denar. sescz: Roman, Kozak, Lichwar, Pawel, Manko, Abram, Waszyntha, Priwiedon, Prokuda, Nestor, Radko, Musziew Moskal, Chweder, Sokothucha, Stepaniecz.

Summa czinszu y s podimnym od pocziecznikow czini zlotich sziedm; za kuri y za iaicza czini gr. dwadzieszcia; owsza trzecziinnikow trzidziesci, kazdy valoris gr. piecz, tho ucziny zlotich piecz.

Uroczny kmiecz ieden, rzeczony Madro, dawa w rok czinszu zlothy ieden.

Swobodni, ktorzi nowo osiedly, nicz nie daya, tilko podimnego po gr. dwa; a maia swobodi do liath sterzech; sza czy: Iwaszko Androskow, Jusziew, Chwedor Paruska, Pupyuko Iwaszitha.

Summa czini groszi oszm.

Tamze wattaman, wolien od wszitkiego, respektu seruitiorum, ktore cziny do zamku.

Dan pszczelna. Tamze od pasiecznikow przepiszu ałs dzieszecziny pszczelney dostalo sie na rok nywieyszy pnyow dwadzieszcia

y czteri; kazdi pyen valoris gr. dwadzieszczya, tho uczyny zlotich sescznasczie.

Dan barania. Thamze ktorzi owcze maya, dawa dwudziestego barana; ktorey sie dostalo roku ninieyszego baranow piecz; kazdi valoris za groszi dwanasczie, tho uczyny zlotich dwa.

Dan wieprzowa. Ktorzy swinie albo wieprze chowa, gdy zer iesth, dawa dzyesziatego wieprza; a gdi zeru niemasz, thedy dwudziestego wieprza; ktorich sie dostalo roku ninieyszego oszm; kazdi valoris zloti ieden; cziny zlotich oszm.

Powolowsczizna. Powolowsczizne kazdi dawa gospodarz w siodmim roku wola albo ialowicze dobra, albo czo kolwiek ma na oborze; kthora od nich wibierano anno dni 1564; dostalo sie wollow piathnasczie; kazdego szaczuyacz za zlotich sterzy, tho uczini zlotich szesczdziesiath. A wyrachowawszy szostha czescz na ieden rok, ucziny zlotich dziesiecz.

Summa wszithkich požitkow s Kulikowa czini zlotich czteridziesczy y oszm y groszi dwadzieszcza y oszm.

Tribuchowcze wiesz. W nei kmieczy poczieznich iesth dziesiecz, ktorzi placza czinszu dorocznego po gr. trzydzieseci; podimnego—po gr. dwa; owsza—po szesczi trzeciinnikow, valoris kazdi za groszi piecz; kur podwoigu, valor. gr. ieden; iaiecz po dziesiaczy, valor. denar. sescz. Steczko Hriczkowicz, Olexa Haszyn, Denisz, Marko, Maslo, Maxim, Steczko Proskurnik, Iaczko, Mychailo, Iakym, thiwon, wolny racione servitorum.

Czinszu od kmieczy poczieznich y s podimnym czini zlotich dziesiecz y gr. dwadzieszcza. Summa za kuri y za iaicza czini gr. trzinasczie y seliag. Owsza trzeciinnikow szesczdziesiath, kazdi valoris za groszi piecz, tho ucziny zlotich dziesiecz.

Swobodny, ktorzy nowo osziedly, daya podimnego po gr. dwa kaszdi, a nycz wieczy: Andrusko, Olechno, Mikitha maya po trzy liata swobodi, a Klimko ma szescz liath swobodi.

Nad tho spustoszało ych dwadzieścia y piecz, ktorzy do Lytwy na szwa wolia posly. Summa czyny groszi oszm.

Sluska ieden, ktori nicz nie daie respectu servitiorum, Olexa Czarenko.

Dan pszczelna. Thamze od pasiecznikow przepisu als dziesięcziny pszczelney na rok ninieyszy dostalo sie pniow dwadzieścia y siedm; kazdi pien szaczuyacz za gr. dwadzieścia, tho ucziny zlotich oszmnascie.

Dan barania. Thamze ktorzy chowaya owcze, dawaya dwudziestego barana; kthorich sie na rok ninieyszy dostalo baran ieden, valoris groszi dwanascie.

Dan wieprzowa. Ktorzi swinie chowaya, gdy zer iesth, dawaya od nich dziesiathego wieprza; a gdi nie masz zeru, thedi dwudziestego; na rok nynieyszy dostalo sie wieprzow thrzy; cziny za nie zlotich trzy.

Powolowsczizna. Powolowsczizne tez dawaia w sziodnym roku; yako y w ynszych wsziach, the od nich wiberano anno domini 1564; ktoirei dostalo sie wolow iedenascie; kazdego saczuyacz za zlotich sterzy, tho uczini zlotich czterdzieszy szteri. A tak wyrachowawszy szostha czesz na ieden rok, uczini zlotich sziedm y grosz dziesiecz.

Summa wsithkich požitkow s Tribuchowiecz czini zlotich pieczdziesziath y gr. thrzy y seliak.

Jowcze wiesz. W niey kmieszy poczieznich iesth na then czas dwadzieścia; kazdi s nich czinszu dprocznego placza po gr. thrzidzieszy; owsza—po seszczy trzecinnikow, valor. kazdi za gr. piecz, podimnego—po gr. dwa; kur—po dwoigu, valor. gr. ieden; iaiecz—po dziesiaczy, valoris denar. sescz. Ktorich the sza imiona: Wasko Korpacz, Waszil Chomin, Jusko, Ihnat, Lawrin Wariwodzicz, Mylasz Myszko, Lawrin Miszko, Horon Miczkow, Olexa Preyma, Andrusko, Iwachno Maximko, Ierema, Chwedor Maximko, Stepan,

Misz, Waszylko Juskowicz, Michailo, Wolosz Panthelion, Danifa, Chwedko Pantelion.

Nad tho Kyrilo Chraczko, ysz zubozał, yesth swobodny od robothy y od dani owsza, thilko dawa czinszu dorocznego gr. sescznasczie.

Summa od poczieznich czini: czinsu s podimnim zlotich dwadzieszcia y yeden, y gr. dziesiecz; za kuri i za iaicza czini gr. dwadzieszcia y sescz y dwa seliagi; owsza trzecznikow sto y dwadzieszcia, valor. každy za groszi piecz, tho cziny zlotich dwadzieszcia; od zubożalego kmiecza czini gr. sesnasczie.

Swobodni, thamże, ktorzy tylko podimnego dawaya po gr. dwa: Ostapko, dwa roki swobodi; Lawrin Balenski, dwa roki swobody; Żadan, rok swobodi; Zacharka, Iwasenie, po roku maya swobodi; Petrik Olexin, Szienko Kuzmienie, Kurilo, po dwu liath swobodi maya; Petro Dancziszin liath sescz ma swobodi.

Summa czini podimnego od swobodnich groszi oszmnasczie.

Dan pszczelna. Thamże na rok ninieyszy dziesiecziny pszczelney dostalo sie pniow czterdzieczy y piecz; každy pyen saczuyacz na gr. dwadzieszcia, tho wsitko uczini zlotich thrzidzieczy.

Dan barania. Ktorzi owcze maia, daia od nich dwudziestego barana; ktorich sie na rok ninieyszy dostalo baranow dziewiecz; každy valor za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich thrzy y gr. oszmnasczie.

Dan wieprzowa. Ktorzy thez swinie chowaya, gdy zer iest, dawaia wieprza dziesiatego; a gdy zeru niemasz, thedy dwudziestego; ktorich roku ninieyszego dostalo sie wieprzow siedmnasczie; každy szaczuyacz za zloti ieden, tho uczini zlotich siedmnasczie.

Powolowszczizna. Powolowszczizne, yako y w ynszych wsziach, siedmego roku daya každy gospodarz, ktora od nich brano anno domini 1564; ktorei dostalo sie wolow dwadzieszcia; každy woł valor. za zlotich czterzi, tho uczini zlotich oszndziesiath. A wira-chowawszy szostha czesz na ieden rok, thedy tho ucziny zlotich thrzinasczie y gr. dziesiecz.

Sluszkowie nycz nye dawaya, ani robya, thilko sluz̄a, albo yada, gdzie ym kaza.

Kowal robi, czo trzeba, do mlina. Lopathka, Oblag, Brathko, Bochdas dziesiatnik, J̄acob, Mielnik, Koseczyuk, Iwasko Kusnirz; Kurilo, Pawlik, sewczy.

Karczmarz daye czinszu dorocznego s karczmy zlotich piecz.

Summa wsitkich požitkow z Jowiecz cziny zlotich sto y dwanascie y gr. oszm y seliagow dwa.

Czudinowcze wiesz. W they wszy kmieczy poczieznich iesth na then czas oszm, s ktorich kaźdi z nich placzi czinszu dorocznego po gr. trzinascie y po selagu; podimnego—po gr. dwa; owsza—po dwa trzecinniki, valor. kaźdi za groszi piecz; kur—po dwoigu, valor. gr. ieden; iaiecz—po dziesziaczy, valor. denar. szescz. Na then czas sza czy: Iwanko Lysky, Żaszko, Iwaszko, Oliszei, Denisz, Petrasz, Nescziak, Andreyko, Iwanko Bobr dawa czinszu dorocznego zlothy ieden y gr. oszmnascie.

Summa od poczieznich czinszu s podimnim od poczieznich cziny zlotich sterzi, y gr. dwa, y sel. 12.

Za kury y za iaicza czini gr. dziesiecz y dwa seliagi; owsza trzecinnikow sesznascie, tho ucziny zlotich dwa y gr. dwadzieszczi. Od urocznego kmieczia czini zlothy ieden y gr. oszmnascie.

Swobodny, ktorzy sza wolny od wszelkiei daniny y od roboth acz do trzech liath, thilko podimnego po gr. dwa daia: Iwanko Kozulenko, Shusz, Lechno, Diczko, Kyziel Lytwan, Chwedor Kozulenko, Harasenie. Uczini od nich podimnego gr. sternascie.

Wattaman wolien od wszythkiego, respectu servitorum.

Dan pszczelna. Thamże dziesieczini pszczelnei na rok ninieyszty dostalo sie pnyow dwa; kaźdi saczuiacz na gr. dwadzieszczi, ucziny zloti ieden i gr. dziesiecz.

Dan barania. Ktorzi owcze chowaya, dawaya dwudziestego barana; ktorich baranow na rok ninieyszty dostalo sie baran ieden valoris gr. dwanascie.

Powolowsczizna. Powolowsczizne, yako y w inszych wsziach, w sziodmim roku dawaia každi gospodarz wola iednego albo ialowicze dobra, albo czo ma na oborze; ktora od nich wibierano anno domini 1564; ktorei dostalo szie wolow dziesiecz; kasdego wola sa- czuyacz po zlotich czterech, tho ucziny zlotich sterzidziesczy. A wirachowawszy sostha czesz na ieden rok, thedi tho ucziny zlo- tich szesz y groszi dwadzieszcia.

Dan wieprzowa. Ktorzy thesz swinie chowaia, gdy zer iesth, dawaia wieprza dziesiatego; a gdi zeru nie masz, thedy dwudzie- stego; ktorich sie dostalo roku ninieyszego dwa wieprza; každego saczuiacz za zloty ieden, tho ucziny zlotich dwa.

Summa wsythkich požitkow s Czudinowicz cziny zlotich dzie- wiethnasczi i gr. sziedmnasczie y seliag.

Buchni wiesz. The wiesz pan Strusz, starosta Chmielniczki, dal dzierzecz na then czas nyeyakiemu sluzebnikowi swemu; w ktorey uczynyl sobie folwark dla žiwnosczy, y na tho chowa sobie plug wolow, bo ludzie robothny zაციонгуia do zamku; ktorich iesth sesz; ktorzi nie dawaia nicz wieczey za wszitek czinz doroczny, thylko po sesczi trzeciinnikow owsza, valoris kasdi po gr. piecz; podymnego—po gr. dwa; kur—po dwoigu, valoris gr. ieden; iaiecz—po dziesiaczy, valor. denar. sesz. Ktorich tha sza imiona: Chwedor, Radol, Lesko, Onopko, Mondia, Iwasko.

Summa podimnego, za owiecz, za kuri, za iaicza, tho uczini zlotich sesz y gr. dwadzieszcia.

Swobodni, kthorzy nycz nie dawaya, tylko podimnego po gr. dwa: Wlath, Naum, Szenko, Olichwier, Iwan. Czy wsyczci maya swobodi do trzech liath.

Cziny podimnego od nych gr. dziesiecz.

Wattaman wolen od wsysthkiego, respectu servitorum.

Przypadle požitki z Buchniow. Thei wszy ludzie, iako y z ynszych, powinny dawacz psczelna dan y dziesieczine z owiecz y swiny, y tak že powolowsczizne, zwieczaiem onei krayni. Alie isz

ya bylo nyedawno thatarowie zburzily, przetosz w niei ludzie ies-
czie nye zapomogli w bidla, any w ynsze rzeczy. A wszakoż do-
stawało sie od nich w sziodmem roku wolow dwanaszcie, kaźdi
valor. ut supra, czo uczini, wyrachowawszi szosta czesz na rok
yeden, zlotich 6.

Summa požitkow na then czas z Buchnow przychodzacich
zlotich trzinaszcie.

Zwinohowcze wiesz. The wiesz dal pan Strusz, starosta
Chmielniczki, na ten czas dzierzecz panu Brzezinskiemu, podsta-
roszczemu swemu; w ktorei iest ludzie poczieglich siedm, daia
czinszu dorocznego po gr. dziesiaczi; podimnego—po gr. dwa; owsza—
po sesczy trzeciinnikow, valor. kaźdi groszi piecz; kur—po dwoigu,
valor. gr. ieden; iaiecz—po dziesziaczy, valor. denar. sesz. Procop,
Martin, Hisko, Lawrin, Panko, Hriniecz, Maniecz.

Czinszu s podimnim od siedmi poczieznikow czini zlotich dwa
y groszi dwadzieszcia y czterzi; za kuri y za iaicza cziny gr. dzie-
wicz y seliag ieden; owsza trzeciinnikow stherdziescy y dwa, valor.
ut supra, tho uczini zlotich siedm.

Swobodni kmiecie y zubożely thilko yedno dawaia podimnego
po gr. dwa: Klimko, Luczka, Maczko Mazur, maya do trzech
liath swobodi.

Czini od nich podimnego gr. sesz.

Dan pszelna. Thanże dziesiecziny pszelnei na rok ninieiszy
dostalo sie pniow czteri; kaźdy pien szaczuiacz za gr. dwadzieszcia,
tho ucziny zlotich dwa y gr. dwadzieszcia.

Dan barania. Ktho ma owcze, dawa dwudziestego barana od
nich; alie ych terasz zaden niema.

Dan wieprzowa. Kthorzy swinie chowaya, gdi zer iest, dawaia,
cd nich dziesiatego wieprza; a gdi nie masz zeru, thedi dwudzie-
stego; na rok nynieiszy dostal sie wieprz ieden, valor. zloty
yeden.

Powolowsczizna. Powolowsczizne tesz dawaia w siodmym roku, iako y w inszych wsziach; the od nich wibierano anno domini 1564; ktorey dostalo sie wolow siedm; szaczuyacz każdego za zlotich czteri, tho uczini zlotich dwadzieszcia y oszm. A tak wirachowawszy szosta czesz na ieden rok, ucziny zlotich czteri y gr. dwadzieszcia.

Thamże stawek maly, na ziwnoscz.

Tamże folwarczek ma, w ktorim na rok minieiszy, przezly urodzai roku szuchego, bylo urodzayu: żytha kop dwadzieszcia y yedna, psenicze kop dziesiecz, owsza kop piethnascie, syana wozow 15. A wsakosz iest rzecz prawdziwa, isz ynszych liath biwalo tam zboża wszytkiego liepiei, nisz pulthorasta kop, thak że y sziano bywa dobrze wiecei; alie isz tam zboża malo przedawaya na targu, then tez dzierzawcza tho sobie na ziwnoscz obracza, i iusz byl wimloczil wszytko zboże; przethosz telko sie thu kopa szaczuya, wedluk sprawy liuczkiei, każda za groszy dziesiecz, a siana wosz każdy za groszi trzy, tho wszithko ucziny zlotich szeznascie, y gr. dwadzieszcia y piecz.

Summa wszitkich požitkow z Zwinochowczow na then czas ucziny zlotich trzidziesci i pyecz, i gr. czternascie, den. 6.

Stawi thego starostwa. Stawow dwa w Winnikowczach; s nich iednego spustha zapprzedawaia, gdi trzy liatha winidą, za zlotich sto; a drugiego stawu za zlotich sesczdzyesziath; a thak wirachowawszy na rok ieden trzeczia czesz, uczunya zlotich pieczdziesziath y trzy y gr. dziesiecz. Staw jeden w Jowczu predaia za zlotich trzysta; a tak na ieden rok trzeczia czesz wirachowawszy, ucziny zlotich sto. Staw pod zamkiem na rzeczce Bochu, ktorego nie spuszczayą dla mlynow; a tesz s niego pan starosta ziwnoscz ma. Iest y inszych stawkow kylka y moglo bi ych dosicz bycz, malych y wielkich, gdi by pan Bog pokoju użiczil swoego.

Summa że trzech stawow spusthnych uczini na ieden rok zlotich pulthorasta, y trzy zlothe, y gr. dziesiecz.

Młyny tego starostwa. Z młyna Chmielnickiego na rok niniejszy wmiaru dostalose zitha trzeciinnikow sto y siedmdzie-
siath; psenicze trzeciinnikow trzidziesczy; jagiel trzeczin. dwadzies-
czia; słodu trzeczin. dwiesczie. Z dwu mlinow Wynnioskich na
rok niniejszy wmiaru dostalose zytha trzeczin. dwadziesczia; pse-
nicze trzeczin. dziesiecz; jagiel trzeczin. piethnasczie; słodu trze-
czin. iedennasczie. Z mlinow Jowieczkich na rok niniejszy wmiaru
dostalo sie zitha trzeciinnikow iedennasczie; psenisze trzeciinnikow
dwa; jagiel trzeciinnikow ieden; słodu trzeciinnikow siedm.

Summa wszisthkiego wmiaru s mlinow przerzeczonych zitha
trzeciinnikow dwiesczie i ieden; psenicze trzeciinnikow sterdziesczy
y dwa; jagiel trzeciinnikow trzidziesczy y sescz; słodu trzeciinni-
kow dwiesczie y oszmnasczie.

Aczkołwek tak sprawe dawano zamku, ze sie tho wsythko ob-
rocziło na potrzebe zamkowa, zwłascza w ten rok nieurodzaini,
a wszakosz obyeczaiem yusz zwiklim w ynszych starostwach, sza-
czuya sie thu kazde zboze, wedluk targu pospolitego, tho iesth:
zitha trzeciinnik kazdi za gr. dziesiecz; psenyce trzeciinnik kazdi
za gr. dwanasczie; słodu kazdi trzeciinnik za gr. dziewiecz; jagiel
trzeciinnik kazdi za gr. oszmnasczie. Tho wszystko ucziny złotych
stho siedmdziesianth y gr. dwadziesczia y stery.

Dan barania ze wszy ziemianskich, ktorich takze wibieraia,
yako y s zamkowich, barana dwudziestego.

Dostalo sie baranow: z Lissohorecz—sescz, s Czelenowczow—
jeden, z Owsziankowicz—osmnasczie, z Duminky—piencz, s Kozu-
chowa—dziesiecz, z Sadranikowczow—szescz

Summa ze wszy ziemianskich baranow dannich czterdziesczy
y szescz; kazdego zaczuiaz za groszi dwanasczie, tho ucziny zło-
tich osmnasczie.

Folwarky pod zamkiem. Tham około Chmielnika yesth polya
doszycz y grunthy barzo dobre; bilo by kedi oracz y siacz, kiedi bi

bilo czym sprawowacz, y iest kedy folwarkow y wszy przyczynycz, gdi bi pan Bog uziczicz pokoiu raczil. Alie zewsad tam na liudzy biedi dosicz: thatarowie ie czesto pobieraya, kozaczy z Wolinia takze pobieraia, i szamy y dobitek ych, Wolochowie takze k temu; y tho do oszadzienia liudzi panom starostom nie pomaga, ysz panowie lithewsczy zwabiaiacz liudzy na oszadzanie wszy nowich, w ktorich ym dawaya swobode do wsitkiego zlego; a zadnego czlowieka, ktori do nich uzieczcie, nie widadza, skad nie male skazenie dobr w onych kraynach; k temu y panowie zolnierze nie pomaga sie dobrze niecz liudziem ubogiem. A thak s tych przyczin trudno tam moga bycz dobrze naprawione pozytki, jeslisz zwierchnosc z a rzecz pospolita nie naidzie tego, yako bi sie zabiegalo y nieprzyaczielowy glownemn, y swowolnym wolinczom, y upornym panom pograniecznym w Lithwie. Acz iest przestrzenstwa y serokoszy doszcz, alie bez liudzy trudno pozithek winaliesz.

Folwark na then czas tilko ieden u Chmielnika pod zamkiem, w ktorem ninieyszego roku barzo szie malo zboza urodzilo przez suchocz czeszczya, a czeszczya przetho, ysz liudzi malo ma do roboty pan starosta; a ktemu ysz szie ym robycz nycheze. A thak nalozono: zytha—stogow ieden, psenicze—stogow dwa, jaczmienia—stogow dwa, owsza—stogow trzy, grochu—stogow ieden. Kthore ysz yusz bylo zmloczono, nie bylo czego probowacz. A thez tam nie barzo plathne zboze. A nie barzo tesz pysza wielie namlocza, bylie mieli czo yesz odednya do dnia. A wszakosz wedlie podobienstwa na kopi oszaczowacz moze, ktorich bylo zboza wsitkiego pospolitego na then rok osmseth kop trzidziesci i dwie; kazda szaczuiacz, wedlie ceny kraiu onego, za gr. szesz, uczyny za wszitko zboze zlotich szeszdziesiath y szesz, gr. dwanaszcie.

Obora. Wolow robotnich oszmnaszcie; krow doynich trzydziesci y trzy; byczkow dwuliethnich oszm; jalowek dwuliethnich dwie; stadnikow dwa; jalowek dwie; ozymczath dwadziesczia y szesz; swiny pospolitich trzydziesczy; owiecz pospolitich oszmdziesziath y iedna.

O szianozeciach. Thych tam wimieracz nie trzeba, any sie do nich ubiegacz, bilic mial kym kossicz a sprawowacz y wozicz mogli, koszycz kiedi by chezial; alie isz therasz malo ludzi do robotny pan starosta ma, y tho nie robotnych. A ktemu isz bely trawi wigorzaly tego roku, bo tam iednak ludzie trawi nie kosza, ktora by nye myala bycz wisza nisz za koliana; przethosz na then rok tylko bylo sziana siedm sterth, ktorego ysz tam nie przedawaya, trudno ie bylo szaczowacz; a thesz ludzie zeznawali, ze ye zolnirze swemy konmy pokarmily. A wszakosz nietrzeba tam sziana kupowacz panu starosczie, bo go za sprawa dobra mogł myecz, kossicz dlya bydla y dlya kony, by ich tez chezial chowacz wyelye.

Summa summarum wszithkich pozithkow starostwa Chmielnickiego czini na ten czas zlothich thissiacz pieczsseth czterdziesci i piecz, groszi dwadziescia i dwa, den. czteri.

Wszci, odesłe od starostwa Chmielnickiego, y wszci, ktore ni ktorzi sliachczicy sluzebni zaszadzali na pustiniach Chmielnickich y na pograniczu, thak ze thesz y wszci, ktore niedawno sza rozdane przez krola jego moseci pewnim panom y sliachcziczom polskym, ktore dzierza za przywileymy swoiemy, na Warszawskym szeymie okazowaniemy:

Lethinka wiesz. The dzierzy pan Mieleczki, starosta Grodzieczki, w ktorei ludzie poczieglich iest trzidzieszy y oszm; daia czinszu dorocznego po gr. czternasczie y po dwa selagi; owsza—po dwa trzecinnikow, valoris kazdy za gr. piecz; podimnego—po gr. dwa; kur—po dwoigu, valoris gr. ieden; jaiecz—po dziesiaczie, valoris denar. sescz. Ktorich imiona sza the: Martin Wakulicz, Iwanko Skoczko, Makidon, Lawrinecz, Lechno, Misko, Thimiecz, Chwedor, Kalennik, Kurilo Semerko, Iwasko, Sawka, Konon, Juchno, Petrasz, Iwasko, Stepan, Lawriniecz, Olexa, Miczko, Kurilo Teresczicz, Lawrin, Jacob, Maxim, Wasko, Bochdan, Chylko, Ziniecz, Hapon, Andrei, Luczka, Hriniecz, Iwaszina, Demko, Steczko, Michailo, Wlaszin, Lasko.

Summa czynszu s podimnim od poczieznych cziny zlotich dwadzieszcia y ieden, y gr. trzy, y seliag ieden; za kuri y za iaicza czini zloti ieden, gr. dwadzieszcia, denar. dwanasczie; owsza trzeciownikow siedmdziesiath y sescz, kazdi valor. gr. piecz,—tho ucziny zlotich dwanasczie, gr. dwadzieszcia.

Swobodny, ktorzy zadnego czynszu ieszczie nie daia, ktorich iest na ten czas osm, okrom watamana, podimnie dawai: Marko wattaman, Bakun dziesiatnik, Maczko Sluska, Stepan Sluska: wolny od wsytkiego, tilko podimnie dawai. Wasko—do trzech liath, Iwan—do sesczy liath, Kostiuk—do czterech liath. Kalenniczka wdowa, Marka wdowa: zubozały, tilko podimnego po gr. dwa placza.

Summa cziny podimnego od swobodnych gr. szesnasczie.

Karczmarz kozak daie w rok czynszu zlotich dwa.

Dan barania. Ktori owcze ma, daie dwudziestego barana; dostalo sie ich na rok nyniejszy baranow siedm; saczuiacz kazdego po gr. dwanasczie, ucziny zlotich dwa, y gr. dwadzieszcia y czterzy.

Dan wieprzowa. Ktorzy thesz swinie chowaya, gdi zer iest, dawai wieprza dziesiatego, a gdi zeru niemasz, tedy dwudziestego. Alie sie thego roku nycz nie dostalo.

Dan pszczelna. Thamze ludzie dawai dziesieczine od psziol, ktorei sie dostalo na rok niniejszy pniow piecz; kazdi saczuiacz pien za groszi dwadzieszcia, uczini zlotich trzy y gr. dziesiecz.

Powolowszczizna. Tham ze ludzie daia powolowszczizne roku siodmego, ktorei na then rok dostalo szie bylo, gdi ya wibierano, wolow dwadzieszcia, szaczuiacz kazdego woła za zlotich sterzi, uczini na ieden rok, wirachowawszy szosta czescz, zlotich trzinaszczie y gr. dziesiecz. Thamze stawek maly niespusthny, tilko dla mli nika zostawiono, ktori tesz mali pozithek cziny, poniewacz przesicha. A wsakosz pierwei czynyl arenda zlotich dwa na kazdi rok.

Summa wsitkich pozitkow z Lietinki cziny zlotich pieczdziesiath y dziewiecz i gr. szternasczie.

Markusowsze wiesz. Thak iako ukazano prziviley na sey mie Warszawskym na the wiesz y dano na revisia, iesly na pustini

tha wiesz zasziadla, thedy szie z ogladania panow rewisorow nalazlo, isz tha wiesz sziedzi na tatarskym sliaku, w ktorei niemasz zadnego kmieczia, thilko szamy Joltuchowie mieskaya y szamy szobie na chlieb robia vedle moznoschy.

Ruszanowcze wiesz, thusz za zamkiem Chmielniczkiem. The wiesz dzierza piecz Kurilowskich bracia rodzeny, w ktorei yusz po sburzeniu Tatarskim in anno domini 1558 poszadzili znowu czterech czlowickow. Alie czinszu zadnego nye daia, y yeszcze maya wolnoscz hinc ad decursum piaczy liath. A czy sza: Pawel, Grzegorz, Josko, Olesko. A post expirationem libertatis beda takze powinny, iako i drugie wszy, ku starostwu naliezacze, wsitki pozithki y podatki dawacz. Sami tesz panowie aczkowiek tam mieskaia y folwarki maia, a wszakosz szamy swym dostathkiem na chlieb sobie robya, yako moga; paszieki tez maia swoje, et c. A sluzza zamkowi Chmielniczkiemu y na wszelka potrzebi s panem starosta iada.

Iwanowcze wiesz. Tha wiesz zaszadla yusz od sescidzie-siath liath, ktorza dzierza na then czas dwa cohaeredes, w ktorei maia osziadlich liudzy thrzinasczie. A sza czy: Andreyko, Ihnath kowal, Sawka, Mikitha, Kosczia, Chwedor, Michailo, Nestor, Supron, Iwan, Chwedor drugi, Pron, Waszyl; ktorzy nicz niedaia s tei przycziny, ysz przy graniczi nieprzyaczielskiei siedza. A przetho ie sobie maia, yako szassiadi. A wszakosz, respektu poddannosci, robia po iednemu dnyu w rok. A czy possessores villae prefatae robia swym dostatkciem na ziwnoscz sobie. Stawek tez maly maia na ziwnoscz.

Kumanowcze wiesz. The wiesz dzierza trzei cohaeredes, bracia rodzeny, ktora tez byly Tatarowie popalyly in anno domini 1558. W ktorei, po spustoszenyu, yuz znowu oszadilo liudzi sescz, ktorzi ieszcze maia wolnoscz od podatkow y od roboth hinc ad decursum piaczy liath, iesli szie w pokoyu osziedza, bo tha wiesz przy sliaku Tatarskym liezy. Thedi thasz powinnoscz na nych bedzie, yako y w zamkowych wsziach. Ktorich liudzi imiona sza the:

Stepan, Iwanko, Syesko, Jaczko, Iwasko, Iwan. Tam ze stawkow dwa malich na ziwnosc. Tamze kazdi s przerzeczonych braciey zossobna ma folwark swoy y czwarthy brath niedawno s niewoliej od Tatar wireczony wissedl. A wsakosz sami sobie na chlieb, iako moga, robya.

Horbowcze wiesz. Tha wiesz poczela sie szadzic na surowim korzenyu od siedmi liath. W ktorei liudzi oszadl dopiero siedm, ktorzi ieszcze maya wolnoscy ad decursum liath piaczi. Potym thesz powinnoysz, iako na ynszych zamkowych wsziach, będzie. Ktorich liudzi imiona sza the: Wanko, Casper, Tiniecz, Dimitr, Lawrin, Choma, Szawa. Tamze stawow malich dwa; yeden s nych ziwnosci moze nyeczoz dacz, alie drugi pusto liezy. Tamze Alexander Korothko z szynmy szwemy mieska y szamy sobie ziwnosci in sudore vultus sui szukaya.

Koczanowka wiesz. Tha wiesz na surowim korzeniu yesth zassadzona przez nieyakiogo Swamirowskiego Stanislaw, rzeczonogo Sliedi, dopiero od liath dwanasczie. Alie ysz ya bily Tatarowie in anno domini 1558 zburzili, przeto zaszie znowu poczela szie sadzic. W ktorey dopiero trzy kmicie, ktorzi zadnego podathku nie daia, any robia, poniewasz na woliej yeszcze siedza. A wsakosz, iesly sie osziedza, tasz powinnoysz będzie na nych, iako y we wsziach zamkowych. Imiona ich the sza: Hapon, Andrey, Supron. Tamze szam possessor tey wszy mieska, robiacz sam sobie na ziwnosc, yako nailiepy moze; y stawek sobie mali dopiero od dwu liath zastawil na zywnosc.

Kozuchow wiesz, albo **Niedzwiedziow**. Aczkowiek ta wiesz iest dawnego zassadzenia citra memoriam hominum, a wsakosz ysz ya byly Tatarowie, anno quo immediate supra, zburzyly, przetho sie znowu poczela oszadzacz; w ktorey yusz oszadlich kmiczi iesth thrzydziesczy, alie ieszcze nicz nie dawai, ysz wolnosci ieszcze nie wiszedzieli; alie post decursum annorum quatuor thasz powinnoysz na nich będzie, iako we wsziach zamkowych.

A wsakosz robya po piaczi dni w rok. Ktorich imiona sza the: Dimitr, Iwan, Iwan drugi, Jossip, Iwan trzeci, Stepan, Hawrilo, Stepan drugi, Wasko, Michno, Milko, Serben, Andrei, Issay, Ihnath, Iwan czwarty, Andrei drugi, Seliwon, Prissa wdowa, Hrin, Olechno, Herman, Huniewiczza, Ulanowska, Kowal, Iwan piathi, Wasko, Olesiey Kusnierz, Steczko, Iwan sosti. Thamze possessores certi, szami mieskaia, y szamy sobie na chlieb robia, wedle moznosczy swey, folguiacz liudzom przerzeczonym, aby sie nie rosbiezely. Tamze tesz maia trzy stawki małe na ziwnoscz y pasieki swoye maia.

Uhlow wiesz. Tha wiesz zasziadla na surowim korzenyu dopiero od liath circiter trzidziesczy i sescz. W ktorei liudzie a prima locatione w pokoyu hactenus siedza; ktorich iesth siedm; daia czinszu dorocznego po gr. trzinasczie; owsza—po trzy trzecinniki, abo gr. dwanasczie. Ktorich imiona the sza: Sawka, Lohin, Wasko, Passen, Daniło, Wasko, Dmitr. Czinszu czyny zlotich trzy i gr. ieden; owsza za dwadzieszcza y ieden trzeszinnikow czyny zlotich trzy i gr. piethnasczie.

Dan pszczelna. Thamze liudzie dawaia dziesziathe pszczoły; alie is ich nie maia na then czas, tylko ieden czlowiek, ktori dal od swoich pszczol dwie raczce (?) miodu, valoris obye za zlotich dwanasczie. Thamze stawkow dwa malich na zywnosc. Thamze Lawrin Bialokur dzierzawcza they wszy szam mieska, maiacz folwarczek, w ktorem szam sobie na chlieb, czeliadza szwa y bydlem swoyim wieczei, nyzli przerzeczonemy kmieczmy, roby. Pasieki thesz swoje ma y szianozeczci doszycz.

Summa z Uhlowa czyny zlotich osmnasczie, y gr. szescznasczie.

Czerlieniowcze. Tha wiesz poczelasie szadzycz na surowim korzeniu od sesczidziesiath lyath, citra vel ultra, y yesth a prima locatione hactenus w pokoiu. W ktorei iest kmieczy osziadlich dziewicz, ktorich imiona sza the: Olexa, Chwedor, Jacob, Jaczko, Marko, Chwedor, Jurko, Steczko. Czi daia czinszu dorocz-

nego po gr. trzinaszczie. Tho uczini zlotich trzy, y gr. dwadzieszcia i siedm. Czysz dawaia owsza po dwa trzecinniki, kazdi valoris gr. piecz., uczini zlotich thrzy. Thamze stawkow malich czteri na ziwnowocz. Thamze dzierzawczow tey wszy iest piecz, y kazdi sobie s nich zossobna na chlieb, wedle moznosci szwey, robi szam. Pasieki thesz swoje maia, y sianozeczi, liassow y pastwyk dossicz.

Sunma s Czerlieniewczow czini zlotich sescz y gr. dwadzieszcia y siedm.

Pełczinka wiesz. Lawrin Skoworoiczcz swym y braciei swei ymieniem opowiadal szie przed pani rewisormi, ysz ym pan Mieliczki, bedacz na on czasz starosta Chmielniczkiem, dał dwie dziedzinie puste: Pełczinke y Zberezna. A isz thesz sie s tem nie okazowały naseymie Warschawskim blisko przeslem, proszyl, aby ym tho na pothym ny skodzilo, chcycz sobie w thei rzeczy postapicz czaszu swego slusznie. W ktorey to pustiny yusz sobie postawily trzy domki y tamze mieskaia, robiacz sobie na chlieb, wedle moznoczy swey.

Kruthniow wiesz. Tha wiesz iesth w dzierzawie Jacoba Cziplowskiego, ktora iesth dawnego zassadzenia y zawsdi w pokoyu byla, w ktorey kmiecie osziadlich iesth siedm. A sza szy: Rachlia, Pawel, Kuzma, Kunasz, Chwedina, Hawrilo, Andrey. Czi daia owsza po iednemu trzecinniku, valoris gr. piecz,—tho ucziny zloti ieden, gr. piecz; żytha po iednemu trzecinniku, valor. gr. dziesiecz,—czini gr. siedmdziesiath. Dawaia tez kasdi s nich przedziwa po dziesiaczi garsczy, valor. gr. ieden,—tho uczini gr. siedm. Summa ucziny zlotich trzi y groszi 22. Thamze mlinek iest przesuszny, nie uczini pożytku do roku z wymiaru, yedno czteri trzecinniki zboza pospolytego,—cziny zloti ieden, gr. osmnasczie. A ku swei potrzebie pan Cziplowski mielye. Thamze folwark iest, w ktorim bylo urodzayu zboza, tho iesth: żytha kop dziewieczdziesiath, psenicze kop sesczdziesiath, jaczmienia kop sto, owsza kop sto, prossa kop pieczdziesiath, thatarki kop czterdziesczy, grochu stog ieden. Ktore gumno

liekko szaczowacz moze na zlotich dziewiaczdzesziath y dwa. Syanozeczi moze bicz nie malo, bo tho iesth dziedzina wielka, przestrona; polia ma ossobliwie urodziwie, na ktorich y traw y pastwiska dozycz; liassi tesz ma; pasieke thesz ma dobra pau Czielowski.

Summa sumar. s Kruthniowa cziny zlotich dziewieczdziesziath y siedm y gros. dziesiecz.

Kurilowcze wiesz nad rzeka Bochem. The wiesz dzierza Woroniczowie, vigore privilegy sui, in conventione Warschawien. exhibiti, w ktorey na then czasz kmieczi poczrieglich dwanaszcie; a sescz ich spustoszalo. Ktorich imiona the sza: Iwan, Mieleško, Borisz, Hriniecz, Makar, Martin, Dmitr, Tinopiey. Victor, Olieffier, Steczko, Żupan. Czi daia owsza po dwa trzecinniki. A gdi ym wolia winidzie, hinc post decursum trzech liath, benda dawacz po czteri trzecinniki, valor. kazdi za gr. piecz; tho uczini zlotich oszm. Stawkow malich dwa na ziwnosc. Mlinek tez do roku moze uczynycz pożytku zboza pospolithego trzecinnikow szescz; tho uczini zlotich dwa. Summa czini wszithkiego pożythku z mlinka y od kmieczi zlotich dziesiecz y gr. dwanaszcie. Folwark thamze maia, alie na chlieb szami szobie, wedle możnosci swey, robia.

O **Liewkowczach**, dziedzinie tych ze Woronyczow, w inszich kxieгах iesth fol. (не указано).

Summa s Kurilowskich czini zlotich dziesiecz, okrom folwarku.

Liszohorcze wiesz. The wiesz dzierza potomkowie nyeiakiego Waszila Strzekowicza, na ktora lysthy ukazowali w Warschawie, na pieczdziesziath grziewien, na pustinia Winnikowieczkiei wszy Lissochorzach zapyssanich, w ktorei wszy iest na ten czasz ludzy poczrieglich czterdziesczy y dwa, ktorzi aczkowiek sza dawnego zassadzenya, nie daya pożythku zadnego. Thylko robya pewne dny, tho iest dwa dni zna, dwa dny orża y kossa. A wsakosz sie ych spraga kilka na ieden plug, woza po szesczy kop zboza s polia do gumna. Dawaya thesz i dziesiathe pszioli, ktorich sie dostawa

dzierzawczom, citra vel ultra, pnyow dwadzieszcia, kazdi pien valoris gr. dwadzieszcia,—tho uczyny zlotich trzinasczie y gr. dziesiecz. Podimne y dan barania dawaia na zamek Chmielniczki, o czym sie yusz napissalo wissey, y kylka dny w rok winny do zamku robicz. Ktorich imiona sza the: Haniecz, Iwasko, Hostilo, Supron, Ihnath, Tarasz, Bochdan, Andrusko, Kurilo, Danko, Lasko, Ostapko, Lawrin, Stepan, Roman, Chwedorecz, Oszanka, Waszyl, Jachno, Steczko, Kozak, Lechno, Lawrin, Iwan, Koszcza, Jarmak, Masko, Iwan Dmitrina, Brodsko, Jaczko, Stepaniecz, Dachno, Chwedor, Jeremyey, Procopiecz, Iwan, Borisz, Bochdaniecz, Duma, Sawka, Herman. Tham ze stawkow malich trzy na ziwnosc. A ysz tei wszy sza trzei possessores, przetho kazdi s nich sobie folwarczek swoy ma. A wszakosz nycz wienczey nie urabia chlieba, iedno na ziwnosc, wedle pracyei y pilnosczy swei. Maia tez y pasieki swoye y sianożeczy dosycz, bo tho iest dziedzina przestrona. Dawaiä thesz kmieczye w siodnym roku powolowsczizne dzierzawczom swoym, ktorich przidzie od nich wolow 42, kazdi valor. za zlotich 4. A wirachowawszi szosta czesz na ieden rok, tho uczni zlotich dwadzieszcia y oszm.

Summa s Liszohorecz czini zlotich czterdziesci y ieden, gros. dziesiecz, oprócz folwarkow, ktore dzierzawczy maia.

Huminoze, albo Iwaskowoze. The wiesz dzierza Humie-nieczci, dwa bracia rodzony, nierosdzielny; ktora bili tatarowie in anno domini 1558 popalily. A wszakosz snowu iusz w nyey oszadzili na them ze gruncie, ktori iesth dawnego (citra memoriam hominum) wykopania, ludzi oszm, ktorzi dawnego podatku nie daia, ponyewasz nowo siedly y ieszcze maya woliey do kilka lyath; thylko dwa dny robothi, wedle naznaczenya, pomagaya. Ktorich imiona the sza: Iwan, Chwedko, Szienko, Lawrin, Sawka, Hrisko, Iwan drugi, Chwedor. Czis ziemanie tamze w they wszy mieskaya, alie folwarki ubogie maya, thilko ziwnowsz, na ktora pracei swey y plynosczy przykladaia.

Niedzwiedowa wiesz. Tha wiesz poczela sie byla szadziec na surowem korzenyu dopiero od piaczinascie liath; koja ysz thesz byla przez tataru in anno domini 1558 zburzona, przetho znowu osziadlo czlowieka trzy, ktorzy ieszcze zadnego podatku nie daia przetho, isz maya wolia hinc do liath dziesziaczi. Imiona ich the sza: Jaczko, Kunasz, Iwan. Thamze iesth stawek małi na ziwnoscz, y mlinek dla potrebi swei ma dzierzawcza. Na chlieb tes sobie roby wedlie moznosci y pilnoszy swey.

Popruszna wiesz. Na the wiesz y na Niedzwiedowa, wsgore napissana, ukazowal przywileie Piotr Pegowski na obudwu po piaczdziesziath grziwien. A tak ta Popruszna, koja sie byla poczela szadziec in nova radice od liath dwudziestu, jesth zburzona eodem tempore, ut supra, a przetho y na ten czas pusto lieszy.

Zaszielowo wiesz. The wiesz poczal byl szadziec in nova radice niebosczik Zgierski, w ktorey yusz byl oszadzyl liudzi poczrieglich czterdziesczy, citra vel ultra. Alie in anno 1558, y iego szamego y kmieszcza wszythki pobrali tatarowie; ktorego gdi byla iego malzonka wikupila, zaszie byl znowu oszadzyl liudzy piethnascie, ktorzy ieszcze zadnego podathku nie daia, bo maya wolya, hinc ad decursum syedmi liath. A wszakosz, expirata libertate, benda powinny dawacz, yesly sie spokojem osziedza, owsza po dwa trzeczinniki, psenicze po pultrzeczinnika, pieniedzi po gr. trzinaszczie y po selagu. Insze rzeczi powinny beda zamkowy Chmielniczkemu, iako y drugie wszy ziemianskie powiathu Chmielniczkiego. A imiona ych the sza na ten czas: Jarmak, Sienko, Chwedor, Lukyan, Szienko, Usthyn, Mikitha, Petrasz, Iwan, Demko, Misko Bilous, Misko Saczenko, Demko, Wasko Siodelnik, Czaban. Thamze pani Zgierska ma folwarczek, czesczia dla bidla, czesczia dla ziwnosczy swey, na ktory praczey y plynoszy przykladacz muszi, chcely chlieb iescz, bo w them krayu liudzie mala pomocz robotamy panom swoym czinia; a szuadz yako y saszedzy s niemy mieskaya.

Przedziwniczka. W they wszy nie masz zadnego czlowika osiadlego. Chiba tam ze zbudowal Kierdanowsky domek, miasto folwarku, dla bidla, tam ze potrossze sieie zboza, y syanozeczy, kossy wieczei dla wichowania dobirthku, nysch dla chlieba.

Piotrowa laka y z ynszimy, w inszych kriegach napissano o nych fol. (не указано).

Ulanow myasteczko. Na ktorei na przeslim seymie Warszawskiem Maczedoniczikowie ukazowali przywiliei swoy, ktorym dano ym belo oszadzacz pustinia Ulanow, przy sliakie thatarskiem, nad potokiem Sinowoda. Then Ulanow liezy przy granicze Lithewskiej, maiacz granicze swoye s Czudniowska wloszcza, ku Ostrogu naliezacza, przy sliaku, ktorym tatarowie do przemierku sli; ktore miescze liezalo pusto przesz niemalo liath, iako o thym zeznawaly obiwatelye onych krain. Asz przerzeczony Maczedonczikowie, obaczyszi tam mieszcze niezle do oszadzenia wszy, bo znacz, ze tam zamek bywal, y waly dwa sza wielkie, mieszcze thez niemale obchodza blotha bagnisthe, uproszyli tho szobie, aby ym tam dopuszczono sie zbudowacz, y oszadzacz, naczo pothym y przywilici od jego kr. moszci otrzymali; alie, ysz oszadzeniu tam temu doszicz uczynycz nie mogli, bo ich tatarowie czesto nawiedzali, y kozaczy litewszy thesz ym wskuracz nie dali, przethosz jego moszcz pan s Zeniawi, woiewoda Ruski, dal przerzeczonym Maczedonczikom opatrze nye insse u Brzezan z maiethnosczy swoiey. A szam jego moszcz poczal tham zamek budowacz y miasteczko oszadzacz, w ktorym iesth na then czasz osiadlich liudzy szesczdiessiath y dziewicz. Alie ysz ym obieczano bilo dacz swobode kazdemu, wedluk zasiedzenia, do liath piaczinaszczie, przethosz sie wipisz kazdi iako dawno zasiadl. Kazdi s nich zasiadl od liath dwanaszczie: Iwan Drost, Holowka, Karaczisjeta, Hawrilo, Maximowietha, Ustian, Andrusko, Mathwiei Czilka. A czy trzy od liath kazdi s nich zasiedli dziesiaczy: Kruczenietha, Kunasz, Strach. A od liath diewiaczi zasiedli: Iszay, Hapon, Iwan Berezka. Od liath oszmi zasiedli:

Maliar Iwasko; Danilo, Iwaniecz, Hapon, Hesiutha, Chwedor woit, Musziei. Od liath sziedmy zasiedli: Jachno, Pawinta, Danilo Pinczuk. Od liath stereich zasiedli: Demko, Chrehor, Chwedko, Chwedor, Francisko. Od liath sesczy zasiedli: Jaczko, Dimitr, Radko, Jān Liach. Od liath trzech zasiedli: Klimko Puhacz, Makosz Liach, Stepan, Puszkarcz Brosina, Jacub, Stepaniecz, Ichnathko, Thysko, Luczik, Iwaniecz. Od liath dwu zasiedli: Romaniecz, Iwan Przisiega. Od roku zasiadly: Szawka, Procop, Chwedor Choienski, Waszyl, Ohoroni, Proczik, Panasz, Ostapko, Masko, Panasz, Olexa Tarasowicz, Andrei, Pawlyk, Olexiey wrothny, Simko, Iwan Szatuka, Petrik.

Przedmieszczenie za pothokiem Szinowoda od liath dwu poczeli szie sadzicz: Iwan Inochodecz, Makar Paniewski, Iwasko Dolo-teczki, Jurko, Iwan Bliznowoda, Zeniecz Zeliesko. Jeszcze ich nie postanowiono, po czemu benda mieli czynszu dawacz dorocznego; tylko na ten czas, ktori s nich ma pszioly, dawa dziesziathe: dostalo sie ich, anno presenti, pnyow dziewiethnasczie, kazdi valoris za gr. dwadzieszcza,—tho uczini zlotich dwanasczie, gr. dwadzieszcza.

Takze kto ma swinie, tedi ma dawacz gdi iesth zer, wieprza dziesziatego; a gdi zeru niemasz, dwudziestego; ktorich na rok ni-nieysz dostalo sie wieprzow oszm, kazdi valoris gr. trzidzieszczi.—tho czyny zlotich oszm.

Thak ze dzieszicczine od owiecz benda powinny dawacz, ktori ie bendzie myal.

Powolowsczizne thesz s nich rasz wszietho anno domini 1563; dostalo sie wolow dwadzieszcza, a ialowicz dwanasczie; szaczuyacz wola za zlotich czteri, a ialowicz za zlotich dwa, tho ucziny zlotich stho y czteri; wirachowawszy na rok ieden szostha czesz, tho ucziny zlotich sziedmnasczie y gr. dziesiecz.

Summa pozitkow na then czas Ulanowskich czyny zlotich thrzidzieszczy y oszm.

Folwark. Tham rol pomierzacz na then czas nie trzeba, bo orze, kedy kto chce y yako wielie moze, by yeno mial czym; a

rolie szał barzo dobre. A wszakosz na then czas napierwei urzednik jego moszei pana woiewodzin, dla swej ziwnosczy, sział throczę zboża, alie przez suchoscz roku malo pozal: bylo żytha kop sziedmdziesziath, jaczmienia kop thrzydzieszi, owsza kop piathdziesziath.

Stawkow dwa na pothoku Sinowodzie, alie blocziste, powiadaly liudzie, ze ich nygdy nie spuszczano.

Mlinik nowo sbudowany, alie w thym roku przez suchoscz malo myeliono w nym, bo pothok przesuszny. A wszakosz wimierzono sz niego żytha trzeciannikow dwanascie, kazdi valor. za gr. dziesiecz; uczini zlotich cztery.

Thamze za Ulanowem ku Lithewskiej graniczy szał pustynie, na ktorich pierwei wszy bywali y mogli by bycz za pokojem a za postanowieniem z Lithwa. Tho iesth: *Kozuchow, Lipathin, Taraskowcze, Podgorosna, Holowczincze*, ktorych pol uzywaia ku Ulanowu.

Summa z Ulanowa na then czas czini zlotich czterdzieszi y oszm, okrom folwarku ktori szał niesaczuye.

Pelczinka wiesz jus yest wisey napissana.

Литов. метр., кн. перенуеу В., № 12, л. 437—463.

XIII.

Люстрація Каменецкого староства 1565 г.

Capitaneatus Camieneczensis.

Miasto Kamieniecz liezi we dwu mil od granicze wołoskiej, ktore rzęka Smotricz miedzi skalami brzezisto szczokimy (sic) wkolo obchodzy.

Miasto Kamieniecz ma w szobie troiaki narod ludzki, troyaki obiczai prawa: Poliaczy autoritate preaeminent, a sadza szał prawem Maydemburskym; Rusz prawem y zwiczaiem ruskym sadza szał y woitha swego maya; Ormianie—obiczaiem armenskym y woitha tez.

swego maia. Czy zadnich podatkow s domow swich na zamek nie daia; tylko strozne szobie skladaia wsyczy zpolecznie, s kazdego domu po gr. sescznascie na rok, a to oddawayą na ratusch rayczom polskym, jako tym, ktorzi rządu strega y miasta. Przykladaia szie thesz do tego strossnego i panowie sliachta, ktorzi tam domi swoje mayą. Na czo panowie polaczi chowayą strozok na bramach, na walech, y u rathusza ustawicznie stregaczich sesnascie, y czasem wedluk potrebi wieczey.

Puskarzow dwu, surmacza na ratuszy, y kxiendza y pyssarza.

Kramarze: thich ilie kolwiek bendzie, kasdi winien dacz od kramnicze po gr. trzidziesci, ktorich iesth na then czas dwadzieszcza y dziewiecz. A thi sza imiona ich: Jan Pomahaiko, Bobrik Wartanowicz, Czaryk, Caspar Kirkor, Chrapaczewicz, Zlotohorlo, Denissowa, Serhiowa, Dawid, Wartens Charkow ziecz, Kurilo, Ilias Jankowicz, Popow, Bobukowicz, Tharasz, Withek, idem s drugiej kramnicze, Olexiowa, Andrei Iwaskowicz, Jacob Kosteiwicz, Czaplucz, Serhey Sachnowicz, Chaczko, Kirkor, Jurko, Malcherowa, Michno, Bartek Pieklo.

Summa czini od kramarzow s kramnicz zlotich dwadzieszcza, y dziewiecz. Nad tho iest pusti kram, ktori Chrehor buduye, ktori tesz czaszu swego then ze possitek uczinicz moze.

Sukienniczi, kthorzy sukna drogie przedawaia,—czy placza po zlotich dwa, ktorich iesth dziewiecz na then czas. A thi sza imiona ich: Zacharka, Hrebor ormienyn, Withek, Putro, Jurek woith ormianski, Mathei Michalowicz z iednego utq., Jurias, Thaskowicz, Andrusko.

Summa czini zlotich sesnascie.

Sukienniczi, ktorzi prostem sukmem kupcza, placza czinszu do-rocznego po gr. trzidziesczy. Thakowich iesth sternascie. A imiona ich thi sza: Symon rzeznik raycza, Axenti Borgossowicz, Thrainos, Mikolaiecz, Bochdan Ruszin, Kuzma Pisanczicz, Chwedor Thelezicz, Jurek, Hreczko, Andrei Popowicz, Sachno Russin, Mathei Malicz, Romasko Suchorad, Hrisko Hankowicz.

Summa od nich czini zlotich sternasczie.

Sevcazi polsczi, ktorich czassem przybywa, a czassem tesz ubiwa; kazdi s nich dawa czynszu dorocznego po gr. dwadzieszcia y cztery. Na then czas sza czy: Marek, Berendi, Borzobohati, Tlumok, Buska, Niezgod Woicziech, Misko Maly, Vatgiel, Golanka.

Summa uczini zlotich siedm y gr. sescz.

Sevcazi rusczy: tich tez czassem przibiwa, a czassem ubywa, a kazdi s nich dawa czynszu dorocznego po gr. dziesiecz. Na then czasz iest ich sternasczie, ktorich imiona thi sza: Chrus Malieczkiego ziecz, Wasko Martinow, Iwasko Miskowicz, Andruch Hiczka, Iwan Bielski, Misko Pasternakow, Procop Wolniczey, Misko Wolniczei czech mgr., Olexy, Andreikowa, Hriczina Wolniczei, Dimitr Marczerneho, Martinecz, Kuzma.

Summa czini zlotich czteri i gr. dwadzieszcia.

Jathki rzeznicze: s kasdei placza czynszu rocznego po zlotich czteri, ktorich na then czasz iesth dziewiecz, ktorich imiona ti sza: Symon raycza, Choczinski, Sczesnego ziecz, Iwan Gaska, Simon Przisziezniak, Gregorius, Jacob Ziskany, Morzyskopa, Pieklowa.

Summa czini od rzeznikow zlotich trzidzieszczi y sescz. Nad tho iest iedna iathka, s ktorei dawaiia czynsz mnichom.

Piekarze: tich biwa czassem mnyei, a czassem wienczey, kasdi s nich placzi czynszu dorocznego po gr. oszm. A iesth ich na czasz then pyaczdziesziath y szescz. A nad tho iesth ieden, ktori dawa gr. czterzi, a drugi gr. dwa, ktorich thi sza imiona: Andreas Baran, Andreas Glowa, Chwedorowa, Bobr, Danilo, Dudka, Denissowa, Chwedor Rebrik, Hosko Bednarz, Harasim Korzen, Hrin, Ioannes na Barszczowski, Iwanko pastuch, Jurko Kozikow ziecz, Iwan za brona murowana, Jeremiey, Gregier, Iwan, Jaczko, Ilko, Iwaskowa, Sydor Przykliepka, Kostuchna, Sydor na walie, Tymko, Trochim, Szenkowa, Katrussa Bronnego, Semina Kolaczniczka, Luczniczka, Lewko, Martin, Michailo, Mikula, Nicolaus in domo Herborta, Stanislaus Mazur, Mathias Szamborski, Nadolniczka, Nadzieya, Nasta

Pathcztericha, Olexa krawiecz, Panas Kossikow, Petriczka, Petrykowna, Rebriczka, Romaniczka stara, Romaniczczina dziewczka, Stepan Holowka, Serhey, Semianowa, Stepan, Waszyl Holowka, Wolosz, Walkowa, Walenti. Hriczkó daie gr. steri, Mirski za quartu daie gr. dwa.

Summa od piekarzow czini zlotich piethnasczie y gr. sterzy.

Lanow mieszkick iesth pieczdziesziath y syedm, ktorich tak mieszczenie, yako y przedmieszczenie uzywaią, s kazdego placzą czinszu dorocznego po gr. dwanaszczie: Stanislaw Bednarz—s lanu, Baccalarz ¹⁾, Symon raycza, Withek raycza, Franczowski, Jacobowa, Stanislaus mlinarz, Woicziech wrothny, Szczesnego ziecz, Rąk, Chwedor Pasternakow, Thrainos, Kozub, Namiesnikow, Lechno, Jacob Balarz, Zablotni, Kaszuba, Morzeskapa, Petrowski, Maleczki, Jacobowa Krawczowa lanow dwa, Radzieczkich lanow piecz, Lenard Barwierz s lanu.

Pullanu kazdi s tich nyszy napyszanych dzierzy: Paulus Kunasczicz, Iwan Thiliezicz, Gaska, Malczerowa, Andrei Pyssarz. Ustiana, Protas Orszanyu, Iliia s Kuthorska, Lesko rzeznik, Trini-kowa, Zyskany, Pop s Onofrya, Andrusko Krawczow, Misko Chaczienie, Chwedor Telezicz, Lawrin Telezicz, Procop Trzbior ziecz, Iwasko Lithwin, Mazur, Doscina, Stepaniecz, Petrus Acialis, Jaczko Lechnow, Mikolaiecz, Witek, Woronka, Kudemski, Wassil Maniuka, Hriniecz, Semko Sithnikow, Trzeczinnik, Andrei Szawicz, Kuzma Korozowka, Iwasko Luczicz, Pasierbka, Andrei Sawicz, Nieteczka, Zablotnego Uhrinowicz, Boris, Gnitar, Żydek, Miesopusth Kondratowski, Borzobohati, Luczczin Panasowski, Rucz Kowal, Korzan, Jurias Kothny, Marczin raycza, Michalkowicz Mathyow, Mathias wrothnego, Ilko, Kurilecz Strzelnik, Waszyl Klimkowicz, Mathwey Bochdanczey, Maczerny, Jenik.

Summa czinszu s przereczonych lanow y s pullanow cziny zlotich dwadzieszczia y dwa, y gr. dwadzieszczia y sterzy.

¹⁾ Далѣе при каждомъ имени обозначено: s lanu.

Ogrodi mieszkie, ktorich iesth piethnasczie; s nich placzą s kazdego czinszu dorocznego po gr. czteri: Iwan woith, Jerema, Ohorilko, Philip, Woloska, Żydek, Josko cum prziczina (?), Żidek s drugiego, Sobek, Ilko, Starodubczina, Sima Koluznikowicz, Juriczka, Lachno, Zamesniczka.

Cziny s nich czinszu zlotich dwa.

Człto, albo mitho kamienieczkie, ktore s kupczow, thak s tich, ktorzi s Turek do Moskwi, iako do Lithwy i albo do Lwowa iezdza, na zamek biorą; tho naietho panu Casprowi Wilkowskiemu za szesz seth zlotich monethi y lyczbi polskiej, y za kuffe mal-maziei valor. zlotich piecdziesiath, y za pulkamienia pieprzu valor. zlotich dziesiecz do roku, to iest a die Assumptionis Marie anni 1564 usque ad aliud festum Assumptionis Marie anni 1565, cum ea conditione, ysz ieslybi ziemia Moskiewska byla othworzona, thedi ma poliepszicz wieczei. A yesly thesz Tureczka albo Woloska ziemia bila zawartha, thedi ma bycz mu wcziniona folga, wedluk baczenia.

Tho ucziny zlotich sescz seth y sescdziesiath; tho mitho dobrze wieczei inszych lyath, gdi kupczy z ziemie Moskiewskiej wolno idą do Thurek, iako tesz ormianie do nich, et c.

Mytho, ktore zdawna wibieraią w Bendrychowym grodku na starostwo Kamienieczkie od Lithwy, ktorzi tamtedi s Kolomiej szola iezdza, y od ynszych kupczow,—tho naietho na rok za zlotich sto.

Sochaczne: tho sie poczina od Wielkiej noci, a thrwa az do miessopusth. A tak na kasdi targ wolno miesczanom, ktori chce, miesso przedawacz. A od kasdego bidlecza rogatego po gr. iednemu na zamek, a od barana po pulgr. Tho sochaczne anno 1564 naietho dwiema miesczanom s Kamiencza—Chwedorovi y Jurkowi, do roku za zlotich piecdziesiath moneti y lyczbi polskiej; czini zlotich piecdziesiath.

Podimne, ktore dawaią ze wsy ziemianskich powiatu Kamienieczkiego, ucziny in summa zlotich dwiesczie osmdziesiath y oszm.

A nad tho iest wszy dwadzieszcia i dziewiecz, s ktorich nie dawaia podimnego propter continentiam officy.

Rusz, ktorzi rolie maya, dawaia, umownye wssisczy in simul, czinszu dorocznego zlotich trzidziesczy.

Ormianie, skladaia czinszu dorocznego, umownie wsisczi in simul, okrom sukiennikow y kramarzow, zlotich dwadzieszcia y czteri.

Paszicki. S pasziek, na zamkowym polyu liezaczych, przichodzi czinszu dorocznego zlotich siedm.

Summa wsithkich pozitkow z miasta Kamiencza y ze czlem oboym y s podimnym wszy ziemianskich czini na then czas zlotich thysziacz trzystha y piecz, i gr. dwadzieszcia y czteri.

Pusne, ktore tam od wolow, ktore z Wołoch pedzą na przedaczą, albo tez s Podolia przez Smotricz, albo chocz ynszemi goszczinczami, biorą pieprzem i safranem a od niektorich tez pieniadzmi, czo przinamnyey moze szaczowacz na zlotich czterdziesczy.

Trichowcze wiesz. W niey ludzie zdawna na slusbie siedza them sposobem: winny powosz do Kamiencza, do Liaticzowa, do Ploskirowa, s starosra albo s podstarosciem, na woynne wszelaka kazdi s chleba wynien iachacz y na strasz s poberzeszniki, gdi po zlodzieia albo na gwalth wsseliaki winny yechacz, y z listhi. Podwode komornikow jego kr. mosczy do Baru, do Miedziboza, do Kamiencza, do Lyaticzowa powinny. Zadnich podathkow pienieznich nie dawaia, jedno dziesieczine od psczol na kasdi rok, ktori ma psczoli; dostalo sie anno 1564 pnyow dwadzieszcia y ieden; kasdi rachuiacz po gr. dwadzieszcia, tho ucziny zlotich czternasczie.

Thamze ktori owcze chowa, dawa kasdego roku od nich dwudziestego barana; dostalo sie ich roku ninieiszego baranow szescz-nasczie, a yagniath dziwieczioro; kasdego barana rachuiacz za gr. piethnasczie, bo tak za nich ludzie placzą, a dwoie iagniath za barana,—tho thedi wszitko ucziny zlotich dziesiecz i gr. puloszma.

Tham ze od swini, kto ie chowa, dawa na kasdi rok wieprza dwudziestego, ktorich sie dostalo roku ninieissego yedenasczie; kas-

dego miernie rachuiacz za grziwne, tho ucziny zlotich siedmnaszcie i gr. osmnaszcie. A imiona tich knieczci są: Petrik wataman, Ziniecz, Wasko, Radko, Szenko, Thimiecz, Hrinko, Jolthusz, Kusthuk, Chwedor Kirnosz, Wasko Poddubek, Iwan Wasilowicz, Jaczko Wasilowicz, Wasilko stari, Chomicza, Olexa, Semion, Jurik, Semko, Iwan Kreczkow, Andrei Czorniszenie, Iwan Czornissow, Sydor Czornissow, Kosth Iwanowicz, Hriczko Krawiecz, Chwedor, Dmitr Steczkow, Misko Steczkow, Pawel, Sienko, Iwan Iwachnow, Iwan Kolthun, Isai Maximow, Wasko Maximow, Anton, Sawka, Pawlik Iwachnow. Jarmak dawa lissow dwu albo zlotich dwa.

Karczma tamze bila, s ktorei dawaia zlotich sescz y czteri kapluni, valoris kasdi za grossi pulthora,—tho uczini zlotich sescz y gr. sescz.

Summa wsistkiego pozithku s Trichowiecz na then czasz czini zlotich pieczdziesiath y gr. pulthora.

Pereworoczcie wiesz. Tha wiesz liezi nad potokiem rzeczonym Zwaniecz, mil czteri od Kamiencza. W niey kmiecie siedza na czinszu urocznim pienieznym,—dawa kazdi s nych po zlotich dwa, kur po dwoie, jaiecz po dwadziescia, podimnego po dwu groszu. A takowich iesth iedennaszcie, okrom watamana, ktori czinszu nie dawa ratione servitiorum, alie ynsze daniny dawa: Radol wataman lib. od czinszu, Iwan, Hawris, Manko, Kurilo, Dmitr, Michailo, Petrika, Lawrik, Ilko, Procop, Petra Wachnowicz.

Czinszu czini zlotich dwadziescia y dwa, za kuri i za iaicza czini gr. oszmnaszcie y szeliak.

Swobodni, ktorzy, za niewiesiedzenien wolnosci, od czinszowey dani sa wolny, alie podimnego po gr. dwa dawaia: maią swobodi: Dubrowa, Woythko, po czteri liatha; Dmitro, Andrey, Pasko, Jaczko Krawiecz, po sesczi liath; expirata libertate beda winni dawacz yako y drudzy.

Summa podimnego ze wsytkei wszy czini gr. trzidziesci y czteri.

Dan barania. Tamze na kazdi rok, ktori chowa owcze, dawa od nich dwudziestego barana, ktorich sie roku ninieiszego dostalo baranow dziesiecz y iagniath sescziro; kazdego barana rachuiacz za gr. piethnasczie, a dwoie iagniath tak ze,—thedi tho wssytko ucziny zlotich sescz y gr. piethnasczie.

Dan wieprzowa. Tamze od swiny, ktori ye chowa, dwudziestego wieprza dawaią; na rok ninieiszy dostalo sie wieprzow dziesiecz; kazdi valor. za grziwne, tho czini zlotich sesnasczie.

Dan pszczelna. Tamze ktori chowa psczoli, dawa na kazdi rok od nich, dziesiathy pien; dostalosie na rok ninieyszi pnyow trzidziesci y siedm; kasdi rachuiacz na gr. dwadzieszcza, tho uczini zlotich dwadzieszcza i czteri y gr. dwadzieszcza.

Summa wsitkich pozitkow s Pereworothia na ten czasz czyni zlotich siedmdziesziath y gr. dwadzieszcza y siedm y seliak.

Kiplincze albo **Kiplowcze** y druga **Holoskow** prziniei liezacza wioska. Tha wiesz liezi na dol rzeki Smotricza, milia od Kamiencza. W niey kmiecie siedza na czinszu pieniecznym. A iest ich na obu stronach dziesiecz, okrom wattamana; kazdi s nich dawa po zlotiemu iednemu y po gr. dwadzieszcza y trzy y po iednemu seliagu, kur po dwoie, jaiecz po dwadzieszcza; robią po dwa dny w tidzien, czo ym kaza, do folwarku zamkowego. Imiona tich kmieczy sza: Iwan wataman lib. od czinszu tantum, Susik Maxim, Iwan Kononowicz, Michaiło Hriniewicz, Chariton, Iwanko Charitonow, Barthocz Holoskowski, Iwan, Maczuda Bartossow, Sthasz, Dasko, Holoskowanie.

Summa czinszu czini zlotich siedmnasczie y gr. dwadzieszcza y trzy y seliag; za kuri y za iaicza czini gr. dwadzieszcza.

Swobodni, ktori za swoboda od dany czinszowej sza wolny, tilko na then czas roboti pomagaiia w folwarku Kamienieczkiem: Andrei Michalowicz—rok ieden; Mirni Wattamanowicz, Hriczko po czteri liatha; Muczko Maczudow ziecz—piecz liath; Jacob Bar-

tossowicz—szesz liath; Pawel, Barthosow ziecz, Chwedor—po siedmi liath; Maczko—osm liath.

Thamze s paszek nyktorzi mieszczenie s Kamiencza dawaia czinszu dorocznego zlotich piecz, ktorich thi sza imiona: Mathisz, Procop, Andrei Popowicz, Iwasko Kuczicz.

Czini zlotich piecz.

Dan barania. Thamze ktori chowa owcze, dawa od nich kasdego roku barana dwudziestego; w Kiplinczach zaden ych nyema, a s Holoskowa dostalo sie roku ninyessego baranow czteri; kasdego saczuiaz po gr. piethnascie, tho ucziny zlotich dwa.

Dan wieprzowa. Thamze kto ma swinie, na kazdi rok dawa od nich dwudziestego wieprza; dostalo sie roku ninieissego s Kipliniecz wieprzow czteri, a s Holoskowa wieprzow dwa; kazdego wieprza saczuiaz za griwne,—tho cziny zlotich dziewiecz i gr. osmnascie.

Dan pszczelna. Thamze od pasiecznikow, ktorzi pszoli chowaiia, dawaia od nich dziesiathi pien; dostalo sie ych s Kiplincza roku ninieissego pnyow dwadzieszcia y cteri, a s Holoskowa pnyow dwa; kazdi pien rachuiacz po gr. dwadzieszcia, tho ucziny zlotich sziedmnascle y grossi dzieszecz.

Summa ze wszy Kipliniecz y z Holoskowa na then czas pozitkow czini zlotich pieczdziesziath y dwa, y gr. iedennascie y seliag.

Liaskowicza wiesz. Tha wiesz liezi nie daleko Niestru, wsgore Choczimia, dwie mily od Kamiencza, nad rzeka Zbruczem. W nici kmiecie zadnei dany pieniznei nie daią, thilko robyą do folwarku zamkowego: lieczie zna y kossa, a zymie drwa wosza ieden tidzien, a drugi sobye robyą; wynny thesz naprawowacz gacz na rzezce Sbruczu dla mlina, gdy potrzeba, szamy. A yesth poczieznich liudzi na then czas dwadzieszcia y szesz; kasdi dawa s nich podimnego po gr. dwu. Imiona tich kmieczy sza: Jaczko wataman lib. a labore tantum, Petras, Wassil Lissi, Iwasko Skorpan, Stepan, Iwan

Nestorowicz, Martin Czaban, Andrei, Ilko, Iwasko, Dawid, Klimko, Olexa, Hrehor, Lukian, Semko, Werisa, Pasko, Michailo, Chwedor, Masko, Josko, Stawrisz, Stepan, Hreor, Zacharczicz.

Czini podimnego zlotich ieden y gr. dwadzieszczia.

Pop tes dawa dziesieczine pszczelna y barani 25.

Dan barania. Thamze ktorzi owcze maia, daią od nich dwuziestego barana; alie anno domini 1564 odpuszczyl ym pan starosta w tim roku, bo ym bili poszdichaly.

Dan wieprzowa. Thamze od swiny, kto ie chowa, na kazdi rok dawa wieprza dwuziestego; na rok ninieiszi dostalo sie ich dziesiecz; kasdego wieprza saczuia cz za grziwne, tho wsithko ucziny zlotich sesnascie.

Dan pszczelna. Thamze od pasiecznikow, ktorzi pszczoli maia, na kasdi rok biora dziesiathi pyen; dostalo szie roku ninieyssego pnyow oszmnascie; kasdi rachuiacz po gr. dwadzieszczia, tho uczini zlotich dwanascie.

Summa wsithkich pozitkow z Liaskowicze na then czas czini zlotich dwadzieszczia y dziewiecz, y gr. dwadzieszczia.

Dołżek wiezz, thuz za zamkiem Kamienieczkim. W niei yesth liudzi oszm, ktorzi zadney dany nye daią, thilko dwa dny robyą w tidzien; a dawaią od swinie kasdei po seliagu y podimnego po gr. dwa; dostalo sie anno domini 1564 zlotich trzi. A imiona ich sza: Hriczko Przigoda, Klimko, Stepan, Jaczko, Mathei, Bochdan, Semko Michaliecz, Chwedor Ostapkowicz.

Czini od nich wszitkiego zlotich trzi y gr. sescznascie.

Nad to sza drudzi kmiecie, ktorzy placzą czinszu dorocznego po gr. dwadzieszczia i sesczi, y po dwa selagi. A takowich iesth trzidzieszczy y ieden: Iwan Kolodziei, Karpo, Martin Skribka, Iwan Gerosz, Maczko Zmloczko, Miekolai Haska, Hawrilo Hriniewicz, Protas, Piotr Jeczminik, Dmitr, Jarosz, Sydor, Iwasko Jemiecz, Hriniecz, Josko Młodi, Iwan Diakowicz, Martinicha, Waszyl Klimkowicz, Jurko, Sawka, Ihnath Dolhi, Mysko, Rasko, Pawel Semiecz,

Lewko, Ihnath Soczewicza, Sydor Snycz, Ihnath Żeńko, Stepan Ulitin, Jaczko. A czy dwa daią po gr. trzydziestci: Jurko stari, Iwach ziecz iego. Kasdi s nich winien przywiesz drew dwa wozy przed Bozem Narodzeniem, a na Wielkanocz thesz dwa; oszm dny orza do roku; a czo y oni sami y ynsze wszy poorza, to ony wynny posziacz; groch pokoszicz y sgromadzicz; proszo pozacz y powiezacz; rzepe w folwarku zamkowym, poki iey staye, wikopacz; na thlokę o panskiei strawie winny (stawacz?) na zniwo, y kossicz, poki stawa zniwa y kossenya, dzien ieden w tidzien.

Summa od wszitkich czinszownikow czini zlotich 29, gros. 16; den. 12.

Słuskowie, ktorzy tez nicz nie daią, tilko z listi, gdzie kaza, yada, a na graniczach strzegayą: Steczko wataman, Iwan Michalowicz, Nestor, Chwedor Berto, Iawrin. Thamze gdi sie traffi posesl thureczky albo thatarski do Kamiencza, kasdi s nich winien dacz, wedle swiczaiu, owsza, y sziana, y kuri, obyczaiem żwiklym; winny gacz stawicz y mlina nowego pod zamkiem.

Summa wsythkich pozithkow s tey wszy cziny zlotich thrzidziesci y trzy, y groszy dwa, y seliagow dwa.

Nowosielicza wiesz lieży nad potokiem Dolskiem, krora od liath piethnascie poczela sie sawodicz. W niei kmieciez winni yechacz, gdzie pan starosta s powozem kaze, na mil dwanascie, takze z listi yechacz daleko, gdzie kazą; robyą oszm dny do roku; po czteri wozy drew na zamek przywiesz powinny; zacz, poki sztawa, dzien w tidzien; kossicz tesz dzien w tidzien ieden, poki sstawa; a zadnei dany any podimya nie dawaią, bo dziedzine maią cziaszna. Imiona tich kmieczy sza: Kaliman, Piotr, Iwanko, Konon, Lewko, Thrus, Marko, Jacob, Andreiecz, Kalennik, Thit, Iwanko Kalennik, Senko, Hrehor, Byłana, Misko Czerewko, Daniło, Jan Lach, Hawrilo, Jurko Czobotarz, Stasko, Szczesny liach, Withko liach, Ambrosz.

Nad to dwa kmieczia na urocznim czinszu sziedza: Iwanko Luczczicz—czinszu dorocznego gr. piecdziesziath y trzy, y seliag; Piotr Dziedusko—zlotich dwa.

Thamze od swini na kasdi rok dawają po seliagu; dostalo sie anno 1564 gr. trzidziesci.

Summa czini zlotich czteri, gr. dwadzieszcia y trzy, denar. sescz.

Praeterea przerwczony kmieciez powinnosc the maia, ysz kiedy sie traffi, isz do Kamiencza posel przydzie s postronnei ziemie, szipuion pewną miare owsza y kur po dwoigu na zamek dawai. A bywa tego czassem kilka razow do roku.

Tatarziscza wiesz sziedzi na dol Smotricza, za zamkiem Kamienieczkiem, kthora pan starosta niedawne poczal szadzicz dla poslugi zamkowej. W niei kmieciez ieszcze na wolyei sziedza, a post expirationem libertatis benda winny thosz, czo y wiesz Dolzek, a nycz wieczy. Podimnego dawają po gr. dwa na then czas; a po piączy wozow drow przywazaią w rok na zamek. A imiona ich sza: Woicziech vataman lib.; Jaczko sluzy koniem; mayą swobodi: Andrei—dwa roki, Leczik—trzy liatha, Jaczko stari, Lenard—po piaczi liath; Chwedor, Mesko—po siedni liath; Steczko, Jochno—po osmy liath; kazdy s nych podimnego dawa po gr. dwa.

Czo na czinszu dorocznego siedza: Adam—zloti ieden; Mothra wdowa—zloti ieden; karczmarz Pawel—zlotich piecz.

Summa wsithkiego pozithku na then czas s Tatarziszcz cziny zlotich siedm y gr. dwadzieszcia y sescz.

Kobaczowcze wiesz. Tha wiesz pod iednem vatamanem, jako y Tatarziscza, siedzy y thesz powinnosc winny: robia dwa dny w tidzien, a trzy thloka; drow po piac i wozow przywiesz do zamku w rok kazdi powinien: Jurko, Olexa, Hawrilo, Miska, Woythko; robia, alie czinszu ieszcze nie dawaiu.

Swobodny, ktorzy nycz nye daią dla wolnosczy, na ktorei yescze sza: maią swobodi: Olexa Boylko—trzi liata, Woythko Skrzyicznik—trzi liata, Miskowa—sescz liath, Janko—sziedm liath; Jan wozny; Ormianyn zubozał.

Czini od wssitkich podimnego gr. dwadzieszcia; dawaią od swinie po selagu na kasdi rok, czego sie na rok nynieiszi dostalo

gr. dwadzieszcia; owiecz y kury skladayę, gdi sie possel postrony do Kamienicza traffi.

Summa s Kobakowczow czini zlotich yeden y gr. dziesiecz.

Podgrodzie wioska za rzeka Smotriczem, przeciwno zamkowi Kamienieczkiemu. W niej kmiecie trzei, ktorzy zimie robię po dwa dny w tidzien, a lieczie po trzy dny, a nycz nie dawaię: Chwedko, Dmitr, Ilko Ptassycz. Nad tho są drudzi, ktori placę czinszu po gr. dwadzieszcia i sesczi y po dwa selagi, a robię po dwa dny w tidzien: Chwedor Czerewko, Katrussa, Panko, Franko, Mathei, Jacza Issaiowa. Czini zlotich piecz y gr. 10. Thamze czlowiek ieden na urocznim czinszu, imieniem Ziniecz, dawa zlotich dwa y roby dny czteri w rok winien, czo kaza, y na tloke powinny. Swobodny ieden: Ilko Ptassicz,—ieden rok ma swoboda, a pothym ma dawacz po gr. dwadzieszcia y sescz. Sewczy dwa: Ihnath y Jaczko, winny obow do folwarku robycz zamkowego thaniey grossem, nysz w targu. A dawayę kasdi zossobna po gr. dwadzieszcia i sesczi y dwa selagi; tho ucziny gr. pieczdziesziath y trzy y selag. Thamze pan Soroczenski ma dwa ogrodi, s ktorich ma placicz po gr. czteri; uczini gr. oszm.

Summa czinszu pienieznego s Podgrodzia na then czasz cziny zlotich dziewiecz y gr. iedennasczie, denar. sescz, okrom swobodnego kmiecia.

Thamze dworzisko iesth iedno, na ktorem mlinarz stari mieskal na then czasz, gdy tam mlin byl; alie y mlin spustoszal y mielnik dworzisko opuszczil, ktore terasz dzierzi pan Jaczimierski mlodi,—nescitur quo iure, bo sie s tym na seimie nie pokazowal, a ny przeth pani rewissori. A okupowal do tego dworziska magnam partem fundi, y kmiecie sobie szadzy. A liudzie dawaly sprawe, ysz then mielnik nie miawal tak welie grunthu et c.

Thamze pan Wilkowski ma dworzecz swoy, niedawno nabithy, y rolia orza. Skad pozithek zginal, ktori pierwei bywał zamkowi; y staw swoy ma na potoku Olchowicze.

Pathcztericha, Olexa krawiecz, Panas Kossikow, Petriczka, Petrykowna, Rebriczka, Romaniczka stara, Romaniczczina dziewczka, Stepan Holowka, Serhey, Semianowa, Stepan, Waszyl Holowka, Wolosz, Walkowa, Walenti. Hriczkó daie gr. steri, Mirski za quartu daie gr. dwa.

Summa od piekarzow czini zlotich piethnascie y gr. sterzy.

Lanow mieszkich iesth pieczdziesziath y syedm, ktorich tak mieszczenie, yako y przedmieszczenie uzywaią, s kazdego placzą czinszu dorocznego po gr. dwanascie: Stanislaw Bednarz—s lanu, Baccalarz ¹⁾), Symon raycza, Withek raycza, Franczowski, Jacobowa, Stanislaus mlinarz, Woiczeh wrothny, Sczesnego ziecz, Rąk, Chwedor Pasternakow, Thrainos, Kozub, Namiesnikow, Lechno, Jacob Balarz, Zablotni, Kaszuba, Morzeskapa, Petrowski, Maleczki, Jacobowa Krawczowa lanow dwa, Radzieczkich lanow piecz, Lenard Barwierz s lanu.

Pullanu kazdi s tich nyszy napyszanych dzierzy: Paulus Kunasczicz, Iwan Thiliezicz, Gaska, Malczerowa, Andrei Pyssarz. Ustiana, Protas Orszanyn, Ilia s Kuthorska, Lesko rzeznik, Trini-kowa, Zyskany, Pop s Onofrya, Andrusko Krawczow, Misko Chaczienie, Chwedor Telezicz, Lawrin Telezicz, Procop Trzbior ziecz, Iwasko Lithwin, Mazur, Doscza, Stepaniecz, Petrus Acialis, Jaczko Lechnow, Mikolaiecz, Witek, Woronka, Kudemski, Wassil Maniuka, Hriniecz, Semko Sithnikow, Trzeczinnik, Andrei Szawicz, Kuzma Korozowka, Iwasko Luczicz, Pasierbka, Andrei Sawicz, Nieteczka, Zablotnego Uhrinowicz, Boris, Gnitar, Żydek, Miesopusth Kondratowski, Borzobohati, Luczczin Panasowski, Rucz Kowal, Korzan, Jurias Kothny, Marczin raycza, Michalkowicz Mathyow, Mathias wrothnego, Ilko, Kurilecz Strzelnik, Waszyl Klimkowicz, Mathwey Bochdanczey, Maczerny, Jenik.

Summa czinszu s przereczonych lanow y s pullanow cziny zlotich dwadzieszcia y dwa, y gr. dwadzieszcia y sterzy.

¹⁾ Далѣ при каждомъ имени обозначено: s lanu.

Ogrodi mieszczie, ktorich iesth piethnasczie; s nich placzą s kazdego czinszu dorocznego po gr. czteri: Iwan woith, Jerema, Ohorilko, Philip, Woloska, Żydek, Josko cum prziczina (?), Żidek s drugiego, Sobek, Ilko, Starodubczina, Sima Koluznikowicz, Juriczka, Lachno, Zamesniczka.

Cziny s nich czinszu zlotich dwa.

Człto, albo mitho kamienieczkie, ktore s kupczow, thak s tich, ktorzi s Turek do Moskwi, iako do Lithwy i albo do Lwowa iezdza, na zamek biorą; tho naietho panu Casprowi Wilkowskiemu za szesz seth zlotich monethi y lyczbi polskiej, y za kuffe mal-maziei valor. zlotich pieczdziesiath, y za pulkamienia pieprzu valor. zlotich dziesiecz do roku, to iest a die Assumptionis Marie anni 1564 usque ad aliud festum Assumptionis Marie anni 1565, cum ea conditione, ysz ieslybi ziemia Moskiewska byla othworzona, thedi ma poliepszicz wieczei. A yesly thesz Tureczka albo Woloska ziemia bila zawartha, thedi ma bycz mu wcziniona folga, wedluk baczenia.

Tho ucziny zlotich sesz seth y sesczdziesiath ; tho mitho dobrze wieczei inszych lyath, gdi kupczy z ziemie Moskiewskiej volno idą do Thurek, iako tesz ormianie do nich, et c.

Mytho, ktore zdawna wibieraią w Bendrychowym grodku na starostwo Kamienieczkie od Lithwy, ktorzi tamtedi s Kolomiej szola iezdza, y od ynszych kupczow,—tho naietho na rok za zlotich sto.

Sochaczne: tho sie poczina od Wielkiej noci, a thrwa az do miessopusth. A tak na kasdi targ wolno miesczanom, ktori chce, miesso przedawacz. A od kasdego bidleczia rogatego po gr. iednemu na zamek, a od barana po pulgr. Tho sochaczne anno 1564 naietho dwiema miesczanom s Kamiencza—Chwedorovi y Jurkowi, do roku za zlotich pieczdziesiath moneti y lyczbi polskiej; czini zlotich pieczdziesiath.

Podimne, ktore dawaią ze wsy ziemianskich powiatu Kamienieczkiego, ucziny in summa zlotich dwieszcie osmdziesiath y oszm.

A nad tho iest wszy dwadzieszcia i dziewiecz, s ktorich nie dawaia podimnego propter continentiam officy.

Rusz, ktorzi rolie maya, dawaia, umownye wssisczy in simul, czinszu dorocznego zlotich trzidziesczy.

Ormianie, skladaia czinszu dorocznego, umownie wsisczi in simul, okrom sukiennikow y kramarzow, zlotich dwadzieszcia y czteri.

Pasziki. S pasziek, na zamkowym polyu liezaczych, przichodzi czinszu dorocznego zlotich siedm.

Summa wsithkich pozitkow z miasta Kamiencza y ze czlem oboym y s podimnym wszy ziemianskich czini na then czas zlotich thysziacz trzystha y piecz, i gr. dwadzieszcia y czteri.

Pusne, ktore tam od wolow, ktore z Wołoch pedzą na przedaczą, albo tez s Podolia przez Smotricz, albo chocz ynszemi goszczinczami, biorą pieprzem i safranem a od niektorich tez pieniadzmi, czo przinamnyey moze szaczowacz na zlotich czterdziesci.

Trichowcze wiesz. W niey ludzie zdawna na slusbie siedza them sposobem: winny powosz do Kamiencza, do Liaticzowa, do Ploskirowa, s starosra albo s podstarosciem, na woynne wszelaka kazdi s chleba wynien iachacz y na strasz s poberzeszniki, gdi po zlodzieia albo na gwalth wsseliaki winny yechacz, y z listhi. Podwode komornikow jego kr. mosczy do Baru, do Miedziboza, do Kamiencza, do Lyaticzowa powinny. Zadnich podathkow pienieznich nie dawaia, jedno dziesieczine od psczol na kasdi rok, ktori ma psczoli; dostalo szie anno 1564 puyow dwadzieszcia y ieden; ka:di rachuiacz po gr. dwadzieszcia, tho ucziny zlotich czternasczie.

Thamze ktori owcze chowa, dawa kasdego roku od nich dwudziestego barana; dostalo sie ich roku ninieiszego baranow szescznasczie, a yagniath dziwieczioro; kasdego barana rachuiacz za gr. piethnasczie, bo tak za nich ludzie placzą, a dwoie iagniath za barana,—tho thedi wszitko ucziny zlotich dziesiecz i gr. puloszma.

Tham ze od swini, kto ie chowa, dawa na kasdi rok wieprza dwudziestego, ktorich sie dostalo roku ninieissego yedenasczie; kas-

dego miernie rachuiacz za grziwne, tho ucziny zlotich siedmnasczie i gr. osmnasczie. A imiona tich kmieczy są: Petrik wataman, Ziniecz, Wasko, Radko, Szenko, Thimiecz, Hrinko, Jolthusz, Kusthuk, Chwedor Kirnosz, Wasko Poddubek, Iwan Wasilowicz, Jaczko Wasilowicz, Wasilko stari, Chomicza, Olexa, Semion, Jurik, Semko, Iwan Kreczkow, Andrei Czorniszenie, Iwan Czornissow, Sydor Czornissow, Kosth Iwanowicz, Hriczko Krawiecz, Chwedor, Dmitr Steczkow, Misko Steczkow, Pawel, Sienko, Iwan Iwachnow, Iwan Kolthun, Isai Maximow, Wasko Maximow, Anton, Sawka, Pawlik Iwachnow. Jarmak dawa lissow dwu albo zlotich dwa.

Karczma tamze bila, s ktorei dawaia zlotich sescz y czteri kapluni, valoris kasdi za grossi pulthora,—tho uczini zlotich sescz y gr. sescz.

Summa wsistkiego pozithku s Trichowiecz na then czasz czini zlotich pieczdziesiath y gr. pulthora.

Pereworoczcie wiesz. Tha wiesz liezi nad potokiem rzeczonym Zwaniecz, mil czteri od Kamiencza. W niey kmiezie siedza na czinszu urocznim pieniezny,—dawa kazdi s nych po zlotich dwa, kur po dwoie, jaiecz po dwadziescia, podimnego po dwu groszu. A takowich iesth iedennasczie, okrom watamana, ktori czinszu nie dawa ratione servitiorum, alie ynsze daniny dawa: Radol wataman lib. od czinszu, Iwan, Hawris, Manko, Kurilo, Dmitr, Michailo, Petrika, Lawrik, Ilko, Procop, Petra Wachnowicz.

Czinszu czini zlotich dwadziescia y dwa, za kuri i za iaicza czini gr. oszmnasczie y szeliak.

Swobodni, ktorzy, za niewisiedzenien wolnosci, od czinszowey dani sa wolny, alie podimnego po gr. dwa dawaią: maią swobodi: Dubrowa, Woythko, po czteri liatha; Dmitro, Andrey, Pasko, Jaczko Krawiecz, po sesczi liath; expirata libertate będą winni dawacz yako y drudzy.

Summa podimnego ze wsytkiei wszy czini gr. trzidziesci y czteri.

Dan barania. Tamze na kazdi rok, ktori chowa owcze, dawa od nich dwudziestego barana, ktorich sie roku ninieiszego dostalo baranow dziesiecz y iagniath sesczioro; kazdego barana rachuiacz za gr. piethnasczie, a dwoie iagniath tak ze,—thedi tho wssytko ucziny zlotich sescz y gr. piethnasczie.

Dan wieprzowa. Tamze od swiny, ktori ye chowa, dwudziestego wieprza dawaię; na rok niniejszy dostalo sie wieprzow dziesiecz; kazdi valor. za grziwne, tho czini zlotich sesnasczie.

Dan pszczelna. Tamze ktori chowa pszczoli, dawa na kazdi rok od nich, dziesiathy pien; dostalosie na rok niniejszy pnyow trzidziesci y siedm; kasdi rachuiacz na gr. dwadzieszczia, tho uczini zlotich dwadzieszczia i czteri y gr. dwadzieszczia.

Summa wsitkich pozitkow s Pereworothia na ten czasz cziny zlotich siedmdziesziath y gr. dwadzieszczia y siedm y seliak.

Kiplincze albo **Kiplowcze** y druga **Holoskow** prziniei liezacza wioska. Tha wiesz liezi na dol rzeki Smotricza, milia od Kamiencza. W niey kmieciez siedza na czinszu pieniezny. A iest ich na obu stronach dziesiecz, okrom wattamana; kazdi s nich dawa po zlothemu iednemu y po gr. dwadzieszczia y trzy y po iednemu seliagu, kur po dwoie, jaiecz po dwadzieszczia; robię po dwa dny w tidzien, czo ym kaza, do folwarku zamkowego. Imiona tich kmieczy sza: Iwan wataman lib. od czinszu tantum, Susik Maxim, Iwan Kononowicz, Michaiło Hriniewicz, Chariton, Iwanko Charitonow, Barthocz Holoskowski, Iwan, Maczuda Bartossow, Sthasz, Dasko, Holoskowanie.

Summa czinszu czini zlotich siedmnasczie y gr. dwadzieszczia y trzy y seliag; za kuri y za iaicza czini gr. dwadzieszczia.

Swobodni, ktori za swoboda od dany czinszowej sza wolny, tilko na then czas roboti pomagaia w folwarku Kamienieczkiem: Andrei Michalowicz—rok ieden; Mirni Wattamanowicz, Hriczko po czteri liatha; Maczko Maczudow ziecz—piecz liath; Jacob Bar-

tossowicz—szesz liath; Pawel, Barthosow ziecz, Chwedor—po siedmi liath; Maczko—osm liath.

Thamze s paszek nyktorzi mieszczenie s Kamiencza dawaia czinszu dorocznego zlotich piecz, ktorich thi sza imiona: Mathisz, Procop, Andrei Popowicz, Iwasko Kuczicz.

Czini zlotich piecz.

Dan barania. Thamze ktori chowa owcze, dawa od nich kasdego roku barana dwudziestego; w Kiplinczach zaden ych nyema, a s Holoskowa dostalo sie roku ninyessego baranow czteri; kasdego saczuiaz po gr. piethnascie, tho ucziny zlotich dwa.

Dan wieprzowa. Thamze kto ma swinie, na kazdi rok dawa od nich dwudziestego wieprza; dostalo sie roku ninieissego s Kipliniecz wieprzow czteri, a s Holoskowa wieprzow dwa; kasdego wieprza saczuiaz za grivne,—tho cziny zlotich dziewiecz i gr. osmnascie.

Dan pszczelna. Thamze od pasiecznikow, ktorzi pszoli chowaia, dawaia od nich dziesiathi pien; dostalo sie ych s Kiplincza roku ninieissego pnyow dwadzieszcia y cteri, a s Holoskowa pnyow dwa; kazdi pien rachuiacz po gr. dwadzieszcia, tho ucziny zlotich sziedmnascle y grossi dziesiecz.

Summa ze wszy Kipliniecz y z Holoskowa na then czas pozitkow czini zlotich pieczdziesziath y dwa, y gr. iedennascie y seliag.

Liaskowicza wiesz. Tha wiesz liezi nie daleko Niestru, wsgore Choczimia, dwie mily od Kamiencza, nad rzeka Zbruczem. W nici kmieciez zadnei dany pieniznei nie daia, thilko robya do folwarku zamkowego: lieczie zna y kossa, a zymie drwa wosza ieden tidzien, a drugi sobye robya; wynny thesz naprawowacz gacz na rzecze Sbruczu dlia mlina, gdy potrzeba, szamy. A yesth poczieznich liudzi na then czas dwadzieszcia y szesz; kasdi dawa s nich podimnego po gr. dwu. Imiona tich kmieczy sza: Jaczko wataman lib. a labore tantum, Petras, Wassil Lissi, Iwasko Skorpan, Stepan, Iwan

Nestorowicz, Martin Czaban, Andrei, Ilko, Iwasko, Dawid, Klimko, Olexa, Hrehor, Lukian, Semko, Werisa, Pasko, Michailo, Chwedor, Masko, Josko, Stawrisz, Stepan, Hreor, Zacharczicz.

Czini podimnego zlotich ieden y gr. dwadzieszczia.

Pop tes dawa dziesieczine pszczelna y barani 25.

Dan barania. Thamze ktorzi owcze maia, daia od nich dwudziestego barana; alie anno domini 1564 odpuszczyl ym pan starosta w tim roku, bo ym bili poszdichaly.

Dan wieprzowa. Thamze od swiny, kto ie chowa, na kazdi rok dawa wieprza dwudziestego; na rok niniejszi dostalo sie ich dziesiecz; kasdego wieprza saczuiacz za grziwne, tho wsithko ucziny zlotich sesnasczie.

Dan pszczelna. Thamze od pasiecznikow, ktorzi pszczoli maia, na kasdi rok biora dziesziathi pyen; dostalo sie roku ninieyssego pnyow oszmnasczie; kasdi rachuiacz po gr. dwadzieszczia, tho uczini zlotich dwanasczie.

Summa wsithkich pozitkow z Liaskowicze na then czasz czini zlotich dwadzieszczia y dziewiecz, y gr. dwadzieszczia.

Dołzek wiezz, thuz za zamkiem Kamienieczkim. W niei yesth liudzi oszm, ktorzi zadney dany nye daia, thilko dwa dny robya w tidzien; a dawaią od swinie kasdei po seliagu y podimnego po gr. dwa; dostalo sie anno domini 1564 zlotich trzi. A imiona ich sza: Hriczko Przigoda, Klimko, Stepan, Jaczko, Mathei, Bochdan, Semko Michaliecz, Chwedor Ostapkowicz.

Czini od nich wszitkiego zlotich trzi y gr. sescznasczie.

Nad to sza drudzi kmiecie, ktorzy placzą czinszu dorocznego po gr. dwadzieszczia i sesczi, y po dwa selagi. A takowich iesth trzidziesczy y ieden: Iwan Kolodziei, Karpo, Martin Skribka, Iwan Gerosz, Maczko Zmloczko, Miekolai Haska, Hawrilo Hriniewicz, Protas, Piotr Jeczminik, Dmitr, Jarosz, Sydor, Iwasko Jemiecz, Hriniecz, Josko Mlodi, Iwan Diakowicz, Martinicha, Waszyl Klimkowicz, Jurko, Sawka, Ihnath Dolhi, Mysko, Rasko, Pawel Semiecz,

Lewko, Ihnath Soczewicza, Sydor Snycz, Ihnath Żeniko, Stepan Ulitin, Jaczko. A czy dwa daią po gr. trzydziesczi: Jurko stari, Iwach ziecz iego. Kasdi s nich winien przywiescz drew dwa woży przed Bozem Narodzeniem, a na Wielkanocz thesz dwa; oszm dny orza do roku; a czo y oni sami y ynsze wszy poorza, to ony wynny posziacz; groch pokoszicz y sgromadzicz; proszo pozacz y powiezacz; rzepe w folwarku zamkowym, poki iey staye, wikopacz; na thłokę o panskiei strawie winny (stawacz?) na zniwo, y kossicz, poki stawa zniwa y kossenya, dzien ieden w tidzien.

Summa od wszitkich czinszownikow czini zlotich 29, gros. 16, den. 12.

Śluskowie, ktorzy tez nicz nie daią, tilko z listi, gdzie kaza, yada, a na graniczach strzegają: Steczko wataman, Iwan Michalowicz, Nestor, Chwedor Berto, Lawrin. Thamze gdi sie traffi posesel thureczky albo thatarski do Kamiencza, kasdi s nich winien dacz, wedle swiczaiu, owsza, y sziana, y kuri, obyeczaiem żwiklym; winny gacz stawicz y mlina nowego pod zamkiem.

Summa wsythkich pozithkow s tey wszy cziny zlotich thrzidziesci y trzy, y groszy dwa, y seliagow dwa.

Nowosielicza wiesz lieży nad potokiem Dolskiem, krora od liath piethnasczie poczela sie sawodicz. W niei kmieciez winni yechacz, gdzie pan starosta s powozem kaze, na mil dwanasczie, takze z listi yechacz daleko, gdzie kaza; robyą oszm dny do roku; po czteri wozy drew na zamek przywiescz powinny; zacz, poki sztawa, dzien w tidzien; kossicz tesz dzien w tidzien ieden, poki sstawa; a zadnei dany any podimya nie dawaią, bo dziedzine maią cziaszna. Imiona tich kmieczy sza: Kaliman, Piotr, Iwanko, Konon, Lewko, Thrus, Marko, Jacob, Andreiecz, Kalennik, Thit, Iwanko Kalennik, Senko, Hrehor, Byłana, Misko Czerewko, Danito, Jan Lach, Hawrilo, Jurko Czobotarz, Stasko, Szczesny liach, Withko liach, Ambrosz.

Nad to dwa kmieczia na urocznim czinszu siedza: Iwanko Luczczicz—czinszu dorocznego gr. pieczdziesziath y trzy, y seliag; Piotr Dziedusko—zlotich dwa.

Thamze od swini na kasdi rok dawaią po seliagu; dostalo sie anno 1564 gr. trzidziesci.

Summa czini zlotich czteri, gr. dwadzieszcia y trzy, denar. sescz.

Praeterea przerweczony kmieciez powinnosc the maia, ysz kiedy sie traffi, isz do Kamiencza posel przydzie s postronnei ziemie, szipuion pewną miare owsza y kur po dwoigu na zamek dawaiia. A bywa tego czassem kilka razow do roku.

Tatarziszca wiesz sziedzi na dol Smotricza, za zamkiem Kamienieczkiem, kthora pan starosta niedawne poczal szadzicz dla poslugi zamkowej. W niei kmieciez ieszcze na wolyei sziedza, a post expirationem libertatis benda winny thosz, czo y wiesz Dolzek, a nycz wieczy. Podimnego dawayą po gr. dwa na then czasz; a po piączy wozow drew przywazaia w rok na zamek. A imiona ich sza: Woicziech vataman lib.; Jaczko sluzy koniem; mayą swobodi: Andrei—dwa roki, Leczik—trzy liatha, Jaczko stari, Lenard—po piaczi liath; Chwedor, Mesko—po siedmi liath; Steczko, Jochno—po osmy liath; kazdy s nych podimnego dawa po gr. dwa.

Czo na czinszu dorocznego siedza: Adam—zloti ieden; Mothra wdowa—zloti ieden; karczmarz Pawel—zlotich piecz.

Summa wsithkiego pozithku na then czasz s Tatarziszcz cziny zlotich siedm y gr. dwadzieszcia y sescz.

Kobaczowcze wiesz. Tha wiesz pod iednem vatamanem, yako y Tatarziszca, siedzy y thesz powinnosc winny: robia dwa dny w tidzien, a trzy thloka; drew po piac i wozow przywiesz do zamku w rok kazdi powinien: Jurko, Olexa, Hawrilo, Miska, Woythko; robia, alie czinszu ieszcze nie dawaiu.

Swobodny, ktorzy nycz nye daią dla wolnosczy, na ktorei yeszcze sza: maią swobodi: Olexa Boylko—trzi liata, Woythko Skrzicznik—trzi liata, Miskowa—sescz liath, Jauko—sziedm liath; Jan wozny; Ormianyn zubozał.

Czini od wssitkich podimnego gr. dwadzieszcia; dawaią od swinie po selagu na kasdi rok, czego sie na rok nynieiszi dostalo

gr. dwadzieszcia; owiecz y kury skladayę, gdi sie possel postrony do Kamiencza traffi.

Summa s Kobakowczow czini zlotich yeden y gr. dziesiecz.

Podgrodzie wioska za rzeka Smotriczem, przeciwno zamkowi Kamienczkiemu. W niej kmiecie trzei, ktorzy zimie robię po dwa dny w tidzien, a lieczie po trzy dny, a nycz nie dawaia: Chwedko, Dmitr, Ilko Ptassycz. Nad tho są drudzi, ktori placę czinszu po gr. dwadzieszcia i sesczi y po dwa selagi, a robię po dwa dny w tidzien: Chwedor Czerewko, Katrussa, Panko, Franko, Mathei, Jacza Issaiowa. Czini zlotich piecz y gr. 10. Thamze czlowiek ieden na urocznim czinszu, imieniem Ziniecz, dawa zlotich dwa y roby dny czteri w rok winien, czo kaza, y na tloke powinny. Swobodny ieden: Ilko Ptassicz,—ieden rok ma swoboda, a pothym ma dawacz po gr. dwadzieszcia y sescz. Sewczy dwa: Ihnath y Jaczko, winny obow do folwarku robycz zamkowego thaney grossem, nysz w targu. A dawayę kasdi zossobna po gr. dwadzieszcia i sesczi y dwa selagi; tho ucziny gr. pieczdziesziath y trzy y selag. Thamze pan Soroczenski ma dwa ogrodi, s ktorich ma placicz po gr. czteri; uczini gr. oszm.

Summa czinszu pienieznego s Podgrodzia na then czasz cziny zlotich dziewienz y gr. iedennasczie, denar. sescz, okrom swobodnego kmiecia.

Thamze dworzisko iesth iedno, na ktorem mliarz stari mieskal na then czasz, gdy tam mlin byl; alie y mlin spustoszal y mielnik dworzisko opuszczil, ktore terasz dzierzi pan Jaczimierski mlodi,—nescitur quo iure, bo sie s tym na seimie nie pokazowal, a ny przeth pani rewissori. A okupowal do tego dworziska magnam partem fundi, y kmiecie sobie szadzy. A ludzie dawaly sprawe, ysz then mielnik nie miawal tak welie grunthu et c.

Thamze pan Wilkowski ma dworzecz swoy, niedawno nabithy, y rolia orza. Skad pozithek zginal, ktori pierwei bywał zamkowi; y staw swoy ma na potoku Olchowicze.

Smotricz miasteczko, nad rzeka Smotriczem, sterzi milie od Kamiencza, ku Kamienieczkiemu starostwu nalezacz. W niem iesth domow siedmdziesiath. S kasdego domu dawaią czinszu dorocznego po gr. dwanaszcie, a ktorzy rolią orza y syeya, dawaią po gr. dwanaszcie czinszu, a osobno z roli po dwa trzecinniki owsza, valor. kasdi za gr. sescz. Thakowich rolnikow iesth piecdziesiath; a imiona tich, ktorzy rolie orza y domi mayą, thi sza: Sawa Lanthwoyth, Woythko Liach, Andrei Horbacz, Poluian, Procop, Anton, Ivan Peredmieiski, Bores Lazorowicz, Karp Horbaczowicz, Chwedor Lazorow, Stepan, Waszyl Chwedkow, Senko Popowicz, Chwedko Perehin, Jeremiei, Pasko Lazorowicz, Roman Dmitrowicz, Waszil Braykowicz, Woythko Nowak, Ivan Tolstika, Jan Liach, Pronicz, Iwan Maskowicz, Ostapko, Chodor Lithwin, Senko Jacowezicz, Kurilo Jurinczicz, Lasko, Waszil Kalennikowicz, Iwan Hiricz, Olexiei, Sawka, Paweł Postrzal, Jakym, Hawrilo Miskowicz, Demko Braikowicz, Sawka Chwodrowicz, Dmitr Danilowicz, Danilo, Waszil Supronowicz, Iwan Panczowicz, Iwan Hussak, Jurko Panczowicz, Dasko Panczow, Pilecz, Wassil Panczowicz, Andrei Duszno, Manuilo, Chwedor Pilczowicz, Adam Liach.

Summa czinszu s przerzeczonych domow cziny zlotich dwadzieszcia. Owsza trzecinnikow sto; saczuiacz kasdi trzecinnik za grossi sescz, tho uczini zlotich dwadzieszcia.

Nad tho są drudzi, ktorzy rolie nie orza, a placzą czinszu dorocznego gr. dwanaszcie tantum. Thakowich iesth na then czas dwadzieszcia: Bokar Woytko, Mykolay, Stas Sucurko, Andrei Samochwal, Woithko Kozub, Pawel Dziach, Szeszni swiecz, Jakym Bordun, Jacob Halenczicz, Marczin, Jozeph liach, Petras Habdai, Mathei, Choma, Iwan Vorahusz, Petrik Hrebennik, Senko Podhorny, Stash winnik, Jan Czarny, Janko lyach.

Cziny czinszu pienieznego od tich, czo roley nie orza, zlotich oszm. Czi wsziscezi winny robicz trzy dny w rok, czo ym ros-kaza, y ktemu kossą trawi y spratayą sziano w stogi na uroczisczu.

Sza drudzi, czo na czinszu pieniezim dorocznem siedza szdawna: Marczin Garczarz—gr. dwadzieszcia y sescz y dwa selagi, bo dawa grosze ploskie, ktore tak wielie czinia; Lawrin rolią orze, dawa zlotich sescz; Supron swiecz—gr. dwadzieszcia y sescz y dwa selagi; Michno winnik—zlotich czteri i gr. dwanascie; Stas winnik—od synkowania gorsalki zlotich czteri.

Summa ode sterech urocznich y od karczmarza gorzalczanego cziny zlotich sesnasczye y gr. piecz, denar. sescz.

Słuskowie, ktorzy dlia potrzeby konniem sluzą, a nycz nie dawają: Jan Czech, Rogowski, Jacob, Marczin Stadnik, Stasz Kowal, Mathysz. Czi wszisczi, okrom sluskow, robyą po trzy dny w rok.

Dan pszczelna. Thamze ktori ma pszoli, dawa od nich dzieziathy pyen; dostalo sie roku nynieiszego pnyow dwadzieszcia y oszm; kasdi rachuiącz po gr. dwadzieszcia, ucziny zlotich ossnascie y gr. dwadzieszcia.

Dan wieprzowa. Thamze ktori ma szwinie, dawa od nych wieprza dziesiątego; a pasie ye w liesiech, gdi sie zer zrodzi; a gdi zeru nie masz, thedy dwudziestego; dostalo sie roku nynieiszego wieprzow dwadzieszcia; kasdego szaczuyącz po gr. czterdziesczy y oszm, tho uczini zlotich trzidziesczy y dwa.

Dan barania. Thamze kto ma owcze, byorą od nich w trzeczym roku barana dwudziestego, ktore brano anno 1564. Dostalo sie baranow czterdziesczy; kasdego rachuiącz po gr. dwanascie, tho ucziny zlotich sescznascie. A wirachowawszy polowicze na ieden rok, bo tilko rok ieden miedzi dwiema wolny mayą, tho uczini zlotich oszm.

Browar y słodownia panska. W they słodownie myesczanie słodi czina, y w tem browarze piwo warza, a dawaja y od słodu uczinienia y od uwarzenia pywa po sesnascie Litewskich, tho iesth po gr. dziesiecz i po dwa selagi. A moze uczinicz warow do roku sesczdziesiath; od kasdego bioracz po gr. dziesiecz i po dwa selagi, tho uczini zlotich dwadzieszcia i ieden y gr. dziesiecz.

Mitho tamze biorą od szoly,—od malego woska po dwa grosza, a od wiethssego woska po steri grosse; tho miernie saczuiącz, moze uczinicz do roku zlotich dwanaszczie.

Summa wsithkich pozitkow Smotricza na then czasz czyni zlotich sto pyedziessiath y szesz y grossi piecz y denar. sesz.

Hriczkow wioska u Smotricza miasteczka. W niey kmiecie dawaią czinszu pienieznego po zlotich dwa polskich y owsza po sesczy trzeciannikow; kur—po dwoie, valor. gr. ieden; jaiecz—po piethnasczie, valoris denar. dwanaszczie. A iest pocziesnich dziesiecz; a robią sesz dny; kossą, a czo pokossą, to winny sgramadziez y w steri zloziez. Ktorich imiona thi sza: Petras wataman lib. ratione seruitijy; psczoli y barani daw. 12; Olexa, Mikita, Lawrin, Iliasz, Semko, Dmitr, Teresko, Wolossik, Hawrilo Kochan, Chwedor Andreiowicz. Lewko ma rok swobodi; ktoremu gdi swoboda winidzie, będzie tos powinien, czo y drudzy.

Summa wsithkich pozithkow od kmieczy, computatis computandis, czini zlotich trzidzieszi i dwa gr. sesnasczie, denar. dwanaszczie.

Wataman Petras, liber od czinszu y od ynszych dany racione poslug, alie dziesieczine psczelna y barany dawa. Powinny w rok szesz dny kossycz, y tho czo pokossa, winny sgrabycz, y w steri zloziez¹⁾. Mlina Smotriczkiego winny poprawowacz, pospolu z Smotriczany, szath ochedoszyz y paszieki opatrowacz u Smotricza.

Dan psczelna. Tamze kto ma psczoli, dawa dziesiathi pieu; dostalo sie roku ninieissego pniow dwadzieszcza; kasdi pien rachuiącz za gr. dwadzieszcza, tho czyni zlotich trzinaszczie y gr. dziesiecz.

Dan barania. Tamze kto ma owcze, trzeczego roku dawa od nich dwudziestego barana; dostalo szie roku ninieyssego baranow oszm; szaczuiącz kasdego barana za gr. piethnasczie, a na dwoie rosdzieliwszy, uczini na ieden rok zlotich dwa.

¹⁾ Это повторение предыдущаго относится къ тяглымъ.

Dan wieprzowa. Gdi szie zer zrodzy, dawaią od swini, ktore w liesiech passą, dziesiatego wieprza; a gdi zeru niemasz, thedi dwudziestego; dostalo szie roku niniejszego wieprzow oszm; saczuiąc kasdego miarnie za grziwne, tho ucziny zlotich dwanaszcie i gr. dwadzieszcia y czteri.

Summa wsithkich pozitkow na then czas s Hriczkowa, czini zlotich sesczdziesiath, gr. dwadzieszcia i denar. dwanaszcie.

Liathiczow miasteczko miedzi rzekami Bohem a miedzi Wolczkiem, mil sternaszcie od Kamiencza.

W them miasteczku, po sburzenyu tatarskym in anno domini 1558, yusz znowu osziadlo ludzi za stawem sto y dziesiecz, a pod dworem s drugei strone stawu czterdziesczy y sescz, ktorem jego kr. moszci dzisiejszy dal byl swobodi ab anno, quo supra, ad decursum dziesiacy liath od wsselyaky daniny, excepta ratione miodu, wedluk starego zwiczayu. A wszakosz yusz, nondum expirata libertate, biora od nych po staremu czinszu po gr. trzinaszcie i po selagu z domu kasdego, ktorego czinszu ma woith trzeci gr.; spisznego—po dwa selagi, do tego woith nycz nie ma; owsza—trzec. po dwa, valoris gr. dwanaszcie; syana po wosowi, valoris gr. czteri.

Miasto za stawem, w ktorem domow sto y dziesiecz: Ihnath Chwedissowicz, Musiei Pultaranow, Jakim Kossikow, Pawel Buterko, Pawel Kiermosz, Hrika Nancziboh, Klimko Holowka, Karaka, Ulian Kardasz, Lewko Holowka, Roman Maslo, Hawrisko, Lukian Chromy, Throchim Pannicz, Petras Jachnow, Holowka Procop, Chwedor Chiczka, Maxim Pannicz, Hriniecz Theszman, Olexi Patrika, Petrko Kardasz, Lawrinicha, Jurko Nancziboh, Hawrisko, Chomicza Pannicz, Mathei Pannicz, Jurko Gruczewy, Holowczina, Andrusko Jakusz, Grzesko Jakusz, Steczko Karbusz, Iwanicha, Jachno, Seliwon, Mykulka, Schawa Marsewicz, Jaczko Polizay, Pietr Owak, Iwasko Czobotar, Desko Kaliczicz, Krziwiczki, Andrei Dremlik, Iwan Pieklo, Lasczicha, Sawka Lascziszin ziecz, Marko Rubuska, Iwasko Okremza, Mathei Okremza, Danilo Kohothko,

Chwedor Nancziboh, Onisko Luczin, Paweł Laskow, Zoraw Sidielnik, Sienko Luczczin, Chwedor Mnikowicz, Thur, Sienko Andruskow, Marko Martiniczicz, Petras Doctor, Luczka Masko, Pahuta, Hriniecz Kolibaniecz, Malko, Omelian Malkow, Mikiczina, Kislowa, Lukian Malkow, Procop Koszcziszin, Konon Pleska, Kurilo Lyubi, Iwasko Lewonow, Iwanko Wissoczki, Simon Martinczicz, Lenoniaka, Philip Tarassow, Ostezczicha, Rabuska, Andrusko Miska, Lawrin Lewonow, Kuriło Jorhi, Kurilo Iwaskow, Semion Kuzub, Siemienczicha, Josko, Iwanisz, Wasko Kolibanski, Iwan Rabuska, Polysz, Bochdan Gluchi, Lipski, Klimko Andruskow, Radko Simokow, Jaczko Zinczicz, Wasko Hubka, Naum ziecz Pultaranow, Ostapko Kusnirz, Duska Annyn, Michailo Jachnow, Hriniecz Stolbika, Sawka Chromy, Dziki Zaiacz, Iwasko Hubka, Trochim Hubka, Maxim Kardasz, Artim Hubka, Dasko Pultaranow, Petras Polezai, Iwasko Czobotarz.

Miasto pod dworem, w ktorim domow na ten czas sterdzieszi y szesz. Imiona ludzi w niem mieszkajaczi sa the: Lukian, Jakim, Marko, Romasko, Kowal, Sossy, Tomko, Janko, Jarmak, Grzesko, Hriniecz, Procop, Iwanko, Iwasko, Wankutha, Liekman, Omelian, Daszicha, Chwedkowicze, Lawrin, Boris, Sakula, Alexander, Josko, Pawlik, Karp, Sydor, Steczko Stolibik, Lewko, Konon, Charko, Josko Haraszczicz, Stepan, Martin, Raidko, Klimko, Koszcza Kowal, Hriniecz, Karpisce, Iwan Harasowicz, Ihnath, Duska, Artim, Iwan Maslianka, Wasko Wielki, Hadir.

Summa czinszu ze wszithkich domow na obie stronie mieszczkich, excluso denario advocati, cziny zlotich sterdzieszi y szesz, denar. dwanaszcie; spissnego zlotich trzi, gr. cztery; owsza trzczinnikow trzysta y dwanaszcie, kasdi po gr. szesz,—tho ucziny zlotich szeszdziesziath y dwa, gr. dwanaszcie; za syano czini zlotich dwadzieszcza, grossi dwadzieszcza y cztery.

Swobodni dwa: Barthosz y Klimkowicz maia do liath trzech.

Stodownia dworska cziny arenda do roku zlotich dwanaszcie.

Dan psczelna. Thamze daią na kasdi rok psczoli dziesiąthe, ktorich sie na rok ninieiszy dostalo pnyow sto sesczdzieth. Saczuyąc miernie kasdi pyen za gr. dwadzieszcia, tho uczini wsithko zlotich sto y szesz, y gr. dwadzieszcia.

Powolowszczizna. Barana thesz dawaią dwudziestego na kasdi rok; alie kiedi dawaią powolowszczizne, thedi biwaią wolny od dani baranow; iako tego roku brano od nich powolowszczizne, ktorą wiberaya w piecz liath; a w piecz liath, ałs od kasdego gospodarza wolu iednego, exceptis liberis, ktorich bendzie sto pieczdziesiąth y szesz. Kasdego miernie saczuyąc za zlotich czteri, tho ucziny zlotich sesczszeth dwadzieszcia y czteri. A wirachowawszy piathą czesz na ieden rok, thedi uczini na kasdi rok zlotich sto dwadzieszcia y steri, gr. dwadzieszcia y steri.

Dan wieprzowa. Wieprza tesz dawaią dwudziestego kasdego roku, ktore ym ieszcze odpuszczono dla zamozenia.

Dan barania. Baranow ze wszythkiei wlosci Liaticzowskiei czassu przeslego wibierania dostalo sie trzidziesci. Saczuyąc kasdego za grossi pietnascie, thedi, defalczuiacz pyatha czesz, respectu powolowcziszny, ut supra scriptum est, ucziny zlotich dwanascie.

Summa wsithkich pozitkow na then czas s Liaticzowa cziny zlotich thrzista oszmdziesiąth y oszm, y gr. dziesiecz, y denar. dwanascie.

Horbaczow wiesz. Tha wiesz naliezi ku Liaticzowoy, w ktorei kmieczy ossiadlich na czinszu iesth trzidziesci i sesz; kasdi s nich dawa czinszu dorocznego po gr. dwadzieszcia, owsza—po třec. jednemu, valoris gr. sesz; podimnego—po gr. dwa. Tho wszithko, computatis et (?) computandis, uczini zlotich trzidziesci y trzi y gr. oszmnascie. Imiona tich kmieczy sza: Omelian, Niemierko, Sekwon Czuczilo, Olexicha, Dasko, Misko Seređa, Chwedor Prys, Bakomiecz, Jaczko Chricz, Chwedor, Mezenie, Roman, Mathwei Zawiernik, Lukian, Chwedor Zawiernik, Ryko, Ostapko, Jasko, Jaczko Sawszicz, Sawka Zolnirzowicz, Senko, Olexa, Pawlik, Josko Koczina,

Zolnierz, Iwan Dinissowicz, Andrusz, Iliasz, Chomka, Krawiecz, Jarmoła, Chwedusz, Dinisz, Michalko Mielnik, Thimko.

Nad tho kmieczy iest dziewiecz, ktorzi tilko dawą w roku po zlotich dwa kasdi, tho ucziny zlotich oszmnasczie; ktorich tli sza imiona: Olexa, Zawernik, Mirko, Malopiey, Josko, Żolnierz, Roman Krawiecz, Chwedosz, Fedor.

Swobodnich thrzy, a sluska czwarti, ktorzi niez nie daią,—ma swobodi do liath trzech: Pawlik, Iliasz, Senko, Iwanko sluska.

Dan pszelna. Thamze daią pszoli dziesziąthe, ktorich sie dostalo na rok ninieyszy pnyow dwadzieszcia y siedm; saczuiącz kasdi pien za gr. dwadzieszcia, tho ucziny zlotich oszmnasczie.

Dan wieprzowa. Daią tesz wieprza dwudziestego kosdego roku, kto chowa swinie, ktore ym ieszcze odpuszczano dla zamozenya.

Dan barania. Barana thesz daią dwudziestego, yako się yusz napissalo przy Liaticzowie y oszaczowalo.

Powolowsczizna. Powolowsczizne dawaia piąthego roku, kasdi gospodarz po wolowi iednemu; ktorich dostawa sie volow czterdziesci y piecz; kasdego saczuiącz miernie za zlotich sterzi, tho uczini zlotich sto y oszmdiesiath. A wirachowawszy pyątha czesz na ieden rok, tho ucziny zlotich trzidziesci y sescz.

Summa wsithkich pozithkow s Chorbaczowa na then czasz czini zlotich sto y piecz y gr. oszmnasczie.

Holieniszczow wiesz. Tha wiesz przinaliezy ku Liaticzowu, w ktorei iest ossiadlich kmieczy dwadzieszcia; kasdy sz nich takze wszithko dawa, yako Horbassowanie, od ktorich computatis computandis uczini zlotich oszmnasczie i gr. dwadzieszcia. A imiona tich kmieczy są: Dmitr, Han, Ilnath Reiczicz, Seliwon Kowal, Marko, Chwedor Markow brath, Chwedor drugi, Romaniecz, Iwasko, Plaskornicza, Ilnat, Sossiei, Mizinka wdowa, Waszyl, Senko, Senko drugi, Chwedecz, Luczka, Hriniecz, Chwedor brath iego.

Są nad to trzei kmieczy, ktorzi siedza na urocznem czinszu, a robią nycz; daia s nich dwa po zlotich dwa, a trzeci zlotich

dwa i gr. dwadzieszcia: Andruska—zlotich dwa, Wasko—zlotich dwa. Żuk—zlotich dwa i gr. dwadzieszcia.

Summa uczini ziotich sescz i gr. dwadzieszcia.

Swobodni, albo wolni czy do liath dwu: Martin, Iwanko, Luczka, Iwanko, Wolosz.

Summa uczini (*не показано*).

Dan pszczelna. Thamze ludzie daia pszczoly dziesiathe na kosdi rok, ktorich sie dostalo na rok niniejszi pnyow dwadzieszcia y dziewiecz; kasdi pien miernie saczuiacz po gr. dwadzieszcia, tho uczini zlotich dziewiethnasczie i gr. dziesiecz.

Dan barania. Barana dwudziestego dawaią kasdego roku, ktore sie includowali przy Liaticzowski summie.

Dan wieprzowa. Wieprza takze dwudziestego dawaią, kto swinie chowa.

Powolowsczizna. Powolowsczizne piatego roku dawaią, ktorei sie dostawa wolow dwadzieszcia y trzy, kasdi valoris za zlotich czteri,—tho uczini zlotich dziewieczdziesiatth y dwa. A wirachowawszy piatth czescz na ieden rok, ucziny zlotich oszmnasczie i gr. dwanasczie.

Summa wsithkich pozitkow s Holienisczowa na then czasz czini zlotich szesczdziesiatth y trzy i gr. dwa.

Stawy thego starostwa. Staw pod Liaticzowem przedaią w czwarthem roku za zlotich czteri sta. Stawow dwa w Holienisczowie przedaią w czwarthem roku po zlotich w moneczie osmdziesiatth Staw w Smotriczu aczkolwiecz iest niemali, alie zarosl barzo. A przetho spust iego bicz niemoze, tilko na ziwnosc zankowa w nyem lowia. W Tarciczach stawek, w Nowosziolkach stawkow trzy, w Kiptinczach stawkow dwa; alie tich nie przedawaią, thilko ye na ziwnosc obraczaią.

Summa sz tich wszitkich stawow na ieden rok, widziliwszy trzecia czescz, ucziny zlotich sto oszmdziesiatth i szescz y gr. dwadzieszcia. Moglo bi ieszcze stawow bycz wieczei i dobrich, gdi

by nakladu nie zalowano, zwlaszcza w Smotriczu na thym miesczu, kedi szie rzeki schodza Smotricz z Wisniowka, y na ynszych stawow, thamze u wszi Hriczkowa moglbi tesz staw bycz dobri na Smotriczkim grunczie.

Młyny thego starostwa. Mlyn na stawie Liaticzowskym czini arenda do roku zlotich sto. Mlyn na rzece w Horbassowie czini arenda do roku zlotich piecdziesiath y piecz. Mlyn w Holienisczowie moze uczinicz pozitku do roku zlotich dziesiecz. Mlin pod Kamienczem, w ktorem miesczanie Kamienieczczy maią trzecią miare, nie iest arendowany, tilko wimiar s niego idzie na zamek. A wsakosz miesczanie szwa trzecią miare arenduyą za zlotich sto y dwadzieszcia. Ergo duplum taxandum, czo do zamku idzie, ucziny zlotich dwieszczie y czterdziesci. Mlyn, w ktorim ormianie maią trzecią miare, na rzece Smotriczu u walie, wissei Rusky bramy, tam tesz wimyerzaia na zamek. A wsakosz isz ormianie arendowali swa trzecia miare za zlotich oszmdziesiath, thedi thim sposobem moze in duplo ssaczowacz, tho iest na zlotich 160. Mlinek w Liaskowiczy nie chodzi po arendach, tilko s niego wimiar na zamek dla ziwnosci biorą. A wssakosz na rok ninieiszi dostalo sie sz niego zita trzecinnikow piecdziesiath, psenicze trzeczinnikow dziesiecz, slodu trzeczinnikow dziesiecz; szaczuiacz kazdi trzeczinnik zitha za gr. dwanascie, a psenicze trzeczinnik za gr. dwadzieszcia, a slod po gr. dziesziaczi, tho uczini zlotich trzidziesci. Mlinek nowi podzamkiem zbudowano, ktori dopiero roku nynieiszego poczal mliecz od swienta s. Marczina y moze bycz dobrze poziteczny, gdi drugie kolo sbuduią y trzeczich stepne moze bicz, iakosz yusz gotowano obiedwie kolie. A wedluk sprawi sluk zamkowych, moze uczinicz ten mlin pozitku na rok zlotich oszmdziessiath. Mlyn w Smotriczu na rzece Wisniowcze nigdi nieprzesusni uczini zlotich stho.

Summa z mlinow starostwa Kamienieczkiego na then czasz czini zlotich sziedmszeth siedmdziessiath y pyecz.

O folwarkach thegos starostwa *Kamienieczkiego*. Tam folwarky acz moga bycz dobre, iakos tak iest y mogl bi ych prziczinicz

wieczei kto bi chciał. Alie thes liudzie nad stari zwiczay robicz wieczey nie chcą. A chocia tam urodzay bywa barzo dobri y obsiti; alie w ninieisim roku barso malo zboza bilo w nich prze nieurodzay suchosci; thakze y na sianozeczciach trawi bili poschli.

Folwark przy zamku: wwieziono do gummna: żytha kop pulczwartastha, psenicze—czterdziesci, jeczmienia—dwiesczcie, owsza—trzystha, prossa—trzystha.

Czelyadz. (D)wornik mar. 4, (D)worha (?) mar. 2, (d)ziewok 2 mar. 4, (p)asterzow 2 starszych, mar. 4, (p)asterz mlodzi mar. 2.

Obora tamze: krow doynich dwadziesczia, czieliatth latosich dwadziesczia, bidla pospolitego czterdziesci i czworo, owiecz trzistha, myedzi nyemy doynich 200.

Liathiczowski: wwiezono do gumna: żytha kop dwiesczcie sesczdziesiatth, psenicze ozimei—czterdziesczia, psenicze iarey—dwadziesczia, ieczmienia—sto y dwadziesczia, owsza—trzysta dwadziesczia, grochu—pietnasczie, tatharki—siedm, prossa—piecz.

Czeliadz: podstarosci mar. 10, dworha mar. 2, dziewok 2 mar. 4, pasterzow 2 mar. 4.

Bidlo w tem folwarku pobrali tatarowie in anno domini 1558, gdi Liaticzow spalili. A wsakosz za sie pan starosta ninieiszi nagnal tam bidla rogatego pospolitego trzidziesczie y owiecz stho s folvarku inssego; myedzi ktorem bidlem bilo krow doynich 20, a owiecz doynych 50.

Sianozeczi thego starostwa. Tam iest po dosicz na ktorich siana kossiwaia, i biwa dosisz stogow, alie tego roku przesussa nieurodzaini. Tilko belo przy folvarku Kamienieczkiem sthert sescz, kasda na oszm kopicz. Na Hric.kowim polyu stherth trzi, w kasdei woskow pietnasczie. Na Trichowieczkiem polyu nakossono woskow pultorastha. Za Nowosielcza wszia tam iesth sianozeczi dosicz; alie tego roku tilko bil woskow pultorastha. Tamze za Nowosielcza drugie sianozeczi przedaia mieszczanom Kamienieczkim, ktore wedluk sprawi tich, czo tego swiadomi, cziniawali insich liath nie

malo; a na rok niniejszy dostalo szię s nich tilko zlotich trzidzies-
czy. Na Lathiczowskiey wlosci biwalo sziano sterth wieczey nisz
dwadziescia, w then czasz kiedi byli syanozeczi wolne; alie pod-
starosci Liathiczowski dawal the sprawe, isz ich graniczami sziała
odesło do wszy ziemianskich zwlaszcza syanozeczi na miesczu rze-
czonem Olszanka; a thak roku niniejszego, nie bilo szyanozeczi
tilko sterth trzi wielkich, czesczia thes przetho, isz sussa wielka
bila w tim roku; a niskich traw tedi tham ludzie koszicz nie
umieyą. Na poliach Smotriczkich sianozeczi, ktore zrabiają Smotri-
czanie, Hriczkowanie y ludzie ze wszy Czèrmnei dzierzawi pana
Srocizkiego; biwalo na niech siana dosicz inszych liath, alie w ten
rok suchi nie bilo tilko stogow dwadziescia, kasdi na sesczi kopiez.

A thak siana wszithkiego iest tego roku na przerzeczonich
sianozecziach sterth wielkich dziewiecz, stogow dwadziescia, wozow
trzysta czterdziesci piecz. Saczuiącz natany kazda sterte za zlotich
siedm, a osstok kazdi po zlotich piaczi, a wosz kasdi za gr. piecz,
prziloziwshi ktemu trzidziesci zlotich, czo od miesczan kamieniecz-
kich za laki wszitho,—summa: to bi wsitko ucziniło zlotich dwies-
cie pieczdziesiath y grossi piethnascie. Alie na ziwnoscz koniom
y bydłu odłoziwshi wozow 345 y stogow 20, ostatek, tho iest
sterth 9, przedane ut supra, tho uczini zlotich 93. Bywa ynszych
lyath thile dwoi sziana y za laki byora podstaro (*вырвано*).

Saczunek zboza przerzeczonego: zytha w przerzeczonich folwar-
czach in summa iesth kop szesczszeth y dziesiecz; a tak pultori
kopi dadza trzecinnik ieden, ktorich s przerzeczonego zboza ben-
dzie czterista y siedm; saczuiącz kasdi trzec., wedlie targu pospo-
litego, po gr. dwanascie, tho wszithko computatis computandis
uczini zlotich stho sesczdziesiath y dwa, y grossi dwadziescia y
cztery. Psenicze w przerzeczonich folwarczech in summa iest kop
sto; a tak dwie kopie dadzą trzec. ieden, ktorich bendzie s prer-
zeczonego zboza pieczdziesiat; saczuiacz kazdi trzec. po gr. dwa-
dziescia, uczini zlotich trzidziesci y trzi y gr. dziesiecz. Jecz-

mienia w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop trzista y dwadzieszcia; a tak pultori kopi prze nieplennosc, dadzą trzec. ieden, ktorich trzec. s przerzeczonego zboza bendzie dwiesczie y trzynascie; saczuiaz kasdi trzec., wedlie targu pospolitego po gr. oszm, tho wszitko uczini zlotich pieczdziesziath y sescz y gr. dwadzieszcia y stherzi. Owsza w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop sescszeth i dwadzieszcia; a tak dwie kopie nie dadzą wienczej iedno trzeczin. pultora prze nieplennosc, ktorich trzeczen. bendzie s przerzeczonego zboza sterista sesczdzesziat y piecz; saczuiaz kasdi trzec., wiede targu pospolitego po gr. sescz, to uczini zlotich dziewiethdziesiath y trzi. Tatarcki w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop siedni, s ktorei nye namloczono wienczej thiiko trzeczinik ieden, wedlie targu pospolitego, valoris gr. oszm. Prossa w przeczechonych folwarczech in summa iest kop trzistha i piecz; a tak piecz kop dadza trzec. ieden, s ktorego zboza będzie trzec. sesczdziałh y ieden; saczuiaz kazdi trzeczinik, wedlie targu pospolitego po gr. dwadzieszcia, to uczini zlotich czterdziesczi y gr. dwadzieszcia. Grochu w przeczechonych folwarczech in summa iest kop pietnascie, s ktorich nie namloczono wienczej yedno pul-trzeczinika.

Summa za gumna starostwa Kamienieczkiego na rok ninieyszi, miernie szaczuiaz, uczini zlotich trzista oszmdziesiath i sescz, i gr. dwadzieszcia i sescz. A wirachowawszi piątą czescz na naszienie i na ziwnoscz robothnei czeliadzi, zostanie zlotich 309, gr. 14, d. 15.

Saczunek pozithku od bidla pospolitego, ktorego iest w przerzeczonych folwarczech in summa: krow doynich czterdziesczi, a owiecz doynich dwiesczie i pięczdziesziath; kładacz sescz owiecz na pozitek yako od iednei krowi doyney, bedzei tem sposobem krow wszithkich yednako pozitecznich 82. Szaczuiaz pozitek od kozdei krowi na gr. 48, tho bi ucziniło zlotich 131, gr. 6. A wirachowawszi s tego mytho czelyadzi, o ktorei szie wissei napissalo, zlotich 53, gr. 6, zostanie zlotich 78.

Summa summarum wszithkich pozithkow na then czas starostwa Kamienieczkiego czini zlotich trzi thissiacze sziedmszeth oszmdziesziath y ieden, gros. dziewiecz, denar. trzi, oprócz przypadlich pozithkow, tho iest przemith y zaberania na przechodziech, na czo chowayą poberezniki, oprócz wyn, ktorich sie tam dostawa nyemało od potwarczow i od zuchwałich, oprócz poiemsczizni albo kunicz, oprócz rozwodow bezboznich y oprócz wichodnego, oprócz zerowczizni i paszienia owiecz. Czo wszithko kazdego roku uczini niemała pozitek.

Nad tho poniewaz lyudzie ze wszithkich wszi y z myasteczek, oprócz szamego Kamiencza, dawaią powolowscziznę w sziodmem roku zwiczaiem Podolskiey ziemie, ktorey się dostanie wołów przinamyey dwiescie, kazdi valor. za zlotich czteri, czo uczini, wyrachowawszi szosta czesz na ieden rok, zlotich stho trzidziesci y trzi y gr. dziesiecz.

Wszi, odesle od starostwa Kamienieczkiego, ktore niedawnich czasow presz ich mscz krolie sza rozdane pewnim sliachcziczom, tak Polakom, iako y Russi, y wssi, ktore zaszadzone na pustinach Kamienieczkich y na pograniczu, krore za okazowanem przywileym na seymie warszawskiem podlegli executii.

Kroguliecz wiesz. Tak iako Jan y Lenard Srochiczki na the dziedzine ukazowali na seymie Warszawskiem wiecznosc nowa, ktora ym odpadla. Tedi na rewisyey naliaslo sie, yz nie są they dziedziny in possessione, tilko zamek Kamienieczkie, s ktorego na they dziedzynie (bo tam osziedadloszci zadney niemasz) y syanozczeki kossą y polia zasziewayą. A thes bi barzo zlie besz they dziedzini, nie tilko panu staroszcie, alie y myesczanom Kamienieczkiem, y wsziam kroliewskiem, bo tham pastwiska swoye mayą.

Pieczarnie wiesz. Dzierzawa iego moszci pana canczlerza ninieysego. Alie isz thesz pan Jaslowieczki na thei wszi stare summi

ukazował na szeymie Warschawskiem, thedi nie iest iey in possessione, tilko pan canzlerz modo donationis od dzisieisego krola iego mosczy, y dla thegos w they wszi revisia stala szie in hoc, qui sequitur, modo: kmieczy osziadlich iest dziesiesz, ktorzi dayą czinszu po gr. trzidzieszczi; owsza—po dwa trzec., valor. gr. dwanaszczie; kur—po dwoye, valor. gr. ieden; iaiecz—po dwadzieszczia, valor. gr. ieden; chmielu—po iednemu trzec., valor. gr. piethnaszczie,—tho wszithko uczini zlotich dziewietnaszczie y gr. dwadzieszczia. Nad to swobodnich kmieczy hinc ad decursum liath siedmy yesth czteri. Vataman liber dlia sluzb, ktore cziny. Powolowszczizne, exceptis liberis, daią roku siodmego, ktorey bendzie wolow dziesiecz; saczuiącz kasdego miernie po zlotich czteri, tho uczini zlotich czterdzieszczi; a tak sosta czesz wirachowawszi na ieden rok, uczini zlotich sesz, gros. dwadzieszczia. Barana dacz winni dwudziestego w rok, iesli ye chowali; wieprza dwudziestego, kiedi zir bywa, daya.

Summa s Pieczarnego uczini zlotich dwadzieszczia sesz, gr. dziesiecz.

Kudinka wiesz, w powiecie Lathiczowskiem liezacza, ktora bil poczal nowo szadzicz niebosczik Wolski, a therasz ya dzierzi Jan Piskowski; w ktorey kmieczy osziadlich iest iedenaszczie; alie ieszcze maya swobodi do siem liath ab hinc, qua expirata; iesli szie w pokoyu osziedzą, benda powinni dawacz po iedney ruczczu miodu, ktorzi pezioli benda miecz. Na yarz, na ugor, na zyme po dwu dnyu w rok oracz albo robicz, czo ym kaza. Imiona tich kmieczy są: Demko, Iwanik, Borisz, Bochdan, Liechno, Pawel, Kuzma, Karp, Iwan, Pawlo, Jarmak. Thamze uiebosczik Wolski sbudował stawek, ktori dopiero roku przeslego zastawiono na rzecz Kudincze, y mlinek iesth thamze o yednim kolie, w ktorem tilko eiusdem ville incolae mielą. Thamze iest folwarczek, w ktorem czo kolwiek miewa urodzayu dzierzawcza, tho wszithko propriy laboris.

H:rodiscze, als **Stare Trichowcze**, wiesz, ktora lezi przy potoku Studenczu. The po spustoszeniu tatarskiem napierwi poczal

szadzicz pan Miczowski, pothym ya zaprzedal Lagiewniczkiemu; którą zasz Lagiewniczki panu Marmuzowskiemu, dzierzawczy terasznieyszemu, zaprzedal. W niey kmiecie zadnei dani nie daią, bo ieszcze mayą swobodi trzi liata; a post expiratam libertatem, benda powinni dawacz po gr. pctnascie, owsza po dwa trzec., jaiecz po dwanaszie, kur po dwoye. Dan baranią, y psczoli, y wieprze, y woli tak, yako ynsze wszi, w powiecie Kamienieczkiem benda powinni. Imiona kmieczy są the: Hasko, Masko, Steczko, Maxim, Symko, Stanislaw, Stasko, Daniliecz, Janko, Andreiko, Chrisko. Stawkow tamze trzi na rzecze Studzienczu, ktore zdawna tam ieszcze przed zburzeniem tatarskiem od kielku dziesziath liath bili (*непозабрано*) zbudowano tham zadnego nowo za dzierzawczow niniejszych. S nich dwa przedawaią za zlotich sterdzieszi w monieczy trzeczi za zlotich dwanaszie. A tak trzeczia czesz wirachowawszi na rok ieden, uczini zlotich piethnascie y gr. dziesiecz.

Folwarczek tamze ma dobri, ktori swemi plugi sprawuye, a ludzie tez pomagaja, alie tego roku, prze suchosc, malo sie w nim urodzilo y tho dal sprawie dzierzawcza, iz nie liczacz zwozil do gumna; a wilozil zitha sthgow niemalich czteri, owsza sthog ieden, jeczmienia sthog ieden wielki, prossa sthog ieden. Saczuiaz miernie kazdi stog zboza za zlotich sescz, alie w onich stronach tanie zboze, tho uczini zlotich czterdzieszi y dwa, wkładaiącz w to yuz y wisziewek. Sianozeczi ma dosicz dzierzawcza ku swey potrzebie.

Summa s Trichowicz, albo s Horodiscze, uczini na then czas zlotich piecdziesziath y dziewiecz y gr. dziesiecz.

Czermna wiesz y **Oknin**, dziedzina pusta, dzierzawa pana Srocckiego. Oknin dziedzina, albo polie przy wszi Czermney, na którą stare summi s Smotriczkiego woiowstwa przenieszone sza do drugei summi starey, ktora na tey wszi bila y sapissana przez sławney pamieczy krola Sigmunta Maczieiowi Redeczkiemu, y poswo-
lenie na oszadzanie thich wszi. A pothem odzierzal doziwocznie pan

Stanisław Srociczki, ziecz przereczzonego pana Maczieia Redeczkiego; a tak w they Czeremney za nieboszika Redeczkiego yusz bylo osziadlo kmieczy. A za dzierzawi pana Srociczkiego, yusz theras iest osziadlich dwadzieszia seu ultra, ktorzi mu wieczy nie dawaią na then czasz prze to, isz swoboda im nie wisła, jedno we wszi Czeremnei po dwoie kur y po dwa trzecinniki owsza. A na them Okninie, żadnem obiczaiem nie moze bycz wiesz, bo wodi nie masz, any ze zrodla, any studnia bicz nie może, isz mieszcze gorzisthe; a liudzie w Russi nie ssadza szie nigdi, thilko przy wodzie a przy liessie; przetosz liudzie ze wszi Czeremnei uziwayą rol y syanozeczi na thim tho Okninie. Przy tei revisiei jego moszczi, pan starosta Kamienieczki zesnal pred pani revisori, yusz czy liudzie s Czeremnei robia do Smotricza dwa dny w rok—syano kossa, y sami szie do tego prziznali. Tho thes jego moszcz pan starosta zeznal, yusz pan Srociczki ad omnem expiditionem bellicam, iuxta contenta privilegii sui, yest gothow zawsdi y na kazda potrzeba potoczna; a szam thesz ossoba swa zawsdi residue w Podoliu.

Loskowcze Napolne wiesz, nad potokiem Studzieniczą, którą krol iego m. Sigmunt sławney pamieczy dacz racziel frymarkiem panu Jarmolienskiemu za wiesz Hermaki iego dziedziczną, u Baru lieżacza, ktora dzierzi pani Terlikowska. W niei iesth kmieczy osziadlich trzidziesczy y ieden; s nich sescznaszcie dawaią po czteri trzec. owsza y po iednemu kurowi, lnu—po dziesziaczi garsczi, iayecz—po dziesziaczi. A czo szie doticze czinszu pieniesznego, thedi yescze s nimi nie postanowiono, poczemu płaczicz mayą, bo ym niedawno swoboda wisła; a robia dzien yeden w thidzien; a drudzi ieszcze maią swobodi do czterech liath, bo niedawno osziedli. Imiona ich są: Iwanko wataman, Hlobko, Luczik, Andrei, Jerema, Liemiecz, Dmitr, Hrisko, Chwedor Kowal, Jaczko Jemiecz, Kuczma, Andrey drugi, Iwan Herka, Jaczko Sczerban, Jurko, Timko, Jaczko, Andrei, Sachno, Klymko, Misko, Pasko, Man, Iwan Olexiowicz, Olexey, Samoylo, Jaczko, Woynik, Arsuta, Iwan Żehalko, Olexey

kusnierz. Tho wszitko uczini zlotich czternasczie, gros. steri. Tamze kto ma psczoli, dawa dziesiathi pien od nich; alie ym tego roku odpuszczone. Od swini, gdi szie zer zrodzi, dawaia wieprza dwudziestego, czo swinie w liessiech passa; tego roku nie bilo. Powolowsczizne siodmego roku od nich biorą, ktora od nich iusz rasz brano; dostalo sie bilo wolow sescznasczie, kazdi valor. za zlotich cztery,—tho uczini zlotich sesczdziestiath y cztery; a tak wirachowawszy czesz szosta na ieden rok, tho uczini zlotich dziesiecz y gr. dwadziescia. Sthawek tez iesth, ktori przedaia za zlotich oszmdziestiath; a tak wirachowawszi trzeczia czesz na ieden rok, tho uczini zlotich dwadziescia sescz gr. dwadziescia.

Summa wszithkich pozithkow z Loskowicz czini zlotich pieczdziesziath ieden y gros. sternasczie.

Lethowo Dworische. Ta wiesz dopiero iesth zasadzona przez pana Dobka po dacie listhu doziwotnego, yemu danego, ktora tam niebiwala za luczkiei pamieci, okrom tego, ze tho mieszczie zwano Lethowo Dworzische; a wszak ze przed thim czassow dobrze przeslich mogla bicz niekiedi wiesz, bo polia tam bili wielkie y barzo dobre do urodzaiu y do pasthwiska. Na then czasz, gdi pan Dobek poczal ossadzacz, a tez tam nye wielie dabrow, tylko polya szcere, a pusthe; w niey yusz oszadzil kmieczy danuich oszm, ktorzi daia czinszu dorocznego po gr. trzidziesci; kur—po dwoye, valor. gr. ieden; jaiecz—po dwadziescia, valoris gr. ieden; robia po piaczi dni do roku, okrom thloki. Imiona ich są: Wataman lib., Steczko, Waszil, Jakiem, Szemko, Andreiko, Steczko Wlezo, Onaczko, Lechno.

Czini od nich zlotich oszm gros. sescznasczie.

Karczmarz dawa czinszu dorocznego s karczmi zlotich dziesiecz.

Swobodni: Jeremiei Wassilowicz, Anton Syenyuticz, Chwedor Mankowicz, Wassil Musiewicz, Sienko Turczin, Borisz, Kuzma Diduchowicz, Ussay, Hricz, Pawel Niedzwiedz, Lukyan, Janek, Franko, sluzi koniem. Tamze kto ma psczoli, dawa od nich dzie-

siati pien; dostalo szie roku niniejszego pniow piecz, valoris kasdi za gr. dwadzieszcia; tho uczini zlotich trzi y gr. dziesiecz. Tamze kto chowa owcze, dawa barana dwudziestego, ktore poczeli dawacz anno 1564; dostalo szie baranow dziesiecz, kazdi valoris za gr. piethnasczie,—to uczini zlotich piecz. Stawki tamze są czterzi, ktore pan Dobek na dolinie, ktora ydzie srodkiem wszi, a liezą ieden po drugim immediate, sbudowal.

Folwark y dwor tamze nakladem niemalem sbudowal. W tem folwarku bil urodzay anno 1564: zitha kop oszmdziesiath, psenicze—trzidziesczi, owsza—sesczdziesiath, jaczmienia—sesczdziesiath, grochu—piethnasczie, prossa—dwadzieszcia; ktore gumno natany saczuiacz, moze uczinicz zlotich oszmdziesiath na rok; a wirachowawszi piąta czesz na naszieni y na wichowanie czelyadzi robothney, y urzednikowi na mitho mar. 4, zostanie zlotich 57, gr. 18. A wszakosz alleguie pan Dobek, ysz po wiethszy czeszci swim do bithkiem y swa czeladzą na then urodzay roby.

Summa pozitkow z Liethowa Dworiscza na rok uczini zlotich oszmdziesiath y czteri y gr. czternasczie.

Biela, wiesz pana Dobkowa, albo malzonki iego, na ktora panu Wlodkowi, starosczie Kamienieczkiemu, na seymie Warszawskiem wiecznoszcza odpadla. W niey kmiecie dawaya ieczmienia po trzi trzecinniki, valor. gr. dwadzieszcia cztery; kur—po czworgu, valor. gr. dwa; jayecz—po dwadzieszcia, valor. gr. ieden; robia dwa dni w tidzien; a iest ich siedmnasczie. Imiona są ich: Panasz, Chwedko, Marczin, Matis Wozni, Wassiel Sczerba, Dumma, Konrad, Ihnath, Kliniko, Maczko Bednarz, Valenthi, Sienko Dudik, Steczko, Siemion, Iwan Kunasow, Jeremko, Symko.

Tho wszithko uczini zlotich pietnasczie i gros. dziewiecz. Swobodni, ktorzi ieszcze są wolni od podatkow ratione swobodi, w ktorey ieszcze siedzą; a wszakze psczoli, barani, wieprze dawaja: Wassiel hrabarz, Wassiel Jemiecz, Michailo ma swobodi dwa roki;

Janko Stadnik, Andrei stadnik—czteri liata; Sienko Krayni, Blasko, Andrei Socha—sluza koniem.

Thamze kto ma psczoli, dawa od nich dziesiathi pien; dostalo szie pniow roku 1564 czteri, valor. zlotich dwa y gr. dwadzieszcza. Tamze kto chowa owcze, dawa od nich dwudziestego barana; dostalo szie bilo baranow anno 1562 oszm, valoris zlotich czteri. Thamze od swini, ktore w liessiech paszaya, daya wieprza dwudziestego, ktorich szie roku ninieyszego dostalo piecz, valoris kazdi za grziwne,—tho uczini zlotich oszm.

Folwark, w ktorem, prze suchosz anno domini 1564, malo szie urodzilo, tilko: zitha kop czterdzieszczi, psenicze — czterdzieszczi, owsza—trzidzieszczi, prosza tr.idzieszczi. Siana biwa dostatek. Ktore zboze nataniey moze saczowacz za zlotich czterdzieszczi siedm, gros. dwadzieszcza; a wirachowawszy pyata czescz na naszienie y na ziwnoscz czeliadzi robothney y dwornikowi mytha, mark. 4, zostane zlotich 31, gr. 22. Stawek na pothoku Kriniczi na ziwnoscz.

Summa z Biley czini zlotich sesczdziesziath y yeden, y gros. dwadzieszcza i yeden.

Czukowa Dabrowa, wiesz pani Psarskiej, na ktorą doziwozie ukazowala y yesth iey in possessione. W niey kmieciez robia po dwa dni w thidzien, a po dwoie kur daią; a o czinsz y o inse danini ieszcze s nimi nie postanowiono, bo tego roku ym swoboda sie skonczila. Imiona ich są: Wataman lib., Andrei Oratni, Kalin, Phedor, Danilo, Lewko, Maczko, Iwanko, Pawel, Andrei Garnopolski, Chwedor Lisz, Valko, Mathei Latina, odkupnie y robothe, y kuri dawa, zlotieh dwa y gr. dwadzieszcza.

Summa s tey wszy na ten czas cziny zlotich trzy y gros. ieden.

Karaczkowcze, albo **Karaszowa laka**, they ze panyei Psarskiej wiesz nad rzeka Smotriczem. W they wszi kmieciez tesz ieszcze nicz nie daya, bo dopiero niedawno swobode wiszedzieli, s ktoremy yescze nicz nie postanowiono, okolo podathkow; a wszakos

ieden ze tham iesth obiczay wszitkiem wsziam na Podolyu dawanya podathkow. Imiona ich są: Michailo Kowal, Woythko Kupka, Siemko, Kunasz, Damko, Misko Czobotarz, Klimczicha, Martiniecz, Serhey, Wasko sluga.

Mlin na rzeczce Smotriczu, s ktorego szie dostalo, yako o thim danu sprawe od dzierzawcze, zboza pospolitego korczy, alias trzeci-nika, dwadzieszcia, czo szaczowacz moze na zlotich dziesiecz.

Folwark tam ma dobri. Alie tego roku anno 1564, prze wielka susza, prawie szie iusz zbosza nie urodzilo, thilko zitha kop dziesiecz, bo bylo wigorzalo, owsza kop dziesiecz, a ynsze zboza tak koszone, y w gromadi sgrabiono; siana thes miewa na swa potrzebe.

Crinicziscza wiesz pana Wilkowskiego, ktora bil poczal oszadzacz przereczoni pan Casper Wilkowski na surowem korzeniu, nad rzeka Smotriczem, wissei miasteczka Smotricze, na gruncie Smotriczkim, w dabrowie; w niey yesth kmieczy trzidziesczy; s nich siedmnascie yusz od siedmi liat siedza, a oszm ich od lyath piaczi, a drudzi od trzech liath.

Trupczin wiesz, ktora dzierzi pan Czermiński. Tha wiesz niedawnego zaszadnenya, od liath oszmuascie citra vel ultra na gotowem sielisczu; yedno ysz tam przesz Wolochi czesto bywala spustosona, zwlascza ysz siedzi nad Nestrem o granicze s Wolochi, a wsakosz, yusz yako szie poczela sadzicz, yesth w ney kmieczy sthersei, ktorzi daya czinszu po gr. dwadzieszcia y cztery; owsza—po trzec. trzi, valor. gr. oszmuascie, kur—po dwoie, valor. gr. ieden; iaiecz—po dwadzieszcia, valor. gr. ieden; to uczini zlotich piecz y gr. dwadzieszcia sescz. Ktorich imiona są: Petrik, Zachara, Maslanka, Dimitr. Swobodni, ktorzi są tilko od czinszowey danini wolni respectu swobodi: Nikor, Iwan, Josko, Roman wataman lib. Powolowszczizne czwartego roku dawaya, abo yako ym kaza; dostaye szie od nich wolow oszm, valor. ut supra; czwarta czeszcz uczini zlotich 8. Owcze kto chowa, dawa od nich dwudziestego barana na kazdi rok. Thamze od swini, kthore w liesiech paszaią, gdi się

zer zrodzi, daya wieprza dwudziestego. Psczoli kto chowa, winien dacz od nich pien dziesziathi; alie szie ieszcze w nie nie zapomogli.

Summa s Czernei (sic) na ten czas czini zlotich trzinaszie, gros. 26.

Balwaniecz wiesz, dzierzawa pana Skothniczkiego. Ta wiesz po danim przivilegyu niemogla nigdi oszieszcz, abowiem ia z Wolinia kniaz Zbaraski Wladzislaw czestokroc burzi y sadzicz nie dopuszcza, myeniacz ya bicz ku ksziesthu Litewskiemu, a tak y the-ras pusto liezi then grunth.

Lisziecz wiesz, ktora dzierzi pan Talaffusz. Tha wiesz sziedzi od Niestru trzi milie, ktora bil niebosczik pan Irzi Talafus poczal zassadzacz y zamek bil zbudowal, alie go Wolochowie spustosily. W niey kmieczy iesth piecz, ktorzi daią czinszu dorocznego po gr. pieczdziesziath i dwa; owsza—po dwa trzec., valor. gr. dwanaszie; kur—po dwoie, valoris gr. ieden; iaiecz—po dwadzieszcia, valor. gr. ieden,—tho wszithko uczini zlotich iedenaszie y gr. dziesiecz. Ktorich imiona są: Mikita vataman od czinszu lib., Panasz, Mathey, Iwanko, Wasziczko, Dyak. Swobodni, ktorzi są wolni od dani czinszowej respectu libertatis: Borisz, Syma, Hryniec, Ochrim, Liepeska, Barthocz: mayą swobodi do roku iednego. Thamze kasdi gospodarz, okrom swobodnich, dawa powolowscizne roku sziodmego, ktorei będzie wolow piecz; szaczuiacz kazdego wola za zlotich czteri, tho uczini zlotich dwadzieszcia; a wirachowawszi szosta czesz na ieden rok, uczini zlotich czteri. Thamze kto psczoli chowa, dawa od nich na kazdi rok dziesziathi pien; dostalo szie roku ninieyszego pniow czternaszie; saczuiacz kazdi pien za gr. dwadzieszcia, uczini zlotich dziewiecz y gr. dziesiecz. Barana thes dwudziestego winni dacz czy, ktorzi owcze chowaya. Od swini, ktore w liesziech paszaią, gdi szie zer zrodzi, dawaią wieprza dwudziestego; alie tego roku nie bil.

Summa czini zlotich dwadzieszcia czteri, gr. dziesiecz.

Folwark tesz tham ma dobri, alie tego roku prawie szie nicz nie urodzilo; y sianozeczci ma doszczic, lasszow y dabrow.

Krnicziszca wiesz, na gruncie Lathiczowskiem posadzona, o ktora sliachethni Stanislaw Ostrowski, woith dziedziczni Lathiczowski, opowiadal szie przed pani revisormi, ze mu Tatarowie listh na wiesz przerzeczona in anno domini 1558 spalili, na ktorem bila stara summa, na the wiesz specificowana, dokladayacz thego, yz tez tho yus przelozil przed them przed jego kr. mosczy w kilka liath po spaleniu; gdzie jego k. m., przichilayacz szie proszbam iego, roskazal mu dwoie doziwoczcie na thei wszi, myasto starey summi, na ktora bi muszial przisziacz, napissacz; ktorego doziwoczcia ysz ieszcze do tego czasu s cancellarii niema. Thak dobrowolnie, we wszi przerzeczoniei dopuszczil revisiey. Kmieczi osziadlich iest dziewiecz, ktorzi daia czinszu po gr. trzinasczie; owsza—trzec. po dwa, valor. gr. dwanasczie,—tho uczini zlotich siedm, y gr. piethnasczie. Tamze stawek mali niespusthni, thilko dla ziwnosci, a wszakze moze szaczowacz na zlotich dwadziescia. Tamze folwarczek ma, w ktorem miewa urodzayu zboza pospolitego citra vel ultra kop dwiesczie; ktorego folwarczku pozithek moze przinamney saczowacz na zlotich pieczdziesziath na kazdi rok.

Summa s Krnicziszca wszitkich pozitkow na then czasz czini zlotich siedmdziesziat y siedm, i gr. piethnasczie.

Husziathin miasteczko nad rzeka Sbruczem, ktore iest w dzierzawie synow nybosczika Swiercza, ktore niebosczik Swiercz, dzierzacz w pewney summi starey, uczinil bil zamiane s nieboska iey m. krolowa Boną za Mankowcze wiesz, tho iesth the wiesz swoje, dziedzina u Baru, Mankowcze dal, ktora y dzisz ku starostwu Barskiemu naliezi, za wiecznosc thego Husziathina. A isz frimark, tedi szie revidowali the bona, in hunc, qui sequitur, modum. W them miasteczku ludzi iest gospodarzow pieczdziesziath, kazdi z ossobna dawa czinszu dorocznego po gr. dziesiecz,—tho

uczini zlotich sescznasczie i gr. dwadzieszcia. Nad tho dawaia owsza trzeczin. po 2. A imiona ich the są: Lawrin wataman lib. od czinszu, Andrei, Lawrin Demkowicz, Iwasko, Ilko, Andreiko Tiliasko, Lewko, Plaskornicza, Thimko, Martina, Janko, Iwanko Suparowski, Kalennik, Andrusko, Lawrik, Knydan, Dorosiecz, Kuszma, Iwan Wolk, Stasko Beli, Hriczko, Proczik kowal, Maxim, Piotr krawiecz, Hricz, Petrasz, Hawrilo piwowar, Kunas Horiczin, Wasko Babicz, Paniecz, Dimitr, Hawrilo Stareczowski, Christhow, Jan Lach, Marthin, Greniecz, Hricz zamkowi, Thrusz, Moral, Thkacz, Leczik, Chwedor, Laniecz, Steczik, Josko, Kunasz Doliszin, Demian, Wolosz, Iwasko, Lawrinczow sin, Wocziech: robia sescz dni do roku, tho iesth orzą dwa dni,— ieden na wioszne, a drugi na yeszien; szna po dwa dni do roku y sgromadzaia w kopi; kossą dwa dni y tho, czo pokosza, sgromadzic y w sthogi sklascz. Tamze kazdi gospodarz dawa powolowszczinę roku siodmego, ktorich sie dostawa piecdziesziath; kazdego szaczuiacz za zlotich steri, thouczini zlotich dwieszczie; a wirachowawszi szostha czescz na ieden rok,uczini zlotich trzidziesci trzi y gr. dziesiecz. Thamze kto owcze chowa, dawa dwudziestego barana kazdego roku, ktorich dostawa sie po 40. Od swinie, ktore w liesziech paszą, gdi sie zer zrodzi, dawaya wieprza dwudziestego; dostawa sie ich po 30. Tamze od pszcol, kto ye chowa, dawa pien dwudziesthy w trzecziem roku.

Sluskowie, ktorzi ratione servitiorum wolni od czinszu: Woszni, Holawka, Kusnierz.

Staw na rzecze Sbruczi yazem wyethi dla mlina, ktorego sie nie gordzi spuszczac; tylko ludzie na niem lowią y dawaia trzeczia ribe panu.

Mlin na themze stawie, w ktorem kol macznich trzi, czwarthe stepne. Na themze foliusz, w ktorem foluya gunye y daya od sazenia po bilemu; a wsakosz ten mlin ogulem, y dwie slodowni, browar y palenie gorzalki (ludzie zeznawali) zebi arendowano za zlotich dwieszczie, bo mlin dobri, mielie ustawicznie trzemy koli.

Folwark thes tam iest (*неразобрано*) postawioni na druga strone rzeki przeciwko zamkowi; alie tak od pana Jaslowieczkiego, tutora dzieci Swierczowich, allegowano, ze nie na Huszatińskiej dziedzi nie ten folwark robiono, alie na Olchowieczkiej, ktora iest Huszati-
tinu contigua, mieniacz, iakobi po rzeke Sbrucz Huszatiński grunt miał bicz. Alie ludzie Huszatińscy tamze, na drugiej strone rzeki, kedi folwark iest, mają polia swe s starodawna y folwarki wkolo obszarow dworskiech; y kiedi bi sie ten frimark czofnacz miał nazad k stolu krolia iego mosci, trzeba sie tam rostopnie domaczacz zupełnego grunthu Huszatińskiego, poniewasz tam wioszek kielka szadza; ludzie powiadaia, isz na Huszatińskim gruncie; a possessores zaszie powiedaya ze na ich; alie uno possessori oboiga dobr nemo contradicere potest.

Summa s Huszatina czini zlotich dwiescie y piecdziesiat.

Kuthkowicze, wiesz, k temusz miasteczku naliezacza zdawna, ktora dzierza dwa posessorowie. Iedne czescz dzierza potomkowie Swierczowi; na ktorei polowiczi iesth ludzi osziedlich dziesiecz, s ktorich piecz nicz nie dawaia, tilko robia, czo im roskazą; a dwa płaczą czinszu dorocznego po gr. piethnasczie, owsza po steri trzecinniki; drudzi dwa dawaia po dwu zlotich; dziesziati nicz nie dawa, bo sluzi; jedenasti vataman liber ratione poslug, kthore czini. A tak od dannikow uczini zlotich piecz. Nad tho przerzezonemu vatamanowi niebosczik Swiercz dal listh in anno domini 1561 na oszadzenie ludzi w thei ze wsi, quo ad eandem sortem, cum libertate annorum decem; qua expirata mieli by dawacz ludzie czinszu per. florenum unum, salvis certis laboribus, more aliorum kmetonum; a thakowich kmieczy dopiero dwa osziedli, ktorzi ieszcze nicz nie dawaia. Tamze powolowscizne w sziodmim roku, barana dwudziestego kazdego roku i psczoli dziesziate; wieprze thakze powinni dawacz, ktorzi tho maya. Dostaie sie od nich wolow trzynasczie, valor. ut supra; s czego szosta czescz wirachowawszi na ieden rok, uczini zlotich oszm y gr. 20. Tamze stawek spusthni,

ktorego spusth przedawaią za sterdzieszi zlotich; a tak trzecia czescz na ieden rok uczini zlotich trzinascie i gr. dziesiecz. Mli-nek tamze u thegos stawu o iednim kole, w ktorzym huins sortis mielaya ludzie y skąd sie trafy, ktory moze uczinicz do roku po-zithku zlotich dziesiecz.

Summa s czesczi Kutkowicz, na p. Czwercza naliezaczei, uczini zlotich trzidzieszy i siedm.

Druga czescz Kutkowicz pani Dzietrzichowej, w ktorey kmieczi iest osziadlich czterzey, ktorzy dawaya czinszu dorocznego po gr. pietnascie; owsza—po sterzi trzecinniki, valor. gr. sescz; psecicze—po dwa trzecinniki, valor. kazdi po gr. dwadziescia, kur—po dwoigu, valor. gr. ieden; iaiecz—po dwudziestu, valor. gr. ieden. Tho wszithko uczini zlotich dziesiecz y gr. dwadziescia y cztery. Nad tho watha-man liber ratione seruitiorum. Thamze swobodnich kmieczi iest pietnascie, ktorzi ratione libertatis, ktorą ieszcze maya do oszm liath, nie dawaya zadnich podathkow. Thamze sziodmego roku po-wolowscizne biora; dostawa sie wolow pietnascie, kazdi valor. ut supra, uczini sosta czescz na ieden rok zlotich dziesiecz. A oth tich, czo maią owcze, biora dwudziestego barana, thakze i od swini dwudziestego wieprza. Psczoli także more aliarum villarum dawaia czy, ktorzi ie chowaya. Sthawki dwa in eadem sorte male, ktorich spusthi czinią zlotich dwadziescia; a tak na ieden rok trzecia czescz uczini zlotich sescz y gr. dwadziescia. Tamze mli-nek pierszemu podobni.

Summa s czesczi, ktora pani Dzietrzichowa dzierzi, uczini zlo-tich trzidzieszi y siedm gros. czternascie.

Sarawka, miasteczko, nad rzeka takze rzekacza, szdawna ku starostwu Kamienieczkiemu s przileglosscziamy swemi naliezacze; ktora niedawnich czasow dal bil jego k. m. prawem lennen nie-bosczikowi Prethwiczowi. A iz lenno nowe zle bicz dekretem seymu Warschawskiego nalieziono, przetosz panowie revisorowie, cziniącz dossicz uchwalie seymowey, reuidowaly to, czo ym pokazano.

Naprzod miasteczko, w ktorem mieszczenie dawaią czinszu do-
rocznego po gr. dwanaszcie y owsza po iednemu trzec; a thako-
wich iest peczdziesziath y trzy. A ymiona ich są: Sienko Babicz,
Ochrim Naliehacz, Jakob iach, Andrei Poszoley, Chedo Zuppin,
Ochrim Prosti, Iwaniecz, Symko liach, Stepan, Misko, Nestor,
Janko Chromi, Josko Kalenniczetha, Seman, Chedor Hasczicz, Pro-
cop Ttzeziinnik, Jasko Hrabaricz, Woynik Czerniewicz, Sawka,
Wolosz, Chwedor Czorni, Lawrin, Olexa Czerniewicz, Marczin,
Tisko Pisczelnik, Siczicha, Janko Syczicz, Charko, Iwan Sydorczicz,
Iwan Czerniewicz, Barthosko, Iwan Luskalo, Hiniecz Woitowicz,
Matheiko Czeniowicz, Michalicha, Hawrisko Slodownik, Roman Ko-
wal, Timosicha, Niczipor Lichovid, Josko Sydorczicz, Tisko, Lazur
Pichowicz, Jacobko Zochnicz, Ihnathko, Philip Ihnatowicz, Liesko
Jeremicz, Jakiem, Mosiey, Manko, Jaczko Kraska, Hrziniecz Noska,
Michailo Woitowicz. Uczini od nich zlotich trzidzieszi y ieden y
gros. dwadzieszcia y czteri. Stassik Symka, Mathis Mlodi,—czy na
dani pienieznei sziedzą, ktora odkupuią ynsza danine, daia po zlo-
tich dwa; uczini od nich zlotich czteri.

Swobodni, ktorzi na wolnoscia, ktora do pewnego czasu maya,
sza wolni od podathkow; alie gdi im swoboda winidzie, będą takze
dawacz iako y drudzi: Oliexieiko Jakimow—trzi liatha, Marko Sien-
kowicz—dwie lieczie, Andreiko Sienkow—dwie lieczie, Nestor Jaki-
mow—trzi liatha, Maczko Siczicz—dwie lieczie, Andrusko Micha-
lik—dwie lieczie, Gresko—dwie lieczie, Misko Luskalow—trzi
liatha, Jacob Zankow—dwie lieczie, Woinik Michalowicz—trzi
liatha, Jakim Kowalowicz—dwie lieczie, Hriniecz Popowicz—dwie
lieczie, Josko Dankow—dwie lieczie, Panas Thiskowicz—dwie lie-
czie, Jowicz—trzi liata, Wassicza—dwie lieczie, Roman Mo-
szeiko—dwie lieczie, Onaczko—trzi liata, Lawrin Moszik—trzi
liata.

Sluskowie, ktorzi wedlie rzemiosla swego, a drudzi konny do
zamku panu Prethfficzowi szluzą. A wszakosz thaz powinnozcz na

nich, yako na inszych, alie ym tho z laski odpuszcza pan Prethfficz: Panas ribolow, Kuriliecz pastuch, Woitek lentwoit, Stasko, Choma czieslia, Bulath, Lewczicha uboga, Panko, Blasko, Marko Zlota-renko, Iwan, Lewko ubogi, Hamza Serbin, Kumnatka kucharz, Chwedko mielnik, Mathis stari ubogi, Iwan mielnikow, Nielepko, Iwan woith, Zabronny, Iwan Tretinnik, Monka, Nowiczki, Czerkasz kusnierz, Walenti swiecz, Janko Piesko czieslia, Mathyecz wolowiecz, Ostapko Lichowid, Petrik kusznierz, Jurko siodelnik, Janko wozni, Ostapko, Janko ziecz wozniego, Macz, Stasz Ussati, Dmitr Ostas-swicz, Baran, Lucas bednarz, Flader stari sluga.

Żidowie, ktorich iest na then czasz piecz: Lazarz—zlotich trzi, Nahim—zlotich trzi, Chiczko—zlotich trzi, Smonko—zlotich trzi, Piesak—zlotich dwa. Czini od zidow zlotich czternasczie. Tamze ieden czlowiek daie czinszu gros. dwanasczie.

Summa na ten czasz s miasteczka s Sarawki, okrom sluk y wolnich liudzi, czini zlotich pieczdziesziath y gr. sescz.

Perehinka, wiesz. W they wszi iest kmieczy osziadlich dwanasczie, ktorzi daya czinszu, po zlotich 2; kur—po dwoie, valor. gr. ieden; owsza—po trzec. iednemu, valor. gr. 6,—tho uczini zlotich dwadzieszcza y sescz, y gr. dwadzieszcza czteri. A imiona ich są: Dmitr, Sawka, Kurian, Hawrilo, Chedor Pissakow, Ihnathko, Chedor Kusnierzow, Sienko, Iwasko, Jurko, Chedor Ihnatowicz, Sienko. Nadtho swobodnich iest piethnasczie, ktorzi ieszcze nicz nie dawaią do wiszcza swobodi: Karpiecz—rok ieden, Pasko—rok ieden, Marko—rok ieden, Hriniecz—rok ieden, Hriczko—rok ieden, Philip—rok ieden, Onupko—rok ieden, Dmitr—dwa roki, Choma—dwa roki, Lawrik—dwa roki, Iwanko—dwa roki, Wasko—trzi roki, Borisz—czteri roki, Sienka Kuznierzow—czteri roki, Sidor—siedm liath maią swobodi ieszcze.

Tamze daia dziesieczine psczelną, ktorei się dostalo na rok niniejszy pniow dwa, valor. gr. czterdzieszczi. Barana daią dwudzie-stego na kazdi rok; ktorich sie dostalo na rok niniejszi piethna-

sczie, kazdego saczuiać po gr. piethnasczie; tho wszithko uczini zlotich siedm y gr. piethnasczie. Wieprza dwudziestego daią, kiedi zer bywa. Powolowscizne roku sziodnego daią kazdi gospodarz wola iednego, okrom tich, czo na swobode niedawno siedli; a tak przidzie wolow dziewietnasczie; kazdego szaczuiacz za zlotich sterzi, tho uczini zlotich siedmdziesiath sescz. A wirachowawszi szosta czescz na ieden rok, tho uczini zlotich dwanasczie gr. dwadziescia.

Summa wszithkego pozitku s Pehinki na ten czas czini zlotich czterdziesci oszm gr. dziewiecz.

Zulincze, wiesz. W they wszi kmieczy osziadlich iesth dwanasczie, ktorzi dawaia czinszu dorocznego po zlotich dwa, owsza—po trzecinniku iednemu, kur—po dwoie; tho wszitko uczini zlotich dwadziescia y sescz gr. dwadziescia czteri. Imiona ich są: Vasil, Jurko, Jachno, Ihnath, Olexa, Chwedor, Klimko, Chwedosz, Artim, Stepan, Kurilo, Czobotarz. Nad tho swobodnich trzi: Lazor—rok ieden, Iwasko—sescz lyath, Somian—oszm lyath. Thamze thes daia pszoli dziesiate, ktorich sie dostalo na rok ninieiszi pniow czteri, valoris zlotich dwa y gr. dwadziescia. Jako y w Pehincze, thakze dawaya wieprza dwudziestego. I powolowscizne w sziodnim roku; dostawa sie wolow dwanasczie; kasdego szaczuiacz za zlotich sterzi, tho uczini zlotich czterdziesci oszm; a wirachowawszi szosta czescz na yeden rok, uczini zlotich oszm.

Summa wszitkich pozitkow Zulincza czini zlotich trzidziesci siedm gr. sternasczie.

Zuliniecz Mali, wiesz. W tei wszi dopiero kmieczy osziadlich iest piecz, bo ya nowo poczelo szadzicz, ktorzi ieszcze maią swobodi hinc ad decursum liath sesczi; a potim thas powinocz na nich, yako y w Szulinczu będzie. Imiona ich są: Philip, Chwedosz, Senko, Kaliman, Masz.

Stawy dobr przerzeczonich: stawkow iest sescz na rzezce Scharaweze, o ktorich te sprawe dano, ze bi ich spustow nie miano zaprzedawacz, thilko na ziwnocz obraczaia.

Mlinkow iest czteri, ku tem dobrom naliezaczich, na thichze stawiech, ieden po drugim, s ktorich dwa arendowano na rok za zlotich piecdziesiath. A ze dwu wimiar biora do dwora, ktore thes moga uczinicz zlotich przinamnei trzidziesci.

Summa wszitkich pozitkow s Sarawki, y z wiesek dwu, y z mlinow na ten czas uczini zlotich dwiescie y piethnascie, gr. dwadziescia dziewiecz.

A czo sie doticze wszy inszych, ktorich dotkniono w decrecie seimu Warszawskiego, acz niektore dzierzi pan Prethwicz y folwarki w nich ma, a wszakosz powiadano imeniem iego, abi mial wiecznoscz miecz na nie, ktora pokazacz obieczano, gdi tego czas będzie; a na then czas proszono panow revisorow, ut sup (*вырешено*) deret a reuisione tich wszi; a zachowali to do seimu.

Folwarki acz tes tam ma w Szarawcze ieden, a drugi przy wszi, a wszakosz yz to tam wszithko na ziwnoscz sie obracza, przetoz sie tu niekladło nycz pozithku z nich, a tez sie na czelyadz nicz nie defalcuie. A wszakoz dobra ziwnoscz dzierzawcza y s czelyadzą moze sz nich myecz, bo sie tam okwiczie rodzi y iest gdzie sziacz.

Czereszniowka, wiesz w Barskiem starostwie, dzierzawa niebosczika Francziska Gosliczkiego, podstaroszcziego Barskiego, ktorego niedawno tego roku Tatarowie zabili; w ktorey kmieczy osiadlich iesth oszm; ktorzi w tey wszi, prawie na szurowem korzeniu, dopiero od lath trzech, zaszedli; a przeto ieszcze maia swobode hinc ad decursum liath dziewiaczi. Acz kolwiek tez niekiedi mogla bicz na them miesczu wiesz, alie temu pamieethnika nyemasz. Sluskw thamze dwa.

Mordinia, wiesz, dzierzawa Maczeia Nadolskiego, w ktorei iesth kmieczy osiadlich dopiero od siedmi liath, na gothowem sielisczu, po nawalnosci tatarskiej, na dziedzinie Liathiczowskiej, grunthu Holiemczowskiego, dziewiecz; ktorzi daią czinszu dorocznego po gr. dwadziescia y sescz, den. 6,—tho wszithko uczini computatis computandis zlotich dziewiecz, y gr. dwadziescia y ieden.

Imiona kmieczy sza: Lewko, Konon, Malopiei, Waszyl, Stepan, Luczka, Jacob, Michailo, Brayko, Czernisz, Vataman lib. respectu seruitiorum. Nad tho swobodnich, ktorzi nowo osiedli, trzy: Maxim, Kuzma, Karasko. Dziesieczini psczelney (bo pszol zaden ynszi nyema tilko szam vataman) przislo od niego na rok niniejszi pniow piethnasczie; saczuyącz kasdi pien za gr. dwadzieszcza, tho uczini wszitlko zlotich dziesiecz. Dan barania y psczelna et c. iako w Podoliu dawaia. Tham stawek iest, ktori w czwartem roku przedawaią za zlotich czterdzięsczi; widzieliwsi trzeczia czescz na ieden rok, uczini zlotich trzinasczie i gr. dziesiecz.

Summa s Mordinia na then czas czini zlotich trzidziescz i trzy gros. ieden.

Sniethow, wiesz, dzierzawa Anni Nadolskiej modo aduitalitatis, ktore iey na seymie Warschawskiem dobre bicz y synowi iey Maczieiowi nalieziono, thilko strzoni summi grziwien trzidziescz, iesli na pustini tha wiesz szassidla, dano na revisia; a przeto ex diligenti instigatione reuisoriali nalazlo szie, ze tha wiesz nowo sziadla przy Liathiczowie, na gothowich poliach, ktora tam nigdi niebiwala; w ktorey kmieczy osziadlich iesth na ten czas sterc, od oszmi liath na swobodzie sziedzaczich, ktorą ieszcze maia do kielka liath. Imiona kmieczy są: Sienko, Kurilo, Iwasko, Pawel.

Kierdanowcze, wiesz, w Liaticzowskiem powiecie lezacza, dzierzawa Szawi Kierdanowskiego, w ktorej ludzie nigdi swobodi nie wiszedza, zwlaszcza yz czestho odchodza, ktorem ma swoboda wchodzicz, a na iech mieszcza zaszie drudzi na swobode, do liath kielkanasczie, wstepuią; a tak na then czas niemasz ludzi oszidlich tilko sescz, ktorzi zadnego podatku nie daią, isz ieszcze maia swobode, chiba ze pomagai panu swemu robothi nieczo, y snadz ym muszi wienzei folgowacz dlia robothi, czinszu odstepuiącz. Imiona ich są: Lechno, Iwan, Chwedor, Michailo, Petrasko, Hapon. Tamze ma folwark, w ktorem na ziwnoscz, wedlie mosznoscz szwei,

robi. A do zamku Kamienieckiego sluzi more aliorum nobilium terrae illius.

Swieczna, wiesz, w Liaticzowskiem powiecie lizacza, dzierzawa zdawna Swieczninskiego modo aduitalitatis, w ktorey niema zadnego czlowieka osiadlego, thilko tham s syni swemi mieska, robiacz szobie, wedlie moznosci szwei, na ziwnosc y do zamku Kamienieckiego more aliorum nobilium prouinciae eiusdem sluzacz.

Niemierzicze, wiesz, ktora liezi pospolu s przerzeczoną Swieczną, dzierzawa Marka Marmuzowskiego, modo aduitalitatis cum nieczo (?); w ktorey iesth kmieczy osiadlich steri, ktorzi zadnego podathku nie daia, thelko robią pewnich roboth, czo im roskaza; a do liath trzech swobode od podatkow mają. Imiona kmieczy są: Stepan, Jacob, Serhey, Dmitr.

Folwark tez tam ma, w ktorem miewa urodzaiu, zboza pospolitego kop stho citra vel ultra; a wszakze na tho wienczej swem dobitkiem, nycz pomocza liuczka, roby.

Ralincze, wiesz, w Liaticzowskiem powiecie lezacza; dzierzawa Stanisława Bielickiego, ktori miał liquidowacz summi, s ktori schie opowiadal w Warschawie abo na rocziech ziemskich Kamienieckich, ktore isz ieszcze po seimie Warszawskiem nie bili sadzone; a on powiada, ze iest gothow czinicz terminacie Warszawskiej dosicz. Thedi iednak panowie revisorowie, niechczacz nicz w tey rzeczi watpliwego zostawicz, uczinili za dobrowolnem dopuszczeniem revisia w przerzeczoni wszi; w ktorey kmieczy osiadlich iest piecz, szosti vataman, ktorzi nicz nie daią, isz ieszcze maia swobode, hinc ad decursum lyath trzech, poniewasz znou the wioske na starem sielisczu po Tatarzech, in anno domini 1558 Liaticzow s przilegloszcziami yego woyuiaczich, poczeto szadzicz; ktorzi mają szwobode do liath dwu, a potim podatki dawacz benda more aliarum villarum, na Podoliu bendaczim. Imiona ich the są: Philip wataman, Procopicha, Jurko, Sawka, Mathias, Semko. Tamze iest stawek mali na ziwnosc. Thamze ma folwarczek, w ktorem miewa

urodzayu zboza pospolitego kop dwieszcie citra vel ultra. Syana tes myewa dwie sterczie, czasem wienczey.

Brindzow, wiesz, dzierzawa Stanisława Ostrowskiego, ktora poczal szadzicz na gruncie Liaticzowskiem na surowem korzeniu, dopiero liath trzi, w ktorey nicz, iesth kmieczy osziadlich oszm,— ktorzi zadnego podatku nie dawaią, isz ieszcze maią swobodi, hinc ad decursum liath dzieszicz. Imiona kmieczy the są: Klimko, Ilko, Konon, Seremeth, Iwasko, Danilo, Panasz, Wolowicza.

Martinkowcze, wiesz, dzierzawa Cziolkowskich, ktora ieszcze za nieboszcika pana Lanczkorunskiego, na ón czas starósti Camienieczkiego, od liath 30, citra vel ultra, y bila zawszdi w pokoyu, az do tego czasu; w ktorey iesth kmieczy osziedlich sziedm, ktorzi dawaią czinszu dorocznego po dwa trzeciuniki owsza, valoris gr. dwanaszcie, tho uczini zlotich dwa y gr. dwadzieszcza y czteri. Imiona kmieczy the są: Panas, Chedor, Haczko, Iwasko, Jossip, Maxim, Czornisz. Psczoli thesz dawaią dziesziate, alie ich nie maią, tilko trzey y to po trosse. Barani y insza dan dawaią more aliarum villarum. Dostanie sie od nich volow siedm, kazdi valor. za zlotich czteri; virachowawszi szosta czeszcz, uczini zlotich czteri gr. 10. Stawek iest spusthni, ktori w czwartem roku przedawaią za zlotich czterdzieszci; na ieden rok trzeczia czeszcz uczini zlotich trzinaszcie i gr. dzieszicz.

Summa s Martinkowcza czini na ten czas zlotich dwadzieszcza, gros. czternaszcie.

Markowcze, wiesz, dzierzawa Marka Burzinskiego, w ktorey ma kmieczy osziadlich trzi, ktorzi nicz niedawaią, pewne robothi robią; a ieszcze wolnosc maia od dawania podathkow do dwu lyath. Imiona kmieczy są: Onisko, Chomka, Iwasko. Tamze ma folwarczek, w ktorim miewa zboza pospolitego kop circiter dwieszcie; alie na tho swemi plugami y czelyadzą roby.

Wirbka, wiesz, dzierzawa Jacoba Cziplowskiego, ktori przy revisii they wszi, ktora szie dziala s stroni pustiniey, przed pani

revisormi producoval list od Cazimierza krolia anno domini 1412, s ktorego szie snaczi commutacia villae regalis Wirbka pro Damanow villa, tenuta cuiusdam Michals Piaseczki, na ktorey Wierbce, tenze list obmawia, byly summi yakies stare, ktore nie sza specifi-cowane. A tak panowie revisorowie, przichiliayacz szie terminatum warschawskiego seymu, in simili odeslali przerzeczonego Czieplowskiego na liquidacją. A czo szie ticze pustiniey tey wszi, thedi szie snaczi z listu przerzeczonego, ze tho iesth wiesz dawnego zazadzenia. Chiba ze biwala przes tataru kielka razow zburzona, alie znowu zawzdi osziadali liudzie, przetho bo dzidzina dobra y wielka, mayacz pol, liaszow y wodi doszicz.

Bachrinowcze, wiesz, dzierzawa pana Czieklinskiego, na ktorey aczkolwiek ma stara summe. A wszakos iz w Podolskiem krayu dano na revisia, ktora szie stala in hunc, qui sequitur, modum: kmieczy osziadlich iest dwadziescia, ktorzi zadnego czinszu nie dawaia. Tilko z nich dziesiecz dawaia owsza po dwa trzec., valor. gr. dwanascie; psenicze po iednemu trec., valor. gr. dwadziescia, y robia, tho iest: orza ieden dzien, kossą y zna po dwu dniu w rok. Tho wsitko uczini zlotich czternascie y gr. dwadziescia. Drudzi dziesiecz ieszcze maia szwobode do pewnich lyath. Aczkolwiek na them sielisczu mogla biwacz niekiedi wiesz, a wszakosz theras od liath trzidziesci, citra vel ultra, poczela szie sadzicz prawie na surowem korzeniu. Powolowscizni, ktora more aliarum villarum dawaią, dostawa szie w sziodnim roku wolow pietnascie, valor. ut supra. Sosta czescz wirachowawszi, uczini zlotich dziesiecz. Tamze sza stawki dwa male, ktore pozitku zadnego nie czinia, poniewasz wodi nie maia ziwey. Mlinek tamze malo poziteczni.

W tey wszi mieskaia trzy bracia rodzeni Czieklinsezi y maia tam swe folwarczki; alie is liudzie przerzeczeni mala ym pomocz dayą na robienie dla ziwnosci, przeto kazdi z nich, wedlie moznosci swey, dobirthkiem szwim y czeliadzą omislia szobie ziwnoscz.

Summa s Bachrinowicz, okrom folwarczku, czini na ten czas zlotich dwadzieszcia y czteri, gros. dwadzieszcia.

Ruda, wiesz, pulmilie od Choczimia, nad potokiem Rudka w poliu liezacza, przy ktorey iesth lasz, Raskow rzeczoni, dzierzawa pana Strussowa, starosti Chmielnickiego. The wiesz jego k. m. panu Strussowi dacz na wieznoocz racziel frimarkiem za summe, ktora ten to pan Strusz y iego przodkowie z dawna mieli na czlie Trembowelskiem. Te wiesz ten ze pan Strusz przerzezoni, gdi mu bila tak dana na wiecznosc, wikupil u potomkow Soboczkiego, tho iest, u zoni pana Jana Stogmyewa, ktora miala na thei wszi summi sto y dwadzieszcia grziwien, yako szie z listow okazuye, ktore przodkowie paniey they mieli pierwsze od Alexandra Witulta, kziązeczia Litewskiego, a drugi od pana Stanislawia Lanczkorunskiego, quondam starosti Kamienieckiego, na zazadzenie thei wszi dana, a pres krolia Zigmunta poczwierdzone. A tak ex revisione et inquisitione nalazlo szie, yz w tey wszi, gdi iey pan Strusz dostal, nie bilo wienczej liudzi osziadlich, yedno czterzey; a terasz ich iesth siedm, ktorzi ieszcze maia szwobode—trzey do lyath czterech, a dwa do roku; wataman wolni iest od podatkow; tilko ieden sz nich, ktori tam z dawna zasiadl, placzi czinszu dorocznego po gr. pieczdziesziath y trzi i po selagu, po iednemu kaplunowi, przedziwa po dziesziaczi garsczi, owsza po trzi trzezinniki; a czy swobodni, czy gdi wisziedza swobode, thesz benda powinni dawacz tosz, czo y then dawnieyski kmiecz dawa. A imiona thich kmieczy te są: Lazor wataman, Chedor Kudricz, Kusz, Sawka, Chwedor, Chwedor trzeci, Buza. Nad tho powinien thesz kazdi sz nich z ossobna zoracz roliey na panska potrzebe, na ktorey szie moze wisziacz iaczmienia trzezinnik ieden, tegosz yboza urodzay kazdi pro interesse suo do gumna panskiego sprzatnac. Nad tho thesz powinni kossicz y zącz y gromadzicz sziana. Psczoli dzieziate na kazdi rok, barana w trzeciem roku dziesziatego powinni

dawacz, yesli bi ie miely; wieprza dwadziestego, gdi zer. Thego wszitke tego roku nye bilo.

Summa s Rudi czini zlot. dwa, gros. trzinasczie.

Piatniczani wiesz, nad rzeka Sburczem, ponizey Skaly, ktora dzierza panowie Koriczczi za przywilejem szwoiem. W niey kmieczy iest osziadlich pietnasczie, ktorzi robia dwa dni w tidzien. A dawai czinszu dorocznego po gr. trzidzi, kur po dwoie, valor. gr. ieden; jaiecz po dwadziescia, valoris gr. ieden. Tho wszitko uczini zlotich sescznasczie gr. dwa. Ktorich the są imiona: Sienko Zmorszko, Dmitr, Onuphey, Hriczko, Micz, Waszil, Jaczko, Dinisz, Iwasko, Lowiecz, Steczko, Tarasz, Oliexa, Stasz Osztapko, Misko. Żoni ich powinni przaszcz w dworze. Nad tho swobodnich kmieczy, ktorzi ieszcze, ratione libertatis, nye daią zadnich pozitkow, ktorich iesth na then czasz oszm: Sienko—steri liata, Choma—steri liata, Michailo Sobnieccki—trzi liata, Lukasz Demkowicz—trzi liata, Pasko—trzi liata, Jaczko—sescz liat, Steczko—steri liata, Piotr—steri liata maią swobodi.

Ogrodnikow dwa nicz nie dawaya, tilko robia kiedi ym kaza: Maxim, Andrey. Powolowszczizni nie dawai, bo zaczyak robia.

Dan pszczelna. Tamze kto ma pszczoli winien dacz na kazdi rok od nich dziesieczine, ktorey na rok ninieyszi dostalo sie pniow dwanasczie, kazdi valoris za gros. dwadziescia,—tho uczini zlotich oszm.

Dan barania. Kto ma owcze, dawa dwadziestego barana, ktorich sie dostalo anno presenti baranow piethnasczie, kazdi valoris gr. pietnasczie,—tho uczini zlotich siedm y gr. pietnasczie.

Folwark tam iest dobri, alie tego roku przez suchocz nie wiele sie w nim urodzilo. A wszakosz iest zita ozimiego kop sto y pieczdziesziath, jeczmienia kop dwiesczie, psenicze kop stho, owsza kop dwiesczie, prosza kop oszmdziesziath, tatarki kop pieczdziesziath. W kthorem folwarku isz iusz belo wimloczono, nie belo czego probowacz. A wszakosz moze natani ten folwark na kazdi

rok saczowacz na zlotich dwiesczie pieczdziesziath, zwlascza w tam thim krayu thanim; wyrachowawszi piątą czescz na naszienie y na ziwnoszcz czeliadzi robothney y dwornikowi mitha marc 4, zostanie zlotich 193, gr. 18.

Summa summarum wszitkich pozitkow s Piatniczan czini na rok zlotich dwjesczia y piecz y gr. pięcz.

Bachlin, wiesz, nie dalieko Dniestru rzeki, ponizey Bakothi, ktora od trzidzieszcia liath y daly dzierzy niyaki Zakrzewski. A wszakosz po sburzeniu tatarskiem liezala przezs niemali czasz pustho, thilko tham ten Zakrzewski (szam mieskayacz w Kamienczu) uziwal syanozeczki y pasthwick y paszieki tam mial szwoie. Pasthwiska thesz naymowal tak lyudzom s kroliestwa, yako y z Woloski ziemie. Asz za thich czaszow pokoynich slachetni Stanislaw Zakrzewski poczal szadowicz the wiesz y dal lyudzom them, ktorzi tham przida mieskacz, swobode do dziesziaczi liath od wszeliakich podatkow; a pothim, gdi ym szwoboda winidze, benda dawacz czinszu doroczniego po gr. czterdzieszczi polskich, ktore czinia w moneczie polskiej gr. pieczdzlesziath y trzy y selag, owsza po dwa trzec. kamienieczkiei miari, kur po dwoie, valor. gr. ieden, jayecz po dwadzieszczia. Na then czasz są dwa dawnego oszadzenia, ktorzi dawaią, ut supra scriptum est; uczini od tich dwu zlotich 4, gros 14, den. 12: Iszayko Miwczicz, Wasziel Mumenko, Ichnath watamen, wolny ratione posluga.

Swobodni ludzie, ktorzi ieszczie zadnich podatkow nie dawaią asz do wiszczia swobodi, thilko panu szwemu sprzega pomagaią oracz do roku steri dni, zna dwa dni, kosza dwa dni y grabya. Czi maia do siedmi lyath swobodi: Wasziel Maslo, Michailo, Symko, Jaczko, Olexi Tresziak, Iwan Szenko, Iwaniecz Horczak, Dimithko, Jurgik. Czi maia do oszmi lyath swobodi: Trusch, Lyesko, Honaczko, Ilko, Daniliecz, Sawka, Raythko. Czi mayą do dziewiaczi lyat swobody: Lawriniecz, Syenko, Nahum, Petr Lach, Dimitr Chizny, Serhia, Awron, Iwona Zasiatko. Thamze yesth then obyczay, ysz

gdi ktori czlowiek sz ynszey strony, od szwego pana usedwsi, przydzie na Podolye, proszi onego pana, do ktorego wszi przydzie, abi mu dobrowolnye dopuscyl mieskacz y uziwacz pozitkow do czaszu; thedi za tho dawa lissicze albo zloti ieden. A thakowich yesth na then czasz trzy, ktorich imiona te są: Misko Nowakowicz, Josko Miskowicz, Ihnath Nowakowicz. Czini od nich zlotich trzy. Thamize, gdi wszitkiem ludziem swoboda winidze, będą powinni dawacz dwadziestego wieprza, barana dwadziestego, dziesiati pien psczol na ka-di rok, ktho bendzie myal. Powolowszczizne thesz benda winni dawacz syodmego roku, alye yescze nie dawaly.

Summa summarum sz Bachezina na then czasz czini zlotich sziedm, gr. sternasczie, den. dwanasczie.

Brzezani, wiesz, którą pan Skoroszowski oszadzal, a teraz iest w dzierzeniu pana Stanislaw Lutomiarskiego, na którą ma doziwoczcie pole (?). W nyei kmieczy na ten czas osiadlich iest dwadzieszcza, ktorzi dawają owsza miare Kamienieczkiey wiezchowatey trzeciunnikow po dwa, valor. gr. dwanasczie; kur po czworo, valor. gr. dwa. A imiona kmieczy the są: Hawriło, Andrey, Wasko, Haraszim, Hawrilko, Hołubiecz, Jaczkow, Dmitr, Brathko, Woythko, Stasz, Lesko, Chwedko, Iwan Watamanow, Martin Iwanow, Iwan Pantuz, Michailo Kuzmin, Artim mielnik, Marczin wozni, Kusko. Tho uczini zlotich dziewiecz gr. dzieszecz. Powołowszczizne w sziodmem roku, zwiczaiem ynszych wszi podolskich, powynni dawacz, ktorei przydzie od nich wolow dwadzieszcza; kazdi valor. za zlotich czteri; szosta czesz na rok ieden widzieliwsi, uczini zlotich trzinasczie y gr. dzieszecz.

Powinnosc. Kmieczie przerzeczoni powiuni zoracz roliei tak widlie na yarz, czobi trzi kłodi zboza mogl wsziacz, a takiesz nazime; y tho, gdi uroschie, pozacz y zwozicz do gumna; k temu kosza sziano trzi dni, i tho mają zgromadzicz y w stogi zlozicz; a gaczi, ktora tam yest na rzecze Zbruczu, pilnowacz y opravowacz dlya mlyna. Mlyn, w ktory s tei wszi ludzie mielią: w niem koło iedno

mącze, a drugie stepne, ktori na rok moze saczowacz na zlotich dwadzieszcia. Thamze, kto ma owcze, albo swinie, dawa barana dziesiatego, albo wieprza od swyni. Thamze, kto bi myal pszoli, winien dacz od nich dziesziati pien.

Folwark tamze, w ktorem anno 1564 było urodzaju: zyta kop pultorasta, psenicze kop sesczdzieth, jeczmenia kop sto, owsza kop pultorasta, prosza kop piethnasczie. Ktore gumno, saczując wedlie plionu y targu pospolitego Kamienieczkiego, uczini zlotich 102, gr. 20. A wirachowawsczi na dwornika marc 4, a piąta czeszcz na wisziewiek y na wichowanie czeliadzi, ktora szie extenduye y z mitem dwornikowi, na zlotich 88, gr. 16. Zostawa zlotich 14, gr. 4.

Summa wszithkich pozithków z Brzezan czini zlotich 56, gr. 24.

Литов. метр., кн. переписей В., № 12, л. 465—516 на об.

XIV.

Описание мѣстечекъ и сель, принадлежащихъ къ Барскому староству, въ люстраціи 1565 г. ¹⁾

Capitaneatus Barensis.

Tego starostwa pozitki sza rozdwoione na poly: zwlaszcza yz pewne dobra odlaczone sza starosczie na zywnosc, ktoremi starostowie, pro tempore existentes, pro arbitrio suo saffowaly. Drugie dobra k stolu j. kr. m. należące, miewali w szwym saffowaniu certi administratores, a sacro r. m-te deputati; ktore dobra na ten czas pan starosta Barski dzisiejszi arendowal u kr. j. m., s ktorich, defalcatis defalcandis na slugi pewne zamkowe, ktorem miodzie s pozitkow krolewskich, mial bi dawacz, ratione arendae, zlo-

¹⁾ Продолжение акта, вапечатаннаго выше подъ № XI.

tich thisziacz, za ktore, z roskazania j. kr. m., ma budowacz zamek murem z ynsza strone miasta, na ktori yusz kamienia nawozono niemalo na zakladania fundamentu y do wapna.

A przeto, pozitki dobr, k stolu j. k. m. naliezaczich, naprzod poczinaya szie tim obiecziem:

Joltuskow, miasteczko. Tho miasteczko lezi nad Ladawa rzeka; w nim mieszcianie placzą s kasdego domu po gros piethnasczie, a owsza po trzi trzecinniki; a iesth ich na ten czasz sterdzieszi y oszm osziadlich mieszcian. A imiona ich the sza: Jurko Pilipowicz, Iwan Philipow, Hricko, Isay, Iwan Mathczenie, Iwanowietha, Sichno, Hirka, Jasko Swiethlik, Iwanko Smolka, Wasiliecz, Thanasz, Dasko Hawrissowicz, Hawrisz Lissi, Wasko Taraszowicz, Stepan Czar, Waszil Turczinko, Sienko Sokolowicz, Chrisko Maszalski, Chrisko Mirczicz, Uhrin Studenczicz, Stepan Kobelka, Woitbek, Chwedor Pihulka, Androiko Chromi, Lawrin Derazinski, Jerema Taraszowicz, Sawka Miczkowicz, Protasz Lawrinowicz, Roman Tiniewicz, Lesko Kalienczicz, Wasziel Sapranik, Iwan woynik, Klimko Pantalowicz, Nastha wdowa uboga, Han Dinczowicz, Lesko Tereskowicz, Wolesko Tereskowicz, Siemak Haniow, Hawrisz Miczkowicz, Lelko Chodorie, Hanynta Denekiel, Petrasz Wassilowicz, Bratko Ormiankow, Jerema Czarni, Stanislaw, Iwanko Christow, Mathei Werbeczki.

Summa czinszu czini zlotich dwadzieszia y sterzi.

Summa owsza—trzecinnikow stho sterdzieszi y sterzi; saczuiacz kazdi po gr. oszmi, tho uczini zlotich trzidzieszi y oszm, y gr. dwanasczie.

Dan psczelna. Thamze od nich biora dziesieczine od pszol. Ktorey szie dostalo anno 1564 pniow oszmdziesziath y ieden; kasdi pien szaczuiacz za gr. dwadzieszia,—tho uczini zlotich piecdziesziath i sterzi; a wirachowawszi na ieden rok trzeczia czeszcz, thedi uczini zlotich oszmnasczie.

Powolowsczizna. Drugiego roku powolowsczizne dawaia wszithci ogolem na zamek, wedluk priwieleyu, wolow seszcz, kazdi valor. po

zlotich stherzi, tho uczini zlotich dwadziescia sterzy. Czini, trzecia czescz wirachowawszi, na rok zlotich oszm. A trzeci rok mają w lni od daniey thakowey, okrom tego, kiedi zer sie zrodzi, alie go tego roku nie bilo.

Powinnosz. Thamze liudzie, wedlie przywileyu, powinni w rok oracz dzien ieden, zacz dzien, kossicz dzien wszithczy i to sprzathnasz s polia, czo poszna y pokosza; a komorniczi powinni piecz. Nad tho mieszczenie powinni s panem starosta Barskiem przeciwko nieprziiaczielom iachacz, gdi potrzeba, sbroinie.

Summa wszithkich poszithkow z Jolthuszkowa na then czasz czini zlotich oszmdziesziath y oszm y gr. dwanaszcie.

Przemowa o powinnoszach wszi stharosthwa Barskiego. W thich wszithkich wsziach nizei napiszanych starostwa Barskiego powinien kazdi czlowiek, ktori sie na swe gospodarstwo postanowi, abo rolia orze plugiem swoim, abo sprzagaiacz sie s drugiem, dacz polachowsczizni, tho iest s gospodarstwa swojego, psenicze po sterzi trzeczinniki miari barskiei, obiczaiem onego kraiu wirchowatic, owsza po dziesziaczi trzeczinnikow, kurow po dwoigu, iaiecz po dwudziesthu; puskarowsczizni, als na potrzebe zamkowa, po gr. dwa podimnego, dwa gospodarza skladaia gr. pulpietha.

Preterea postanowiono tho bilo sdawna, za dzierzawi pana Starzechowskiego, abi kazdi gospodarz dawnieiszego zasadzenia stacia dawal, czo ym iusz weslo in usitatam legem. I dawa kazdi gospodarz na kazdi rok owsza po trzi trzeczinniki, zitha po pultrzeczinnika, kur po dwoigu, iagiel po kuszowi, masla po kuszowi, po iednemu serowi, chleba po bochnowi, siana po dwa wozi, przedziwa po dziesziaczi garsczy; a swobodni, als nowothni, ktorzi woliei niewisziedzieli, dawaia przerzeczeni stacy kazdi po polowiczi.

Nadtho kazdi, ktori owcze chowa, winien dacz kazdego roku dwudziestego barana, a od dziesziecziorga—iagnie; takze kto ma swinie, thedi dawa dwudziestego wieprza, abo sie skladaia kilka ich na thakowa dan.

Nadtho dawaia insze danini tim sposzobem, tho iest: iednego roku dziesziate psczoli dawa kazdi, kto pasziece ma; drugiego roku kazdi gospodarz, ktori iedno bidlo chowa, tak ubogi, iako bogaczi, y sluskowie, y watamanowie, dawa wola abo ialowicze, abo thakie bidlie, iakie w szwoiei oborze ma, a trzeci rok wolni maia od thakowej dani psczelnei y bidliczei, tilko po iednei raczcze miodu lipczowego w trzecim roku miodu kazda wiesz dawa.

A watamanowie we wszitkich wsziach nie dawaia polahowczizni, iuxta antiquum usum, tilko dan barania, wieprzowa, powolowsczizne, dzieszieczine psczelna et c., wedluk swiczayu.

Manikowcze, wiesz. Tha wiesz bila pierwei domu pana Swierczowego, na ktora szie pothem frimarcziel s krolem j. m. na miasteczko Husiathin, w stharosthwie Kamienieczkiem bedacze, y na insze k niemu wszi przilegle. A thi Mankowcze lieza nad rzeka Rowem, dwie mili od Baru, iusz prawie ostateczna wiesz, pod dombrowami, ktore od thei wszi ida asz ku poliem podolskiem przesz mil dwanasczie citra vel ultra. A tisz w nei czesto tatarowie biwaya.

W thei wszi przed them bilo ludzi wienczei iusz trzidziesci, alie tatarowie anno 1564 wipalili y ludzi sz ney syla w niewolyą pobrali na then czas, kiedi sliachetnego Francziska Gosliczkiego zabitho w poliu, bo po dwakroc z tego roku brali tatarowie. A tak na then czas w tey wszi ludzi osziadlich iesth iedenasczie, ktorich thesza imiona: Dasko, Hamza, Klymko, Dmitr, Biel, Hriniecz, Iwasko Hultay—Ihnath, Danko, Sienkowa wdowa, Sienko watamanowicz, Wataman—liber., kthorzi dawaya wszitkho iako w przemowie szie napisalo, okrom watamana, ktori polachowczizni nie dawa, tilko dan barania, psczelna, y wieprzowa, y powolowsczizne. Przetos od przerzecznich iedenasczie pocziesznikow, wedlie sposzobu, wiszei napiszanego, przidzie pszenicze trzecinnikow sterdziesci y sterzy. A is w Barze na then czas bila psenicza drossa, nisz po sterdziesci lithewskich, a wszakusz szie thu miernie kladzie, folguyacz ynszem czasom

y poddanem ubogiem, kazdi trzecinnik za gr. dwadzieszcia y trzy; owsza od wszitkich przichodzi thak polachowczizni, yako y staciei, trzecinnikow stho sterdzieszczi y trzy, kazdi valor za gr. oszm; zitha stacieinego trzecinnikow pulszosta, kazdi valor. za gr. piethnasczie; kur tak dannich, yako y stacieinich sterdzieszczi y czworo, kazdi valor. za pulgrosza; jaiecz pulczwarti kopi y dziesiatek ieden, kazda kopa za gr. dwa, a dziesiatek za selag; jagiel kuszow iedenasczie, kazdi kusz za pulgrosza; maslo kuszow iedenasczie, kazdi kusz za dwa grossa; serow iedenasczie, kazdi valor. den. novem; chlieba iedenasczie, valor. kazdi za selag; puskarowcziszni gr. dwadzieszcia y dwa; podimnego, isz dwa gospodarza skladaya sie na pulpieta grossa, przichodzi gr. dwadzieszcia y sterzy y den. trzianasczie cum medio; za przedziwo kazdi dawa po sterzi selagi. Siana wozow dwadzieszcia y dwa, kazdi wosz valor. za gr. trzi. Tho wszitko uczini zlotich oszmdziesziath y ieden y gr. iedenasczie y den. sescznasczie cum medio.

Dan barania. Thamze ktori owcze ma, winien dacz dwudziestego barana.

Dan wieprzowa. Od swini, kto ye ma, dawa kazdi dwudziestego wieprza, abo sganiaya stado ze wszithkich wszi w iedno mieszczie y biora dwudziestego sludzy zamkowi.

Dan pszczelna y powolowsczizna. Te thisz winni dawacz, yako sie w przemowie napissalo, y mioth takze trzeciego roku. Alie ym the danine na then rok po sburzeniu tatarskiem y na drugi prziszli odpuszczono. A wszakoz dostawa sie od nich wołow dwanasczie, kazdi valor. za zlotich czteri. Pnyow pszczol 30, kazdi za gr. 20. Tho wszithko, trzecia czescz wyrachowawszi, uczini zlotich 22, gr. 10.

Summa summarum wszitkich pozitkow na then czas s Manikowicz czini zlotich oszmdziesziat y ieden y grossi iedenasczie y den. sescznasczie cum medio. A przyloziwszy powolowczizne y dan mydowę, uczini pozithku przerwczona wyesz zlotich 103, gr. 21, den. 16.

Okolicznosc thei wszi Manikowczow. Thei dziedzini wszerej poczatek bil sdawna od urocziska Juriowka rzeczzonego, ktore iest na dol rzeki Rowu od Baru w mili, a od tey Juriowki do wszi Manikowiecz iesth grunth iey milia rowna. A od wszi Manikowiecz na dol potokiem Rowem sla granicza 'az do urocziska, rzeczzonego Kamien, druga milia od wszi; a od Kamienia wzdlusz do urocziszca, albo dolini rzeczony Pulzi, pulmilie, a od dolini Pulzi do Jarowathej dolini, czwierz milie. Stamtad do Dolhego liaska czwierz milie; a stamtad do Maximowa lyassa czwierz milie; stamtad ku potokowi, ktori zowa Suchi Wolczek (alie nie po samy pothok, bo na them pothoku Kudjowszczi ziemianie oba brzegi zdawna dzierza, ktorzi sluzo zamkowi Barskiemu) thes czwierz milie; stamtad do potoka, rzeczzonego Woloczka, ktora wpada w Morachwe rzeko, czwierz mylie; stamtad sla granicza wzgore Morachwę ku uroczisku Chrapkow czwierz milye. A od Chrapkowa zaszie do Juriowki yesth trzi czwierzi mylie. W okrak tedi wszitkiego gruntu yesth myl piecz. A isz tha wiesz liezi nad rzeka Rowem, thesz granicza iei tilko po rzeko Row zawzdi bila, iako ludie starzi thak s thei wszi, iako y z insich, zeznawali, y nie mogli tam miecz dziedzicz przereczoni sthawi; asz gdi szie sthal frimark s kroliem j. m. na Husziatin, tedi pan Broniowski, economem starosthwa Barskiego bedacz, zbudowal tham sthaw dobri y nilin, o ktorim bedzie po wsziach napissano miedzi stawi.

Slobothka Sielisce, nad rzeka, rzeczoną Row, od Baru trzi milie; w thei wszi dawali ludzie po czterzi trzecinniki psenicze, owsza po dziesiaczi trzec.; kur po dwoie, iaiecz po dwadzieszcza; puskarowsczizni po gr. dwa; podimnego skladali szie dwa na gr. pulpietha. Stacya iako y Mankowcze powinni. Nad tho dawali iednego roku po wolowi iednemu, drugiego—dziesieczinne od pszol, ktori ie mial; a trzeciego roku rączke miodu lipczowego wsziszci. A ktori owcze mial, dawal dwudziestego barana; thakze y wieprza dwudziestego. Alie anno 1564 dwakrocze ye tatarowie burzili y

domi ym popalili, dziathki ich y gospodarzow wielie w nyewolyą pobraly, a drugie pobily. A ktorzi bili maiethnieyszi powikupowali szie. A niektorzi tez, uciekayącz zimie, poodmrazali szobie nogi, ze ym powpadali, prze czo ych syla pomarlo; przethos od nich the-ras ani wolow, ani pszol, ani miodu do dwu liath niemaia bracz.

Na ten czas yesth ich osziadlich trzinasczie y wataman czter-nasczie liber, y czy nigdi w domiech nie mieskaya, yedno w lie-sziech, chiba zimie. A wszakosz polachowsczizne y stacia zwiklem obiczaiem, iako szie napiszalo w premowie, dawaia, valoris wszitko iako w Manikowczach. Tho wsitko uczini zlotich dziewiecdziesiat y piecz y gr. 24, den. pultora. A imiona ich the są: Andrusko Illey, Panasz, Bud, Sienko, Malena, Mulka, Dinis przipuczien, Andrusko przipuczien, Kozaczina, Lieweczko, Jurko, Chwedor Zur-kow, Iwanko Filcowicz. Hanko wataman lib. od polachowsczizne, alie miód, woli, pszoli, owcze, wieprze dawa.

Kmiczie uroczny. Drudzi kmiczie, ktorzi na then czas zubozeli, wiencz na urocznim czinszu sziedza do czasu,—ktorim czinszem polachowczizne odkupuia, a puskarowsczizne i podimne y stacia dawaia, iako y inszi valor. ut supra. Tho uczini zlotich trzi-nasczie y gr. dwadziesczia y dwa, den. pulpietha. A sza czy: Do-mian Nierodzicz—zlotich dwa; Ihnath Boczwina—zlotich piecz; Hanko Boczwinik—zlotich dwa.

Lisiczni. Są drudzi, ktorzi daią po liscze, albo po zlothemu. A tho szie tak rozumie: kiedi czlowiek przidzie z inszi kraini, thedi niezarasz osziedzie na swobode, alie pierwi kostue, iesli iemu podoba, a tak interim, ratione poddanstwa, dawa w rok liske, stacy tesz polowicze i dziesieczizne z owiecz y pszol y wolu, iesli do tego przidzie, dawa. Takze puskarowsczizne y podimne ut ceteri. Kowal, Ilko, Symko, Rzessothnik.

Summa czini od nich, computatis computandis, zlotich siedm y gr. dwa.

Swobodni kmiecie, ktorzi nicz nie daią, bo maia wolnosci; tilko stacy dawaia po polowiczi, respectu poczieglich; puskarow-szczizni po gr. dwu, podimnego po gr. dwu dawaia: Czi maia wol-nosci po trzi lyatha: Wasko Mulczicz, Kozak, Tiniecz, Iwan Kozorenko, Janko Nierodzicz, Andreiko. Jossip ma swobodi do sesczi lyath.

Summa czini od nich wszitkiego, computatis computandis, zlo-tich piecz y gr. 29, den. ieden. cum medio.

Sluskowie kolanni, als zubozaie liudzi, obraczaia na poslugi potoczne, ktorzi polachowszczizni ani inszych prerogatiw nie dawaia, tilko podimnego po gr. dwu, puskarowszczizni po gr. dwu. A iesth ich oszm: Strusz, Kosthian, Chwedor Jozipow, Stepan, Hanko, Sew-czik, Minczuk, Ostapko. Czini od nich zlotich ieden y gr. dwa.

Summa wszithkich pozitkow Slobothki na then czasz czini zlotich stho y dwadziescia y dwa y gr. dwadziescia, denar. sescz-nasczie cum medio.

Bilikowcze, wiesz, nad rzeka, rzeczona Row, od Baru piecz mil. W thei wszi kmiecie tem sposzobem placza, yako y w inszych, als yako szie wipiszalo w przemowie: naprzod polachowszczizni: owsza po dziesziaczi trzeciinnikow, kazdi valor. gr. 8; psenicze po czterci trzeciinniki, kazdi valor. za gr. 23; kur po dwoie valor. oboie za gr. . . . ; jaiecz po dwadziescia valor. den. 12; puskarowszczizni po gr. dwa; podimnego dwa gospodarza skladaia po gr. pulpietha; lnu po dziesziaczi garsczy valor. solidorum quatuor. Czisz dawaia stacyey: owsza po trzi trzeciinniki, zitha po pultrzeciinnika, kur po dwoie, siana po dwa wozi, chlieba po iednemu bochnowi; po iednemu serowi; jagiel po kuszowi; masla po kuszowi valor. ut in Manikowcze. A iest osziadlich dannikow siedm: Sieniuta, Wasko, Lawrin, Dmitr, Siesko, Prothas, Pilko als Kozub.

Czini od nich, computatis computandis, zlotich pieczdziesziath y ieden y gr. siedmnasczie, y den. dziesiecz cum medio.

Uroczni, tho iest kmiecie, ktorzi, zubozausi, odkupuia sie od polachowscizni czinzem pienieznim. Thakowich iesth dwa: Roman dawa zlotich dwa; Steczko zlotich dwa i gr. dwadziescia. A puskarowscizne y podimne y stacia dawaia iako inszi wiszey napissani. Tho uczini wszitko od tich urocznich, computatis computandis, zlotich siedm y gr. dwadziescia y dwa, den. trzy.

Swobodni, ktorzi ieszcze zadnego podathku nie daią, bo ieszcze na woli sziedzą, tylko stacyey po polowiczi respectu dannikow, wiszey napiszanich, a podimnego po gr. dwa i puskarowscizni po gr. dwa, dawaya. A takowich iest oszm: czy ieszcze maia swobodi po roku iednemu: Ostapko, Iwaniecz Okakow, Iwasko Brathkowiez, Romiesko, Chrisko; czy do dwu liath maia swobodi: Wasko Hriczow, Iwaniecz Lithwin, Panasz. Czini wszithkiego od nich zlotich sescz y gr. sescznascie y den. dwanascie.

Ubodzi, ktorzi prze swoje ubostwo nycz nie daią, tilko podimnego po gr. dwa, puskarowscizni po gr. dwa: Oliexiei, Zdan, Iwaniecz Pastuch, Chrostkowa wdowa, Sabelnik, Mielnik Lyach, Wasko Kowal. Czini gr. dwadziescia y oszm.

Sluskowie, ktorich iesth sescz, czy ratione servitiorum thakze nicz nie dawaia, tilko podimnego po gr. dwa, a puskarowscizni takze po gr. dwa. Czini gr. dwadziescia y czterzi.

Dan barania: ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana na kazdi rok. Dostalo sie roku ninieiszego baranow piecz; kazdi baran valoris gr. dwanascie. Tho uczini zlotich dwa.

Dan wieprzowa: ktori chowa swini, dawa dwudziestego wieprza. Dostalo sie ich na rok ninieiszi wieprzow piethnascie, kazdi wieprz valor. po gr. trzidziesci y sescz. To uczini zlotich oszmnascie.

Dan miodowa: tham ze iest ten obiczai, iako y w inszych wsziach, is iednego roku biora od pasiecznikow pszoli dziesiate, drugiego roku kazdi dawa po wolowi kto bidlo chowa, trzeciego

roku tilko raczke miodu wszitka grommada sklada. A raczka miodu pospolicze na targu w Barze biwa za polskich zlotich sescz. A tak wirachowawszi trzeczia czescz na rok ieden, tho uczini zlotich dwa.

Dan pszczelna,—ktorei przy wibieraniu dostaloszie puiow trzinaszczie; kazdi pien valor. gr. dwadzieszczia, tho uczini zlotich oszm i gr. dwadzieszczia. Wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, uczini zlotich dwa gr. dwadzieszczia y sescz i den. dwanaszczie.

Pwolowsczizna. Thei szie dostalo od liudzi wolow sternasczie y yalowicza iedna, valor. kazdi wol za zlotich steri, a ialowicza za kope. Tho uczini, trzeczia czescz wirachowawszi na ieden rok, zlotich dziewiethnasczie i gr. dziesiecz.

Summa wszitkich pozitkow z Bilikowczow na ten czasz czini zlotich sto y iedenasczie y gr. dwadzieszczia y piecz, den. pultora.

Holowczincze, wiesz, we sterech miliach od Baru, iesth na then czasz w niei kmieczy dziewiecz poczieznich, okrom watamana. Daia poholowczizni: owsza trzeczinnikow po dziesiecz, psenicze po sterzi trzeczinniki, kur po dwoie, iaiecz po dwadzieszczia, puskarowsczizni po gr. dwa, podimnego skladaia dwa na gr. pulpietha. A stacia, more aliarum villarum, skladaia valor. ut in aliis villis. Iwachno, Wassiel Mateiczicz, Hanko Suhak, Olichwer, Demko, Palczicz, Inniecz, Syrophan, Wasko.

Summa czini od nich zlotich sesczdzieziath y sescz y gr. dziewiecz, denar trzinaszczie cum medio. Wataman ten polachowczizni nie dawa, ani stacy, alie puskarowsczizne, podimnego, wieprze, woli, barani dawa, iako y drudzi. Lazar, ten na cziuszu siedzi, dawa zlotich steri y stacia tak iako y drudzi. A tak wszitko computuiacz od niego uczini zlotich piecz, y gr. dziewiethnasczie y denar pultora.

Swobodni, ktorzi ieszcze woli nie wiszedzieli, ktorzi tilko podimnego po gr. dwa, puskarowsczizny po gr. dwa, stacy po polowiczi, respectu superiorum, dawaia; thakowich iest dway: Lawrin,

Drogan; wszisczi maia woli po trzi lyatha. Czini od nich zloti i gr. dwadzieszcia ieden den. trzi.

Danini przeszroczne. Powolowszczizni, ktora w trzecim roku biora, przislo wolow dziewiecz; kazdego saczuiacz za zlotich czteri, uczini trzeczia czesz zlotich dwanasczie. W drugim roku dawaia raczke miodu iedne wszisczi, valor. za zlotich sesz, uczini na ieden rok, trzeczia czesz wirachowawszi, zlotich dwa, gr. (*неозначено*).

Dan pszczelna. . . . roku od paszeczniczkow dostalo szie dzieziczini pszczelney pniow trzidzieszczi; kazdi rachuiacz za gr. dwadzieszcia; tho uczini wszitkiego zlotich dwadzieszcia; a wirachowawszi trzeczia czesz na ieden rok, przidzie zlotich sesz i gr. dwadzieszcia.

Dan barania. Thamze od owiecz, ktori ie chowa, dawa dwudziestego barana kazdego roku; ktorei dwudzieszczizni dostalo szie baranow oszm; kazdego rachuiacz za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich trzi i gr. sesz.

Dan wieprzowa. Ktori chowa swinie, dawa dwudziestego wieprza takze w kazdim roku, ktorich szie dostalo roku nynieyszego wieprzow oszm; kasdego rachuiacz po gr. trzidzieszcia y sesz, tho uczini zlotich oszm.

Summa wszitkich pozitkow s Holowcziniecz, na ten czas przychodzaczich, czini zlotich sto y siedm y gr. cztery.

Luka Slobodeczka, wiesz, nad rzeka Rowczem. W niey kmiecie, jako w ynszych wsziach, dawaia polahowczizne, tho iest: pse nicze trzeczinikow cztery kazdi s nich, owsza trzec. dziesiecz, kur po dwoie, jaiecz po dwadzieszcia, puskarowszczizni po gr. dwa, podimnego skladaia szie dwa na gr. pulpietha. A iest na then czas osziadlich oszmnasczie; imiona ich sza: Jan Barissowicz, Stepanowa wdowa, Sienko Petrassowicz, Hriniecz Petrassowicz, Stepanko Stari, Brailo Perechabniewicz, Proczko Romanowicz, Andrei Borszowicz, Mau Zilicz, Olechno Lukanowicz, Olechno Brzeczka,

Chwedor, Hawrisz Kuzmin, Dmitro Hassan, Chwedor Miskowicz, Tiniecz Woinikowicz, Lawrin, Hriniecz. Czi wszisczi stacia, jako w inssich wsziach, dawaią sdawna, tho iest: owsza po trzi trzeczniki, valor. kazdi za gr. oszm; zita po pultrzcinnika, valor. gr. siedm cum medio; siana po dwa wozi, kazdi valor. gr. trzi; masla po musowi, valor. gr. dwa; serow po iednemu, valor. den. novem; chlieba po iednemu, valor. den. sex; iagiel po musowi, valor. den. novem; przedziwa po dziesiaczi garsczy, valor. gr. ieden y selag.

Summa od przerzeczonych kmieczy, computat. computan., uczini zlotich sto trzidziesczy y dwa, y gr. dwadzieszcza y pultrzczenia.

Kmieczie uroczni, ktorzi czinszem polahowczizne odkupuia, a kuri, iaicza, puskarowczizne, podimne y stacya, ut ceteri, dawaią: Danko—zlotich steri, Chiliecz—gr. trzidziesczy et c. Czini od nich wszithkiego zlotich oszm y gr. sescz, denar. trzy.

Swobodni, ktorzi ieszcze poholowsczizni nie dawaią, isz ieszcze na woli als na swobodzie sziedza; a wszakze, respectu dannikow, dawaia stacyey po polowiczi y podimnego po dwa gros, puskarowsczizni po dwa gr. A iesth ich siedm: Danko—sescz liath swobodi, Borisz Stepankow—czterzi liata swobodi, Iwanko Stepanow, Braiko Manowicz, Czarnotha—po dwa roky mayą swobodi, Olisiey—trzi liata swobodi ma, Wassiel dziesiathnik, ratione seruitiorum, liber od polahowsczizni, alie ynsza danine dawa. Czini wszitkiego od nich zlotich piecz y gr. dwadzieszcza y dziewiecz, den. pultora.

Sluskowie, ktorzi zadnich podatkow nie dawaia, okrom puskarowsczizni po dwa gr., a podimnego po dwa gros., a czo kaza, tho sluzą thak konni, iako y ssoba: Susz, Serbin, Woloszin. Czini od nich gr. dwanasczie.

Tamze iednego roku dawaią miodu lipczowego raczke iedne omnes insimul, którą dali anno 1564 valoris zlotich sescz,—tho uczini, wirachowawszi trzeczia czescz, zlotich dwa. A drugiego roku dawaia od dobitka powolowsczizne od kazdego, ktori bidlo chowa; ktorey czasu wieberania prziszlo od nich, przikladiacz k temu

watamana: wołow dostalo sie dwadziescia y dwa; a thak, kazdego wolu miernie szacuiacz za zlotich steri, uczini zlotich oszmdzie-sziath y oszm; a trzecia czesz wirachowawszi na ieden rok, tho uczini zlotich dwadziescia y dziewiecz y gr. dziesiecz. A trzeciego roku dawaia dziesieczine pszczelną; dostalo sie ich bilo anno 1563 pniow sterdzieszi; kazdi szacuiacz za gr. dwadziescia, tho uczini zlotich dwadziescia y sesz y gr. dwadziescia; a oddzieliwszi trzecia czesz na rok ieden, tho uczini zlotich oszm y gr. dwa-dziescia y sesz y selagow dwa. Thamze ktori chowa owcze, dawa dwudziestego barana kazdego roku; ktorey dwudzieszczizni dostalo sie anno 1564 baranow dziewiethnascie y iagnath pieczoro; kazdego barana rachuiacz na gr. dwanascie, a iagnie, ktore sie liczi za pulbarana, za gr. sesz,—tho wszitko uczini zlotich oszm y gr. oszmnascie. Wieprza thakze powinni kazdego roku dawacz dwu-dziestego, ktorich sie dosthawa niemalo; alie tego roku od nich niebrano prze zle powietrze na swinie.

Summa wszithkich pozitkow z Luki czini na then czas zlotich sto dziewieczdziesiat y sesz, y gr. czteri, y denar. puloszma.

Iwanowcze, wiesz. Tha wiesz iest pulmilie od Baru, a siedzi na slaku tatarskiem. W niey kmiecie poczieglich iesth na then czas dwadziescia i ieden, ktorzi dawaia pszenisze po czteri trze-czinniki, owsza po dziesziaczi trzeczinnikow, puskarowsczizni po gr. dwa, podimnego dwa skladaią sie na gr. pulpiethą, kur po dwoie, iaiecz po dwadziescia, przedziwa po garszi 10, stacyey: owsza po trzi trzeczinniki, zytha po pultrzec., kur po dwoye, jagiel po koszowi, masla po koszowi, po iednemu serowi, po iednemu chlebowi, syana po dwa wozi. Valor. omnia, ut in Manikowcze. A imiona ich sza the: Prokop. Omelian, Wasko Dadiowicz, Dinis Vas-silicz, Ilias watamanowicz, Chwedor Jakowienie, Kurilo Maniewicz, Maniecz, Dawid, Wassil Manczow, Iwan Hriwaniewicz, Lewko Wolcz-kowicz, Liach Wolczkowicz, Konon, Iwasko Manczowicz, Chwedko Baranczenie, Jaczko Dawidowicz, Syenko, Stepan Barankowicz, Ma-they, Jerema Kozelowicz.

Summa od rzeczonych kmieczy, computat. computan., uczini złotych sto pięćdziesiąt i czterdzi, y gr. dwadzieścia i dwa, den. trzydzieści cum medio.

Są nad to drudzi na urocznym czynszu, ktorzi miastho polachowscizni als zboza danego, daya uroczny czynsz pewni pieniezny; a wszakze nad to daia ynsze danini, tho iest: kuri, iaicza, podimne puskarowscizne y stacyą yako w ynszych wsziach. A iest takowich siedm: Dmitr Prothaszowicz—zlotich dwa, Iwasko Prothaszowicz—zlotich dwa, Artim Baranczicz—zlotich dwa, Hawrilo—gr. pięćdziesiąt i trzy y selag, Iwan Kolibaba—gr. pięćdziesiąt i trzy y selag, Hriniecz Sienczicz—gr. pięćdziesiąt i trzy y selag, Chwedor Baranko—zlotich sescz.

Summa od urocznych czini wszitkiego pozitku, computat. computan., złotych dwadzieścia i osm y gros dwadzieścia i trzy, y denar. dziesięć cum medio.

Swobodni, ktorzi zadney dany nye dawają, ysz ieszcze na woly sza, chiba stacya, more aliarum villarum, respectu kmieczy dannich, po polowiczi, k temu podimnego po gr. dwa, puskarowscizni po gr. dwa. A iesth ych z watamanem iedenascie: Demian, Danko—po roku maia swobodi; Kost Iwanowicz, Hawrisz Dawidowicz, Hriniecz Manczowicz, Lukian Sienczicz, Harasim Barankowicz—czy maia swobodi po trzy lyata. Sienko Lisczenie, Supron Waskowicz, Harassim—czy maia swobodi po cztery lyata; Chwedor Chriwanowicz lib., isz iesth watamanem, tilko od polachowscizni, a od tlich rzeczy, ktore s polachowscizne, barani et c. dacz winien.

Summa wszitkiego za stacia y za ynsze rzeczy od swobodnych czini złotych dziewięć y gr. iedenascie y denar. siedm cum medio.

Sluskowie, ktorzi ratione seruitiorum, sunt liberi od poholowscizni, alie stacya daia po polowiczi, a podimnego po gr. dwa, puskarowscizni po gr. dwa: Lechno, Kuzma Chriwanowicz, Wasylcha wdowa, Andrusko Mikiticz, Oliesko dziesiątnik, Mikitha.

Summa od sluskow czini złotych pięć y denar. dziewięć.

Ubodzi, ktorzi zadnego pozithku nye czinia, thilko podimnego po gr. dwa, a puskarowscizni po gr. dwa dawaia: Lewko Liesczenie, Chwedorowa wdowa, Hrehor, Chwedor Kolibabicz; czini od nich gr. sescznasczie.

Thamze, yako y w ynszych wsziaich, yesth then obiczay, yz w iednim roku od liudzi biora powolowscizne; ktorych szie dostalo czaszu wiberania wolow trzidziesci y piecz, kazdego miernie rachuiacz za zlotich steri, przidzie za nie zlothich stho y sterdziesci; a wirachowawszy trzeczia czesz na rok ieden, uczini zlotich sterdzieszy y sescz y gr. dwadziescia.

Dan psczelna. Thamze drugiego roku takze byora od nich dziesieczine od pszol, ktorich szie bilo od nich dostalo puiow dwadziescia, iako ludzie zeznawali, wedluk pamieci swei; za ktore, wirachowawszi na ieden rok trzeczia czesz, ucziny zlotich sterzi, y gr. trzinasczie, y seliak. Trzeci rok maia wolni od they dany, thilko szie wszisczi wespol skladaia na iedne raczke miodu, valor. zlotich sescz; then miod dawali anno 1564; czo, wirachowawszi trzeczia czesz, uczini zlotich dwa.

Dan barania. Thamze ktorzi owcze chowaja, dawaja dwudziesczine na kazdi rok; dostalo szie na rok ninieyszi baranow trzi; kazdego rachuiacz za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich ieden y gr. sescz.

Dan wieprzowa. Thakze dawaja dwudziestego wieprza, ktori chowa swinie; abo zegnawszi sthado wieiskie, wiberania od nich wieprza dwudziestego, ktorich anno presenti dostalo szie oszm, valor. kazdi za zloti ieden y gr. sescz. Tho uczini zlotich dziewiecz, gr. oszmnasczie, denar (*неозначено*).

Summa wszitkich pozitkow z Iwanowicz na then czasz cziny zlothich dwiesczie sesczdziesziath y dwa, y gr. iedenasczie, denary decem cum medio.

Wszii thegos klucza, ktore niedawno spustosozali:

Miedzirowcze, wiesz, która bila ossiadła miedzi dwema rzekoma, rzeczonemi Row y Rowiecz; która yusz spustoszała do szethu, czeszcz przez tatarı, a czeszcz precz posli za granicę; po których gdi pan starostha Barski slal, nyechcziano ich widacz. A bilo w nyey czlowieka dwadzieszcia citra vel ultra. A to bilo spustossenie anno 1564 za pana Marczina Herbortha, na ten czas starosti Barskiego bendącego.

Molochow, wiesz. The wiesz poczał bil pan Broniowski sadzicz, nizey Mankowczow wszi, na gruncie kroliewskim, nad rzeka rzeczona Row; a yusz w niey bilo lyudzi dwanaszcie, alie przez tatarı thakze spustossala, a drudzi tez poucziekaly.

O stawiech Barskiego starostwa. Na rzecze Liedawie, która pod Jolthuskow miasteczko idzie, są dwa sthawi (okrom thego, ktorí dano czeremissom). Ieden s nich przedawaya za zlotich trzista y piecdziesiath; a drugi gorni, rzeczoni Liedawski, albo (*вырвано*) Rowski, za zlotich stho y oszmdziesiath. Sthaw w Nowoziolkach na rzecze Wolku,—uczini spusth iego w czwartim roku zlotich przinamniey pultorastha. Sthawi trzi w Derazney ieden po drugim. Sthawi wielkie na rzecze Wolku, których wszitkich razem spusthi w czwarthim roku namneyi uczinią zlotich pulpiethasztha. Sthaw we wszi Slobotchze na rzecze Rowczu, którego spusth przedawai za zlotich sesczdziesiath. Sthaw w Mankowczach na rzecze Rowie, ponizey Baru, którego spusth w czwartim rokuuczini zlotich przinamniey dwieszcie.

A thak thich wszitkich stawow trzeczia czeszcz, wirachowawszi na ieden rok,uczini zlotich czteristha sesczdziesyath y trzy y gros dziesiecz.

Mliny. Mlin pod miastem Barem: w nim kol macznich dwie, a trzecie stepne, na wymierze, s którego anno domini 1563 a pri a die iuly ad diem eandem in anno 1564 wimierzono zitha trzeciinnikow stbo y dziesiecz, psenicze trzeciinnikow trzidziesci y pul trzec., slodu trzeciinnikow sziedmdziesiath, iagiel trzec. sescz.

Młyn w Iwanowczach o iednim kole macznim; tego sthaw bil spusthny, a wszakos wimierzono s niego zitha trzecinnikow sescznascie, psenicze trzecinnikow piecz. Młyn Slobodeczki: w niem iedno kolo maczne, a drugie stepne; thego thes sthaw w thim roku bil spusthny, przethosz sz niego niewielie wimierzono, thilko zitha trzecinnikow pieczdziesiath, psenicze trzecinnikow sescznascie, iagiel trzecinnikow pulpietha. Młyn na sthawie Bothwinowskiem, abo Bielikowski, o iednim kole; wimierzono sz niego zitha trzecinnikow dwadziescia y oszm, psenicze trzecinnikow oszm. Mlin na sthawie Dominiczowskiem, abo Quintarowski o iednim kole, s ktorego wimierzono w ninieyszim roku zitha trzecinnikow oszmdziesiath y czteri, psenicze trzecinnikow dwadziescia y stery. Młyn Manikowski, ktorego sthaw thesz spusthni bil w ninieyszem roku od s. Michala, przethosz thilko sz niego wimierzono zitha trzecinnikow oszmnascie, psenicze trzecinnikow dziewiecz, iagiel trzecinnika pulczwarta.

Summa wimiaru wszithkiego z mlinow przerzeczonich czini: zitha trzecinnikow dwiescie dziewieczdziesiat y siedm, psenicze trzecinnikow dziewieczdziesiath y pultrzecia, siodu trzecinnikow siedmdziesiath, iagiel trzecinnikow czternascie.

Ssaczuiaz kazdi trzecinnik zitha za gr. piethnascie, a psenicze trzecinnik za gr. dwadziescia y trzy, slod po gros dzieziasci, jagli po gros dwadziescia czteri, tho wszithko uczini zlotich dwiescie pieszdziesiath y trzy, gros dwadziescia y oszm y den. novem.

O folwarkach. Folwarki tham mogli bi dobre bicz, bo iesth kedi oracz. Alie isz tham zboza malo przedawaia, przethosz thilko ku ziwnosci potrzebnei siewaia, a isz thesz w thim roku bila susza wielka, wiecz sie malo urodzilo zboza. Thilko wwieszono do gunna, ktore zowa Pissarskiem, na czeremiskiem miescie: zitha ozimego—kop pultorastha, psenicze ozimey—kop stho y trzidziesci, psenicze iarey—kop stho y trzidziesci, jeczmenia—kop dwiescie,

owsza—kop czteristha y sescz, grochu—kop trzidziesci. Insziech liath uradzalo szie thilie dwoy.

Obora; w niej bidla: krow doinich dwadziescia, czieliaht liatosziech dwadziescia, wolov pospolitich dwadziescia y dwa, jalowicz pospolitich dziewiethnascie, bilnik ieden, swini pospolitich czterdziesci; acz y ynszego bidla iest niemalo y owiecz; alie dano sprawe, zebi wlaszne bilo jego m. pana staroscino. Saczuiacz od kazdi krowi pozitek za grziwne, tho uczini zlotich trzidziesci y dwa.

Folwark drugi, ku temusz gumnu naliezaczi w Baru; w nim: zitha ozimego kop stho y sterdziesci, psenicze ozimiei—stho y dwadziescia, psenicze iarei—sesczdziesciath, owsza—dwiescie y trzidziesci, jeczmenia—stho, prosza—dwadziescia, grochu—dwadziescia; iesth thedi w obu gumnu pospolitego zboza wszithkiego kop thisziacz siedmszeth trzidziesci y sescz; saczuiacz kazda kope po gr. oszm, przidzie za wszithko zboze zlotich czterista sesczdziesciath y dwa y gr. dwadziescia y oszm.

Summa summar. wszithkich pozitkow, ktore aeconom jego kr. meci mial w swojej opiece, czini wszithkiego zlotich dwa thisziacza sesczszeth czterdziesci y czterzy, gros dwanascie, den. quatuor cum medio.

Podimnego po gr. dwa y puskarowscizne po drugich dwa gr. ze wszi zemienskich, dawno zasziadlich, kmiecie dawaią, tho iest: s Iakowlia, s Weraesczacziniecz, s Holodkowiecz, s Hliebowa, s Mukarowa, s Kozirowczow, s Rudi Paroboczei, s Remienna, s Kurilowczow, s Helechowa, s Holozinczow, s Podernowa, s Ieniakowiecz, s Hermakow. I z inszych wszi, ktora sliachta okoliczna w Barskiej wlosci maia y niktore zasadzacz poczinaią, tedi ze wszithkich podimne, yako y s wiszi napisanich, powinni dawacz do zamku Barskiego. A wszakos ym yescze folguia dla oszadzenia. A s tich wiszei napisanich czini podimnego y puskarowscizni na then czas zlotich czternascie, gros. dwadziescia.

A wszakoz na wszithkie wszi, w Barskiej wlosczi albo w powiecie będączich, moze się klaszcz na kazdi rok puskarowsczizni s podimnim przinamnyey zlotich 60.

Dobra, ktore byli naznaczone na opatrzenie y wichowane panu starosczie Barskiemu, ktore wszi są zdawna thegosz stharosthwa:

Karaczincze Rimowe, wiesz. W ney kmieciezcie tem sposobem placzą na kazdi rok: naprzod dawa kazdi gospodarz pocziezny psenicze czisthey miari Barskiej wierchowati po stery trzecziinniki, valor. kazdi trzec. za gr. dwadzieszczia y trzy; owsza po dziesiaczi trzecziinnikow, valoris kazdi za gr. oszm; kur po dwoie, valor. oboie za gros ieden; jaiecz po dwadzieszczia, valor. den. dwanaszczie; przedziwa po dziesiaczi garsczi, valor. steri selagi; puskarowsczizny po dwa gros.; podimnego skladaią po dwa gospodarza po pulpietha gros. Nad tho kazdi gospodarz w kazdim roku dawa sthacy: zitha po pultrzeciinnika, valor. za gr. puloszma; owsza po trzi trzec.; kur po dwoie, valor. ut supra; masla po kuszowi iednemu, valor. gr. dwa; serow po iednemu, valor. den. novem; jagiel po iednemu kuszowi, valor. den. novem, i chleba po iednemu, valor. denariorum sex; syana po dwa wozi, valor. kazdi wosz za gr. trzy. A iest na ten czasz pocziesznich dziewietnasczie; imiona ich the są: Braiko Michalow, Hawrilo, Seliwon, Woithko, Dmitr Maniewicz, Hawrilko, Kost Trussewicz, Iwan Serbiniowicz, Hawrilo Koszmin, Wasko Chwedorowicz, Chwedor Trussewicz, Klimko Sthari, Wasziel Serbiniowicz, Iwan Chwedorowicz, Awram, Michno Stepanowicz, Iwanko Ihnatow, Iolchim Buben, Borisz Hirowicz.

Summa owsza czini trzeciinnikow dwieszczie sterdziesczi y siedm, za ktori uczini zlotich sesczdzesziath y piecz i gr. dwadzieszczia y sescz; psenicze trzeciinnikow siedmdzesziath y sescz, ktora, saczuiacz po gr. dwadzieszczia y trzy, uczini za nie zlotich piecdzesziath y oszm y gr. oszm; zitha trzeciinnikow puldzieszietha, za ktore uczini zlotich czteri y gros dwadzieszczia y pultrzeczia; kur dannich y z stacynemi siedmdzesziath y sescziuro;

masła muszow dziewiethnasczie; serow dziewiethnasczie; iagiel kuszow dziewiethnasczie; za len przidzie od nich gr. dwadzieszcia y piecz y selag; za iaycza gr. 12, den. 12; za chlieb gr. 6, den. 6; syna woskow 38, kazdi, ut premisum est, za gros. trzy. Tho wszithko ucziny zlotich oszm y gros trzynasczie, den. sescz; puskarowsczizni y podimnego czini od nich zlothich dwa, y gros dwadzieszcia, y den. trzinasc ie cum medio. Tho wszithko uczini zlotich stho czterdzieszczi y den. puliedenasta.

Robia czali tidzien zamkowi, czo roskaza, a sobie dwa thigodnia.

Swobodni, ktorzi ieszcze polachowsczizni nie dawaią, ysz na swobodzie są, chiba daia puskarowsczizne, y podimne thak, yako pocziezni; a stacyey kazdi po polowiczie respectu dannikow: Chwedos, Mikitha, Andrusko Jaczkowicz, Hawrisz; czy ieszcze mayą swobodi po iednemu roku; czini od nich zlotich trzi y gr. iedenasczie.

Sluskowie, ktorzi są wolni od dani racione seruitiorum, tilko podimne a puskarowsczizne placza; czini od nich gr. oszm: Thiniecz y Michno czobotarz;—czini gros. oszm. Manilo, wataman, lib., od ynsey dani, alie dziesieczine psczelną, powolowsczizne, y barany y wieprze dawa.

Dan barania. Tham ktori owcze ma, dawa na kazdi rok dwadziescigo barana; ktorich się dostalo anno domini 1564 baranow sescz y yagniatl czworo, ktore sie za pulbarana lyczi; kazdego barana rachuiacz za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich trzi y gros. sescz.

Dan wieprzowa, ktora thesz dawaia kazdego roku, more aliarum villarum, the im tego roku odpuszczono.

Powolowsczizna. Thamze w iednim roku kazdi gospodarz dawa powolowsczizne, ktori iedno bidlo chowa; a thak się ich bilo dostalo dwadzieszcia y sescz; kazdego szacuiacz za zlotich czteri,—tho uczini zlothich stho y czterzy; a wirachowawszi trzeczia

czesz na ieden rok, tho uczini zlotich trzidziesci y cztery y gr. dwadziescia.

Dan pszelna. Drugiego roku dawaią dziesieczine pszelna, ktorich dostalo sie anno 1563 pniow dwadziescia, kazdi valor. za gr. dwadziescia,—tho uczini na rok ieden trzecia cziesz zlotich steri, gros. trzinascie, den. sesz.

Dan miodowa. Trzeci rok maia wolni od dani; tylko daia, wsziszi insimul, iedne raczke miodu lipczowego; ktori dali anno 1564; valoris raczka za zlotich sesz; a wirachowawszi trzecia czesz na ieden rok, uczini zlothi dwa.

Summa wszitkich pozithkow s Karacziniecz Rimowich czini zlotich stho oszmdziesiat y siedm y gr. dwadziescia y dziewiecz, den. trzy.

Karaczincze Podlesne, wiesz. W ney iest na then czas osiadlich kmieczy pocziesnich iedenascie ktorzi, tak polachowszizne, tho iest zboze danne y insze danini y stacya, yako y w Karaczinczach Rimowich, dawaiia, valor. omnia iako thamze napissano; ktorich imiona the są: Chwedor Hamel, Chwedor Dziewicz, Panasz, Masko Oleskowicz, Stepan Daskowicz, Wasz Oleskowicz, Senko Andreiowicz, Dachno Andreiowicz, Hriniecz Lithwiniecz, Petrik Derazinski, Chwedos Dworeczki.

Summa uczini od nich wszithkiego pozithku, computatis computan., zlothich oszmdziesiat y ieden, gros. ieden, denar. sesz-nascie cum medio. Uroczni thamze iest kmiecz ieden: Chwedor, odkupie polachowszizne, tho iesth zboze danne, czinszem pieniez-nem, dawa za tho zlotich czteri. A wszakze dawa puskarowszizne, podimne, y stacya, iako inszi z osiadlich, y kuri, y iaicza; czini od niego wszithkiego zlothich piecz, gros. siedmnascie, denarum poloszma.

Swobodni, ktorzi są wolny, za niewitrimaniem woli, od dany; a wszakze daią puskarowszizne po gr. dwa, podimnego po gr. dwa, y stacya, respectu dannikow, po polowiczi, tho iest: owsza po pul-

tora trzecinnika, valor. gr. dwanaszcie; żitha po maczi, valor. gros. pulczwartha y den. pulpietha; po kurowi iednem, iagiel po kuszowi iednemu, serow po iednemu, masla skladaya dwa, musz ieden, chlieba po iednemu, valor. den. sescz; lnu po piaczi garszi, valor. den. dwanaszcie; syana po wozowi iednemu, valoris gr. trzy kazdi wosz; ktorich iest piecz: Wasz Thomaszowicz, Lesko Andreiczow maia swobodi po trzi liatha; Iwan Procopowicz, Chwedor Jarossowicz, Thomas Pisczelnik maia rok ieden swobodi. Czini od nich wszithkiego, computat. computan., zlotich trzy, gros. dwadzieszcia y dwa. Thomas, wataman, iako y w inszych wsziach, ratione seruitiorum, ktore czini, lib. od dani, okrom powolowszczizui, dziesieczini psczelney y dani baraniey y wieprzowey; tho winien dacz.

Dan barania. Thamze na kazdi rok, ktorzi oweze chowaią, daia dwudziestego barana, ktorich sie dostalo roku nynieyszego barani dwa, kazdi valoris gr. dwanaszcie,—tho uczini gr. dwadzieszcia y cztery.

Dan wieprzowa. Wieprza thesz daią dwudziestego; ktorich sie dostalo anno 1564 wieprzow piecz, kazdi valor. gr. trzidziesci y sescz,—tho uczini zlotich sescz.

Danini przesroczne: Powolowszczizna. Thamze iednego roku, kazdi gospodarz dawa powolowszczizni po wolowi iednemu, ktori bidlo chowa; przichodzi od nich wolow sescznaszcie; kazdego szaczuiacz za zlotich czteri, tho ucziny zlotich sesczdziesziath y czteri; a wirachowawszi na ieden rok, uczini zlotich dwadzieszcia y ieden, gr. 10.

Dan psczelna. Drugiego roku dawa, ktori ma psczoły, dziesziathi pien; ktorich anno 1563 dostalo sie pniow oszmnaszcie; kazdi valor. za gr. dwadzieszcia,—tho uczini, trzeczia czesz wirachowawszi, zlotich cztery.

Dan miodowa. Trzeci rok maya wolni od they dani, tylko myodu lipczowego pul iedney rączki dayą wsziszi, valoris zlotich

sescz; a wirachowawszi na ieden rok trzeczia czescz thei troiaki dany, uczini zlothich dwa.

Summa wszithkich pozithkow s Karaczinczow Podliesnich czini zlothich stho dwadzieszcia y cztery, gros. pietnasczie, denarum sescz.

Klucz Szodrowski, Barskiemu shtarostwu naliezaczi:

Szodrowa, wiesz, nad rzeka Bohem od Baru oszm mil.—Tham w tey Szodrowi y w inszych wsziach, ku niey naliezacziech, dawali liudzie pocziezni thim sposobem: naprzod polachowscizni kazdi dawal psenicze po sesczi trzeciinnikow, owsza po dwanasczie trzec., kuri y insze rzeczi thes, yako w inszych wsziach, dawali et c. Alie isz anno 1558 zburzili bili tatarowie thi wszi do grunthu y liudzi sz niech niemalo w niewolia pobrali; przethos pan starosta niniejszi, oszadzaiacz znouw thi wszi, posthanowienie takie s ludzmy ucziniel, isz polachowscizni do czasu nie maia dawacz, tho iest ad decursum annorum trium a tempore anni praesentis; a na then czas dawaia czinsz uroczny rozno, yako szie przy ktorem napisse. Dawa thes kazdi z nich puskarowscizni po dwa gr., podimnego dwa gospodarza skladaia szie na pulpietha grosa, kur po dwoie, iaiecz po dwadzieszcia; statya thes dawaia, more aliarum villarum, valoris omnia iako w Karaczinczach Rimowich. A iest na then czas pocziesznich gospodarzow sescznasczie; ktorich the są imiona: czterei, czy dawaia po piaczi zlothich: Iwan Iwaskowicz, Andrusko, Maxim, Anthon; trzei, czy inszi dawaia po cztere zlothe: Harassim, Iwasko Rapotha, Thisko; piecz thych inszych dawaia po trzi zlothe: Daniecz, Iaczko, Stepan, Waszil, Onisko; czterzei thes inssich dawaia po dwa zlothe: Olechrim, Omelian, Tomilo, Karp.

Summa czinszu czini od nich zlothich piecdziesziath y piec. Puskarowscizni s podimnem—zlotich dwa y gr. oszm. Za kuri danne y stacyne i za yayeza—zloti ieden y gr. 18. Za owiesz stacieyni, ktorego przichodzi trzeciinnikow sterdzieseci y oszm; zitha trzec. oszm; za seri y za iagli: za maslo, za syano, waskow trzidziesczy

Summa od rzeczonych kmieczy, computat. computan., uczini zlotich stho pieczdziesiat y czterzi, y gr. dwadzieszia y dwa, den. trzinasczie cum medio.

Są nad tho drudzi na urocznym czinszu, ktorzi miastho polachowsczizni als zboza dannego, daya uroczny czinsz pewni pieniezny: a wszakze nad tho daia ynsze danini, tho iest: kuri, iaicza, podimne puskarowsczizne y stacyą yako w ynszych wsziach. A iest takowich siedm: Dmistr Prothaszowicz—zlotich dwa, Iwasko Prothaszowicz—zlotich dwa, Artim Baranczicz—zlotich dwa, Hawrilo—gr. pieczdziesziath y trzi y selag, Iwan Kolibaba—gr. pieczdziesziath i trzi y selag, Hriniecz Sienczicz—gr. pieczdziesziath y trzi y selag, Chwedor Baranko—zlotich sescz.

Summa od urocznich czini wszitkiego pozitku, computat. computan., zlotich dwadzieszia y oszin y gros dwadzieszia y trzi, y denar. dziesiecz cum medio.

Swobodni, ktorzi zadney dany nye dawają, ysz ieszcze na woly sza, chiba stacya, more aliarum villarum, respectu kmieczy dannich, po polowiczi, k temu podimnego po gr. dwa, puskarowsczizni po gr. dwa. A iesth ych z watamanem iedenasczie: Demian, Danko—po roku maia swobodi; Kost Iwanowicz, Hawrisz Dawidowicz, Hriniecz Manczowicz, Lukian Sienczicz, Harasim Barankowicz—czy maia swobodi po trzi lyata. Sienko Liszczenie, Supron Waskowicz, Harassim—czy maia swobodi po czteri lyata; Chwedor Chriwanowicz lib., isz iesth watamanem, tilko od polachowsczizni, a od thieh rzeczi, ktore s polachowsczizne, barani et c. dacz winien.

Summa wszitkiego za stacia y za ynsze rzeczi od swobodnich czini zlotich dziewiecz y gr. iedenasczie y denar. siedm cum medio.

Sluskowie, ktorzi racione seruitiorum, sunt liberi od poholowsczizni, alie stacya daia po polowiczi, a podimnego po gr. dwa, puskarowsczizni po gr. dwa: Lechno, Kuzma Chriwanowicz, Wasylichy wdowa, Andrusko Mikiticz, Oliesko dziesziatnik, Mikitha.

Summa od sluskow czini zlotich piecz y denar. dziewiecz.

Ubodzi, ktorzi zadnego pozithku nye czinia, thilko podimnego po gr. dwa, a puskarowscizni po gr. dwa dawaia: Lewko Liesczenie, Chwedorowa wdowa, Hrehor, Chwedor Kolibabic; czini od nich gr. sescznasczie.

Thamze, yako y w ynszych wsziach, yesth then obiczay, yz w iednim roku od liudzi biora powolowscizne; ktorych sie dostalo czaszu wibierania wolow trzidziesci y piecz, kazdego miernie rachuiacz za zlotich steri, przidzie za nie zlothich stho y sterdziesci; a wirachowawszy trzeczia czesz na rok ieden, uczini zlotich sterdzieszy y sescz y gr. dwadziescia.

Dan pszczelna. Thamze drugiego roku takze byora od nich dziesieczine od pszol, ktorich sie bilo od nich dostalo pniow dwadziescia, iako liudzie zeznawali, wedluk pamieci swei; za ktore, wirachowawszi na ieden rok trzeczia czesz, ucziny zlotich sterzi, y gr. trzinasczie, y seliak. Trzeci rok maią wolni od they dany, thilko sie wsziszi wespól skladaia na iedne raczke miodu, valor. zlotich sescz; then miod dawali anno 1564; czo, wirachowawszi trzeczia czesz, uczini zlotich dwa.

Dan barania. Thamze ktorzi owcze chowaią, dawaią dwudziesczine na kazdi rok; dostalo sie na rok ninieyszi baranow trzi; kazdego rachuiacz za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich ieden y gr. sescz.

Dan wieprzowa. Thakze dawaią dwudziestego wieprza, ktori chowa swinie; abo zegnawszi sthado wieiskie, wiberania od nich wieprza dwudziestego, ktorich anno presenti dostalo sie oszm, valor. kazdi za zloti ieden y gr. sescz. Tho uczini zlotich dziewiecz, gr. oszmnasczie, denar (неозначено).

Summa wszitkich pozitkow z Iwanowicz na then czasz cziny zlothich dwiesczie sesczdziesziath y dwa, y gr. iedenasczie, denary decem cum medio.

Wszii thegos klucza, ktore niedawno spustoszali:

Miedzirowcze, wiesz, która bila ossiadła miedzi dwema rzekoma, rzeczonemi Row y Rowiecz; która yusz spustoszała do szethu, czeszcz przesz tatarı, a czeszcz precz posli za granicze; po ktorich gdi pan starostha Barski slal, nyechcziano ich widacz. A bilo w nyey czlowieka dwadzieszcza citra vel ultra. A to bilo spustoszenie anno 1564 za pana Marczina Herbortha, na ten czas starosti Barskiego bendającego.

Molochow, wiesz. The wiesz poczal bil pan Broniowski sadzicz, nizey Mankowczow wszi, na gruncie kroliewskim, nad rzeka rzeczona Row; a yusz w nyey bilo lyudzi dwanaszcze, alie przez tatarı thakze spustoszała, a drudzi tez poucziekaly.

O stawiech Barskiego starostwa. Na rzecze Liedawie, która pod Jolthuskow miasteczko idzie, są dwa sthawi (okrom thego, ktori dano czeremissom). Ieden s nich przedawaya za zlotich trzistha y pieczdziesziath; a drugi gorni, rzeczoni Liedawski, albo (*сырвано*) Rowski, za zlotich stho y oszmdziesziath. Sthaw w Nowoziołkach na rzecze Wolku,—uczini spusth iego w czwartim roku zlotich przinamnyey pultorastha. Sthawi trzi w Derazney ieden po drugim. Sthawi wielkie na rzecze Wolku, ktorich wszitkich razem spusthi w czwarthim roku namnyei uczinią zlotich pulpiethasztha. Sthaw we wszi Slobothcze na rzecze Rowczu, ktorego spusth przedawai za zlotich sesczdziesziath. Sthaw w Mankowczach na rzecze Rowie, ponizei Baru, ktorego spusth w czwartim roku uczini zlotich przinamnyey dwieszcze.

A thak thich wszitkich stawow trzeczia czeszcz, wirachowawszi na ieden rok, uczini zlotich czteristha sesczdziesyath y trzy y gros dzieszecz.

Mliny. Mlin pod miastem Barem: w nim kol macznich dwie, a trzeczie stepne, na wymierze, s ktorego anno domini 1563 a pri a die iuly ad diem eandem in anno 1564 wimierzono zitha trzeciunikow stho y dzieszecz, psenicze trzeciunikow trzidzieszczi y pul trzec., slodu trzeciunikow sziedmdziesziath, iagiel trzec. sescz.

Młyn w Iwanowczach o iednim kolie macznim; tego sthaw bil spusthny, a wszakos wimierzono s niego zitha trzeciinnikow sescznascie, psenicze trzeciinnikow piecz. Młyn Slobodeczki: w niem iedno kolo maczne, a drugie stepne; thego thes sthaw w thim roku bil spusthny, przethosz sz niego niewiele wimierzono, thilko zitha trzeciinnikow pieczdziesziath, psenicze trzeciinnikow sescznascie, iagiel trzeciinnikow pulpietha. Młyn na sthawie Bothwinowskiem, abo Bielikowski, o iednim kolie; wimierzono sz niego zitha trzeciinnikow dwadzieszcia y oszm, psenicze trzeciinnikow oszm. Mlin na sthawie Dominiczowskiem, abo Quintarowski o iednim kolie, s ktorego wimierzono w ninieyszim roku zitha trzeciinnikow oszmdziesziath y czteri, pszenicze trzeciinnikow dwadzieszcia y stery. Młyn Manikowski, ktorego sthaw thesz spusthni bil w ninieyszem roku od s. Michala, przethosz thilko sz niego wimierzono zitha trzeciinnikow oszmnascie, psenicze trzeciinnikow dziewiecz, iagiel trzeciinnika pulczwarta.

Summa wimiaru wszithkiego z mlinow przerzeczonich czini: zitha trzeciinnikow dwieszcie dziewieczdziesziat y siedm, psenicze trzeciinnikow dziewieczdziesziath y pultrzeczia, slodu trzeciinnikow siedmdziesziath, iagiel trzeciinnikow czternascie.

Ssaczuiaz kazdi trzeciinnik zitha za gr. piethnascie, a psenicze trzeciinnik za gr. dwadzieszcia y trzy, slod po gros dziesziaczi, jagli po gros dwadzieszcia czteri, tho wszithko uczini zlotich dwieszcie pieszdzesziath y trzy, gros dwadzieszcia y oszm y den. novem.

O folwarkach. Folwarki tham mogli bi dobre bicz, bo iesth kedi oracz. Alie isz tham zboza malo przedawaia, przethosz thilko ku ziwnosci potrzebnei siewaia, a isz thesz w thim roku bila susza wielka, wiecz sie malo urodzilo zboza. Thilko wwieszono do gunna, ktore zowa Pissarskiem, na czeremiskiem mieszcie: zitha ozimego—kop pultorastha, psenicze ozimey—kop stho y trzidziesci, psenicze iarey—kop stho y trzidziesci, jeczmenia—kop dwieszcie,

owska—kop czteristha y sescz, grochu—kop trzidziesci. Insziech liath uradzalo szie thilie dwoy.

Obora; w niej bidla: krow doinich dwadziescia, czeliath liatosziech dwadziescia, wolov pospolitich dwadziescia y dwa, jalowicz pospolitich dziewiethnascie, bilnik ieden, swini pospolitich czterdziesci; acz y ynszego bidla iest niemalo y owiecz; alie dano sprawe, zebi wlaszne bilo jego m. pana staroscino. Saczuiacz od kazdi krowi pozitek za grziwne, tho uczini zlotich trzidziesci y dwa.

Folwark drugi, ku temusz gumnu naliezaczi w Baru; w nim: zitha ozimego kop stho y sterdziesci, psenicze ozimiei—stho y dwadziescia, psenicze iarei—sesczdziesciath, owsza—dwiescie y trzidziesci, jeczmienia—stho, prosza—dwadziescia, grochu—dwadziescia; iesth thedi w obu gumnu pospolitego zboza wszithkiego kop thisziacz siedmszeth trzidziesci y sescz; saczuiacz kazda kope po gr. oszm, przidzie za wszithko zboze zlotich czterista sesczdziesciath y dwa y gr. dwadziescia y oszm.

Summa summar. wszithkich pozitkow, ktore aeconom jego kr. mci mial w swojei opiece, czini wszithkiego zlotich dwa thisziacz sesczszeth czterdziesci y czterzy, gros dwanascie, den. quatuor cum medio.

Podimnego po gr. dwa y puskarowscizne po drugich dwa gr. ze wszi zemienskich, dawno zasziadlich, kmiecie dawaią, tho iest: s Iakowlia, s Weraesczacziniecz, s Holodkowiecz, s Hliebowa, s Mukarowa, s Kozirowczow, s Rudi Paroboczei, s Remienna, s Kurilowczow, s Helechowa, s Holozinczow, s Podernowa, s Ieniakowiecz, s Hermakow. I z inszych wszi, ktora sliachta okoliczna w Barskiej wlosci maia y niktore zasadzacz poczinaia, tedi ze wszithkich podimne, yako y s wiszi napisanich, powinni dawacz do zamku Barskiego. A wszakos ym yescze folguia dla oszadzenia. A s tich wiszei napisanich czini podimnego y puskarowscizni na then czas zlotich czternascie, gros. dwadziescia.

A wszakoz na wszithkie wszi, w Barskiej wlosci albo w powiecie będącich, moze się klaszcz na kazdi rok puskarowsczizni s podimniim przinamnyey zlotich 60.

Dobra, ktore byli naznaczone na opatrzenie y wichowane panu sturosczie Barskiemu, ktore wszi są zlawna thegosz stharosthwa:

Karaczincze Rimowe, wiesz. W ney kmieciezcie tem sposobem placzą na kazdi rok: naprzod dawa kazdi gospodarz pocziezny psenicze czisthey miari Barskiej wierchowati po stery trzecziinniki, valor. kazdi trzec. za gr. dwadzieszcia y trzy; owsza po dziesiaczi trzecziinnikow, valoris kazdi za gr. oszm; kur po dwoie, valor. oboie za gros ieden; jaiecz po dwadzieszcia, valor. den. dwanasczie; przedziwa po dziesiaczi garsczi, valor. steri selagi; puskarowsczizny po dwa gros.; podimnego skladaią po dwa gospodarza po pulpietha gros. Nad tho kazdi gospodarz w kazdim roku dawa sthacy: zitha po pultrzeciinnika, valor. za gr. puloszma; owsza po trzi trzec.; kur po dwoie, valor. ut supra; masla po kuszowi iednemu, valor. gr. dwa; serow po iednemu, valor. den. novem; jagiel po iednemu kuszowi, valor. den. novem, i chleba po iednemu, valor. denariorum sex; syana po dwa wozi, valor. kazdi wosz za gr. trzy. A iest na ten czas pocziesznich dziewietnasczie; imiona ich the są: Braiko Michalow, Hawrilo, Seliwon, Woithko, Dmitr Maniewicz, Hawrilko, Kost Trussewicz, Iwan Serbiniowicz, Hawrilo Koszmin, Wasko Chwedorowicz, Chwedor Trussewicz, Klimko Sthari, Wasziel Serbiniowicz, Iwan Chwedorowicz, Awram, Michuo Stepanowicz, Iwanko Ihnatow, Iolchim Buben, Borisz Hirowicz.

Summa owsza czini trzeciinnikow dwieszczie sterdziesczi y siedm, za ktori uczini zlotich sesczdzieth y piecz i gr. dwadzieszcia y sescz; psenicze trzeciinnikow siedmdzieth y sescz, ktora, saczuiaz po gr. dwadzieszcia y trzy, uczini za nie zlotich pieczdzieszieth y oszm y gr. oszm; zitha trzeciinnikow puldzieszietha, za ktore uczini zlotich czteri y gros dwadzieszcia y pultrzecietha; kur dannich y z stacynemi siedmdzieth y sescziuro;

masła muszow dziewiethnasczie; serow dziewiethnasczie; iagiel kuszow dziewiethnasczie; za len przidzie od nich gr. dwadzieszcia y piecz y selag; za iaycza gr. 12, den. 12; za chlieb gr. 6, den. 6; syna woskow 38, kazdi, ut premisum est, za gros. trzy. Tho wszithko ucziny zlotich oszm y gros trzynasczie, den. sescz; puskarowsczizni y podimnego czini od nich zlothich dwa, y gros dwadzieszcia, y den. trzinasc ie cum medio. Tho wszithko uczini zlotich stho czterdziesci y den. puliedenasta.

Robia czali tidzien zamkowi, czo roskaza, a sobie dwa thigodnia.

Swobodni, ktorzi ieszcze polachowsczizni nie dawają, ysz na swobodzie są, chiba daia puskarowsczizne, y podimne thak, yako pocziezni; a stacyey kazdi po polowiczie respectu dannikow: Chwedos, Mikitha, Andrusko Jaczkowicz, Hawrisz; czy ieszcze mają swobodi po iednemu roku; czini od nich zlotich trzi y gr. iedenasczie.

Sluskowie, ktorzi są wolni od dani racione seruitiorum, tilko podimne a puskarowsczizne placza; czini od nich gr. oszm: Thiniecz y Michno czobotarz;—czini gros. oszm. Manilo, wataman, lib., od ynsey dani, alie dziesieczine psczelną, powolowsczizne, y barany y wieprze dawa.

Dan barania. Tham ktori owcze ma, dawa na kazdi rok dwadziestego barana; ktorich się dostalo anno domini 1564 baranow sescz y yagniath czworo, ktore sie za pulbarana lyczi; kazdego barana rachuiacz za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich trzi y gros. sescz.

Dan wieprzowa, ktora thesz dawaia kazdego roku, more aliarum villarum, the im tego roku odpuszczono.

Powolowsczizna. Thamze w iednim roku kazdi gospodarz dawa powolowsczizne, ktori iedno bidlo chowa; a thak się ich bilo dostalo dwadzieszcia y sescz; kazdego szacuiacz za zlotich czteri,— tho uczini zlothich stho y cztery; a wirachowawsi trzeczia

czeszc na ieden rok, tho uczini zlotich trzidziesci y cztery y gr. dwadzieszcia.

Dan pszczelna. Drugiego roku dawaia dziesieczine pszczelna, ktorich dostalo szie anno 1563 pniow dwadzieszcia, kazdi valor. za gr. dwadzieszcia,—tho uczini na rok ieden trzeczia czieszc zlotich steri, gros. trzinascie, den. sescz.

Dan miodowa. Trzeci rok maia wolni od dani; tylko daia, wsziszczi insimul, iedne raczke miodu lipczowego; ktori dali anno 1564; valoris raczka za zlotich sescz; a wirachowawszi trzeczia czeszc na ieden rok, uczini zlothi dwa.

Summa wszitkich pozithkow s Karacziniecz Rimowich czini zlotich stho oszmdziesziat y siedm y gr. dwadzieszcia y dziewiecz, den. trzy.

Karaczincze Podlesne, wiesz. W ney iest na then czas osiadlich kmieczy pocziesnich iedenascie ktorzi, tak polachowszczizne, tho iest zboze danne y insze danini y stacya, yako y w Karaczinczach Rimowich, dawaia, valor. omnia iako thamze napissano; ktorich imiona the są: Chwedor Hamel, Chwedor Dziewicz, Panasz, Masko Oleskowicz, Stepan Daskowicz, Wasz Oleskowicz, Senko Andreiowicz, Dachno Andreiowicz, Hriniecz Lithwiniecz, Petrik Derazinski, Chwedos Dworeczki.

Summa uczini od nich wszithkiego pozithku, computatis computan., zlothich oszmdziesziat y ieden, gros. ieden, denar. sescznascie cum medio. Uroczni thamze iest kmiecz ieden: Chwedor, odkupuie polachowszczizne, tho iesth zboze danne, czinszem pieniez-nem, dawa za tho zlotich czteri. A wszakze dawa puskarowszczizne, podimne, y stacya, iako inszi z osiadlich, y kuri, y iaicza; czini od niego wszithkiego zlothich piecz, gros. siedmnascie, denarum poloszma.

Swobodni, ktorzi są wolny, za niewitrzimaniem woli, od dany; a wszakze daia puskarowszczizne po gr. dwa, podimnego po gr. dwa, y stacya, respectu dannikow, po polowiczi, tho iest: owsza po pul-

tora trzecinnika, valor. gr. dwanaszcie; żitha po maczi, valor. gros. pulczwartha y den. pulpietha; po kurowi iednem, iagiel po kuszowi iednemu, serow po iednemu, masla skladaya dwa, musz ieden, chlieba po iednemu, valor. den. sescz; lnu po piaczi garsczy, valor. den. dwanaszcie; syana po wozowi iednemu, valoris gr. trzy kazdi wosz; ktorich iest piecz: Wasz Thomaszowicz, Lesko Andreiczow maia swobodni po trzi liatha; Iwan Procopowicz, Chwedor Jarossowicz, Thomas Pisczelnik maia rok ieden swobodni. Czini od nich wszithkiego, computat. computan., zlotich trzy, gros. dwadzieszcza y dwa. Thomas, wataman, iako y w inszych wsziach, ratione seruitiorum, ktore czini, lib. od dani, okrom powolowszczizni, dziesieczini psczelney y dani baraniey y wieprzowey; tho winien dacz.

Dan barania. Thamze na kazdi rok, ktorzi owcze chowaią, daia dwudziestego barana, ktorich sie dostalo roku nynieyszego barani dwa, kazdi valoris gr. dwanaszcie,—tho uczini gr. dwadzieszcza y cztery.

Dan wieprzowa. Wieprza thesz daią dwudziestego; ktorich sie dostalo anno 1564 wieprzow piecz, kazdi valor. gr. trzidzieszczi y sescz,—tho uczini zlotich sescz.

Danini przesroczne: Powolowszczizna. Thamze iednego roku, kazdi gospodarz dawa powolowszczizni po wolowi iednemu, ktori bidlo chowa; przichodzi od nich wolow sescznaszcie; kazdego szaczuiacz za zlotich czteri, tho ucziny zlotich sesczdziesziath y czteri; a wirachowawszi na ieden rok, uczini zlotich dwadzieszcza y ieden, gr. 10.

Dan psczelna. Drugiego roku dawa, ktori ma psczoly, dziesziathi pien; ktorich anno 1563 dostalo sie pniow oszmnaszcie; kazdi valor. za gr. dwadzieszcza,—tho uczini, trzeczia czesz wirachowawszi, zlotich cztery.

Dan miodowa. Trzeczi rok maya wolni od they dani, tylko myodu lipczowego pul iedney rączki daią wsziszczni, valoris zlotich

sescz; a wirachowawszi na ieden rok trzeczia czescz thei troiaki dany, uczini zlothich dwa.

Summa wszithkich pozithkow s Karaczinczow Podliesznich czini zlothich stho dwadzieszcia y cztery, gros. pietnasczie, denarum sescz.

Klucz Szczodrowski, Barskiemu stharostwu naliezaczi:

Szczodrowa, wiesz, nad rzeka Bohem od Baru oszm mil.— Tham w tey Szczodrowi y w inszych wsziach, ku niey naliezacziech, dawali liudzie pocziesni thim spossobem: naprzod polachowsczizni kazdi dawal psenicze po sesczi trzecinnikow, owsza po dwanasczie trzec., kuri y insze rzeczi thes, yako w inszych wsziach, dawali et c. Alie isz anno 1558 zburzili bili tatarowie thi wszi do grunthu y liudzi sz niech niemalo w niewolia pobrali; przethos pan starosta ninieyszi, oszadzaiacz znouw thi wszi, posthanowienie takie s ludzmy ucziniel, isz polachowsczizni do czasu nie maia dawacz, tho iest ad decursum annorum trium a tempore anni praesentis; a na then czas dawaiacz czinsz uroczny rozno, yako szie przy ktorem napisse. Dawa thes kazdi z nich puskarowsczizni po dwa gr., podimnego dwa gospodarza skladaia szie na pulpietha grosa, kur po dwoie, iaiecz po dwadzieszcia; statya thes dawaiacz, more aliarum villarum, valoris omnia iako w Karaczinczach Rimowich. A iest na then czas pocziesznich gospodarzow sescznasczie; ktorich the szą imiona: czterei, czy dawaiacz po piaczi zlothich: Iwan Iwaskowicz, Andrusko, Maxim, Anthon; trzei, czy inszi dawaiacz po cztere zlothe: Harassim, Iwasko Rapotha, Thisko; piecz thych inszych dawaiacz po trzi zlothe: Daniecz, Iaczko, Stepan, Waszil, Onisko; czterzei thes inssich dawaiacz po dwa zlothe: Olechrim, Omelian, Tomilo, Karp.

Summa czinszu czini od nich zlothich pieczdziesziath y piec. Puskarowsczizni s podimnem—zlotich dwa y gr. oszm. Za kuri danne y stacyne i za yaczca—zloti ieden y gr. 18. Za owiesz stacieyni, ktorego przichodzi trzecinnikow sterdzieszczi y oszm; zitha trzec. oszm; za seri y za iagli: za maslo, za syano, woskow trzidzieszczy

y dwa, za chliep, y za lien,—za tho wszitko uczini od nich zlotich dwadzieszcia y dwa, y gr. czternascie, y den. dwanascie. Wataman Miczko na ten czas wolien od dani obiczaiem inszych watamanow, tilko powolow., dan barania y wieprzowa, y psczelna dawa.

Swobodni kmiecie, ktorzi ieszcze na swobodzie siedza, nie daja wienczey tylko puskarowscizni po gr. dwa, podimne po gr. dwa, kuri, iaycza y stacyey po polowiczi respectu dannikow. Wsczicha wdowa s sinmi—do dwu liath swobodi; Sasko ma trzi liatha swobodi; Sawka ma dwie lieczie swobodi; czini od nich za wszithko zlothich dwa, gros. siedmnascie, den. trzinascie cum medio.

Dan wieprzowa. Thamze daya od swini, gdi zer iesth, wieprza dziesziatego; a gdi zeru niemasz, thedi dwudziestego; ktorich sie dostalo roku ninieyszego sescz; czini za nie zlothich siedm y gr. sescz.

Dan barania. Thamze na kazdi rok, kto chowa owcze, dawa dwudziestego barana; ktorich sie roku ninieyszego dostalo dwa, valor. oba za gr. dwadzieszcia steri.

Danini preszrocne. Woli. Thamze iest ten obiczay, yz kazdi gospodarz, then, ktori iedno bidlo chowa, iednego roku dawa wola iednego, abo thakie bidlie, iakie ma w swojej oborze; a tak, czaszu przeslego wibierania, dostalo sie od wszithkich, nullo excepto, wollow dobrich siedmnascie; kazdego saczuiaz za zlotich steri, uczini na ieden rok, wirachowawszi trzeczia czescz, zlothich dwadzieszcia y dwa y gr. dwadzieszcia.

Psczoli. Drugiego roku dawaiia przerweczeni kmiecie dzieszeczine od psczol; czaszu przeslego wibierania dostalo sie pniow dwadzieszcia, kazdi valor. za gr. dwadzieszcia; tho uczini zlothich trzinascie, gr. dziesiecz; a na ieden rok trzeczia czescz, uczini zlothich czteri, y gr. trzinascie, y den. sescz.

Miod. Trzeci rok maia wolny, telko daya yedne raczke myodu lipczowego, koja maia dacz anno 1565 valoris zlotich sescz; a wirachowawszi na ieden rok trzeczia czescz, uczini zlotich dwa.

Summa summar. wszithkich pozitkow Szodrowey na ten czas czini zlotich stho dwadzieszcia y ieden, y gros ieden, den. trzinaszcze cum medio.

O stawie w tej ze wszi. Przi rewisiei przereczoni wszi oddal iego m. pan starosta Barski mandat iego k. m. panom reuisorom, ktorim krol jego m. roskazacz racziel, przereczonem panom reuisorom, abi ogladali tho mieszczie, o ktorem pan starosta Barski, sprawie dawal przed krolem jego m., zebi tham mogl bicz sthaw dobri za nakladem. Pzetosz, panowie rouisorowie ogledowali to mieszczie, ktore iest barzo dobre lozisko do sbudowania sthawu, bo szie tam przi tey Szodrowey schodza rzeki wielkie Boh y Wolk, a brzegi gorzisti; serokoscz mieszcza tego, kedi bi mogl liacz sthaw, iest na pul milie; a tam miedzi brzegami, kedi bi groblia miala bicz, na podobienstwo iesth wszierz niespielna czwori sthay, zalial bi wzdlusz then sthaw pultori milie pewne, iesli niedaliey; a wszitko gruntu krolewskiego, acz na druga strone rzeki Boha iest grunth, stharosstwu Kamieniczkiemu naliezaczi, at tum unus dominus omnium. Miasteczka thes Liaticzowa czesch musziala bi szie sdolu winiescz ku gorze; a wszakos niebarzo domi kostowne maia. Mlin tes Liaticzowski choczaize bi szie podlal, thedi bi iey mogl na insze mieszcze przeniescz, abo nieprzenoszacz, tedi do mlina, ktoribi na them stawie mogl bicz sbudowan (bi chcialy dwanasczie kol, bo woda wielka w obu rzekach), mogli bi Liaticzowanie mielacz. Tilko bi nakladu zalowacz nie trzeba. Acz thesz tham przedtem poczelo belo groblia sipacz za nieboszczika pana Prethfficza, alie w dolie silnem nie bil bi staw tak dobri y tak osdobni; przetosz kto iei budowacz bendzie, muszi groblia na inszem miesczu wsgore rzeki stawiacz.

Suslowcze, wiesz, nie dalieko Szodrowei. W tey wszi, yako y w Szodrowei, tem sposzobem ludzie siedzą na czinszu pienieznym, ktorem odkupuyą do czasu tego, iako y Szodrowianie, polachowsczizne, als zboze danne; k temu czinszowi, kur po dwoie,

iaiecz po dwadzieszcza, podimnego po gr. dwa i pulpięta pieniadza, puskarowszczizni po gr. dwa y stacya, more aliarum villarum, daią: omnia valor. iako w Karacziuczach Rimowich. A iesth na ten czas osziadlich dziewiecz, ktorich the sza imiona: trzei ich daie po piaczi zlothich: Chedor Hnoienski, Omelian, Semian; piecz ich daie po cztere zlothe: Iwan, Marco Rudko, Stepan, Tisko, Karpo; ieden daie po trzi zlote: Jarmola; uczini od nich czinszu y za insze dani zlotich pieczdziesziath y dwa, gros dwadzieszcza y ieden, denar pulczwartanasta.

Swobodni za swoia wolnoscia, ktorey ieszcze nie wisiedzieli, nyc daią zadnego czinszu, thelko puskarowszcziznei po gr. dwu, podimne po gr. dwa y pulpietha pieniadza y stacy respectu dannikow po polowiczi: Iwan ma rok swobodi, Thomilo sescz liath swobodi ma; czini od nich za wszithko zlothich ieden, y gr. dwadzieszcza, y ieden denar. Sydor sluzi koniem, nie daie nicz respectu seruity, tilko woli, psczoli, y wieprze dawa. Worobiei Nowothni nicz nie dawa, tilko podimnego gr. dwa, puskarowszczizni gr. dwa,—czini gr. czteri.

Dan wieprzowa. Tam od swini, ktore ie ma, dawa dwudziestego wieprza, ktorich sie roku ninieyszego dostalo trzi, valor. zlothich trzi y gr. 18.

Dan barania. Tamze od owiecz na kazdi rok dawaia, kto ie chowa, barana dwudziestego, ktorich sie roku ninieyszego dostalo piecz; kazdego rachuiacz valor. gr. dwanaszczie; tho uczini zlothich dwa.

Powolowszczizna. Kazdi gospodarz dawa iednego roku po iednemu wolu, thakze y dziesieczine psczelna; a trzeci rok miewaia wolni, albo iedne lipczu raczke dayą omnes, more aliarum villarum. Dostalo się wolow iedenaszczie, kazdi valor. zlotich czteri; psczol oszmiori, kazdi pien za gr. dwadzieszcza; raczka miodu za zlothich sescz y gr. (неозначено); tho wszithko, trzeczia czescz wirachowawszi na ieden rok, uczini zlothich oszmnaszczie y gr. 13, y denarum sescz.

Summa wszithkich pozithkow s' Suslowiecz na then czas uczini zlothich siedmdziesiath y oszm y gros oszmnaszczie, den. pultora-

Popowcze, wiesz, która thakze, iako y Szodrowa, pozitki czynila prze thim, nis ya tatarowie sburzili anno domini 1558. Alie na then czasz prze zubozenie possadzeni sza na czinszu urocznim, iako y w Szodrowei, do czaszu, asz szie zapomoga; nad tho daia kuri, yaicza, podimne, puskarowscizne y sthacyą, yako w ynszych wsziach, valor. omnia, iako indzie. A iesth w niej kmieczi poczeznych na ten czasz dziesiecz. Imiona tych kmieczi są: czterei ich dawa po piaczi zlotich: Sichno, Sawka, Jachno, Borisz; trzei ich dawaia po czteri zlothe: Chwedor, Sosthak, Nesthor; trzei ich dawaia po dwa zlothe: Andrusz, Andrusko, Pawel. Uczini czinszu od nich y za insze wszithkie danini zlotich piecdziesiat y czteri y gr. dziesiecz, denar. pietnasczie.

Swobodni, ktorzi za wolią, ktorei ieszcze nie wiszedzieli, wolny od dany, tylko podimne, puskarowscizne y stacyey polowicze respectu dannikow dawaya: Chwedor czteri lyata, Pawlowski siedm lyath, Wasko Rapaten rok ieden, Iwasko rok ieden, Artim Buhowicz rok ieden—mayą swobody. Czini od nich za wszithko zlotich czteri y gr. siedm, den. pultora. Iwan Radik konyem sluzi, Anton wathaman wolni ratione seruitiorum od dany; a wszakze dawaia woli, psczoli, wieprze, barany.

Dan barania. Tamze ktori owcze gospodarz chowa, dawa dwudziestego barana, ktorich szie roku niniejszego dostalo baranow trzi, a yagniath dwoie, ktore za barana iednego licza; kazdego rachuiacz po gr. dwanasczie,—tho uczini zlotich ieden y gr. osznasczie.

Dan wieprzowa. Tamze gdi szie zer zrodzi, dawaia od swini, ktori ie chowa, wieprza dwudziestego, ktorich szie roku niniejszego dostalo cztery, kazdi valor. za zlothe ieden, gr. 6,—tho uczini zlotich czteri y gr. dwadziescia y cztery.

Danini przesrocne. Tamze iednego roku kazdi gospodarz dawa wola iednego, ktore maia dacz anno domini 1565. Drugiego roku dziesieczine od psczol, a trzeci rok iedne raczke miodu lipczo-

wego wsziszczi spolecznie dawaią pszoli y miód, thedi im odpuszczono po dwa roki, dlia thego zebiscie zapomogli znowu, bo pierwei bilo w tey wszi kmieczy siedmdziesiath, alie ie bili tatarowie do gruntu spustossili. Alie wolow dostalo szie od nich sescznasczie, kazdi valor. za zlotich czteri,—tho, wirachowawszi trzeczia czescz, uczini na rok ieden zlotich dwadzieszcia y dwa, gr. dwadzieszcia.

Summa na ten czas wszitkich pozitkow s Popowicz czini zlotich oszmdziesziat y siedm, y gr. dziewiethnasczie, denar. sescznasczie.

Kliucz Derazinski, ktorego wszi leza nad rzeka Wolczkiem:

Derazna Dworeczka, wiesz. W tei wszi, y w drugich iey przileglich, tem sposobem kmieczy dan dawaią: naprzód psenicze kazdi gospodarz po czteri trzecinniki, valor. kazdi trzec. po gr. dwadzieszcia y trzy; owsza po dziesiaczi trzecinnikow, valor. kazdi za gr. oszm; zitha pultrzcinnika, valor. kazdi trzec. za gr. puloszma; kur na kaplunienie po dwoie, valor. gr. ieden; iaiecz po dwadzieszcia, valor. gr. ieden; puskarowszczizni po dwa gros; podimnego dwa gospodarza skladaia szie na gr. pulpietha; przedziwa po dziesiaczi garsczy, valor. gr. ieden, den. sescz; ktemu sthacyey: owsza trzec. trzi, valor. kazdi po gr. oszmi; kur po dwoigu, valor. gr. ieden; jagiel kusz, valor. pulgros; masla kusz, valor. gr. dwa; po iednemu serowi, valor. pulgros; po iednemu chlebowi, valor. selag ieden; syana po dwa woszi, valor. po gr. trzi. A iest tham kmieczy osziadlich na ten czas sescznasczie, ktorich imiona the są: Maxim, Misko, Sienko Juclnowicz, Andreiko, Dinis, Olexa, Herman, Jakim, Michailo, Philip, Stepan, Kuzma, Petrik, Sienko, Jakim drugi, Lechno. Czini od nich psenicze trzeciinnikow sesczdziesziath y czteri; owsza dannego y stacynim trzecinnikow dwieszczie y oszm, zitha trzec. oszm, kur dannich y stacynich sesczdziesziath y czterey, iaiecz kop piecz y dwadzieszcia, puskarowszczizni y podimnego gr. sesczdziesziath y oszm, za przedziwo gr. dwadzieszcia y ieden, den. sescz,—jagiel kussow sescznasczie, serow

sescznasczie, masla kussow sescznasczie, za chliep gr. piecz, denar. sescz, syana wozow trzidziesci dwa, albo za nie zloitch trzi y gr. sescz. Tho wszithko uczini zlothich stho siedmnasczie, gros. dwadziescia y siedm, denar. sescz.

Uroczni kmiecz ieden, rzeczoni Jurko Andruszcziz; then urocznim czinszem odkupuie polachowszczizne, a dawa czinszu zlotich czteri; insze rzeczy, tho iesth kuri, iaicza, puskarowszczizne, podimnie y. stacya, iako y inszi dawa. Czo wszitko, computat. computan., uczini zlotich piecz, gr. dziewiethnasczie, denar ieden. Wataman Iwan, respectu seruitiorum, wolien od wszithkich podathkow, tylko woli, psczoli, barani y wieprze dawa.

Swobodni, ktorzi za swoboda, ktorei ieszcze nie wiszedzieli, wolni od polachowszczizni, tylko stacyey polowicze respectu poczieznych, dawaia zwlaszcza owiesz y zitho. A podimnego po dwa gr.,—puskarowszczizny po gr. dwa, kur po iednemu, serow po iednemu, iagiel po kussowi, masla po pulkussa, po chliebowi iednemu, syana po wozowi iednemu, za lien po dwa selagi. Sienko ma swobodi trzi liata, Dmitr ma swobodi trzi liata, Hapon ma swobodi trzi liata, Jan Chaharda pultora liata ma swobodi, Chwedor ma swobodi trzi liata, Hriniecz ma swobodi pultora liata, Dasko ma swobodi pultora liata. Czini od nich wszitkiego, computatis computan., zlotich sescz y gros sescz, denar. dwa.

Subozeli. Czi nizei napissani, iz zubozei, tedi na then czasz wieczej podatku nie dawaia, tilko podimne, puskarowszczizne dawaia: Michailo koniem sluzi, Woitko tokarz liber od wszitkiego, tylko czaszem robi do dwora, czo potrzeba, Iwaniecz—pastuch, Michnik. Czini od tich czterech gr. sescznasczie.

Powinnosc kmieczy przerzeczonych: robia ieden thidzien w folwarku, czo im kaza, a szobie dwa thigodnia, thakze y we wszithkich wsziach w thim kliuczu, k temu powinne thi wszi rasz w rok, kazda zosobna, wosz soli psziwiesz. s Kolomyey na potrzebe zamkowa, za pieniadze pana staroscizne. A gdi pan starosta w

polie iedzie przeciwko nieprziaczelowi, winni wosz kazda wiesz swoy na spisowani poslacz, thakze thesz s podstaroscziem.

Karczmarze: Jossip zlotich sescz, Naum zlotich sescz, Nanko zlotich sescz. Czini od nich zlotich oszmnasczie.

Dan barania. Thamze ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana, ktorich sie roku nynieyszego dostalo sescz; kazdego saczuiaz po gr. dwanasczie, tho uczini zlothich dwa y gr. dwanasczie.

Dan wieprzowa. Gdi szie zer zrodzi, dawaia dwudziestego wieprza od swini, ktore pasza w liesziech. Dostalo szie roku nynieyszego wieprzow sziedm, valoris kazdi za gross trzidziesci y 6,— tho uczini zlothich osm y gr. 12.

Danini preszrocne. W thei wszi then iest obiczay, yz kazdi gospodarz iednego roku dawa wola iednego, drugiego psczoli dzieziate, a trzeci rok maia wolni; a wszakosz wszisczi skladaia miodu lipczowego raczka, ktori daly anno domini 1564. Dostaniez sie od nich wolow dwadzieszcza y czteri, kazdi valor. zlothich czteri; psczol dwadzieszcza pniow, kazdi valoris za gr. dwadzieszcza; raczka miodu lipczowego za zlothich sescz. Tho wszitko, rosdzeliwszy na troie, przidzie na ieden rok zlothich trzidziesci y oszm, gros. trzinasczie, denar. 6. Nad tho wszisczi kmiecie, spolecnie yz inszimi obiwatelmi, skladaia na kazdi rok ialowicze na kuchnia valor. zlotich dwa.

Summa wszitkiego z Deraznei Dworeczki na then czas czini zlothich sto dziewiecdziesziath y dziewiecz, grosi pietnasczie, denar. pietnasczie.

Derazna Kalinska. W thei wszi kmiecie iesth pocziesznich trzidziesci y dwa, ktorzi tak dan wselaka dawaya, yako y w Deraznei Dworeczkiei, omnia valor., ut in eadem Derazna Dworeczka. A imiona ich the szą: Jaczko, Panasz, Michno, Chwedor, Seliwon, Semyan, Petras, Hriniecz, Iwanko, Sawka, Wasko Hriniewicz, Jurko Stari, Chomka Jurczicz, Hriniecz Stepanowicz, Iwaniecz, Sawka Iwaszczicz, Oliechier

Iliasz, Thit, Kosth, Olisiey, Iwan Andrey, Lawrinowicz, Hriniaszetha, Martin, Juchno, Iwan Symonowicz, Luczka, Chwedor Hladki, Michailo, Procz Symonowicz, Hrinjutha.

Summa od nich wszitkiego pozitku, computat. computan., czini zlothich dwieszcie trzidzieszi y piecz, gros. dwadzieszcia y dwa.

Uroczni kmiecie dwaj, ktorzi thim czinszem pieniecznim odkupuia polachowscizne, als zboze danne y robothe, a wszakze podimne, puskarowscizne, iaycza, kury y stacyą, yako drudzi dayą et c. Iwasko zlotich pulsostha, Steczko Hirowicz zlotich piecz. Przidzie od nich wszitkiego zlothich trzinaszcie y gr. dwadzieszcia y trzi, denar. trzy.

Swobodni, ktorzi na woli sziedzą y wolni są od dany, tylko stacyey po polowiczi respectu dannikow daya y owiesz y zito, podimnego po gr. dwa, puskarowscizni po gr. dwa, jagiel po kussowi, chlieba po iednemu, serow po iednemu. A takowich iest oszm, valor. omnia, ut supra. Maią swobodi: Wasyol Panasowicz trzi liata, Jurko rok ieden, Semko Stepanowicz dwa roki, Konon trzi liatha, Masko ieden rok, Sawka Titow trzi roki, Pawel Miskow trzi lyata, Jakobicha wdowa z dzieczmi ma dwa roki. A thak computatis computan., wszitki pozitki od nich uczinya zlothich siedm, gros. (неозначено), denar. sescz.

Sluskowie. Tilko daia stacya: owsza po iednemu trzeczinniku, zyta dwa ych skladaia po pultrzeczinnika, kur po iednemu, podimnego po gr. dwa, puskarowczizni po gros. dwa. A takowich iest piecz: Manko koniem sluzi, Syma koniem sluzi, Tiniecz koniem sluzi, Iwan Chunka; uczini wszitkiego pozitku od nich zlotich dwa, y gros. dwadzieszcia y ieden, denar. czteri; Pawel watan wolen od dani respectu poslug, tylko stacya: woli, barani, wieprze dawa, y psczoli. Mielnik tylko stacya dawa.

Dan barania. Tamze ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana na kazdi rok; dostaloszcie roku nynieyszego baranow sescznaszcie, yagniath czworo, ktore barani, kazdego rachuiacz po gr.

dwanascie, a iagnie, ktore za pul barana, za gr. sescz, tho uczini zlothich siedm, gros. sescz.

Dan wieprzowa. Dawaia tez od swini, ktore w lisziech passą, gdi sie zer zrodzi, wieprza dziesiatego, a gdi zeru niemasz, tedi dwudziestego, ktorich sie roku ninieyszego dostalo dziewietnascie, kazdi valoris za zloti ieden, y gr. sescz. Uczini zlothich dwadzieszcia y dwa, gros. dwadzieszcia y czteri.

Danini przeszroczne. Iest tez tam obiczay then, yz iednego roku kazdi gospodarz dawa wola albo ialowicze, gdi wolu niema; ktorich, gdi od nich wibierano, dostalo sie wolow czterdziesci, kazdi valor. za zlotich czteri, tho uczini zlotich (*неозначено*). Drugiego roku dziesieczine od pszczol; ktora gdi wibierana, tedi s tey wszi y s drugi, rzeczoni *Derazinski wisiolek*, dostalo sie pniow circitr. stho; kazdi saczuiacz za gr. dwadzieszcia, tho uczini zlothich (*неозначено*). Trzeciego roku dawaia lipczu raczke iedno, valoris za zlothich sescz.

Summa thich danin przesrocznich: A tak s tich trzech danin, wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, thedi uczini zlotich siedmdziesiat y siedm, y gros. sescznascie, denar. dwanascie. Jalowicze stacyna, kazdego roku, iedne wszisczi ogulem dawaia valoris zlotich dwa.

Summa wszitkich pozitkow s Kalienski Derazney cziny zlothich trzista sesczdziesiath y oszm, gros. dwadzieszcia y trzy y denar. ieden.

Derazna, Luka rzeczona. W thei wszi kmieczi iesth pocieznich dwadzieszcia y dwa, ktorzi tak dan wszelaka dawaia niez wiimuiacz, yako y w Derazni Dworeczkiei, valoris, ut in eadem Derazna Dworeczka. Ktorich thi są imiona: Duma, Iwan Jurkowicz, Stepan Maskowicz, Iwan Sitkowicz, Olexa Chwedorowicz, Olexa Charitonowicz, Andreiko Damiankowicz, Czorius Jurkowicz, Petr Charitonowicz, Dmitr Chwedorowicz, Andreiko Sthari, Kuzma Chwedoszowicz, Pachutha, Jossip Kosteniowicz, Chwedor Kosteniowicz,

Lukian Demiankowicz, Hriniecz, Sechno, Zynow, Andrey Maczkowicz, Supron Sechnowicz, Michailo Zeniowicz. Tho wszitko, computatis computandis, od tich dwudziestu kmieczy y dwu uczini zlotlich stho sesczdziestiath y ieden, y gros iedenasczie, den. piethnasczie.

Uroczni czynsz dawaia czy dwa, ktorim polachowsczizne odkupuya, dlia tego isz zubożeli, alie kuri y iaycza et c. dawaia y sthacya: Hrinyutha zlotich dwa, Kumisinieta zlotich dwa.

Summa wszitkiego od nich przidzie zlotlich siedm y gr. 8, denar. dziewiecz. Wathaman Onophrey wolen od dany, alie woli, wieprze, barani, psczoli dawa.

Swobodni, ktorzi ieszcze za swobodą wolni od polachowsczizni, tylko podimne, puskarowsczizne y stacyą dawaia, iako w inszych wsziach, a takowich iest piecz: Boris Jurkowicz ma swobodi trzi lyatha; Dinis Wasilowicz, Sawka Przichozi, Chwedor Pachuticz, Iwasko Hubicz maia swobodi do dwu lyath.

Summa czini wszitkiego od nich zlotich czteri, gr. siedm, den. 16.

Ubodzi, ktorzi tylko robya, czo kaza, a podimnego po gr. dwa placza: Sylocha wdowa nycz nie dawa, Kuzma kuznierz robi do dwora, czo potrzeba, wedluk rzemiosla, Jaczko czobotarz robi do dwora, czo potrzeba, wedluk rzemiosla. Czini od nich gr. dwanasczie.

Dan barania. Thamze kto owcze chowa, dawa dwudziestego barana; dostalo szie ich anno 1564 baranow oszm, a yagniatz czworo; kazdego barana rachuiacz za gr. dwanasczie, a yagnie za gr. sescz, tho uczini zlotich cztery.

Dan wieprzowa od swini, ktore w liesziech pasza, gdi szie zer zrodzi, dawaia wieprza dziesiatego, a gdi zeru niemasz, thedi dwudziestego wieprza, ktorich szie dostalo tego roku dziesiecz; tho uczini zlotlich dwanasczie.

Danini przeszroczne. Thamze kazdi gospodarz iednego roku dawa wola iednego; dostalo szie iey przinamniei wolow dwadziesczia y sescz. Drugiego roku dziesieczine od psczol, ktorich dostalo szie

przinamniei pniow trzidziesci. A trzeciego roku miodu lipczowego raczke, valor. za zlotich sescz; then miód daly anno 1564. Tho wszitko, defalcata sorte tertia, na ieden rok uczini zlotich czterdziesci y trzy, gros. dziesiecz.

Dawaia wsziszi ialowicze stacya w rok rasz, valor. zlotich dwa.

Summa wszithkich pozitkow z Luki Derazinski na ten czas czini zlotich dwiescie trzidziesci y cztery, gros. dziewietnascie y denar. oszm.

Nowosielecze, wiesz. W niey kmieczy na ten czas iest trzinaszie poczieznic, ktorzi polachowszizne y stacya y insze danini, yako w Derazni, dawaia, omnia, valor., ut ibidem. Ktorich the są imiona: Isaiko, Pawel Masionka, Roman Chwedorowicz, Hriniecz Dimithkowicz, Mikita Ziszczicz, Ilnath Ziszczicz, Ulian, Panasz, Jacob, Simicha wdowa, Macziew, Jurko Hawrilowicz, Wasko Chomczicz.

Summa uczini od nich za wszitko, computat. computan., zlotich dziewiecdziesiat y piecz, y gr. 24, denar. pultora.

Uroczni: Manczicha zloti ieden tm., Droniecz dawal przed them czinszu po piaczi zlotich y stacya, alie mu te odpuszczono, bo mu zona oslepła na oczi.

Summa czini od nich zloti ieden.

Swobodni, ktorzi ieszcze za niewisziedzieniem woli są wolni od polachowszizni, tylko daia podimne, puskarowszizne, y stacye po polowiczy, respectu dannikow: Jaczko Czar, czo s Turek przised, liat dwie, Nanko rok ieden, Sawka roki dwa, Romaniecz lyata trzi, Simicha wdowa liath dwa, Daniecz rok ieden, Mathei rok ieden, Iwan rok ieden—maia swobodi.

Summa czini od nich wszitkiego, na pieniadzie szacuiacz, zlotich siedm.

Karczmarz Pawel Hawrilowicz s karczmi dawa zlotich sescz.

Dan barania, wieprzowa y pszczelna et c. s druga wszia, niszey napiszana dawa.

Powolowscizna. Powolowscizni od tich ludzi dostawa sie wolow dobrich czternascie, kazdi valor. zlotich cztery; s czego w rachowawszi iedno czeszcz na trzeci rok, uczini zlotich oszmnascie y gr. dwadzieszcia.

Summa wszitkich poszitkow z Nowoszelicz na then czasz czini zlotich stho dwadzieszcia y oszm, gros. czternascie, denar. dwa.

Wisiolek nowosielski, wiesz, ktora na themze polyu Derazinskim zasyadla, yako y Nowosielcze. W niey kmieczy na ten czasz jest trzinascie pocziesnich, ktorzi polachowscizne y staczie y insze danini, iako w Derazniey, dawaiia, omnia valor., ut ibidem. A jest pocziesnich trzinascie, ktorich te są imiona: Musiey Oliechwier stari, Stepan, Sieniuta Michalowicz, Iwan Jurkowicz, Wasziutha, Stepan Michailowicz, Andrusko Chwedorowicz, Steczko, Jakim, Andrey drugi, Michno, Andrei Pedaskowicz. Uczini od nich za wszithko, computat. computan., zlotich dziewieczdziesziath y piecz, gros. dwadzieszcia y cztery, denar. dwa.

Uroczni, ktorzi na czinszu zaszedli przez ubozenie swoje do czaszu y są wolni od polachwscizni y od roboti, a czinsz dawaią thim sposzobem: Jakiem Samsonowicz zloti ieden tantum, a podimnego po gr. dwa y pulpieta pieniadza, puskarowscizni po gr. dwa; Olisiey Chweduskowicz zlotich dwa y stacya, yako drudzi kmieczy; Hawrilo Lopiczicz zloti ieden y stacya daie; czini od nich zlotich sescz, gros. trzinascie, den. trzi. Wasko krawiecz niedawa tylko podimne, a puskarowscizne gr. cztery, a robi do dwora, czo moze; czini od niego gr. cztery.

Swobodni, ktorzi na woli sziedzą, wolni od polachowscizni, tylko podimne, puskarowscizne y stacyey po polowiczi, respectu dannikow, dawaią. Maia swobodi: Andrei Olechwirowicz rok ieden, Sachno Michailowicz rok ieden, Chwedor Jurkowicz rok ieden, Michailo Pachutin rok ieden; Lewko Nowothni ma swobodi trzi lyatha. Mathicha wdowa, Sieniutha Lopiczne—maia po trzi lyata swododi.

Summa uczini od nich zlotich piecz, gros. 29, denar. dwa.

Dan barania. Thamze kto owcze ma, dawa dwudziestego barana; roku ninieyszego dostalo szie z obu wszi, tho iesth: z Nowoszieliecz y s Wisiolka baranow dwanascie y yagniath sescziro; kazdego barana rachuiacz za gr. dwanascie, a yagnie za gr. sescz,—tho uczini zlotich sescz.

Dan wieprzowa. Od swini, ktore w liesziech pasza, gdi szie zer zrodzi, dawaia wieprza dziesziatego; a gdi zeru niemasz, thedi dwudziestego. Dostalo szie roku ninieyszego wieprzow iedenascie y gr. piecz,—tho uczini zlotich trzinascie, gros. iedenascie.

Danini przeszrocna. Thamze kazdi gospodarz iednego roku dawa po iednemu wolowi; drugiego roku dziesieczine od pszol; trzeciego roku iedne raczke miodu lipczowego, ktori dali anno domini 1564; dostalo szie, gdi wibierano, wolow dwadziescia y trzi, pszol s they wszy y z Nowoszieliecz dostawa szie pniow trzydziesczy, kazdi valoris za gr. dwadziescia; raczka miodu z obu wszi za zlotich sescz. Tho wszitko, defalcata sorte tercia, na ieden rok uczini zlotich trzidziesczy y dziewiecz, grosi dziesiecz. Jalowicze stacya, iedne z Nowosielczani, dawaia w rok spolecznie, valor. zlotich dwa.

Summa wszitkich poszitkow z Wisiolka uczini zlotich stho sesczdziesziath, y dziewiecz, gros. ieden, denar. siedm.

Kliucz Krutiborodinski, tho iest wszi, nad rzeka Uszica y nad rzeka Studziencziem, niedaliko Kamiencza liezacze.

Krutiborodincze, wiesz. W they wszi kmiechie, yako y w inszych, dan wszitke dawali, thak polachowscizne, iako y insze rzeczi, alie therasz dlia czestich powozow, ktore miewaią do Baru, do Kupina, do Kamiencza, y na insze mieszcza, y do Lwowa z ribami, tedi therasz sza wolni od dawania polachowscizni, als zboza danego, do czasu. Tilko daia puskarowscizni po gr. dwa, podimnego dwa skladaią gr. pulpieta, kur po dwoie, iaiecz po dwadziescia y stacya, more aliar. villar., dawaia. A imiona thich kmieczy są: Danilo, Waszil, Iwan Kolotowka, Kuzma, Onusko, Chwedor.

Summa: a tak na ten czas, excipuiacz polachowscizne, uczini to, czo dawaia, od wszitkich, computatis computandis, zlotich dziewiecz y gros. dwadzieszcia y cztery, denar. dziewiecz. Thamze ieden kmiecz, rzeczoni Boris, odkupuiacz robothe, dawa zlotich dwa y ynsze rzeczy spolecznie, yako ktori s thich,—tho uczini zlotich trzy y gr. dziewietnasczie, denar. dwa.

Swobodni, ktorzi zadni rzeczy nie dawaia tilko puskarowscizne, podimne, a stacyey po polowiczi respectu dannikow dawaia. Maią swobodi: Janko rok ieden, Sachno rok ieden, Stepan lyath trzy, Kalin lyath trzy, Piotr rok ieden, Jaczko rok ieden; Bernat mielnik ten takze dawa, iako ktori s thich. Czini od nich wszitkiego zlotich piecz, gros. dwadzieszcia y dziewiecz, denar. dwa. Thamze osziadlich dworziszcz spustosalo oszm.

Dan barania. Thamze ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana. Dostalo się roku ninieysego baranow dwadzieszcia y ieden, y yagniath pieczioro; barana kazdego rachuiacz za gr. dwanasczie, a yagnie za gr. sescz, tho uczini zlotich dziewiecz y gr. dwanasczie.

Dan wieprzowa. Thamze od swini, ktore w liesiech pasza, gdi sie zer zrodzi, dawaia dziesiatego wieprza, a gdi zeru niemasz, thedi dwudziestego; ktorich czaszu przeslego wibierania dostalo sie piecz,—uczini zlotich sescz.

Danini preszroczne. Thamze iednego roku kazdi gospodarz dawa wolu iednego, drugiego roku dziesiathi pien ze pszolami, trzeciego roku miodu lipczowego pul raczki. Przidzie wolow sternasczie, kazdi valor. za zlotich cztery; a pszol dostalo sie pniow dwadzieszcia y stery, kazdy valor. za gr. dwadzieszcia; pul rac. ki miodu za zlotich trzy.

Summa: tho wszitko, exclusiva sorte tertia, na ieden rok uczini zlotich dwadzieszcia y piecz. A wszakosz, gdi wolnimi od daliekich powozow beda, tedi tosz powinni beda dawacz, czo y insze wszi; Bo tho tilko na czas im odpuszczono . bilo, czesczia dla zlego

urodzaiu, a czescia dlia daliekich powozow, dlia ktorich sie ich bilo niemalo rosbieglo ze wszi. A tak pothim moze s thei wszi wiethsi pozitek bycz, jakoż sie iednak do tego szami lyudzie y niektorzi sluzebniczi zamku Barskiego prziznawali, ze myano przeczeczone lyudzi w ninyeyszem roku poszadzicz na urocznem czinszu; s kazdego dworziszca, myasto polachowsczizni, myely dacz po zlotich piecz, czo uczini zlotich trzidzieszczi; a them sposzobem ze wszithkiey wszi przydzie pozithku na rok zlotich 80, gr. 24, den. 13.

Pokutincze, wiesz. W thei wszi kmiecie, yako w ynszich, daja polachowsczizne—psenicze po czteri trzeczinniki, kazdi trzeczinnik po gr. dwadzieszczia y trzy; owsza po dziesiaczi trzec., kazdi trzec. po gr. oszmi; kur po dwoie, valor. obadwa kuri za gr. ieden; jayecz po dwadzieszczia, valor. za den. 12; puskarowsczizni po gr. dwa; podimnego dwa skladaia sie na gr. pulpieta; stacyą thes dawaia: zitha po pultrzeczinnika, owsza trzec. trzi, kur po dwoygu, iagiel kusz, masla kusz, po iednemu serowi, po iednemu chliebowi, syana po dwa woszi, przedziva po dziesziaczi garsczi, valor. omnia, iako w inszich wsziaich. A iesfh tham kmieczy osziaulich na then czas trzinasczie; imiona thich kmieczy są: Issai, Olexa, Kurilo, Chweda Hrinczina, Ihnath, Oliechwier, Roman, Chweda Iwanowa, Konon, Andrei Ribithow, Araszim, Luczka, Stepan. A thak wszithko szaczuiacz na pieniadzie, czini od nich zlothich dziewiedziesziat y piecz, gros. dwadzieszczia y cztery, denar. 2.

Sluskowie: czi, respectu seruitiorum, wolni od polachowsczizni, thilko podimne, puskarowsczizne, powolowsczizne, psczoli, barani y wieprze dawaia, gdi wibieraią; Ilko, Misko, Petrik, Maxim—sluzą, czo y kedy y kiedi im roskaza. Czini od nich gr. sescznasczie.

Swobodni: czi wolni od polachowsczizni, tilko podimne, puskarowsczizne, y stacyey po polowiczi, respectu dannikow, daya; ktorich są imiona napissane: maya swobodi: Stepan rok ieden, Lechno

roki dwa, Michailo Isaikow lyath trzy. Czini od nich zlotich dwa, y gr. sescznascie, y den. 13.

Dan barania. Thamze ktori owcze ma, dawa barana dwudziestego. Anno 1564 dostalo szie baranow dwadziescia y yagniat dziesieczioro; kazdego barana rachuiacz na gr. dwanascie, a yagnie na gr. sescz,—tho wszitko uczini zlotich dziesiecz.

Dan wieprzowa. Od swini, ktore w liesiech pasza, dawaia wieprza dziesiatego; a gdi niemasz zeru, thedi dwudziestego; dostalo szie roku nynieyszego wieprzow siedm, valoris zlotich osm y gr. dwanascie.

Danini preszrocne. Thamze obiczai iest, iz iednego roku kazdi gospodarz dawa wolu iednego, drugiego dziesieczine od pszol; trzeci rok miewaya wolny, tilko dawaia spolecznie trzecia czescz raczki miodu. Dostalo szie pniow miodu dwadziescia, kazdi valor. gr. dwadziescia; za trzecia czescz raczki miodu przidzie zloti dwa; wolow dostaloszie od nich sescznascie, kazdi valoris za zlotich czteri. A tak, wirachowawsczi thego wszitkiego na ieden rok, uczini zlotich dwadziescia y sescz, gr. 13, denar. sescz.

Summa tedi wszitkich pozitkow s Pokutiniecz na then czasz uczini zlotich stho czterdziesci y trzy, gros. dwadziescia y dwa, denar. trzy.

Mukarow, wiesz. W ney kmiecie, yako y w inszich wsziach, inszich lyath dawali polachowscizne, tho iesth zboze danne; alie iz iusz po dwoie liecze zesli bily na urodzayu zboza, przethosz ye na then czasz poszadzone na urocznim czinszu, ktorym odkupuia polachowscizne przerzeczona. A yesth kmieczy na then czasz w they wszi dwadziescia y siedm; s nich dwadziescia y piecz s czalich dworzisz placza czinszu uroczniego po zlotich sesczy; sosti a dwudziesthi dawa zlotich piecz; ostateczni dawa zlotich trzy; stacya k temu dawaia, more aliarum villarum, valoris omnia, ut supra; ktorich kmieczy the sza imiona. Semion Tupicza, Danilo Mis-kowicz, Iwan Sarpa, Sienko Andreiowicz, Chwedecz Andreiowicz,

Dmitr Danilowicz, Chwedor Kusmowicz, Koliczko, Haniecz Danilowicz, Iwan Jacobowicz, Jaczko Pawlowicz, Bachuniecz, Tisko przichozi, Jaczko Nestorowicz, Roman Nestorowicz, Jura Stepanowicz, Wasko przichozi, Charecz, Michailo Borscz, Ostapko Hrincowicz, Michailo Nestorowicz, Iwan Puska, Ochrim Horelkowicz, Panko Danilowicz, Wakulini synowie—kazdi s nich dawa po sesczi zlothich; Andrei Batski dawa zlotich trzy; Alexandro Nestorowicz, ten dawa zlothich piecz.

Summa czinszu pienieznego od kmieczi przerweczonich czini zlotich sto pieczdziesziat y oszm. A insze danini na pieniadze szaczuiacz, uczini zlotich czterdzieszczi y cztery, gros. piecz, den. 4.

Swobodni, ktorzi ieszcze są wolni od polachowsczizni, tilko daia puskarowsczizne, podimne, stacyey po polowiczi, respectu danikow. A iesth ich piecz, ktorich the są imiona: Iwan Danilowicz rok ieden, Lukian rok ieden, Lasko roki dwa, Hrihor roki dwa, Hriczko sescz liath. A thak, computatis computan., uczini wszitko zlothich czteri y gros. siedm, den. sescznasczie cum medio.

Ubodzi, kthorzi mali pozithek czinia, bo thilko puskarowsczizni placza po gr. dwu, a podimnego po gr. 2: Danczicha, Popadia, Ohrinka wdowa, Marczin, Jacobiecz sthari; czini od nich gros. dwadzieszczia.

Sluskowie: czi sza wolni, ratione seruitiorum, od dani, tilko podimne, a puskarowsczizne placza: Luczka Hriniewicz, Hira Hawrilowicz, Wachno Horelkowicz,—czini od nich gros. dwanasczie. Wazsiuta wataman, lib. od podimnego, dawa woli, barani, psczoli, swinie, yesli ma; thenze na swoim dworzisku, ktore mu widzielona przestrone, ma dwu czlowieku, ktorzi dawaia podimne, y puskarowsczizne, y miodowa dan, woli y barani, y wieprze, iesli ma ktori; czini od nich gr. oszm.

Dan barania. Thamze ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana; roku ninieyszego dostalo szie baranow trzidzieszczi y oszm y yagniath sesczioro; barana kazdego rachuiacz na gr. piethnasczie,

a yagnie na gr. sescz, tho uczini zlotich sescznascie y gr. dwanascie.

Dan wieprzowa. Od swini, ktore chowaia, dawaia wieprza dwudziestego. A gdi sie zer zrodzi, dawaia dziesiatego. Dostalo sie roku nyniejszego wieprzow sescznascie, valoris kazdi wieprz za gr. trzidziesci y sescz; czini zlothich dziewietnascie, gr. sescz.

Danini przeszrocne. Thamze trzeciego roku kazdi gospodarz dawa wolu iednego albo ialowicze, drugiego roku dziesieczine od pszol, trzeciego roku iedne raczka miodu lipczowego wszitka gromada dawa; then dali anno domini 1564; przidzie wolow dobrich trzidziesci y stheri, kazdi valor. zlothich stery,—tho uczini zlotich (неозначено); pszol czaszu wibierania dostawa sie pniow sterdziesci citra vel ultra, kazdi valoris gr. dwadziescia uczini zlotich (неозначено); raczka lipczu w trzeciem roku valor. zlotich 6. Tho wszitko, wirachowawszi trzecia czescz na ieden rok, uczini zlotich piecdziesiath y sescz, gros. sescz, den. 12.

Browar, w ktorim piwo robia sobie liudzie na szink, a placza tak od urobienia piwa kasdego y wisinkowania po gr. dwadziescia y czteri. W tim roku uczinilo to pozitku zlotich oszmnascie y gr. dwanascie.

Summa wszitkich pozitkow na ten czasz, z Mukarowa przychodzaczich, czini zlotich trzysta siedmnascie, gros. dwadziescia y dziewiecz, denar. pietnascie.

Niesczurowicze. Tha wiesz iesth poszadzona na gruncie wszi Mukarowa yusz w powiecie Kamienieczkiem; w niey kmieci na ten czasz iesth pocziesnich sescz, ktorzi danine dawaia thim sposobem: naprzod psenicze dawaia na miare Barska po steri trzecinniki, owsza miari Kamienieczki po piethnascie trzecinnikow, valor. kazdi za gr. sescz; a iesli ktori niema psenicze, tedi oszm trzecinnikow yeczmienia dawa; kur na kaplunienie po dwoie; jayecz po dwadziescia; puskarowsczizni gr. dwa; podimnego dwa sie skladaia na gr. pulpieta; lnu po dziesiaczi garosci y stacya more

aliarum villarum dawaia, tilko owiesz na miare Kamienieczka et c.; valoris cetera yako y w inszych wsziach, okrom owsza. Imiona tich kmieczi sza: Milko, Omelian, Stanislaw Iach, Sydor, Charko, Olixa. A thak od nich wszithkiego, computuiacz na pieniadze, przidzie zlotich czterdzieszczi y piecz y denar. dziewiecz. Wataman wolni od wszitkiego, tilko powolowsczizne y danine psczelna, barania y od swini dawacz powinien, yako w inszych wsziach.

Swobodni: czy dawaia po liscze albo po gr. trzidzieszczi, y po trzi dni kossą, y po trzi dni szna w rok: Danilo, Dmitr, Hriczko, Petrik, Janko Mazur, Choma, Andrey Iyach, Iwanko pastuch, Jacowicz; Iwan Wereha, wolni, dawa dwie liscze y sluszi, bo iest inszego pana; czini od nich zlotich iedenasczie.

Powinnosc kmieczi poczieznych. Powinni zacz czterzi dni, kosszcz dni czteri w rok y tho, czo pokosza, sgrabicz y w stogi sklascz.

Dan barania. Thamze ktori owcze chowa, dawa dwudziestego barana. Dostalo szie ich roku nynieyszego siedm; kasdego rachuiacz za gr. dwanasczie, tho uczini zlotich dwa y gr. dwadzieszczia y stery.

Dan wieprzowa. Od swini, ktore w liessiech passaia, daia wieprza dziesziatego, gdi szie zer zrodzi; a gdi zeru niemasz, tedi dwudziestego. Przyslego roku dostalo szie wieprzow piecz, kazdi valor. za zloti ieden i gr. 6,—uczini za nie zlotich sescz.

Powolowsczizna. Dawaya powolowsczizne w trzeczem roku kazdi gospodarz wolu iednego albo yalowicze. Dostalo szie czasu wibierania powolowsczizni wolow siedm; kasdego saczuyacz za zlotich czteri, tho uczini zlotich (неознамено); a wirachowawszi trzeczia czescz na ieden rok, uczini zlotich dziewiecz, gros. dziesiecz. Thak y dzesieczine od psczol benda powinni dawacz, gdi ie benda mieli, yako y ynsze wszi, y miodu pulraczki; alie szie yescze w nie nie zapomogli.

Summa wszitkich pozitkow z Nyescurowicz na ten czas czini zlotich siedmdziesziath y stery, gros. czteri, den. dziewiecz.

Stawi, k temu ymienju nalezacze. Staw pod myasthem Barem wielki na rzeczce, rzeczony Row, ktorego acz spusthu nie zaprzedaia, a wszakosz go spuszczaia panowie starostowie, gdi trzi liata wichodza; y ribi, tak u brzegu ziwczem, iako y slone beczkami, zaprzedaia, kazdego roku bo stawicznie na nyem ybithwi łowyą. A tak dali sprawe niktorzi, isz spusth iego moze saczowacz w czwartim roku za zlotich pultorastha, nad ziwnoscz pana starosczone. Staw w Derazney Kalinskiej, ktorego spusth przinamniey uczini w czwartim roku zlotich siedmdziesziath i oszm. Staw w Karaczinczach Rimowich, ktorego spust w czwartim roku zaprzedaiają za zlotich dwadzieszcza y trzy. Stawek w Szczodrowey na potoku, ktori srodkiem wszi idzie, s ktorego urzednik ma ziwnoscz. Sthawi dwa w Popowczach na rzeczce, rzeczonei Kudinka, jednego s nich spusth zaprzedaia za zlotich siedmdziesziath, a drugiego za zlotich trzidziesci. Stawek pode wszia Suslowczami na potoku Suslowcze, ktorego spusth uczini zlotich dwadzieszcza. Stawi dwa w Krutiborodinczach na rzeczce Ussiczi, tho iest: gorni ieden y we wszi drugi, przedano za zlotich stho i dwadzieszcza. Tamze stawkow malich trzi na potoku Grinieczy, s ktorich spusth jednego zaprzedaiano za zlotich oszmnasczie, a zwano go Klopotowski, alie then spustossal; a dwu stawku drugich spusti uczinia zlotich trzidziesci. Stawek, rzeczoni Rossochati, thamze w Krutiborodinczach, w ktori dwie rzeczce wpadaia; tego spust stoi przinamniey za zlotich stho y dwadzieszcza. Stawek w Pokutinczach na potoku Ussiczi, ktorego spust uczini zlotich sescznasczie. Stawek Mukarowski, na rzeczce Studzienczu, alie nieprawie dobrze grobliey opatrzone, ktorego spust cziny zlotich czterdziesci. Thamze ludzie w Mukarowie kosthem swim sbudowali dwa stawki, ktore ym pan starosta yusz odial, dopuszcziwszy ym, pro una vice, thich stawkow spusthu za naklath, ktori uczinili. A tak gdi bendą in administra-

cione, p. starosti moga uczinicz czaszu spusthu, yeden zlotich dzie-
siec, a drugi zlotich oszmnascie.

A wirachowawszi s pr. rzeczonich stawow spusthnych trzeczia
czesz na ieden rok, uczini zlotich dwiescie czterdziesci y siedm
y gr. dwadziescia.

Mliny, k tem dooram naliezacze. Mlin w Derazni Dworeczki
pod Dworem w stawu; drugi mlin ponizey Derazni na Wolczku
rzeczeni; trzeci mlin w Kalinski Derazni; u tich trzech mlinow
bili w tem roku stawi spustnie, przetosz nie mogli wielie uczinicz.
A wszakosz, wedluk sprawe thich sluk zamkowych, ktorzi ich dogla-
daia, wimierzono s nich zitha trzecinnikow stho y piethnascie,
kazdi valoris po gr. piaczinascie; psenicze trzecinnikow sesczdzie-
siath, valor. kazdi za gr. dwadziescia y trzy; slodu trzecinnikow,
piethnascie, valor. kazdi za gr. dziesiec; jagiel trzecinnikow
dwanascie, kazdi valor. za gr. dwadziescia y czteri.

Summa: tho wszitko uczini zlotich stho y oszmnascie y gr.
trzi. A wszakosz przipatruiacz sie y ossadzie onich wszi wielky y
bistrosczi wodzie, gdi spustu stawom niemasz,—moga wieczey uczinicz.

Mlin w Popowczach o dwu kol, nigdi nie presusni na rzecze
Kudincze. Mlinik drugi Suslowski mali; s tich obudwu wimierzono
zita trzecinnikow sterdziesci y pulsziodka, a psenicze trzecinni-
kow piethnascie, slodu trzecinnikow siedm, jagiel trzecinnikow
piecz, krom tego, czo szobie urzednik Szodrowski na ziwnoscz zo-
stawowal, bo sie tam bilo zlie urodzilo. Omnia valor., ut supra. Tho
uczini zlotich wzitko sterdziesci y ieden, gros. dwa, den. dzie-
wicz. Mlin w Krutiborodinczach wszi o iednim kolie, a drugie
stepne. Drugi nizei Krutiborodiniecz mlin na stawie, rzeczonim Ros-
sochati, o iednim kolie; thich obu mlinarz ieden prziglada, a sza
na rzecze dobrei, nigdi nieprzesusnei; s ktorich, iako sie pokazalo
z skarbow mlinarzowich y zamkowych rejestrow, w ninieiszem roku
wimierzono zita trzecinnikow siedmdziesciath, psenicze trzecinni-
kow trzidziesci, slodu trzecinnikow dwadziescia, jagiel trzecin-

nikow oszm; wszitko valoris; ut supra, uczini zlotich siedmdziesiath y trzy, y gr. dwadziescia y dwa. Mlin Mukarowski arendowal nyaki sliachczicz, rzeczoni Niezabitowski, na rok za zlotich dwadziescia. Mlinik w Karaczinowczach Rimowich arendue mielnik na rok za zlotich piethnascie.

Summa wszitkich poszitkow z dziewiaczi mlinow uczini na then czas zlotich dwiescie sesczdziesiath y siedm.

O folwarkach, ku tim dobram naliezaczich. Tham w tim starostwie iest przestrzenstwa dosicz, ze nietilko folwarkow, alie y wszi moglbi przyczinicz wieczey, nizli ich iesth, gdi Pan Bog pokuu uziczicz racziel; a therasz w tich folwarkach, ktore sza, acz iest kim robicz w nich, a wszakosz gdi iednego roku dobrze zasieia, tedi zboze w stogach chowaiacz dla przigodi w poliach, a czesczia thesz dla roku nieurodzainego, tedi drugich lith nie tak wielie siewaia, bilie dla ziwnosci zamku a folwarkow. A wszakosz ten rok bil tham barzo nieurodzainy.

W Derazenskim wwesiono do gumna: zita ozimego kop oszmdziesiath, jarego zita — piecz, psenicze ozimiey — siedmdziesiath, jarei psenicze — siedmdziesiath, owsza -- dwiescie i trzidziesci, jeczmienia — dziewiecdziesiath, prossa — dziesiecz; grochu stok ieden, ktorego moze bicz trzec. dziesiecz; ktorego urodzaju biwalo insich liath trzi kroc z wieczey. Bidla w tem folwarku, wiedlie inventarza starego, po panu Prethficzu niezostalo, iedno krow doinich oszm, wolow piecz y bidlnik ieden; acz tam iest bidla inszego dosicz, alie y urzedniczi y liudzie s tamtich wszi dali the sprawe, isz go insz za panow Herburtow nagnano.

Krutiborodinski: wwieszono do gumna: zita kop dziewiecdziesiath, psenicze — pieczdziesiath, owsza — sesczdziesiath, jeczmienia — pieczdziesiath, grochu — dziesiecz, syana woskow stho. Bidla, wedlie inventarza, w them folwarku, po nieboscziku panu Prethficzu, niezostalo nicz et cz.; y tam bidlo iest, alie zeszawali liudzie, isz go za ninieyszego pana stharosthi nagnano.

Szczodrowski folwark. Tam przed zburzeniem tatarskim, ktorzi bili anno domini 1562, powiadano, isz byl folwark dobri, iakosz tak iesth, bo tam polia barzo dobre y dosicz ich, i ludzi do niego robotnich bilo dossicz we trzech wsziach; alie y wszi y folwark do grunthu bili tatarowie wipalili y bidlo sz niego pobrali. A thak dopiero therasz sznowu osziadaia, y wszi y folwark znowu pan starostha zakladacz poczal, y barzo malo tham siano w thim przeslim roku, bo do kielku liath maya umowe liudzie s panem starostha, ze niemaia tam na thim folwarku wielie zboza siewacz, tilko po kielka kloth zitha, ieczmienia y owsza dlia ziwnosci urzednikowej, y bidlu na wichowanie; a wszakosz urodzilo szie anno presenti: zita ozimego kop oszmdziesziath, psenicze—piethnasczie, ieczmienia—trzidziesci, owsza—sesczdziesziath, prosza—nicz.

Gumno w Mukarowie wszi. Tam w Mukarowie niemasz sbudowanego folwarku, tilko rolie, ktorich tam iest dosicz y dobrich, y wszi osziadlich iest dwie, s ktorich liudzie sprawiaya tam rolie y zasziwaia, y sprzathaia tamze do Mukarowskiego gumna. Alie isz ten rok bil prze suchosz nieurodzaini w onich stronach, tedi tesz tham zboza niewielie bilo; a druga przicina, ze iusz liudzie przed tim siedli bili na urocznim czinszu do zamozenia, wiecz nie w tygodniach robili, iako tam iest obiczai—sobie dwa tegodnia, a panu trzeci—alie tilko pewne dni w rok umownei robothi maia. A tak anno presenti nazeto zita ozimego kop 100, psenicze—piecz, owsza—trzidziesci.

Saczunk. A thak w przerzeczonych folwarkach iesth pospolitego zboza kop thisziacz stho trzidziescz stho trzidziesci y piecz kop. Nad tho stoga iednego grochu namloczono trzeczinnikow dzisziecz; saczuiacz kazda kope zboza pospolitego za gr. oszm, a trzeczinnik grochu kazdi za gros dwadziescia, tho wszitko uczini zlotich trzysta y dziewiecz y gr. dziesziecz.

O sianozeczciach. Thich tam wsedzie dosicz moze ich bicz na kazdi rok dosthatek, wedlie potrebi, czo bi iemu kto mogl nako-

szicz, nie przedawa ich thesz ani trawa, ani sianem, przetosz sie y thu nietaxuia.

Przepadle pozitki, ktore, tak z miasth, iako y ze wszi, biora, ktorich we wsziach watamanowie, a w miasteczkach woitowie pilnują:

Pbiemscizna, tho iest, kiedi ktori czlowiek obiczaiem pogranicznym swowolnim wesmie sobie czyie dziewke, abo wdowe, abo opuszczona za zonke, isz snia chce mieskacz, dawa trzi grziwni na zamek.

Roswodi. A ktori thesz chce zone opuszczic abo zona meza, dawa ten, kto przicine da do tego, grziwien trzi.

Kunicze thes dawaja, gdi ktora dziewke statecznie poymuia cza masz do ziemieski wszi, thedi swiklem obiczaiem krayni oney poczcie dawaja na zamek.

Zeri, gdi sie zrodza w Dambrowach bywa thego pozitek wielki; alie tego roku rzadko gdzie sie bil, urodzil; przetos trudno tho oszczowacz, czobi tho za pozitek uczinicz moglo; a wszakosz kazdego roku dostawa sie wieprzow nyeczno na ziwnoscz zamkową, y pieniędzy szię takze nyeczno dostawa.

Summa s dobr starostwa Barskiego tich, ktore odlaczone bili na ziwnoscz panu starosczie Barskiemu, czini zlotich trzi thisziazcie sto czterdziesczy y dziewiecz y gr. 29, denar piecz, oprócz pozithkow przipadlich.

Summa summarum wszithkich pozithkow, wsithkiego starostwa Barskiego, tak dobr, ktore oeconomowie jego k. m. sprawowaly, tak tez y tich dobr, ktore byli oddzielone na opatrzenie ziwnosczy panu starosczie, nihil exciando, czini zlotich piecz thisiecz siedmsheth dziewieczdziesziath y czteri, y gr. yedenasczie, y d. dziewiecz.

Oprócz wszi Serszeniowicz, ktorą nyeiaki slyachczicz Badowski oszadzal na grunczie jego k. m. w polmielyu od Baru, nad rzeką Rowem, po ktorego zginienia w Woloczach przy Wisniowieczkym wziął the wiesz w sprawowanie swoje jego m. pan starosta Barski. I oprócz przipadlich pozithkow, ktorich sie tam wedlie czasu dostawa niemało.

Wsi ziemianskie, ktore thak sliachczicz polschi, yako y ziemianie, abo boiarrowie ruschi, zosadzawszy na pustiniach, tak szdawna, iako y nowo nadanich, na grunczie starostwa Barskiego dzierza; na ktore isz niktorki okazowali przywileie, na seymie Warszewskim deklarowano, isz niktore executy podlegli, a o niektorich roskazano szie dowiedziecz rewisorom, iesli ze na pustiniach zasadzone, a o niektorich, ieslisz posluge powinna zamkowi Barskiemu czinia; przetosz szie kazda napisse ordine suo y czo s ktorey za powinioscz.

Serseniowcze, wiesz, w pulmiliu od Baru, przy tem miesczu, gdzie szie Row y Rowiecz rzeki schodzą. The niebosczik Badowski, ktorego w Woloszech przy Wisniowieczkiem zabitho, od dziewiaci liath poczal bil oszadzacz, ktora iusz dzierzi na ten czas pan starosta ku Barowi, w ktorey kmieczi iesth osziadlich dziesiecz; dawiają psenicze po dwa trzecinniki, valor. kazdi za gr. dwa dziesczia trzi; owcza po sesczi trzecinnikow, kazdi valor. gr. ieden; iaiecz po dwadziesczia, valor. gros ieden; podimnego dwa skladaia gr. pulpietha; puskarowsczizni po gr. dwa; winni thes robicz dwa dni w tidzien do folwarku Barskiego. Imiona thich kmieczi są: Ozarko Olichnicz, Susz Olichnicz, Thiniecz, Iwasko Czerewko, Luczka Swiezanski, Ichnath, Iwan Onisczenie, Onisko Ky, Jachno Czorewko, Chwedor Panasowicz; uczini od nich na ten czas zlotich trzidzieschi y trzy, y gros. dwanaszczie, y den. dziewiecz.

Iesth tam stawiszcze na rzecze Rowie; bilbi staw dobri, bo szie tam rzeki dwie schodzą Row y Rowiecz y groblia iest stara, alie tak pustho liezi; a tesz bi ia znowu sipacz trzeba.

Summa Sierseniowicz czini na then czas zlotich trzidzieschi y trzy y gr. pultrzinasta.

Jakowie, wiesz. The wiesz pan Andrzej Bikowski od piaczi liath poczal ossadzacz na surowem korzeniu, nad potokiem Rowczem; w ney kmieczie nicz nie dawiają, bo ieszcze maia swobodi do trzech lyath. A gdi ym swoboda winidzie, benda winni dawacz

zita po iednemu trzecinniku, owsza po iednemu trzec. panu swoiemu, a podimne y puskarowscizne, more aliarum villarum, dawaia do zamku y therasz, kur po iednemu, iaiecz po dziesziaczi; powinni thesz trzi dni w rok oracz, dwa dni kossicz w zamkowym folwarku y robią. Imiona ich the są: Man Mansylo, Maruska wdowa, Iwan, Michno, Chwedor dawa lissicze, bo do czasu siedzi.

Folwarczek tamze ma, w ktorem plugiem swim orze y ludzie czisz iego plugiem szobie zaoriwaya.

Stawek mali na ziwnoscz na pothoku Werbniczi.

Woreszczaczincze, wiesz. The wioskę dzierzi sliachethni Macziei Mitkowicz za przywileiem, ktore ma od Alexandra krolia, na miescze sginionego dani, za swiadecztwem y prziczinia Stanislai de Chodecz, r. p. marschalci et c., capitanei Podoliae generalis. A isz sine oneribus napissani, dan iest przesz jego k. m. na reuisią. A tak jego m. pan starosta Barski dal dostateczna sprawe panom rewisorom, yz zawsdi sluzi ku kazdi potrzebie przeciwko nieprzyaczeliom koronnim, s panem starosta iedzi albo s podstarosciem Barskiem, czassem samowtor, czassem samotrzecz, wiedlie potrzebi, y na stracz z inszemi ziemyani possila; tho tylko przerzeczeni Maczey Mithkowicz opowiadal szie s them, iz za thego pana starosti przimuszono go, aby ludzic iego robili do zamku roboti niezwikle, tho iest wozenie kamienia y drzewa et c.; a ynszi starostowie zachowali go wedlie prawa iego.

W they wszi iest na ten czas kmieczi osziadlich dziesiecz, ktorzi nicz nie dawaia, tilko ie dlia tego dzierzi, abi sz nim kto mieskal; chiba podimne y puskarowscizne do zamku, ut alii, daia; robią tez czteri dni do roku, s powynnoszi i z zwiczaiu dawnego, do folwarku zamkowego, a nycz wiezei nye powynni; a czaszem ych tez na thlokie prossi. Imiona ich the są: Lechno, Jossip, Procop Parchonow, Stepanik, Borisz, Awram, Chwedor, Mikitha, Chwedorko, Danko. Czini od nich (*не означено*). Folwarczek tez ma, na

ktori plugi swemi y czeliadza swa robi, s ktorego tylko poziwienie ma; bidlo tez sobie chowa.

Kunatowcze y Huczincze. Thi dwye pustini dzierza nyaczi Kalimanowie plebei; iedna s nich iesth Kunatowcze nad potokiem, rzeczonym Moraska, a druga Huczincze nad potokiem, Niemieni rzeczonim; nie maia tam zadnei osziadloscezi, tilko pasieki swoje, a siana dlia dobitka kossa, y lieczcie tam bidlo miewaia w kossarach, a sluzza zamkowi Barskiemu obiczaiem inszych slug y na strasz iezdza.

Holodkowcze, wiesz. Tha wioska iest niedaleko od Baru, ktorą dzierza czterzey ziemianie: Wassiel, Nestor, Jaczko, Ilias Holodowscy; czy szdawna, z oiczow y s dziadow swich, the wiesz dzierza; y okazue szie tho z listhu ych granicznego, yz commissarze, ktorzi miedzi tha wszią a miedzi Barem graniczili, zwali ya bicz ych dziedziczna. A wszakze szami szie prziznali do tego, ze zdawna s starostami Kamienieczkimi ku potrzebie polney yesdzali, a pothem s Barskimi y therasz wszelka posluge w onym krayu z ynsemi ziemiani czinia zamkowi Barskiemu. Na then czasz maya dwu czlowieku ossiadlich: Waska, y Lechna; a Tatarowie ich dzie-sziecz wszieli; czy nicz nie dawaią, tilko podimne a puskarow-szczizne na zamek. Folwarczki swoje maią ku swoei ziwnosczi, na ktorich swa czeliadza robia. Maia thes swoje paszeki.

Berlincze, wiesz. The wiesz dzierza ziemianie Mursza y Wassil Berlinszi, na ktorą ym bila dala iei mocz krolowa Bona listh, myastho stharich listhow straczonich, za sprawa pana Starzechowskiego y pana Prethficza, ktorzi wiszwiathszali, yz tha wiesz bila ych dziedziczna; alie theras pustho liezi, bo ia pierwi Wolochowie, a pothim Tatarowie sburzili. Cziysz ziemianie maia tham szwoie pasziki; a szami w Radzieiowczach myeskaią, a wszakze zawszdi szluzza zamkowi Barskiemu po iednemu koniu ku kazdi potrzebie.

Kudiowcze, wiesz. Tha wiesz siedzi przy potoku Morachwi, na slaku tatarskiem, na ktora iei moszci krolowa Bona zapissala pewna summe ziemianom Stepanowi y Chwedorowi et ceteris Kudiowskiem dlya oszadzenya. A iz sza sluskamy Barskiemi, thedi sza odeslani na rewissia. Czysz bili oszadzili yusz kmieczy dwadzieszcia vel ultra; alie anno domini 1558 sza zburzeni przez Tatari, ze therasz tham zadnego czlowieka niemasz, thilko trzy ziemianie tam mieskaia: Iwan, Stepan y Chwedor Kudiowsczi, ktorzi dlia swei ziwnosci szami orza szwemy plugamy.

Thamze maya trzi stawki, na temze potoku, rzeczonim Morachwi, dlia ziwnosci; moglbi y mlinek bicz.

Hliebow, wiesz. Na the wiesz Alexi Karaczowski otrzimal szobie wiecznosc od iego k. m. pana ninieyszego cum oneribus, ze ma na woine iachacz circa expeditionem generalem k temu ma bicz na zamku Barskiem s poddannimi czasu najaszdu tatarskiego; nad tho ma pomagacz parkanow opravowacz, thak zamkowich, yako y myeszkich; w polie thosz ma yachacz s panem starostha Barskiem, czemu wszitkiemu doszicz czini; tho zeznawal jego mosz pan starosta Barski, yz samotrzecz sluzi.

W thei wszi iest czlowieka oszadlego piethnasczie, ktorzi nicz nie dawaia, tilko robia, orza dni (*не означено*) do roku, tez zasziacz maią; kossa czteri dni y tosz syano maią sgromadzicz panu szwemu. Imiona tich kmieczy the są: Lewko, Michno, Wacko, Nikon, Jurko, Iwaczina, Chwedor, Griga, Danilo, Niekrasz, Andrusko, Anton, Isayko, Panasz, Dinisz sluga. Puskarowsczizne po gr. dwa, podimngo po gr. dwa dawaia, do zamku placza; czini zlotich dwa; alie sie o thim napissalo przy starostwie. Thamze ktori pszoli ma, dawa dziesziati pien ze pszoli panu szwemu; takze wieprza dwudziestego. Folwarczek thesz ma ku ziwnosci, bo w tim kraiu zitha nie przedaya. Stawek tez mali na ziwnosc ma.

Mukarow Mali, wiesz. The wiesz poczal zazadzacz na gruncie wszi, ku stharostwu Barskiemu naliezaczei, Mukarowa Welkiego,

Raidko Morozowski, na ktori dlia ossadzenia zapissana mu iest summa grziwien trzidziesci, et onera omnia, more aliorum nobilium districtus Barensis, debet ferre. Ten Raidko ma trzi szini: Chwedora, Isaika i Olexeia. Kasdi sz nich ma folwarczek ku szwei ziwnosci, w ktorich ssamy szobie orszą. Maią osziadlich kmieczy dwu: Rossko y Stepan; czy nicz wieczey nie powinni, telko sescz dni do roku robia; podimnego po gr. dwa, puskarowsczizni po gr. dwa, do zamku dawaia; maia thes dwie sadzawcze dlia ziwnosci. Puskarowsczizni y podimnego do zamku czini gr. oszm.

Kozirówce albo **Wierzchlada**, wioska. The wioske iei mosczy krolowa Bona dopuszczila ossadzacz Dmitrowi y Jerzemu Kozirowskiem; na teize wszi zapissala ym y sinom ych summe grziwien pieczdziesziath, y s doziwocziem tak ym, iako y sinom ich. Czisz omnia onera i slusbe starosczie Barskiemu, more aliorum nobilium, powinni y czinia themu doszicz, bo ku potrzebie kazdi na dwu koniu przy starosczie sluzą y na strasz iezdza. Iest tam na ten czas osziadlich kmieczy piecz, ktorzi nicz nie daia, tilko im robia trzi dni w rok; a do zamku Barskiego takze trzi dni w rok; puskarowsczizne y podimne do zamku daia. Imiona kmieczy szą the: Iossip, Hawrilo, Sothko, Philip, Hawrilo drugi. Maia folwarczek, ktori plugi szwemi y czeliadzą szwa sprawuyą ku szwei ziwnosci. Paszieki thes swoje maia. Puskarowsczizni y podimnego do zamku gr. dwadzieszcia.

Ruda Parobocza. The wiesz dzierza ziemianie, rzeczoni Joltuchowie, na ktorei dla ossadzania niebosczik pan Prethfficz, starostą Barskiem bedaczi, zapissal ym sesczdziesziath kop Podolski liczbi, w kazda licząc po gr. dwadzieszcia y sescz y po dwa selagi, tho uczini zlotich pieczdziesziath i trzi i gr. dzieszecz; a iego k. m. raczil ym dacz na nie doziwoczie. W ney iest kmieczy na then czas osziadlich siedm, ktorzi nicz nie dawai, tilko robia tym ziemianom trzi dni, a do zamku—gdi pilna potrzeba, a dadzą ym znac, pomagai robotli tak w zamku, yako y folwarku y okolo

shawow czasu gwałtu. Imiona kmieczy sza: Anton, Demian, Iossip, Wasko, Steczko, Andrusko, Sydor, Musiei. Dawaia podimnego po gros. dwa, puskarowscizni po gr. dwa do zamku. Folwarczki maia ku ziwnosci, ktore plugami swemi y czeliadza swoia zarabiaia. Sadzawek maia dwie ku ziwnosci. Maia tez oba paszieki szwoie. Sluza zamkowi Barskiemu, more aliorum nobilium. Podimnego, puskarowscizny czini gr. trzidziesci dwa.

Rzemienna, wiesz. Petran et Iwasko Juskowiczi, ex plebeo gn—e ex—ntes, okazali listh od dzisieiszego krolia, na seymie Piotrkowskiem, blisko przeslem, przez recze niebosczika pana Oczieskiego dani, ad intercessionem gnosi Martini Herborth, capitanei Baren., na sadzenie wszi, de nowa radice, in loco deserto, dicto uroczisko Rzemienne, pod paszieka, rzeczona Kurilowa, wiecznie, cum oneribus, quae caeteri nobiles cap—tus Baren., usitato more, praestant, ipsis Iuskowiczom, et subditis eorundem, impositis, w ktorei to pustini sbudowali iusz szobie dworzecz po Podolsku, y dwa kmieczia oszadzili, ktorzi puskarowscizne y podimne do zamku dawaia, more aliarum villarum. Podimnego i puskarowscizni czini gr. oszm.

Kurilowcze albo **Swinohrodoze**. Tha wiesz, more aliorum nobilium, bila powinna poslugi dni pewnich do zamku Barskiego, tak okolo stawow, yako y roboth inszych pomagacz; a dzierzawcza tey wszi Bochdan Swinohrodeczki winien bel iachacz na strasz y insze poslugi zamkowi Barskiemu czinicz. Alie iz ten ziemianin yusz iest stari, a prawie emeritus miles, przetosz, anno domini 1564, wipuszczono iest i uczinion wolni przes jego k. m., na seymie Warszewskiem, blisko przeslem, ab omnibus oneribus et seruitute, areis, y od tego, yz na strasz yesdzicz niema, tilko ad expeditionem bellicam, y k temu gdi bi byla trwoga yaka, ma bicz w zamku Barskiem personaliter y s lyudzmi swoimi, a to tilko ad extrema tempora vitae illius. W nei iest na ten czas kmieczii oszadlich 15: Saiko, Man, Anton Bilous, Iwannuch, Iwasko, Hrisko,

Szczodrowski folwark. Tam przed zburzeniem tatarskim, ktorzi bili anno domini 1562, powiadano, isz byl folwark dobri, iakosz tak iesth, bo tam polia barzo dobre y dosicz ich, i ludzi do niego robotnich bilo dossicz we trzech wsziach; alie y wszi y folwark do grunthu bili tatarowie wipalili y bidlo sz niego pobrali. A thak dopiero therasz sznowu osziadaia, y wszi y folwark znowu pan starostha zakladacz poczal, y barzo malo tham siano w thim przeslim roku, bo do kielku liath maya umowe ludzie s panem starostha, ze niemaia tam na thim folwarku wiele zboza siewacz, tilko po kielka kloth zitha, ieczmienia y owsza dlia ziwnosci urzednikowej, y bidlu na wichowanie; a wszakosz urodzilo szie anno presenti: zita ozimego kop oszmdziesziath, psenicze—piethnascie, ieczmienia—trzidziesci, owsza—sesczdziesziath, prosza—nicz.

Gumno w Mukarowie wszi. Tam w Mukarowie niemasz sbudowanego folwarku, tilko rolie, ktorich tam iest dosicz y dobrich, y wszi osziadlich iest dwie, s ktorich ludzie sprawiaya tam rolie y zasziwaia, y sprzathaia tamze do Mukarowskiego gumna. Alie isz ten rok bil prze suchosz nieurodzaini w onich stronach, tedi tesz tham zboza niewielic bilo; a druga przyczina, ze iusz ludzie przed tim siedli bili na urocznim czinszu do zamozenia, wiecz nie w tygodniach robili, iako tam iest obiczai—sobie dwa tegodnia, a panu trzeci—alie tilko pewne dni w rok umownei robothi maia. A tak anno presenti nazeto zita ozimego kop 100, psenicze—piecz, owsza—trzidziesci.

Saczunk. A thak w przerzeczonych folwarkach iesth pospolitego zboza kop thisziacz stho trzidziescz stho trzidziesci y piecz kop. Nad tho stoga iednego grochu namloczono trzeczinnikow dzisziecz; saczuiacz kazda kope zboza pospolitego za gr. oszm, a trzeczinnik grochu kazdi za gros dwadziesczia, tho wszitko uczini zlotich trzista y dziewiecz y gr. dziesziecz.

O sianozeczniach. Thich tam wsedzie dosicz moze ich bicz na kazdi rok dosthatek, wedlie potrebi, czo bi iemu kto mogl nako-

szicz, nie przedawa ich thesz ani trawa, ani sianem, przetosz sie y thu nietaxuia.

Przepadłe pozitki, które, tak z miast, iako y ze wszi, biora, których we wsziach watamanowie, a w miasteczkach woitowie pilnują:

Poiemsczizna, tho iest, kiedi ktori czlowiek obiczaiem pogranicznym swowolnim wesmie sobie czyje dziewke, abo wdowe, abo opuszczona za zonke, isz snia chce mieskacz, dawa trzi grziwni na zamek.

Roswodi. A ktori thesz chce zone opuszczic abo zona meza, dawa ten, kto prziczine da do tego, grziwien trzi.

Kunicze thes dawaja, gdi ktora dziewke statecznie poymuia cza masz do ziemieski wszi, thedi swiklem obiczaiem krayni oney poczte dawai na zamek.

Zeri, gdi sie zrodza w Dambrowach bywa thego pozitek wielki; alie tego roku rzadko gdzie sie bil, urodzil; przetos trudno tho oszacowacz, czobi tho za pozitek uczinicz moglo; a wszakosz kazdego roku dostawa sie wieprzow nyecz na ziwnoscz zamkową, y pieniędzy szię takze nyecz dostawa.

Summa s dobr starostwa Barskiego tich, które odlaczone bili na ziwnoscz panu starosczie Barskiemu, czini zlotich trzi thisziaczie sto czterdzieszy y dziewiecz y gr. 29, denar piecz, oprócz pozithkow przypadlich.

Summa summarum wszithkich pozithkow, wsithkiego starostwa Barskiego, tak dobr, które oconomowie jego k. m. sprawowaly, tak tez y tich dobr, które byli oddzielone na opatrzenie ziwnosczy panu starosczie, nihil exciando, czini zlotich piecz thisieczy siedmzeth dziewieczdziesziath y czter, y gr. yedenascie, y d. dziewiecz.

Oprócz wszi Serszeniowiecz, którą nyeiaki slyachczicz Badowski oszadzal na grunczie jego k. m. w polmielyu od Baru, nad rzeką Rowem, po ktorego zginienia w Woloczech przy Wisniowieczkym wziął the wiesz w sprawowanie swoje jego m. pan starosta Barski. I oprócz przypadlich pozithkow, ktorich sie tam wedlie czasu dostawa niemało.

Wsi ziemianskie, ktore thak sliachczicz polsczi, yako y ziemianie, abo boiarowie ruszci, zosadzawszy na pustiniach, tak szdawna, iako y nowo nadanich, na grunczie starostwa Barskiego dzierza; na ktore isz niktorki okazowali przywileie, na seymie Warszewskim deklarowano, isz niktore executy podliegli, a o niektorich roskazano szie dowiedziecz rewisorom, iesli ze na pustiniach zasadzone, a o niektorich, ieslisz posluge powinna zamkowi Barskiemu czinia; przetosz szie kazda napisse ordine suo y czo s ktorey za powinnosz.

Serseniowcze, wiesz, w pulmiliu od Baru, przy tem miesczu, gdzie szie Row y Rowiecz rzeki schodzą. The niebosczik Badowski, ktorego w Woloszech przy Wisniowieczkiem zabitho, od dziewiaci liath poczal bil oszadzacz, ktora iusz dzierzi na ten czas pan starosta ku Barowi, w ktorey kmieczy iesth osziadlich dzieszecz; dawiają psenicze po dwa trzecinniki, valor. kazdi za gr. dwa dzieszcza trzi; owcza po sesczi trzecinnikow, kazdi valor. gr. ieden; iaiecz po dwadzieszcza, valor. gros ieden; podimnego dwa skladaia gr. pulpietha; puskarowsczizni po gr. dwa; winni thes robicz dwa dni w tidzien do folwarku Barskiego. Imiona thich kmieczy są: Ozarko Olichnicz, Susz Olichnicz, Thiniecz, Iwasko Czerewko, Luczka Swiezanski, Ichnath, Iwan Onisczenie, Onisko Ky, Jachno Czorewko, Chwedor Panasowicz; uczini od nich na ten czas zlotich trzidzieszczi y trzy, y gros. dwanaszcze, y den. dzieszecz.

Iesth tam stawiszcze na rzecze Rowie; bilbi staw dobri, bo szie tam rzeki dwie schodzą Row y Rowiecz y groblia iest stara, alie tak pustho liezi; a tesz bi ia znowu sipacz trzeba.

Summa Sierseniowicz czini na then czas zlotich trzidzieszczi y trzy y gr. pultrzinasta.

Jakowlie, wiesz. The wiesz pan Andrzej Bikowski od piaczi liath poczal ossadzacz na surowem korzeniu, nad potokiem Rowczem; w ney kmieczye nicz nie dawiają, bo ieszcze maia swobodi do trzech lyath. A gdi ym swoboda winidzie, bendar winni dawacz

zita po iednemu trzecienniku, owsza po iednemu trzec. panu swoiemu, a podimne y puskarowsczizne, more aliarum villarum, dawaią do zamku y therasz, kur po iednemu, iaiecz po dziesziaczi; powinni thesz trzi dni w rok oracz, dwa dni kossicz w zamkowym folwarku y robią. Imiona ich the są: Man Mansylo, Maruska wdowa, Iwan, Michno, Chwedor dawa lissicze, bo do czasu siedzi.

Folwarczek tamze ma, w ktorem plugiem swim orze y liudzie czisz iego plugiem szobie zaoriwaya.

Stawek mali na ziwnoscz na pothoku Werbniczi.

Weresczaczincze, wiesz. The wioskę dzierzi sliachethni Maczciei Mitkowicz za przywileiem, ktore ma od Alexandra krolia, na miescze sginionego dani, za swiadcztwem y prziczinia Stanislai de Chodecz, r. p. marschalci et c., capitanei Podoliae generalis. A isz sine oneribus napissani, dan iest przesz jego k. m. na reuisią. A tak jego m. pan starosta Barski dal dostateczna sprawe panom rewisorom, yz zawsdi sluzi ku kazdi potrzebie przeciwko nieprzyaczeliom koronnim, s panem starosta iedzi albo s podstarosciem Barskiem, czassem samowtor, czassem samotrzecz, wiedlie potrebi, y na stracz z inszemi ziemyani possila; tho tylko przerweczoni Maczey Mithkowicz opowiadal sie s them, iz za thego pana starosti przimuszono go, aby liudzie iego robili do zamku roboti niezwikle, tho iest wozenie kamienia y drzewa et c.; a ynszi starostowie zachowali go wedlie prawa iego.

W they wszi iest na ten czas kmieczy osziadlich dziesiecz, ktorzi nicz nie dawaią, tilko ie dlia tego dzierzi, abi sz nim kto mieskal; chiba podimne y puskarowsczizne do zamku, ut alii, daią; robią tez czteri dni do roku, s powynnosci i z zwiczaiu dawnego, do folwarku zamkowego, a nycz wieczei nye powynni; a czaszem ych tez na thlokie prossi. Imiona ich the są: Lechno, Jossip, Procop Parchonow, Stepanik, Borisz, Awram, Chwedor, Mikitha, Chwedorko, Danko. Czini od nich (*не означено*). Folwarczek tez ma, na

ktori plugi swemi y czeliadza swa robi, s ktorego tylko poziwienie ma; bidlo tez sobie chowa.

Kunatowcze y Huczincze. Thi dwye pustini dzierza nyaczi Kalimanowie plebei; iedna s nich iesth Kunatowcze nad potokiem, rzeczonym Moraska, a druga Huczincze nad potokiem, Niemieni rzeczonim; nie maia tam zadnei osziadlosczi, tilko pasieki swoje, a siana dla dobitka kossa, y lieczie tam bidlo miewaia w kossarach, a sluzo zamkowi Barskiemu obiczaiem inszych slug y na strasz iezdza.

Holodkowcze, wiesz. Tha wioska iest niedaleko od Baru, ktorą dzierza czterzey ziemianie: Wassiel, Nestor, Jaczko, Ilias Holodowsczy; czy szdawna, z oiczow y s dziadow swich, the wiesz dzierza; y okazue szie tho z listhu ych granicznego, yz commissarze, ktorzi miedzi tha wszią a miedzi Barem graniczili, zwali ya bicz ych dziedziczna. A wszakze szami szie prziznali do tego, ze zdawna s starostami Kamienieczkimi ku potrzebie polney yesdzali, a pothem s Barskimi y therasz wszelka posluge w onym krayu z ynssemi ziemiani czinia zamkowi Barskiemu. Na then czasz maya dwu czlowieku ossiadlich: Waska, y Lechna; a Tatarowie ich dzie-sziecz wszieli; czy nicz nie dawaią, tilko podimne a puskarow-szczizne na zamek. Folwarczki swoje maią ku swoei ziwnosczci, na ktorich swa czeliadza robia. Maia thes swoje paszeki.

Berlincze, wiesz. The wiesz dzierza ziemianie Mursza y Wassil Berlinszi, na ktorą ym bila dala iei mocz krolowa Bona listh, myastho stharich listhow straczonich, za sprawa pana Starzechowskiego y pana Prethficza, ktorzi wiszwiathszali, yz tha wiesz bila ych dziedziczna; alie theras pustho liezi, bo ia pierwi Wolochowie, a pothim Tatarowie sburzili. Cziysz ziemianie maia tham szwoie pasziki; a szami w Radzieiowczach myeskaia, a wszakze zawszdi szluzo zamkowi Barskiemu po iednemu koniu ku kazdi potrzebie.

Kudiowcze, wiesz. Tha wiesz sziedzi przy potoku Morachwi, na slaku tatarskiem, na ktora iei mosczy krolowa Bona zapissala pewna summe ziemianom Stepanowi y Chwedorowi et ceteris Kudiowskiem dlya oszadzenya. A iz sza sluskamy Barskiemi, thedi sza odeslani na rewissią. Czisz bili oszadzili yusz kmieczy dwadzieszczia vel ultra; alie anno domini 1558 sza zburzeni przez Tatari, ze therasz tham zadnego czlowieka niemasz, thilko trzy ziemianie tam mieskaia: Iwan, Stepan y Chwedor Kudiowsczi, ktorzi dlia swei ziwnosci szami orza szwemy plugamy.

Thamze maya trzy stawki, na temze potoku, rzeczonim Morachwi, dlia ziwnosci; moglbi y mlinek bicz.

Hliebów, wiesz. Na the wiesz Alexi Karaczowski otrzimal szobie wiecznosc od iego k. m. pana ninieyszego cum oneribus, ze ma na woine iachacz circa expeditionem generalem k temu ma bicz na zamku Barskiem s poddannimi czaszu najaszdu tatarskiego; nad tho ma pomagacz parkanow opravowacz, thak zamkowich, yako y myesczkich; w polie thosz ma yachacz s panem starostha Barskiem, czemu wszitkiemu doszicz czini; tho zeznawal jego moscz pan starosta Barski, yz samotrzecz sluzi.

W thei wszi iest czlowieka oszadlego piethnascie, ktorzi nicz nie dawaia, tilko robia, orza dni (*не означено*) do roku, tez zasziacz maią; kossa czteri dni y tosz syano maią sgormadzicz panu szwemu. Imiona tich kmieczy the są: Lewko, Michno, Wacko, Nikon, Jurko, Iwaczina, Chwedor, Griga, Danilo, Niekrasz, Andrusko, Anton, Isayko, Panasz, Dinisz sluga. Puskarowsczizne po gr. dwa, podimnngo po gr. dwa dawaia, do zamku placza; czini zlotich dwa; alie sie o thim napissalo przy starostwie. Thamze ktori psczoli ma, dawa dziesziati pien ze psczoli panu szwemu; takze wieprza dwudziestego. Folwarczek thesz ma ku ziwnosezi, bo w tim kraiu zitha nie przedaya. Stawek tez mali na ziwnosc ma.

Mukarow Mali, wiesz. The wiesz poczal zazadzacz na grun-
dzie wszi, ku stharostwu Barskiemu naliezaczei, Mukarowa Welkiego,

Raidko Morozowski, na ktori dlia ossadzienia zapissana mu iest summa grziwien trzidziesci, et onera omnia, more aliorum nobilium districtus Barenis, debet ferre. Ten Raidko ma trzi szini: Chwedora, Isaika i Olexeia. Kasdi sz nich ma folwarczek ku szwei ziwnosci, w ktorich ssamy szobie orsą. Maią osziadlich kmieczy dwu: Rossko y Stepan; czy nicz wieczey nie powinni, telko sescz dni do roku robia; podimnego po gr. dwa, puskarowscizni po gr. dwa, do zamku dawaią; maia thes dwie sadzawcze dlia ziwnosci. Puskarowscizni y podimnego do zamku czini gr. oszm.

Kozirówcze albo **Wierzchlada**, wioska. The wioske iei moszci krolowa Bona dopuszczila ossadzacz Dmitrowi y Jerzemu Kozirowskiem; na teize wszi zapissala ym y sinom ych summe grziwien pieczdziesziath, y s doziwoziem tak ym, iako y sinom ich. Czisz omnia onera i slusbe starosczie Barskiemu, more aliorum nobilium, powinni y czinia themu doszicz, bo ku potrzebie kazdi na dwu koniu przy starosczie sluzą y na strasz iezdza. Iest tam na ten czas osziadlich kmieczy piecz, ktorzi nicz nie daia, tilko im robia trzi dni w rok; a do zamku Barskiego takze trzi dni w rok; puskarowscizne y podimne do zamku daią. Imiona kmieczy są the: Iossip, Hawrilo, Sothko, Philip, Hawrilo drugi. Maia folwarczek, ktori plugi szwemi y czeliadzą szwa sprawuyą ku szwei ziwnosci. Paszieki thes swoje maią. Puskarowscizni y podimnego do zamku gr. dwadzieszcia.

Ruda Parobocza. The wiesz dzierza ziemianie, rzeczoni Joltuchowie, na ktorei dla oszadzania niebosczik pan Prethfficz, starostą Barskiem bedaczi, zapissal ym sesczdziesziath kop Podolski liczbi, w kazda licząc po gr. dwadzieszcia y sescz y po dwa selagi, tho uczini zlotich pieczdziesziath i trzi i gr. dziesiecz; a iego k. m. raczil ym dacz na nie doziwozie. W ney iest kmieczy na then czas osziadlich siedm, ktorzi nicz nie dawaią, tilko robia tym ziemianom trzi dui, a do zamku—gdi pilna potrzeba, a dadzą ym znac, pomagaią roboti tak w zamku, yako y folwarku y okolo

sthawow czasu gwaltu. Imiona kmieczy sza: Anton, Demian, Iossip, Wasko, Steczko, Andrusko, Sydor, Musiei. Dawaia podimnego po gros. dwa, puskarowscizni po gr. dwa do zamku. Folwarczki maia ku ziwnosci, ktore plugami swemi y czeliadza swoia zarabiaia. Sadzawek maia dwie ku ziwnosci. Maia tez oba paszieki szwoie. Sluza zamkowi Barskiemu, more aliorum nobilium. Podimnego, puskarowscizny czini gr. trzidziesci dwa.

Rzemienna, wiesz. Petran et Iwasko Juskowiczi, ex plebeo gn—e ex—ntes, okazali listh od dzisieiszego krolia, na seymie Piotrkowskiem, blisko przeslem, przez recze nieboszczika pana Oczieskiego dani, ad intercessionem gnosi Martini Herborth, capitanei Baren., na sadzenie wszi, de nowa radice, in loco deserto, dicto uroczisko Rzemienne, pod pasziaka, rzeczona Kurilowa, wiecznie, cum oneribus, quae caeteri nobiles cap—tus Baren., usitato more, praestant, ipsi Iuskowiczom, et subditis eorundem, impositis, w ktorei to pustini sbudowali iusz szobie dworzecz po Podolsku, y dwa kmieczia oszadzili, ktorzi puskarowscizne y podimne do zamku dawaia, more aliarum villarum. Podimnego i puskarowscizni czini gr. oszm.

Kurilowcze albo Swinohrodzce. Tha wiesz, more aliorum nobilium, bila powinna poslugi dni pewnich do zamku Barskiego, tak okolo stawow, yako y roboth inszich pomagacz; a dzierzawcza tey wszi Bochdan Swinohrodzki winien bel iachacz na strasz y insze poslugi zamkowi Barskiemu czinicz. Alie iz ten ziemianin yusz iest stari, a prawie emeritus miles, przetosz, anno domini 1564, wipuszczono iest i uczinion wolni przes jego k. m., na seymie Warszawskiem, blisko przeslem, ab omnibus oneribus et seruitute, areis, y od tego, yz na strasz yesdzicz niema, tilko ad expeditionem bellicam, y k temu gdi bi byla trwoga yaka, ma bicz w zamku Barskiem personaliter y s lyudzi swoimi, a to tilko ad extrema tempora vitae illius. W nei iest na ten czas kmieczy osziadlich 15: Saiko, Man, Anton Bilous, Iwanuch, Iwasko, Hrisko,

Chwedor Sidorow, Tymosicha wdowa, Brathko, Ierema, Niciporicha, Iwan Timosowicz, Pawel, Andrei Breczka, Musieyko. Dawaia owsza po czteri trzecinniki panu swoiemu, a do zamku podimnego po gros. dwa, puskarowscizni po gros. dwa dawaia; stacy po iednemu trzecinniku panu swoiemu. Uczini owsza trzecinnikow siedmdzie-sziath y piecz, kazdi valoris za gros. oszm,—tho uczini zlotich dwa-dwadzieszcia. A podimnego y puskarowscizni dawaia na zamek zlotich dwa,—o thim przy stharosthwie iest napisano. Summa sz Kurilowczow czyny zlotich dwadzieszcia. Folwarczek ma maly, s ktorego ma ziwnosc czeladzia, bo tham rzedko kiedy zbozi prze-dawaja.

Selechow, wiesz. Tha wioska liezi nad potokiem Rowem, ktora dzierza ziemianie Niczipor, Chorusko, Andros, Roman Sele-chowcze. W ney kmieczy osziadlich piethnascie, ktorzi nicz nie dawaia, tilko robia panom swim sescz dni, a do zamku podimne y puskarowscizne dawaya, y trzi dni robia do folwarku zamkowego. A panowie ich poslugi czinia obiczaem zwiklem illius districtus Barenis. A tich kmieczy sza the imiona: Sienko, Demian, Jako-wiecz, Iwasko, Olexa, Hawrilo, Luczka mielnik, Olexa tolkacz, Dmitrik, Iwaniecz Symkowicz, Iwanko Lithwinko, Chwedor Mosko-wicz, Chwedor Strilinkow, Hrehor, Petrik. Tamze iest ieden stawek, na potoku Rowczu; ten przedawaia czwartego roku za zlotich trzidziesci. Drugi stawek nowi, na potoku Strzeliczi; ieszcze go nigdi nie przedawano. Trzeci pusti. Mlinek tamze iest o iednim kolie, przesuszni iest, tilko s wioszni mielie; uczini trzecinnikow dziesiecz. Czisz ziemianie maia folwarczki szobie ku ziwnosci swoiey. Jego mocz pan starosta Barski dal swiadecztwo o nich, iz sluzą wedle powinności, ut alij nobiles. Puskarowscizne y po-dimnego czini zlotich dwa.

Holozincze, wiesz. The wiesz dzierzą Stepan, Hriniecz Jacz-kowiczowie i Iwan Sienkowicz Holozinczi, na ktora ukazowali (w) War-szowie listi wieczne, cum conditione, iz powinni wojnę pospolitą,

onera et seruitia castro Barensi, more aliorum nobilium, a tak iz jego k. m. raczil ych na rewisia odeslacz, s tey stroni, yesli szie doszicz dzieie oneribus, thedi pan starosta Barski zeznal pred pani rewisori, iz doszicz czinia powinności swei et seruitia consueta castro Baren. complent. Kmieczie ych, ktore maya, robia do zamku po trzi dni w rok, czo ym roskaza, y podimne dawaya: A iest ich sescz. Alie y szami panowie na strasz iezda y na kazda potrzebe s panem starosta w polie.

Podarnawa, wiesz, ktora liezi nad potokiem Liadawa, na ktora ukazal list nowi Herman Iliassewicz z Stepanem bratem swim popolu i pissaniem granicz, przesz pana Marczina Herborta, starosthi Barskiego, dani, a przesz jego k. m. potwierdzoni do ich ziwotha, s podpissaniem księdza Padniewskiego, podcanc. koronnego. W tey wszi na ten czasz iest nowo possadzonich kmieczy czterzei w dombrowie. Podimne placza na zamek y robothi pomocz vinni w rok dni trzi. Sami ziemianie pobudowali tam szobie dworcze, y orza rolia; maia thesz szianozeczi y bidlo chowaia; sluzo do zamku, more aliorum nobilium et c.

Popowcze, wiesz, ktora sziedzi nad potokiem Moraską, dzierza ją Wasziel Popowski y s bracza; w nei tilko szam Wasziel mieska, bo niedaliko od Niestra, a drudzi bracza mieskaia w Radionczach. Alie tham maia pasziki i syanozeczi, czasem tesz po trosze roliey orzę y siewaia. Sluzo do zamku Barskiego more aliorum nobilium; na strasz y w polie iezda.

Hawczincze, pustinia, nad potokiem, rzeczonim Niemya, ktorei polowicę dzierzi sliachetni Maczei Mitko, albo Malisz, y stawek ieden: a druga polowicze—Semak Kunatowski s braczinią Kunatowskiem, y stawek tez ieden, a ssami w Barze mieszczie mieskaia; alie tam syanozeczi kossą y bidlo tam zagarniaią dla siana. Bila bi tam wiesz dobra, alie tamtedi sliak tatarski ydzie. Sluzo s tego do zamku Barskiego, ut alij nobiles districtus illius, tak pan starosta zeznal.

Sieniakowcze, wiesz. To seliscze, rzezzone Sieniakowcze, dane bylo na wiecznosc Romanowi Karaczowskiemu dla ossadzania wszi s poslugami do zamku Barskiego. A tak przerzeczeni Karaczowski na tem miesczu, od liath sesczi, poczal wioske sadzicz na surowem korzeniu w dambrowie, przy potoku Uscze. W ney iesth kmieczy osziadlich na ten czas y s watamanem siedm, ktorzi ieszcze maia swobodi do liath pyaczy; a expirata libertate, benda winni dawacz nieczo; podimnego y puskarowsczizne do zamku dawaia, more aliarum villarum. Imiona tich kmieczy szą: Charnutha Wolosz, Braiko Uchriniecz, Steczko wataman, Karp, Michailo, Chrisko, Wassiel Tinczenie. Tamze dworecz nowi buduie szobie. Ma tez folwarczek, w ktorim dla ziwnosci szwei y czeladzi y bidlu, plugami szwemi orze. Stawkow dwa malich na ziwnoscz; sz nich ieden przedawano po zlothich sesczdzieziath. Jego m. pan starosta zeznawal, yz poslugami szwemi czini doszicz, more aliorum nobilium w onei wlosczy.

Summa puskarowsczizni y podimnego s tey wszi zamkowi Barskiemu przichodzi gr. dwadzieszcia y oszm.

Jablonowka, pustinia. Hrisko y Chwedor, bracia rodzeni, synowie nieboszczika Unaczka, ukazali list, od dziesieiszego krolia jego m. ym dani, de data Warsowiae, im conventione generali, anno domini 1551, ad optionem Ioannus Ocziwski, na sadzenie wszi in locis desertis, dictis Jablonowka, lennem prawem, s zapissem summi trzidziesci grziwien, dla oszadzenia. A tak panowie rewisorowie, obacziwszy, iz lenno nowe, ktore decretem, in similibus uczi-nionem, stacz nie moze, respectu summi, ktora dla oszadzenia zapissano, wszieli dostateczna sprawe, iz the wioske przerzeczeni bracia poczeli sadzicz na surowem korzeniu, na miesczu niebesiecznim; w ktorey iusz maya osziadlich kmieczy siedm, ktorzi puskarowsczizne y podimne na zamek Barski dawaia, more aliarum villarum mieskaia tamze y sami szobie na chlep robia. Puskarowsczizne czini y podimnego gros. dwadzieszcia y oszm.

Kunatowcze, pustinia. Tha liezi nad potokiem Ostriczą, gdzie do nyey drugi potok, rzeczoni Maraska, wpada, która y terasz pusto liezi; od Baru mil sescz. The pustynia dzierzą Kunasz Brathczina, y Semian Kunatowsczi przez pana Michala s Buczacza, staroste Podolskiego generala, przodkowi ich dana, s zapissaniem summi trzidziesci grziwien, anno domini 1448, którą s przodkow szwich dzierzą, y slusbe, more aliorum nobilium Barskiej wlosczi, czinia. Maia swoje passieki, stawkow trzi maia, ktore ssami spuszcją. Nie orza ani szieią. Syanozeczi tez maia dossicz, ktorich nigdi nie kossa, bo dalieko od ludzi, przy graniczi Woloskiej.

Kozlow, pustinia, która liezi nad Niestrem, gdzie potok, Karaiecz rzeczoni, wpada w Niestr przy graniczi Woloskiej, od Baru mil dziewiecz, która dzierza ziemianie zdawna dziedziczi Kozlowczi: Iwasko i potomkowie Chwedora Kozlowskiego. Na tim miesczu biwala pierwsi wiesz, alie przez Tatari do gruntu zburzona. A po tim Wolochowie niedopuszczily sie ludzion ssadzicz. Tha dziedzina iest dossicz przestrona, bo lyassow, dambrow y rol y syanozeczi dossicz; alie y therasz pusto liezi, tylko ze czy ziemianie tam maia szwe pasziki, syana kossa, y bidlo tam zaganiaią na zime, y nadtho ludzom tak z Russi, yako y z Woloch, (pastwisk)a zaprzedaia.

Czisz przerzeczoni Kozlowsczi ukazali list Swidrigala kiazeczia, ze tha wiesz ich przodkom bila dana wiecznie s poslugami do zamku, yakosz y therasz sluzą, more aliorum nobilium, chocz tham niemieskaia.

Hermaki, wiesz. The wiesz dzierzi pani Terlikowska wdowa, w ktorey kmieczy osiadlich iest siedm, ktorzi tilko daia owsza po dwa trzeczinniki y po iednemu dnyu do roku kossą, a po drugiemu orza; a dlia tego ich na ten czas tak mali pozitek yz ieszcze swobode maia do liath czterech; podimnego do zamku daia more aliarum villarum. Czini podimnego gr. dwadziescia y oszm. Nad tho sluskow iest dwa. Stawek tam iest, alie blothni y potok

mali y przesuszni ma; przy ktorem stawku iest mlinek, ktori telko czasu nabrania z mokroszczi przerzeczonego stawku mielie. Folwarczek takze barzo ubogi, poniewasz s przerzeczonych kmieczi mala pomocz na robothae.

Dobroskowcze, pustinia, nad potokiem, rzeczonim Przimoszczenicza. Na thei ma swe paszieski nieiaki Mathei Mithko, abo Malisz; na ktorei y sianozeczi swe ma, y bidlo tam do kossarow na pasthisko lieczie zaganya; przestrzenstwa tam dosicz, y rolia dobra, bi kto chezial osiecz; alie on tam zadnei osiadloszczi niema, ani szam mieska; sluzi zamkowi Barskiemu more aliorum nobilium onego powiathu.

Ploskirowcze, wyesz, s ktorei dzierzawcze, yako szię okazuye z registrow starich y z inventarza p. Orlikowego, wedluk postanowienia urzednikow nieboski krolowey starey, wynni sluzicz zamkowi Barskiemu, yakoż nyektorzi służą po dzis dzien. Thilko Mikolai Karapczyowski, dostawszi tam czesczi pewnei, niechcze sz niey poslugi czinicz, yako o them sprawie dawano z urzedu zamkowego. Czego yednak pan starosta dogledacz ma, abi sluzba zamkowi Barskiemu nie ginęła, y prawem czinicz. Kmieczie ych dawaią puskarowsczizne y podimne na zamek Barski.

Литов. метр., кн. перепусей В., № 12, л. 367—434.

XV.

Люстрація Ратненскаго староства 1565 г.

Capitaneatus Ratnensis.

Ratno, miasto, w ktorem domow myesczkiego prawa yest dwieszczie czterdzieszczi y dziewiecz, s ktorich czinszu dorocznego przychodzi po gr. trzi y laziebneho takze po gr. trzi. A ymiona, ktorzi w nich mieskaya, the są: Jaczko, Jan Krawiecz, Danilo Klimowicz, Pawel Kuszniierz, Stanislaw Dalycsz, Iwasko Kowalio-

wicz, Chwedecz Okrusko, Lewon, Choka, Iwan Ładanowicz, Kostyan Samarko, Pyotr rymarz, Macziuczi, Francziszek, Luczka pop, Maszyuk pop, Iwasko popowicz, Steczko, Kuzma krawiecz, Myskowski, Maxim, Liczowicz, Kuszewicz, Tyssowa, Pronczyk, Daniło, Joltuch kowal, Swołoszowskiego, Harasko, Iwasko Smunkowicz, Darasz Zdomislski, Pasko Greczka, Stanisław Matiska, Hawrilo Mielechowicz, Kucz Drabisicz, Olyseyi, Miczko, Tysko, Schacz, Pawel, Mykolai, Waszil Koska, Janczuk, Jan Grad, Krawczowa, Niczipor, Olesko Kotowicz, Mathweyi, Bakun, Syenko, Barbara, Maszko Szycz, Fyło, Jurko Konyecz, Sawka krawicz, Pasko Turowicz, Hynkowicz, Jurko, Jaskowicz, Chwedecz kowal, Procop, Jaczynka, Symok Jaczinicz, Jendrzej Czeska, Sanka, Magolyna, Segezon, Hriniecz, Szczesni, Kostyanowicz, Kostyan Samarko, Chwedecz Klopoth, Michal, Mathwiew, Tymko, Chocz Yliczeniecz, Choma kusnierz, Iwasko Suskowicz, Lawrin, Tymko, Syenko, Usthyn, Kucz kowal, Chaczko, Chwedecz, Dydowicz, Kiczewiczi, Steczko, Kunach, Iwan Babycz, Lewon, Syenko Kozka, Jocz, Dorosziha, Kuzma, Poniecz Hreczka, Samoylo, Piotrek, Iwan Czeslia, Sawka, Barwierz, Jan Dworeczki, Bochdan, Skatulnik, Pacz, Darmoyed, Kondrath, Mathwyyey, Ky swyecz, Iwasko Woronowicz, Lecz, This kusnierz, Iwan Knisch, Smarko, zyd Burko, Daniło Moławka, Mikita s Pleszczynskiego, Klyubko, Sachno zyd, Syenko Czwyry, Philip krawiecz, Lewko zid, Serhei Wihladko, Iendrzejowa Wihladkowa, Danilo Wyhladko, Zelko Smoyłowicz zid, Chwedor Mołowicz, Josko Zukowicz, Thisz Haraburda, Maxim, Kathna Krawczowa, Hreczowa, Parchon, Dmythr, Petruła, Thimos Krasko, Miesko Piczewicz, Jendrzejowa Piczewicz, Philip, Ihnat Miessicz, Naliezniak, s Zukowskiego, Chwedecz Lewoskowicz, Tysko Jakimowicz, Chwedecz, Czurilko, Proniecz Harasko, Jurko, Hulko, popadya Ilenska, Kaszian, Chursz, Neron, Karthna Slyszyzarka, Pawel Czesziło, Andros Skurko, Hriniecz Ttrzezinnikowicz, Hriniecz Borownik, Iwan Artyszowicz, Sydor Klymczicz, Szaron, Iwan Surmacz, Zanko dworeczki, Tyn, Choma, Masczyuk, Tisko Hyrycz, Bochdan, Zdaskowskiego, Pyrog, Kucz Szało, Naum

Kuskowicz, Petrasz, Piotr Dmitrowicz, Philip, Hriniecz, Mytkowicz, Marko Dmitrowicz, Kudeła, Schacz Jurpikowicz, Ihnath Paskowicz, Kuskolup, Misko, Kowal, Jakym, Steczko Andruszow, Solwian, Iwan, Pasko Kołodzieiow, Kupina, Iwan Liczowicz, Kuroczka, Kuryan, Olexa, Miczkowa, Onisko Kałowicz, Hricz Budnyanka, Hucz Budnjanka, Joucza, Chocz Briczka, Thrusz Kapusta, Hricz Luczewicz, Maczko Czurko, Waszil, Jarthisz, Iwan Paskowicz, Danko Kapicz, Haczowa Parniewicz, Tomiło Smiołanczicz, Kornio, Nyszieczko, Musko Baybowda, Ponka, Matthiasz. Mykołaike, Petrasz, Hriniecz, Kuzma Baydowczicz, Zelman zid, Jakusz zyd, Hydel zyd, Josko Awraszowicz, Mathweyi Luczowicz, Lisczik, Benedict Matwieiowicz, Hriniecz Moławka, Mordisz zyd, Olysiei Wakulin, Hacz Wakulicz, Mosyei zid, Panas z Israełowskiego, Luczik, Aaron Lewkowicz, Man Lewkowicz, Josko, dom skolni zydowski, Maszka, Phalko Pyeszak, Morgun Lewkowicz, Roman, Iwanko Strzelec, Martin Woronowicz, Panko Skatulnik, Janek wozni, Panko Koczewicz, Olexa, Panas, Haczko Kniszewicz, Olexa, Symek.

Summa czinszu s tich domow czini zlotich czterdzieszy i dziewiecz, y gr. dwadziescia y czteri.

Domow tamze pustich yest dwadziescia, s ktorich czinszu dorocznego daya po gr. trzi: Krawczowa, Wozna, Karpiska, s Thiszowskiego, Tymko, s. Saraiowskiego, Steczko, Matthis, Marczin, Daskowskie, Pasko, Symek Janczinicz, Procop, Żyberinski, Chwedor Mołowicz z domu i s placzu, Sawczinskie, Kuczowska, z Dobrzikowskiego, Jaczko.

Summa czini zlotich dwa.

Komornikow na ten czas yest czterdzieszy y trzy, ktorzi daya czinszu dorocznego po gr. yednemu, a laziebneho po gr. pultora,—tho czini, defalcowawszi barwierzowi laziebne, zloti ieden y gr. trzinasczie.

Ogrodow, albo dworziszcz pustich, yest piecz, s ktorich dayą czinszu dorocznego po gr. trzi: Jaczko Danilo Klimowicz, Hrisza, Schezon, Matthis,—czini gr. piethnasczie.

Łanikow, albo ogrodow, na mieszkym grunczie yest dwadzieszcza y czteri, s ktorich placzą czinszu dorocznego po gr. trzi: Jurkowski, Pyotr Dmitrowicz, Mysko Mołewicz, Hriczkowski, Truchoniowski, pop Woskrzeszienski, Thomiłowski, Ikonyk, Bochdan, Oczkowski, Sydor s Turowskiego, Zelman, Pankowski, Trichimowski,—kazdi s czalego łanu; Thurowski, Miczinikowski, Borkowski, pop Woskrzeszienski, Stalmachowska,—kazdi s pul łanu; Maxim Piotrowicz, Korzeniowskie, Kalenikowski,—po pultora łanu. Antonowskie—trzi łanu.

Summa czini zlotich dwa y gr. dwanasczie.

Myesczanie wszisczi za yaicza, ktore byli zwikli dawacz na wyelka nocz do zamku, dayą zlotich dwa.

Pomyerne od korczow y czło szolne czini na rok arendą zlotich trzi.

Jathek rzezniczich yest sescz, s ktorich dayą czinszu dorocznego po gr. piethnasczie y łoyu szmalczowanego kamiyni po yednemu, kazdi valor. gr. dwadzieszcza y czteri,—tho wszithko czini zlotich sziedm i gr. dwadzieszcza y czteri. Thamze drugich rzeznikow, w myesczie myeskaiączich, ktorzi tez w domyech rzesz robyą, kyedi chcą, yest ich trzi; dawayą od kazdego bidleczia, zabytego na targ, lopathke yedne myesza do zamku, ktori pozitek do roku moze uczinicz citra vel ultra zlotich sescz.

Gorzalku palienie y wolne synkowanie zyd arendowal do roku za zlotich stho i dwadzieszcza.

Zydowye schoszu krolewskiego dayą do zamku na kazdi rok, yako szye z qwitow ych pokazało, zlotich piethnasczie.

Podimnego ze wsi ziemianskich do zamku przichodzi zlotich piecz y gr. dwadzieszcza.

Targowe, ktore wybieraia u wszi Raiowscza, ku starostwu Lubomielskiemu naliezacei, bo tam yarmark bywa, na swyathky, pro interesse starostwa Rathnenskiego, dostaye szię na rok citra vel ultra zlotich piecz.

Mostowe u tegosz Raiowiscza, na grunczie starostwa Rathnenskiego, dostaye szię na rok citra vel ultra zlotich trzi.

Czło solne w mieszczie Rathnie bywało przed them, ktore do zamku odbierano, iz gdi rathnianie, y ktos kolwiek ynszi, przez myastho Rathno wyosl szol do Lithwi, dawal od woza pewną liczbę tolpiatei szoly, albo y pieniędzmi odbierano; ktore czło solne czynawało do roku zlotich dwanascie v. ultra, okrom szoli pewnei liczbi, którą na ziwnoscz zamku wybierano. Tho thedi czło solne yusz terasz zgynoło przeto, yz rzeką Bugiem spuszczaia szol do Brzesczia Litewskiego na szklad, s ktorego yus szol ydzie po wszithkyei zyemi Litewskyei, a z ynąd lądem przywiezioney, nie dopuszcza przedawacz. A wszakosz yescze y terasz, gdi szię trafy konni przyiechacz s szolyą, dawa od woza tolp pieczseth, czo na zamkową potrzebę obraczaya. A rathnyanie, yesli szię ym traffy do miasta Rathna szoly przywiescz, thedi na myesczu przedawaya, od czego nye pówynni nycz dawacz.

Summa z miasta czini wszithkich pozithkow zlotich dwieszczie dwadzieszcza y dwa y gr.

Mieliechi, wyesz, w ktorei sluskowie mieskaya, sluzáci do zamku, czo ym kolwiek roskaza, y mayą maiethnoscz szwe przy myesczye, albo w myesczye, tak domy, yako y ogrodi, zdawna, a szami, yz ye było przenieszono od myasta, myeskaią we wszi rzeczoney Zdomiskie, albo Mieliechi. Cisz to sluskowie dawaya dwoyaki czinisz, yeden nowi, a drugi stary; a iest dworziszcz zdawna syedm, yako ony powyadaya, na ktorich szię yusz lyudzi roszmnoziło doszicz. S piaczi dworziszcz czinszu starego dayą po zlotich dwa, s szo stego grziwien pultori, s syodmego dworziszcza czinszu starego dayą gr. czterdziesci y oszm; za szię s tich ze dworziszcz czinszu nowego

dayą ze trzech dworzisz po zlotich dwa, ze dwu dworzisz tegosz czinszu nowego dawayą po zlotich trzi, s yednego dworziszca czinszu nowego dawayą zlotich oszm; thakze tez sz yednego dworziszca dawayą czinszu nowego zlotich yeden y gr. oszmnaschie. A the są: Mykitowo: starego czinszu zlotich dwa, nowego—zlotich oszm; Paska Romanczicza: czinszu starego zlotich dwa, nowego—zlotich trzi; Lecza Boyarzina: czinszu starego zlotich dwa, nowego—zlotich trzi; Markowskye: czinszu nowego zlotich dwa, starego—zlotich dwa; Jancza Proncza: czinszu nowego zlotich dwa, starego—zlotich dwa; Prancza Romanczicza: czinszu starego grziwien pultori, nowego—zlotich dwa; Kussowo: czinszu nowego grziwne iednę, starego—grziwne iednę.

Summa czinszu czini zlotich trzidziesci y piecz y gr. oszmnaschie.

Czysz Mieliechowie sz nyeyekiego ostrowa, rzeczzonego Kraysko, dayą myodu na kazdi rok lipiecznich (tho iest myarek nyewielkich, wedluk ych zwiczayu starego) trzidziesci. A gdi bi myodu nye mogli nyecz, thedi placzą, yako na ten czas w targu bedzie. A tak tego roku byl myod w targu pospolitem yedna lypieczna po gr. oszmnaschie, tho czini zlotich oszmnaschie. Czyz Myeliechowye s tegosz ostrowa, ku przerweczonemu myodowi, dawayą czinszu dorocznego ogułem zlotich dziesiecz, y zyta macz trzidziesci, kazda valor. (yako na ten czas z nowego bylo w targu) za gr. dwadziescia; tho uczini zlotich trzidziesci.

Postupłanie lyudzie rzeknaczy dzierzą ostrow nyeiaki, rzeczoni Postupła, s ktorego placzą czinszu w rok zlotich trzi i gr. sescz.

Kosthyanowie lyudzie tak rzeczoni sz nyeiakyei rolyei, ktora yest przy wsi Zabrodzyn, placzą czinszu w rok zlotich trzi i gr. sescz. Czyz Kosthyanowie za yaicza wielkonoczne dawayą gr. sescz y spisznego gr. dwa; tho czini gr. oszm. Thamze yest dworziszce sluzebne, s ktorego czinszu zadnego nyc dayą, thilko koniem sluzą, gdi kazą. Powinni na osłup, gdi kazą.

Summa wszithkiego pozitku czini zlotich dziewiecdziesiath y gr. oszm.

Samarowicze, wyesz, w ktorei kmieczy robothnich osziadlich na rolyach niepomierlich na łani, thilko myedzi bloti ostoweczki małe mayączich, a kazdi pod rownią, yest sesczdzieszyath y sescz, ktorzi czinszu dorocznego dawayą po gr. dwanaszcie y stroznego po gr. pultrzeczia. A ymiona ych the są: Ostapko Mykulicz, Sesko Wankowicz, Panas Syłowicz, Maxim Syłowicz, Iwasko Syłowicz, Dymid Wandukowicz, Chwedecz Wandukowicz, Andrei Oreskowicz, Lisko Bakulin, Kosthyuk Puczewicz, Lucz Puczewicz, Zossym Wakulycz, Ostapko Wakulycz, Truchon Kaczewicz, Makar Hulewicz, Choma Wakulicz, Danilo Wakulicz, Saczko Sytkowicz, Lisko Cziskowicz, Nazarko Cziskowicz, Iwanko Mytewicz, Panas Mytewicz, Danko Mitewicz, Hrin Kozanowicz, Chwedecz Laniewicz, Iwasko Hutewicz, Machniczko Droniewicz, Steczko Jaczewicz, Mycz Wakulicz, Klymas Tharaszowicz, Waszil Taraszowicz, Nazarko Lendziec, Stepan Thiszowicz, Radech Thiszowicz, Josko Droniewicz, Ihnath Droniewicz, Jurko Throsko, Jaczko Wasziliowicz, Lewon Wasziliowicz, Selywon Juchowicz, Kunath Marschalkow, Onysieiko Marschalkow, Kuzmich Onaczko, Supron Kuzmich, Iwasko Chwedeczow, Roman Kretowicz, Andreyecz Miloweczicz, Niczewicz Kuzmin, Chwedecz Mityowicz, Awdeyko Mityowicz, Roman Mityowicz, Parchon Mityowicz, Pasko Kuszewicz, Muszyeiko Troskowicz, Denis Troskowicz, Hriniecz Pessikowicz, Artisz Ziniowecz, Steczko Kaczewicz, Chrol Buczewicz, Chwedecz Wandukowicz, Haczko Luczewicz, Ome-lyan Kussewicz, Josko Zyniewicz, Nazarko, Caczko Zyniow, Kunath Luchwin.

Summa czinszu y stroznego czini zlotich trzidziesci y yeden, i gr. dwadziescia y siedm.

Czysz kmiechie z nieiakiego ostrowa, rzeczzonego Therebyesz, placzą czinszu dorocznego zlotich trzi i gr. sescz. Czysz z drugiego ostrowa, rzeczzonego Czisthe, dawayą czinszu zlotich czteri y gr.

dwadzieszcia i czteri. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktorich przed-
them dawali pewną poczeth, myasto poklonu, dawayą w rok gr.
dwadzieszcia y czteri. Czisz poklonu w myeszczączu lipczu dawayą
gr. oszmnascie, a na yeszien takze oszmnascie; tho wszithko czini
zloti yeden i gr. sescz. Czysz byli zwikli zdawna, z dobrej wolyei,
dawacz do zamku faskię myodu, ktorey za dlugiem zwiczayem, yz
czasem nie mogli myecz, brano sz nich kazdego roku za nyę, czo
yusz za pewni czinsz dayą, zlotich czteri. Czysz dawayą w rok,
yz mayą wolne łowienie na yeziorach, nizei opiszanich, małem wło-
kyem, a stawyanyem wyersz, zlotich dwa. Człowiek, w karczmie
myeskaiący, dawa czinszu w rok od mieszkania gr. piethnascie.
Pop ruski daye w rok poklonu gr. czteri.

Summa wszithkich pozithkow ze wsi Samarowicz czini zlotich
czterdzieszczi i oszm i gr. sescznascie.

Głuchi, wyesz, w ktorei dworzisz osziadlich yest dwa-
dzieszcia, s ktorich czinszu dorocznego przychodzi ogulem zlotich
syedm y gr. yeden.

Thamze s kazdego przerweczonego dworziszca dawayą w rok
stroznego po gr. sescz; za szer y maslo po gr. trzi; kur po yedne-
mu, valor. gr. dziewiecz. A the są dworziszca: Lazurowe, Demyana
Potapa, Kowyeniowo, Stepanowo, Onisieiowskie, Lukyana Hrima,
Iwancza Łazarowicza, Suproniowo, Jarmołowo, Nestora Hodoro-
wicza, Chilkowo, Chotimowo, Szanioszowo, Chwedora Chodorowicza,
Oniszieiowskie, Lukyanowskie, Andreiowo, Nestorowskie, Paczkowo,
Nikona Nestorowicza; czinszu czini zlotich siedm i gr. ieden.

Summa wszithkiego czini: stroznego, za kuri, maslo y szeri
zlotich sescz i gr. dziesiecz. Thamze yeden kmiecz s pewnego dwor-
ziszca placzi czinszu dorocznego gr. trzidzieszczi y spisnego gr.
yeden; tho czini zloti yeden i gr. yeden. Nad tho yest dworziszce
yedno, rzeczone Zachorowskie, s ktorego dayą czinszu dorocznego
grziwien pultori y spisnego gr. ieden; tho czini zlotich dwa y gr.
trzinascie. Czyz skladayą myodu bobrowniczego ogulem pul lipiecz-

Sieniakowcze, wiesz. To seliscze, rzeczone Sieniakowcze, dane bylo na wiecznoscz Romanowi Karaczowskiemu dla ossadzania wszi s poslugami do zamku Barskiego. A tak przerweczeni Karaczowski na tem miesczu, od liath sesczi, poczal wioske sadzicz na surowem korzeniu w dambrowie, przy potoku Uscze. W ney iesth kmieczi osziadlich na ten czasz y s watamanem siedm, ktorzi ieszcze maią swobodi do liath pyaczy; a expirata libertate, benda winni dawacz nieczo; podimnego y puskarowsczizne do zamku dawaia, more aliarum villarum. Imiona tich kmieczi są: Charnutha Wolosz, Braiko Uchriniecz, Steczko wataman, Karp, Michailo, Chrisko, Wassiel Tinczenie. Tamze dworecz nowi buduie szobie. Ma tez folwarczek, w ktorim dla ziwnoscz szwei y czeladzi y bidlu, plugami szwemi orze. Stawkow dwa malich na ziwnoscz; sz nich ieden przedawano po zlothich sesczdzieziath. Jego m. pan starosta zeznawal, yz poslugami szwemi czini doszicz, more aliorum nobilium w onei wlosczy.

Summa puskarowsczizni y podimnego s tey wszi zamkowi Barskiemu przichodzi gr. dwadzieszcia y oszm.

Jablonowka, pustinia. Hrisko y Chwedor, bracza rodzeni, synowie nieboszczika Unaczka, ukazali list, od dziesieiszego krolia jego m. ym dani, de data Warsowiae, im conventione generali, anno domini 1551, ad optionem Ioannus Ocziwski, na sadzenie wszi in locis desertis, dictis Jablonowka, lennem prawem, s zapissem summi trzidzieszczi grziwieu, dlia ossadzenia. A tak panowie rewisorowie, obacziwszy, iz lenno nowe, ktore decretem, in similibus ucziwionem, stacz nie moze, respectu summi, ktora dlia ossadzenia zapissano, wszieli dostateczna sprawe, iz the wioske przerweczeni bracza poczeli sadzicz na surowem korzeniu, na miesczu niebesiecznim; w ktorey iusz mayą osziadlich kmieczi siedm, ktorzi puskarowsczizne y podimne na zamek Barski dawaia, more aliarum villarum mieskaia tamze y sami szobie na chleple robią. Puskarowsczizne czini y podimnego gros. dwadzieszcia y oszm.

Kunatowcze, pustynia. Tha liezi nad potokiem Ostriczą, gdzie do nyey drugi potok, rzeczoni Maraska, wpada, która y terasz pusto liezi; od Baru mil sescz. The pustynia dzierzą Kunasz Brathczina, y Semian Kunatowsczi przez pana Michala s Buczacza, staroste Podolskiego generala, przodkowi ich dana, s zapissaniem summi trzidziesci grziwien, anno domini 1448, którą s przodkow szwich dzierzą, y slusbe, more aliorum nobilium Barskiei włosci, czinia. Maia swoje passieki, stawkow trzi maia, które ssami spuszcją. Nie orza ani szieją. Syanozeczi tez maia dossicz, ktorich nigdi nie kossa, bo dalieko od ludzi, przy graniczi Woloskiei.

Kozlow, pustynia, która liezi nad Niestrem, gdzie potok, Karaiecz rzeczoni, wpada w Niestr przy graniczi Woloskiei, od Baru mil dziewiecz, która dzierza ziemianie zdawna dziedziczi Kozlowczi: Iwasko i potomkowie Chwedora Kozlowskiego. Na tim miesczu biwala pierwi wiesz, alie przez Tatari do gruntu zburzona. A po tim Wolochowie niedopuszczily szie liudzion ssadzicz. Tha dziedzina iest dossicz przestrona, bo lyassow, dambrow y rol y syanozeczi dossicz; alie y therasz pusto liezi, tylko ze czy ziemianie tam maia szwe paszieki, syana kossa, y bidlo tam zaganiaią na zime, y nadtho liudzom tak z Russi, yako y z Woloch, (pastwisk)a zaprzedaiaia.

Czisz przerzeczoni Kozlowsczi ukazali list Swidrigala kziążeczia, ze tha wiesz ich przodkom bila dana wiecznie s poslugami do zamku, yakosz y therasz sluzą, more aliorum nobilium, chocz tham niemieskaia.

Hermaki, wiesz. The wiesz dzierzi pani Terlikowska wdowa, w ktorey kmieczy osziadlich iest siedm; ktorzi tilko daia owsza po dwa trzecinniki y po iednemu dnyu do roku kossą, a po drugiemu orza; a dlia tego ich na ten czas tak mali pozitek yz ieszcze swobode maia do liath czterech; podimnego do zamku daia more aliarum villarum. Czini podimnego gr. dwadzieszczia y oszm. Nad tho sluskow iest dwa. Stawek tam iest, alie blotni y potok

mali y przesuszni ma; przy ktorem stawku iest mlinek, ktori telko czasu nabrania z mokroszczi przerzeczonego stawku mielie. Folwarczek takze barzo ubogi, poniewasz s przerzeczonych kmieczy mala pomocz na robothae.

Dobroskowcze, pustinia, nad potokiem, rzeczonim Przymoszenicza. Na thei ma swe paszieski nieiaki Mathei Mithko, abo Malisz; na ktorei y sianozeczi swe ma, y bidlo tam do kossarow na pasthwisko lieczie zaganya; przestrzenstwa tam dosicz, y rolia dobra, bi kto chczial osiecz; alie on tam zadnei osiadloszczi niema, ani szam mieska; sluzi zamkowi Barskiemu more aliorum nobilium onego powiathu.

Ploskirowcze, wyesz, s ktorei dzierzawcze, yako szię okazuye z registrow starich y z inventarza p. Orlikowego, wedluk postanowienia urzednikow nieboski krolowey starey, wynni sluzicz zamkowi Barskiemu, yakoż nyektorzi sluzą po dzis dzien. Thilko Mikolai Karapczyowski, dostawszi tam czesczi pewnei, niechczesz niey poslugi czinicz, yako o them sprawe dawano z urzedu zamkowego. Czego yednak pan starosta dogledacz ma, abi sluzba zamkowi Barskiemu nie ginela, y prawem czinicz. Kmieczie ych dawaią puskarowsczizne y podimne na zamek Barski.

Литов. метр., кн. перенуей В., № 12, л. 367—434.

XV.

Люстрація Рагненскаго староства 1565 г.

Capitaneatus Ratnensis.

Ratno, miasto, w ktorem domow myesczkiego prawa yest dwieszcze czterdzieszczi y dziewiecz, s ktorich czinszu dorocznego przychodzi po gr. trzi y laziebneho takze po gr. trzi. A ymiona, ktorzi w nich mieskaya, the są: Jaczko, Jan Krawiecz, Danilo Klimowicz, Pawel Kuszniierz, Stanislaw Dalyczsz, Iwasko Kowalio-

wicz, Chwedecz Okrusko, Lewon, Choka, Iwan Ładanowicz, Kostyan Samarko, Pyotr rymarz, Macziniczi, Francziszek, Luczka pop, Maszyuk pop, Iwasko popowicz, Steczko, Kuzma krawiecz, Myskowski, Maxim, Liczowicz, Kuszewicz, Tyssowa, Pronczyk, Daniło, Joltuch kowal, Swołoszowskiego, Harasko, Iwasko Smunkowicz, Darasz Zdomislski, Pasko Greczka, Stanisław Matiska, Hawrilo Mielechowicz, Kucz Drabisicz, Olyseyi, Miczko, Tysko, Schacz, Pawel, Mykolai, Waszil Koska, Janczuk, Jan Grad, Krawczowa, Niczipor, Olesko Kotowicz, Mathwyey, Bakun, Syenko, Barbara, Maszko Szycz, Fyło, Jurko Konycz, Sawka krawiecz, Pasko Turowicz, Hynkowicz, Jurko, Joskowicz, Chwedecz kowal, Procop, Jaczynka, Symok Jaczinicz, Jendrzei Czeska, Sanka, Magolyna, Segezon, Hriniecz, Sczesni, Kostyanowicz, Kostyan Samarko, Chwedecz Klopeth, Michal, Mathwiewy, Tymko, Chocz Yliczeniecz, Choma kusnierz, Iwasko Suskowicz, Lawrin, Tymko, Syenko, Usthyn, Kucz kowal, Chaczko, Chwedecz, Dydowicz, Kiczewiczi, Steczko, Kunach, Iwan Babycz, Lewon, Syenko Kozka, Jocz, Doroszicha, Kuzma, Poniecz Hreczka, Samoylo, Piotrek, Iwan Czeslia, Sawka, Barwierz, Jan Dworeczki, Bochdan, Skatulnik, Pacz, Darmoyed, Kondrath, Mathwyey, Ky swyecz, Iwasko Woronowicz, Lecz, This kusnierz, Iwan Knisch, Smarko, zyd Burko, Daniło Moławka, Mikita s Pleszczynskiego, Klyubko, Sachno zyd, Syenko Czwyer, Philip krawiecz, Lewko zid, Serhei Wihladko, Jendrzeiowa Wihladkowa, Danilo Wyhladko, Zelko Smoyłowicz zid, Chwedor Mołewicz, Josko Zukowicz, Thisz Haraburda, Maxim, Kathna Krawczowa, Hreczowa, Parchon, Dmythr, Petruła, Thimos Krasko, Miesko Piczewicz, Jendrzeiowa Piczewicz, Philip, Ihnat Miessicz, Naliezniak, s Zukowskiego, Chwedecz Lewoskowicz, Tysko Jakimowicz, Chwedecz, Czurilko, Proniecz Harasko, Jurko, Hulko, popadya Ilenska, Kaszian, Chursz, Neron, Karthna Slysza, Pawel Czesziło, Andros Skurko, Hriniecz Ttrzczinnikowicz, Hriniecz Borownik, Iwan Artyszowicz, Sydor Klymecz, Szaron, Iwan Surmacz, Zanko dworeczki, Tyn, Choma, Masczyuk, Tisko Hyricz, Bochdan, Zdaskowskiego, Pyrog, Kucz Szało, Naum

Kuskowicz, Petrasz, Piotr Dmitrowicz, Philip, Hriniecz, Mythkowicz, Marko Dmitrowicz, Kudęła, Schacz Jurpikowicz, Ihnath Paskowicz, Kuskolup, Misko, Kowal, Jakym, Steczko Andruszow, Solwian, Iwan, Pasko Kołodzieiow, Kupina, Iwan Liczowicz, Kuroczka, Kuryan, Olexa, Miczkowa, Onisko Kałewicz, Hricz Budnyanka, Hucz Budnjanka, Joucza, Chocz Briczka, Thrusz Kapusta, Hricz Luczewicz, Maczko Czurko, Waszil, Jarthisz, Iwan Paskowicz, Danko Kopicz, Haczowa Parniewicz, Tomiło Smiołanczicz, Kornioło, Nyszczeczko, Musko Baybowda, Ponka, Matthiasz, Mykołaiko, Petrasz, Hriniecz, Kuzma Baydowczicz, Zelman zid, Jakusz zyd, Hydel zyd, Josko Awraszowicz, Mathweyi Luczowicz, Lisczik, Benedict Matwieiowicz, Hriniecz Moławka, Mordisz zyd, Olysei Waku lin, Hacz Wakulicz, Mosyei zid, Panas z Israełowskiego, Luczik, Aaron Lewkowicz, Man Lewkowicz, Josko, dom skolni zydowski, Maszka, Phalko Pyeszak, Morgun Lewkowicz, Roman, Iwanko Strzelec, Martin Woronowicz, Panko Skatulnik, Janek wozni, Panko Koczewicz, Olexa, Panas, Haczko Kniszewicz, Olexa, Symek.

Summa czinszu s tich domow czini zlotich czterdzieszy i dziewiecz, y gr. dwadziescia y czteri.

Domow tamze pustich yest dwadziescia, s ktorich czinszu dorocznego daya po gr. trzi: Krawczowa, Wozna, Karpiska, s Thyszowskiego, Tymko, s. Saraiowskiego, Steczko, Matthis, Marczin, Daskowskie, Pasko, Symek Janczinicz, Procop, Żyberinski, Chwedor Moławicz z domu i s placzu, Sawczinskie, Kuczowska, z Dobrzikowskiego, Jaczko.

Summa czini zlotich dwa.

Komornikow na ten czas yest czterdzieszy y trzy, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. yednemu, a laziebneho po gr. pultora,—tho czini, defalcowawszi barwierzowi laziebne, zloti ieden y gr. trzinasczie.

Ogrodow, albo dworziszcz pustich, yest piecz, s ktorich dayą czinszu dorocznego po gr. trzi: Jaczko Danilo Klimowicz, Hrisza, Schezon, Matthis,—czini gr. piethnasczie.

Łanikow, albo ogrodow, na mieszkym grunczie yest dwadzieszczia y czteri, s ktorich placzą czinszu dorocznego po gr. trzi: Jurkowski, Pyotr Dmitrowicz, Mysko Mołewicz, Hriczkowski, Truchoniowski, pop Woskrzeszienski, Thomiłowski, Ikonyk, Bochdan, Oczkowski, Sydor s Turowskiego, Zelman, Pankowski, Trichimowski,—kazdi s czalego łanu; Thurowski, Miczinikowski, Borkowski, pop Woskrzeszienski, Stalmachowska,—kazdi s pul łanu; Maxim Piotrowicz, Korzeniowskie, Kalenikowski,—po pultora łanu. Antonowskie—trzi łanu.

Summa czini zlotich dwa y gr. dwanasczie.

Myesczanie wsziszci za yaicza, ktore byli zwikli dawacz na wielka nocz do zamku, dayą zlotich dwa.

Pomyerne od korczow y czło szolne czini na rok arendą zlotich trzi.

Jathek rzezniczich yest sescz, s ktorich dayą czinszu dorocznego po gr. piethnasczie y łoyu szmalczowanego kamyeni po yednemu, kazdi valor. gr. dwadzieszczia y czteri,—tho wszithko czini zlotich sziedm i gr. dwadzieszczia y czteri. Thamze drugich rzeznikow, w myesczie myeskaiączich, ktorzi tez w domyech rzesz robyą, kyedi chcą, yest ich trzi; dawayą od kazdego bidleczia, zabytego na targ, lopathke yedne myesza do zamku, ktori pozitek do roku moze uczinicz citra vel ultra zlotich sescz.

Gorzalku palienie y wolne synkowanie zyd arendowal do roku za zlotich stho i dwadzieszczia.

Zydowye schoszu krolewskiego dayą do zamku na kazdi rok, jako szye z qwitow ych pokazało, zlotich piethnasczie.

Podimnego ze wszi ziemianskich do zamku przichodzi zlotich piecz y gr. dwadzieszczia.

Targowe, ktore wybieraia u wszi Raiowscza, ku starostwu Lubomielskiemu naliezaczei, bo tam yarmark bywa, na swyathky, pro interesse starostwa Rathnenskiego, dostaye szię na rok citra vel ultra zlotich piecz.

Mostowe u tegosz Raiowscza, na gruncie starostwa Rathnenskiego, dostaye szię na rok citra vel ultra zlotich trzi.

Czło szolne w mieszcze Rathnie bywało przed them, ktore do zamku odbierano, iz gdi rathnianie, y ktos kolwiek ynszi, przesz myastho Rathno wyosl szol do Lithwi, dawal od woza pewną liczbę tolpiatei szoly, albo y pieniędzmi odbierano; ktore czło solne czynywało do roku zlotich dwanaszczie v. ultra, okrom szoli pewnei liczbi, ktorą na ziwnoscz zamku wybierano. Tho thedi czło szolne yusz terasz zgynoło przeto, yz rzeką Bugiem spuszczaia szol do Brzesczia Litewskiego na szklad, s ktorego yus szol ydzie po wszithkyei zyemi Litewskyei, a z ynąd lądem przywiezioney, nie dopuszcza przedawacz. A wszakosz yeszcze y terasz, gdi szię trafy konni przyiechacz s szolyą, dawa od woza tolp pieczseth, czo na zamkową potrzebę obraczaya. A rathnyanie, yesli szię ym traffy do miasta Rathna szoly przywiescz, thedi na myesczu przedawaya, od czego nye powynni nycz dawacz.

Summa z miasta czini wszithkich pozithkow zlotich dwieszczie dwadzieszczia y dwa y gr.

Mieliechi, wyesz, w ktorei sluskowie mieskaya, sluząci do zamku, czo ym kolwiek roskaza, y maya maiethnoscz szwe przy myesczye, albo w myesczye, tak domy, yako y ogrodi, zdawna, a szami, yz ye było przenieszono od myasta, myeskaią we wszi rzezoney Zdomiskie, albo Mieliechi. Czisz to sluskowie dawaya dwoyaki czynisz, yeden nowy, a drugi stary; a iest dworziszcz zdawna syedm, yako ony powyadaya, na ktorich szię yusz lyudzi roszmnoziło doszcz. S piaczi dworziszcz czinszu starego dayą po zlotich dwa, s szo stego grziwien pultori, s syedmego dworziszcz czinszu starego dayą gr. czterdziesci y oszm; za szię s tich ze dworziszcz czinszu nowego

dayą ze trzech dworzisz po zlotich dwa, ze dwu dworzisz tegosz czinszu nowego dawayą po zlotich trzi, s yednego dworziszcz czinszu nowego dawayą zlotich oszm; thakze tez sz yednego dworziszcz dawayą czinszu nowego zlotich yeden y gr. oszmnaschie. A the są: Mykitowo: starego czinszu zlotich dwa, nowego—zlotich oszm; Paska Romanczicza: czinszu starego zlotich dwa, nowego—zlotich trzi; Lecza Boyarzina: czinszu starego zlotich dwa, nowego—zlotich trzi; Markowskye: czinszu nowego zlotich dwa, starego—zlotich dwa; Jancza Proncza: czinszu nowego zlotich dwa, starego—zlotich dwa; Prancza Romanczicza: czinszu starego grziwien pultori, nowego—zlotich dwa; Kussowo: czinszu nowego grziwne iednę, starego—grziwne iednę.

Summa czinszu czini zlotich trzidzieschi y piecz y gr. oszmnaschie.

Czysz Mieliechowie sz nyeyekiego ostrowa, rzeczzonego Kraysko, dayą myodu na kazdi rok lipiecznich (tho iest myarek nyewielkich, wedluk ych zwiczayu starego) trzidzieschi. A gdi bi myodu nye mogli nyecz, thedi placzą, yako na ten czas w targu bedzie. A tak tego roku byl myod w targu pospolitem yedna lipieczna po gr. oszmnaschie, tho czini zlotich oszmnaschie. Czyz Myliechowye s tegosz ostrowa, ku przerzeczonemu myodowi, dawayą czinszu dorocznego ogułem zlotich dziesiecz, y zyta macz trzidzieschi, kazda valor. (yako na ten czas z nowego bylo w targu) za gr. dwadzieschia; tho uczini zlotich trzidzieschi.

Postupłanie lyudzie rzeknączy dzierzą ostrow nyeiaki, rzeczoni Postupła, s ktorego placzą czinszu w rok zlotich trzi i gr. sescz.

Kosthyanowie lyudzie tak rzeczoni sz nyeiakyei rolyei, ktora yest przy wszi Zabrodzyn, placzą czinszu w rok zlotich trzi i gr. sescz. Czyz Kosthyanowie za yaicza wielkonoczne dawayą gr. sescz y spisznego gr. dwa; tho czini gr. oszm. Tamze yest dworziszcz sluzebne, s ktorego czinszu zadnego nye dayą, thilko koniem sluzą, gdi kazą. Powinni na osłup, gdi kazą.

Summa wszitłkiego pozitku czini zlotich dziewiecdziesiath y gr. oszm.

Samarowicze, wyesz, w ktorei kmieczy robothnich osziadlich na rolyach niepomiernich na łani, thilko myedzi blotli ostoweczki małe mayączich, a kazdi pod rownią, yest sesczdzieszyath y sescz, ktorzi czinszu dorocznego dawayą po gr. dwanaszcze y stroznego po gr. pultrzeczia. A ymiona ych the są: Ostapko Mykulicz, Sesko Wankowicz, Panas Syłowicz, Maxim Syłowicz, Iwasko Syłowicz, Dymid Wandukowicz, Chwedecz Wandukowicz, Andrei Oreskowicz, Lisko Bakulin, Kosthyuk Puczewicz, Lucz Puczewicz, Zossym Wakulycz, Ostapko Wakulycz, Truchon Kaczewicz, Makar Hulewicz, Choma Wakulicz, Danilo Wakulicz, Saczko Sytkowicz, Lisko Cziskowicz, Nazarko Cziskowicz, Iwanko Mytewicz, Panas Mytewicz, Danko Mitewicz, Hrin Kozanowicz, Chwedecz Laniewicz, Iwasko Hutewicz, Machniczko Droniewicz, Steczko Jaczewicz, Mycz Wakulicz, Klymas Tharaszowicz, Waszil Taraszowicz, Nazarko Lenzicz, Stepan Thiszowicz, Radech Thiszowicz, Josko Droniewicz, Ihnath Droniewicz, Jurko Throsko, Jaczko Wasziliowicz, Lewon Wasziliowicz, Selywon Juchowicz, Kunath Marschalkow, Onysieiko Marschalkow, Kuzmicz Onaczko, Supron Kuzmicz, Iwasko Chwedczow, Roman Kretowicz, Andreyecz Milowczicz, Niczewicz Kuzmin, Chwedecz Mityowicz, Awdeyko Mityowicz, Roman Mityowicz, Parchon Mityowicz, Pasko Kuszewicz, Muszyeiko Troskowicz, Denis Troskowicz, Hriniecz Pessikowicz, Artisz Ziniowecz, Steczko Kaczewicz, Chrol Buczewicz, Chwedecz Wandukowicz, Haczko Luczewicz, Ome-lyan Kussewicz, Josko Zyniewicz, Nazarko, Caczko Zyniow, Kunath Luchwin.

Summa czinszu y stroznego czini zlotich trzidziesci y yedeu, i gr. dwadzieszcia y siedm.

Czysz kmieczie z nieiakiego ostrowa, rzeczzonego Therebyesz, placzą czinszu dorocznego zlotich trzi i gr. sescz. Czysz z drugiego ostrowa, rzeczzonego Czisthe, dawayą czinszu zlotich czteri y gr.

dwadzieszcia i czteri. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktorich przed-
them dawali pewną poczeth, myasto poklonu, dawayą w rok gr.
dwadzieszcia y czteri. Czisz poklonu w myesziaćzu lipczu dawayą
gr. oszmuascie, a na yeszien takze oszmuascie; tho wszithko czini
zloti yeden i gr. sescz. Czysz byli zwikli zdawna, z dobrej wolyei,
dawacz do zamku faskię myodu, ktorey za dlugiem zwiczayem, yz
czasem nie mogli myecz, brano sz nich kazdego roku za nyę, czo
yusz za pewni czinsz dayą, zlotich czteri. Czysz dawayą w rok,
yz mayą wolne łowienie na yeziorach, nizei opisanych, małem wło-
kyem, a stawyanyem wyersz, zlotich dwa. Czlowiek, w karczmie
myeskaiączy, dawa czinszu w rok od mieszkania gr. piethnascie.
Pop ruski daye w rok poklonu gr. czteri.

Summa wszithkich pozithkow ze wsi Samarowicz czini zlotich
czterdzieszczi i oszm i gr. sescznascie.

Głuchi, wyesz, w ktorei dworzisz osziadlich yest dwa-
dzieszcia, s ktorich czinszu dorocznego przichodzi ogulem zlotich
syedm y gr. yeden.

Thamze s kazdego przerweczonego dworziszca dawayą w rok
stroznego po gr. sescz; za szery maslo po gr. trzi; kur po yedne-
mu, valor. gr. dziesięcz. A the są dworziszca: Lazurowe, Demyana
Potapa, Kowyeniowo, Stepanowo, Onisieiowskie, Lukyana Hrima,
Iwancza Łazarowicza, Suproniowo, Jarmołowo, Nestora Hodoro-
wicza, Chilkowo, Chotimowo, Szanioszowo, Chwedora Chodorowicza,
Oniszieiowskie, Lukyanowskie, Andreiowo, Nestorowskie, Paczkowo,
Nikona Nestorowicza; czinszu czini zlotich siedm i gr. ieden.

Summa wszithkiego czini: stroznego, za kuri, maslo y szery
zlotich sescz i gr. dziesięcz. Thamze yeden kmiecz s pewnego dwor-
ziszca placzi czinszu dorocznego gr. trzidzieszczi y spisnego gr.
yeden; tho czini zloti yeden i gr. yeden. Nad tho yest dworziszce
yedno, rzeczone Zachorowskie, s ktorego dayą czinszu dorocznego
grziwien pultori y spisnego gr. ieden; tho czini zlotich dwa y gr.
trzinascie. Czyz skladayą myodu bobrowniczego ogulem pul lipiecz-

ney, valor. gr. dziewiecz. Czysz podymnego w rok ogulem dawayą gr. dwadzieszcia. Czysz za yaicza wielkonoczne w rok ogulem dayą gr. dwadzieszcia y czteri. Czysz poliudzia, ałs yako byli zwikli dawacz podstarosciemu poklon, gdi do nich zyezdzał na dziedzinę pewnich czasow, ogulem w rok zlotich dwa. Czysz zwikli byli do zamku z dobrei wolyei dawacz na kazdi rok jastrzamba, ktori gdi byl wsedl w obiczai, yz szię byl czasu yednego nie podobal yest oszczozowan, za ktorego yusz y teras dayą gr. dziesiecz. Czisz w trzecim roku, ałs przesz roky, dawayą stacyna jałowicze, valor. zlotich dwa, y wieprza, valor. gr. czterdziesci i oszm; tho na poły rozdzielywszy, na rok yeden uczini zlotich yeden y gr. dwadzieszcia y czteri. Czysz owsza dannego na kazdi rok skladayą ogulem kłod dwie (kazda kłoda mieszie w szobie korc czteri), alye yz zamkowa myara mnyeisza, nysz targowa, w którą lyudzie do zamku dai od-dawayą, przeto takowej myari nye idzie szaczunek, wedlie targu pospolitego, yedno wedlie dawnego obiczayu, przy ktorem ye zachowwawayą, tho yest, in deffectu owsza, kłodę kazdą placzą gr. sescz-naszcie; tho czini zloti yeden y gr. dwa. Czysz dawayą do zamku szyana szwei robotli, w rok ogulem woskow dziesiecz, kazdi valor. gr. ieden; tho czini gr. dziesiecz. Thamze z nieyakiogo ostrowa, ktore szię ma rozumiecz za dworziszcze, rzeczzone Podholyeicze, dawayą czinszu dorocznego gr. czterdziesci i oszm, stroznego gr. sescz, za masło y za szer gr. dwa, kura yednego, valor. d. dzie-wiecz; tho czini zloti yeden y gr. dwadzieszcia y pulsziodka.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Gluchow czini zlotich dwadzieszcia i sescz y gr. dziewiecz.

Dathin, wyesz, w ktorei kmieczy robotlnich, na pomiernich roliach łanowich siedzących, yest dwadzieszcia i sescz, ktorzi s kazdego łanu dayą czinszu dorocznego po gr. czterdziesci i oszm. A ymiona kmieczy są: Leczko Palitowicz, Josko Palitowicz, Kłym, Chothko Machnowicz, Schaczko, Daniło Palitowicz, Waszil Matiszowicz, Chwedor Artimowicz, Waszil Lazarowicz, Lukyan, Chwedor

Lazarowicz, Iwan Haranowicz, Selywon, Sawka Manczicz, Jaczko Manczicz, Andros Klimowicz, Saczko Klymowicz, Haczeko Szczurowicz, Tisko Zaniewicz, Lewon Zaniewicz, Iwan Miczowicz, Chwenko Miczowicz, Okyei, Steczko Jaczkowicz, Małosz, Iwasko Palytowicz.

Summa czynszu czini zlotich czterdziesci y ieden i gr. osznascie. Gromada za yaicza wielkonoczne dawa ogulem w rok gr. dwadziescia i czteri. S karczmi człowiek yeden dawa w rok gr. dwadziescia y czteri. Pop ruski dawa poklonu w rok gr. czteri. Zagrodnikow yest czterzei, s ktorich trzi dayą czynszu po gr. dwa-nascie, a czwarthi gr. oszm: Kowal, Steczko, Andrei, Saczko gr. oszm. Czini zloti yeden i gr. czternascie.

Powinnosci. Powynni na ostup w łowi y dr., gdi kazą; albo gdi sie odkupuya, dayą po gr. piethnascie. Groblyei trzecia czesz w stawu oprawiacz; drzewa gotowiego uczioszanego na potrzebę zamkową po dwoye z lanu przywiascz; trzeszi konyem przywiesz s Chelma do mlina; mąkę do zamku odwozicz z mlina swego.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Dathinia czini zlotich czterdziesci y czteri i gr. dwadziescia y czteri.

Zamschani, wyesz. W tey wszi dworzisz osziadlich yest yedennascie, s ktorich poboru, ałs czynszu doroczneho, placzą po gr. dwadziescia, spisznego po gr. yednemu, za dwa szeri y za musz masla po gr. trzi; kaplunow po dwa, valor. gr. dwa; lnu, ałs przedziwa, garsci po dziesziąci, valor. gr. yeden; po byelseze, ałs wyewiorcze, yednei valor. pulgr. A imiona ich the są (dworzisz): Maliszowskie—myodu lipiecznich siedm; Iwana Małischowicza—miodu lipiecznich dwie; Olyszieiowskie—myodu lipiecznich pulsiodmi; Nielepkowskie—myodu lipiecznich dwie; Maczimnowskie—myodu lipiecznich pulpięti; Iwan Czełusthki—myodu lipiecznich pulczwarti; Byeeczowskie—myodu lipiecznich trzi; Stepana Ostaszowicza—myodu lipiecznich pulczwarti; Bakunowskie—myodu lipiecznich trzi; Droniowc—myodu lipiecznich, pulpięti; Proncza Droniewiczza—miodu polyudzia lipiecznich dwie.

Summa czinszu y za ynsza danine: uczt, kuri, len, masło, szeri, wyerwierki, spisne—czini zlotich dziesiecz y gr. pultrzeczia.

Mydowa dan troyakiem sposobem skladayą: jeden zową dami, albo yeszienni; drugi zową polyudziem, bo za przimnozeniem lyudzi, mnozi szię y dań; trzeci zowa bobrowniczi, yako szię przy ktorem napiszało. Myodu dannego, wiedlie starego zwiczayu y s polyudziem, skladayą lipiecznich czterdzieschi y dwie, kazdi valor. gr. oszmnaschie. Tho uczini zlotich dwadzieschia y piecz y gr. sescz. Czisz, oddawszi myod danni, skladayą podannego gr. oszm. Thamze s sesczi dworzisz dawayą myodu lipczowego po pullipiecznei, ktorich będzie trzi, kazda valor. gr. oszmnaschie; tho uczini zloti yeden y gr. dwadzieschia y czteri. Czisz, przy oddawanyu tego myodu lipczowego, dawaią polipczu, albo poklonu gr. trzi. Owsza dannego thilko s dziesziąchi dworzisz skladayą, po kłod dwie na myarę zamkową, w którą danni owyesz odbieraią, ktorich będzie dwadzieschia, kazda valor., wedlie dawnego zwiczayu, za gr. sescznaschie; tho czini zlotich dziesięcz i gr. dwadzieschia. S tech ze dworzisz dziesziąchi syana szwei robothi po pyaczi woskow dawayą, kazdi valor. (yako zdawna placzą) po gr. iednemu, a będzie woskow pieczdziesziąth; tho uczini zloti yeden y gr. dwadzieschia. Bobrowniczego s przerzeczonich dworzisz iedennaschie dawayą annualim po gr. dwa; tho czini gr. dwadzieschia y dwa. Thamze czlowiek yeden, z uyemku, als s kowalcza rolyei, od dworziszca wyethei, dawa czinszu dorocznego gr. dwanaschie. Thamze yescze yest dworziszce yedno, ałs dwanaste, rzczone Lucznikowo, s ktorego dawaya czinszu urocznego gr. pięczdziesiāth, bobrowniczego gr. dwa, spisnego gr. yeden; tho czini zloti yeden y gr. dwadzieschia y trzi. Gromada wszithka w rok ogulem skladą myodu łowczego lipiecznich dwie, kazda valor. gr. oszmnaschie; tho czini zloti yeden i gr. sescz. Thasz gromada ogulem w rok sklada poklonu, gr. piethnaschie. Thasz gromada polyudzia pieneznego sklada annualim zlotich dwa. Czysz za yastrzāba darownego, ktori ym uczinil czysz,

powynni dawają gr. dziesięć. Czysz za yaicza wyelkonoczne, ktore byli zwikli myasto poczti dawacz, skladają gr. dwadzieszcia i czteri. Cisz dawają trzeczego roku, als przez rok, ialowicze stacyną, valor. zlotich dwa, y wyeprza, valor. gr. czterdziesci i oszm. Tho, rozdzieliwszy na poły, na ieden rok uczini zloti yeden i gr. dwadzieszcia i czteri. Thamze yest ostrow nyeiaki, rzeczeni Korowicz, s ktorego czisz lyudzie dawają czinszu dorocznego grziwien pultori y miodu lipiecznich dwadzieszcia, kazda valor. gr. oszmnascie; tho wszithko uczini zlotich czternascie i gr. dwanascie. Karczmarz s karczmi czinszu dorocznego dawa zlotich dwa y gr. dziesięć. Zagrodnik yeden placzi czinszu dorocznego gr. trzi. Thamze kazdi czlowiek, majączi sprzęzai wołow, dawa od nich, als od pary robothnich, po gr. yednemu, albo od kazdego wołu po pulgr.; czasem się tez dwa skladają na iedną sochę, ktorich na ten rok było dwadzieszcia y dziewiecz, od ktorich się dostało gr. dwadzieszcia y dziewiecz.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Zamschan czini zlotich syedmdziesziath y szyedm y gr. pulczwarta.

Kremno, wyesz, w ktorei, quantum ad sortem cap—tus Rathensis, yest kmieczy robothnich osziadlich roznie dwadzieszcia i dziewiecz, ktorzi dayą w rok stroznego po gr. sescz: Trochim, Maczko, Jarmol, Syekircziczkie, Josko, Iwan Charitonowicz, Josko Dolbenczicz, Jaczko, Ochrym, Maczko, Joltuch, Samosch, Pasko, Tarasz, Klym, Zanko, Sawka, Chodko Dolbenczicz, Maczko Sienczicz, Jaczko, Chacz, Nazar, Sawka, Waszil, Josko Zaliesiecz, Hriniecz, Waszil Koziel, Sawka, Jaczko.

Summa stroznego czini zlotich pyęcz y gr. dwadzieszcia i czteri.

Thamze ze trzech dworzisz przichodzi myodu dannego lipiecznich dwadzieszcia y iedna; dworzisze: Syekyrcziczkie—miodu lipiecznich puloszmi; Charitona Syekirczicza—lipiecznich puloszmi; Lithwinczinskie—lipiecznich sescz. Szaczuąc kazdą lipieczną po gr.

oszmnaszcie; tho czini złotych dwanaszcie i gr. oszmnaszcie. Po-
danego, als poczti, po oddanyu myodu przerzeczonego, od tich
ze barthnikow w rok ogulem przichodzi gr. dwanaszcie. Thamze
nad tho są czteri dworziszca, s ktorich czinsz uroczni da-
wayą, ze dwu dworzisz placzą po złotych dwa, z drugich dwu
po gr. trzidzieszi; k temu wsziszci spisnego dawayą po gr. ied-
nemu, tho czini złotych sescz i gr. czteri. Gromada wszithka skła-
da poczty, którą zową polyudziem, zloti yeden i gr. oszmnaszcie.
Thasz gromada kazdego roku dawa wyeprza, valor. zloti yeden i
gr. oszmnaszcie. Thasz gromada na wielkanocz sklada ogulem
yaiecz pulkopi, valor. gr. pultora. Garnczarz czinszu w rok od rze-
miesla dawa gr. dwanaszcie. Karczma, którą nowe zbudowano, czini
arendą do roku złotych pięcz.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Kremna czini złotych
trzidzieszi i trzi i gr. siedmnaszcie y d. dziewiecz.

Zastawie, wyesz, w ktorei dworzisz osziadlich yest dwana-
szcie, s kazdego poboru, albo czinszu dorocznego, dawayą po gr.
dwadzieszia y spisnego po gr. yednemu. A ymiona kmieczy the
są (w tey wszi kmieczy myod dawayą dwoyem sposobem: yeden
zową yeszienni, a drugi polyudziem): dworziszce: Syllowo—myodu
lipiecznich sescz, polyudia lipiecznich dwie, Zanczowskie—myodu
lipieczną iedną, polyudia lipiecznich dwie; Nicziporowskie—myodu
pullipiecznei, polyudia dwie lipieczne; Joskowskie—myodu lipiecz-
nich pultori, polyudia lipiecznich dwie; Saczkowskie—myodu lipiecz-
nich pultori, polyudzię lipiecznich dwie; Lasziczkie—myodu lipiecz-
nich pultori, polyudzię lipiecznich dwie; Proczkowskie—myodu li-
piecznich pultori, polyudia lipiecznich dwie; Baykowskie—myodu
lipiecznich trzi, polyudzię lipiecznich dwie; Syenka Tolpiennika—
myodu lipiecznich dwie; polyudzie lipiecznich dwie; Choduth Olisko—
miodu lipiecznich trzi, polyudzie lipiecznich dwie; Syenko Oliszieya—
miodu lipiecznich pultrzeci; Zuka Mezeikowicza—miodu lipiecznich
trzi, polyudia lipiecznich dwie.

Summa poboru, albo czinszu, czini zlotich oszm y gr. dwanaszczie.

S tich ze dwanaszczie dworzisz dawayą kazdego roku owsza po dwie kłodzie, ktorich będzie dwadzieszczia y czteri, kazda valor. gr. sescznaszczie; tho uczini zlotich dwanaszczie y gr. dwadzieszczia y czteri. S tich ze dworzisz dwanaszczie, dawayą za maslo y szeri po gr. trzi; szyana woskow po dziesiączy, kazdi valor. gr. ieden; lnu garsczy po dziesiączy, valor. gr. ieden; kur po dwoye, valor. gr. yeden; wiewiorek po iedney, valoris pulgr. Tho wszithko uczini zlotich sescz i gr. sescz. Myodu danego od przerzeczonich kmieczy i s polyudziem przichodzi lipiecznich czterdzieszczi y dziewięcz, kazda valor. gr. oszmnaszczie; tho uczini zlotich dwadzieszczia i dziewięcz i gr. dwanaszczie. Czysz, po oddanyu dany mydowej, skladayą podannego gr. puldziewieta, a bobrowniczego gr. trzidzieszczi i oszm; tho uczini zloti yeden y gr. sescznaszczie y d. dziewięcz. S puldworziszca Bóriszowskiego, ktorzi na niem mieskayą, dawayą w rok myodu lipiecznich dwie, kazda valor. gr. oszmnaszczie; podannego pulgr., bobrowniczego gr. yeden, lnu garsczy pięcz, valor. pulgr., poboru albo czinszu gr. dziesięcz, spisnego gr. yeden, wiewiorke yedną albo pulgr.; owsza kłodę yedną, valor. gr. sescznaszczie; syana wozow pięcz, valor. gr. pięcz; kura yednego, valor. pulgr.; za szer y maslo gr. pultora. Tho wszithko uczini zlotich dwa y gr. pultrzinasta. Nad tho czlowiek yeden z dworziszca małego dawa w rok myodu lipiecznich trzi, kazda valor. gr. oszmnaszczie; bobrowniczego gr. dwa; kur dwoye, valor. gr. yeden; za szer y maslo gr. trzi; tho czini zlotich dwa. Thamze w miesiączu lipczu ze dwu dworzisz przichodzi myodu lipczowego lipieczna iedna, valor. gr. oszmnaszczie, i polipczu, albo poklonu, gr. yeden; tho uczini gr. dzyewyethnaszczie. Thamze czlowiek yeden na urocznem czinszu sziedzi, ktorego y s spisznem dawa, zloti yeden y gr. yeden. Thamze z drugiego dworziszca czinszu urocznego dawaią zlotich dwa i spisnego gr. yeden; tho czini zlotich dwa i gr. ieden.

Gromada wszithka za czesz sklada w rok gr. dwanaszcie y spisznego gr. yeden; tho czini gr. trzinaszcie. Thasz gromada poczti, ktora zewą polyudziem, kadego roku skladają ogulem zloti yeden i gr. oszmnaszcie. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktore przed them myasto poczti dawali, skladają gr. dwadzieszcia. Czysz zwikli byl kazdego roku dawacz iastrzaba, ktori, yako lyudzie zeznawaly, yz szię byl czasu yednego, yuz dawno przeslego, panu podstaroszczemu nyepodobal, ustawyl lyudziom, abi go pyeniadzmi placzily; na ktorego iastrzaba kazdego roku, yako za pewni czinsz, y z druga wszia, rzeczoną Zarzecze, skladają gr. dwanaszcie. Czyz lyudzie od sochi, als od sprzezaya wołow, ylie ych ktori chowa, dayą kazdego roku po gr. yednemu; alie tho nie moge bicz kazdego roku yednostaynie, bo ych bywa czasem mnyei, czasem wyęczei; ktorich soch na rok nyniejszi bylo trzidzieszci y dwie, od ktorich szię dostało zloti yeden i gr. dwa. Thasz gromada z druga wszia, rzeczoną Zarzecze, tak yako y na iastrzaba, w rok skladają na poli yalowicze stacyną iedno, valor. zlotich dwa. Ribithwow, ktorzi mayą wolnie łowienie ryb ku swemu pozithku na iezyerzech, thylko wyrzschamy, yest ych dziesięcz, dawayą kazdego roku po gr. sescz; tho czini zlotich dwa. Kmyecie powynni powoz, zboze do mlynow odwozicz y ynsze rzeczi.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Zastawya czini zlotich syedmdziesziąth i czteri y gr. dziewięthnaszcie.

Zalieszy, wyesz. W tey wszi dworzisz osziadlich yest dwadzieszcia, s ktorich poboru, als czinszu doroczneho rozno placzą: s yedennaszcia dworzisz placzą czinszu w rok po gr. dwadzieszcia y iednemu; ze trzech po gr. dwadzieszcia, s pięthnastego gr. czterdzieszci; s sescznastego gr. czternaszcie. A ymiona ich the są (dworziszce): Romanowskie—myodu lipiecznich dwie; Boriszowskie—myodu lipiecznich dwie; Karpieczkie—myodu lipiecznich dwie (czy trzei skladają myodu łowczego lipieczną iedną); Deniszowskie—myodu lipiecznich dwie; Raozi starego—myodu lipiecznich czteri;

Radzieiowej—myodu lipiecznich czteri; Lenciczkie—myodu lipiecznich dwie; Seliwoniowskie—miodu lipiecznich dwie; Kuriłowskie—myodu lipiecznich dwie; Ochrimowskie—myodu lipiecznich dwie; Koszczizkie—myodu lipiecznich dwie; Iwana Kuczewicza—myodu lipiecznich oszm; Oliska Kuczewicza; Bobrowskie (czy trzei po gr. dwadzieszcia czinszu dayą); Baranowskie poboru gr. czterdzieszczi, myodu lipiecznich czteri; Abramowskie poboru gr. czternasczie, myodu lipiecznich piecz. Thamze ze dwu dworzisz skladayą myodu łowczego lipieczną yedną; Deniszowskie y Baranowskie.

Summa czinszu pienieznego czini zlotich yedennasczie y gr. pięthnasczie.

S tich ze dworzisz sescznasczie dawaią owsza na myarę zamkowa kłód po dwie, kazda valor. gr. sescznasczie; syana wozow po dziesziączy, kazdi valor. gr. yeden; kur po troye, kazdi valor. pulgr.; za maslo y szeri po gr. trzi; spisznego po gr. yednemu; przedziwa thilko trzinasczie dworzisz dawayą garsczy po dziesziączy, valor. gr. yeden. Tho wszitho uczini zlotich dwadzieszcia y pięcz y gr. dwadzieszcia y trzi. Nad tho yedno dworzisz niedawnych czasow spustoszało, s ktorego dawano myodu lipiecznich trzi y ynsze rzeczy, yako z wissich; ktore terasz czlowiek yeden przyal s czinszu urocznego. Placzi za wsithko zlotich dwa. Z oszmnastego y dziewięthnastego dworziszczā, ktore są mnyeisze od wyssich, dawayą czinszu urocznego po zlotich dwa y spisnego po gr. yednemu y myodu lipiecznich po dwie, kazda valor. gr. oszmnasczi, y bobrowniczego po gr. yednemu. Tho wszithko czini zlotich sescz y gr. sescznasczie. Z dwudziestego dworziszczā, ktore dwa męzowie trzimayą, dayą czinszu dorocznego zlotich dwa y s pisznego gr. dwa. Myodu danego s przerzeczonich dworzisz sescznasczie, kazdego roku przychodzi lipiecznich czterdzieszczi i pięcz, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich dwadzieszcia y siedm. Czysz s kazdego dworziszczā dawayą bobrowniczego po gr. yednemu; tho uczini gr. sescznasczie. Gromada wszithka po oddanyu myodu skladaią poczti,

ktorą podannem zową, gr. dwadzieszcia y czteri. Thamze s pewnich dworzisz sesczi dawayą, wedlie starego zwiczayu, w miesiāczu lipczu myodu lipiecznich pięcz, kazda valor. gr. oszmnasczie; k temu polipczu, albo poklonu skladaią gr. piecz; tho wszithko czini zlotich trzi y gr. pięcz. Człowiek yeden z wyemku, als s stuki rolyei, dawa w rok gr. dwanasczie. Thamze wszithka gromada myodu bobrowniczego, wedlie starego zwiczayu, sklada lipiecznich trzi, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho czini zloti yeden i gr. dwadzieszcia y czteri. Czysz stacyei pieniężnei skladają, w rok zlotich czteri. Thasz gromada stacyna jałowicze dawa w rok, valor. zlotich dwa. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktore byli zwikli miasto poczti dawacz, a terasz yusz wesli w pewną dań, skladają ogulem gr. dwadzieszcia y czteri. Thamze lyudzie, ktorzi maią wołi robothne, dawaią od kazdego wołu po pulgr., als od sochi, w ktorą ku robochie zaprzagayą wołow parę, po gr. yednemu; ktorich soch na rok nyniejszi było trzidzieszczi y pulsochi; tho uczini zloti yeden y gr. dziewięcz. Thamze tez lyudzie, ktorzi mayą wolne stawianie wiersch na yezierzech, tey wszi przilieglich, y daią od tego gr. sescz. Alye ze się ych nie kazdego roku yednako trafya, przeto na rok nyniejszi biło ych pięthnasczie: Iwan Borsuk, Mikita Tiskow, Maczko Daskow, Karp Diniszow, Samson Kudinow, Chwedecz, Sawka Selechow, Kusz Onuskow, Artim Kuzmow, Chwedko Olexicz, Onisko Morosz, Chwedecz Boriskow, Lecz Manczinicz, Wasko Romanow, Lecz Piszarzow.

Summa czini zlotich trzi. Kmieczy powynni na ostup.

Summa s wszithkiego pozithku ze wszi Zaliesza czini zlotich dziewiecdziesziąth y dwa y gr. puldwanasta.

Schinow, wyesz. W nyei kmieczy robothnich, sziedzaczich na roliach pomiernich lanowich, yest dwadzieszcia i sescz, ktorzi czynszu dorocznege starego ogulem dawayą zlotich pięcz y gr. dziesięcz y spisznego gr. yeden. A ymiona ich the zsą: Jakym Lyewon, Hricz Maliszowicz, Droń, Hricz Petraszowicz, Łuczka, Ralko, Ha-

szin, Iwanowicz, Dasko Kostukowicz, Procz Lewaniowicz, Iwasko Iwanowicz, Roman Zaniewicz, Thrusz, Steczko, Josko, Wołos Philipowicz, Abram Chomicz, Paczko, Batyło Nazarowicz, Waszil Chomicz, Kuczka Myrasz, Panas Kostukowicz, Andrey, Hriez Lewonowicz, Iwasko Wasziliowicz, Iwan Radostowski.

Summa czinszu starego czini zlotich pięcz y gr. yedennasczie.

Czysz kmiecie kazdi zossobna czinszu nowego dawayą po gr. trizdziesci; tho czini zlotich dwadziescia y sescz. Czysz kazdi zossobna dawayą myodu lipiecznich po dwie, ktorich będzie pięczdziesziąth i dwie, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich trizdziesci y ieden y gr. sescz. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktore byli zwikli dawacz myasto poczti, dawaya gr. dwadziescia y czteri Kmiecie powynni na ostup, od ktorego, gdi się odkupuyą, placzą po gr. piethnasczie.

Summa pozithku wszithkiego ze wszi Schinowa czini zlotich sesczdziesziąth y trzi y gr. iedennasczie.

Dubieczno, wyesz. W nei dworzisz iest sescz, na ktorich kmieci osziadlo dwadziescia i trzi, ktorzi placzą czinszu starego ze trzech dworzisz po zlotich dwa y spisnego po gr. yednemu; ze dwu dworzisz po gr. trizdziesci y spisnego po gr. yednemu; s sostego dworzisz gr. czterdziesci i pięcz i spisnego gr. yeden. Nad tho nowego czinszu, ktori stroznem zową, kazdi s chleba dawa po gr. sescz, kaplunow po muszowi, valor. gr. trzi. A ymiona ich the są:

Dworziszce Kurethkowskie: Onanko, Syenko, Iwan Chmiełowicz, Kulbay, Dorosz Wakulin, Jaczko Bakunow. Czisz wsziszi starego czinszu placzą zlotich dwa, spisnego gr. yeden, myodu lipiecznich dwie.

Dworziszce Saprana Masla: Sacz Hawienkowicz, Kucz Sziska, Radko Szawankowicz, Schak Dudowicz, Onisko Dudowicz, Schithko Diskowicz. Starego czinszu od nich przichodzi zlotich dwa y spisnego gr. yeden.

Dworzisce Manczikowskie: Jarmol. Mrosz, Chacz, Weresko, Iwasko Romanowicz. Stargo czinszu od nich przichodzi zlotich pul-tora y spisnego gr. yeden.

Dworzisce Liszowiczowo: Thego dworzisza połowicza pod panom, a z drugyei połowicze dayą starego czinszu w rok zloti yeden y spisnego gr. yeden: Lecz Oleskowicz.

Dworzisce Malinowo: Sacz Terechowicz, Chwedko, Żuk, Dinis Taraszowicz. Starego czinszu dawaią zlotich dwa y spisnego gr. yeden.

Dworzisce Hulewiczowo: Nykon Lyudkowicz, Luczka. Thego dworzisza połowicza pod panem, a s drugyei połowicze płaczą czinszu starego gr. trzidziesci y spisnego gr. ieden.

Summa wszithkiego czinszu, tak starego, yako i nowego, za kapluni, maslo y szeri czini zlotich oszmnascie y gr. czteri.

Myodu dannego s yednego dworzisza przichodzi lipiecznich dwie, valor. zloti yeden i gr. sescz. Czysz kmyecie, gdi czinz przerzeczeni oddawaly, thedi dawali przedthem, gdi było więczei dworzisz osziadlich, poklonu gr. dwadziescia y czteri; alie na ten czas s tich dworzisz, poniewasz ich na dwor obroczone czteri dawno, thilko tego czinszu przichodzi gr. sescznascie. Gromada wszithka za yaicza wielkonoczne, ktore przedtem myasto poczti dawali, dawaią gr. dwadziescia i czteri. Czysz polyudzia, albo stacyei, w rok ogulem dawaią zloti yeden y gr. dwadziescia y pięcz. Czysz kazdego roku dawayą wieprza yednego, valor. zloti yeden y gr. oszmnascie. Karczma: na rok arenda czini zlotich pięcz. Zagrodnikow yest oszm, s ktorich czterzei dawaią czinszu dorocznego po gr. dwanascie; a drudzi czterzei po gr. sescz. Tharasz, Kudyn, Chwedecz Zasiadko, Misko Ihnatow,—kazdi po gr. dwanascie; Lewko, Martin, Onisko, Symon,—kazdi po gr. sescz.

Czini od zagrodnikow zlotich dwa y gr. dwanascie.

Ganczarzow yest dwanascie, ktorzi czinszn dorocznego dawayą po zlotich dwa: Chwedecz Taraszowicz, Małosz Chamczow,

Piotr Kuthkow, Waszil Samow, Andrei Berestancza, Iwasko Daskowicz, Joltuch, Klusz, Kaszjan, Mitko, Waska Krolyk, Sythko Kulbaiowicz. Czysz powynni dacz do dwora kazdi zossobna po dziesięć garnczow wielkich do mleka y po dwie dumczy w rok.

Summa czinszu uczini zlotich dwadzieszcia y czteri.

Garnczarzow drugich iest dwanaszczie, ktorzi czinszu dorocznego dawaia po gr. dwanaszczie: Jaczko Bakunow, Sawka, Staszuk, Panko, Onanko, Schiska, Onisko Nomkowicz, Martin Schiszcz, Iwan Oniskowicz, Weresko, Jarmol Morosz, Lecz,—czini zlotich czteri i gr. dwadzieszcia i czteri.

Nad tho wszisczi, tak czy, ktorzi daya czinszu po zlotich dwa, yako i czy, ktorzi po gr. dwanaszczie dawaya, powynni na zamkową petrzebę dacz garnczow, czo petrzeba.

Thamze gromada sklada owsza pulklodi, als macz dwie, valor. gr. oszm.

Pwinnosz. Kmieczie wynui do Lublina, Crasnego Stawu, Chelmu, Lubomla, Hrubieszewa, Hrodla, Rathna yachacz; dranicz do zamku dadacz, czo petrzeba; glyni do zamku przywiesz, czo petrzeba; na łowi, ku niewodowi tez powynni.

Summa s wszithkiego pozithku ze wszi Dubieczna czini zlotich sesczdziestiath i gr. siedmnasczie.

Wieluncza, wyesz. W nyei acz dworziszcz yest trzinaszczie, alie thiiko z oszm dworziszcz placzą czinszu dorocznego po gr. dwadzieszcia; owsza ogulem ze wszithkich—klod czteri, kazda, wedlie obicayu starego y myari zamkowej, valor. gr. sescznasczie; syana s kazdego woskow po dzieszyaci, kazdi valor. gr. yeden; kur po troye, valor. gr. pultora; lnu garsezi po dzieszyaci, valor. gr. yeden; wyewiorek po trzi, valor. gr. pultora; szerow po dwa; maszla muszow po iednemu, valor. gr. trzi; spisnego po gr. iednemu. A ymiona ich the są: (dworziszcz): Therebieszowo—myodu lipiecznich pulczwarti; Charitonowo—myodu lipiecznich pulczwarti; Koroliszowo—myodu lipiecznich trzi; Truchoniowo—myodu lipiecznich trzi;

Ihnatowo—myodu lipiecznich trzi; Lawriszowo—myodu lipiecznich pultrzeci; Koczankowo—myodu lipiecznich pulczwarti; Serheikowo—myodu lipiecznich dwie.

Summa czinsu za sziano, owyesz, kuri, maslo y szeri et c. czinni zlotich dwanaszcie y gr. oszm.

Myodu danego, wedlie dawnego zwiczayu, yako na ktorego przinaliezi, przichodzi lipiecznich dwadzieszcia i czteri, kazda valor. gr. oszmnaszcie; tho uczini zlotich czternaszcie y gr. dwanaszcie. Czisz, po oddanyu miodu, dawaya poddanego gr. sescz, a bobrowniczego gr. sescznaszcie; tho wszithko uczini groszy dwadzieszcia y dwa. Thamze z oszmi dworzisz w miesiäczu lipczu przichodzi lipczowego myodu lipiecznich dwie y kuszow pulpyęta, ktore czinia pullipiecznei; a tak będzie wszithkiego lipiecznich pultrzeci, kazda valor. gr. oszmnaszcie; tho uczini zlotich yeden y gr. pięthnaszcie. Czisz, po oddanyu myodu lipczowego, dawaią polipeczio, als poklonu, gr. pultrzeezia. S tich ze oszmi dworzisz, ktorzi lipczowi miod dawaią, dawali przedthem czerwczu pewną miarę na zamek, a szobie tez ku pozithkowi kupowaly swemu; aliye yz terasz w Polsce nieplathni czerwiecz, ustawiono na nie, abi dawali po gr. sescz; tho uczini zloti yeden i gr. oszmnaszcie. Thamze z dziewiątego y s d.iesiątego dworziszcia do tich czasow dawano czinsz uroczni, tho yest Androsz Tyuon gr. czterdziesci; a s dworziszca Chodorowego gr. trzidziesci; k temu oba dawali spisnego po gr. yednemu, kur po troye, valor. gr. pultora, za szer y maslo po gr. trzi. Alye lyudzie zeznawali yz czy, ktorzi na tich dworziszczach mieszkayą, mayą rol, syanozeczi y barczy doszicz; a tak od tich czosow będą powinni takze wszithko dawacz yako ktorzi z onich oszmi, a myodu polyudzia lipiecznich po dwie. Tho wszithko computat. comdutandis uczini od nich na rok zlotich pięcz y gr. dwa. Nad tho są dwie dworziszca male, na ktorich lyudzie acz barczy po troszi mayą, alie się na miod z ynszemi skladayą, a czinszu dorocznego placzą; jeden dawa gr. trzidziesci, a drugi gr. czterdziescie y

oszm; k temu kur po dwoye valor. gr. yeden, za szer y maslo po gr. trzi; tho wszithko czini zlotich dwa y gr. dwadzieszcia y sescz. Nad tho s dworziszca Sambutowskiego dawayą czinszu dorocznego, odkupniacz wszilhkie rzeczy, zlotich trzi i gr. sescz y spisnego gr. yeden; tho czini zlotich trzi y gr. syedm. Thamze wszithka gromada sklada poddanego, als poczti, gr. oszm. Polyudzia, albo poklonu, dawayą u rok zlotich dwa. Gromada za yaicza wyełkonoczne dawa w rok gr. dwadzieszcia i czteri. Czysz za wzgardzonege jastrząba dawayą gr. dwanaszcie. Czysz, alternatim z drugą wszią, rzezoną Zamschani, dawayą stacyną jalowiczę valor. zlotich dwa, y wieprza valor. gr. czterdziesci i oszm; a tak wydzieliwszy na rok yeden, uczini zlotich yeden, y gr. dwadzieszcia y czteri. Thamze wszithka gromada, trzimayą nyeiaki ostrow, rzeconi Zamoch, a placzą sz niego kazdego roku zlotich yedennaszcie y gr. sescz. Zagrodnikow iest dwa; sz nich yeden placzi czinszu gr. dwanaszcie, bo ma rolyei stuczkę; drugi swiecz od mieskania tez gr. dwanaszcie; tho czini gr. dwadzieszcia y czteri. Powynni na ostup.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Wyeluncza czini zlotich pęczdziiesiąth y dziewięcz y d. dziewięcz.

Thur, wyesz. W nyei lyudzi osiadlich yest doszcz, ktorzi thilko ze trzidziesci dworzisz placzą czinszu dorocznego, als poboru, po gr. dwadzieszcia y iednemu, spisnego po gr. yednemu, bobrowniczego po gr. yednemu, przedziwa garsczy po dziesiādzi, valor. gr. yeden; owsza na myarę zamkową kłod po dwie, valor. gr. trzidziesci i dwa; syana woskow po dziesiādzi, valor. gr. dziesięcz; kur po troye, valor. gr. pultora; za szeri i maslo, ktori zwikli zdawna dawacz, po gr. trzi; a myod yako się przy kazdem napisze. A ymiona dworzisz ssą: (dworziseze): Misczowo—myodu lipiecznich pulczwarti; Daniłowskie—myodu lipiecznich trzi; Hrinia Chomicza—myodu lipiecznich dwie; Jurka Comicza—myodu lipiecznich dwie; Zanka Taraszczicza—myodu lipiecznich dwie; Hawriła Taraszowicza—myodu lipiecznich trzi; Hrinia Woroni—myodu lipiecznich trzi;

Iwana Nestorowicza—myodu lipiecznich trzi; Manczini Starcza—myodu lipiecznich dwie; Nenkowski—myodu lipiecznich piecz; Kuzmi Chameza—myodu lipiecznich trzi; Chodora Chameza—myodu lipiecznich trzi; Skrobowski—myodu lipiecznich trzi; Jurka Chameza—myodu lipiecznich trzi; Oliszieiowski—myodu lipiecznich pulczwarti; Syenkowski—myodu lipiecznich dwie y zmiennego pullipieczni; Sawki Czicza—myodu lipiecznich pulczwarti; Olexi Korczicza—myodu lipiecznich pulczwarti; Iwana albo Arosta—myodu lipiecznich pulczwarti; Kalisza Korczicza—myodu lipiecznich dwie; Jurka Perke—myodu lipiecznich pulczwarti; Dokuczinski—myodu lipiecznich dwie; Lecza Chnidricza—myodu lipiecznich puldziewięti; Mań (*нроставше не означено*)—myodu lipiecznich dwie; Żymowski—myodu lipiecznich dwie; Paskowo y Rudkowo—myodu lipiecznich dwie; Steczka Cziepka—myodu lipiecznich dwie; Andrey Lisznego—myodu lipiecznich dwie; Ihnata Kopezicza—myodu lipiecznich dwie; Droniowski—myodu lipiecznich dwie; Kunczowski—myodu lipieczną yedną.

Summa czinszu y za wszithkie danyni czini wszithko zlotich syedmdziesiąth y gr. piethnascie.

Myodu dannego od przerzeczonich kmieczy przichodzi wespol y ze zmyennem lipiecznich oszmdziesiąth y oszm, kazda valor. gr. oszmnascie; tho uczini zlotich pięczdziesiąth y dwa y gr. dwadzieszczia y czteri. Thamze wszisczi danniczi, przy dani yesziennei, składayą myodu smyennego lipieczną yedną, valor. gr. oszmnascie, y poklonu gr. pięcz; tho (uczini ?) gr. dwadzieszczia y trzi. Thamze czlowiek yeden daie powiecznego gr. dwa. Thamze w myesziączu lipczu ze czterech dworzisz przichodzi lipczowego myodu lipiecznich trzi, kazda valor. gr. oszmnascie y polipczu, als poklonu, gr. trzi; tho wszithko uczini zlotich yeden y gr. dwadzieszczia y siedm. Thamze gromada za yaicza wielkonoczne, ktore przedthem myasto poczti dawali, składayą gr. czterdzieszczi. Thasz gromada kazdego roku dawayą, stacyną jałowicze, valor. zlotich dwa, y wiepza, valor. gr.

szterdziesci y oszm; tho uczini zlotich trzi y gr. oszmnascie. Czisz, przy oddawanyu stacyei, dawayę poklonu gr. dwadziescia i sescz. Thamze wszithka gromada skladayę miodu bobrowniczego lipiecznich czteri, kazda valor. gr. oszmnascie; tho czini zlotich dwa y gr. dwanascie. Thamze, przy oddawanyu tego bobrowniczego, dawayę poklonu gr. siedm. Thamze wszithka gromada za wzgardzonego jastrzęba dawa gr. dwanascie. Karczma tamze arendę do roku czini zlotich czteri.

Dworziszca puste y zubożale. Nad lyczbę wissei napiszanich dworziszcz, yest syedm ynszych, s ktorich niektore pospustoszale, a na drugich lyudzie zubożeli, s ktorich perwei przichodzilo myodu dannego lipiecznich dwadziescia y czteri, y ynsze rzeczy wszithkie sz nich dawano, yako ex supra scriptis. Alie terasz thilko sz nich dawaię czinsz uroczni do czasu them sposzobem (dworziszce): Pieluchowskie—zlotich trzi y gr. sescz; Joska Pieluchowicza—gr. oszmdzięsięth; Baskowskie—zlotich trzi i gr. sescz; Wasziła Praczk—zloti yeden i gr. oszmnascie; Kudinowskie—zloti yeden i gr. oszmnascie; Ostapka Perkowicza—zlotich dwa i spisnego gr. 1; Boriszowskie—zloti yeden i gr. oszmnascie.

Summa czinszu urocznego czini zlotich pięthnascie y gr. dwadziescia i siedm.

Nad przerzeczone wszithkie dworziszca są mnyeiszę dwię dworziszca, s ktorich dayę czinszu dorocznego po zlotich dwa i spisnego po gr. yednemu; tho czini zlotich czteri i gr. dwa.

Thamze lyudzie dawayę od kazdei sochi po gr. yednemu, als od pari wołow robothnich, ylie ich kto chowa, y bywa ich czasem mneyi, czasem wyenczei; a wszakze na ten rok było ich czterdziesci, od ktorich prziszlo zloti yeden i gr. dziesięcz. Zagrodnikow yest syedm, s ktorich czterzei dayę czinszu dorocznego po gr. dwanascie, a trzei po gr. sesczi: Ihnath, Nestor, Kaczko, Samoyło,—po gr. dwanascie; Syenko Timonow, Jachim, Waszil—po gr. sescz. Czini zlotich dwa i gr. sescz.

Thamze ludzie od wolnego łowienia ryb na izeierzach, ylie ich kolwiek będzie wpisanych w registr za opowiedzeniem, dawaią po gr. sescz. Acz kolwiek ludzie szami na szię zeznawali, -yz bi nyemieli ryb lowicz, poniewasz yeziora arendowano. A wssakosz ludzie z drugich wszi, ym przieglich y granicze sz niemi mayącz, tho yest, s Zercicze i s Zalieszia, zeznawali pod prziszięgami, ze ym tho iest dobrze wyadomo, yz Turzaunie wedlie dawnego zwiczayu ribj łowią; ktorich bywa oszmdziesziąth citra vel ultra; alie zebi szię czo watspkwie nie napiszało, thedi szię ich thilko kładzie sesczdziesiąth, od ktorich na rok przydzie, zlotich dwanaszczie. Drugich ribithwow, ktorzi na izeierzach wiersche stawiają, yest ich pięthnasczie, kazdi sz nich dawa do roku po gr. dwa; tho czini zloti ieden. Kazdi dannik poczięgli, ktorich iest trzidziesci, dawa chmielyu lipiecznei po iednei, ktorich będzie trzidziesci; a s tich lipiecznich będzie macz Rathuen. miesczkich trzi; kazdą maczę rachuyącz po gr. trzidziesci, uczini zlotich trzi. Kmyeczcie powyni na ostup, gdi kaza; albo gdi szię odkupuyą, dawaią po gr. pięthnasczie.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Thura czini zlotich stho siedmdziesziąth y oszm y gr. yedeunnasczie.

Kortilieszy, wyesz. W tey wszi ludzie robotnych osziadlich iest doszicz, ktorzi ze dwudziestu dworzisz i yednego dawayą dan myodową (a zowa iedną dan iesennę, a drugą polyudziem) them sposzobem: (dworzisz): Niedzwiedzioskie—myodu lipiecznich dwie; Soczanskie—myodu lipiecznich dwie; Lithwinowskie—myodu lipiecznich pulczwarti; Miczka Wakuli—miodu lipiecznich pulczwarti; Kuczkwoskie—myodu lipiecznich pulczwarti; Żuka Żaniewiczza—miodu lipiecznich trzi; Truchonioskie—miodu lipiecznich trzi; Jacoba Lobasza—miodu lipiecznich dwie; Iwana Liszowicza—miodu lipiecznich dwie; Kulbaiowskie—miodu lipiecznich dwie; Naumowskie—miodu lipiecznich pięcz; Nauma Andreiowicza—miodu lipiecznich pięcz; Kalennikowskie—miodu lipiecznich pięcz; Iwana Ma-

szowskiego—miodu lipiecznich pięcz; Saczkowskie—miodu lipiecznich pięcz; Maczkowskie—miodu lipiecznich dwie; Pancza Marka—miodu lipiecznich dwie; Pancza Jakima—miodu lipiecznich dwie; Mathwieiowscie—miodu lipiecznich pulczwanti; Borisza Lobaszowicza—miodu lipiecznich dwie; Mancziczkie—miodu lipiecznich oszm. Idem s Niemiadowskiego dawa miodu lipiecznich dwie.

Myòdu danego przichodzi s przerzeczonich dworzisz lipiecznich syedmdziesiąth y trzi, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho uczini zlotich czterdziesci y trzi y gr. dwadzieszcia y czteri.

Czysz, po oddanyu tego myodu, dawaya podannego gr. syednu, a bobrowniczego s kazdego dworziszca po gr. dwa; tho wszithko uczini zloti yeden y gr. dwadzieszcia y ieden. Thamze s siedmi dworzisz w miesiãczu lipczu dawayã myodu lipiecznich pulczwanti y kuszow pięcz, ktore cziniã pullipiecznei, szaczuiãcz kazda lipiecznã za gr. oszmnasczie; k temu poklonu polipczowego gr. pulpięta; tho wszithko uczini zlotich dwa y gr. pulsiodmnasta. Thamze wsziszci danniczi myodowi skladayã myodu za bobrownicze lipiecznich trzi, kazda valor. gr. oszmnasczie; tho czini zloti yeden i gr. dwadzieszcia y czteri. Czysz drugiego poklonu podannego, po oddanyu przerzeczonego myodu, skladayã wsziszci gr. dwadzieszcia. Thamze s przerzeczonich dworzisz dziewiethnasczie dawayã poboru, als czinszu, dorocznego po gr. dwadzieszcia y iednemu; kur po troie, valoris gr. pultora; lnu garsczy po dziesiãczy, valoris gr. yeden; za szer y maslo po gr. trzi; po yednei wiewiorecze, valor. pulgr.; spisnego po gr. yednemu; tho wszithko uczini zlotich syedmnasczie y gr. dwadzieszcia y dwa. Thamze ze dwunasczie dworzisz dawayã owsza danego po dwie kłodzie y szyana woskow po dziesiãczy, a s sesczi dworzisz po yednei kłodzie y siana woskow po piãczy, kazda kłoda, wedluk starego zwiczayu, valor. gr. sescznasczie, a wozek szyana po gr. yednemu; tho uczini zlotich dwadzieszcia y ieden.

Dworzisz, nad liczbe wissei opiszanich, pustich yest dwie, s ktorich przedthem przichodzilo myodu lipiecznich dziesiecz y ynsze

rzeczy, jako z wissey opiszanych; alie ye terasz na czinszu urocznem dzierzają: s yednego daią zlotich czteri, a s drugiego zlotich czteri y gr. puloszmnasta; tho uczini zlotich oszm y gr. puloszmnasta. Nad przerzeczzone dworziszca yest mnycisich dworzisz, ktore tez na urocznem czinszu trzymają, dziewięcz: ze dwu dayą po gr. trzidziesci, k temu s yednego dayą bobrowniczego gr. dwa; s drugich dwu dayą po zlotich dwa; zasz ze dwu dayą po grziwnie yednei, k temu s yednego stroznego gr. sescz; s szyodnego gr. siedmdziesiąth; z oszmeo gr. oszmdziesiąth; s ózewyatego gr. dwanaszcie y bobrowniczego gr. dwa. Nad tho ze wszithkich dworzisz spisnego dawają po gr. yednemu: Chodoszowskie, Serheyowe—po gr. trzidziesci. bobrownego gr. dwa; Kucharzowskie, Malisza Lencicza—po zlotich dwa; Nyemyatowskie—stroznego gr. sescz, Konyatinskie—po grziwne iednei; Kuzmyskie—gr. syedmdziesiąth; Klopuczinskie—gr. oszmdziesiąth; Borisza Loboszowicza—gr. dwanaszcie, bobrowniczego gr. dwa.

Summa czinszu z dworzisz urocznich y s spisuem czini zlotich pyętnaszcie y gr. syedm.

Thamze ze trzech uyemkow, ałs sthuk rol., dawają czinszu dorocznego po gr. dwanaszcie y spisnego po gr. yednemu: Szawinskie, Panaszowskie, Roman—czini zloti yeden i gr. dziewięcz. Pop ruski dawa czinszu w rok y s poklonem gr. trzidziesci y czteri.

Thamze lyudzie pocziegli dawaią poklonu, ałs poludzia, na ktore się wsziszi skladają, zlotich czteri. Czysz za yaicza wylkonoczne dawaią zloti yeden. Czysz, wmyasto iastrzaba, dawają gr. dwanaszcie. Czysz dawają w rok stacyei ialowicze iednę, valor. zlotich dwa, y wyepza, valor. gr. czterdziesci i os. m; tho uczini zlotich trzi i gr. oszmnaszcie. Thamze czlowiek yeden, na karczmie mieskaięczy wmiasto zagrodnika, dawa czinszu w rok gr. dwanaszcie. Czysz lyudzie, yz mayą wolne łowyenie ktorem kolwiek oby czayem ryb na blothnich ieziorkach, dawaią wsziszi kazdego roku zloti yeden. Thamze lyudzie dawają od kazdei sochi po gr. yed-

nemu, albo od wolu robotnego po pulgr., czego rok podlie roku nie moze szię trafficz yednostainie; bywa czasem mnyei, czasem tez wyenczei; a wszakos na ten rok było soch oszmdziesiąth; przisło od nich zlotich dwa y gr. dwadzieszcia. Thamze czlowieka yest dwanascie, ktorzi przedthem dawali chmyelyu szwei roboti lipiecznich po pultori, alye yz na nye podbitho więczei, dawaią terasz lipiecznich po trzi, ktorich będzie trzidziesci i sescz; s takowich lipiecznich dziesiąci będzie iedna macza myari miesczkiew Rathneu.; ktorich macz będzie trzi y lipiecznich sescz; kazdą maczę szaczuiącz za gr. trzidziesci, uczini zań zlotich trzi y gr. oszmnascie. Thamze lyudzie niektorzi, yz pokopali niemało rol, yuz od piączy lyath, nad zakazanie, s tey przyczini yz zwierz ploszayą, odkupuya u pana starosti crescentya s przereczonych rol nowich, dziesiąta kope, którą byerze, dziesiącią gr., dlya tego yz swowolnie kopaią; czego szię dostało na rok nyniejszi zlotich syedm y gr. dwadzieszcia y pięcz. Alie gdi bi the rolie pomierzil na lani, a postanowil ym czinsz pewni, uczinili bi liepszi pozitek, bo ych doszcz pokopaly lyudzie. Thamze lyudzie wynni ydz na ostup, gdi kaza, tho yest na zwierz s szieczami, od ktorego, gdi sie ktori chce odkupicz, wynien dacz gr. pięthnascie.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Korthiliecz czini zlotich sto y czterdziesci.

Zerzicze, wyesz. W tey wszi acz yest osziadlich lyudzi niemało, a wszakze thilko ze czterech dworzisz placzą poboru, albo czinszu dorocznego, po gr. dwadzieszcia; lnu garsczy po dziesiąci, valor. gr. yeden; owsza klod po dwoie, kazda valor. gr. sescznascie; syana woskow po dziesiąci, kazdi valor. gr. yeden; kur po dwoie, valor. gr. yeden; za szer y maslo po gr. trzi; spisznego po gr. yednemu; a miód yako sie przy ktorem napisze. Dworzisze: Nikona Duskowicza—miódu lipiecznich dwie; Miska Duskowicza—myódu lipiecznich dwie; Iwana Mielkowicza—myódu lipiecznich trzi; Chomynskie—myódu lipiecznich czteri.

Summa czynszu, y za wszithkie ynsze danyni, czini zlotich dziewięcz y gr. dwa.

Myodu dannego s przerzeczonych dworzisz przichodzi lipiecznich yedennascie, kazda valor. gr. oszmnascie; tho uczini zlotich sescz y gr. oszmnascie. Czysz, po oddanyu miodu, dawaią podanego s bobrowniczem gr. sescz. Nad przerzeczonie dworziszca są ieszcze dwie pusthe, s ktorich przedthem przichodziło myodu dannego z bobrowniczem i s polyudziem lipiecznich pulshosti y k temu ynsze rzeczi, yako zwisyei napiszanych; alie terasz czynsz uroczeni s nich dayą them sposobem: Hrinia Duskowicza zlotich czteri, Hrinia Mielkowicza zlotich trzi i gr. dwadzieszcia y ieden; tho czini zlotich syedm y gr. dwadzieszcia y ieden. Thamze ze dwu dworzisz w miesziączu lipczu dawaią myodu lipieczną yedną, valor. gr. oszmnascie; polipczu albo poklonu gr. ieden; tho wszithko uczini gr. dziewięthnascie. Nad liczbe wissei napiszanych dworzisz, są mnyeisze dworziszca czteri, s ktorich thilko czynsz uroczeni placzą: ze dwu dworzisz po gr. trzidziesci y stroznego po gr. sescz; s trzeciego gr. czterdziesci i oszm i stroznego gr. sescz; s czwartego gr. czterdziesci; k temu ze wszithkich dayą spisnego po gr. iednemu: Paska Maczowicza, Chwasthkowskie—po gr. trzidziesci i stroznego gr. sescz; Kykcziewskie—gr. czterdziesci i oszm i stroznego gr. sescz; Andreya Duskowicza—gr. czterdziesci.

Czini wszithkiego i s spisznem zlotich pyecz i gr. dwadzieszcia.

Nad tho sz nyeiakiego uyemku, als stuki rolyei, dayą w rok czinszu gr. sescz. Thamze wszithka gromada sklada polyudzia zlotich dwa. Czisz dawaią w rok poklonu gr. oszm. Czisz za yaicza wielkonocznie, ktore byli myasto poczi zwikli dawacz, dayą gr. dwadzieszcia. Ribithwow, ktorzi mayą wolne łowienie na yezerczech lieczie maliemi syecziami, albo wyerschami, yest ich czterdziesci y trzi, ktorzi placzą w rok czinszu po gr. sescz; nad tho dwa dayą po gr. trzi; nad tho yeden gr. czteri; tho wszithko uczini zlotich

oszm y gr. dwadzieszcia y oszm. Thamze lyudzie od kazdei sochi placzą po gr. yednemu, als od wolu robothnego po pulgr., czo rok podlie roku yednostaine bicz niemoze, bo czaszem mnyei, a czaszem wyenschi bywa; na ten rok było ich dwadzieszcia i pulpieta, od ktorich przislo gr. dwadzieszcia y pulpieta.

Sumna wszithkiego pozithku ze wszi Zerzicze czini zlotich czterdzieschi i dwa y gr. dwadzieszcia y pultrzeczia.

Wiothelska wloscz, ku themusz starosthwu naliezacza.

Wiothli, wyesz, w ktorey dworzisz osziadlich yest trzidzieschi y dwie, s ktorich pobor, albo czinsz doroczni, y myod, ktory dwoyakiem sposobem daya: yeden zową lipczowe, a drugi danni, rozno dawayą, yako szię przy kazdem zossobna napiszało: Olechwirowskie—lipczowego rączek trzi,—dannego wyader czteri, poboru gr. dwadzieszcia i trzi; Proczikowskie—lipczowego rączek trzi, dannego wyader trzi, poboru gr. dwadzieszcia i trzi; Olichwira Dawidowicza—lipczu rączek trzi, dannego dwie i trzi rączki, poboru gr. dwadzieszcia i trzi; Perkowskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi, poboru gr. dwadzieszcia; Solomczinskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi i rączek pulтори, poboru gr. dwadzieszcia; Chomi Zawadzicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader pięcz, poboru gr. dwadzieszcia; Joska Zawadzicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi, poboru gr. dwadzieszcia; Sydorowskie—lipczu wyadro iedno, dannego wyader trzi i rączek trzi, poboru gr. dwadzieszcia; Noskowicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie, poboru gr. dwadzieszcia; Bakunowskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie i rączek trzi, poboru gr. dwadzieszcia; Stepana Kaplicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia, poboru gr. dwadzieszcia; Waszilia Kaplicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia, poboru gr. dwadzieszcia; Syllahi—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia, poboru gr. dwadzieszcia; Waszilya Lebedowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia, poboru gr. dwadzieszcia; Noskowo—lipczu rączek trzi, dannego

wyader dwie y rączek pultori, poboru gr. dwadzieszcia; Syenka Niedewkowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzczia, poboru gr. dwadzieszcia; Jaczka Mynczicza—poboru gr. dwadzieszcia, lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi, y rączek pultori; Szumowskye—lipczu rączek trzi, dannego wyader pulczwarta, poboru gr. trzinasczie; Diczkowski—lipczu rączek trzi dannego wyader dwie i rączkę iedną, poboru gr. trzinasczie; Howyenskie—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultora y pulrączki, poboru gr. trzinasczie; Andreiowski—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie, poboru gr. trzinasczie; Pukowski—lipczu rączek dwie, dannego wyadro iedne, poboru gr. trzinasczie; Czorniszowski—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultora, poboru gr. trzinasczie; Andreia Uskowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie, poboru gr. trzinasczie; Jaczka Mikiticza—lipczu rączek trzi, myodu wyader dwie i rączkę iedną, poboru gr. trzinasczie; Żełeskowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie i rączkę iedną, poboru gr. trzinasczie; Iwana Niedewkowicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader pultora, poboru gr. trzinasczie; Thimosza Niedewkowicza — lipczu rączek dwie, dannego wyadro iedno, poboru gr. trzinasczie; Hrinia Żukowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie y rączka yedna, poboru gr. trzinasczie; Holowczinski—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultora, y rączka iedna, poboru gr. yedenasczie; Lewonowski—lipczu rączek trzi, dannego wyader pulpięta, poboru gr. dwadzieszcia y czteri; Laniewskie—miodu lipczowego rączek dwie, dannego wyader dwie, poboru gr. oszmnasczie.

Summa poboru albo czinszu s przerzeczonich dworzisz czini zlotich oszmnasczie y gr. oszmnasczie.

Myodu dannego przichodzi wyader oszmdziesziat y dwie y rączka yedna. Około takowich pomiarow tak sie zachowiwa, yz trzi rączki czinią lipieczną yedną. A zasz rączek czteri czinią wyadro yedno, ktore zawzdi the ludzie, gdi niemiodowno, placzą po gr. dwadzieszcia y czteri, a rączkę po gr. sescz; a tak sza-

czuyąc kazde wyadro po gr. dwadzieszcia y czteri, tho uczini zlotich sesczdziesth i pięcz, y gr. dwadzieszcia y czteri. Czysz oddawszi myod danni, dawayą podannego, als poklonu, z dworziszcz trzidziesci po gr. trzi, a ze dwu po gr. pultora; tho czini zlotich trzi y gr. trzi. Myodu, ktori dayą w miesiāczu lipczu, przichodzi rāczek dziewięczdziesiāth i dwie, kazda valor. gr. sescz; tho uczini zlotich oszmnascie y gr. dwanascie. Po oddanyu lipczowego myodu, dawaią polipczu, als poklonu, po gr. pultrzczia; tho uczini zlotich dwa i gr. dwadzieszcia. S tich ze przerzeczonych dworziszcz dawaią powoznego po gr. czterdziesci, ktore biło urosło na nie za niebosczikow panow s Thenczina s thąd, yz mieli powoz dalieki, a sznadz az do Thenczina y dalyee; ktoremu yz zduzacz nie mogli, prze niedostatek bidla, ustawiono za tho na kazde dworziszcz, abi dawali po gr. czterdziesci; tho czini zlotich czterdziesci y dwa y gr. dwadzieszcia. S tich ze dworziszcz przerzeczonych z oszmnascie dawaią owsza kłod po dwie, sz yedennascie dworziszcz po yednei kłodzie, a ze trzech kłod po pultori myari szwei zwiklej; ktory w tey wlosczy lyudzie in deffectu owsza placzą kazdą kłode po gr. dwanascie, ktorich będzie pięczdziesiāth i pultori kłodi; tho wszithko uczini zlotich dwadzieszcia y gr. oszmnascie. S tich ze dworziszcz trzidziesci y dwu dawayą przedziwa garsci po trzidziesci, valor. gr. trzi; spysznego po gr. yednemu; kur po troye, valor. gr. pultora; po yednemu szerowi y po muszowi masła, valor. oboie gr. dwa; po yednemu powrozowi liczanemu, valor. gr. yeden; po yednei wyewiorcze, valor. pulgr. Tho wszithko uczini zlotich dziewięcz y gr. oszmnascie. Pochlebne tez dawaią, ktore szię tak ma rozumiecz, yz the dworziszcz thedi są wielkie, maiacz rol doszicz y szerokosci plyaczow, na ktorich wedluk rodzaju przibiwa y ubiwa lyudzi. A tak ktorzi przibędzie yz sie od oicza, na swoi chleb odszadz, thedi dawa pochlebneho gr. yeden, a na ynsze dani s przinczipalem onego dworziszcz sklada szię, bywa ych czasem na iednem dworziszczu oszm, sescz . . . a czasem ich tez ubiwa; a wszakze na ten rok dostało sie zlotich dwa y gr. dwadzieszcia y

dwa. Nad liczbę wissei napiszanych dworzisz, yest ynszych syedm, na ktorich lyudzie yedni zubożali, a drudzi spustosżali, s ktorich przedthem przichodzilo myodu dannego wyader oszmnaschie y rączek pulczwarti, a lipczowego myodu rączek trzinaszcie, y k temu ynsze rzeczi, yako ex supra scriptis, dawano. A terasz ye na czynszu urocznem oszadzono, s ktorich placzą them sposzobem: Kuriłowskie, Lythczinskie, Hriniowsko Kowalowe — po złotych pięcz; Miczkowskie, Stepana Uskowicza — po złotych pięcz i gr. pultora; Daskowskie — złotych trzi i gr. dwadzieszczia y pulczwarta; Markowskie — tho na ten rok s skopcizni sziano, ktorego biorącz kope sziodmą, dostalo się kop żyta trzi, s ktorich będzie kor. dwa, kazdi kor. valor. gr. dwadzieszczia; tho czini zloti yeden y gr. dziesięcz.

Summa s pustich dworzisz czini złotych trzidzieszczi y gr. pulsziodma.

Thamze wsziszci danniczi miodowi, gdi do nich urzednik zyezdza dani, tak w miesiączu lipczu, yako y w yeszeni, odbieracz, dawaią wszithkiego poklonu gr. czterdzieszczi i oszm. Thamze wszithka gromada za yaicza wielkonoczne dawayę złotych dwa i gr. dwanaschie. Czysz wsziszci dawaią w rok woszczenego zloti yeden i gr. czteri. Thamze wszithka gromada dawa w rok stacynich ialowicz dwie, valor. złotych czteri, y wieprzow dwa, valoris złotych trzi i gr. sescz; tho uczini złotych syedm y gr. sescz. Thamze kazdi danik dawa chmielu po iednei rączcze, ktorich będzie trzidzieszczi y dwie; kładącz rączek trzi na yedne lipeczną, a lipiecznich dziesięcz czinią maczę yednę Rathen. mieszcżką, a tak thilko iedna będzie macza y rączek trzi; kazda rączka valor. gr. yeden; tho uczini zloti yeden i gr. dwa. Thamze lyudzie dawayą od woza kazdego po gr. yednemu, ktorzi wozi mayą, czego sie na ten rok dostalo zloti yeden i gr. dwadzieszczia. Thamze, ktorzi mayą wolne łowienie rib na yezierech nieplacza za tho nież, thilko powinni rib do zamku dacz połowicze, yesli ktori czo ułowi. Powosz powinni do Lublina.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Wyotel czini zlotich dwiesczie dwadzieszcia y dziewiecz y gr. pulczternasta.

Szodrohosez, wyesz, w ktorei kmieczy iest doszicz osziadlich, s ktorich niektorzi na poczieznich, a niektorzi na czinszowich dworziszczach osziedly. Thamze yest poczieznich dworziszcz oszmnaście, s ktorich dayą myodu, w miesiāczu lipczu, s kazdego dworziszczu rāczek po trzi, ktorich bēdzie piēczdziesiāth y czteri, kazda rāczka valoris gr. sescz; tho wszithko uczini zlotich dziesięcz y gr. dwadzieszcia y czteri. Oddawszi then myod, kazdi dawa polipczu, albo poklonu, po gr. pultrzeczia; tho czini zlotich yeden y gr. piēthnasczie. Pothem w yeszeni z kazdego dworziszczu dawayā myodu wyader po dwie y rāczek po pultori, ktorego bēdzie wyader czterdziesczi y dwie y rāczek trzi, kazde wyadro valor. gr. dwadzieszcia y czteri, a rāczka za gr. sescz; tho wszithko uczini zlotich trzidziesczi i czteri y gr. sescz.

Po oddanyu tego miodu, kazdi dawa podannego, als poklonu, po gr. trzi. Tho uczini zloti yeden y gr. dwadzieszcia y czteri. A imiona tich dworziszcz są: Blizniowskie, Chodorowskie, Swythkowskie, Mankowskye, Howieniowskie, Mikiczinskie, Klodkowskie, Hawriłowskie, Seliwoniowskie, Laskowskie, Żachowskie, Kowāłowskie, Churowskie, Tolwiczkie, Suthkowskie, Charowskie, Lukaszowskie, Andreia. S tich ze dworziszcz poczieznich s syedminasczia dawaiā poboru, als czinszu dorocznego, po gr. dwadzieszcia,—a z oszmnaściego gr. trzinasczie. Nad tho ze wszithkich dawayā owszā po dwie klodzie, kazda valor. gr. dwanasczie; spisnego po gr. yednemu; kur po troye, valoris gr. pultora; za szer y maslo po gr. dwa; po yednei wyewiorcze, valoris pulgr.; lnu po trzidziesczi garsczi, valor. gr. trzi; po yednemu pówrozowi liczanemu, valor, gr. ieden; powoznego po gr. czterdziesczi; tho wszithko czini zlotich piēczdziesiāth y piēcz y gr. siedmnasczie. Pochlebne tez dawaiā lyudzie czy, ktorzi szie na swoi chleb oddzielily, ktorich czaszem ubiwa, czaszem przybiwa, kazdi po gr. yednemu, od ktorich szie na rok nynieiszi

dostalo zlotich dwa y gr. sescz. Thamze yest yedno dworzisze puste Karpiewskie, s ktorego czinszu urocznego placzą gr. yedenascie, owsza pulklodi, valor. gr. sescz; powoznego gr. dziesiecz, spisznego gr. yeden; tho wszithko uczini gr. dwadzieszcia i oszm. Thamze yest dworzisz małych czteri, do ktorich iest po stucze rol, a placza sz nich them sposobem: Panczowo: powoznego gr. dziesiecz, myodu wiadro yedno, valor. ut supra immediate, z uyemku gr. sescz. Lewoniowskie: myodu wyadro yedno, z uyemku gr. sescz. Czarnoczkie: zloti ieden y gr. oszmnascie; Klimowskie: zloti yeden i gr. sescz. Tho wszithko uczini y z miodem, ktorego yest wyader dwie, zlotich piecz y gr. czteri. Thamze ze dwu uyemkow, als sthuk rol, dayą czinszu po gr. dwanascie; tho czini gr. dwadzieszcia y czteri. Thamze tego roku dwie dworzisz spustoszali, s ktorich takowasz danyna wszithka szla, yako z oszmnastego dworziszcza; ktore dworziszcza obie poczeło na folwark sprawowacz zamkowi, yakosz bi dobrze z niem, bo tham pastwiska dobre dla bidla y szianozeczci doszcz. A wszakoz yeslize przydą in pristinum statum, thedi tenze pozitok z nich bicz moze, yako przedthem byl. Thamze wszithka gromada, po oddanyu dani, tak lipczowei, yako y yesiennei, dawa poklonu w rok gr. dwadzieszcia y czteri. Thamze wsziszczi skladaya woszczennego gr. dwadzieszcia. Czysz wssziszczci skladay w rok yalowicz stacynich dwie, valor. zlotich czteri, y wieprza, valor. zloti yeden i gr. oszmnascie; tho uczini zlotich piecz i gr. oszmnascie. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktore dawaly przedthem wmyasto poczti, dawaią zloti yeden y gr. sescz. Thamze ktorzi mayą wolne łowienie ryb na yezierzech, dawayą za tho w rok zlotich czteri. Thamze lyudzie od woza dawayą po gr. yednemu, czegosie na rok nynieiszi dostało zloti yeden y gr. dwadzieszcia. Karczma arendą do roku czini zlotich czteri. Zagrodnikow yest trzei, ktorzi dayą w rok po gr. dwa: Pasko, Maczko, Thisko; czini gr. sescz.

Summa wszithkiego pozitku ze wszi Sczodrohocz czini zlotich sto trzidzieszczi y yeden y gr. dwa.

Powiecie, wyesz. W nyei dworzisz osziadlich yest dwadzie-
szia, s ktorich poboru, als czinszu dorocznego, dawaią po gr.
dwadzieścia, spisnego po gr. yednemu; kur po troye, valor. gr.
pultora; za ser y maslo po gr. dwa; po yednemu powrozowi licza-
nemu, valor. gr. yeden, po yednei wyewiorcze, valor. pulgr.; prze-
dziwa garszi po trzidzieszi, valor. gr. trzi; powoznego po gr.
czterdzieszi; myod y owiesz rozno dayą, yako sie przy ktorem
napiszało. A ymiona dworzisz the są: Dmitra y Andreya—lipczu
trzi rączki, dannego trzi wiadra, owsza kłod dwie; Hrinia Chodo-
rowicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie, owsza kłod
dwie; Kondrata Dragi—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi,
owsza kłod dwie; Ihnata Małowicza—lipczu rączek trzi, dannego
wyader dwie, owsza klode iednę; Iwana Pichnowicza—owsza kłod
dwie, lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzeczia; Nielepa Skro-
bowicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader czteri, owsza kłod
dwie; Palydla Czornisza—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie,
owsza kłodę yednę; Lecza Czerczicza—lipczu rączek dwie, dannego
wyader dwie, owsza kłodę yednę; Żuritha Kacza—lipczu rączek
dwie, dannego wyader dwie, owsza kłod dwie; Szyeczka Kothowi-
cza—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie, owsza kłod dwie;
Szyenka Chodorowicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwie,
owsza kłodę yednę; Iwana Maszyuka—lipczu rączek trzi, dannego
wyader dwie, owsza kłodę yednę; Czistika Kokoriki—lipczu rączek
dwie, myodu dannego wyader dwie, owsza kłodę yednę; Ihnata
Maziuthki—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie i raczek trzi,
owsza kłod dwie; Kuzmi Hulicza—lipczu raczek dwie, dannego
wyader dwie, owsza kłodę yednę; Waszila Lisczicza—lipczu raczek
trzi, dannego wyader trzi, owsza kłod dwie; Szcothkowo—lipczu
rączek dwie, dannego wyader dwie, owsza kłodę iednę; Abrahama
Mynki—lipczu rączek trzi, dannego wyader czteri, owsza kłod dwie;
Onuska Baxicza—lipczu rączek trzi, dannego wyader czteri, owsza
kłod dwie; Maximowo—lipczu rączek dwie, dannego wyader dwe,
owsza kłod dwie.

Summa poboru, albo czinszu, y ze wszithkiemi ynszemi danymi czini zlotich czterdziesci y sescz.

Myodu, ktori dawają w miesiączu lipczu, przichodzi roku kazdego raczek pięczdziesiąt i yedna. kazda valoris gr. sescz; tho uczini zlotich dziesiecz y gr. sescz. Po oddanyu tego myodu, dawaią z kazdego dworzisza polipczu, albo poklonu, po gr. pultrzezia; tho uczini zloti yeden i gr. dwadziescia. Myodu danego, albo yesiennego, wiedluk zwiczayu rozneho dawania, skladayą wyader pięczdziesiąt y iedna rączka, szacuiąc kazde wyadro za gr. dwadziescia i czteri, a rączkę (ktorich czteri czinią wyadro yedno) za gr. sescz; tho czini zlotich czterdziesci y gr. sescz. Podannego, als poklonu, po dani yesienney, dawaią s kazdego dworzisza po gr. trzi; tho uczini zlotich dwa. Owsza, ktori rozno dawą, przichodzi s tich dworzisz klod trzidziesci i dwie, kazda valor. gr. dwanascie; tho uczini zlotich dwanascie y gr. dwadziescia y czteri. Thamze trzei czlowieka, wzgladem dzierzenia stuk rol niektorich, placzą czinszu dorocznego po gr. dwanascie, a ieden z nich dawa spisznego gr. yeden; tho czini zloti ieden i gr. sescz. Pochlebnego od tich, ktorzi sie na szwe gospodarstwo od oyczow odlączili, ktorich na ten czas yest stho y trzidziesci, kazdi z nich dawa w rok po gr. yednemu; tho uczini zlotich czteri y gr. dziesiecz. Thamze wszithka gromada, po dani lipczowej i yesienney, dawaią poklonu ogulem gr. dwadziescia y czteri. Za yaicza wyeikonoczne, ktore wmyasto poczti przedthem dawali, skladayą roku kazdego zloti yeden i gr. dziesięcz. Thamze wsziszi spolecznie kazdego roku dawayą wosczennego gr. dwadziescia. Thamze wszithka gromada skladayą na kazdi rok wozowego gr. oszmdziesiąt i czteri. Czysz z nyeiakiego ostrowa, rzeczonego Gniezdicza, dawayą w rok czinszu zlotich dwa. Thamze wszithka gromada dawa w rok stacynich yałowicz dwie, valor. zlotich czteri, y wieprza iednego, valor. zloti yeden i gr. oszmnascie; tho wszithko uczini zlotich pyęcz y gr. oszmnascie. Czysz z kazdego dworzisza dawaią chmie-

lyu po yednei rączke, ktorich będzie dwadzieszcia, a uczinią macz dwie, kazda macza valor. gr. trzidziesci; tho uczini zlotich dwa. Thamze s kazdego dworziscza dawayą szuczi na nyewod po czteri szazenie. Kmiecie powinni do Lublina powosz, albo odkupuyą the droge.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Powyeczia czini zlotich stho trzidziesci i trzi y gr. oszmnascie.

Radostow, wyesz. W nyei kmieczy osziadlich iest doszicz, ktorzi thilko s siedmnascie dworzisz poboru, albo czinszu, rozno placzą them sposzobem: s trzinascia dworzisz placzą po gr. dwadzieszcia, a ze czterech po gr. czternascie. S tich ze syedmnascie dworzisz dawayę powoznego po gr. czterdziesci, spisznego po gr. yednemu, przedziwa garsci po trzidziesci, valor. gr. trzi; po yednemu powrozowi lyczanemu, valor. gr. yeden; kur po troye, valor. gr. pultora; za ser y maslo po gr. dwa; po yednei wyewiorcze, valor. pulgr. A dan myodowa, yako sye przy kazdem napiszało, dawayą: Howienia Kuzmi—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie i rączek trzi; Samszona Petra—dannego wyader dwie i rączek trzi, lipczu rączek trzi; Lukyanowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi y pulrączki; Kossilowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi; Kozłowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi; Wolkowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi y pulrączki; Tynczowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi; Żukowo—lipczu rączek trzi, myodu wyader trzi; Radkowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader trzi; Romanowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie i rączek trzi; Wochnowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzczia; Drobissowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader pultrzczia; Mynka s Chodorem—lipczu rączek pultori, myodu dannego wyader dwie—s tich kazdi dawa poboru gr. dwadzieszcia. Jarmoni Paska—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie; Czorniszowo—lipczu non dat., dannego wyader pultora; Iwana Miczowicza—lipczu rączek dwie, dannego wyader pultora; Jaczowo—lipczu rączek trzi, dannego wyader dwie y rączek trzi, poboru dayą po gr. czternascie.

Summa poboru, albo czynszu dorocznego, y za wszitkie ynsze danyu czini zlotich trzidziesci i oszm y gr. dziewięcz.

Thamze, wedluk starego zwiczayu, yako na ktore dworzisce przislusza, skladaya lipczowego myodu rączek czterdziesci y pulszosti, kazda valor. gr. sescz; tho uczini zlotich dziewięcz y gr. trzi.

Czysz polipczu, als poklonu, po dany lipczowey dawayą zloti yeden y gr. puldwanasta. Myodu dannego s przerezconich dworzisz przichodzi wyader czterdziesci y czteri y rączka yedna; kazde wyadro, valor. gr. dwadziescia y czteri; tho uczini zlotich trzidziesci y pięcz y gr. dwanascie. Czysz po oddanyu dany miodowej yesziennei, skladaią s kazdego dworzisca po gr. trzi; tho uczini zlotich yeden y gr. dwadziescia y ieden. Thamze s sescznascie dworzisz dawayą owsza kłod po dwie, ktorego będzie kłod trzidziesci i dwie, kazda valor. gr. dwanascie; tho uczini zlotich dwanascie y gr. dwadziescia y czteri. Pustich dworzisz tamze, iest dwie: sz yednego przichodzilo myodu dany yeszienney wyader dwie, y ynszi rzeczi ut ex supra scriptis; alie ye teras na czynszu urocznem dzierzą, placzą z niego zlotich czteri; a drugie yest dworzisce puste, ktore szamisz lyudzie thei wszi dzierzą, placzą z niego zlotich trzi y gr. szescz; tho uczini wszythko zlotich szyedm y gr. sescz. Pochlebno tez dawayą ktorzi sie na swe gospodarstwo oddzielyaią, po gr. yednemu; a takowich na ten czas yest stho y sescz, od ktorich ucziniło zlotich trzi i gr. sescznascie. Thamze wszisczi daniczci, po dany lipczowey y yeszienney, dawayą poklonu zloti yeden y gr. sescz. Czysz za yaicza wielkonoczne, ktore przedthem myasto poczti dawali, dawayą zloti ieden y gr. sescz Czysz w rok skladayą woszczennego gr. siedmnascie. Czysz wozowego skladaią w rok zlotich dwa. Karczme nowo zbudowano, ktora czini arendą do roku zloti yeden. Thamze wszithka gromada dawa w rok stacynich yałowicz dwie, valor. zlotich czteri, y wieprza yednego, valor. zloti ieden y gr. oszmnascie; tho wszithko czini zlotich pięcz y gr. oszmnascie. Powinni powosz do Lublina.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Radostowa czini zlotich stho y dwadzieszcia y gr. dwadzieszcia y dziewięcz y den. dziewięcz.

Przypadle pozithki w starostwie Rathen. the szq:

W tem starostwye yz lyudzie wynni chodziez na ostup, jako szye przy wsziach naznaczyło; yesli sie traffi, yz ktori nye idzie na ten ostup, thedi dawa gr. piętnascie, yakosz y woly dacz, bo tham czasem myeskawaią na puszczi po kylka nyedziel, opuściwszy gospodarstwo.

Z włosci Wyotelskeyei, lyudzie powynni yechacz do Lublina, s czem kolwiek roskazą; a gdi chcą the droge odkupicz, dawayą s tego dworziszca, na ktore kolyey przydzie, pewni poczeth pye-niędzi, jako moze uproszicz u namiesthnikow pana staroszcinih.

Pomoczne, tho yest *prziszqd*, gdi za ktorimy na wyeszach decret wynidzie, thedi wynien dacz gr. dwa, s ktorich yeden szedziem, a drugi na zamek przychodzi.

Paszne w lyesziech, gdi postronni lyudzie naymuyą z bidlem varii generis, takze y na ynszych pastwiskach, placzą, jako kto moze nayącz.

Bledne bidlo omnis generis, czo bicz nye moze, abi sie kiedi trafficz nye myało.

Zwyerz, ktori w puszczach lowyą, ktorego tam yest doszicz, bo tho starostwo ma lyaszow, borow, y puszczi doszicz, w ktorich zwyerz yest rozmaithi.

Kunicze—gdi dziewczka do ynszego paustwa ydzie zamąsz; then, czo yą poymuye, dawa gr. dwanascie. A gdi wdowa ydzie zamąsz, dawayą respectu tego, czo s soba byerze, gr. trzidziesczi.

Wyni, ktore thes sz nyeposlusnych y s zuffalich byerzą, s prawa skazane; a wsakos wyaczey sie obchodzą od jego moszczi pana wojewodi laskowosczia y sprawedliwem karany, nysli wynamy karzą.

Wychodne, tho yest gdi ktori czlowiek z Lithwi przisedzi osziedzie w ktorei kolwiek wszi, na dworzisku, albo na zagrodzie, a yesli szie mu nye spodoba, przemieskawszi kylka lyath, a wymidz chce, thedi go wolno puszcza, alye dawa wychodnego marc. dwie, drudzi mneyi, wedlie moznosci y uproszenia. I ynszych pozithkow iest niemallo thak sz lyassow, yako y s czego ynego, ktore tham swiczayem oney krayni byerza; ktore pozithky przypadle (okrom zwyerze, bo thego trudno saczowacz), thak yako sye po czesci s starich inwentarzow pokazuye, moze myerneye klaszcz na zlotich czterdziesci. Bierano tez w tem starostwie przedthem yusze wyni, yako:

Zmyerczizna, tho yest gdi szye lyudzie bez prawa przyacielskie zgodzili myedzi szobą o yakie krziwdi, thedi dawali po gr. piethnascie cit. vel ultra na zamek wyni.

Rozwodi, tho yest gdi sie ktoremu mezowi zona nyepodobała, albo mąż zenie, thedi then, ktori przisedl do urzędu zamkowego proszicz o rozwod, dawal marc. czteri, a drugi sedm posse.

Poczerevczizna, als gdi ktori czlowiek tam, yako na pograniczu Lytewskym, tak wyarę z wdową albo z dziewczką chczal myeskacz, thedi oba szli na zamek y dawaly pewna summę pyeniędzi, ze ym tego dopuszczono; y ynszych wymislow nyepoboznich bylo doszicz. Alie yz takowe rzeczi są przeciwnie panu Bogu y prawom pospolithem, y ku skazenyu obiczayow dobrich, przetoz jego m. pan Stanislaw Miskowski, woyewoda Krakowski a starosta myescza tego, strodze zakazal urzednikom szwem, abi takich rzeczi nye braly, y owszem aby karali swowolne wyeza y gardlem, yakosz tak czinia. Jakosz tho rzecz sluszna uczinicz raczil, gdyz yest strozem zakonu Bozego.

Barczy zamkowych iest nyemalo w borzech; na rok nyniejszy z Dubieczenskich barczy nabrano myodu lipiecznich sescz. Szaczuyacz kazdą lypieczną za gr. oszmnascie, tho uczini zlotich trzi y gr. oszmnascie. W ynszych puszczach yest tez barczy zamkowych doszicz.

Alye yz przed them czasem, nyz panowie rewisorowie do Rathna przyachali, nye spodziewayacz szie podstarosci, abi myeli tak richlo przyachacz, odyachal byl z registrem do Krakowa, do pana swego, y ynsze urzedniki s szobą wziąwszy y slugi. A tak nye byl nykth, kto bi pewną sprawę dal, wyelie s tich barczy nabrano miodu. A wszakosz nyektorzi lyudzie powyadaly, yz bywa myodu po czesczi s tich tho barczy zamkowych.

Summa s tich barczy, ktore do wiadomosci przisly, czyny zlo-thich trzi, groszi oszmnascie.

Jeziora thego starostwa. W Szamarowiczach the ssą jeziora: Lukoye, na nyem toni niewodowich dziesięcz; Bronno, na nyem toni niewodowich dwie; Therebowiscza polowicza, na nyem tonia yedna; Czyste y z gałęziami zaplugawione, przeto niemasz toni zadnei.

W Gluchach ssą jeziora dwie: na yednem, wyelkym niewodem, toni dwie; na drugim toni trzi; a zową ye Czersko y Lukoye.

W Zamschanach jezioro rzeczone Lubań, na nyem tonie nye-wodowich syedm.

W Kremnie jeziora polowicza, na niem toni trzi.

Na Żuthowem tonia yedna.

W Zastawyu ssą the jeziora: Mschani, na niem toni niewo-dowich sescz; Radocziąsz, na niem toni oszm; Thissobol, na niem toni sescz.

W Wyelunczach jezioro Berezno, na niem toni dwie.

W Synowye są dwie jeziora, napoli s xiędziem Romanem, na ktorich pro interesse cap—tus Rathen. toni sescz.

W Dubecznie the ssą jeziora: Dubieczno, na niem toni nye-wodowich dwie; Lukoye, na nyem toni czteri; Mschan, na nyem tonya yedna.

W Zalyeszyu jezioro yedno, rzeczone Tureczno, na nyem to-nya yedna.

W Thurzi the są jeziora: Wyelechow, na nyem tonya jedna; Dulhoye, na nyem tonya jedna; Thur, na nyem toni dwadziescia zrabyaią; a ostathka dla zarosznienia nie moga zrobicz.

W Kortiliesziech jezioro, na nyem toni czteri; a zową ye Lukowisz.

W Wyothlach są trzi jeziora: Byele, na nyem tony czterdziesci; Ploticze, na nyem toni dwie; Thuczno, na nyem toni dwie.

W Szodrochosci the są jeziora: Orzechowo, na nyem toni nyewodowich dwadziescia i oszm; Orzechowicz, na nyem toni dwanaszie; Szwyęthe, na nyem toni czteri; Blyzne na nyem tonya jedna; Sztribosch, na nyem tonya jedna.

Summa wszithkich jezior, wielkich y małych, iest trzidziesci.

The wszithkie jeziora, gdi zyma będzie dobra a połowna, ucziniają pozitek wielki. A wszakos, wedluk zeznania niektorich urzednikow starich y lyudzi, wyari godnich, ktorzi tho zeznawali, yz za nieboszcika pana Swiecziczkiego naymowano na nych łowią za zlotich trzista, okrom pokłonow, pieprzow y rib, ktorze tez arendarze dawali. A wssakoz y na ten czas mogą bicz myernie saczowane na zlotich trzista.

Mliny. W Kremnie na czesci Rathen. yest mlyn, thilko z wiosni mielye; a gdi rok szuchi, malo pozithku czini. A wszakze lyudzie s teyze wszi naymuya go po zlotich sescz.

W Thurze, albo w Zalieszyu, mlyn czini arendą do roku zlotich dwanaszie.

W Kortiliesziech mlyn czini arendę na rok zlotich dziesięcz.

W Radostowie mlyn, ktori lyudzie s tey ze wszi naymuyą na rok po zlotich dziesięcz.

W Wyothlach mlyn na rzecze Przypiecz, w niem kol mącznich dwie, y drugi mlin na Niedwiednem napoři s panem Faliszewskym. Arendą oba do roku cziniają zlotich pieczdziesyąth.

W Powyeczyu mlyn, ktory poddani s tey ze wszi na kazdi rok naymuyą po zlotich dziesięcz.

Mlyni pod myastem Rathnem trzi, rzeczone Joskow, Woiczieczow y Andrzeiow; thich nie arendowano, thilko z nich wymiar byora; a tak yako szię pokazało z rejestru mlynskiego anni 1563, wymierzono s tich trzech mlynow zyta myari myesczkiei Rathen. macz stho dwadzieszcia y puldziewieti; szaczuyąc kazdą macze, wedluk targu pospolitego, po gr. dwadzieszcia, tho uczini zlotich oszmdziesziąth i pięcz y gr. dwadzieszcia. Psenicze macz oszm y myarek mlynskich (ktorich dziesięcz czinią kor. yeden) dwye; szaczuyąc macze za gr. trzidzieszczi a myarkę za gr. trzi, tho czini zlotich oszm y gr. sescz. Szłodu macz dwadzieszcia i dziewiecz, kazda valor. gr. pięthnasczie; tho uczini zlotich czternasczie y gr. pięthnasczie. Tatarki macz oszm, kazda valor. gr. trzinasczie; tho uczini zlotich trzi y gr. czternasczie.

Summa s tich trzech mlynow uczini zlotich stho i yedennasczie i gr. dwadzieszcia y pięcz.

Mlyn w Dathynyu dobri, yako szię okazało z rejestrow anni supra scripti, ze w nyem wymierzono zyta macz stho dwadzieszcia i sescz, kazda valor. gr. dwadzieszcia; tho czini zlotich oszmdziesziąth i czteri. Psenicze macz sescznasczie y myarek mlynskich sescz, kazda macza valor. gr. trzidzieszczi; tho czini zlotich sescznasczie y gr. oszmnasczie. Szłodu macz oszm, kazda valor. gr. pięthnasczie; tho czini zlotich czteri. Tatarki macz dwadzieszcia y sescz, kazda valor. gr. trinasczie; tho uczini zloti yeden y gr. czternasczie y d. dziewięcz.

Summa tego mlynu uczini zlotich stho y sescznasczie y gr. pultrzczia.

Mlyn Sczodrohoski, w nyem wymierzono zitha macz dwadzieszcia y trzi, kazda valor. gr. dwadzieszcia; tho czini zlotich pięthnasczie i gr. dziesięcz. Psenicze macz dwie, valor. zlotich dwa. Tatarki macz pultori y czwierz macze, valor. gr. dwadzieszcia y

dwa, y d. trzinasczie; tho wszithko uczini zlotich oszmnasczie y gr. dwa, y d. trzinasczie.

Nyewyerski mlyn, s ktorego było wymiaru zyta macz czteri y myarek dwie, valor. wszitko zlotich dwa y gr. dwadzieszcza y czteri, alie szię byl zerwał; tho uczini zlotich dwa y gr. dwadzieszcza y czteri.

Summa wsithkich pozithkow s tich wsithkich mlinow czyny zlotich trzistha czterdzieszczi y sescz, y grosi dwadzieszcza y cztheri, i d. czteri.

Sziewba. S tich wsi niektorich wynni lyudzie, wedlie dawnego zwiczaju, dawacz w ieszeni zita po pewnei myarcze na posziew, them obiczajem: W Zerziczach składayą zyta lipiecznich dwana-szczie; tho uczini maczę yedną y lipiecznich dwie. W Zamschanach wszisczi składayą zyta lipiecznich dwadzieszcza y dwie, ktori czinią macz mieszkich Rathen. dwie y lipiecznich dwye. W Wylunczi składayą zyta myari mieszkiei Rathen. macz oszm. W Zalieszyu dworzisz oszmnasczie składaiają wszisczi zita lipiecznich trzidzieszczi y sescz, ktore czinią macz mieszkich Rathen. trzi y lipiecznich sescz; a dziewiethnaste puste, nye dawa. W Turze dworzisz trzidzieszczi dawaią zyta lipiecznich po dwye, ktorich będzie sesczdziesziąth, the uczinią macz Rathen. mieszkich sescz. W Kortilieszich składayą zyta lipiecznich trzidzieszczi y sescz, ktore czinią macz Rathen. mieszkich pulczwarti y lipieczną yedną. W Wyothłach wszisczi poddani społecznie dawaią zyta myarek trzidzieszczi y trzi, ktore czinią macz Rathen. yedennasczie. W Radostowye składayą zyta myarek syedmnasczie, ktore czinią macz Rathen. pyęcz y myarek dwye. W Powieczyu yest dworzisz dwadzieszcza, s kazdego dawayą zyta po yednei myarcze, ktorich będzie dwadzieszcza; uczini macz Rathen. sescz y myarek dwie.

Thego wszithkiego zyta, wichodzi na myarę Rathen. macz czterdzieszczi y oszm, valoris kazda za grosi dwadzieszcza; tho uczini zlotich trzidzieszczi y dwa.

Towari liesne. Wawrzyniecz z Wyeluncza, budnik y mistrz towarow lyesznich, dal sprawę około towarow lyesznich, czo tez y panowye rewisorowie ogladaly po czesci, yz w lyesziech grunthu Wyeluniczkiego, ku themu starosthwu naliezączego, wyrobyly wanczoszu dwa zachcziki, als dwanaszcie thisiączy, bo zachczik yeden ma w szobie czwierci sescz tisziączy.

Thamze y popiol robi, ktorego yusz na ten rok poczital bycz gotowego łastow trzidziesci. Na the robote pan starosta Rathen. dawa przerweczonemu mistrzow y sz nich pieniędzy od sta dyłow wanczoszu zlotich czteri, a od łastu popiołu wyrobienya takze zlotich czteri; y k temu themu to budnikowi przidawa, na kazdi rok, zyta macz dziesięcz na myarę mieszczką Rathen, a na then datek, then budnik chowa szobie czeliadz ku przerweczonei roboczcie; zadnei mu pomoczi nye powynni dawacz s zamku, thilko zgotowane thowari odwiescz lyudzi krolewskiemy do rzeki Muchawcza, y tho nye dalyei, yedno przesz myl czteri.

Thenze budnik dał sprawę, y ze z lyaszow krolewskich tego starostwa, tho yest Radostowskiego y Wyeluniczkiego, wypalył popiołów anno 1562 lastow pięczdziesiąth, a zasz anno 1563 popiołu łastow stho, a tho wszithko za dziesięzgo pana starosti; ktori popyol w Gdansku roku przislego przedawano lasth yeden po zlotich trzidziesci y czteri. A czo szie doticze wanczoszu, thedi go nie przedawano za pana starosti nynieizszego. Za nyebosczika pana Swiecziczkiego, nyegdi starosti Rathen., wyrobyono popiołu łastow pięczszeth, a wanczoszu nycz nye robiono.

Szą yesze w tem starostwie lyaszi godne na popiol, na wanczosz, na klepki, na waszilki, na fifie, a zwlaszcza lyasz Marczinow, ktorego wzdłusz na milyę, a wszierz mnyey; u Thruthnyei lyasz wyelki, przy wszi Schinowie lyezączy, u Korowicz lyasz wyelki, u Swyętego lyasz wielki za Thurem, u Wyotel lyasz wyelki; w tich lyesiech yesze nye robiono zadnich thowarow, a yest drzewa doszicz godnego.

Folwarki, k temu starostwu naliezqce.

Podmieszki. W nyem wweziono do gumna: zyta ozymego kop trzista syedmdziesiath i trzi, jarego—pięcz, psenicze—dwadziescia i pultrzeci, jacznienia—dwadziescia y pięcz, owsza—trzista y siedmdziesiath, grochu—trzidziesci i yedna, tatarcki—pyeczdziesiath y trzi.

Obora: Krow doynich trzidziesci, czeliath dwadziescia i sescz, bydla pospolit. dziesięcz, gęsi sesczdziesiath.

Czelyadz: dwornik—marc. 4, dworka—marc. 2, dziewiek 3—zl. 6, pastuch1—marc. 2.

W Dubiecznie. Wweziono do gumna: zyta ozimego kop czterista i czteri, zyta jarego—pultrzeci, owsza—trzidziesci y yedna, tatarcki—sto siedmdziesiath y trzi, prosza—dwadziescia; grochu nyewiazanego stogow dwa.

Czelyadz: dwornik—marc. 4, dworka—marc. 3, dziewok 3—zl. 6, pastuchow 2—marc. 4.

Obora. Krow doynich dwadziescia y yedna, krow jałowich oszmnascie, jałowicz młodsich trzinascie, nyenkw syedm, biewak yeden, ozymkw dwadziescia, czeliath sescznascie, owiecz oszm, baran yeden, koz doynich trzinascie, kozlow starich dwadziescia, kozliath dwanascie, gęsze dwadziescia y oszm, kur pospolit. oszmdziesiath. Saczunek pozithku od bidla przerzeczonego, kładacz poziethk odedwu krow ialowich yako od yedney czelyethney, od sesczi owiecz yako od yedney krowi, od czterech koz—thakze; będzie thim sposobem krow do pozithku sesczdziesiath y piecz i saczucz od kazdei krowi nathaniei na gr. cztherdziesci y osm, to wsithko, prziloziwshi y welne, ucziny zlotich sto y pięcz y gr. dwa; a wyrachowawszi na czelyadz zlotich 40, gr. 24, zostanie zlotich 64, gr. 8.

Sianozecz. Przi Dubiecznie uroczisce, rzezone Luczno, na nyem bywa stogow trzidziesci i trzi. W szamem Dubiecznie bywa stogow wielkich pyęcz. U Czawli bywa stogow dziewięcz. Okolo Turskyego yeziora stogow pięthnascie. U Izdobek yest dwor dlya

łowu, y naszioką tam sziana na lugach stogow pięcdziesiąth. Woloszozari za Rathnem bywayą syanozęczi; okolo yeziora, rzeczonogo Orzechowa, bywaią syanozęczi; okolo dworcza bywayą syanozęczi. Na tich syanozęcziach sziana bywa, stogow stho, citra vel ultra, ktore yako sprawe dano, zebi thilko myano przedawacz po gr. dwadzieszcia. Szaczuyąc stogow pięcz wylkich przy Dubiecznie po zlotich pięcz, a małe, ktorich yest dwieszczie y syedm, po gr. dwadzieszcia (to ye tak pospoliczcie przedawayą), tho bi ucziniło zlotich stho szesczdziesiąth i trzi. A wszakoz, zostawuyąc na wichowane konyom y bidlu stogow 150 y sterth 2, przydzie za ostatek zlotich pięcdziesiąth y trzi, oprócz ynszych szianozęczi, ktore są tak nad rzeką rzeczoną Przipiecz, yako y nad ynszemy, y okolo yezior ynszych, ktori się nye myanowali wissey, na ktorich tez bywa sziana po czesczi.

Szacunk zboza wedlie plionu y targu pospolitego. Żyta w przereczonych folwarczech in summa yest kop syedmseth oszmdziesiąth y pulpięti. A tak wedluk probowanego plionu, y wedluk karbow urzedniczych—gdi omloczi kop dwie, będzie z nich macz, myari mieszkyci Rathen., pultori, ktorich s przereczonych kop zyta będzie macz pięczseth oszmdziesiąth y puldziewięthi; szaczuyąc kazdą macz, ktora yest podobna Chelmskiemu korczowi, po gr. dwadzieszcia, tho uczini zlotich trzistha dziewięcdziesiąth y dwa i gr. dziesięcz. Psenicze w przereczonych folwarczech in summa yest kop dwadzieszcia y pultrzeci. Plyon yei takze uczini yako y zyto. A tak s tei psenicze będzie macz syedmnasczi; szaczuyąc kazdą macz po gr. dwadzieszcia y oszm, tho uczini zlotich pyęthnasczie y gr. dwadzieszcia y sescz. Jeczmienia w przereczonych folwarczech in summa yest kop dwadzieszcia i pięcz; kładąc na yedną macz kopę yedną, będzie s przereczonych kop takze wielie macz; szaczuyąc kazdą macz po gr. dwanasczie, tho uczini zlotich dziesięcz. Owsza w przereczonych folwarczech in summa yest kop czterista y yedna; s kazdei kopi będzie macza yedna; a tak s

przerzeczonych kop będzie macz także wyelie. Saczuyąc każdą maczę po gr. dziewięcz, tho uczini zlotich stho y dwadziescia y gr. dziewięcz. Tatarki w przerzeczonych folwarczech in summa yest kop dwiescie dwadziescia y sescz; wedluk probowania plionu, kładąc kop dwie na pulтори macze, a tak s przerzeczonych kop będzie macz stho sesczdziessiat y puldziesiethe. Szaczuyąc każdą maczę po gr. dwanascie, tho uczini zlotich sesczdziessiat y syedm, y gr. dwadziescia y czteri. Grochu w yednem folwarku yest kop trzydziessci y yedna, a w drugim stogow dwa nyewiązanego, s ktorego grochu wszithkiego na podobienstwo będzie macz sesczdziesiat y trzy. Szaczuyąc każdą maczę po gr. dwadziescia y oszm, tho uczini zlotich pięczdziesiat i oszm, i gr. dwadziescia y czteri. Prosza w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop dwadziescia, s ktorego będzie macz dziesyecz; szaczuyąc każdą po gr. dwadziescia, tho uczini zlotich sescz y gr. dwadziescia.

Summa za wsithko zboze sz gumien przerzeczonych cziny zlotich sesczseth siedmdziessiat y yeden, gr. dwadziescia y trzy.

A wyrachowawszi piatą czescz na naszienie, zostanie zlotich pięczszet trzidziessci y syedm, y gr. dwanascie, y d. dziewięcz.

Summa summar. wszithkich pozithkow starostwa Rathenskiego czini zlotich trzy thisiące dwiescie y czteri y gr. dwadziescia y trzy, den. trzinascie, okrom liesnich towarow i budowania komiag, oprócz przypadlich pozithkow, y oprócz barezi panskich y lyaszow spustoszalich, ktore barthniczi zamkowi podbierają, y oprócz zwierza, ktorego tam yest doszcz.

Амов. мемр., кн. непенуецѹ В., № 12, л. 121—166.

XVI.

Люстрація Любомльського староства, 1564 г.

Capitaneatus Lubomliensis.

Luboml, miasto, w ktorem z domow, w miesczkym prawie lyezających, zaden czinzs nye idzie do zamku, bo y pleban byerze thilko z ról myesczkich.

Lanow starich na myesczkym grunczie yest trzinasczie y pul-pręta y obschar yeden; s kazdego łanu dayą czinzsu dorocznego po gr. dwadzieszcia y czteri: Ioannesz, Lucaszowski, Lawrisz Martinkowicz, Jaczko Awrasowicz, Ilyei—kazdi s czalego łanu; Chwedor Koszik—s pultrzeciū łanu; Kotowicz s Zapolya, Iwasko Hriczowicz, Pasko Horodko, Symon Torgowa—kazdi po pulłanu; idem z obsczaru gr. trzidzieszczi; Iwancza Skibicz s pulłanu, idem s pultrzeciū prętow gr. pięcz; Kulisz s pulłanu, idem s pultrzeciū prętow gr. pięcz; Palczikowicz s pulłanu, Panas Popowicz, Jolchym, Schak Thimoszowicz—kazdi s pultrzeciū pretow po gr. pięcz; Jurko Pluticz, Petrasz, Hacz, Schak—kazdi ze dwu prętow po gr. czteri; Szawka Skybicz ze czterech prętow gr. oszm.

Summa czinzsu z łanow uczini zlotich yedennasczie y gr. trzinasczie.

Nadtho łanow starego wymiaru na miesczkym grunczie yest szyedm, s ktorich zaden czinzs nie ydzie; tho yest dwa sz nich na plebanyą Lubomlską, a drugie dwa na woytowstwo są fundowane. Za się łanow trzi nyeiaki slyachethni Fłorian Łopateczki dzierzi, s ktorich zadnego czinzsu nie daye, vigore libertationis a S. R. M. sibi concessa. The lani trzi ma Lopateczki: Pozarkowski lan, Skoralinski lan, Maczkowski, Byałediwosczowski—pullanki.

Tamze na miesczkym grunczie *nowo wikopanich pullankow* yest dwadzieszcia y oszm y obscharow dwa, s ktorich na folwark Lubo-

melski obroczoneo pullankow pięcz y obschar yeden; a z ostatka, tho yest z łanow puldwanastu, czins do zamku ydzie; s kazdego łanu placzą czinszu dorocznego po gr. dziesięcz: Iwancza Skybicz, Chwedecz Borodicz, Kozłowa, Jurkó Pluticz, Chwedecz Łapczicz—kazdi s czalego łanu; Joldaczowski -s pultori łanu; Kudinowa—z obscharu gr. pięcz; Sawka Skibycz, Lucas Martinkowicz, Dasko Mateczkowicz, Zywyen—kazdi s pullanu; Jarmol, Lawris Martinowicz, Pleban, Syenko Drahel, Petrasz, Kulysz—kazdi s pullanu.

Summa czinszu czini zlotich czteri y gr. yeden.

Zawadziłowskie łanow pultora y obschar, Podmokłowsky lan—the na dwor zasiewają. Tych ze nowich rol nad tho, czo się napiszało, przereczoni Florian Lopateczky dzierzi pullankow czteri, vigore juris præfati: Krawczikowski—łan, Dumynski, Horkawego—łan.

Manasterz, urocisko, abo dziedina, thus pod myastem Lubomlem, ktore było dane panu Pytrowi Gosławskiemu od jego k. m. nynyeiszezo do zywota; ktore doziwoczcie na seymie Warszaw. ukazował y declarowano bicz dobre, alye gole; ma dawacz s niego nyecz. Na ktorem Manasterzu myesczanie Lubomelszi dzierzą zdawna rolye s czinszu y po dzisz dzien, s ktorich s kazdego pullanu dayą czinszu po zlotich dwa do zamku: Omelyen Gorgełowicz, Iwaniecz Kyska, Maczko Pyrog, Padszadnowicz, Mroch, Haraszym—kazdi s pullanu po zlotich dwa; Tisko Phomicz, Wolyowacz, Zalipnowicz, Androsz, Hłuszewicz, Hyricz, Pozarko, Kwasza, Jarmol, Makarecz, Chwedecz Borodicz, Jan Glymarczik, Myczko, Chwediniowicz—kazdi s pullanu po zlotich dwa. Jan Stalmach s pullanu—zlotich dwa i gr. dziesięcz; Byalochwosc z obscharu—zlotich dwa; Hricz, Sanka, Drahel—kazdi z obscharu—po gr. trzidziesci; Augustyn s obscharu—gr. dwadziescia.

Summa czinszu s tich rol czini zlotich czterdziesci y oszu.

The łany y z obscharami y insze rolie, ktorich tam yest nad lyczbe wissei napiszanich kylka, w gruncie dobrem, arendował u

przerzeczonego pana Gosławskiego jego m. pan canczlerz nyniejszi starosta Lubomelski, za zlotich stho, y urodziło się na tich obszarach (ktore są nad liczbę tich, czo ye lyudzie s czinszu orzą) zyta kop stho y oszm, ktorech czena będzie sie kładła przy folwarczech.

Tamze na mieszkym gruncie było rol lanow pyęcz w myesczu, rzeczonem Byały Bobr, lyezączich, s ktorich tez przedthem, gdy ie mieszczenie dzierzely, bywal czynsz do zamku. Alye ze the łany na ten czas obroczone na wyesz nowo poszadzona, rzeczoną Skybi, przidawszi yescze do tego myesczkiego grunthu łanow oszm, ktore był nieboszczik pan Andrzej Dembyensky, szyn jego m. pana canczlerzow, będącz podstarosciem myescza onego, za consenszem jego k. m. zydom Lubomelskym, possessorom tich łanow, zaplaczil, videlicet dal Jaczkowi Afraschowy zlotich syedmdziesiąth, Ilyemu zlotich stho y dziesięcz y k tomu obyema dwa łani, na myesczkym gruncie liezące, ktore sbye nie includują w liczbę starich łanow, wzgorę napiszanych, przidal, czo, czisz zydownie, oblicznie stojąc przed pany reursori, na zamku Lubomelskym zeznały.

Tamze na mieszkym gruncie yest rol, ktore dzierzą Zapolczy, als kmyecie ze wszi rzeczonei Zapolie, lanow pyecz y prętow czteri. S kazdego łanu przichodzi czinszu dorocznego po gr. dwadzieszcia y czteri; a s prętha, ktorich yest dwanaszcie w lan, po gr. dwa: Onusko Ilkowicz, Lewko Rachelczicz, Onusko, Lucasz—kazdi ze czterech prętow—po gr. oszm; Onaczko Hriczowicz, Hriniecz Hriczowicz, Lucasz Olexicz—kazdi z osmi prętow po gr. sescznaszcie; Onusko Ilkowicz s pulтору łanu; Iwaniecz Olexicz s pulłanu.

Summa czinszu s tich rol czini zlotich czteri y gr. oszm.

Pyekarsow, w myesczkym prawie sziedzających, yest na ten czas rejestrowanych, in post. salua auctione et diminutione, dwadzieszcia, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Joltuch, Pawel, Olychwir, Wrothnikowa, Proczik, Jakowyecz, Drahel, Lasko, Szczesni, Hricz, Omelyan, Hriniecz, Panasz, Horoczko, Kozka, Bothwina, Haraszym, Tharasz, Panaska, Josko Chwedczenie.

Summa czini zlotich czteri.

Sevczow, mieszczykiego prawa, jest na ten czas, salua in post auctione siu diminutione, dwanaszcie, ktorzi dayą czinszu w rok po gr. sescz: Iwan, Synieczko, Szczepan, Stach, Janko Czyuch, Sobiech, Mykita, Janiecz, Waszilecz, Chwedko, Huk, Haraburda.

Czini zlotich dwa y gr. dwanaszcie.

Rzezniczi yateczni, ktorich na ten czas jest czterzei, dayą w rok loyu grubego kamieni po czteri, kazdi kamien valor. gr. dwadzieszcia y czteri: Lawris, Budzinski, Phormusz, Hriniecz.

Czini zlotich dwanaszcie i gr. dwadzieszcia y czteri.

Laznia czini arendą do roku zlotich dwanaszcie y gr. dwadzieszcia y czteri.

Z ogrodow mieszczykich, w mieszczie i przed myastem lyezających, rozno czinsz ydzie; a wszakze ogulem wszithkiego przichodzi zlotich dziesięcz y pulgrosza.

Żydowie Lubomelsczy schoszu krolewskiego na kazdi rok skladayą zlotich czterdzieszczi. Alye syę pan Goslawsky z lysthem od k. j. m. opowyadal, ze by mu then czinsz myano dacz.

Mosthowe Buthmerskie arendą do roku czini zlotich dwanaszcie y gr. dwadzieszcia y czteri.

Summa pozithkow s Lubomla y czinszu s Manasterza dziedzinki cziny zlotich sto sesczdziesiath y dwa, y grosi sescznaszcie, den. dziewiecz.

Skiby, wyesz, ktorą za nieboszczika pana Maczieiowskiego poczeto było szadzicz przy uroczisku rzezonem Byali Bobr, na pyączy łaniech, do ktorei yusz za nyniejszego pana canczlerza, starosti Lubomelskiego, przilączono z mieszczykiego gruntu ieszcze łanow oszm, o ktorich się wissei napiszało. A tho s tei prziczini, yz zadney wszi nyebyło, koja bi myała blisko przilyecz folwarkowy Lubomelskiemu dlya zaczygu; jest przy nyei chrostow y dąbrow doszicz, s ktorich szobie rol yeszcze wyenczei prziczinyayą y prziczinicz mogą czy lyudzie, ktorzi tam osziadayą. A poczela syę ta wyesz statecznie

osadzacz in anno domini 1563; jest tam yz kmieczy osiadlich dziesiecz, ktorzi yz yescze mayą swobode dlya zbudowania, nye mayą ustanowiyonego czinszu. A wszakoz mogą bicz na takim czinszu y na roboczcie postanoweni, yako kmieczy we wszi Beresczach, bo rolie mayą w gruncie dobrem y przestrono sziedzą.

Zawalye, wyesz, pod Lubomlyem lyezacza, yakobi przedmieście, w ktorej kmieczy robotnich na łaniech yedennascie, roznie syedzącich jest syedmnascie, od ktorich s czalego łanu przichodzi czinszu dorocznego po gr. czterdziesci, owsza kor. po czteri, kazdi valor. gr. piętnascie; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jayecz po dwanascie, valor. d. dwanascie; za szer y maslo po gr. czteri. Nad tho s pullanka, nowo wykopanego, przichodzi czinszu dorocznego gr. trzidziesci y sescz. A ymiona kmieczy są: Marthyn Lyelek, Thymosz, Iwan Mithkow, Chwedko Karpiewicz—kazdi z łanu; Iwan, slioszarzow ocziecz, Syenko, Chwedecz Niewstayko, Mar kar Hladkowicz, Sydor Hladkowicz, Onusko, Choma, Nestor, Gierutha, Roman, Ilnath, Hriniecz, Lucz Mithkowicz—kazdi s pułtanu; idem s pułtanu nowo wikopanego.

Summa czinszu czini zlotich piętnascie i gr. dwadziescia y sescz; owssa korczy czterdziesci i czteri czini zlotich dwadziescia y dwa; za szer y maslo, kury y yaicza czini zlotich dwa y gr. trzinascie y d. sescz.

Thamze nad tho jest pultora łanow—osiadlich, na ktorich sziedzą: pierwszy barthnik zamkowi, na łanie; kmiecz tez yeden na pułtanu; k temu wozni na obscharze. A czy trzei nye dayą nicz, wzgledem poslug pewnich, ktore czinią do zamku ustawicznie. Z ogrodow tamze, yz na niektorich orzą y szeją, a na niektorich thilko szyano zbierayą, ktorich jest tak małych, yako y wielkich, w liczbie oszmdziesziąth y sescz, czynsz rozno placzą racione wielkosezi y małoszi; a wszakze przichodzi czinszu z nich zlotich sescznascie y gr. puloszmnasta. Nad tho jest ogrodow nowo zagrodzonych trzinascie, s ktorich yescze nie byl czynsz postaniowion. A

wszakosz z rejestrow pana staroszcinih moze sie po them okazacz, czo za pozitek z nich będzie: Truchon Kołodzyei, Iwan Mithkowicz, Steczko Hładkowicz, idem z łąki pod Wisniowim, Luczkowa wdowa, Wasko Wlazłowicz, Jaczko Steczowicz, Konon, Jolchim, Kupczenie Dimidecz, Chwedon, Supron, Lyecz.

Pyekarzow tamze yest dziewiecz, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Łyelek, Bybik, Gosko, Wlazłowicz, Konon, Truchon, Miklas Wolkowicz, Jaczko Steczowicz, Chomina. Czini zloti yeden y gr. dwadzieszcia y czteri.

Summa wszithkich pozithkow czini zlotich pięcdziesiąth i oszm, y gr. dwadzieszcia, y den. pięthnasczie, okrom ogrodow nowich.

Jahodin, wyesz, w ktorei kmieczy robothnich, kazdi sz nich na pullanku szyedząci, yest sescznasczie, ktorzi czinszu dorocznego dayą po gr. dwadzieszcia y czteri; owsza korczy po dwa, kazdi valor. gr. pięthnasczie; kur po yednemu, valor. gr. yeden; jaiecz po dziesiąci valor. pulgr.; za szer y maslo po gr. dwa. A ymiona kmieczy ssą: Marczin Czisz, Jurko Czisz, Lucas Czisz, Symko Czisz, Iwasko Andreiczenie, Korpacz, Hawriło, Ilyasz, Steczko Wahaniecz, Marko Pierkowicz, Grzesz, Barthosz Teleszowski, Stasz Kurczenie, Lawriniecz Karpaczenie, Janko Mathisczenie, Proniecz Schusko.

Summa czinszu czini zlotich dwanasczie i gr. dwadzieszcia y czteri; owsza kor. trzidzieszczi i dwa, czini zlotich sescznasczie; za szer y maslo, kuri y yaicza czini zloti yeden y gr. dwadzieszcia y sescz.

Zagrodnikow yest yedennasczie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Jacob Wilien, Mysko, Sydor, Maczina, Woythko, Olesko, Wawris, Chwedecz, Haczina, Martin, Stasz—z łąki gr. dwanasczie. Czini zlotich dwa y gr. sescz.

Pwynnosc. Wynni do Chelma, Lublina, Crasnego Stawu yachacz, na ktorego kolyei przydzie; z mlynow, ktore są okolo

nich, mąkę wozicz, gdzie potrzeba, y s folwarku Rymaczkiego zito wsithko do komyag odwozicz wynni; kazdi po dziesiäczci beczek nc-wich na komiegi nagotowacz wynni.

Summa wszithkich pozithkow czini zlotich trzidziesci y dwa y gr. dwadziescia y sescz.

Raiowiscze, wyesz. W nyei kmieczy robothnich yest piecz, ktorzi dayä czinszu dorocznego po gr. trzidziesci: Michno, Jochimiecz, Hricz, Iwaniecz Tabor, Maczko. Czini zlotich pyęcz. Komornik tamze yeden, ktori daye czinszu w rok gr. trzi. Karczmarz s karczmi czinszu dorocznego daye zlotich czteri. Targowe, ktore tam wybierayä na swyätliki (bo tam yarmark bywa) pro interesse pn—tis cap—tus, poniewasch do starostwa Rathen. ydzie połowicza na rok, citra vel ultra, dostawa szię zlotich pięcz.

Summa wszithkiego pozithku czini zlotich czterdziescie y gr. trzi.

Lubochinie, wyesz, v. ktorey kmieczy, roznie na dworziszczach dzyesiäczci sziedzäczich, yest dwadziescia y czteri, ktorzi dayä czinszu dorocznego po gr. pulyedennasta, kur po dwoyc, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiäczci, valor. pulgr. A ymiona kmieczy the są: Schak s Kozłowskiego: myodu wyader pultrzeczia, owsza korc. czteri; Lysz s Czwałowskiego: myodu wyader dwie y prziczinku rączkę 1, owsza korc. czteri; Żuk y Karp: myodu rączkę yednę; Żuk Kebrowicz: myodu rączkę yednę; Mach: miodu rączkę yednę. Czisz wssisczi skladayä szyę na yednę rączkę myodu ossobno. Droniecz Neronowicz: myodu wyader dwie, prziczinku rączkę 1, owsza korc. czteri; Lawris Tarasczicz: myodu wyadro yedno i prziczinku rączkę 1, owsza korc. dwa; Iwaniecz: myodu wyadro yedno, owsza kor. dwa; Stari Tywon: myodu wyader trzi i prziczinku rączką 1, owsza kor. czteri; Wasko Kowałow: myodu rączkę yednę; Żmynka: myodu rączkę yednę; Micho Markowicz z Mynką: myodu s prziczinkiem rączek sescz, owsza korc. czteri. Hricz z Mynczickiego: myodu rączek pięcz, owsza korc. czteri; Szyerdzien: myodu

rączek pięcz. Czi dwa składają starzini owsza korc. czteri. Andreiecz s Zarubiczkiego: myodu wiader pultrzeczia i prziczinku rączkę 1, owsza korc. czteri; Piotr Zarubicz: miodu rączkę iedną; Michno Suthka: myodu rączkę iedną; Andreiecz Zarubicz: myodu rączkę iedną; Hacz Zarubicz: myodu rączkę iedną; Chlothka Zarubicz: myodu rączek pulschosti, owsza korc. dwa. Biczko s Nierunowiczkiego: myodu rączek pięcz, owssa macz pyęcz; Daniło: myodu rączek sescz, owsza macz pięcz; Żypa: myodu rączek pięcz, owsza macz pięcz—czi trzei składają iedną rączkę myodu. Michno Leczkowicz: myodu rączek dziesięcz, owsza korc. czteri; Daniło y Androsz s przerzeczonych kmieczy składają myodu rączek dwe.

Summa czinszu czini zlotich oszm y gr. dwanaszczie; za kuri y iaicza czini zlotich dwa.

Nad tho dwa kmieczia s pustich rol, odkupuyącz robotę, dayą czinszu po gr. trzidzieszczi: Kucz Kowaliowicz, Iwanko Raczek—czini zlotich dwa.

Od tich ze kmyeczi przerzeczonych przichodzi owsza korc. czterdzieszczi y pięcz, y macz, als czwierzci, trzi, kazdi kor. valor. gr. piętnaszczie,—uczini zlotich dwadzieszczia y dwa, y gr. dwadzieszczia i sescz, y d. pulpięta. Myodu dannego od barthnikow przichodzi na kazdi rok wyader, albo czwierzci, trzidzieszczi, kazda valor. za grziwyen dwie y rączek (ktorich w czwierz biwa czteri) pultori, kazda valor. pulgrziwni; tho czini zlotich dziewięczdziesziąth y siedm y gr. sescz. Thamze s kazdego dworziszcza, ktorich yest dziesięcz, przichodzi podannego, als poczti po oddanyu przerzeczzonego myodu, po gr. dwa; tho czini gr. dwadzieszczia. Thasz gromada daye w rok iałowicze staczyną, valor. zlotich dwa, i wieprza yednego, valor. za grziwne; tho czini zlotich trzi y gr. oszmnaszczye. Thasz gromada owsza pasterskiego, als spasznego w rok ogulem dayą korc. czteri, kazdi valor. gr. piętnaszczie; tho czini zlotich dwa.

Zagrodnikow yest oszm, s ktorich syedm dayą czinszu dorocznego po gr. dwanaszczie, a oszmi—gr. trzidzieszczi; tho czini zlotich

trzi i gr. dwadzieszcia i czteri. Garnczarzow trzi, ktorzi dayą po gr. sescz, tho czini gr. oszmnascie.

Lyudzi, mayączich wolne łowienie na yezierze, themu ymienyu przilieglem, yest dwadzieszcia, ktorzi w rok dayą po gr. sescz. Drugich ribithwow yest pyecz, ktorzi dayą po gr. trzi: Petrasz, Kucz Kowaliowicz, Andros Zarubicz, Maczko Adamowicz, Jurchon Zarubicz, Hriniecz Zarubicz, Mosziei Zarubicz, Lucz Chothkow, Chaczko Dronczow, Manko Klymkowicz, Kucz Karmałowicz, Iwaniecz Dronczow, Raidko Dronczow, Petrasz Żuk, Lawris Steczkowicz, Żypa, Klymko Dronczow, Chwedko, Daniło, Michno: kazdi po gr. sescz. Żmynka, Byczko, Suchopith, Kucz Liachowicz, Żaniecz: po gr. trzi.

Summa od wszithkich ribithwow czini zlotich czteri y gr. pięthnascie.

Karczma nowozbudowana, ku ktorey są rolyę obscharow kylka przilączonych, czini w rok arendą zlotich dwadzieszcia. A wszakze niewiediecz, yesli w tem czinszu wiecznie będzie stała. Kmyecie wynni oracz do folwarku Lubomelskiego.

Summa wszithkich pozithkow czini zlotich stho sesczdziesth y siedm, y gr. dziewięthnascie, y den. pulpięta.

Nudis, wyesz, w ktorey kmyeczi robothnich, roznie na dworzisz oszm sziedzączich, yest oszmnascie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. pulyedennasta, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiączci, valor. pulgr. A ymiona kmyeczi są: Zaniecz Miczowicz: myodu rączek syedm, owsza korc. czteri; Żuk Tywon: myodu rączkè iedne, owsza korc. dwa; Mysko Awdeyko: myodu wyadro iedno, owsza korc. dwa; Panasz: miodu rączek trzy, owsza korc. dwa; Chwedecz Stepanczicz: myodu rączek sescz y prziczinku miodu rączka iedna, owsza korc. yeden; Ostapko: miodu rączkę iedne, owsza korc. yeden; Iwaniecz Nieławicz: myodu rączkę iedną, owsza korc. yeden; Iwaniecz Iakowczicz: myodu wiadro iedno, owsza kor. yeden; Lukyan Olexicz: myodu wyader pultora, owsza kor. dwa; Waszil Olexicz: myodu

wyader pultora, owsza kor. dwa; St . . . k Pałaticz: miodu wyader pultora i prziczinku rączka 1, owsza korc. czteri; Chwedecz Pałaticz: myodu rączkę yedną; Dmitr s Kurianowskiego: myodu wyadro yedno, owsza kor. dwa; Iwaniecz Pałaticz: myodu rączkę yedną; Hriniecz Orinczicz: myodu wyadro yedno, owsza korc. dwa; Żuk z Ławrikiem: myodu wyader pultora, owsza korc. czteri; Lukyan z Maskowskiego: myodu rączek pięcz i prziczinku rączka yedna, owsza korc. dwa; Syenko Maskowski: myodu wyader pultora, owsza kor. dwa.

Summa czinszu za kuri y yaicza czini zlotich syedm y gr. dwadzieszcia y czteri.

Od tich ze kmieczy przerzeczonich yako zdawna, wedlie dworzisz, na ktorego przichodzi, owsza kor. trzidziesczi y czteri, kazdi korc. valor. gr. piętnasczie; tho czini zlotich syedmnaśczye. Myodu danego od barthnikow przichodzi wyader, albo czwierzci, oszmnaśczie, kazda valor. za grziwien dwie, y rączek trzi (ktorich czteri czinią wyadro yedno); kazda rączka valor. za gr. dwadzieszcia y czteri; tho czini zlotich sesczdziesiãth. Cisz, po oddanyu myodu, z kazdego dworziszca podannego, albo poczti, dayą po gr. dwa; tho czini gr. sescznasczie.

Zagrodnikow yest sescz, s ktorich pięcz dayą po gr. sescz, a szosti gr. dwanasczie: Kuzma, Borisz, Steczko, Krethko, Syenko, Stasko—czini zloti yeden i gr. dwanasczie.

Młynarz, odkupuiąc robote powynną, daye w rok zloti yeden. Thamze thesarz od myeskania dawa w rok zloti yeden y gr. oszmnaśczie. Gromada w rok daye stacyną iałowiczę, valor. zlotich dwa y wyeprza, valor. gr. czterdziesczi y oszm; tho czini zlotich trzi y gr. oszmnaśczie. Thas gromada daye w rok owsza pasterskiego korc. czteri, kazdi valor. gr. piętnasczie, czini zlotich dwa. Mostowe, karczma, młyn czini arendą w rok zlotich czterdziesczi i czteri y gr. dwadzieszcia y czteri. Dwudziesczizni od baranow, którą na kazdi rok byorą, dostało szie na rok nynieiszi baranow czteri, kazdi valor. gr. dwanasczie. I k temu, czo pieniądzmi odbierano, byorąc od kazdego barana, in def-

fectu vigenarii numeri, po pulgr., gr. czteri. Tho wszithko czini zloti yeden y gr. dwadzieszcia y dwa.

Ribithwow, wolne łowienie mayączih na yezierze, yest trzi, ktorzi dayą w rok po gr. sescz; tho czini gr. oszmnascie.

Powinnosc. Kmyeczie powynni do folwarku zamkowego dziewięcz dni w rok, czo ym kaza robycz. Drew po piączy wozow w rok do zamku prziwiescz. Na ostup tez powynni. Synozeczci swe sprawicz.

Summa wszithkich pozithkow s Nudisza czini zlotich stho czterdzieszczi y dwa y gr. dwa.

Zapolie, wyesz, w ktorei kmieczy robotnich, kazdi sz nich na czalem dworzisczu szyedzączy, yest dwadzieszcia, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. dziewięcz, owsza po korczy czteri, kazdi valor. gr. pięthnascie; podannego po gr. yednemu; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięczy, valor. pulgr. A ymiona kmieczy są: Oleyko Naumiecz: myodu rączek syedm; Jaczko Turkowicz: myodu rączek czteri; Thymosz Starzicz: myodu rączek sescz; Syenko, Denis Schagaydak: myodu rączek pulsziodmi; Chwedecz Lucaszow: myodu rączek dwie; Proniecz Iwanczicz: myodu rączek dwoye; Pawel Ilkowicz: myodu rączkę iedną; Mathweyi Hriniczicz; myodu rączek dwie; Supron Onackowicz: miodu rączek dwie; Onaczko Janczicz: myodu rączek czteri; Grzesz: myodu rączek czteri; Thymosz Hriniczowicz: myodu rączek dwie; Andreyecz Onuskowicz, Thisko Onuskowicz: myodu rączek dziesięcz; Waczek: myodu rączkę iedną; Chwedecz Onuskowicz: myodu rączek sescz; Boris Czwierko: myodu rączek trzi; Naum Senyn: myodu rączek trzi; Fylimon: myodu rączek dwie. Czisz wsziszczi kmieczie przerzeczoni skladayą myodu rączek trzi.

Summa czinszu za kuri, yaicza y podannego, czini zlotich oszm y gr. dziesięcz.

Owsza dannego od kmieczy przerzeczonych przichodzi kor. oszmdziesięth, kazdi valor. gr. pięthnascie; tho czini zlotich czter-

dziesci. Myodu danego od barthników przichodzi na kazdy rok wyader, albo czwierci, syedmnascie, kazda valor. za grziwyen dwie, y rączek pultrzezi, kazda valor. gr. dwadziescia y czteri; tho czini zlotich pięcdziesiąth i sescz y gr. dwanascie.

Zagrodnikow yest oszmnascie, ktorzi czinszu dorocznego dayą po gr. dziesiecz: Hacz, Bogusz, Wereha, Panas, Olichwir, Maczko, Stepan, Lucz, Wakula, Chwedecz, Supron, Mielesko, Hricz, Zanke, Maxim, Mycz, Syenko Ilkowicz, Chwedecz Gyza. Czini od zagrodnikow zlotich sescz.

Boyarow yest czterzei, ktorzi dayą, w rok po zlotich dwa: Thomasz, Barthosz, Therebyeiko, Szczesna. Czini zlotich oszm.

Gromada w rok owsza spasznego daye korc. czteri, valor. zlotich dwa. Thas gromada daye w rok stacyna ialowicze, valor. zlotich dwa, y wyeprza, valor. gr. czterdziesci i oszm; tho czini zlotich trzi y gr. oszmnascie. Dwndziesczizni od owiecz, ktora na kazdi rok wybierayą, dostalo się na rok nynieiszi baranow czteri y iagnie iedno; kazdi baran valor. gr. dwanascie; tho czini zloti ieden y gr. dwadziescia y czteri.

Powinnosc kmiczi. Powynni na swem folwarku rolie sprawicz, zaoracz i zasiącz zbozem panskym, y wszitek urodzai sprząthnącz do gumna; mąke s swich mlynow do zamku odwiescz; drew do zamku prziwiescz. Zagrodniczi dwa dni w tidzien pieszo robią. Puszei y lyaszow tham doszicz.

Summa wszithkich pozithkow s Zapolya wszi czini zlotich stho dwadziescia i sescz y gr. czteri.

Kosniscze, wyesz, w ktorey kmyeczi robothnich kazdi sz nich na czalem dworzisczu sziedząci, yest czterdziesci i sescz, ktorzi czinszu dorocznego dayą po gr. czternascie, owsza korc. po yednemu, valor. gr. pięthnascie; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiąci, valor. pulgr.: Josko Bacun: myodu rączkę iedną: Jaczko Paskowicz; myodu rączkę iedną; Thimos Kupicz s Zenkiem:

myodu wyadro iedno; Chwedecz Ihnatow: myodu rączek pięcz;
Moszyei Thimoszowicz: myodu rączek trzi; Wasko Woloszow: myodu
rączek trzi; Wolosz: myodu wyadro yedno; Naumiecz Paskowicz:
myodu rączkę iedną; Chwedecz Pyasowicz: myodu rączek pięcz;
Sydor Pisczkowicz: myodu rączek dwie; Thimos Pastuchowicz:
myodu wyadro iedno; Hriniecz Tywon: myodu wyadro iedno y rą-
czek dwie; Iwan s Sydorowskiego: myodu rączkę iedną; Iwaniecz
Mielnik: myodu rączek dwie; Pastholka: myodu rączkę iedną; My-
kita Wolkaczowicz: myodu wyader pultrzeczia; Helyas Sythka:
myodu rączek pięcz; Chodko: myodu rączek dwie; Daniło Michyo-
wicz: miodu wiadro yedno; Maczko Hriczowicz: myodu rączek syedm.
Iwaniecz Nielepkowicz: myodu rączek dziewięcz; Olycz Ihnatowicz:
myodu rączek trzi; Jaczko Chwedorowicz: myodu rączek syedm;
Danilo Hursz; myodu rączek pięcz; Iwan Chwedorow: myodu wyadro
yedno; Zyenka Kupicz, Niczipor, Maczko Androszowicz, Iwaniecz
Pyaszowicz, Pasko Holubko, Stepan Woronkowicz, Stepan Pastu-
chowicz, Karp Piczkowicz, Thimosz Czarnuszowicz, Maczina Nie-
lepeczicz, Mykita Weresczicz, Andrei Chicz, Mychno Popienię, Tisko
Ihnatowicz, Marthin Misthuk, Waszil Sawczicz, Iwaniecz Hriczo-
wicz, Andrei Przustupa, Jaczko Syenkowicz, Maxim Hriczowicz,
Lucz Grelycz: s tich zaden myodu nie daye.

Summa czinszu za kuri y iaicza czini zlotich dwadzieszcia i
piecz y gr. dziewięcz; owsza korc. czterdzieszczi i sescz czini zlo-
tich dwadzieszcia y trzi.

Od tich ze knieczy myodu dannego na kazdi rok przichodzi
czwierczci dwadzieszcia i czteri, kazda valor. grziwien dwie, y rą-
czek trzi, kazda valor. za gr. dwadzieszcia i czteri; tho czini zlo-
tich syedmdziesiath y dziewięcz y gr. sescz.

Zagrodnikow yest oszm; sz nich siedm dayą czinszu dorocz-
nego po gr. dwanaszczie, a oszmi, tho yest stari karczmarz, daye
gr. czternaszczie: Thelosz, Supron, Dimithko, Josko Syenkow, Jaczko
Horko, Andrzej Susko, Wasko Stari, Hriniecz; czini zlotich trzi y
gr. oszm.

Karczma na zagrodzie nowouczuiona, pospolu z mlinem i s folyuszem, do roku arenda czyni zlotich trzidziesci i oszm i gr. dwanaszcie. Komornikow yesz, ktorzi dayą czinsu dorocznego po gr. sescz: Jaczko Slyoszarz, Naum, Nosthko, Hyra Proniecz, Chwedko Słuczewicz, Syenko Mosziewow; czini gr. oszmnaszcie.

Gromada daye w rok iałowicze stacyną, valor. zlotich dwa, y wyepza, valor. gr. czterdziesci i oszm; tho czyni zlotich trzi i gr. oszmnaszcie. Thasz gromada, na kazdi rok sklada owsza paster-skiego, als spaszego, korc. czteri, valor. zlotich dwa. Ribithwow. wolne łowienie na iezierzech maiączych, yest na ten czas dwa, ktorzi do roku dayą po gr. dwadziescia y czteri; tho czini zloti yeden y gr. oszmnaszcie. Thamze naymuyą paszę bydlu, owczom y szwiniom w liesiach z ynszych wlosci, y wołom kupieczkiem, bo tam liaszi dobre, y dąbrowe, y legi. Puszczei doszecz y zwierza.

Powinnosz. Wynni w folwarku swem rolie wszithkie zaoracz y zasyacz zbozem panskym, pozacz i zwiesz do gumna, zmloczicz y do komyag odwiesz. Syanozeczci tez mayą pewne, ktore wynni pokoszicz y sprzathnąć, yako sież godzi.

Summa wszithkich pozithkow s Kosniesz czini zlotich stho siedmdziesziąth y sescz y gr. dwadziescia y dziewięcz.

Hołowno, wyesz, w ktorei kmieczy robotnich, roznie sied-zączych, iest pięthnaszcie, ktorzi dayą czinsu dorocznego po gr. czternaszcie, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięci, valor. d. dziewiecz. A ymiona kmieczy ssą: Syenko Siekirczicz: myodu wiader dwie i prziczinku rączkę iedną; Maczko Siekirczicz: myodu wiader dwie; Wasko Jaczowicz: myodu wyader dwie; Kond-rath: myodu wyader pultora; czy czteri daią owsza po korci czteri. Samoyło Sythka: myodu rączek sescz, owsza korci trzi; Michno Bohaczowicz: miodu rączek sescz, owsza korci trzi; San-nik Nielepczicz: myodu wyader dwie i prziczinku rączkę 1, owsza korci czteri; Pasko Hlobko: myodu wyader pultrzeci i prziczinku rączkę 1, owsza korci czteri; Maczko Orynczicz: myodu wyadro

iedno, owsza korczy czteri; Misz Poczewicz: myodu rączek pięcz, owsza korczy trzi; Iwaniecz Michnowicz: owsza korczy trzi; Chwedez Jaczowicz: myodu wyadro iedno, owsza korczy dwa; Trochim: myodu wyadro yedno, owsza korczy dwa; Nazarecz Kiyka: myodu wyadro iedno, owsza korczy dwa; Jarmol y Chiniecz: myodu wyader pultora, owsza korczy czteri; Piotr Kuchta: myodu wyadro yedno; Troniecz z Naumowskiego: myodu wyader dwie.

Summa czinszu y za kuri y za yaicza czini zlotich oszm y gr. puloszma.

Od tich kmieczy przerzeczonych przichodzi owsza korczy pięczdziesiąth, kazdi korzecz valor. gr. pięthnasczie; tho uczini zlotich dwadzieszczia y pięcz. Nad tho kmiecz ieden dawa czinszu dorocznego zloti yeden. Nad tho są kmieczy pięcz robotnuich, na iednem dworzisczu myeskaięczy, et computantur za iednego czinszownika, ktorzi nye dawaią zadney dany, thilko powinni urobicz panu starosczie, na kazdi rok, szani wielkich czworo, a malich troye.

Zagrodnikow iest siedmnasczie, a komornikow dwa, ktorzi daią czinszu dorocznego po gr. sescz: Wakufa Siekirczicz, Piotr Szawczicz, Trochim Jaczowicz, Martin Sannik, Syenko Michnow, Syenko Siekirczicz, Syenko Jarmołow, Iwan Syekirczicz, Chwedko Tymoszew, Syenko Kuszniierz, Jowiecz. Szauczik, Miczik, Luczik, Martin, Kosczyuk, Roman, Filip, Nestor—czini wszithko zlotich trzi i gr. dwadzieszczia i czteri.

Myodu danego od tich ze kmieczy przerzeczonych na kazdi rok przichodzi czwierci, albo wiader, dwadzieszczia i pulszosta, każde wyadro valor. grziwien dwie; tho uczini zlotich oszmdziesiąth y yeden i gr. oszmnasczie. Czisz, po oddanyu myodu, skladayą podanego, als poczti, gr. sescznasczie. Thaz gromada sklada owsza pasterskiego, als spasznego, w rok korczy czteri, valor. zlotich dwa.

Boyarow yest trzei, ktorzi czinszu zadnego nye dayą, thilko sz nich yeden daye myodu pultora wyader, a drugi wyadro, kazde valor. za grziwien dwie; trzeci z ląki nyeiakiei daye gr. dwana-

rączek pięcz. Czi dwa składają starzini owsza korc. czteri. Andreiecz s Zarubiczkiego: myodu wiader pultrzeczia i prziczinku rączkę 1, owsza korc. czteri; Piotr Zarubicz: miodu rączkę iedną; Michno Suthka: myodu rączkę iedną; Andreiecz Zarubicz: myodu rączkę iedną; Hacz Zarubicz: myodu rączkę iedną; Chothka Zarubicz: myodu rączek pulschosti, owsza korc. dwa. Biczko s Nierunowiczkiego: myodu rączek pięcz, owssa macz pyęcz; Daniło: myodu rączek sescz, owsza macz pięcz; Żypa: myodu rączek pięcz, owsza macz pięcz—czi trzei składają iedną rączkę myodu. Michno Leczkowicz: myodu rączek dziesięcz, owsza korc. czteri; Daniło y Androsz s przerzeczonych kmieczi składają myodu rączek dwye.

Summa czinszu czini zlotich oszm y gr. dwanaszczie; za kuri y iaicza czini zlotich dwa.

Nad tho dwa kmieczia s pustich rol, odkupuyącz robotę, dayą czinszu po gr. trzidziesci: Kucz Kowaliowicz, Iwanko Raczko—czini zlotich dwa.

Od tich ze kmyeczi przerzeczonych przichodzi owsza korc. czterdziesci y pięcz, y macz, als czwierci, trzi, kazdi kor. valor. gr. piętnaszczie,—uczini zlotich dwadzieszczia y dwa, y gr. dwadzieszczia i sescz, y d. pulpięta. Myodu dannego od barthnikow przichodzi na kazdi rok wyader, albo czwierci, trzidziesci, kazda valor. za grziwyen dwie y rączek (ktorich w czwierz biwa czteri) pultori, kazda valor. pulgrziwni; tho czini zlotich dziewięczdziesziąth y siedm y gr. sescz. Thamze s kazdego dworziszca, ktorich yest dziesięcz, przichodzi podannego, als poczti po oddanyu przerzeczonego myodu, po gr. dwa; tho czini gr. dwadzieszczia. Thasz gromada daye w rok iałowicze staczyną, valor. zlotich dwa, i wieprza yednego, valor. za grziwne; tho czini zlotich trzi y gr. oszmnaszczye. Thasz gromada owsza pasterskiego, als spasznego w rok ogulen dayą korc. czteri, kazdi valor. gr. piętnaszczie; tho czini zlotich dwa.

Zagrodnikow yest oszm, s ktorich syedm dayą czinszu dorocznego po gr. dwanaszczie, a oszmi—gr. trzidziesci; tho czini zlotich

trzi i gr. dwadzieszcia i czter. Garnczarzow trzi, ktorzi dayą po gr. sescz, tho czini gr. oszmnasczie.

Lyudzi, mayączich wolne łowienie na yezierze, themu ymienyu przilieglem, yest dwadzieszcia, ktorzi w rok dayą po gr. sescz. Drugich ribithwow yest pyęcz, ktorzi dayą po gr. trzi: Petrasz, Kucz Kowaliowicz, Andros Zarubicz, Maczko Adamowicz, Jurchon Zarubicz, Hriniecz Zarubicz, Mosziei Zarubicz, Lucz Chothkow, Chaczko Dronczow, Manko Klymkowicz, Kucz Karmałowicz, Iwaniecz Dronczow, Raidko Dronczow, Petrasz Żuk, Lawris Steczkowicz, Żypa, Klymko Dronczow, Chwedko, Daniło, Michno: kazdi po gr. sescz. Żmynka, Byczko, Suchopith, Kucz Liachowicz, Żaniecz: po gr. trzi.

Summa od wszithkich ribithwow czini zlotich czter i y gr. piętnasczie.

Karczma nowozbudowana, ku ktorey są rolyę obscharow kylka przilączonych, czini w rok arendą zlotich dwadzieszcia. A wszakze niewiedziecz, yesli w tem czinszu wiecznie będzie stała. Kmyeczcie wynni oracz do folwarku Lubomelskiego.

Summa wszithkich pozithkow czini zlotich stho sesczdziesth y siedm, y gr. dziewiętnasczie, y den. pulpięta.

Nudis, wyesz, w ktorey kmyeczi robotlnich, roznie na dworzisz oszm sziedzącich, yest oszmnasczie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. pulyedennasta, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dzieszięci, valor. pulgr. A ymiona kmyeczi są: Zaniecz Miczowicz: myodu rączek syedm, owsza korc. czter; Żuk Tywon: myodu rączkè iedne, owsza korc. dwa; Mysko Awdeyko: myodu wyadro iedno, owsza korc. dwa; Panasz: miodu rączek trzy, owsza korc. dwa; Chwedecz Stepancicz: myodu rączek sescz y prziczinku miodu rączka iedna, owsza korc. yeden; Ostapko: miodu rączkę iedne, owsza korc. yeden; Iwaniecz Nieławicz: myodu rączkę iedną, owsza korc. yeden; Iwaniecz Iakowczicz: myodu wiadro iedno, owsza kor. yeden; Lukyan Olexicz: myodu wyader pultora, owsza kor. dwa; Waszil Olexicz: myodu

wyader pultora, owsza kor. dwa; St . . . k Pałaticz: miodu wyader pultora i prziczinku rączka 1, owsza korc. czteri; Chwedecz Pałaticz: myodu rączkę yednę; Dmitr s Kurianowskiego: myodu wyadro yedno, owsza kor. dwa; Iwaniecz Pałaticz: myodu rączkę yednę; Hriniecz Orinczicz: myodu wyadro yedno, owsza korc. dwa; Żuk z Ławrikiem: myodu wyader pultora, owsza korc. czteri; Lukyan z Maskowskiego: myodu rączek pięcz i prziczinku rączka yedna, owsza korc. dwa; Syenko Maskowski: myodu wyader pultora, owsza kor. dwa.

Summa czinszu za kuri y yaicza czini zlotich syedm y gr. dwadzieszcia y czteri.

Od tich ze kmieczy przerzeczonich yako zdawna, wedlie dworzisz, na ktorego przichodzi, owsza kor. trzidzieszczi y czteri, kazdi korc. valor. gr. pięthnasczie; tho czini zlotich syedmnaśczye. Myodu danego od barthnikow przichodzi wyader, albo czwierci, oszmnaście, kazda valor. za grziwien dwie, y rączek trzi (ktorich czteri czinią wyadro yedno); kazda rączka valor. za gr. dwadzieszcia y czteri; tho czini zlotich sesczdziiesiąth. Cisz, po oddanyu myodu, z kazdego dworziszca podannego, albo poczti, dayą po gr. dwa; tho czini gr. sescznasczie.

Zagrodnikow yest sescz, s ktorich pięcz dayą po gr. sescz, a szosti gr. dwanasczie: Kuzma, Borisz, Steczko, Krethko, Syenko, Stasko—czini zloti yeden i gr. dwanasczie.

Młynarz, odkupuiąc robote powynną, daye w rok zloti yeden. Thamze thesarz od myeskania dawa w rok zloti yeden y gr. oszmnaście. Gromada w rok daye stacyną iałowiczę, valor. zlotich dwa y wyeprza, valor. gr. czterdzieszczi y oszm; tho czini zlotich trzi y gr. oszmnaście. Thas gromada daye w rok owsza pasterskiego korc. czteri, kazdi valor. gr. pięthnasczie, czini zlotich dwa. Mostowe, karczma, młyn czini arendą w rok zlotich czterdzieszczi i czteri y gr. dwadzieszcia y czteri. Dwudzieszczizni od baranow, ktorą na kazdi rok byorą, dostało sie na rok nyniejszi baranow czteri, kazdi valor. gr. dwanasczie. I k temu, czo pieniądzmi odbierano, byorąc od kazdego barana, in def-

fectu vigenarii numeri, po pulgr., gr. czteri. Tho wszithko czini zloti yeden y gr. dwadzieszcia y dwa.

Ribithwow, wolne łowienie mayączich na yezierze, yest trzi, ktorzi dayą w rok po gr. sescz; tho czini gr. oszmnasczie.

Powinnosc. Kmyeczie powynni do folwarku zamkowego dziewięz dni w rok, czo ym kaza robycz. Drew po pięci wozow w rok do zamku przywiescz. Na ostup tez powynni. Synozeczi swe sprawicz.

Summa wszithkich pozithkow s Nudisza czini zlotich stho czterdzieszczi y dwa y gr. dwa.

Zapolie, wyesz, w ktorei kmieczy robothnich, kazdi sz nich na czalem dworzisczu szyedzacji, yest dwadzieszcia, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. dziewięz, owsza po korczy czteri, kazdi valor. gr. pięthnasczie; podannego po gr. yednemu; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięci, valor. pulgr. A ymiona kmieczy są: Oleyko Naumiecz: myodu rączek syedm; Jaczko Turkowicz: myodu rączek czteri; Thymosz Starzicz: myodu rączek sescz; Syenko, Denis Schagaydak: myodu rączek pulsziodmi; Chwedecz Lucaszow: myodu rączek dwie; Proniecz Iwanczicz: myodu rączek dwoye; Pawel Ilkowicz: myodu rączkę iedną; Mathweyi Hrinicz; myodu rączek dwie; Supron Onackowicz: miodu rączek dwie; Onaczko Janczicz: myodu rączek czteri; Grzesz: myodu rączek czteri; Thymosz Hriczowicz: myodu rączek dwie; Andreyecz Onuskowicz, Thisko Onuskowicz: myodu rączek dziesięz; Waczek: myodu rączkę iedną; Chwedecz Onuskowicz: myodu rączek sescz; Boris Czwierko: myodu rączek trzi; Naum Senyn: myodu rączek trzi; Fylimon: myodu rączek dwie. Czisz wszisczi kmieczie przerzeczoni skladayą myodu rączek trzi.

Summa czinszu za kuri, yaicza y podannego, czini zlotich oszm y gr. dziesięz.

Owsza danego od kmieczy przerzeczonych przichodzi kor. oszmdziesięth, kazdi valor. gr. pięthnasczie; tho czini zlotich czter-

dziesci. Myodu danego od barthników przichodzi na kazdy rok wyader, albo czwierci, syedmnascie, kazda valor. za grziwyen dwie, y rączek pultrzeci, kazda valor. gr. dwadziescia y czteri; tho czini zlotich pięcdziesiąth i sescz y gr. dwanascie.

Zagrodnikow yest oszmnascie, ktorzi czinszu dorocznego dayą po gr. dziesiecz: Hacz, Bogusz, Wereha, Panas, Olichwir, Maczko, Stepan, Lucz, Wakula, Chwedecz, Supron, Mielesko, Hricz, Zanko, Maxim, Mycz, Syenko Ilkowicz, Chwedecz Gyza. Czini od zagrodnikow zlotich sescz.

Boyarow yest czterzei, ktorzi dayą, w rok po zlotich dwa: Thomasz, Barthosz, Therebyeiko, Szczesna. Czini zlotich oszm.

Gromada w rok owsza spasznegu daye korc. czteri, valor. zlotich dwa. Thas gromada daye w rok stacyna ialowicze, valor. zlotich dwa, y wyeprza, valor. gr. czterdziesci i oszm; tho czini zlotich trzi y gr. oszmnascie. Dwudzieszczizni od owiecz, ktora na kazdi rok wybierayą, dostalo się na rok nyniejszi baranow czteri y iagnie iedno; kazdi baran valor. gr. dwanascie; tho czini zloti ieden y gr. dwadziescia y czteri.

Powinnosc kmiczi. Powynni na swem folwarku rolie sprawicz, zaoracz i zasiącz zbozem panskym, y wszitek urodzai sprząthnącz do gumna; mąke s swich mlynow do zamku odwiescz; drew do zamku prziwiescz. Zagrodniczi dwa dni w tidzien pieszo robią. Puszczei y lyaszow tham doszicz.

Summa wszithkich pozithkow s Zapolya wszi czini zlotich stho dwadziescia i sescz y gr. czteri.

Kosniscze, wyesz, w ktorey kmyeczi robothnich kazdi sz nich na czalem dworzisczu sziedzącz, yest czterdziesci i sescz, ktorzi czinszu dorocznego dayą po gr. czternascie, owsza korc. po yednemu, valor. gr. pięthnascie; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiącz, valor. pulgr.: Josko Bacun: myodu rączkę iedną; Jaczko Paskowicz; myodu rączkę iedną; Thimos Kupicz s Zenkiem:

myodu wyadro iedno; Chwedecz Ihnatow: myodu rączek pięć;
Moszyei Thimoszowicz: myodu rączek trzi; Wasko Woloszow: myodu
rączek trzi; Wolosz: myodu wyadro yedno; Naumiecz Paskowicz:
myodu rączkę iedną; Chwedecz Pyasowicz: myodu rączek pięć;
Sydor Pisczkowicz: myodu rączek dwie; Thimos Pastuchowicz:
myodu wyadro iedno; Hriniecz Tywon: myodu wyadro iedno y rą-
czek dwie; Iwan s Sydorowskiego: myodu rączkę iedną; Iwaniecz
Mielnik: myodu rączek dwie; Pastholka: myodu rączkę iedną; My-
kita Wolkaczowicz: myodu wyader pultrzeczia; Helyas Sythka:
myodu rączek pięć; Chodko: myodu rączek dwie; Daniło Michyo-
wicz: miodu wiadro yedno; Maczko Hriczowicz: myodu rączek syedm.
Iwaniecz Nielepkowicz: myodu rączek dziewięć; Olycz Ihnatowicz:
myodu rączek trzi; Jaczko Chwedorowicz: myodu rączek syedm;
Danilo Hursz; myodu rączek pięć; Iwan Chwedorow: myodu wyadro
yedno; Zyenka Kupicz, Niczipor, Maczko Androszowicz, Iwaniecz
Pyaszowicz, Pasko Holubko, Stepan Woronkowicz, Stepan Pastu-
chowicz, Karp Piczkowicz, Thimosz Czarnuszowicz, Maczina Nie-
lepczicz, Mykita Weresczicz, Andrei Chiez, Mychno Popienię, Tisko
Ihnatowicz, Marthin Mistluk, Waszil Sawczicz, Iwaniecz Hriczo-
wicz, Andrei Przystupa, Jaczko Syenkowicz, Maxim Hriczowicz,
Lucz Grelycz: s tich zaden myodu nie daye.

Summa cziuszu za kuri y iaicza czini zlotich dwadzieszcia i
piecz y gr. dziewięć; owsza korc. czterdzieszczi i sescz czini zlo-
tich dwadzieszcia y trzi.

Od tich ze knieczy myodu dannego na kazdi rok przichodzi
czwierci dwadzieszcia i czteri, kazda valor. grziwien dwie, y rą-
czek trzi, kazda valor. za gr. dwadzieszcia i czteri; tho czini zlo-
tich syedmdziesiath y dziewięć y gr. sescz.

Zagrodnikow yest oszm; sz nich siedm dayą czinszu dorocz-
nego po gr. dwanasczie, a oszmi, tho yest stari karczmarz, daye
gr. czternasczie: Thelosz, Supron, Dimithko, Josko Syenkow, Jaczko
Horko, Andrzej Susko, Wasko Stari, Hriniecz; czini zlotich trzi y
gr. oszm.

Karczma na zagrodzie nowouczyniona, pospolu z mlinem i s folyuszem, do roku arenda czyni złotych trzydziestu i osm i gr. dwanaście. Komornikow yesz, ktorzi dają czinsu dorocznego po gr. sesz: Jaczko Slysosz, Naum, Nosthko, Hyra Proniecz, Chwedko Słuczewicz, Syenko Mosziewow; czyni gr. oszmnasze.

Gromada daje w rok iałowicze stacyną, valor. złotych dwa, y wyepza, valor. gr. czterdziestu i osm; tho czyni złotych trzi i gr. oszmnasze. Thasz gromada, na kazdi rok sklada owsza pasterkiego, als spasznego, korc. czteri, valor. złotych dwa. Ribithwow. wolne łowienie na izeczach maiączich, yest na ten czas dwa, ktorzi do roku dają po gr. dwadzieścia y czteri; tho czyni złoti yeden y gr. oszmnasze. Thamze naymuyą paszę bydlu, owczom y szwiniom w liesiach z ynszych włosci, y wołom kupieczkiem, bo tam liasz dobre, y dąbrowe, y legi. Puszei doszecz y zwierza.

Powinnoszcz. Wynni w folwarku swem rolie wszithkie zaoracz y zasyacz zbozem panskym, pozacz i zwiesz do gumna, zmloczecz y do komyag odwiesz. Syanozeczci tez mają pewne, ktore wynni pokoszicz y sprzathńcz, yako szię godzi.

Summa wszithkich pozithkow s Kosnisch czyni złotych stho siedmdziesięth y sesz y gr. dwadzieścia y dziewięcz.

Hołowno, wyesz, w ktorei kmieczy robotnich, roznie sziedzączich, iest pięthnasze, ktorzi dają czinsu dorocznego po gr. czternasze, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięci, valor. d. dziewiecz. A ymiona kmieczy ssą: Syenko Siekirczicz: myodu wiader dwie i prziczinku rączkę iedną; Maczko Siekirczicz: myodu wiader dwie; Wasko Jaczowicz: myodu wyader dwie; Kondrath: myodu wyader pultora; czy czteri daią owsza po korci czteri. Samoyło Sythka: myodu rączek sesz, owsza korci trzi; Michno Bohaczowicz: miodu rączek sesz, owsza korci trzi; Sanik Nielepczicz: myodu wyader dwie i prziczinku rączkę 1, owsza korci czteri; Pasko Hlobko: myodu wyader pultrzeci i prziczinku rączkę 1, owsza korci czteri; Maczko Orynczicz: myodu wyadro

iedno, owsza korczy czteri; Misz Poczewicz: myodu rączek pięcz, owsza korczy trzi; Iwaniecz Michnowicz: owsza korczy trzi; Chwedez Jaczowicz: myodu wyadro iedno, owsza korczy dwa; Trochim: myodu wyadro yedno, owsza korczy dwa; Nazarecz Kiyka: myodu wyadro iedno, owsza korczy dwa; Jarmol y Chiniecz: myodu wyader pultora, owsza korczy czteri; Piotr Kuchta: myodu wyadro yedno; Troniecz z Naumowskiego: myodu wyader dwie.

Summa czinszu y za kuri y za yaicza czini zlotich oszm y gr. puloszma.

Od tich kmieczy przerweczonich przichodzi owsza korczy pięczdziesiąth, kazdi korzecz valor. gr. pięthnasczie; tho uczini zlotich dwadzieszcia y pięcz. Nad tho kmiecz ieden dawa czinszu dorocznego zloti yeden. Nad tho są kmieczy pięcz robotnuich, na iednem dworzisczu myeskaiączy, et computantur za iednego czinszownika, ktorzi nye dawaią zadney dany, thilko powinni urobicz panu starosczie, na kazdi rok, szani wielkich czworo, a malich troye.

Zagrodnikow iest siedmnasczie, a komornikow dwa, ktorzi daią czinszu dorocznego po gr. sescz: Wakuła Siekirczicz, Piotr Szawczicz, Trochim Jaczowicz, Martin Sannik, Syenko Michnow, Syenko Siekirczicz, Syenko Jarmołow, Iwan Syekirczicz, Chwedko Tymoszew, Syenko Kuszniierz, Jowiecz. Szauzik, Miczik, Luczik, Martin, Kosczyuk, Roman, Filip, Nestor—czini wszithko zlotich trzi i gr. dwadzieszcia i czteri.

Myodu damnego od tich ze kmieczy przerweczonich na kazdi rok przichodzi czwierezi, albo wiader, dwadzieszcia i pulszosta, każde wyadro valor. grziwien dwie; tho uczini zlotich oszmdziesiąth y yeden i gr. oszmnasczie. Czisz, po oddanyu myodu, skladayą podanego, als poczti, gr. sescznasczie. Thaz gromada sklada owsza pasterskiego, als spasznego, w rok korczy czteri, valor. zlotich dwa.

Boyarow yest trzei, ktorzi czinszu zadnego nye dayą, thilko sz nich yeden daye myodu pultora wyader, a drugi wyadro, kazde valor. za grziwien dwie; trzeczi z ląki nyeiakiei daye gr. dwana-

sczie; tho wszithko uczini zlotich oszm y gr. dwanaszcze: Philip Syenkowicz, Chropoth, Zelesko.

Kowalyow jest dwa, ktorzi dayą czinszu dorocznego od rzemiasla po gr. piętnaszczie: Dawid, Jolchim,—czini zloti yeden.

Dzyekcziarzow iest dwa, ktorzi za wolnoscz w lyesziech dayą w rok po gr. dwadzieszcza y czteri: Arthisz, Chwedecz,—czini zloti yeden i gr. oszmnaszczie.

Ribithwow, wolne łowienie na yezierzech maiączych, jest trzei, ktorzi dayą w rok po gr. sescz; tho czini gr. oszmnaszczie: Martin, Luczik, Nestor.

Karczma y mlyn czini arendą do roku zlotich pięćdziesiąth y dwa liszi, kazdi valor. gr. trzidzieszczi; tho czini zlotich pięćdziesiąth i dwa.

Gromada w rok daye stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa, y wieprza, valor. gr. czterdzieszczi i oszm; tho czini zlotich trzi i gr. oszmnaszczie. Dwudzieszczeni od owiecz, którą kazdego roku wybierają, dostalo się na rok nyniejszi baranow dwadzieszcza i sescz, kazdi valor. gr. dwanaszczie; czo pyeniądźmi odbierano, in defectu vigenarii numeri, gr. dwadzieszcza y dwa; tho wszithko czini zlotich yedennaszczie y gr. czteri.

Powinnoscz. Powynny oracz sescz dny w rok, kazdi swem plugiem w Lubomelskym folwarku; komyegi budowacz; drew do zamku prziwiescz, kazdi po pięci wozow; syanozcz pewna w Lubomlu sprawicz.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Hołowna czini zlotich dwieszcze, y gr. piętnaszczie, y d. dziewięcz.

Rimacz, wyesz, w ktorey kmieczy robotlnich jest syedmnaszczie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Walenti, Daniło, Mołodeyko, Grzesz Drab, Janko , Maczko Kolpak, Szolka, Saniuk, Janko Wierchotraw, Stasz Kosz, Dzieczko, Sadam (?), Janko Jun (?), Bernath Jacobow, Pawel Nowoszad, Stas Skoruta, Janko.

Summa wszithkiego pozithku uczini zlotich trzi i gr. dwanaszczie.

Powinni robić w swem folwarku tak plugiem, iako szobą, gdi ym rozkazą.

Szaczko, wyesz, w ktorey dworzisz s starodawna iest oszm-nascie, na ktorich lyudzi robotnich yest osziadlich doszcz. A wssa-kos thilko ze trzidziesthu podworza y s pięczy poczieglich czinsz ydzie. S dziewięczy dworzisz placzą czinszu po gr. czternascie, kur po dwoye, iaiecz po dziesięczy; za się ze dwudziestu y pięczy podworza placzą czinszu po gr. pulyedennasta; acz yednema z nich do czasu prze zubozenie czinsz odpuszczono, a wszakze s drugim daye kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięczy, valor. pulgr. Na tho kmiecz yeden, odkupiącz robote, dawa w rok czinszu zlotich dwa, kur dwoie, valor. gr. dwa; jaiecz dziesięcz, valor. pulgr. Thocz: myodu wyadro yedno y prziczinku rączkę iedną, owsza s prziczinkiem kor. trzi; Nestor y Stecz: myodu rączkę iedną, owsza kor. yeden; Noszalowicz: myodu rączek czteri, owsza kor. trzi; Kuzma: myodu wyader pultora i prziczinku rączka 1, owsza kor. czteri; Iwan Tabor: myodu wyader pultora i prziczinku rączka 1, owsza kor. pięcz; Jolchim: myodu rączka yedna, owsza kor. yeden; Radko Klymkowicz: myodu rączke iedną, owsza kor. yeden; Martin Bieliawicz: myodu rączek oszu, owsza s prziczinkiem kor. czteri; Thisko: myodu wyader pultora i prziczinku rączka 1, owsza kor. pięcz;—s tich kazdi daye czinszu dorocznego po gr. czternascie. Jaczko Michaczowicz: myodu wyader czteri, owsza kor. sescz; Żuk Kochan: myodu wyader pultora, owsza kor. czteri; Selywon Malewicz: miodu rączek dziesięcz, owsza kor. dwa; Iwaniecz Skibka: myodu rączek pięcz, owsza kor. trzi; Woczuch: myodu rączek dziewięcz, owsza kore. trzi; Hawrilo Puthko: myodu rączek sescz, owsza kore. dwa; Koza: myodu rączek yedennascie, owsza korezi czteri; Chacz Selenkowicz: myodu rączek yedennascie, owsza kore. i pięcz. Iwaniecz Iliwicz: myodu rączek yedennascie, owsza korezi pięcz; Żuk Kozaczicz: myodu rączek czteri, owsza korezi pięcz; Denis Malkowicz: myodu rączek czteri, owsza korzecz

yeden;—czy trzay skladayą owsza korzecz yeden. Pasko Thiszowicz: myodu rączek siedm, owsza korczy czteri; Kucz Kuwerdyaczecz: myodu rączek siedm, owsza korczy czteri; Wasko s Haczowskiego: myodu rączek dwie; Chwedecz Zopicz: myodu rączek sescz, owsza korczy czteri; Wassil Urdimowicz: myodu wyadro iedno i prziczinku rączkę 1, owsza korczy dwa; Kalisz Hriczowicz: myodu wyadro iedno, owsza korczy dwa; Wassil Moskalowicz: myodu wyader dwie i prziczinku rączkę 1, owsza korczy dwa; Chwedecz Małoszowicz: myodu wyader pultrzeczia, owsza korczy czteri; Chwedko Luczow: myodu rączek trzi, owsza korczy trzi; Leczko Małowicz: myodu wyader pultora, owsza korczy czteri; Wałasko: myodu rączek dziesięcz, owsza korczy czteri; Iwaniecz Kiyko: myodu wyader pultora, owsza korczy czteri; Pychas s Krzemieskiego: myodu wyadro iedno, owsza korczy dwa; Iwan s Pichaszem: skladayą miodu rączkę iednę; Turczin s Howieniczkiego: myodu rączek dwie; Syenka Kowerdyaka z Lukowego boru: myodu wyader dwie.

Summa czinszu pienieznego czini zlotich dwanaszczie y gr. dwadzieszczia i puldziewięta.

Od tich ze kmieczy, ktorich iest trzidziesczi y czteri, przychodzi kur sesczdziesiath y oszmioro, kazdi valor. za gr. ieden; tho uczini zlotich dwa y gr. oszm. Od tich ze przychodzi iaiecz po dziesięczi, valor. den. dziewięcz; tho uczini gr. siedmnasczie. Czyz kmieczy na kazdi rok skladayą owsza danego korczy stho y sescz, kazdi korzecz valor. gr. piętnasczie; tho uczini zlotich pieczdziesiath i trzi. Nad tho kmiecz yeden, odkupuiącz robote, dawa czinszu dorocznego zlotich dwa. Myodu danego od tich kmieczy na kazdi rok przychodzi wyader, albo czwierzci, pieczdziesiath i sescz, kazda czwierz valor. za grziwien dwie; tho uczini zlotich stho siedmdziesiath y dziewięcz y gr. sescz. Podannego od tich ze barthnikow przychodzi gr. trzidziesczi y trzi. Gromada na kazdi rok dawa stacyey iałowicze, valor. zlotich dwa, y wieprza, valor. zlotich dwa, y wieprza, valor. gr. czterdziesczi y oszm; tho uczini

zlotich trzi y gr. oszmnaszcze. Thamze lyudzi robothnich yest czterdziesci y sescz, myeskaiączich diurse na przerzeczonych dworziszczach, ktorzi odkupiącz robothi, ktore powinni do folwarku zamkowego, ktori od nich yest w piączy milyach, ze się ym było dalieko przeiezdząc y złą drogą, zwlaszcza ze szolie them doliekyem przeiazdem szila bydla pszowaly;—a tak oni nad zwikli czinsz, ktori dayą, kazdi kmiecz zossobna postąpil dawacz na rok po zlotich dwa. A ymiona ych the są: Pasko Dedimowicz, Kalisz Kaszewicz, Pichasz, Wolasko Michno, Syelenkowicz, Iwaniecz Kijko, Woczusko, Iwaniecz Skibka, Lukyan Małewicz, Luczko Malkowicz, Pasko Tuszowicz, Hawriło Pristupa, Leczko Małewicz, Żytina, Jaczko Tywon, Wasko Małiszowicz, Tysko Bakunowicz, Nestor Sieczkowicz, Bochdan Sieczkowicz, Kuzma Zepicz, Radko Malkowicz, Chaczko Kozaczacz, Waszil Koza, Pasko Thisowicz, Chwedko Tuczow, Michno Miskowicz, Ihnath Bakunowicz, Choma Kowerdyczicz, Turczin, Baran Nestorow, Chwedko Maliszowicz, Iwasko Maliszowicz, Chwedecz Syenkowicz, Onisko Liskow, Martin Bieławicz, Bakun Bieławicz, Jaczko Noszaliowicz, Nazarko Noszaliowicz, Pasko Toczewicz, Jolchim Wyeliczkowicz, Klymko Radkowicz, Iwaniecz Taborowicz, Lewko Iwanow brath, Pasko Wyeliczkowicz, Andreyko Moskałewicz, Syenko Kowerdyczicz,—czini zlotich dziewięcdziesiath y dwa.

Thamze gromada sklada w rok owsza pasterskiego korczy czteri, valor. zlotich dwa.

Zagrodnikow yest siedm, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Jow, Iwan Małewicz, Chilko, Tymko, Maczko Drepka, Trochimowicz, Skibka, —czini zloti ieden i gr. dwanaszczie. Komornikow na ten czas yest trzi, ktorzi czinszu dorocznego dayą po gr. trzi: Daniło, Symon Passinek, Wdowicza,—czini gr. dziewięcz. Karczma arendą do roku czini zlotich pyęcdziesiath; s tey ze karczmi ku przerzeczonemu czinszowi karczmarz dawa liszow dwa, valor. zlotich dwa. Ribithwow, wolne łowienie na yezierzech maiączich, yest na ten czas trzidziesci y trzi, ktorzi w rok dayą

czinsu po gr. dziesięcz y po^odwiesczu byelicze dobre, als tokiethnicze, kazda valor. gr. trzi; tho uczini zlotich syedmnasczie y gr. oszmnasczie. Kmyeczie powynni syanozecz pnwna sprawicz y zagradniczi.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Szaczko czini zlotich czterista y dziewięthnasczie y gr. dwadzieszcia i dziewięcz y d. dziewięcz.

Kremno, wyesz, ktorei połowicza naliezi ku starostwu Rathen., a druga połowicza ku starostwu Lubomelskiemu, na ktorei połowicze kmyeczię, ylie ich kolwiek yest, dawaly czinszu dorocznego ogulem grziwien czteri, a pothem byli postapili ku pierwszemu czinszowi grziwien sescz, abi byli wolni od robienia klepek; ktori czinsz, tho iest grziwien dziesięcz, na kazdi rok dawayę; tho czini zlotich sescznasczie. Myodu danego od barthnikow na kazdi rok przychodzi wyader oszmnasczie, kazde valor. za grziwien dwie; tho czini zlotich pięczdzieszięth y siedm y gr. oszmnasczie. Podannego od barthnikow ogulem w rok przychodzi gr. dwanasczie. Karczma arendę do roku czini zlotich pyęcz. Dwudziesczizni od owiecz, którą na kazdi rok dayę, dostało sie na rok nyniejszi baranow yeden-nasczie y iagnię jedno, kazdi baran valor. gr. dwanasczie, y k temu pieniedzi gr. dwadzieszcia; tho wszithko czini zlotich pięcz y gr. oszm.

Summa wszithkich pozithkow s Kremna wszi czini zlotich oszmdzieszięth y czteri y gr. oszm.

Połapy, w ktorei kmieczy robothnich, na dworziszczach dwanasczie roznie szyedzącich, yest dwadzieszcia i sescz, ktorzi, non obstate differentia agrorum possessorum, dayę czinszu dorocznego po gr. czternasczie, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięcz, valor. pulgr. A ymiona kmieczy the ssę: Kalis Dmitrowicz: myodu rączek puloszmi, Iwaniecz Dmitrowicz:—oba owsza korczy sescz. Andreyecz Janczcz, Jaczko Nestorowicz:—oba myodu rączek

po pulosiodmi, y owsza spolecznie korczy pięcz; Ianko Piotrowicz: myodu rączek yedennasczie, owsza korczy czteri; Jaczko: owsza korc. dwa; Iwan Kupicz: myodu rączek yedennasczie, owsza korc. czteri; Michalko: owsza korc. dwa; Stepan: myodu rączek sescz, owsza korc. trzi; Iwaniecz mielnik: myodu rączek sescz, owsza korc. trzi; Mysiecz: myodu rączek syedm, owsza korc. trzi; Hricz Lewoszowicz: myodu rączek siedm, owsza korc. dwa; Karp: owsza korc. dwa; Miczko Hriniowicz: myodu rączek pulsziodmi, owsza korc. trzi; Iwan Sydło: myodu rączek pięcz, owsza korc. czteri; Nychrasch: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden; Ihnath Junczicz: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden; Thymosz: myodu rączek pięcz, owsza korc. dwa; Onaczko Tywon: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden; Marko: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden;—czy piecz skladają owsza starzini korc. czteri. Maczko Listhkwicz: myodu rączek czteri, owsza korc. czteri; Proniecz Pyszarzowicz: myodu rączek trzi, owsza korc. trzi; Jan Skubiętha: myodu rączek pięcz, owsza korc. dwa; Hanusza: owsza korc. dwa, a miód na pana podbieraia, ktorego nabrano rączek dwie; Waszil Kaliszowicz: miódu rączek pięcz, owsza korc. dwa;—czy trzei starzini owsza skladają korc. yeden. Syenko Smoyłowicz: myodu rączek trzi, owsza korc. trzi.

Summa czinszu za kuri y iaicza czini zlotich czternasczie y gr. dziewiecz.

Owsza danego od przerwczonich kmieczy przichodzi w rok korczy syedmdziesiath, kazdi valor. gr. piethnasczie; tho czini zlotich trzidziesci i pięcz. Myodu danego od barthnikow przichodzi w rok wyader, albo czwierci, dwadziescia i dziewiecz, kazda valor. grziwien dwie, y rączka yedna, valor. gr. dwadziescia; tho uczini zlotich dziewięczdziesiath i trzi y gr. oszmnasczie. Od tich ze barthnikow podannego przichodzi gr. dwadziescia y sescz. Tamze s pustey rolyei, rzeczoni Kobrinska, dayą czinszu dorocznego zlotich dwa. Thamze sthuke teize rolyei poczeto na ten rok sziać s skopeczizni.

Zagrodnikow yest piecz, s ktorich czterzei dayą czinszu w rok po gr. dziesięcz, a pyathi, odkupuyąc robothę, daye zlotich dwa: Hricz, Jochim, Maliska, Mycz Sykita, Jaczko Podolnik,—czini zlotich trzi i gr. dziesięcz.

Gromada w rok stacyna iałowicze daye, valor. zlotich dwa, y wyeprza, valor. gr. czterdziesci i oszm; tho czini zlotich trzi i gr. oszmnascie. Nad tho, tamze dworzisze Joskowskie, als lan rolęi pusthi, s ktorego tez wszithko dawano yako z ynszich; theras na na dwor orza.

Ribithwow, wolne łowienie na yezierzech maiączich, na ten czas yest dwa, ktorzi dayą w rok po gr. dwanascie: Syenko Smoyłowicz, Procop,—czini gr. dwadziescia y czteri.

Gromada owsza spasznego, albo pasterskiego, sklada korc. czteri, valor. zlotich dwa. Dwudziesczizni od owiecz, którą annuatim dayą, dostalo sie na rok nyniejszi baranow trzidziesci i czteri, kazdi valor. gr. dwanascie, j iagniath pięczioro, kazde valor. gr. sescz; i k temu czo pieniadzmi odbierano, gr. trzidziesci i yeden; tho wszithko czini zlotich pięthnascie y gr. dziewięthnascie.

Powinnosz kmiczi. Kmyeczie powynni dziwiecz dni oracz w rok kazdi swem plugiem; syanozeczi pewne pokoszicz i zgrabicz; drew do zamku po pięczy wozow prziwiesz w rok. Stricharzowi, gdi wapno pały, powynni drew dodacz dostatek.

Summa wszithkich pozithkow s Połapow wszi czini zlotich stho siedmdziesiąth y yeden y gr. czteri.

Szwithasch, wyesz. W nyei kmiczi osziadlich yest doszicz, ktorzi thilko ze dwudziestu a s sziedm dworzisz placzą czinszu dorocznego po gr. puldziewięta, za szer y maslo po gr. dwa, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięczy, valor. pulgr. Nad tho kmicz yeden wolien od czinszu, alie miód, szer i maslo, kuri y iaicza daye, valor. ut supra. A ymiona kmiczi the sza: Chodko: myodu wyader oszm i prziczinku rączkę iednę, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Martisz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden;

Koziel: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Maczko Zebrowicz: miodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Jolchim: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Kozlik: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Michno Lukyaniecz: myodu rączkę iedne, owsza korc. yeden; Dacz Olexicz: myodu rączkę iednę, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Wacz Olexicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Luczko Nestor: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Iwanczik Klymkowicz: myodu rączkę iedną, owsza korc. pięcz; Pasko Klymkowicz: miodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Iwaniecz Szithczicz: miodu wyader pultora, owsza korc. czteri; Ilnath Somowicz: myodu wyader pultora, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Michno Swiecz: myodu wyader pięcz, k temu starzini rączek trzi, owsza korc. czteri; Procop z Ostaszowskiego: myodu wyader czteri i prziczinku rączka iedna, owsza korc. czteri; Waszil Ziska: myodu wyader pięcz i prziczinku rączek czteri, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Jaczko Kulewicz: myodu rączkę iedne, owsza korc. pięcz; Andreiecz Olechwirowicz: miodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Panas Hlodka: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Lisko Kuzmicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Hrin Stryowicz: myodu rączkę iednę, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Klymko Prziliczicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Supron: myodu wyader pultora i prziczinku rączka iedna, owsza korc. pięcz; Omełyan: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Misko Radkowicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Iwanko Klymkow: myodu wyadro yedno; Roman Ky: myodu wyader pultora, owsza korc. czteri,—then wolyen od czinszu, alie ynsze rzeczi daie.

Summa czinszu czini zlotich syedm, y gr. dziewięthnasczie, i d. dziewięcz; za sseri y masło, kuri y iaicza czini zlotich czteri y gr. pultora.

Owsza dannego od przerzeczonych kmieczy na rok przichodzi korc. syedmdziesięth, kazdi valor gr. piethnasczie; tho uczini zlotich trzidziesczy i pięcz. Myodu dannego na rok przichodzi wyader

trzidziesci i sescz, kazde valor. za grziwien dwie, i rączka iedna, valor. gr. dwadzieszcia y czteri; tho wszithko czini zlotich stho i sescznasczie. Podannego od tich ze barthnikow przichodzi gr. dwadzieszcia i oszm. Gromada w rok sklada stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa, i wieprza, valor. gr. czterdziesci i oszm; tho wszithko czini zlotich trzi i gr. oszmnasczie. Thaz gromada owsza spasznego, albo pasterskiego, w rok sklada korc. czteri, valor. zlotich dwa.

Zagrodnikow yest oszm, ktorzi dayą czinsu dorocznego po gr. sescz: Chyl, Waszil, Pawel, Man, Mykolay, Chweduk, Denisz, Olesko Ky,—czini zloti yeden i gr. oszmnasczie.

Thamze lyudzi robothnich, na przerzeczonych dworziszczach mieskayących yest czterdziesci i yeden, ktorzi odkupuyą robote, ktorą bili powinni do zamku Lubomelskiego, a yze sie ym było dalieko przeiedząc złą drogą, folguiąc bidlu swemu, w ktorem szkodę wielką myeli dlya zlich przeiazdow, thedi nad zwikli czinsz postąpili w rok dawacz po zlotich dwa kazdi zossobna; a bendą wolni od zamkowych roboth; a na Schaczkim folwarku, ktori blisko mayą, będą powynni robicz dwa dni w tidzien. A ymiona tich kmieczy ssą: Ostapko Kuznicz, Lisko Kuznicz, Pasko Kulewicz, Thisz Hlodka, Pasko Derdenie, Chwedecz Daczewicz, Chwedecz Daczewicz, Chwedecz Leczkowicz, Chwedecz Iwanczikowicz, Miska Philipowicz, Pasko Schiszowicz, Iwanko Schiszowicz, Panas Charitonowicz, Iwasko Dudowicz, Małosch Stryowicz, Dimithr Buyakowicz, Kucz Oliszyci, Syenko Buchanowicz, Kucz Zaniowicz, Kucz Kackowicz, Chwedecz Dudeczicz, Onasko Dudeczicz, Iwan Dudeczicz, Jow Ihmatow, Lawrisz, Iwan Litowicz, Roman Ky, Symon Ky, Josko Martiszow, Kuzma Stryowicz, Maczko Zebrowicz, Jolchim Ochrimowicz, Chwedecz Kozlik, Iwanko Kozlik, Kucz Buyakowicz, Syenko Ihmatow, Waszil Hawrilezicz, Lewon Kunachow, Martin Hrimow. Procop, Onusko Wieczkowicz, Piotr Kyowicz,—czini zlotich oszmdziesąth i dwa.

Karczmarz s karczmi arendą na rok daye zlotich dwadzieszcia y gr. dwadzieszcia i czteri. Tamze lyudzi, wolne łowienie na iezierze

Switaskym majączich, yest trzidziesci i piecz, ktorzi dayą czinszu w rok po gr. dziesięcz; tho wszithko uczini zlotich yedennascie i gr. dwadzieszcia.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Szwitasza czini zlotich dwiesczie oszmdziesiath i pięcz y gr. trzinaszcie i d. dziewięcz.

Wisniow, wyesz, w ktorei kmieczy robothnich, roznie siedzączich na obscharach, als na stukach rol, yest czternascie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. dwanascie, za szery y maslo po gr. dwa, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięcz, valor. gr. dziewięcz. A ymiona kmieczy są: Josko: myodu rączek czteri, owsza korc. czteri; Chwedko: owsza korc. czteri; Wasko Petraszowicz: miodu rączek pięcz, owsza korc. trzi; Philip: owsza korc. trzi; Stecz: myodu wyader pultora, owsza korc. dwa; Lawrisz: owsza korc. dwa; Ilias Kaliszowicz: owsza korc. dwa; Maczko: miodu rączek dwie, owsza korc. czteri; Syenko: myodu rączek dwie, owsza korc. czteri; Martin Pitusko: myodu rączek czteri, owsza korc. dwa; Proniecz Pitusko: owsza korc. dwa; Hriniecz Orylko: myodu rączek dwie, owsza korc. dwa; Trochimiecz: owsza korc. dwa; Selywon: myodu rączek dwie, owsza korc. czteri.

Summa czinszu y za maslo y szery, za kuri y iaicza czini zlotich syedm y gr. dwadzieszcia y ieden.

Owsza dannego od przerzeczonich kmieczy, na rok przichodzi korc. czterdziesci, kazdi valor. gr. pięthnascie; tho czini zlotich dwadzieszcia. Myodu dannego na kazdi rok przichodzi wyader, albo czwierci, oszm, kazda valor. za grziwien dwie, i rączka iedna, valor. gr. dwadzieszcia y czteri; tho wszithko czini zlotich dwadzieszcia i sescz y gr. dwanascie. Podannego od kazdego kmiecia, tho iest gdi miod oddadzą, thedi dayą poklonu po gr. iednemu; tho czini gr. czternascie. Gromada w rok daye stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa, y wieprza yednego, valor. gr. czterdziesci i oszm; tho czini zlotich trzi i gr. oszmnascie. Thasz gromada w rok sklada owsza pasterskiego korc. czteri, valor. zlotich dwa.

Dwudziestizni od owiecz, którą annualim dayą, dostało się na rok nynieiszi baranow dziesięć y iagniąth czworo, kazdi baran valor. gr. dwanascie, a yagnie gr. sescz, k temu, czo pieniądzmi odbierano, gr. czteri; tho czini zlotich czteri y gr. dwadzieszcia y oszm.

Boyarow tamze yest dziesięć, ktorzi acz mayą rol y barci doszcz, alie zadnego podathku nie dawayą, thilko zaszedli na poslugach zamkowych.

Kmieczy wynni czteri dni w tidzien robicz, czo kazą.

Summa wszithkich pozithkow z Wiszniowa wszi czini zlotich sesczdzięsiąth i pięć i gr. trzi.

Berescze, wyesz, w ktorey łanow osziadlich roznie yesth puldwadziesza; s kazdego łanu czinszu dorocznego dayą po zlotich dwa, kur po dwoye, valor. gr. dwa; iaiecz po dziesięć, valor. d. dziewięć; Hriniecz Chromi, Bartosz: myodu wyadro iedno, Trochim Sepliwi, Syenko Zelazni, Pyorko Matiska, Marko: myodu rączek dwie, Smyotanka, Ihnatowa, Żuk Bobrownik, Waszil Myąsi, Hawriło: kazdi sz nich s czalego łanu. Noszal, Jacz: myodu rączek dwie; Dmithr Molodeiko: myodu rączek dwie: kazdi s łanu. Chacz, Bacun, Musziło, Bartos Dziecz, Ray, Mathweyi Onusko, Krołowie, Owerko, Schak, Iwasko Jaczow, Mlynarz: kazdi na pulłanu.

Summa czinszu za kuri y iaicza czini zlotich czterdziesci, y gr. szmuascie, y den. czternascie.

Podymnego od wszithkich kmieczy na rok przichodzi gr. pulpięta. Myodu dannego przichodzi w rok wyader, albo czwierci, pultrzeczia, kazda valor. za grziwien dwie; tho czini zlotich oszm. Czisz barthniczi dayą podannego w rok gr. czteri. Thamze yeden kmiecz zboru Molczanowskiego daye miodu pulwiadra, valor. gr. czterdziesci i oszm, y podannego gr. yeden; tho czini zloti yeden i gr. dziewięthnascie.

Zagrodnikow yest siedm, ktorzi daią czinszu dorocznego po gr. sescz: Jarmol, Kulikowa, Kunasz, Syenko Gluchi, Nestor, Adam, Daniło,—czini zloti yeden i gr. dwanascie.

Karczma z Janem roleyei, k niei nalieżaczem, y z drugimi karczmami: Jahodinska i Rimaczką, y k temu mlinik i stawek Mniczowski arendowano do roku woytowi Bereszczkiemu za zlotich oszmdziesiath. Thamze yest Jan roleyei osziedli, na ktorem sziedzi, nieyaki sliachczicz (ut asserit. de illo), ktori s tego Janu nie dawa nicz, alieguyacz yakosz libertacyą, ktorei ani na seymie, ani przed pani revisori nie pokazowal. Thamze yest Valenti, woyth dawny Bereszcki, mayacz pewne roleye y powynnosci swe, wedlie listhu jego k. m. yemu dannego, o czem sież dostateczniei napiszało w drugich księgach revisorskich variarum actionum, fol. (*не указано*). Dwudzieszczizni od owiecz, ktorą annualim dayą lyudzie, dostało szię na rok nynieiszi baranow dwadzieszcza, kazdi valor. gr. dwa-naszczie, y k temu pieniędzi gr. czteri; tho wszithko uczini zlotich oszm i gr. czteri. Thamze lyudzie, ktorzi po rzezce Bugu mayą wolne łowienie, dayą w ribne dni do zamku rib na dobrą miszę.

Summa pozithkow wsithkich z Bereszczecz wszi czini zlotich stho czterdzieszczi, y gr. dwa, y d. pięcz.

Jeziora starostwa Lubomelskiego the są: W Koszniszczach yezioro yedno wielkie, na ktorem niewodem wylkym toni yest oszm. Thamze małe yeziorko, na ktorem toni dwie. W Hołownie yest yezioro wielkie, na ktorem wielkym niewodem tony yest oszm. Thamze yezior małych trzi, na ktorich moze małym nyewodem łowicz; a the są: Mosno, Orzechowo, Szylno. Thamze drugich yezior małych trzi, alye na nich zadni niewod nyezydzie. W Schaczke yezior wielkich iest oszm rzezconich: Czarne, Lyczimir, Szumy-niecz, Premulth, Piaszczczno, Kremno, Moszno, Długie, na ktorich wielkie niewodi chodzą. Thamze yeziorka małe czteri, dwa Karasz-nicza, Ploticze, Kruhle, na nich małym niewodem łowią. W Switazu yest yezioro wielkie, na ktorem moze bicz tony pieczdziesziath et ultra, bo yest bardzo długie i szerokie. Thamze yeziorko małe, ktore zową Linowiecz, na nyem thoni dwie. W Lubochiniach są trzi yeziora, na ktorich wielkym niewodem łowią: Piszczczno, Ostro-

czinsu po gr. dziesięcz y po^zdwiesczu byelicze dobre, ais tokiethnicze, kazda valor. gr. trzi; tho uczini zlotich syedmnascie y gr. oszmnascie. Kmyeczie powynni syanozecz pnwna sprawicz y zagradniczi.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Szaczko czini zlotich czterista y dziewiętnascie y gr. dwadziescia i dziewięcz y d. dziewięcz.

Kremno, wyesz, ktorei połowicza naliezi ku starostwu Rathen., a druga połowicza ku starostwu Lubomelskiemu, na ktorei połowicze kmyeczię, ylie ich kolwiek yest, dawaly czinszu dorocznego ogulem grziwien czteri, a pothem byli postapili ku pierwszemu czinszowi grziwien sescz, abi byli wolni od robienia klepek; ktori czinsz, tho iest grziwien dziesiecz, na kazdi rok dawayę; tho czini zlotich sescznascie. Myodu dannego od barthnikow na kazdi rok przichodzi wyader oszmnascie, kazde valor. za grziwien dwie; tho czini zlotich pięczdziesiãth y siedm y gr. oszmnascie. Podannego od barthnikow ogulem w rok przichodzi gr. dwanascie. Karczma arendę do roku czini zlotich pyęcz. Dwudziesczizni od owiecz, ktorę na kazdi rok dayę, dostało sie na rok nyniejszi baranow yeden-nascie y iaguię iedno, kazdi baran valor. gr. dwanascie, y k temu pieniedzi gr. dwadziescia; tho wszithko czini zlotich pięcz y gr. oszm.

Summa wszithkich pozithkow s Kremna wszi czini zlotich oszmdziesiãth y czteri y gr. oszm.

Połapy, w ktorei kmieczy robothnich, na dworziszczach dwanascie roznie szyedzãczich, yest dwadziescia i sescz, ktorzi, non obstate differentia agrorum possessorum, dayę czinszu dorocznego po gr. czternascie, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiãcz, valor. pulgr. A ymiona kmieczy the ssę: Kalis Dmitrowicz: myodu rãczek pulozmi, Iwaniecz Dmitrowicz:—oba owsza korczy sescz. Andreyecz Janczcz, Jaczko Nestorowicz:—oba myodu rãczek

po pulosiodmi, y owsza spolecznie korczy pięcz; Ianko Piotrowicz: myodu rączek yedennasczie, owsza korczy czteri; Jaczko: owsza korc. dwa; Iwan Kupicz: myodu rączek yedennasczie, owsza korc. czteri; Michalko: owsza korc. dwa; Stepan: myodu rączek sescz, owsza korc. trzi; Iwaniecz mielnik: myodu rączek sescz, owsza korc. trzi; Mysziecz: myodu rączek syedm, owsza korc. trzi; Hriez Lewoszowicz: myodu rączek siedm, owsza korc. dwa; Karp: owsza korc. dwa; Miczko Hriniowicz: myodu rączek pulsziodmi, owsza korc. trzi; Iwan Sydło: myodu rączek pięcz, owsza korc. czteri; Nychrasch: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden; Ihnath Junczicz: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden; Thymosz: myodu rączek pięcz, owsza korc. dwa; Onaczko Tywon: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden; Marko: myodu rączek trzi, owsza korc. yeden;—czy piecz skladayą owsza starzini korc. czteri. Maczko Listhkowicz: myodu rączek czteri, owsza korc. czteri; Proniecz Pyszarzowicz: myodu rączek trzi, owsza korc. trzi; Jan Skubiętha: myodu rączek pięcz, owsza korc. dwa; Ianusza: owsza korc. dwa, a miód na pana podbieraia, ktorego nabrano rączek dwie; Waszil Kaliszowicz: miódu rączek pięcz, owsza korc. dwa;—czy trzei starzini owsza skladayą korc. yeden. Syenko Smoyłowicz: myodu rączek trzi, owsza korc. trzi.

Summa czinszu za kuri y iaicza czini zlotich czternasczie y gr. dziewiecz.

Owsza danego od przereczonich kmieczy przichodzi w rok korczy syedmdziesziąth, kazdi valor. gr. piethnasczie; tho czini zlotich trzidzieszi i pięcz. Myodu danego od barthnikow przichodzi w rok wyader, albo czwierzci, dwadzieszcza i dziewiecz, kazda valor. grziwien dwie, y rączka yedna, valor. gr. dwadzieszcza; tho uczini zlotich dziewięczdziesziąth i trzi y gr. oszmnasczie. Od tich ze barthnikow podannego przichodzi gr. dwadzieszcza y sescz. Tamze s pustey rolyei, rzeczoni Kobrinska, dayą czinszu dorocznego zlotich dwa. Thamze sthuke teize rolyei poczeto na ten rok sziącz s skopeczizni.

Zagrodnikow yest piecz, s ktorich czterzei dayą czinszu w rok po gr. dziesięcz, a pyathi, odkupuyącz robothę, daye zlotich dwa: Hricz, Jochim, Maliska, Mycz Sykita, Jaczko Podolnik,—czini zlotich trzi i gr. dziesięcz.

Gromada w rok stacyna iałowicze daye, valor. zlotich dwa, y wyeprza, valor. gr. czterdziesci i oszm; tho czini zlotich trzi i gr. oszmnaszcie. Nad tho, tamze dworzisze Joskowskie, als lan rolyei pusthi, s ktorego tez wszithko dawano yako z ynszich; theras na na dwor orza.

Ribithwow, wolne łowienie na yezierzach maiączich, na ten czas yest dwa, ktorzi dayą w rok po gr. dwanaszcie: Syenko Smoyłowicz, Procop,—czini gr. dwadzieszia y czteri.

Gromada owsza spaszneho, albo pasterskiego, sklada korc. czteri, valor. zlotich dwa. Dwudzieszczini od owiecz, ktorą annuatim dayą, dostalo sie na rok nyneiszi baranow trzidziesci i czteri, kazdi valor. gr. dwanaszcie, j iagniath pięczioro, kazde valor. gr. sescz; i k temu czo pieniadzmi odbierano, gr. trzidziesci i yeden; tho wszithko czini zlotich pięthnaszcie y gr. dziewięthnaszcie.

Powinnoscz kmieczi. Kmyeczcie powynni dziwiecz dni oracz w rok kazdi swem plugiem; syanozeczci pewne pokoszicz i zgrabicz; drew do zamku po pięczy wozow prziwiesz w rok. Stricharzowi, gdi wapno pały, powynni drew dodacz dostatek.

Summa wszithkich pozithkow s Połapow wszi czini zlotich stho siedmdziesziath y yeden y gr. czteri.

Szwithasch, wyesz. W nyei kmieczi osziadlich yest doszicz, ktorzi thilko ze dwudziestu a s sziedm dworzisz placzą czinszu doroczneho po gr. puldziewięta, za szer y masło po gr. dwa, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięczy, valor. pulgr. Nad tho kmieczi yeden wolien od czinszu, alie miód, szer i masło, kuri y iaicza daye, valor. ut supra. A ymiona kmieczi the sza: Chodko: myodu wyader oszm i prziczinku rączkę iednę, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Martisz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden;

Koziel: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Maczko Zebrowicz: miodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Jolchim: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Kozlik: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Michno Lukyaniecz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Dacz Olexicz: myodu rączkę iednę, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Wacz Olexicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Luczko Nestor: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Iwanczik Klymkowicz: myodu rączkę iedną, owsza korc. pięcz; Pasko Klymkowicz: miodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Iwaniecz Szithczicz: miodu wyader pultora, owsza korc. czteri; Ihnath Somowicz: myodu wyader pultora, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Michno Swiecz: myodu wyader pięcz, k temu starzini rączek trzi, owsza korc. czteri; Procop z Ostaszowskiego: myodu wyader czteri i prziczinku rączka iedna, owsza korc. czteri; Waszil Ziska: myodu wyader pięcz i prziczinku rączek czteri, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Jaczko Kulewicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. pięcz; Andreiecz Olechwirowicz: miodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Panas Hlodka: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Lisko Kuzmicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Hrin Stryowicz: myodu rączkę iednę, owsza s prziczinkiem korc. pięcz; Klymko Prziliczicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Supron: myodu wyader pultora i prziczinku rączka iedna, owsza korc. pięcz; Omełyan: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Misko Radkowicz: myodu rączkę iednę, owsza korc. yeden; Iwanko Klymkow: myodu wyadro yedno; Roman Ky: myodu wyader pultora, owsza korc. czteri,—then wolyen od czinszu, alie ynsze rzeczi daie.

Summa czinszu czini zlotich syedm, y gr. dziewięthnasczie, i d. dziewięcz; za sseri y maslo, kuri y iaicza czini zlotich czteri y gr. pultora.

Owsza dannego od przerzeczonych kmieczi na rok przichodzi korc. syedmdziesięth, kazdi valor gr. piethnasczie; tho uczini zlotich trzidziesci i pięcz. Myodu dannego na rok przichodzi wyader

trzidziesci i sescz, kazde valor. za grziwien dwie, i rączka iedna, valor. gr. dwadziescia y czteri; tho wszithko czini zlotich stho i sescznascie. Podannego od tich ze barthnikow przichodzi gr. dwadziescia i oszm. Gromada w rok sklada stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa, i wieprza, valor. gr. czterdziesci i oszm; tho wszithko czini zlotich trzi i gr. oszmnascie. Thaz gromada owsza spasznego, albo pasterskiego, w rok sklada korc. czteri, valor. zlotich dwa.

Zagrodnikow yest oszm, ktorzi dayą czinsu dorocznego po gr. sescz: Chyl, Waszil, Pawel, Man, Mykolay, Chweduk, Denisz, Olesko Ky,—czini zloti yeden i gr. oszmnascie.

Thamze lyudzi robothnich, na przerzeczonych dworziszczach mieskayących yest czterdziesci i yeden, ktorzi odkupuyą robote, ktorą bili powinni do zamku Lubomelskiego, a yze szie ym było dalieko przeiedząc złą drogą, folguiąc bidlu swemu, w ktorem szkodę wielką myeli dlya zlich przeiazdow, thedi nad zwikli czynsz postąpili w rok dawacz po zlotich dwa kazdi zossobna; a bendą wolni od zamkowych roboth; a na Schaczkim folwarku, ktori blisko mayą, będą powynni robicz dwa dni w tidzien. A ymiona tich kmieczy ssą: Ostapko Kuznicz, Lisko Kuznicz, Pasko Kulewicz, Thisz Hlodka, Pasko Derdenie, Chwedecz Daczewicz, Chwedecz Daczewicz, Chwedecz Leczkowicz, Chwedecz Iwanczikowicz, Miska Philipowicz, Pasko Schiszowicz, Iwanko Schiszowicz, Panas Charitonowicz, Iwasko Dudowicz, Małosch Stryowicz, Dimithr Buyakowicz, Kucz Oliszeyi, Syenko Buchanowicz, Kucz Zaniowicz, Kucz Kaczkowicz, Chwedecz Dudeczicz, Onasko Dudeczicz, Iwan Dudeczicz, Jow Ihnatow, Lawrisz, Iwan Litowicz, Roman Ky, Symon Ky, Josko Martiszow, Kuzma Stryowicz, Maczko Zebrowicz, Jolchim Ochrimowicz, Chwedecz Kozlik, Iwanko Kozlik, Kucz Buyakowicz, Syenko Ihnatow, Waszil Hawrilezicz, Lewon Kunachow, Martin Hrimow, Procop, Onusko Wieczkowicz, Piotr Kyowicz,—czini zlotich oszmdziesath i dwa.

Karczmarz s karczmi arendą na rok daye zlotich dwadziescia y gr. dwadziescia i czteri. Tamze lyudzi, wolne łowienie na iezierze

Switaskym majączich, yest trzidziesci i piecz, ktorzi dayą czinszu w rok po gr. dziesięcz; tho wszithko uczini zlotich yedennascie i gr. dwadzieszcia.

Summa wszithkich pozithkow ze wszi Szwitasza czini zlotich dwieszcze oszmdziesiath i pięcz y gr. trzinascie i d. dziewięcz.

Wisniow, wyesz, w ktorei kmieczy robothnich, roznie siedzączich na obscharach, als na stukach rol, yest czternascie, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. dwanascie, za szery y maslo po gr. dwa, kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięcz, valor. gr. dziewięcz. A ymiona kmieczy są: Josko: myodu rączek cztery, owsza korc. cztery; Chwedko: owsza korc. cztery; Wasko Petraszowicz: miodu rączek pięcz, owsza korc. trzy; Philip: owsza korc. trzy; Stecz: myodu wyader pultora, owsza korc. dwa; Lawrisz: owsza korc. dwa; Ilias Kaliszowicz: owsza korc. dwa; Maczko: miodu rączek dwie, owsza korc. cztery; Syenko: myodu rączek dwie, owsza korc. cztery; Martin Pitusko: myodu rączek cztery, owsza korc. dwa; Proniecz Pitusko: owsza korc. dwa; Hriniecz Orylko: myodu rączek dwie, owsza korc. dwa; Trochimiecz: owsza korc. dwa; Selywon: myodu rączek dwie, owsza korc. cztery.

Summa czinszu y za maslo y szery, za kuri y iaicza czini zlotich syedm y gr. dwadzieszcia y ieden.

Owsza dannego od przerweczonich kmieczy, na rok przichodzi korc. czterdziesci, kazdi valor. gr. pięthnascie; tho czini zlotich dwadzieszcia. Myodu dannego na kazdi rok przichodzi wyader, albo czwierci, oszm, kazda valor. za grziwien dwie, i rączka jedna, valor. gr. dwadzieszcia y cztery; tho wszithko czini zlotich dwadzieszcia i sescz y gr. dwanascie. Podannego od kazdego kmiecia, tho iest gdi miod oddadzą, thedi dayą poklonu po gr. iednemu; tho czini gr. czternascie. Gromada w rok daye stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa, y wieprza yednego, valor. gr. czterdziesci i oszm; tho czini zlotich trzy i gr. oszmnascie. Thasz gromada w rok sklada owsza pasterskiego korc. cztery, valor. zlotich dwa.

Dwudzieszczizni od owiecz, którą annualim dayą, dostało się na rok nyniejszi baranow dziesięcz y iagniąth czworo, kazdi baran valor. gr. dwanaszczie, a yagnie gr. sescz, k temu, czo pieniądzmi odbierano, gr. czteri; tho czini zlotich czteri y gr. dwadzieszczia y oszm.

Boyarow tamze yest dziesięcz, ktorzi acz mayą rol y barczy doszicz, alie zadnego podathku nie dawayą, thilko zaszedli na posługach zamkowych.

Kmieczy wymni czteri dni w tidzien robicz, czo kaza.

Summa wszithkich pozithkow z Wiszniowa wszi czini zlotich sesczdziesiąth i pięcz i gr. trzi.

Berescze, wyesz, w ktorey łanow osziedlich roznie yesth puldwadziesza; s kazdego łanu czinszu dorocznego dayą po zlotich dwa, kur po dwoye, valor. gr. dwa; iaiecz po dziesiętci, valor. d. dziewięcz; Hriniecz Chromi, Bartosz: myodu wyadro iedno, Trochim Sepliwi, Syenko Zelazni, Pyorko Mańska, Marko: myodu rączek dwie, Smyotanka, Ihnatowa, Żuk Bobrownik, Waszil Myąszi, Hawriło: kazdi sz nich s czalego łanu. Noszal, Jacz: myodu rączek dwie; Dmithr Molodeiko: myodu rączek dwie: kazdi s łanu. Chacz, Bacun, Musziło, Bartos Dziecz, Ray, Mathweyi Onusko, Krołowie, Owerko, Schak, Iwasko Jaczow, Mlynarz: kazdi na pulłanu.

Summa czinszu za kuri y iaicza czini zlotich czterdziesci, y gr. szmuaszczie, y den. czternaszczie.

Podymnego od wszithkich kmieczy na rok przichodzi gr. pulpięta. Myodu dannego przichodzi w rok wyader, albo czwierci, pultrzeczia, kazda valor. za grziwien dwie; tho czini zlotich oszm. Czisz barthniczi dayą podannego w rok gr. czteri. Thamze yeden kmiecz zboru Molczanowskiego daye miodu pulwiadra, valor. gr. czterdziesci i oszm, y podannego gr. yeden; tho czini zloti yeden i gr. dziewiętnaszczie.

Zagrodnikow yest siedm, ktorzi daią czinszu dorocznego po gr. sescz: Jarmol, Kulikowa, Kunasz, Syenko Gluchi, Nestor, Adam, Daniło,—czini zloti yeden i gr. dwanaszczie.

Karczma z Janem rolyei, k niei naliezącem, y z drugimi karczmami: Jahodinska i Rimaczką, y k temu mlinik i stawek Mniczowski arendowano do roku woytowi Berezeczkemu za zlotich oszmdziesiąth. Tamze yest Jan rolyei osziedli, na ktorem sziedzi, nieyaki sliachczicz (ut asserit. de illo), ktori s tego Janu nie dawa nicz, alieguyącz yakosz libertacyą, ktorei ani na seymie, ani przed pani revisori nie pokazowal. Tamze yest Valenti, woyth dawny Berezeczki, mayącz pewne rolye y powynnoszci swe, wedlie listhu jego k. m. yemu dannego, o czem szię dostateczniei napiszało w drugich księgach revisorskich variarum actionum, fol. (не указано). Dwudzieszczizni od owiecz, ktorą annualim dayą lyudzie, dostało szię na rok nyniejszi baranow dwadzieszcia, kazdi valor. gr. dwa nąszcie, y k temu pienieđzi gr. czteri; tho wszithko uczini zlotich oszm i gr. czteri. Tamze lyudzie, ktorzi po rzecze Bugu mayą wolne łowienie, dayą w ribne dni do zamku rib na dobrą miszę.

Summa pozithkow wsithkich z Beresczcz wsi czini zlotich stho czterdzieszczi, y gr. dwa, y d. pięcz.

Jeziora starostwa Lubomelskiego the są: W Koszniszczach yezioro yedno wielkie, na ktorem niewodem wyelkym toni yest oszm. Tamze małe yezioro, na ktorem toni dwie. W Hołownie yest yezioro wielkie, na ktorem wielkym niewodem tony yest oszm. Tamze yezior małych trzi, na ktorich moze małym nyewodem łowicz; a the są: Mosno, Orzechowo, Szyłno. Tamze drugich yezior małych trzi, alye na nich zadni niewod nyezydzie. W Schaczke yezior wielkich iest oszm rzeczonych: Czarne, Lyczimir, Szumy-niecz, Premulth, Piaszczno, Kremno, Moszno, Długie, na ktorich wielkie niewodi chodzą. Tamze yezioro małe czteri, dwa Karasz-nicza, Ploticze, Kruhle, na nich małym niewodem łowią. W Swi-tazu yest yezioro wielkie, na ktorem moze bicz tony pieczdziesiąth et ultra, bo yest bardzo dlugie i szerokie. Tamze yezioro małe, ktore zową Linowiecz, na nyem thoni dwie. W Lubochiniach są trzi yeziora, na ktorich wielkym niewodem łowią: Piszeczno, Ostro-

wie, Domaszne; po czterech tonie na kazdem moze bicz, cit. vel ultra. Tamze czwarte jezioro zową Bite, na niem małym niewodem thoni dwie. W Nudiszu jezioro dwie niewielkie, ale ludzie powiadaly, yz nie rybne. W Kremnie jezioro trzci, s ktorich thilko po połowiczi dwu ku Lubomelskiemu starostwu, a ostatek ku Rathen. przinaliezi; na obu wielkym niewodem łowią; zową yedno Domaszne, na niem thoni trzci; drugie Lukoye, na niem toni dwie; trzecie Lukisz niewielkie jezioro, na niem dwie thoni. W Rimaczu jezioro wielkie i rybne, na niem wielkym niewodem thoni oszm.

A tak jezioro wielkich w starostwie Lubomelskiem dwadzieścia i iedno, na ktorich niewodami wielkimi robią, a mnyeizich jezioro yest dwanaszcie, na ktorich małymi niewodami łowia; a wssakoz myedzi thimi wielkimi jezioro ssą cztery naprzednieysze y rybneysze, tho yest: w Swiatazu, w Rimaczu, w Kosnischach y w Hołownie. The jeziora acz rozni arendarze roznie naymowali w nich łowia, bo szię okazowało s czirograffow starich od zidow, ze niektorzi, naymuiąc wsithkie jeziora, okrom Rimaczkiego, to, czo dawali pieniędzmi, pieprzem, safranem, rybami słonemi w boszkach, przechodziło summe czterech seth zlotich; a niektorzi, tez naymuiąc, łowia yuz po s. Andrzeju, do rozesczia lyodu, y tho na iasnem lieczie nycz nie łowyli; y ynsze pewne contracti myeli, thedi dawali po zlotich trzista. A tak miernie kładąc, przerzeczone jeziora, wespolek z Rimaczkiem, uczinia na rok zlotich pulczwarta stha.

Stawy: W Raiowisczu staw, ktorego spusth w czwartem roku czini zlotich stho i sesczdziestiath; a tak trzeczia czesz na rok yeden widzieliwsi, uczini zlotich pieczdziesziath y trzci y gr. dzieścęz. W Lubochiniach stawek, na potoku, miedzi lyaszi, ktori kazdego roku naymuyę ludzie s tei ze wszi po zlotich dziewięcz i gr. oszmnaszcie. U Jahodina wszi stawek mały, miedzi lyaszem, ktori s tamteize wszi ludzie naymują y s mlynkiem, rzeczonem Scholdra, na kaszdi rok za zlotich sescz. W Zapolyu stawkow dwa

malich, ktore na ziwnoscz obraczają. W Nudiszu stawek na ziw-
noscz. Stawek w Połapach, ktorego spusth w czwartem roku czini
zlotich oszm; a tak trzecia czesz na rok yeden widzieliwsi,
uczini zlotich dwa y gr. dwadzieszcia. Stawek Koszniszczi w czwar-
tem roku przedają za zlotich oszm; trzecia czesz na rok yeden
widzieliwsi,uczini zlotich dwa y gr. dwadzieszcia.

Summa stawkow y z mlynkiem, rzezonem Scholdra, na rok
yeden,uczini zlotich syedmdziesziath y czteri y gr. oszm.

O korczu Lubomelskym cautio: korzec Lubomelski tak yest
wielki, yako pultora Chelmskich.

Mliny starostwa tego: Mlyn konski pod zamkiem Lubomel-
skym arendowano do trzech lyath za psenicze korc. stho syedm-
dziesiath i sesz y owsza tak wyelie, myari Lubomelskyei, pieprzu
funtow dwadzieszcia i czteri, safranu funtow trzi. A tak trzecia
czesz widzieliwsi na rok yeden, przidzie: psenicze korc. pięcz-
dziesiath i puldziewięta y miarek mlynskich (ktorich dziesięcz w
korzec) pultori; kazdi korc. szacuiąc po gr. czterdzieseci i pieczy,
a myarkę za groszi pulpiętha, thouczini zlotich oszmdziesziath i
sziedm, y gr. dwadzieszcia i dziewięcz, y d. pulpięta. Owsza przid-
dzie korc. takze wyelie; saczuiąc kazdi korc. po gr. pięthnascie,
a myarkę za gr. pultori, thouczini zlotich dwadzieszcia i dzie-
więcz, y gr. dziewięcz y d. pulczternasta. Safran funth yeden, valor.
zlotich pięcz. Pyeprzu funtow oszm, kazdi valor. gr. dwadzieszcia;
tho czini zlotich pięcz i gr. dziesięcz. A tak wszithkiego pozithku
na yeden rok ze mlina konskiego,uczini zlotich stho dwadzieszcia
i siedm i gr. dziewięthnascie. Mlyn rudzienski lyeszni, Zapolski,
s folyuszmi i s stawkami, ku mlynom przerzezonem naliezącemi,
arendowano na rok za zlotich sesczdziesiath i czteri,—mlyn y rudę,
s ktorci dawano na potrzebę zamkową na kazdi tidzien soch oszm,
kazda valor. gr. trzi, y k temu grobelne w Raiowisczu; wszithko
arendowano na rok za zlotich stho czterdzieseci i czteri. Mlyn
Niwiczkzi pod myastem, na Zawalyu, arendowano woytowi Zawal-

skiemu za zlotich dziewięć y gr. oszmnaszie. Mlyn w Bereszach na rzece Bugu, ktori za dobrem opatrzaniem, a gdi bi nakladu nie załowano na uczinienie dobrei grobliei a sliozii, bylbi bardzo dobrzy i poziteczni. Alie yz groblią ma bardzo slabą, y k temu czo yei byli powynni mieszczenie opravowacz Lubomelsczy z lyudzi wyeiskimi, tho niedawnych czasow wyprawiłi szobie przywilyei s cancelaryei jego k. m., ktorem wolnemi ye ucziniono od robothi, ktorą byli zdawna około grobliei przerzeczonei powynni. A tak terasz, yz lyudzie wyeisci, prze ynsze prace, niemogą szami dobrei grobliei naprawowacz, przetosz woda uchodząc gwałtowna, rwy groblią, y mlyn czasem sstawa. Pokazało sie z niektorego arendi, ze s tego mlyna dawal arendą na rok zlotich pultrzeczia stha; alie na ten czas było myasteczko zgorzało, thedi lyudzie ubodzi, myelali szobie żyto w zarnach; a s starich rejestrow zamkowych pokazało sie, yz ten mlyn szaczowano zita na korc. trzista; a gdi szuchi rok, thedi na pulczwarta sta. A wszakosz abi nicz wąthliwego nye było, kladzie sie thilko zytha korczy dwieszcze i oszmdziesiath, psenicze korc. dwadzieszcia, słodu korc. oszm. Saczuyąc kazdi korc. zita, po gr. trzidziesczy y dwa, psenicze korc. za gr. czterdziesczy i pięć, a słodu korc. yeczmiennego za gr. oszmnaszie, tho wszithko uczini zlotich trzistha trzidziesczy y trzy y gr. czternaszie. Mlyn rzeczoni Buthmier, nyedalieko wszy Lubochni, na potoku dobrem, ktori, yako sie s starich inwentarzow pokazało, moze uczinicz zlotich dwadzieszcia. Mlynik w Połapach y folyusz, acz w suchem roku biwa przesuszni, a wszakosz, miernie szaczuyąc, moze na rok uczinicz zita korc. oszm, kazdi valor. gr. trzidziesczy i dwa; psenicze korc. trzy, kazdi valor. gr. czterdziesczy i pięć; a folyusz, miernie szaczuyąc, moze uczinicz zlotich dwa; tho wszithko uczini zlotich pyethnaszie y gros ieden.

Summa s mlinow wsithkiego pozithku cziny zlothich siedmseth trzinaszie, groschi dwadzieszcia y dwa.

Towari liesne. Walenti, oyth Berezeczki, ktori zdawna thowari lieszne robia, zeznal po przisiegi przed pani reuisormi na zamku Lubomelskym, dwudziestego i piątego dnia miesiacza pazdziernika: Iz za nieboszczika sławney pamieczy pana Jana s Thenczina, woyewodi Sandom., poczal z oiczem swem, robicz towari lyeszne, za ktorego szesliwego rozkazowania na Lubomlu niewielie lyaszow uszkodzono; acz za nieboszczika pana grabye starosti Lubomelskiego, wipalił popiołow, przesz wszitek czasz starostwa iego, lastow oszmseth, a wancoszu dwa zachcziki, tho yest dwanaszcie thisiączy; ktore thowari robiono w Hołowienskym, Nudiskym et c. liesiech; za tegosz pana grabye, wyrobil komiag dwieście; na niektorich spuszczo przereczzone towari, a niektore tez przedawano po zlotich trzidziesci. Zaszę za nieboszczika p. Stanisława Maczieiowskiego, starosti Lubomelskiego, tenze Walenti wirobil wancoszu sescz zachczikow, als trzidziesci i sescz thisiączy, a klepek czteri zachcziki, als dwadziescia i czteri thisiącze, popiołu łastow cit. vel ultra trzinaszcie seth. Za tegosz pana wyrobiono komyag bardzo wyelie, bo byl starostą lyath czternaszcy; a na kazdi rok wyrabyano ych cit. vel ultra trzidziesci, albo czterdzieści, y przedawano ych bardzo wyelie. Lyaszi wsitkie, ku starostwu Lubomelskiemu naliezące, za przereczonego nieboszczika pana Maczieiowskiego bardzo spustoszo, y bardzo mało drzewa godnego na thowari lyeszne yusz naydzie, chiba na klepki moze bicz doszicz. Zaszę za jego m. pana canczlerza, nynieiszego starosti Lubomelskiego, roku przeslego, tho iest anno 1563, thenze Walenti wipalił popiołu łastow czterdzieści; a drugi budnik, rzeczoni Czisz s Jahodina, wypalił thez popiołu lastow dwadziescia. Klepek roku przeslego spuszczo do Gdanska pięthnaszcie seth, als pultora thisiącza, komiag tegosz roku wyrobiono dwadziescia i dziewięć; przedano ich dwadziescia i czteri, po zlotich pięcdziesziąth, a na drugich spuszczo przereczzone thowari. Roku nynieiszego, tho iest anno 1564, podstarosci Lubomelski, ymieniem pana Graiowskiego, przereczonemu Czizowi zadal na wyrobienie y wipalenie popiołu łastow

trzidziesci y drugiemu woytowi Luczowi z Połap na drugą trzidziesci lastow. Thamze na rok nynieiszi wyrobiono komiag piethnascie, s ktorich pan Graiowski zamowil dwanascie, a ostatek na potrzebę pana staroscine zamowiono.

Przypadle pozythky yako są: Błędne rzeczy, tho iest konie albo woły, takze y ynsze bidlo, czo bicz niemoze, abi szię trafficz nyemyało.

Wyni tak z myasta yako y ze wszi, ktorich szię dostawa nyemało, gdi wycza ssadzayą w myescie albo po wsziach.

Wychodne, als gdi z ynszego krayu przidzie człowiek y osziedzie we wszi, yesli szię mu nie spodoba, w rok albo w kilku puszczaią go, alie wichodnego dawa zlotich dwa.

Kunicze, als gdi dziewczka ydzie za mąsz ze wszi krolewskyei do ynszego ymienia, thedi then, ktori yą poymuye, dawa wedluk zwiczayu gr. dwanasci, a urzednikowi ręcznik; a gdi wdowe poymuyą, thedi daye gr. trzidziesci, respectu tego, yz y bidlo y dzieczi s szobą byerzi.

Paszne, na ktore szię wkupuyą w lyaszi y w dąmbrowi z wolmi z owczami, y z ynszem bidlem tak zymie, yako y lyczcie.

Szarni y zwierz, ktori tam łowyą w liesiech.

Thy pozithki przypadle, okrom zwierz, moze myernie saczowacz na kazdi rok na zlotich dwadziescia.

Folwarki starostwa Lubomelskiego:

Zamkowi, w ktorem wwyeziono do gunna: żyta ozimego y z Manasterza kop dziewieczseth czterdziesci i sescz, po oddanyu dzie sieczizni plebanowy; psenicze kop pięczdziesiath i sescz, jaczmienia—stho y trzi, owsza—trzista i dwanascie, grochu—dwadziescia, tatarski niewiązanei brog yeden.

Obora thamze, w ktorei: wyeprows karmnich sescz, gęsi siedm, kur pospolit. siedmnascie, kaczek sescz.

Czelyadz: dwornik marc. 4.

Zapolsky: w niem wwieziono do gumna, po oddanyu dziesięczini: żyta ozimego kop stho i czternascie, psenicze—oszmdziesiąt i czteri, jeczmenia—czterdziesci i pięcz, owsza—stho y iedna, grochu—oszm, tatarcki—piethnascie.

Obora thamze, w ktorey: krow doynich dwanasacie, jałowich doynich syedm, czeliąth lyatosich dwanasacie, czeliąth ozymich dwanasacie, wolow trzi, bydlnik yeden, owiecz doynich dwadziescia i dwie, koz syedm, jagniąth i s kozleti dwadziescia i czworo, swyni pospolit. trzinasacie, gęsi syedmdziesiąt i pięcz, kaplunow trzidziesci, kur pospolit. pięczdziesiąt.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewek 2 marc. 4, pastuch 1 marc. 2.

Koszniszky, wyesz: w nyem wwyeziono do gumna: żyta ozimego kop pultrzeciastha, jeczmenia—dwadziescia i pultrzeci, owsza—dwiesacie, tatarcki—sescznascie, grochu—pulczternasti.

Obora thamze, w ktorei krow doynich piethnascie, jałowicz doynich oszm, czyeliąth lyat. czternascie, bydlnik yeden, owiecz sesczdziesiąt i yedna, koz oszmnascie, swini pospolit. czterdziesci i troye, kaplunow czteri, kur pospolit. stho, gęsi starich oszmnascie, młodich dwanasacie.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewek 2 marc. 4, pastuchow 2 marc. 4.

Szaczky: w nyem wwieziono do gumna: żyta ozimego kop stho i sesczdziesiąt, psenicze—sescznascie, jeczmenia—trzidziesci, owsza—dwadziescia, grochu—oszm, tatarcki—syedm, prosza—dwanascie.

Obora thamze, w ktorei: krow doynich pięcz, czeliąth lyat. pięczioro, owiecz dwadziescia i siedm, jagniąth dwadziescia i siedm, baran yeden, koz syedm, swini pospolit. dwadziescia, gęsi dwadziescia i czteri, kur pospolit. syedmdziesiąt.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewka 1 marc. 2, pastuchow 2 marc. 4.

Rimaczky: żyta ozymego kop dwieszcze dwadzieszcia i pięcz, jarego—puldziwieży, jeczmienia—pultori, owsza—sescznasczie, grochu—czteri, tatarcki—dziesięcz, prosza—syedm.

Obora thamze, w ktorey: krow doynich pięcz, jałowich czteri, bydlnik yeden, czilyąth lyat. pyęczioro, czilyąth yałowskich dwoye, geszi dwadzieszcia i siedm, kur popolit. sesczdziiesiąth, kaplunow czterdzieszczi.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dwórka marc. 2, dziewczka 1 marc. 2, pastuch 1 marc. 2.

Pozithek od bidla iest napiszan po szaczunku zboza.

Szianozeczi starostwa Lubomelskiego: w folwarku pod zamkyem brogow oszm, w folwarku Zapolskym brogow trzi, w folwarku Rymaczkym brogow dwa, tamze na polyu stogow trzi, w folwarku Koszniszczkym brogow syedm, na Grodzisku bywa sterth trzi, na Zmyiowiskach bywa cit. vel ultra stogow dwadzieszcia, na Szyedlisczu stog yeden, na Byałożorowskym ogrodzie stog yeden, na Zapolskym polyu sterth trzi, w Koszniszczach na Kniathini stogow trzi, w Lubochiniach stogow sescz, w Swytaszu stogow dziesięcz, w Nudyszczu stogow trzi, w Hołownie stogow trzi, w Koszniszczach stogow dziesiecz, w Zapolyu stogow oszm, w Szaczku stogow syedm; na Dzwynach, na Korithinach, pod Manasterzem, u Wiszniowa yest ląck dobrich nyemało, na ktorich bywaią syanozeczci, gdi ych ugori nie zaliega.

Summa syana wszithkiego na roznych mieszcach nakoszzonego było sterth wielkich sescz, brogow dwadzieszcia, stogow mnnyeiszich siedmdziiesiąth y pięcz. Szaczuiącz kazda sterte za zlotich sescz, a stogi y brogi po zlotich czterzy, thobi wszithko ucziniło zlotich czterzista i sescznasczie. Alie zostawuyącz na ziwnosc koniom y bidlu stogow siedmdziiesiąth y pięcz, zostanie do przedania przinamnyey sterth sescz y brogow dwadzieszcia, valor. ut supra; tho uczini zlotich stho y sescznasczie.

Szacunek zboza przerzeczonego wedlie plionu y targu pospolitego: zita w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop thsziącz sescz seth dziewięćdziesiąth y pięcz. A tak, wedluk probowania plionu, znalazło się, yz z niektorego zyta ze sta y trzidziesci kop namłoczono korczy pięćdziesiąth i dwa, a z drugiego zyta, ktore do naszienia obierano, s kop dziewięćdziesiąth, namłoczono korczy pięćdziesiąth; s niektorego tez podlieszego s kop sesczdziesiąth namłoczono korczy dwadziescia i pięcz; a tak miernie saczuiącz, moze klaszcz na korczec yeden (kteri yesth bez mała tak wyelki, yako czwierzien pięcz Thorunskich, bo czternascie korc. Lubomelskich czinią Gdanski łasth yeden) kop dwie; thedi s przerzeczonych kop będzie korc. oszmseth, czterdziesci y puloszma. Saczuiącz kazdi korc. po gr. trzidziesci, tho uczini złotych oszmseth czterdziesci y siedm y d. pięthnascie. (Przidzie them sposobem lasth Gdanski za zl. 14).

Psenicze w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop stho pięćdziesiąth i sescz. A gdi plionu probowano, s dziesiąci kop namłoczono korczy czteri. A tak z przerzeczonych kop będzie korczy sesczdziesiąth i pultrzeczia. Saczuiącz kazdi korc. po gr. czterdziesci, tho uczini złotych oszmdziesiąth y trzi y gr. dziesięcz. (Przidzie lasth Gdanski za zl. 18, gr. 20).

Jecznienia w przerzeczonych folwarczech in summa yest kop dwiescie y dwie. A gdi plionu probowano ze dwu kop namłoczono macz albo czwierzci trzi. A tak s przerzeczonych kop będzie korczy sziedmdziesiąth i pięcz y macz trzi. Saczuiącz kazdi korc. po gr. oszmnascie, tho uczini złotych czterdziesci y pięcz, y gr. trzinasacie, y d. dziewięcz. (Przidzie lasth Gdanski za zl. 8, gr. 12).

Owsza w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop sescz seth czterdziesci i dziewięcz, s ktorich, wedlie plionu probowanego, kładącz kop oszm na pięcz korc., będzie korc. czterista y pięcz. Saczuiącz kazdi korc. za gr. pięthnascie, tho uczini złotych dwiescie y pultrzeczia.

Grochu w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop pięćdziesiąt y pulczwarti, s ktorich, wedlie plionu probowanego, kładąc kop trzi na korc. yeden, będzie korc. oszmnascie. Szaczuąc kazdi korc. po gr. trzidziesci i sescz, tho uczini zlotich dwadziescia y yeden y gr. oszmnascie.

Prosza w przerzeczonych folwarczech in summa yest kop dziewiętnascie, s ktorich, wedluk plionu probowanego, kładąc kop pięć na korc. dwa, będzie korc. oszm. Szaczuąc kazdi korc. po gr. trzidziesci, tho uczini zlotich oszm.

Tatarki w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop syedziesiąt y oszm; wedluk plionu probowanego, kładąc kop dwie na korc. yeden, będzie korc. trzidziesci y dziewięcz. Szaczuąc kazdi korc. po gr. sescznascie, tho uczini zlotich dwadziescia y gr. dwadziescia i czteri.

Summa za wsithko zboze ss folwarkow Lubomelskich, okrom sianozeczi, cziny zlotich thisiącz dwiescie dwadziescia y dziewiecz, gr. pyęcz y d. dziewięcz, a vyrachowawszi piątą czesz na wisziewek, zostanie zlotich dziewięczszeth oszmdziesiąt y trzi, y gr. czternascie, y d. dziewięcz.

A wedluk Gdanskiey myari, poniewaz tam korzec, tak wielki, ze ich korcei czternascie czinią Gdanski łasth, yako o them sami urzedniczi sprawe dawali y drudzi lyudzie, ktorzi stamtąd do Gdanska ze zbozem pliwaią,—a tak wedluk tego, yako się oszaczoowało targiem Lubomelskym, przisedlbi łasth Gdanski zyta za zlotich czternascie, psenicze łasth Gdanski, wedlie tego saczunku, przydzie za zlotich oszmnascie y gr. dwadziescia, jeczmienia łasth za zlotich oszm i gr. dwanascie.

Saczunek pozithku od bidła s folwarkow przerzeczonych, w ktorich iest krow doynich, czielithnich, trzidziesci y siedm, jalowich dziewiętnascie, owyecz stho y dziesięcz, koz trzidziesci i dwie; kładąc pozitek od kazdei krowi doyny na gr. czterdziesci y oszm, a od dwu yałowich pozitek, yako od yedney czielithney,

od sesczi owiecz tak, yako od yedney krowi, a od czterech koz tak, yako od krówi, a tho yuz nad ziwnoscz urzednika s czeliadzą uczniu zlotich stho y sescznasczie y gr. dwadzieszcza y czteri; a wyrachowawszi na czelyadz zlotich 76, zostanie zlotich 40, gr. 24.

Wełna. W folwarkach przerzeczonych: yest owiecz starich stho y dziesiecz, a yagniath czterdziesci i dwoye; kladacz kazdei owcze starei kazde strzizenie zoszobna za gr. dwa, a od mlodich owiecz kazde runo za gr. pultora, tho wszithko uczini zlotich sescznasczie y gr. dwadzieszcza y tri.

Summa summarum wsithkich pozithkow starostwa Lubomelskiego czini zlotich czterzi thisiacze pieczseth czterdziesci i siedm, y gr. dwadzieszcza y siedm, y d. piethnasczie cum medio, okrom liesznich thowarow y robienia komiag, y oprócz wszi, skyb i ogrodow nowich na Zawalyu, y oprócz przypadlich pozithkow, acz szię ych szaczunek wissey položyl.

Czarzin albo **Maczieiow**, wyesz, ktora i z drugiem, nizei napiszanemi, odesla od starostwa Lubomelskiego, ktora dzierzą potomkowyc nieboszika pana Stanisława Maczieiowskiego, cast. Sandm. y starosti niegdi Luboml. W tey wszi było przedthem kmyeczi piecz braczyei rodzoney, y dawaly społecznie czinszu dorocznego zlotich czteri, y myodu dawaly wyader tri; a zwano the kmiecie sokolnikami, na czo ieszcze y teras list mayą od krolya Cazimirza, ktorego listhu essentia yest dostatecznie terminowana w kxięgach drugich revisorskich variarum actionum fol (*не указано*). Za tich ze szokolnikow dziedzina przerzeczona była wielka, ktora pothym była zarosła; wszakosz gdi ją dano nyboszиковi panu Maczieiowskiemu, cast. Sandom., zegnal lyudzi s tego Czarinia, ktorzi, będąc spędzeni, oszadzili szię pothim y dsisz sziedzą na szurowen korzenyu na Wolyei Czarzinskyei. A dworziscza ich albo rolyie, s ktorich zesli przerzeczoni lyudzie, na Czarzinskyei dziedzynie pan

wie, Domaszne; po czterech tonie na kazdem moze bicz, cit. vel ultra. Thamze czwarte jezioro zową Bile, na niem małym niewodem thoni dwie. W Nudiszu jezior dwie niewielkich, ale ludzie powiadaly, yz nie rybne. W Kremnie jezior trzy, s ktorich thilko po połowiczi dwu ku Lubomelskiemu starostwu, a ostatek ku Rathen. przinaliezi; na obu wielkym niewodem łowią; zową yedno Domaszne, na niem thoni trzy; drugie Lukoye, na niem toni dwie; trzecze Lukisz niewielkie jezioro, na niem dwie thoni. W Rimaczu jezioro wielkie i rybne, na niem wielkym niewodem thoni oszm.

A tak jezior wielkich w starostwie Lubomelskiem dwadzieścia i iedno, na ktorich niewodami wielkimi robią, a mnyeiszich jezior yest dwanascie, na ktorich małymi niewodami łowia; a wssakoz myedzi thimi wielkimi jeziorami ssa cztery naprzednieysze y rybneysze, tho yest: w Swiatazu, w Rimaczu, w Kosnieszach y w Hołownie. The jeziora acz rozni arendarze roznie nymowali w nich łowią, bo szię okazowało s czirograffow starich od zidow, ze niektorzi, nymuiąc wsithkie jeziora, okrom Rimaczkiego, to, czo dawali pieniędzmi, pieprzem, safranem, rybami słonemi w boszkach, przechodziło summe czterech seth zlotich; a niektorzi, tez nymuiąc, łowią yuz po s. Andrzeju, do rozesczia lyodu, y tho na iasnym lieczie nycz nie łowyli; y ynsze pewne contracti myeli, thedi dawali po zlotich trzista. A tak miernie kładąc, przerzeczone jeziora, wespolek z Rimaczkiem, uczinią na rok zlotich pulczwarta stha.

Stawy: W Raiowiszczu staw, ktorego spusth w czwartym roku czini zlotich stho i sesczdziesth; a tak trzecia czescz na rok yeden widzieliwszi, uczini zlotich pieczdziesiath y trzy y gr. dziesięcz. W Lubochiniach stawek, na potoku, miedzi lyaszi, ktori kazdego roku nymuyę ludzie s tei ze wszi po zlotich dziewięcz i gr. oszmnascie. U Jahodina wszi stawek mały, miedzi lyaszem, ktori s tamteize wszi ludzie nymuią y s mlynkiem, rzeczonem Scholdra, na kaszdi rok za zlotich sescz. W Zapolyu stawkow dwa

malich, ktore na ziwnoscz obraczają. W Nudiszu stawek na ziwnoscz. Stawek w Połapach, ktorego spusth w czwartem roku czini zlotich oszm; a tak trzecia czescz na rok yeden widzieliwsi, uczini zlotich dwa y gr. dwadzieszcia. Stawek Koszniszczi w czwartem roku przedają za zlotich oszm; trzecia czescz na rok yeden widzieliwsi, uczini zlotich dwa y gr. dwadzieszcia.

Summa stawkow y z mlynkiem, rzeconem Scholdra, na rok yeden, uczini zlotich syedmdziesziąth y czteri y gr. oszm.

O korczu Lubomelskym cautio: korzec Lubomelski tak yest wielki, yako pultora Chelmskich.

Mliny starostwa tego: Mlyn konski pod zamkiem Lubomelskym arendowano do trzech lyath za psenicze korc. stho syedmdziesziąth i sescz y owsza tak wyelie, myari Lubomelskyei, pieprzu funtow dwadzieszcia i czteri, safranu funtow trzi. A tak trzecia czescz widzieliwsi na rok yeden, przidzie: psenicze korc. pięczdziesziąth i puldziewięta y miarek mlynskich (ktorich dziesięcz w korzec) pultori; kazdi korc. szacuiącz po gr. czterdzieszczi i pieczy, a myarkę za groszi pulpiętha, tho uczini zlotich oszmdziesziąth i siedm, y gr. dwadzieszcia i dziewięcz, y d. pulpięta. Owsza przidzie korc. takze wyelie; saczuiącz kazdi korc. po gr. pięthnasczie, a myarkę za gr. pultori, tho uczini zlotich dwadzieszcia i dziewięcz, y gr. dziewięcz y d. pulczternasta. Safran funth yeden, valor. zlotich pięcz. Pyeprzu funtow oszm, kazdi valor. gr. dwadzieszcia; tho czini zlotich pięcz i gr. dziesięcz. A tak wszithkiego pozithku na yeden rok ze mlina konskiego, uczini zlotich stho dwadzieszcia i siedm i gr. dziewięthnasczie. Mlyn rudzienski lyeszni, Zapolski, s folyszmi i s stawkami, ku mlynom przerzeczonem nalieączemi, arendowano na rok za zlotich sesczdziesziąth i czteri,—mlyn y rudę, s ktorei dawano na potrzebę zamkową na kazdi tidzien soch oszm, kazda valor. gr. trzi, y k temu grobelne w Raiowisczu; wszithko arendowano na rok za zlotich stho czterdzieszczi i czteri. Mlyn Niwiczki pod myastem, na Zawalyu, arendowano woytowi Zawal-

skiemu za zlotich dziewięć y gr. oszmnaszie. Młyn w Bereszach na rzece Bugu, ktori za dobrem opatrzeniem, a gdi bi nakladu nie załowano na uczinienie dobrei grobliei a sliozii, bylbi bardzo dobri i poziteczni. Alie yz groblią ma bardzo słabą, y k temu czo yei biłi powynni mieszczenie opravowacz Lubomelszci z lyudzi wyeiskiem, tho niedawnich czasow wyprawili szobie prziwilyei s cancelaryei jego k. m., ktorem wolnemi ye ucziniono od robothi, ktorą biłi zdawna około grobliei przerzeczonei powynni. A tak terasz, yz lyudzie wyeiszci, prze ynsze prace, niemogą szami dobrei grobliei naprawowacz, przetosz woda uchodząc gwałtowna, rwe groblią, y młyn czasem sstawa. Pokazało sie z niektorego arendi, ze s tego mlyna dawal arendą na rok zlotich pultrzeczia stha; alie na ten czas było myasteczko zgorzało, thedi lyudzie ubodzi, myelali szobie żyto w zarnach; a s starich registrow zamkowych pokazało szię, yz ten młyn szaczowano zita na korc. trzista; a gdi szuchi rok, thedi na pulczwarta sta. A wszakosz abi nicz wąthliwego nye biło, kladzie sie thilko zytha korci dwieszcie i oszmdziesiath, psenicze korc. dwadzieszcia, słodu korc. oszm. Saczuyąc kazdi korc. zita, po gr. trzidzieszci y dwa, psenicze korc. za gr. czterdzieszci i pięć, a słodu korc. yeczmiennego za gr. oszmnaszie, tho wszithko uczini zlotich trzistha trzidzieszci y trzi y gr. czternaszcie. Młyn rzeczoni Buthmier, nyedalieko wszi Lubochni, na potoku dobrem, ktori, yako sie s starich inwentarzow pokazało, moze uczinicz zlotich dwadzieszcia. Młynik w Połapach y folyusz, acz w suchem roku biwa przesuszni, a wszakosz, miernie szaczuyąc, moze na rok uczinicz zita korc. oszm, kazdi valor. gr. trzidzieszci i dwa; psenicze korc. trzi, kazdi valor. gr. czterdzieszci i pięć; a folyusz, miernie szaczuyąc, moze uczinicz zlotich dwa; tho wszithko uczini zlotich pyethnaszcie y gros ieden.

Summa s mlinow wsithkiego pozithku cziny zlotich siedmseth trzinaszcie, groschi dwadzieszcia y dwa.

Towari liesne. Walenti, oyth Berezeczki, ktori zdawna thowari lieszne robia, zeznal po przisięgą przed pani reuisormi na zamku Lubomelskym, dwudziestego i piątego dnia miesiąca października: Iz za nieboszcika sławney pamieczy pana Jana s Thenczina, woyewodi Sandom., poczał z oiczem swem, robicz towari lyeszne, za ktorego szceszliwego rozkazowania na Lubomlu niewiele lyaszow uszkodzono; acz za nieboszcika pana grabye starosti Lubomelskiego, wipalił popiołów, przesz wszitek czas starostwa iego, lastow oszmseth, a wanczoszu dwa zachcziki, tho yest dwanascie thisiączy; ktore thowari robiono w Hołowienskym, Nudiskym et c. liesiech; za tegosz pana grabye, wyrobil komiag dwieście; na niektorich spuszczo przerzeczone towari, a niektore tez przedawano po zlotich trzidziesci. Zasię za nieboszcika p. Stanisława Maczieiowskiego, starosti Lubomelskiego, tenze Walenti wirobil wanczoszu sescz zachczikow, als trzidziesci i sescz thisiączy, a klepek czteri zachcziki, als dwadziescia i czteri thisiącze, popiołu lastow cit. vel ultra trzinascie seth. Za tegosz pana wyrobiono komyag bardzo wyelie, bo byl starostą lyath czternasczye; a na kazdi rok wyrabyano ych cit. vel ultra trzidziesci, albo czterdziesci, y przedawano ych bardzo wyelie. Lyaszi wsitkie, ku starostwu Lubomelskiemu naliezące, za przerzeczonego nieboszcika pana Maczieiowskiego bardzo spustoszo, y bardzo mało drzewa godnego na thowari lyeszne yusz naydzie, chiba na klepki moze bicz doszicz. Zasię za jego m. pana canczlerza, nynieiszego starosti Lubomelskiego, roku przeslego, tho iest anno 1563, thenze Walenti wipalił popiołu lastow czterdziesci; a drugi budnik, rzeczoni Czisz s Jahodina, wypalił thez popiolu lastow dwadziescia. Klepek roku przeslego spuszczo do Gdanska pięthnascie seth, als pultora thisiącza, komiag tegosz roku wyrobiono dwadziescia i dziewięcz; przedano ich dwadziescia i czteri, po zlotich pięczdziesiąth, a na drugich spuszczo przerzeczone thowari. Roku nynieiszego, tho iest anno 1564, podstarosci Lubomelski, ymieniem pana Graiowskiego, przerzeczonemu Czizowi zadal na wyrobienie y wipalenie popiołu lastow

trzidziesci y drugiemu woytowi Luczowi z Połap na drugą trzidziesci lastow. Thamze na rok nynieiszi wyrobiono komiąg piętnascie, s ktorich pan Graiowski zamowil dwanascie, a ostatek na potrzebę pana staroscine zamowiono.

Przypadłe pozythky yako są: Błędne rzeczi, tho iest konie albo woły, takze y ynsze bidlo, czo bicz niemozc, abi szię trafficz nyemyało.

Wyni tak z myasta yako y ze wszi, ktorich szię dostawa nyemało, gdi wycza ssądzayą w myescie albo po wsziach.

Wychodne, als gdi z ynszego krayu przidzie człowiek y osziedzie we wszi, yesli szię mu nie spodoba, w rok albo w kilku puszczią go, alie wichodnego dawa zlotich dwa.

Kunicze, als gdi dziewczka ydzie za mąsz ze wszi krolewskyei do ynszego ymienia, thedi then, ktori yą poymuye, dawa wedluk zwiczayu gr. dwanasczi, a urzednikowi ręcznik; a gdi wdowe poymuyą, thedi daye gr. trzidziesci, respectu tego, yz y bidlo y dzieczi s szobą byerzi.

Paszne, na ktore szię wkupuyą w lyaszi y w dąmbrowi z wolmi z owczami, y z ynszem bidlem tak zymie, yako y lyeczcie.

Szarni y zwierz, ktori tam łowyą w liesiech.

Thy pozithki przypadłe, okrom zwierz, moze myernie saczowacz na kazdi rok na zlotich dwadzieszcza.

Folwarki starostwa Lubomelskiego:

Zamkowi, w ktorem wwyeziono do gunna: żyta ozimego y z Manasterza kop dziewieczseth czterdziesci i sescz, po oddanyu dzie sieczizni plebanowy; psenicze kop pięczdziesiath i sescz, jaczmienia—stho y trzi, owsza—trzista i dwanascie, grochu—dwadzieszcza, tatarcki niewiązanei brog yeden.

Obora thamze, w ktorei: wyepzrow karmnich sescz, gęszi siedm, kur pospolit. siedmnascie, kaczek sescz.

Czelyadz: dwornik marc. 4.

Zapolsky: w niem wwieziono do gumna, po oddanyu dziesięczini: żyta ozimego kop stho i czternaszie, psenicze—oszmndziesiąt i czteri, jeczmienia—czterdziesci i pięcz, owsza—stho y jedna, grochu—oszm, tatarcki—pięthnaszie.

Obora thamze, w ktorey: krow doynich dwanaszie, jałowich doynich syedm, czeliąth lyatosich dwanaszie, czeliąth ozymich dwanaszie, wołow trzi, bydlnik yeden, owiecz doynich dwadziescia i dwie, koz syedm, jagniąth i s kozleti dwadziescia i czworo, swyni pospolit. trzinaszie, gęsi syedmdziesiąt i pięcz, kapłunow trzidziesci, kur pospolit. pięczdziesiąt.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewek 2 marc. 4, pastuch 1 marc. 2.

Koszniszky, wyesz: w nyem wwyeziono do gumna: żyta ozimego kop pultrzeciastha, jeczmienia—dwadziescia i pultrzeci, owsza—dwieszie, tatarcki—sescznaszie, grochu—puleczternasti.

Obora thamze, w ktorei krow doynich piethnaszie, jałowicz doynich oszm, czyeliąth lyat. czternaszie, bydlnik yeden, owiecz sesczdziesiąt i jedna, koz oszmnaszie, swini pospolit. czterdziesci i troye, kapłunow czteri, kur pospolit. stho, gęsi starich oszmnaszie, młodich dwanaszie.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewek 2 marc. 4, pastuchow 2 marc. 4.

Szaczky: w nyem wwieziono do gumna: żyta ozimego kop stho i sesczdziesiąt, psenicze—sescznaszie, jeczmienia—trzidziesci, owsza—dwadziescia, grochu—oszm, tatarcki—syedm, prosza—dwanaszie.

Obora thamze, w ktorei: krow doynich pięcz, czeliąth lyat. pięczioro, owiecz dwadziescia i siedm, jagniąth dwadziescia i siedm, baran yeden, koz syedm, swini pospolit. dwadziescia, gęsi dwadziescia i czteri, kur pospolit. syedmdziesiąt.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewka 1 marc. 2, pastuchow 2 marc. 4.

Rimaczky: żyta ozymego kop dwieszcze dwadzieszcia i pięcz, jarego—puldziwieți, jeczmienia—pultori, owsza—sescznasczie, grochu—czteri, tatarcki—dziesięcz, prosza—syedm.

Obora thamze, w ktorey: krow doynich pięcz, jałowich czteri, bydlnik yeden, cziielyąth lyat. pyęczioro, cziielyąth yałowskich dwoye, geszi dwadzieszcia i siedm, kur popolit. sesczdziiesiąth, kaplunow czterdzieszczi.

Czelyadz: dwornik marc. 4, dworka marc. 2, dziewczka 1 marc. 2, pastuch 1 marc. 2.

Pozithek od bidla iest napiszan po szaczunku zboza.

Szianozeczi starostwa Lubomelskiego: w folwarku pod zamkiem brogow oszm, w folwarku Zapolskim brogow trzi, w folwarku Rymaczkyem brogow dwa, tamze na polyu stogow trzi, w folwarku Koszniszkyem brogow syedm, na Grodzisku bywa sterth trzi, na Zmyiowiskach bywa cit. vel ultra stogow dwadzieszcia, na Szyedlisczu stog yeden, na Byałożorowskyem ogrodzie stog yeden, na Zapolskyem polyu sterth trzi, w Koszniczach na Kniathini stogow trzi, w Lubochiniach stogow sescz, w Swytaszu stogow dziesięcz, w Nudyszku stogow trzi, w Hołownie stogow trzi, w Koszniczach stogow dziesiecz, w Zapolyu stogow oszm, w Szaczku stogow syedm; na Dzwynach, na Korithinach, pod Manasterzem, u Wiszniowa yest łąk dobrich nyemało, na ktorich bywaią syanozēczi, gdi ych ugori nie zaliegą.

Summa syana wszithkiego na roznych mieszcach nakoszonego było sterth wielkich sescz, brogow dwadzieszcia, stogow mnyeiszich siedmdziiesiąth y pięcz. Szaczuiąc kazda sterte za zlotich sescz, a stogi y brogi po zlotich czterzy, thobi wszithko ucziniło zlotich czterzista i sescznasczie. Alie zostawuyąc na ziwnoscz koniom y bidlu stogow siedmdziiesiąth y pięcz, zostanie do przedania przinamnyey sterth sescz y brogow dwadzieszcia, valor. ut supra; tho uczini zlotich stho y sescznasczie.

Szacunek zboza przerzeczonego wedlie plionu y targu pospolitego: zita w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop thiesziazcz sescz seth dziewięcdziesiąth y pięcz. A tak, wedluk probowania plionu, znalazlo się, yz z niektorego zyta ze sta y trzidziesci kop namloczono korczy pięcdziesiąth i dwa, a z drugiego zyta, ktore do naszienia obierano, s kop dziewięcdziesiąth, namloczono korczy pięcdziesiąth; s niektorego tez podlieiszego s kop sesczdziesiąth namloczono korczy dwadziescia i pięcz; a tak miernie saczuiącz, moze klaszcz na korczecz yeden (ktori yesth bez mała tak wyelki, yako czwierzien pięcz Thorunskich, bo czternascie korc. Lubomelskich czinią Gdanski łasth yeden) kop dwie; thedi s przerzeczonych kop będzie korc. oszmseth, czterdziesci y puloszma. Saczuiącz kazdi korc. po gr. trzidziesci, tho uczini złotych oszmseth czterdziesci y siedm y d. pięthnascie. (Przidzie them sposobem lasth Gdanski za zl. 14).

Psenicze w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop stho pięcdziesiąth i sescz. A gdi plionu probowano, s dziesiączy kop namloczono korczy czteri. A tak z przerzeczonych kop będzie korczy sesczdziesiąth i pultrzecia. Saczuiącz kazdi korc. po gr. czterdziesci, tho uczini złotych oszmdziesiąth y trzi y gr. dziesięcz. (Przidzie lasth Gdanski za zl. 18, gr. 20).

Jeczemia w przerzeczonych folwarczech in summa yest kop dwiescie y dwie. A gdi plionu probowano ze dwu kop namloczono macz albo czwierzci trzi. A tak s przerzeczonych kop będzie korczy sziedmdziesiąth i pięcz y macz trzi. Saczuiącz kazdi korc. po gr. oszmnascie, tho uczini złotych czterdziesci y pięcz, y gr. trzinaszie, y d. dziewięcz. (Przidzie lasth Gdanski za zl. 8, gr. 12).

Owsza w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop sescz seth czterdziesci i dziewięcz, s ktorich, wedlie plionu probowanego, kładącz kop oszm na pięcz korc., będzie korc. czterista y pięcz. Saczuiącz kazdi korc. za gr. pięthnascie, tho uczini złotych dwiescie y pultrzecia.

Grochu w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop pięcdziesiąth y pulczwarti, s ktorich, wedlie plionu probowanego, kładąc kop trzi na korc. yeden, będzie korc. oszmnaszie. Szaczyąc kazdi korc. po gr. trzidzieszi i sescz, tho uczini zlotich dwadzieszia y yeden y gr. oszmnaszie.

Prosza w przerzeczonych folwarczech in summa yest kop dziewięthnaszie, s ktorich, wedluk plionu probowanego, kładąc kop pięcz na korc. dwa, będzie korc. oszm. Szaczyąc kazdi korc. po gr. trzidzieszi, tho uczini zlotich oszm.

Tatarki w przerzeczonych folwarczech in summa iest kop syeddziesiąth y oszm; wedluk plionu probowanego, kładąc kop dwie na korc. yeden, będzie korc. trzidzieszi y dziewięcz. Szaczyąc kazdi korc. po gr. sescznaszie, tho uczini zlotich dwadzieszia y gr. dwadzieszia i czteri.

Summa za wsithko zboze ss folwarkow Lubomelskich, okrom sianozeczi, cziny zlotich thisiąc dwieszie dwadzieszia y dziewiecz, gr. pyęcz y d. dziewięcz, a wyrachowawszi piątą czescz na wisziewek, zostanie zlotich dziewięczszeth oszmdziesiąth y trzi, y gr. czternaszie, y d. dziewięcz.

A wedluk Gdanskiey myari, poniewaz tam korzecz, tak wielki, ze ich korcezi czternaszie czinią Gdanski łasth, yako o them sami urzedniczi sprawe dawali y drudzi lyudzie, ktorzi stamtąd do Gdanska ze zbozem pliwaią,—a tak wedluk tego, yako się oszacowało targiem Lubomelskym, przisedlbi łasth Gdanski zyta za zlotich czternaszie, psenicze łasth Gdanski, wedlie tego saczunku, przydzie za zlotich oszmnaszie y gr. dwadzieszia, jeczmienia łasth za zlotich oszm i gr. dwanaszie.

Saczunek pozithku od bidła s folwarkow przerzeczonych, w ktorich iest krow doynich, czeliethnich, trzidzieszi y siedm, jalowich dziewięthnaszie, owiecz stho y dziesięcz, koz trzidzieszi i dwie; kładąc pozitek od kazdei krowi doyny na gr. czterdzieszi y oszm, a od dwu yałowich pozitek, yako od yedney czelięthney,

od sesczi owiecz tak, yako od yedney krowi, a od czterech koz tak, yako od krowi, a tho yuz nad ziwność urzednika s czeliadzą uczini zlotich stho y sescznasczie y gr. dwadzieszcza y czteri; a wyrachowawszi na czelyadz zlotich 76, zostanie zlotich 40, gr. 24.

Wełna. W folwarkach przerzeczonych: yest owiecz starich stho y dziesiecz, a yagniath czterdziesci i dwoye; kladacz kazdei owcze starei kazde strzizenie zoszobna za gr. dwa, a od mlodich owiecz kazde runo za gr. pultora, tho wszithko uczini zlotich sescznasczie y gr. dwadzieszcza y trzi.

Summa summarum wsithkich pozithkow starostwa Lubomelskiego czini zlotich czterzi thisiacze pieczseth czterdziesci i siedm, y gr. dwadzieszcza y siedm, y d. piethnasczie cum medio, okrom liesznich thowarow y robienia komiag, y oprocz wszi, skyb i ogrodow nowich na Zawalyu, y oprocz przypadlich pozithkow, acz szieych szaczunek wissey polozyl.

Czarzin albo **Macieiow**, wyesz, ktora i z drugimi, nizei napiszanemi, odesla od starostwa Lubomelskiego, ktora dzierzą potomkowyc nieboszcika pana Stanisława Maczieiowskiego, cast. Sandm. y starosti niegdi Luboml. W tey wszi bylo przedthem kmyeczi piecz braczyei rodzoney, y dawaly społecznie czinszu dorocznego zlotich czteri, y myodu dawaly wyader trzi; a zwano the kmiecie sokolnikami, na czo ieszcze y teras list mayą od krolya Cazimirza, ktorego listhu essentia yest dostatecznie terminowana w księgach drugich revisorskich variarum actionum fol (*не указано*). Za tich ze szokolnikow dziedzina przerzeczona byla wielka, ktora pothym byla zarosla; wszakosz gdi ją dano nyeboszcikowi panu Maczieiowskiemu, cast. Sandom., zegual lyndzi s tego Czarinia, ktorzi, będącz spędzeni, oszadzili szie pothim y dsisz sziedzą na szurowen korzenyu na Wolyei Czarzinskyei. A dworziszcza ich albo rolyie, s ktorich zesli przerzeczoni lyndzie, na Czarzinskyei dziedzinie pan

Macziewski nieboszcik przilączil ku Macziewowi nyasteczku, nowo przezeń poszadzionemu na themze grunczie Czarzinskym; a na ostathku tey dziedzi Czarzinskyei, wykopawszi ljaszi, a polya pocziniwszi, poszadzil wyesz nową, którą przezwał Zacerniecze.

Wolia Czarzin albo **Poczapi**, wyesz, w ktorei acz yest lyudzi oszidlich nyemało, a wszakosz thilko s piączy dworziscz czinsu dorocznego dayą po gr. sesczdziestiąth, owsza po korc. yednemu, valor. gr. pięthnasczie; zyta po iednei kopie niemłoczzonego, valor. gr. trzi; jaiecz po dziesiączy, valor. d. dziewięcz. A ymiona ich the są: Mychuo, Hniewosz, Haraszim, Kucz, Wasko.

Summa czinszu y za wszithkie danyni czini zlorich pięthnasczie, y gr. syedmnasczie, y d. dziewięcz.

Miodu daunego przichodzi wyader trzi, kazde valor. grziwien dwe; tho czini zlotich dziewięcz i gr. oszmnasczie.

Thamze nad tho drugich kmieciez, pozniei oszadzonych yest dwadziescia i yeden, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz. owsza po korc. yednemu, valor. gr. pięthnasczie; zyta niemłoczzonego po kopie yednei, valor. gr. pięthnasczie; kur po troye, valor. gr. trzi; jaiecz po dziesiączy, valor. d. dziewięcz. A ymiona ich są: Waszyuk, Proniecz, Iwan, Syenko, Makar, Chwedecz, Sydor, Ome-lyan Miczkowicz, Czuriło Wołoszin, Lawrin, Mykitha, Iwau, Sydor Schisz, Hriniecz Czoboticz, Kuzma, Dawid, Hriniecz Diyeszowicz, Kalisz, Andreyecz, Jakym, Mathweyi. Czinszu czini zlotich czteri y gr. sescz.

Za żyto y owiesz, kuri y yaicza czini zlotich dwadziescia y trzi, y gr. trzinasczie, y d. dziewięcz.

Nad tho trzei kmieciez, yz zubozeli, thedi odkupuiącz kuri, owyesz, iaycza y zitho, dayą za tho czinszu dorocznego po gr. trzidziesci: Omelian, Jurko, Danilo. Czini zlotich trzi.

Mlynek tamze iest na rzezce Wyznie nyepreszusni; w nyem kol mącznich trzi, a trzeczie stepne, ktori moze na rok myernie szaczowacz na zlotich pięczdziesiąth. Karczmarz s karczmi schin-

kownei daye czinszu dorocznego zlotich dwa i gr. dwanaście.

Summa wszitkiego pozitku s Wolyei Czarzinskyei czini zlotich stho y oszm y gr. szyedm.

Ruda Koszerska, wyesz. W nyei yest kmyeczi robotnich, roznie sziedzącich, dwanaście, s ktorich szyedm dayą czinszu dorocznego po gr. dwadzieścia y czteri; s nich trzei po gr. dwanaście, sz nich yeden gr. trzidziesci i sescz, sz nich ostatni zlotich dwa. A ymiona ich the są: Schuth: myodu rączek trzi; Myerecz Hriczkow: miodu rączek pultori; Kucz Czarziniecz, Nazar: myodu rączek trzi; Dibien Iwasko: myodu rączek pultori; Kołodka, Misko Mielnikowicz: myodu rączek pultori—kazdi daye czinszu po gr. dwadzieścia y czteri; Wakuła s Zywezwowskiego, Iwasko Woyciechowicz, Iwaniecz Mylyanowicz—po gr. dwanaście. Ostasz, Wasko y Jaczko—gr. trzidziesci i sescz, myodu rączek trzi; Zaczko—zlotich dwa.

Summa czinszu czini zlotich dziesięcz.

Myodu dannego na kazdi rok przichodzi rączek pulczternasti, kazda valor. gr. dwadzieścia y czteri; tho czini zlotich dziesięcz i gr. dwadzieścia y czteri.

Zagrodnikow yest syedm, s ktorich sescz dayą czinszu po gr. trzi, a szyodmi daye gr. trzidziesci: Weremko, Nikon, Syenko, Jow, Kosthuk, Throchim, Mylko—po gr. trzi. Czini zloti ieden i gr. oszmnaszie.

Karczma arendą do roku czini zlotich dziesięcz. Stawek yest nie prawie dobri, a wszakosz gdi bi go poprawyono, daly bi lyudzie sz niego na kazdi rok zlotich czteri i gr. dwadzieścia y czteri. Mlyn tam byl, w ktorem yedno koło mączne, a drugie folyusz, ktorego przedthem zydowye z Lubomlya—Łasko y Michal, naymowały za grziwien czterdziesci, alie terasz spustoszal dlya przerwania stawku. Barczy dworskich, na ten czas osiadlich, iest troye; moglo bi ych bicz więczei za dobrem gospodarstwem.

Summa wszithkiego pozithku z Rudi Koszerskyei czini zlotich trzidziesci i syedm i gr. sescz.

Stakor, wyesz, nowo przez nyebosczyka pana Sandomirskiego, na gruncie Rudi Koszerskyei, jako lyudzie zeznawaly, poszadzona, w ktorey kmyeczi robothnich yest sescz; sz nich dwa dayą czinszu dorocznego po zlotich dwa; sz nich dwa po gr. sescz; pyąthi daye gr. trzidziesci; szosti gr. trzidziesci i sescz: Iwas Churszan, Iwasko Churszanow — po zlotich dwa; Danko, Throczo — po gr. sescz; Olesko — gr. trzidziesci i sescz; Misko Kulieszowicz — gr. trzidziesci.

Summa czinszu czini zlotich sescz y gr. dwadziescia i dwa.

Zagrodnikow yest czterzei; sz nich trzei dayą czinszu po gr. trzi, a czwarti gr. trzidziesci: Mykita, Steczko, Pyotr, Ihnath. Czini zloti yeden i gr. dziewięcz.

Dwudzieszczizni od owyecz, ktora annualim dayą, dostało się na rok nyniejszi baranow dwa y iagnię yedno; kazdi baran valor. gr. dwanasctie; tho czini zloti yeden y gr. dwanasctie. Thamze yest pustich dworziszcz yedennasctie, s ktorich lyudzie nyedawnich czasow poucziekale, ktorich dworziszcza y teras puste są. Thamze lyaszi na thowari lyeszne wipustoszo.

Summa wszithkiego pozithku z Stakora wszi czini zlotich dziewięcz y gr. trzinasctie.

Wiszoczko, wyesz, ktora yest przez nyebosczyka pana Grabye, starosti niegdi Lubomelskiego, nad rzeką Bugiem na gruncie jego k. m., jako lyudzie zeznawaly, poszadzona, ktora terasz yest w dzierzawie synow nyebosczyka pana Maczieiowskiego, castellaua Sand. W nyei kmieczy robothnich, na obszarzech rozno siedzących prawem Wołoskyem, yest dziesięcz; sz nich oszm dayą czinszu dorocznego po zlotich dwa, a dwa mayą ieszcze swobodi ad annum domini 1566, quibus expirata libertate, takze beda placicz: Piotr woyth, Iwasko, Jaczko stari, Olechno, Kucz, Naumiecz Budnik, Dmitr, Wasko; Michno Misiocz — swobodny.

Summa czinszu czini od wszithkich zlotich dwadziescia.

Dwudzieszczini od owiecz, którą annuatim dayą, takze y od swyni wyeprza dwudziestego, dostało szie na rok nyniejszi baranow dwadzieszcia y syedm, kazdi baran valor. gr. dwanasczie; a wyeprzow, wedluk ych zeznania, dostało się oszm, kazdi valor. gr. czterdziesci y oszm; tho wszithko uczini zlotich dwadzieszcia y trzi y gr. oszmnasczie.

Thamze yest lyaszow i borow doszicz dlia towarow liesznych, bo tho yest dziedzina wyelka, alie ye bardzo pustoszą, panow Maczieiowskich. Anno 1563 wyrobiono komiąg oszm; przedano ych czterci po zlotich czterdziesci, yako lyudzie zeznawaly; a na rok 1564 yest gotowich na brzegu czternasczie, a yescze na drugie gotowano drzewo.

Lozisko tam bardzo dobre yest do stawu na rzezce Nerethwi, y mlyn mogl bi dobri bycz.

Summa wszithkiego pozithku czini zlotich czterdziesci i trzi y gr. oszmnasczie.

Komorow, wyesz, w ktorei thilko sluskowye albo boyarowie myeskaya, ktorzi powynni yachacz konny, wozmi, gdzie ym kaza. A yest tich boyarow yedennasczie, ktorzi dayą podymnego po gr. trzi.

Summa czini zloti yeden y gr. trzi.

Nowosziolki, wyesz, y s thą drugą, wissei napiszaną, rzezoną Komorow, yest w dzierzawye pana Faliszowskiego, w ktorei kmieczy yest pięcz, ktorzi za pana Faliszowskiego, poniewasz takze byli na posludze, yako y Komorowianie, yz yezdza bi na nadalszą drogę; a therasz obroczeni są na zaczyag, yako ynszi kmyeczie, y k temu dayą podimnego po gr. trzi.

Summa czini gr. pięthnasczie.

Oliesko, wyesz. Thego Oleska czescz pewną nyegdi ku starostwu Lubomelskyemu przinaliezaczą, dzierzą panowie Maczieiow-szi, potonkowie nyeboszika pana Sand.; na ktorey czesczi yest

dworzisz oszm, na ktorich yusz na ten czas lyudzi rospłodziło sie czterdzieszczi y dziewięcz. A wszakosz dań ydzie wedlie dawnych dworzisz; dawayą, s kazdego dworziszca owsza po kłodzie yedney myari Luboml., valor. gr. szesczdziessiatłi, za szer y masło po gr. dwa; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesięczy, valor. d. dziewięcz. A ymiona ich the są: Tywon stari, Żuk Kunicz, Olichwir Poryowicz, Josko, Olichwir i Petrasz, Tharasz, Kosthuk, Ławrikowicz.

Summa za owyecz czini zlotich sescznasczie, za szer y masło. kury i yaicza czini zlotich yeden y gr. sescz.

Gromada w rok sklada stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa. Thasz gromada owsza pasterskiego daye w rok kłodę yednę, valor. zlotich dwa. Zagrodnik yeden—Marczyn daye czinszu dorocznego zloti yeden. Karczma arendą do roku czini zlotich dziewięcz y gr. oszmnasczie. Thamze lyudzie mayą szwe pewne syanozeczi za Masłowem, na ktorich nakaszayaią ku panskyemu pozithkowy syana stherthę yednę wyelką. Powynni byli do folwarku Lubomelskiego po trzi dni orącz, na wyosze, na ugor y na zasziwek ozymi; jachacz byli powynni gdzie ym kazano, alye teras zaczyagayą panom Maczieiowskym do ych folwarku po trzi dni w thidzien.

Summa wszithkiego pozithku z Oleska czini zlotich trzidzieszczi i yeden y gr. dwadzieszczia y ieden.

Moszur, wyesz, dzierzawa panow Maczieiowskich, ktora tez od starostwa Lubomelskiego iest odyęta; w nyei kmyeczci robotnich osziadlich yest yedennasczie, ktorzi czinszu dorocznego starego dayą po gr. dwanasczie. A ymiona ich the są: Chweder Szakuła, Steczko Swithko, Dmythr, Sawosz, Syenko, Bochdan, Iwasko, Desko, Jaczko, Kuryło, Wasko.

Czysz nowego czynszu, odkupuyącz powoz, ktori byli powynni wedlie obiczayu starego, tho iest odwiescz popiołu do komiąg po lasthu yednemu, nad tho drzewa przywiescz na budowanie zamku Lubomelskiego, postąpili ku przerzeczonemu czinszowy staremu,

kazdi z osobna dawacz czinszu w rok po gr. syedm iesziath, kur po troye, valor. gr. trzi; jaiecz po dziesiاعي, valor. d. dziewięcz; po yednemu szerowi, valor. gr. trzi; po yednemu popregowi, valor. gr. yeden.

Summa czinszu, tak starego, yako y nowego, czini zlotich trzidziesci y gr. dwa; za kuri, iaicza, seri, popregi czini zlotich dwa y gr. dwadziescia y pultrzecia.

Zagrodnikow yest dwa, ktorzi dayą czinszu dorocznego po gr. sescz: Chwedko, Andreyecz,—czini gr. dwadziescie.

Rogowego tamze, ktore annuatim dayą od bidla wyelkiego po pulgr., a od ozimczath po selagu, dostało szię na rok nynieiszi zlotich pyecz, y gr. pięcz, y d. piętlnaszie. Dwudzieszizni od owiecz, ktorą annualim dayą, dostało szię na rok nynieiszi baranow czternaszie y kozłow trzi, kazdi valor. gr. dwanaszie; jagniąth troye, kazdi valor. gr. sescz; tho wszithko czini zlotich syedm y gr. dwanaszie. Thamze kyedi zer bywa, wszithka gromada ogułem dawa wyep. a yednego, valor. zlotich dwa. Lyaszi tam są dobre, do ktorich, gdi z ynszych wszi lyudzie zaganyaią swynie na zer, dawayą od kazdey po gr. yednemu. Staw bi tam byl dobri, na rzeczce rzeczoney Nyewiadomka, bo yest łozisko dobre, na uroczisku, rzeczonym Wyelkach.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Mossura czini zlotich czterdziesci y syedm, y gr. dwadziescia y czteri, y d. sescz.

Summa summarum wszithkich pozithkow s tich wszi, odeslich od starostwa Lubomelskiego, w dzierzawie panow Maczieiowskich bedących, czyny zlotich dwieszie siedmdziesiath y dziewięcz, gr. siedmnaszie, den. sescz.

Литов. метр., кн. перенуецю В., № 12, л. 75—118.

XVII.

Описание границъ Кіевскаго воеводства, 1566 г.

Roku tysiąc siedmset piętnastego, miesiąca septembra trzynastego dnia. Na urządzie grodzkim w zamku jego kr. mosci Żytomirskim, przedemną Konstantym Didkowskim, namiesnikiem starostwa Żytomirskiego y xięgami niniejszemi grodzkimi Żytomirskimi comparens personaliter, urodzony j. mc. pan Mikołay Chodakowsky, dla wpisania do xiąg niniejszych grodzkich Żytomirskich extractu excerptu rozgraniczenia woiewodztwa Kyowskiego z woiewodztwem Wołyńskim y powiatem Mozyrskim z metryk W. X. Litewskiego, z podpisem ręki jasnie oswieconego xiążęcia jego mosci Radziwiła, kanclerza W. X. Litewskiego, z pieszczęią większą tegoż W. X. Litewskiego, per oblatam podał tenoris sequentis: August Wtory z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflanski, Smolenski, Siewierski y Cernihowski, a dziedziczny xiąże Saski y elector. Oznaymujemy tym listem ekstraktem naszym wszem w obec y koźdemu z osobna komu o tym wiedziec należy: iż suplikowali do nas przez panow rad y urzędnikow przy boku naszym rezydujących urodzeni Paweł Uszczapowski y Roman Chyniewicz Waskowski, upraszając nas o wydanie per extractum z metryki wielkiej W. X. Litewskiego excerptu rozgraniczenia wszistkich powiatow, w W. X. Litewskim za nayiasniejszego antecessora naszego Zygmunta Augusta znaydujących się, y do xiąg metryki wielkiej W. X. Litewskiego ruskim pismem, roku tysiąc pięćset szesdziesiąt szostego, dnia piątego septembra dla pamięci wpisanego, między ktoremi y woiewodztwa Kijowskiego z powiatem Krzemienieckim y innemi znayduie się rozgraniczenie, ktorego excerptu series takowa: Woiewodztwo Kijowskie. Xięgi aby były rozłożone na trzech miejscach dla dalekosci drogi y też iż nie iest szlachta częsta: pierwsze xięgi w Kijowie, a drugie w Żytomirzu. Granica

Kijowska z Krzemieniecką poczyna się od Honeczarychy w Słucz, a Słuczą na dołku Czartoryi paniey Siemaszkowey, starosciney Krzemienieckiey, a odtąd do Kołodeżney sioła Szaulina y daley Słuczą do Kamiennego sioła pana Babinskiego, w granicę Dąbrowską, trzymając po prawey powiat Kijowski, a po lewey ręce Pinski, Dąbrowicki grunt, a Dąbrowicką granicą aż do ustia rzeki Uborty, zajmując gruntow y granic Horodenskich y Turowskich, aż do Mozyrskiej granicy, trzymając po Uborti po prawey sioła biskupskie y kanonickie do Prypeti, Mozyrską granicą do Brahynskiej granicy, a Brahynską granicą do Dniepra, po lewey stronie puszczaiąc włosc Rzeczycką do Lubcza, a z Lubcza wniz Dnieprem po obudwoch stron Dniepra, a z rzeki Desny do Ostrowca, odtąd do Kijowa Dnieprem, dołem do Czerkas y Kaniewa y do Białey Cerkwi; odtąd przez pole prosto między Słobodyszczą y Piskową powiatowe granice aż do tey pięty mogiły Honeczarychy; granica Kijowskiemu z Żytomirskim po Brusilow, od Brusilowa prosto przez dąbrowe do rzeki Teterewia y do imienia pana Kuchmistrzowicza Makalewicz, do sioła metropolitanskiego Worobyewicz, y odtąd na zameczek Chabne do rzeki Uszy, odtąd na sioło Muchoiedowicz, a od Muchoiedowicz do Sławeszni, a Sławesznią dołem aż do Prypeti, po prawey stronie powiat Kijowski, a po lewey Mozyrski; a przez rzekę Prypet, ostawując po lewey Rzeczyce ze wszystkimi granicami, a po prawey Brahyn ze wszistkim powiatem Kijowskim aż do Dniepra, przez Dniepr Lubeckimi granicami do Ostrza y do Kijowa; Mozyr y Owrucz iuż okolicznosc granic swoich ma; a w Mozyru gospodar sąd zasadza, a w Owruczym drugie xięgi. A z czwartey strony Żytomirza granica z Owruczym po sieliszcze Sernowicz, odtąd Lewną, w wierch do sioła Isaykowicz, odtąd prosto do Baraszow, a od Baraszowa w Słucz, a tam iuż przyszli granice Wołyńskie. Braślaw y Winnica, tak iako na tenczas iest w swoich granicach, zostało. Koncluzya zas po wszistkich rozgraniczeniach powiatowych iest taka, że granicy mają bydz przez kasztellana y wszystek urząd każdego powiatu wyprostowane y kopcami bydz

rozumiejąc wodami żywemi y drogami gdzie nie może bydź, tedy kopcami osypywac ich — My tedy, krol, do pomienoney supliki łaskawie się skłoniwszy, ten excerpt z kancellaryi naszej wielkiej W. X. Litewskiego onym wydac y dla lepszey wiary pieczęć wielką W. X. Litewskiego przycisnąć roskazalismy. Dan z kancellaryi naszej wielkiej W. X. Litewskiego, roku panskiego tysiąc siedmset pietnastego, miesiāca sierpnia szesnastego dnia, panowania naszego dziewītnastego roku. U tego ekstraktu, przy pieczęci wielkiej W. X. Litewskiego przycisnioney, podpis rēki kanclerskiej y sekretarskiej w te słowa: Karol Stanisław xiāże Radziwił, kanclerz wieiki W. X. Litewskiego. Locus sigilli. Grzegorz Jozef Roykiewicz, jego kr. mosci sekretarz. Ktory że to ekstrakt za podaniem osoby podawaiācey do xiąg ninieyszich iest zapisany.

Кн. Центр. Арх. № 211, л. 254 об., ак. № 157.

XVII.

1) Грамота кор. Сигизмунда I Черкасскому старостѣ Василію Тышкевичу объ освобожденіи Черкасскихъ мѣщанъ отъ новыхъ пошлинъ, введенныхъ Евстафіемъ Дашкевичемъ; 2) Судебное рѣшеніе кор. Сигизмунда-Августа между г. Черкасами и старостою Опикиемъ Горностаемъ, 1546 г. мая 6; въ послѣдній актъ включено судебное рѣшеніе королей Сигизмунда I и Сигизмунда-Августа, данное въ Берестѣ на сеймѣ, 1544, августа 14.

I. Stanisław-August z Bożey łaski Krol Polski, wielki xiāże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflanski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski. Oznaymuiem tym listem ekstraktem naszym, iż w xiągach metryki kancellaryi naszej wielkiego xięstwa Litewskiego znayduie się list pisany do pana Wasyla Tyszkiewicza iako starosty Czerkaskogo w kriwdach wojta y wsich mieszczan Czerkaskich, zostawuiuczy ich pry staroy powinności y wyzwolaiuczy ot wsiakich poslin nowych ot nieboszczyka pana Ostafia Daszkowicza ustawlonych, za nayiasnieyszogo korola

jego miłosti y wielikogo kniazia Litowskogo Zygmunta Pierwszego predecessora naszego wydany, y supplikowano nam iest przez panow rad urzędnikow przy boky naszym rezydujących, abysmy ten list ekstraktem wydac pozwolili, który słowo do słowa wypisując, tak sie w sobie ma:— „Do Wasyla Tyszkiewicza. Prysli do nas wojt y wsie mieszczanie miasta naszoho Czerkaskoho czołombijuczzi nam o tom, sztoż dey iak derżał ot nas tot zamok Czerkasy nieboszczyk pan Ostafiej Daszkiewicz, ino dey w tot czas krywdy sia welikiie im ot neho stali: naperwey w tom, iż katoraia bratia ich wespołok z nimi w posłuhach y podaczkach naszych tiahnuli, tych dey wsich pan Ostafiej u swoiu moc wziął, onych posluch y podaczok ich powinnych wolnimi wczynił y podwody pod honcy y pošly kazał im samym dawati y kozdoho dnia na sebe robiti, drowa woziti, sena kosity, newody wołoczyti y inszyie dey robotizny zamyślał, czoho oni perednym s prodkow swoich nie powinni byli robity; a chto dey z nich zwer sobi tam ułowit, abo hde iechawszy ryby dobudet y bobra ubiet, y on dey s tego wsieho polowinu sobie beret, czoho pered tym nebywało; a k tomu dey kotoryi uchody swoi zwieczystyi, na imia Zwoneć Bothar, oni k mestu miewali y toho używali, y na Sule ryby wolnyie łowlywaili y zwer po wsiemu Dniepru biwali, y pan Ostafiej dey tyi wsi dochody ich y pošytki ich ot nich otdalił y inszym dey ludiom obcym tego wżywati dopuszczał y z toho sobi pokłony birał; a kotory z nich kadiu medu abo ryby dobudet, y on dey nie dopuszczał im do Kiiewa woziti tego prodawati, y za to sobi żyta y inszych żywnostey kupowati, y to wsie sobi birał, iak dey chotieł, tak im to płatił; y pry tim dey kotoryi wchody swoi za Dnieprom oni miwali, y toho za perwych starostow tamosznych używali, to dey wsie pan Ostafiej sobi prywłaszczył, a szto dey oni perednym karawon hostei woziwali, ino dey pan Ostafiej ustawił brali ot po z dawna nikoli ne bywało, a koli dey oni pohanstwa tatar z starostoiu Czerkaskim wyjemka na neho bywała. Pancer abo kon, abo tataru

Summa wszithkiego pozithku z Rudi Koszerskyei czini zlotich trzidziesci i syedm i gr. sescz.

Stakor, wyesz, nowo przesz nyebosczyka pana Sandomirskiego, na gruncie Rudi Koszerskyei, yako lyudzie zeznawaly, poszadzona, w ktorey kmyeczi robothnich yest sescz; sz nich dwa dayą czinszu dorocznego po zlotich dwa; sz nich dwa po gr. sescz; pyąthi daye gr. trzidziesci; szosti gr. trzidziesci i sescz: Iwas Churszan, Iwasko Churszanow — po zlotich dwa; Danko, Throczo — po gr. sescz; Olesko — gr. trzidziesci i sescz; Misko Kulieszowicz — gr. trzidziesci.

Summa czinszu czini zlotich sescz y gr. dwadziescia i dwa.

Zagrodnikow yest czterzei; sz nich trzei dayą czinszu po gr. trzi, a czwarti gr. trzidziesci: Mykita, Steczko, Pyotr, Ihnath. Czini zloti yeden i gr. dziewięcz.

Dwudzieszczizni od owycz, ktora annualim dayą, dostało się na rok nyniejszi baranow dwa y iagnię yedno; kazdi baran valor. gr. dwanaszie; tho czini zloti yeden y gr. dwanaszie. Thamze yest pustich dworzisz yedennaszie, s ktorich lyudzie nyedawnich czasow poucziekale, ktorich dworziszca y teras puste są. Thamze lyaszi na thowari lyeszne wipustoszono.

Summa wszithkiego pozithku z Stakora wszi czini zlotich dziewięcz y gr. trzinaszie.

Wiszoczko, wyesz, ktora yest przesz nyebosczyka pana Grabye, starosti niegdi Lubomelskiego, nad rzeką Bugiem na gruncie jego k. m., yako lyudzie zeznawaly, poszadzona, ktora terasz yest w dzierzawie synow nyebosczyka pana Maczieiowskiego, castellana Sand. W nyei kmieczy robothnich, na obszarzech rozno siedzących prawem Wołoskyem, yest dziesięcz; sz nich oszm dayą czinszu dorocznego po zlotich dwa, a dwa mayą ieszcze swobodi ad annum domini 1566, quibus expirata libertate, takze beda placicz: Piotr woyth, Iwasko, Jac/ko stari, Olechno, Kucz, Naumiecz Budnik, Dmitr, Wasko; Michno Misiocz—swobodny.

Summa czinszu czini od wszithkich zlotich dwadziescia.

Dwudzieszczizni od owiecz, którą annuatim dayą, takze y od swyni wyeprza dwudziestego, dostało sie na rok nyniejszi baranow dwadzieszcza y syedm, kazdi baran valor. gr. dwanaszczie; a wyeprzow, wedluk ych zeznania, dostało się oszm, kazdi valor. gr. czterdziesci y oszm; tho wszithko uczini zlotich dwadzieszcza y trzi y gr. oszmnaszczie.

Thamze yest lyaszow i borow doszicz dlia towarow liesznich, bo tho yest dziedzina wyelka, alie ye bardzo pustoszą, panow Maczieiowskich. Anno 1563 wyrobiono komiąg oszm; przedano ych czteri po zlotich czterdziesci, yako lyudzie zeznawaly; a na rok 1564 yest gotowich na brzegu czternaszczie, a yescze na drugie gotowano drzewo.

Lozisko tam bardzo dobre yest do stawu na rzezce Nerethwi, y mlyn mogl bi dobri bycz.

Summa wszithkiego pozithku czini zlotich czterdziesci i trzi y gr. oszmnaszczie.

Komorow, wyesz, w ktorei tbilko sluskowye albo boyarowie myeskaya, ktorzi powynni yachacz konny, wozmi, gdzie ym kazą. A yest tich boyarow yedennaszczie, ktorzi dayą podymnego po gr. trzi.

Summa czini zloti yeden y gr. trzi.

Nowosziolki, wyesz, y s thą drugą, wissei napiszaną, rzezoną Komorow, yest w dzierzawy pana Faliszowskiego, w ktorei kmieczy yest pięcz, ktorzi za pana Faliszowskiego, poniewasz takze byli na posludze, yako y Komorowianie, yz yezdali bi na nadalszą drogę; a therasz obroczeni są na zaczyąg, yako ynszi kmyeczie, y k temu dayą podimnego po gr. trzi.

Summa czini gr. pięthnaszczie.

Oliesko, wyesz. Thego Oleska czescz pewną nyegdi ku starostwu Lubomelskyemu przinaliezaczą, dzierzą panowie Maczieiowski, potomkowie nyeboszika pana Sand.; na ktorey czesczi yest

dworzisz oszm, na ktorich yusz na ten czas lyudzi rosplodziło szie czterdzieszczi y dziewięcz. A wszakosz dań ydzie wedlie dawnych dworzisz; dawayą, s kazdego dworziszca owsza po kłodzie yedney myari Luboml., valor. gr. szesczdziessiatl, za szer y masło po gr. dwa; kur po dwoye, valor. gr. dwa; jaiecz po dziesiączy, valor. d. dziewięcz. A ymiona ich the są: Tywon stari, Żuk Kunicz, Olichwir Poryowicz, Josko, Olichwir i Petrasz, Tharasz, Kosthuk, Ławrikowicz.

Summa za owiecz czini zlotich sescznasczie, za szer y masło, kury i yaicza czini zlotich yeden y gr. sescz.

Gromada w rok sklada stacyna iałowicze, valor. zlotich dwa. Thasz gromada owsza pasterskiego daye w rok kłodę yednę, valor. zlotich dwa. Zagrodnik yeden—Marczyn daye czinszu dorocznego zloti yeden. Karczma arendą do roku czini zlotich dziewięcz y gr. oszmnasczie. Thamze lyudzie mayą szwe pewne syanozeczi za Masłowem, na ktorich nakaszaią ku panskyemu pozithkowy syana stherthę yednę wylką. Powynni byli do folwarku Lubomelskiego po trzi dni orącz, na wyosze, na ugor y na zasziwek ozymi; jachacz byli powynni gdzie ym kazano, alye teras zaczyagayą panom Maczieiowskym do ych folwarku po trzi dni w thidzien.

Summa wszithkiego pozithku z Oleska czini zlotich trzidzieszczi i yeden y gr. dwadzieszczia y ieden.

Moszur, wyesz, dzierzawa panow Maczieiowskich, ktora tez od starostwa Lubomelskiego iest odyęta; w nyei kmyeczci robotnich osziadlich yest yedennasczie, ktorzi czinszu dorocznego starego dayą po gr. dwanasczie. A ymiona ich the są: Chweder Szakuła, Steczko Swithko, Dmythr, Sawosz, Syenko, Bochdan, Iwasko, Desko, Jaczko, Kuryło, Wasko.

Czysz nowego czynszu, odkupuyącz powoz, ktori byli powynni wedlie obiczayu starego, tho iest odwiescz popiołu do komiag po lasthu yednemu, nad tho drzewa prziwiescz na budowanie zamku Lubomelskiego, postąpili ku przerzeczonemu czinszowy staremu,

kazdi z osobna dawacz czynszu w rok po gr. syedmd. iesziąth, kur po troye, valor. gr. trzi; jaiecz po dziesiáci, valor. d. dziewięcz; po yednému szerowi, valor. gr. trzi; po yednemu popregowi, valor. gr. yeden.

Summa czynszu, tak starego, yako y nowego, czini zlotich trzidziesci y gr. dwa; za kuri, iaicza, seri, popregi czini zlotich dwa y gr. dwadziescia y pultrzeczia.

Zagrodnikow yest dwa, ktorzi dayą czynszu dorocznego po gr. sescz: Chwedko, Andreyecz,—czini gr. dwadziescie.

Rogowego tamze, ktore annuatim dayą od bidla wyelkiego po pulgr., a od ozimeczath po selagu, dostało szię na rok nynieiszi zlotich pyęcz, y gr. pięcz, y d. pięthnascie. Dwudziesczizni od owiecz, ktorą annualim dayą, dostało szię na rok nynieiszi baranow czternascie y kozłow trzi, kazdi valor. gr. dwanascie; jagniąth troye, kazdi valor. gr. sescz; tho wszithko czini zlotich syedm y gr. dwanascie. Thamze kyedi zer bywa, wszithka gromada ogułem dawa wyep. a yednego, valor. zlotich dwa. Lyaszi tam są dobre, do ktorich, gdi z ynszych wszi lyudzie zaganyaią swynie na zer, dawayą od kazdey po gr. yednemu. Staw bi tam byl dobri, na rzeczce rzeczoney Nyewiadomka, bo yest łozisko dobre, na uroczeniu, rzeczonym Wyelkach.

Summa wszithkiego pozithku ze wszi Mossura czini zlotich czterdziesci y syedm, y gr. dwadziescia y czteri, y d. sescz.

Summa summarum wszithkich pozithkow s tich wszi, odeslich od starostwa Lubomelskiego, w dzierzawie panow Maczieiowskich bedących, czyny zlotich dwiescie siedmdziesiath y dziewięcz, gr. siedmnascie, den. sescz.

Литов. метр., кн. переписей В., № 12, л. 75—118.

XVII.

Описание границъ Кіевскаго воеводства, 1566 г.

Roku tysiąc siedmset piętnastego, miesiąca septembra trzynastego dnia. Na urządzie grodzkim w zamku jego kr. mosci Żytomirskim, przedemną Konstantym Didkowskim, namiesnikiem starostwa Żytomirskiego y xięgami ninieyszemi grodzkimi Żytomirskimi comparens personaliter, urodzony j. mc. pan Mikołay Chodakowsky, dla wpisania do xiąg ninieyszich grodzkich Żytomirskich extractu excerptu rozgraniczenia woiewodztwa Kyowskiego z woiewodztwem Wołyńskim y powiatem Mozyrskim z metryk W. X. Litewskiego, z podpisem ręki jasnie oswieconego xiążęcia jego mosci Radziwiła, kanclerza W. X. Litewskiego, z pieszczią większą tegoż W. X. Litewskiego, per oblatam podał tenoris sequentis: August Wtory z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflanski, Smolenski, Siewierski y Cernihowski, a dziedziczny xiąże Saski y elector. Oznaymujemy tym listem ekstraktem naszym wszem w obec y koźdemu z osobna komu o tym wiedziec należy: iż suplikowali do nas przez panow rad y urzęduikow przy boku naszym rezydujących urodzeni Paweł Uszczapowski y Roman Chyniewicz Waskowski, upraszając nas o wydanie per extractum z metryki wielkiej W. X. Litewskiego excerptu rozgraniczenia wszistkich powiatow, w W. X. Litewskim za nayiasniejszego antecessora naszego Zygmunta Augusta znaydujących się. y do xiąg metryki wielkiej W. X. Litewskiego ruskim pismem, roku tysiąc pięćset szesdziesiąt szostego, dnia piątego septembra dla pamięci wpisanego, między ktoremi y woiewodztwa Kijowskiego z powiatem Krzemienieckim y innemi znayduie się rozgraniczenie, ktorego excerptu series takowa: Woiewodztwo Kijowskie. Xięgi aby były rozłożone na trzech miejscach dla dalekosci drogi y też iż nie iest szlachta częsta: pierwsze xięgi w Kijowie, a drugie w Żytomirzu. Granica

Kijowska z Krzemieniecką poczyna się od Honczarychy w Słucz, a Słucz na doł ku Czartoryi paniey Siemaszkowey, starosciney Krzemienieckiey, a odtąd do Kołodeżney sioła Szaulina y daley Słucz do Kamiennego sioła pana Babinskiego, w granicę Dąbrowską, trzymając po prawey powiat Kijowski, a po lewey ręce Pinski, Dąbrowicki grunt, a Dąbrowicką granicą aż do ustia rzeki Uborty, zajmując gruntow y granic Horodenskich y Turowskich, aż do Mozyrskiej granicy, trzymając po Uborty po prawey sioła biskupskie y kanonickie do Prypeti, Mozyrską granicą do Brahynskiej granicy, a Brahynską granicą do Dniepra, po lewey stronie puszczaiąc włosc Rzeczycką do Lubcza, a z Lubcza wniz Dnieprem po obudwoch stron Dniepra, a z rzeki Desny do Ostrowca, odtąd do Kijowa Dnieprem, dołem do Czerkas y Kaniewa y do Białey Cerkwi; odtąd przez pole prosto między Słobodyszczą y Piskową powiatowe granice aż do tey pięty mogli Honczarychy; granica Kijowskiemu z Żytomirskim po Brusilow, od Brusilowa prosto przez dąbrowe do rzeki Teterewia y do imienia pana Kuchmistrzowicza Makalewicz, do sioła metropolitanskiego Worobyiewicz, y odtąd na zameczek Chabne do rzeki Uszy, odtąd na sioło Muchoiedowicy, a od Muchoiedowicz do Sławeszni, a Sławesznią dołem aż do Prypeti, po prawey stronie powiat Kijowski, a po lewey Mozyrski; a przez rzekę Prypet, ostawując po lewey Rzeczyce ze wszystkimi granicami, a po prawey Brahyn ze wszistkim powiatem Kijowskim aż do Dniepra, przez Dniepr Lubeckimi granicami do Ostrza y do Kijowa; Mozyr y Owrucz już okolicznosc granic swoich ma; a w Mozyru gospodar sąd zasadza, a w Owruczym drugie xięgi. A z czwartey strony Żytomirza granica z Owruczym po sieliszcze Sernowicz, odtąd Lewną, w wierch do sioła Isaykowicz, odtąd prosto do Baraszow, a od Baraszowa w Słucz, a tam iuz przyszli granice Wołynskie. Brasław y Winnica, tak iako na tenczas iest w swoich granicach, zostało. Koncluzya zas po wszistkich rozgraniczeniach powiatowych iest taka, że granicy mają bydz przez kasztellana y wszystek urząd każdego powiatu wyprostowane y kopcami bydz

rozumiejąc wodami żywemi y drogami gdzie nie może bydź, tedy kopcami osypywac ich.—My tedy, krol, do pomienoney supliki łaskawie się skłoniwszy, ten excerpt z kancellaryi naszej wielkiej W. X. Litewskiego onym wydac y dla lepszey wiary pieczęć wielką W. X. Litewskiego przycisnąć roskazalismy. Dan z kancellaryi naszej wielkiej W. X. Litewskiego, roku panskiego tysiąc siedmset piętnastego, miesiąca sierpnia szesnastego dnia, panowania naszego dziewiętnastego roku. U tego ekstraktu, przy pieczęci wielkiej W. X. Litewskiego przycisnioney, podpis ręki kanclerskiej y sekretarskiej w te słowa: Karol Stanisław xiąże Radziwił, kanclerz wieiki W. X. Litewskiego. Locus sigilli. Grzegorz Jozef Roykiewicz, jego kr. mosci sekretarz. Ktory że to ekstrakt za podaniem osoby podawającej do xiąg ninieyszich iest zapisany.

Кн. Центр. Арх. № 211, л. 254 об., ак. № 157.

XVII.

1) Грамота кор. Сигизмунда I Черкаскому старостѣ Василю Тышкевичу объ освобожденіи Черкасскихъ мѣщанъ отъ новыхъ пошлинъ, введенныхъ Евстафиемъ Дашевичемъ; 2) Судебное рѣшеніе кор. Сигизмунда-Августа между г. Черкасами и старостою Опикеемъ Горностаемъ, 1546 г. мая 6; въ послѣдній актъ включено судебное рѣшеніе королей Сигизмунда I и Сигизмунда-Августа, данное въ Берестѣ на сеймѣ, 1544, августа 14.

I. Stanisław-August z Bożey łaski Krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflanski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowski. Oznaymuiem tym listem ekstraktem naszym, iż w xiągach metryki kancellaryi naszej wielkiego xięstwa Litewskiego znayduie się list pisany do pana Wasyla Tyszkiewicza iako starosty Czerkaskogo w kriwdach wojta y wsich mieszczan Czerkaskich, zostawiuicy ich pry staroy powinności y wyzwolaiuczy ot wsiakich poslin nowych ot nieboszczyka pana Ostafia Daszkowicza ustawlonych, za nayiasnieyszogo korola

jego miłosti y wielikogo kniazia Litowskiego Zygmunta Pierwszego predecessora naszego wydany, y suplikowano nam iest przez panow rad urzędników przy boky naszym rezydujących, abysmy ten list ekstraktem wydac pozwolili, który słowo do słowa wypisując, tak sie w sobie ma:— „Do Wasyla Tyszkiewicza. Prysli do nas woyt y wsie mieszczanie miasta naszoho Czerkaskoho czołombijuczci nam o tom, sztoż dey iak derżał ot nas tot zamok Czerkasy nieboszczyk pan Ostafey Daszkiewicz, ino dey w tot czas krywdy sia welikiie im ot neho stali: naperwey w tom, iż katoraia bratia ich wespołok z nimi w posłuhach y podaczkach naszych tiahnuli, tych dey wsich pan Ostafey u swoiu moc wziął, onych posluh y podaczok ich powynnych wolnimi wczynił y podwody pod honey y posły kazał im samym dawati y kozdogo dnia na sebe robiti, drowa woziti, sena kosity, newody wołoczyti y inszyie dey robotizny zamysłał, czoho oni perednym s prodkow swoich nie powinni byli robity; a chto dey z nich zwer sobi tam ułowit, abo hde iechawszy ryby dobudet y bobra ubiiet, y on dey s tego wsieho polowinu sobie beret, czoho pered tym nebywało; a k tomu dey kotoryi uchody swoi zwieczystyi, na imia Zwoneć Bothar, oni k mestu miewali y toho używali, y na Sule ryby wolnyie łowlywaii y zwer po wsiemu Dniepru biwali, y pan Ostafey dey tyi wsi dochody ich y pożytki ich ot nich otdalił y inszym dey ludziom obcym tego wzywati dopuszczał y z toho sobi pokłony birał; a kotory z nich kadiu medu abo ryby dobudet, y on dey nie dopuszczał im do Kiiewa woziti tego prodawati, y za to sobi żyta y inszych żywnostey kupowati, y to wsie sobi birał, iak dey chotieł, tak im to płatił; y pry tim dey kotoryi wchody swoi za Dnieprom oni miwali, y toho za perwych starostow tamosznych używali, to dey wsie pan Ostafey sobi prywłaszczył, a szto dey oni perednym karawon hostei woziwali, ino dey pan Ostafey ustawił brali ot po z dawna nikoli ne bywało, a koli dey oni pohanstwa tatar z starostoiu Czerkaskim wyiemka na neho bywała. Pancer abo kon, abo tatarynu

. wie na sebe birał, a szto dey też kozaki tam dobiwali, inszyie zdawna nektoroy wymok starostie daiwali, a inszyie sobi brali, a pan Ostafiey dey na sebe przywłaszczył; a koli dey chto z nich przyidet k storożnym worotam z pola, abo choczet wyiechati z miasta na dieło swoje, y on dey ne kazywał ich w mesto w czas podobny wypuszczati, y w tom dey oni nemałiuu tiazkosc miewali; a k tomu dey kotoraiia koreczma ich miestkaia zwiaczystaia za otca naszoho Kazimiera y brata Alexandra sławnoie pamiaty koroley ich miłosti w Czerkasiach bywała, a on dey tuii koreczmu mocnie u nich otuiał y k rukam swoim ieie derżał; y za tym dey tot obyczay w nich bywał: koli przyidet den Bożoho narożenia, ino dey perednym oni, piat abo szest parsun sobrawszy sia, odnu kunicy szerstiu starostie noszywali, a pan Ostafiey dey z kożdoho z nich y z naymikow ich y z kozakow po kunicy abo po lisicy birał, a chtoby kunicy abo lisicy nie dał, tochdy s kożdowie hołowy po dwanadciati hroszey, a to dey wie jn iest było; y kotory dey mieszczanin tamoszny zomret, abo ieho tatarowie wezmūt, on dey wes statok ieho ot żony, ot detey sobi birał. A szto sia dotyczet roboty horodowoie, peredtom dey zdawna na zamok drowa wożiwali y wodu noszywali y klikowali osobnyie iesoczniiki na imia Szaszko a Bedey y sioto Irnowy Moszny, a druhoie Domontrowo sioto, tyi dey wsi po nedeli hod do hodu onuii służbu na zamok służywali, a on dey tyi wsi służby, czoho oni perednym nikoli ne znawali, na nich ułożył, w czom że sia im krywda y tiazkost welikaia deiet. Prytom oni żałowali nam na słuhu Czerkaskoho Jacka Tyszkiewicza, sztoż dey, on buduczny u nas pry boku naszym, uprosił sobi uchody , a to dey zdawna pasieki ich zwieczystyie dey am swoim derżył, a oni żadnoho pożytku w tom sobi ne maiut. Dryhyi dey mieszczanin Czerkaski Zubrikowicz także pasieki mieszczanskiie na sebe zabrał y toho im używati zaboroniaiet; a k tomu dey kotoryi poddanyi naszymy tamosznyi Czerkaskij, buduczny ich popiecznikami, zdawna pospoł z nimi wsiakije powinnosti miestskiie li, a teper

dey ot nich sia otkinuli, a pred sia pospołu s nimi wsiakich pozitkow miestских używaiut, a ich tiahłey powinnyh pospoł z nimi połniti nechoczat; y ieszcze dey peredtom tot obyczay meży nimi bywał, iż kotoryi czołówek pryhożyi, abo sługa starosti, u ktoroho mieszczanina doczku poyimiet, tyi dey wsi mieli wsiakich pozitkow miestских z nimi używati y wo wsiakich służbach y podaczkach rownuju czast im pomahali, a tymi dey razy tych pozitkow pospołu z nimi używaiut, a w służbach y daczkoch miestских żadnoie pomocy im ne diełaiut; y też dey kotorych kupcow Kolinskih y inszyh oni prowożywali, y s toho sobi prowadnoie miewali, to dey wsie pan Ostafiey na sebe obernuł. I bili oni nam czołom, aby chmo miłoserdie nasze nad nimi uczynili, pry starynie ich zostawili y ne kazali im nad obyczay starodawnyi krywdu czyniti y nowin uwoditi. Pro—to szto sia dotyczet zachowania starodawnogo starost Czerkaskich, iak sia oni k mieszczanom tamosznim sprawowali, y kotorniu ustawu u służbach y podaczkoch zamkowych czym miewali, y iestli budut perszyi starosty Czerkaskij szto takowoho potrebnoho zamkowoho na nich prisłuchaiuczoho nebacznostiu swoieiu upustili y dosmotreti toho ne choteli y za kotorymi różnymi przczynami to sia pochibiliło, y pan Ostafiey o czom sia sprawiedliwe dowedawszy, perszoie sprawy poprawił y k zamku naszomu poszliny dawnyi prywernuł, my takóż choczem po tobi mieti y przykazuiem iako starostie tamosznomu, ażby iesi pozitkow naszich szto budet zdawna na zamok nasz przysłuchało y wsiakich poszlin powinnyh niczym ne wpuszczal y toho pilnie smotrel, żeby nikotoryi służby y daczki y inszyh powinnoyey y pozitkow od zamku naszoho y tak by iesi w tom sia sprawował w potrzebach swoich ne był niczym naruszony gospodaru teper y na przyszłoy czas żadnoie szkody w czas nebytnosti poddanyi naszyi nikotoroho obtiażenia w rzeczach nezwyczajnyh ku tiazkosti im ustanowleno bołszy toho nemieli y s procz sia ne roschodili; kotorych ludey poplecznikow ich pan Ostafiey w swoiu moc

wział y od posłuh y podaczok miestских powinnyh ich wyzwolił a jesi wsich k miestu pryłączył y kazał im tyi wsi potreby miestskiee pospoł połniti, aby oni odni tiazkosti y szkody w tom ne pryimowali; a bowiem y ryba oni sobi ułowiat y bobra chto ubiet, w tom by iesi k nim sprawedliwe zachował podle dawnoho obyczaiia y wchodow ich zweczystych wzywāt im ne zaboroniał, a komu budet szto onych wchodow ich rozdano, tyi by nechay w słuźbach y daczkach im pomocny byli, a iesliby pomahati w tom im ne chotieli, aby iesi tyi wchody k miestu prywernuł y mieszczanom podał; teź kotoryi mieszczenie Czerkaskyj pochoczat sobi med abo rybu y inszyi reczy swoi do Kiiewa na prodazu prowaditi y s toho sobi żywnosti tam kupity, toho by iesi im ne zaboroniał y żadnoie krywdy y trudnosti w tom im nie czynił; a szto sia dotyczet wożenia korowanu, w toy reczy by jesi ich po staromu zachował y tiazkosti y drapieźstwa w tom by im nie było. K tomu sztoby iesi w inszych rzeczach, iako w dobytkach tatarskich y wyiemkoch y w toy korczmie miestkoy, iesli budet peredytym katoraia na miesto prysłuchala, y w onich kunicach y lisicach, szto oni o Bozym narożeni dajut, y w iesoczniectwie, po staromu ich zachował. A kotoryi mieszczanin tam zomret, a żonu y detij zostawit, w tych by iesi zmerłych statki ne kazał nikomu sia ustupati y sam ne ustupał. A szto sia dotyczet pasiek ich zwieczystych na Tiasmieni y na inszych miesecoch, chto budet ich derżati, a potreb miestских z nimi ne połniti, s takowymi by iesi sprawedliwost uczynił y krywdy nikomu w tom im czyniti ne dopuszczat. Daley iesliby kotoryi poddany naszymi Czerkaskij, abo ludi prychożyi y słuģi tyi, szto u neboszczyka pana Ostafia słuģyli y żony sobi w Czerkasiech poimowali, używaiuczy wchodow ich miestских, y w poszliniech tamesznych miestских pomahati im ne chotieli roskazał tych wchodow miestskiee połnit. Szto sia teź y kotoryi pożytok s toho sobi mieli, w toy by ich zostawił y wo wsiakich obyczaiach y sprawach sprawedliwe sia zachowywał

y tak sia radił y postupował, iakoby wsi powinności hospodarskiie ne byli zaroneny y tyi poddany naszymi miasta Czerkas dō żadnoy tiazkosti y uboztwa ne prychodili y namby bōlszey toho dokuki ne czynili konieczno“.—My tedy, krol, do pomienioney suppliki łaskawie się skłoniwszy, wyż wyrażoni list stronie potrzebuiącey ekstraktem z metryk naszych wydac y pieczęć wielkiego xięztwa Litewskiego przycisnąć roskazalismy. Dan w kancelaryi naszej wielkiego xięztwa Litewskiego, dnia piątego Pazdziernika roku Panskiego tysiācznego siedmsetnego dziewiędziesiątnego pierwszego, panowania naszego dwudziestego siódmego roku.—Ioachim Chreptowicz podkanclerzy wielkiego xięztwa.

II. Stanisław August z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Jnflantski, Smolenski, Siewierski y Czernihowski. Oznamuiem tym listem eztraktem naszym, iż w xięgach metryki kancelaryi naszej W. X. Litewskiego znajduie się list do starosty Czerkaskiego et c., aby u boiar, a słuł y mieszczan Czerkaskich nad ustawu ich niczoho bōlsz ne wytiahał, za najiasnieyszogo krola j. mosci y wielkiego xiążęcia Litewskiego Zygmunta Augusta predecessora naszego wydany, y suplikowano nam iest przez panow rad y urzędnikow przy boku naszym rezyduiących, abysmy ten list ekstraktem wydac pozwolili, ktory słowo do słowa wypisuiąc, tak się w sobie ma: „Zyhimunt Auhust Bożiu miłostiu korol y weliki kniaz, staroste Czerkaskomu Onikiuu Hornostaiu, derżawcy Lubeszanskomu starostom, szto y na potom budut stwo budet derżaty. Szto tych czasow, buduczy tebe pry boku naszym , żałowali nam na tebe bojare y słuhi y mieszczane naszoho miasta Czerkaskoho o tom, iż ty im, nad starodawni ich ustawy, wtysnienia welikiie dziełiesz y nowiny im uwodisz konnyie y czołnowyie ne wodle staryny y poszliny ich nowymi obtiażasz, czoho dey pered tom nikoli ne bywało, y nadto hotowyie penezы za klikowszczynu oni tobe dajut, ty dey predsia na tom dosyt ne maiesz y ich samych ku klikaniu na zamku pryworoczasz, abo za sebe

naymowati im welisz, y tez w iech wchody zwiecznyi korow upuskaiesz y koz; y inszych reczey dobrowolne prodawati im zaborniaiesz; y posłom naszym, kotoryi do ordy chodiat, po dwa prowadniki dawati im każesz y ynszyie obliażliwosti nad starodawny obyczay im diełaiiesz. Hdeż ty pered nami powedił, iż ty ni iakich kriwd y nowin jm ne czynisz, iako oni żałuiut, odno wo wsiem wodle ustawy naszoie, perwey im danoie, k nim sia zachowywaiesz. Tak że my maiuczy toho wedomost, iż perwey seho na proszłom walnom soymie Beresteyskom ustawa nasza na wsi reczy boiarom y słuhom y mieszczanom zamku naszoho Czerkaskoho ot nas dana, iako sia starostowie naszymi Czerkaskii k nim, a oni k starostam maiut sia zachowywati, kazali iesmo tuiiu ustawu naszu pered nami położyti, iakoż taia ustawa naszaia pered nami położona, na ktoroi wsiakii reczy szyrokiemi słowy sut wipisani. I my toho listu ustawy naszoie ohledawszy, kazali ieśmo słowo ot słowa u seś nasz list upisati, kotoryi że tak sia w sobie maiet:— „Zikhimont Bożiu miłostiu korol Polski, wieliki kniaz Litowski, Ruski, Pruski, Zomoitski, Mazowiecki y innych. Smotrili toho dela syn nasz miły Zikhimont Auhust Bożiu miłostiu korol y weliki kniaz z pany radami naszymi welikoho kniazstwa Litowskoho: stowali pered ich miłostiu oczewisto żalowali woyt y mieszczanie y wsie pospolstwo miasta Czerkaskoho na starostu swoieho Czerkaskoho na kniazia Andreia Hlebowicza Pronskoho, iż on im w tych uchodech, kotoryi sut po Dniepru y po reczkam po Oreli y po dwoch Tiasmenjach, krywdy y nowiny czynit, horodzcow w tyie wchody ich (stawiti) ne dozwołaiet, w kotoryi koli wchody oni chodiat , on dey wsiego toho dobyszaiu połowinu ot nich beret y sobie sposobom nezwyczajnym nad starodawny obyczay ich prywraezaiet wodle ustawy y listu naszoho potwerżonoho im perwey seho zachowywaiet, iak ze oni onyi list nasz pered ieho miłostiu starostoiu naszym y pered pany radami naszymi pokładali; my tot list ich doczytawszy w ses nasz list wpiisati kazali, kotoryi tak sia w sobi maiet:— „Starostie

Czerkaskomy kniaziu Andreiu Hlebowiczu Pronskomu, y inym starostom Czerkaskim, chto y napotom tot zamok nasz ot nas budet derzati. Szto perwey seho ne odnokrot żałowali nam woyt y mieszczanie y vse pospolstwo miasta naszoho Czerkaskoho o tom, iż ty mnohiie kriwdy y nowiny im czynisz y k poszlinam nezwyczajnym nad ztarodawni obzczay ich priworoczaiesz y obtiaźliwosti welikiie im dielaiesz, czoho ony ne mohuczy terpet, o kołkonadcat sami z żonami y z dietmi swoimi z toho miasta naszoho Czerkaskoho do zamku Kaniewskoho wyszli y teper tam mieszkaiut, y tych czasow bratiu swoiu mieszczan tamosznych k nam o to czołom biuczy prislali y tyie krywdy y obtiaźliwosti swoi, kotoryie sia im ot tebe djeiut, czoho peredtom za perszych starost tam nebywało, nam opowedali, w kotoryi żo czas y słuźebnik twoy zdesia pry nas był, s kotorym oni pered pany radami naszymi tyimi, kotoryi za rozkazaniem naszym toho meży nimi słučhali, oczewisto mowili. Hde słuźebnik twoy powiedił, iż ty nikotorych kriwd im ne czynisz y nowin ne wwodisz, lecz na com perwey seho neboszczyk pan Andrey Jakubowicz Niemierowicza woiewoda Kiiiewski zastanowlenia meży nimi y starostoiu Czerkaskim predkom twoim panom Janom Penkom uczynił, szto k zamku maiet prisluchati, a czoho sia teź oni derzati y poźiwati maiut; tohdy ty wo wsem wodle toho zastanowlenia y listu pana woiewody Kiiiewskoho k nim sia zachowywaiesz, a bołszey toho k żadnym poszlinam y powinnościam ich ne pryworoczaiesz; a sztoż oni s tym słuźebnikom twoim szeroko mowili. A tak my z wyroku naszoho na tom zostawili, na szto y oni przywolili, iż zastanowena pana woiewody wżo derzati weczne toho ich ne choczut My ony list pana woiewody Kiiiewskoho kazali w sem naszom listie do tebe wypisati, kotoryi żo tak¹⁾. A proto choczem to meti y przykazuiem tobe, aźby iesi wżo czerez

¹⁾ Далѣе слѣдуетъ актъ, напечат. въ А. З. Р. въ т. II, № 195 я нами опускаемъ.

to nikotorych kriwd y obtiaźliwosti im ne czynił y nowin ne wwo-
dił y wo wsem wodle toie ustawy y listu pana woiewody Kiiw-
skoho k nim sia zachował, a nad onuju ustawu k żadnym poszli-
nam y powinnostiam nezwyczajnym ich ne pryworoczał y na wchody.
ną bobry, na rybu, na zwer ich z wyti, na czom sia umowiat, puskal
wodle dawnoho obyczaiu y postanowienia pana woiewody Kiiwskoho:
a szto sia dotyczet tych poddanych naszych mieszczan Czerkaskich,
kotoryi byli dla kriwd z toho miasta Czerkaskoho do Kaniewa
wyszli, my dla toho posłali tam dworanina naszoho y kazali im
. pri tom dworaninu naszom za sia na otczyzynie do-
mowstwa do miasta Czerkaskoho z Kaniewa poiti; y ty by o tom
wiedał y im sia postupił, y statki ich, kotoryie budut
w nich iesi y wo wsem wodłuh toho roskazania
naszoho y postanowienia pana woiewody Kiiwskoho k nim sia za-
chował, y nikotorych kow prawnych z nimi ne poczynał,
y spokojne a łahodne z nimi meszkał, aby wžo od
tych poddanych naszych k nam nieprichodiła. Pisan w Wilni pod
let Bożoho narożenia tysecza piatsot czotyrdesiat perwoho, meseca
oktobra semohonadcat dnia, indykta piatohonadcat. Michayło pisar“.—
Kotoryi że to list nasz, wyszey opisanyi, hdy bił pered ieho mi-
łostiu synom naszym korolem y welikim kniazem położon y pro-
czytan, jeho miłost syn nasz wespołok z pany radami naszymi ra-
czył pytati tych mieszczan Czerkaskich: iestli by szto nad tui
ustawu nieboszczyka pana woiewody Kiiwskoho wyszey pisanuiu, sta-
rosta ich teperesznyi, kniaz Andrey Pronski, im czynił? oni powiedili,
iż nad ustawu im niczoho ne czynit, odno dey taia ustawa iest nam
z tiazkostiu, aż bychmo dey mieli z tych uchodow naszych tak mnoho
dobyczy staroste dawati, y też iż by mieli horod robiti y oprawo-
wati; bo dey tui ustawu nieboszczyk pan woiewoda Kiiwski uczy-
nił k woli bratu swoiemu panu Penku, a ku naszoi tiazkosti. Pytał
też jeho miłost syn nasz z pany radami naszymi, iesliby mieszca-
nie meli kotoryie własnij swoi zemli y wchody? oni powedili, iż
dey swoieho niczoho ne maie, odno Boże y hospodarskoie. Pytali

też ich miłość, szto by oni chcieli starostam urokom z tych uchodow, tak ot ryb, iako też y od bobrow dawat? oni powiedili, iż by niczoho ne byli powinni z tych uchodow starostam wodług staryny dawati, bo dey za to służył. Sztoż to vse jeho miłość syn nasz z pany radami naszymi nam dostatočne otkazali. My baczeczy na to iż nebożczyk pan woiewoda Kijewski perwey seho za roskazaniem naszym słušnoie postanowienie y ustawu meży boiary y słuhami Czerkaskimi uczynił, y kaźduiu recz menowite w liste swoim opisał, kotoryi że my list perwey seho osobliwym listom naszym potverdili, kotoryi iest w ses nasz list upisan, zostawili iesmo starost naszych y boiar, y słuł, y mieszczan Czerkaskich pry tey ustawie nieboszczyka pana woiewody Kijewskoho, y to sim naszym sudowym listom im na obe storone potwerczajem, maiut sia oni wodle toie ustawy naszoie sprawowat y z nieie ni w czom wystupati, pod welikim a nemiłostiwym karaniem naszym, nemiut. A wedże iestliby na potom kotoryie słułi, abo inyi ludi dobryi, priiezdeczy do miasta Czerkaskoho, chcieli brat kotoryie ziemi pustkowskie z takowym starosty maiut dawat do woli budut powinni nikotorych tiagel a ni powinostey ino po horodu konem pri starostach służyty maiut, a starosty napotym dawat zemi na polach miestkich tiahnuti maiut, ne maiut też wżo starosty ot seho czasu na Czerkaskich ot tiahley y powinostey miestkich wyzwolaiu kowoy priworoczat, niżli kotoryi mieszczanie pierwey seho ku słuźbie takowoy priniaty sut y kotoryi maiut listy naszy, ot miasta y ot tiahley miestkich wyzwolenie, tyi wżo k zamku służyty maiut y nikotorych tiahley y podaczok miestkich pospoł z mestom płatiti y tiahnuti ne maiut. Pisan na seymie walnym w Beresti, pod lety Bożoho narożenia tysecza piatsot sorok czetwertoho, meseca awhusta czetwertohonadcat dnia, indykta wtoroho. Spawa pana Hornostaiowa“.—A tak my boiary, słuły y mieszczane zamku naszoho Czerkaskoho z oczewistoho mowenia y stoiania yz toboiu pered nami gospodarom, w tych wo wsich reczach wodle toho listu naszoho perwszoho ustawy

Beresteyskoie zostawili y tym listom naszym zostawuiem, pod tym sposobom, iż maież w to ty, y na potom buduczyci starostowe toho zamku naszoho wo wsem wodle toie ustawy naszoie na sem liste naszom słowo ot słowa wpisanoie, ni w czom z neje ne wystupiuicy, k boiarom y słuham y meszczanom Czerkaskim sia zachowywati; niżli szto mieszczenie na tebe nam żałowali, iż ty ku storoży wiazniy ich priworoczaiesz y west do Kiiewa y przewodnikow do Tawani posłom dawati im welisz, my w tom z pany radami naszymi obmowiwszy, na tom tuiu recz zostawuiem, iż maiut mieszczenie w zamku Czerkaskim, koli toho potrzeba okazowati budet, wiazniy sterczy, y z toho sia nie wyłamowati; tak też west o ludech nepriiatelskich maiut dawati do Kijewa Czerkascy do Kaniewa, y Kaniewscy do Kijewa bez kożdoie wymowy; lecz oni czezez to posłom naszym przewodnikow do Tawani dawati ne maiut; y ty by o tom wedał, y w tych wo wsich reczach, wodle toho roskazania y listu naszoho k nim sia zachowywał. A szto sia dotyczet brania podwod, o kotoryi oni na tebe nam żałowaii, ty by tych podwod, iako iesi poczał, w nich brati nekazał; odno potomu, szto w ustawie naszey Beresteyskoy wpisano. Pisan w Wilni pod let Bożoho narożenia tysecza piatsot sorok szostoho, meseca maia szostoho dnia, jndikt czetwerty.—My tedi, krol, do pomienioney suppliki łaskawie się skłoniwszy, wyżwyrażony list ekstraktem stronie potrzebuiący wydac y pieczęć W. X. Litewskiego przycisnąć roskazalismy. Dan w kancellasyi naszey W. X. Litewskiego dnia czwartego miesiąca roku panskiego tysiąc szostego, panowania naszego (Mieysce pieczęci Wielkiego Xieztwa Litewskiego).

Кн. Киев. Центр. Арх. № 5884, л. 1 об.—5, 7—8.

XIX.

Показаніе числа жителей Владимірскаго повѣта, по поводу сбора поголовной подати. 1567 г., января 14.

Лета Божего нарож. 1570, месеца сентебра 27 дня. Передо мною, Павломъ Григоревичомъ Оранскимъ, на тотъ часъ будущимъ подстаростимъ Володимерскимъ, мели мовене промежку себе панъ Иванъ Петровичъ Калусовский, судя кгородский Володимерский, с паномъ Лавриномъ Богушевичомъ Иваницкимъ и сыномъ пана Иваницкого, паномъ Лазоромъ, в той справе, што панъ Иваницкий былъ позванъ ку чиненю личбы до скарбу господарьского с податку поголовного; ино онъ, самъ не едучи, того сына своего пана Лазора до Вилны в той потребе отправовалъ и потребуячи ку той справе квиту князя Яна Маковецкого, архидякона Варшавского, кустоша Виленского, писара скарбного короля его милости, а пана Яна Кградовского, тивона Дирвяньского, бирчихъ земьскихъ, с которымъ ихъ милость первой того пана Калусовского и пана Иваницкого, будучи имъ бирчими поголовными в повѣте Володимерскомъ, з личбы и присяги и с пенязей у скарбъ господарьский, черезъ руки ихъ милости даныхъ, квитовали и волными вчинили; и тотъ квить у пана Ивана Калусовского былъ, просилъ панъ Лавринъ Иваницкий, весполокъ з сыномъ своимъ паномъ Лазоромъ, пана Ивана Калусовского, судю кгородского Володимерского, абы ему и сынови его пану Лазорови того квиту зверилъ и взычилъ и его имъ далъ, чимъ бы ся у скарбу боронити мели, обещаючи ему за ся тотъ квить до рукъ его отдати, якъ сынъ его з Вилни назадъ взездитъ; и то передо мною до книгъ вызнали: панъ Иванъ Калусовский за прозбою пана Лаврина Иваницкого и сына его пана Лазора то вчинилъ, а имъ ку потребе ихъ того квиту зверилъ и взычилъ, и его имъ далъ, чимъ бы ся у скарбу боронити меля; а для лепшое себе в томъ певности и для всякое пригоды, впередъ нижъ пану Иваниц-

кому и сыну его тотъ квитъ даль, слово отъ слова в книги замковые вписати даль; который квитъ такъ ся в себе маеть: я, Янъ Маковецкий, архидьявонъ Варшавский, кустошъ Виленский, писаръ скарбный короля его милости, Янъ Кградовский, тивунъ Дирвяньский, бирчие земские, ознаймуемъ, ижъ панъ Лавринъ Ивановичий а панъ Иванъ Калусовский, бирчие податку поголовного в повѣте Володимерскомъ, учинили личбу до скарбу господарьского с податку поголовного, на сойме недавно прошломъ валномъ Виленскимъ уфаленого и постановленого, за листомъ господарскимъ черезъ нихъ выбраного з людей своихъ и з людей пановъ духовныхъ, князьскихъ, панскихъ и землянскихъ повету Володимерского; на которой личбе, водлугъ рейстровъ своихъ, положили, ижъ выбрали за обе рате первшого и другого податку от головъ жидовскихъ двухсот деветидесятъ пяти, по грошей двадцати двухъ, пенезей пяти; от голов, которыи гандлюють и ремества уживають, девяти, по грошей девяти; от голов шинкарскихъ пятнадцати, по грошей шести; от голов простыхъ мещан ста осмидесятъ осми, по грошей чотыри, пенези пяти; от голов селскихъ дванадцати тысячи, по гроши три; от голов огородничихъ двухъ тысячи девятисот петидесятъ трохъ, по гроши полтора. Положили тежъ, ижъ выбрали з некоторыхъ именъ князьскихъ, панскихъ и землянскихъ первой раты толко, то есть: от голов жидовскихъ ста семи, по грошей петнадцати; от голов, которыи гандлюють и ремества уживають, шестидесятъ, по грошей шести; от голов шинкарскихъ девятидесятъ одное, по гроши чотыри; от голов простыхъ мещан тысяча пятисотъ шестнадцати, по гроши три; от голов селскихъ шест тысячи чотырохъсот осми, по гроши два; от голов огородничихъ шестисотъ тридцати осми, по грошу одному. Яко жъ тыхъ пановъ, князей и землянъ списавши, реестръ у скарби короля его милости zostавили. Выбрали тежъ второе раты, то есть третего гроша от тыхъ, которые третюю серебщизну за ровъ шестидесятъ пятый дали: от голов селскихъ двухъ тысячей чотырохъсотъ двадцати трохъ, по грошу одному; от голов

огородничих чотырохъсот сорока троухъ, по пенези пяти. Якож квиты пановъ бирчихъ, которми тую серебщизну третюю за рокъ шестъдесять пятый выбирали, отъ тамътыхъ землян побравши, у скарбе короля его милости zostавили; а с тыхъ пенезей серебщизныхъ панове бирчие податку серебщизного у скарбе оповедати будутъ повинни. Сума того всего выбрана чинить копь тысяча сто осмъдесять чотыри, гроши девятнадцать, пенези пять; с которе сумы панове бирчие, водлугъ уфалы соймовое, взяли себе отъ каждого ста копь грошей по две копе гроши; чинить на паны бирчие копь двадцать три, грошей сорокъ одинъ, пенезь одинъ; а остатокъ пенезей, што ся з личбы оказало, дали до скарбу короля его милости в руки наши — копь тысяча сто шестъдесять, грошей тридцать осмъ, пенезей чотыре. Положили тежъ, иж коморникъ ихъ милости панов воеводичов Виленских Радивиловъ, Янъ Лебедь учинилъ передъ нами личбу з ымѣня ихъ милости пановъ воеводичовъ Фалимицкогo, на которой личбе положил, ижъ выбралъ первой раты, то есть: от голов ремесничих одиннадцати, по гроши шести; от голов селских двухъсотъ четъдесят девяти, по гроши два; от голов огородничих двухъсот шестидесяти пяти, по грошу одному; а второй раты: от голов ремесничихъ одиннадцати, по гроши три; от голов селских трехъсотъ тринадцати, по грошу одному; от голов огородничихъ двухъсотъ шестидесять двухъ, по пенези пяти. Которого всего выбрана чинить копь двадцать одну, грошей сорокъ пять; а ижъ з ымѣней ихъ милости пановъ воеводичовъ дана есть до скарбу короля его милости третая серебщизна за рокъ шестъдесять пятый, тогда с того ымѣня Фалимицкогo некоторые пенези с податку поголовного до нихъ не сут даны; але мы конец и скучное обрахованье маемы учинить, около тое поголовщизны, з справцами именъ ихъ милости пановъ воеводичовъ, водлуг уставы короля его милости соймовой, у скарбе короля его милости, яко з ынших ымѣней ихъ милости пановъ воеводичов, такъ и с того имения Фалимицкогo.—Якож панове

бирчие, личбу вчинивши, и присягу вделали и реестръ с квитами противъными до скарбу отдали; а такъ мы пана Лаврина Ивановичаго а пана Ивана Калусовского з личбы и присяги и с пенезей, у скарбъ господарский через руки наши даных, квитиєм и волными чинимъ симъ нашимъ квитом, ву которому печати наши приложили есмо. Поведили тежъ, ижъ немало пановъ князей и земянъ повѣту тамошнего того податку поголовного не выдали, которыхъ списавши на реестръ, до скарбу господарского отдали. Писанъ у Кнышине, лѣта божего нароженя тысяча пятьсотного шестьдесятъ сегого, месеца генваря чотырнадцатого дня.

Книга Кіев. Центр. Арх., № 966, л. 265 об., ак. № 251.

XX.

Ивентарь имѣній кн. А. П. Масальскаго при передачѣ ихъ кн. Владиславу Андр. Збаражскому, въ Луцкомъ повѣтѣ. 1570 г., августа 12.

Лѣта Бож. нарож. 1570, месеца августа 12 дня. Ставши очевисто в замку господарском Луцкомъ передо мною Иваном Хребтовичомъ Богуринскимъ подстаростим Луцкимъ, возный повету Луцкого Дахно Юнковичъ Гуляльницкий оповедалъ и до книгъ кгродскихъ теми словы сознал, ижъ дей будучи мнѣ в уряду приданымъ на справы его милости князю Владиславу Андреевичу Збаражскому, державци Ботоцкому, для увязыванья в тые имена, которые его милость князь Андрей Петрович Масалский, восполк з малжонкою своею виегинею Ганною Богдановною Путятинною, в суме пенезей в двохъ тысячах копах грошей, на шест год его милости князю Владиславу Збаражскому завел и заставил; якож тых часов недавно минулых месеца августа осмого дня в олторов, маючи я при себе шляхту людей добрыхъ, то ест его милость пана Валенътого Вьскринского, пана Криштофа Дудинского и пана Петра Дудин-

ского, в тые есмн имена, водлугъ листу заставного, за добровольнымъ позволенемъ а очевиднымъ признанемъ на вряде господарьскомъ в замку Луцкомъ его милости князя Андрея Масалского и малжонки его милости кнегини Ганны Путятеньны, то есть во ймене и в двор Ботинский в село Суско, в село Бодачовъ, село Носачовичи, в село Петрашевичи, село Олишковичи и в село Смердинъ, и тежъ у Чолницы ув одно дворище, его милости князя Владислава Андреевича Збаражского увезалъ, в моцъ и в держане его милости подал и поступил, то есть: село **Вотинъ** з дворомъ, з будованемъ, в которомъ дворъ светлицъ две старых, два зрубы новые недорубленные на светлицу и на пекарню; в тому пекарня старая непокрытая; двѣ клетки; клуна, стайня, кухня плетеная лозою а обора на быдло; а в том сели Ботине дворищъ пят, дымов девять оселых, напервей Миско дым, Гричина дым, Куний дым, Пилюкъ дым, Яцко дым, Мартинъ дым, Григор дым, Кунец дым, Тимош дым, Иван дымъ; а огородниковъ чотыри: Ярошъ, Бардица, Лубъянъ а Пашко. Село **Суско**: в том селе дворищъ девят, а дымов тридцат и три, то есть: Бабайко з Евтухомъ дымъ, Мартинъ дым, Иванъ Восковичъ дымъ, Васко з Михном дым, Андрей а Гацко дымъ, Мошко дым, Лецко с Томилом дымъ, Андрей Гацкович дымъ, Яцко з Еском дымъ, Сенко с Калеником и з Иванцом дымъ, Семень старецъ з Грицкомъ Бабаринцем дым, Еско дым, Иван Ганкович дымъ, Мацко с Костюком дым, Яцко з Миколаем дым, Грицко з Олешкомъ и з Дмитромъ дым, Яцъ Голузѣвичъ з Радкомъ дым, Иван Голузѣвич дымъ, Грицъ Бибиновичъ з Демидомъ дымъ, Юхно дым, Сенко з Олешкомъ дым, Олихвер з Петрушком дым, Иванецъ Бабаричичъ з Степанцем дымъ, Кузма дымъ, Васко з Грицем Бибиновичем дымъ, Остапко дым, Олешко дым, Иван Шумович дым, Васко дымъ, Андрей дымъ, Исай дым, Федец з Демидом дым, Ванецъ дымъ.—Село **Бодачовъ**: в том селе дворищъ семъ, а осмое пусто, а дымов девет: Грин Миката з Яцкомъ дым, Манко з Андрушкомъ дым, Марко дымъ, Сенко дымъ, Харитон з Санкомъ дымъ, Дмитръ дым, Гордѣй

дымъ, Максим дым, Мелех мельникъ дымъ. Село **Носачевичи**: въ том селе двѣ дворища, а дымов шесть: Хведина з Хилимономъ дым, Яцко боярин дымъ, Антон з Иванцемъ дымъ, Юско дым, Иванецъ Федковичъ дымъ, Сенко дымъ. Село **Петрашевичи**: в том селе одно дворище, а дымовъ два: Игнат дым, Кузма с Куцною дым. Село **Олешковичи**: в том селе одно дворище, дымовъ пят: Гриць а Харко дымъ, Савва дымъ, Саско дым, Гаско дымъ, Хома дымъ. Село **Смердинъ**: в которомъ дворищъ чотыри, а дымовъ осмъ: Хома с Хведкомъ дымъ, Михно дымъ, Остапко з Матфѣемъ дым, Гриць з Авдием дымъ, Аврашъ дым, Данило з Остапкомъ дым, Антонъ дымъ, Яцко дым; ку тому селу севожати, которые сут над рекою Стыром и подлегли под мѣсто Соколе. Притомъ дворъ в замку Лудкомъ, в которомъ дворе изба, сени и комора; а ку тому в Чолницы одно дворище зо всимъ на все, зъ землю, з папнею, з боры, з ласы, з озеры, з ловы звериными и птапими, яко ся тое дворище в границах и обыходех своих само в себе маеть; на которомъ дворищи человекъ на ймя Иванъ Суцъ; тое менованое дворище его милость князь Анѣдрей Масалский, з малжонкою своею кнегинею Галъною Путятенною, его милости князю Владиславу Андреевичу Збаражскому, передо мною возным и перед шляхтою вышей менованую, поступили въ моць и въ держанье его милости подали, с тых причин, пж его милост князь Андрей Масалский з малжонкою своею, водлугъ листу своего заставного, с тых вышей менованых именей своих двадцати и пяти чоловеков его милости князю Владиславу Збаражскому былъ не додал и водлугъ того листу его милости заставного людей, яко в ономъ листе описано, сполна не вышло, и того вышей менованого дворища в том листе его милости князя Андрея Масалского и малжонки его милости заставном не описано; але нагорожаючи за то его милость князь Андрей Масалский з малжонкою своею тое дворище к тым же именьямъ, вышей менованым, привернувши, в той же в суме менованой в двох тысячах копах грошей на шест год его милости князю Владиславу посту-

нил в моц и в держане его милости подал; а вгды рок в листе заставном описамый, то ест, шест годъ выйдет, повиненъ будетъ его милость князь Андрей Масалский з малжонкою своею оное дворище, с тыми вышей описанными именами своими въ его милости князя Владислава Збаражскаго выкупити. И просил его милость князь Владислав Збаражский абы то было записано. А так я тое очевистое сознание возного до книг вгородских записати казалъ.

Кн. Центр. Арх. № 2044, л. 432, ак. № 463.

XXI.

Жалованная грамота кор. Стефана Баторія Богушу и Ивану Липлянскимъ на пмѣнія въ Кіевскомъ повѣтѣ. 1578 г.

Року 1578, месеца сентебра 7 дня. Передо мною, Андреемъ Киверецкимъ, подстаростимъ Луцкимъ, от его мил. пана Александра Жоравницкого, старосты, ключника вгородничого Луцкого, ставши очевисто, земляне господарские земли Киевское панъ Богушъ а панъ Иванъ Богушевичи Липленские оповедали привилей его кор. мил., данный имъ тепер ве Льове на осажане людьми прихожими именованыхъ отчизныхъ, в земли Киевской лежачихъ, Липлянъ, Редяевщины а Рековщины и, показавши тотъ привилей господарский передо мною, просили, абы в книги вгородские уписанъ былъ; ино я его огледавши перед собою для вписования читати казалъ, который слово от слова такъ ся в себе маеть: Стефанъ, Божю милостью корол Полский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Мазовецкий, Жомойтский, Киевский, Волинский, Подляшский, Ифлянский и княжа Седмигородское и иныхъ. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ всимъ посполите и каждому з особна, кому бы то вѣдати належало, так нинешнего, яко и напотомъ будучого вѣку

людемъ завѣжды: били намъ чоломъ земенинъ нашъ земли Кнѣзское, шляхетный Богушъ Липленъскій самъ отъ себе и именемъ брата своего молодшого, шляхетнаго Ивана Богушевича Липленского и просилъ насъ абыхмо дозволили имъ во именахъ ихъ отчизныхъ в повете Кнѣзьскомъ лежащихъ, то есть в Липнех, в Редавцине а в Роковъщине слободу, для осажена людей тыхъ именей ихъ записати, и хто ся тамъ до помененыхъ именей ихъ зыдетъ, тыми людьми з грунты Липлянские, Редаевские и Рековъские осаживати, села новые гдѣ на местцахъ погожихъ уподобавъши фундовати, корчмы для шинкованя трунъковъ и иныхъ вшелякихъ живностей мети и яко налпей пожитокъ розумеючи собѣ привлачати, докладаючи того и даючи намъ о томъ справу, ижъ и в привиле продка нашего, славное памяти, короля его мил. Жигимонъта Августа отцу ихъ небощику Богушу Ленковичу на тые верху мененые имена на вечность дано есть, писано и доложено есть, штожъ он самъ, жона, дѣти и потомъ будуче щадки ихъ мають тые имена держати и вживати вѣчно и ку своему лѣпшому а вжиточному обернути, яко самъ найлпей розумиючи, а с того всего службу земскую служити повинни. Якожъ онъ и тотъ привилей перед нами оказовалъ в которомъ неиначей, але такъ, яко и вышей тутъ поменено, описано есть, мы на его чоломъ бите з ласки наше господарское то въчинили и потъвержаючи оногъ привиля, отъ менованогъ продка нашего короля его мил. Жигимонъта Августа отцу ихъ на вичность на тые имена даногъ, чого если они и на сес часъ въ держаню суть, а яко то праву посполитому не есть противно, водле прозбы его слободу в помененыхъ именяхъ ихъ отчизныхъ в Липлянехъ, в Редавщине и в Рековъщине для осажена людьми прихожими вольными и ременьниками закликати, и оные именья ихъ верхуменованые осаживати, села новые, гдѣ на местцахъ погожихъ уподобавъши фундовати и корчмы будовати а в нихъ шинкъ всякий мѣти и водле найлпешогъ уподобаня ихъ вшелякие и якимъ кольверъ именемъ названые пожитки слышъные вынайдовати и прибавляти,

ведже без шкоды и переказы местамъ и пожиткамъ нашимъ господарскимъ, дозволили есмо и тымъ листомъ нашимъ дозволяемъ. И кгда они што тамъ в оныхъ вышей помененыхъ именахъ своихъ людей на воли, за сямъ нынешнимъ дозволеннымъ листомъ нашимъ осядеть, и якъ оную волю тые люди ихъ выседятъ, тогда они сами и потомъки ихъ с тыхъ всихъ новоосаженныхъ именей своихъ по выседенью воли намъ господару и потомъкомъ нашимъ королемъ Польскимъ и великимъ княземъ Литовскимъ службу земскую служити повинни будутъ вечными часы. А до того часу поколь воля не выйдець подлугъ права также и уфаль посполитых за часомъ потреби рѣчи посполитое учиненыхъ заховатися они мають. И на то есмо дали ему сесь нашъ листь с подписомъ руки наше господарское, до которого на твердость и печать нашу коронную привесити есмо велѣли. Писанъ ве Львове лета Божого нароженья тысяча пятсотъ семдесятъ осмого року, месеца июля второгонадцат дня, панованя нашего року третего. Стефанусъ, рексъ. Лаврин Песочинский, писар. А такъ я, ведле прозбы ихъ, тот привилей господарский до книгъ кгородскихъ Луцкихъ увесь слово от слова уписати казалъ.

Кн. Киев. Центр. Арх., № 2052, л. 564 на об., ак. № 832.

XXII.

Тяжба между старостою Винницкимъ и Звенигородскимъ Юриемъ Струсемъ, и кн. Янушемъ Осторжскимъ, владѣльцемъ Айсина, иначе Липовца, о нападеніи послѣднаго на м. Буки, принадлежавшее первому.
1603 г., октябри 13.

Выпис с книг кгородскихъ воеводства Браславского Вѣницкихъ.
Лѣта Божого нароженья тысяча шестсот третяго, месеца октябра третегонадцатого дня.

На рочкахъ судовыхъ кгородскихъ Вѣницкихъ, которые в року теперешнемъ месеца октябра осмого дня припале и судовне отпра-

вовани были, передъ нами Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ, а Михаломъ Ласкомъ судиею, урядниками судовыми вгородскими Вѣницкими, кгда ся приточыла справа за позовомъ межи вельможнымъ его милостию паномъ Юриемъ Струсомъ с Коморова, кашталяномъ Галицкимъ, старостою Вѣницкимъ и Звиногородскимъ, поводомъ, з идное, а ясневельможнымъ его милостию княжатемъ Янушомъ Острожскимъ, кашталяномъ Краковскимъ, яко дѣдичомъ, и урожоннымъ его милостию паномъ Станиславомъ Ерданомъ з Закличына, яко державцою мѣста Тетѣва, позванными, з другое стороны, в которой справе, поводъ черезъ умоцованого своего пана Яна Ленского, давши сторону позваную до права черезъ возного приволати, по которого приволанью подьнесъ позовъ на позваныхъ выданыи тыми слови: Юрей Струсъ с Коморова, кашталянь Галицкий, староста Вѣницкий и Звиногородский, ясневельможному княжати Янушови Острожскому, кашталянови Краковскому, старосте Черкаскому, Каневскому и Белоцерковскому, яко дедичови, а урожонному пану Станиславу Ердану з Закличина, подстаростему Белоцерковскому, яко держачому мѣста Айсина, прозываемого Липовца, с тых же и зъ иншихъ добръ в. м. рухомыхъ и нерухомыхъ зверхностию его кор. мил. и з владности уряду моего старостинского привазую, абы есте в. м. передъ судомъ моимъ вгородскимъ Вѣницкимъ на рочкахъ, вгородскихъ Вѣницкихъ, которые въ року теперешнемъ тисеча шестьсотъ третемъ, месеца октебра семого дня припадуть и сужоны будуть, у дворе его к. мил. Вѣницкомъ, очевидно и завито стали на жалобу и правное попиране мене самого, который на в. м. жалую, доведечи справедливость подданымъ его кор. мил. мешаномъ Вѣницкимъ державы моее, имени ниже описаннымъ, по декрете суду головного трибуналского, которымъ за неменованемъ кгрунту, на которомъ ся тая кривда стала, на онъ часъ отъ року волныхъ в. м. учинено, знову в. м. обудвухъ, яко дедича з держачымъ, поправуючися на позве позываю о то: ижъ в. м. року недавно прошлого, то есть месеца августа двадцать першого дня, въ року прошлымъ шестьсотъ первомъ, не контентую-

чися правомъ посполитымъ, слугъ, бояръ и подданныхъ своихъ зъ местечка Айсина и зъ иншихъ розныхъ маестностей своихъ, которыхъ было о двѣ тысячи, конно зъ возами, зъ рознымъ оружемъ, которыхъ имена и прозвиска в. м. сами лепей ведаете и ихъ знаете, наславши мощно, кгвалтомъ на кгрунтъ мой власный до мѣстечка моего Буковъ, прозываемаго Струсь города, належачые по недалеку того мѣстечка Струсь города на пасеки помененныхъ подданныхъ мещанъ Вѣницкихъ, с которыхъ мнѣ куниси, то есть доходъ звывелый давающихся, в тыхъ пасекахъ преречонныхъ у Матиаша Шелестенька в. м. черезъ помененныхъ слугъ и подданныхъ своихъ узали и пограбили сот ульевъ зо пчоломи и з медомъ пятьсотъ, каждый улей зо пчолою и з медомъ шацуетъ собѣ по пяти копъ грошей литовскихъ, меду пресного готового ручекъ семь, каждая ручка меду коштовала по шести копъ грошей литовскихъ, кожухъ новый барани, куплений за три копы грошей литовскихъ, сокера, рыдель, свердель, скобель, тесла, то все коштовало копъ три грошей литовскихъ. У Дениса взяли и пограбили есте ульевъ зо пчолою и з медомъ двѣсти, каждый улей коштовалъ по пяти копъ грошей, меду прѣсного готового ручекъ чотыри, каждая ручка коштовала по шести копъ грошей литовскихъ, муки житной полтретиньника, шпеничное осмачокъ двѣ, пшона осмачокъ двѣ, сало одно, солонины польтей пять, то все коштовало осмь копъ грошей литовскихъ. У Хведора ульевъ зо пчолою и з медомъ сто, каждый улей шацуетъ себе по пяти копъ грошей литовскихъ. У Мосуренка Семена взяли и пограбили есте ульевъ зо пчолою и з медомъ десять, каждый улей шацуетъ собѣ по пяти копъ грошей литовскихъ. У Лавръна Бѣлоусенка ульевъ зо пчолою и з медомъ пятьдесятъ, каждый улей шацуетъ собѣ по пять копъ грошей литовскихъ, до того меду прѣсного полубочковъ пяти, каждый шацуетъ собѣ по дванадцати копъ грошей литовскихъ, черезъ звышъ помененныхъ слугъ, бояръ и подданныхъ своихъ взывши и кгвалтовне пограбивши до пререченого местечка в. м. Айсина, прозываемаго Липовца, отправадивши и на пожи-

токъ свой, албо тамъ где есте в. м. хотели, обернули. В чомъ маючи я отъ в. м. жаль, кривду, а тымъ подданнымъ своимъ шкodu не малую, вашу милость сямъ моимъ позвоу позываю, про то приказую, абы в. м. на року звышъ помененомъ сами особами своими стали и тотъ безъправный грабежъ з винами и з навезками поворочали и во всемъ ся наконецъ усправедливили. Писанъ у Вѣниці, (року) тысяча шестьсотъ третего, месеца августа двадцать осмого дня.—А по вычитанью того позвоу, поводъ, доведши достаточне року и позвоу, просиль, абы ся позваные на позвоу справовали; а умодованый стороны позваное его мил. пана Краковскаго,—панъ Войтехъ Доманевскій поведиль, же панъ Ерданъ, будучи посесоромъ тыхъ добрь, вжо ся зрель своего права, которое тамъ мель, чого не голыми словы, але листовне показаль и просиль волности отъ речи и позвоу...

Прим. Дѣло окончилось аппеляціею въ трибуналь.

Съ подлинной выписи нач. XVII в.

XXIII.

Люстрація Винницкаго староства 1616 г.

Roku tysiąc siedmset dziewiętnastego, miesiąca octobris trzeciego dnia. Na urządzie grodzkim, w zamku jego kr. mosci Winnickim, przedemną, Wawrzyncem Stefanem z Ladzkich Kamionk na Malowszczyźnie Kamienskim, burgrabią Zakroczymskim, namiesnikiem starostwa, regentem grodzkim Winnickim, y xięgami niniejszemi grodzkiemi Winnickiemi, comparens personaliter, urodz. j. m. p. Krzysztof Moszczynski, burgrabia Winnicki, tot ekstrakt lustracyi starostwa Winnickiego, z xiąg skarbu koronnego wyięty y pieczęcią tegoż skarbu koronnego stwierdzony, ad acticandum do xiąg niniejszych podając per oblatam, o przyjęcie y do xiąg wpisanie prosił. A tak ia urząd, annuendo comparentis affectationi, przyiowszy czy-

tałem y iest pisany temi słowy: W wojewodztwie Braclawskim starostwo Winnickie. Tego starostwa possessorem j. m. p. Alexander Bałaban. Należało do tego miasta wsi kilka przedtym, y tak na miescie samym, iako y na tych wsiach summy starey przed unią było kop pięć tysięcy litewskich, ktore świętey pamięci krol August wziął był u xiążęcia Koreckiego, na onczas Braclawskiego y Winnickiego starosty, na wypłate pewnym żołnierzom na pewne zamki, ktorey summy sławney pamięci niebożczyk pan Halicki, Braclawski y Winnicki starosta, odłożywszy ią potomkom przerzeczzonego xiążęcia Koreckiego, to starostwo z rąk ich wykupuiąc, transfusią na się otrzymał. Ta tedy summa wszystka kop pięć tysięcy, na ten czas służy j. m. panu Walentemu Alexandrowi Kalinowskiemu, Kamienieckiemu y Braclawskiemu staroscie, iako successori legitimo sławney pamięci j. m. p. Halickiego, ktora summa na wsiach tych, do Winnicy zdawna należących, y w posesiey pana starosty Kamienieckiego y teraz będących, to iest Miziakow, Hizinca, Niedzwiedka, Sannik nazwanych, zostawa się zupełnie, do ktorych wsi na miejsce Winnice samey miasta y wioski Wisienka nazwaney, Sałasze wies należy, na którą przedtym ta summa nie sציagała się; lecz teraz za wolą jego kr. mosci y zgodą Rzeczyposp. na przeszłym seymie, wnosi się. Na co produkował przed nami attestacyą z koła poselskiego y wielu inszych posłow przednich tak z korony, iako y z W. X. Lit., ktora attestacya z podpisem niżej mianuje się. Ale iż konstytucye seymu przeszłego żadne nie stanęły, dla tego o tem nic constitucyami niestaneło. Iednak słusznosc sama przy takiej woli j. kr. m. y zgodzie Rzeczyp. iako na to była, taką daje w tey sprawie ważnosc, iakby te rzeczy skutkiem constitucyą stanąc miały, a lubo to j. m. p. starosta Winnicki produkował przed nami przywilej swoy, w ktorem iest mentia pewney części tey summy, ktorey za pewnym contractem, akty kancellariey wielkiej j. kr. m. raborowanym, dostac miał, one j. m. panu staroscie Kamienieckiemu wedle szacunku rewizorow, od j. kr. m. na to deputowanych, oddawszy (czego też iest niżej protestacya imie-

niem j. m. p. starosty Winnickiego uczyniona), ale iż dotychczas to do effectu swego za nieoddaniem summy nie przyszło, a in contrarium zas z takiej zgody Rzeczypopol. także łaski y woli j. kr. m. iż na tych wsiach przerzeczonych, do Winnice przed tem należących, a teraz w posesiey iego m. p. starosty Kamienieckiego będących, Sałasze do nich przyłączywszy, ta summa zostawa zupełnie. Przeto Winnice, albo starostwo to, do ktorego teraz, procz samey Winnice miasta y wioski Wysienki, więcey nic niemasz, lustraciy byc podległe znajdujemy. Attestacya z koła poselskiego na przeniesienie tey summy j. m. panu staroscie Kamienieckiemu dana: Jan Świętosławski z Świętosławia referendarz koronny, Kozienicki starosta, marszałek koła rycerskiego na seymie walnym koronnym w Warszawie, roku tysiąc szesceset piętnastego odprawowanym, wiadomo czynię, iż między petyciami wojewodztw koronnych z instrukcyi pewnych seymikow, na tymże seymie wniesiona była prozba od koła poselskiego o przyczynie do j. kr. m., aby summa stara pięć tysięcy kop groszy litewsk., przez krola świętey pamięci Zygmunta Augusta przed unią na starostwo Winnickie wniesiona, a teraz za dispozyciam j. m. p. Walentemu Alexandrowi Kalinowskiemu, staroscie Kamienieckiemu, służąca z przerzeczonego miasta Winnice, teraz iuż sądowego y z jurisdikcyej Winnickiey, na sioła Miziakow, Chizince, Sałasze, stobody Cwizyn, Niedzwiedka, Sannik przeniesiona była, y aby to starostwo Winnickie, iako sądowe y ukraiinne, od tey summy wolne było, y na wsiach przerzeczonych j. m. panu staroscie Kamienieckiemu y iego potomstwu autoritate seymu tego assekurowana była, ktora prozba w kole poselskim zgodnie iest przyjęta y przez nią ze wszistkimi pany posłami ziemskimi, za zleceniem ich, krolowi jego mosci in praesentia senatus publice y wiraznie przełożona. Iż tedy concluzya seymu niedoszła, na instancyą j. m. p. starosty Kamienieckiego tę attestacyą dają. Tego ieszcze dokładając, że j. k. mosc koła poselskiego taką zgodną intercessyą przyiąwszy, w responsie swym, na wszystkie petycye wojewodztw koronnych y Litewskich w kole poselskim odprawowanym, na prze-

niesienie summy tej pozwolic raczył, którą attestacją, ręką swą podpisaną, pod pieczęcią moją wydałem. Jan Świętosławski, referendarz koronny, marszałek poselski, Krzysztof Radziwił Olbrycht, Władysław Radziwił, Piotr Oźga, starosta Trembowelski, Samoel xiąże Koreckie, poseł wojewodztwa Kiiowskiego, Jan z Żółkwi Żółkiewski, Andrzej Gorski, podsędek Podolski, Mikołaj Szyszkowski, sędzia ziemski Wielunski, Jan Gorayski, z Goraja, poseł wojewodztwa Sędmirskiego, Jan Axag, sędzia ziemski, poseł Kiiowski, Andrzej Skora, z Haja, podczaszy y poseł Kaliski, Andrzej Tuliowski, Mikołaj Kopyczynski, podsędek Halicki, Stanisław Mosiowski, poseł wojewodztwa Sieradzkiego, Piotr Komorowski, starosta Oswiecimski, poseł xięstwa Oswiecimskiego y Zatorskiego, Jan Małyński, poseł wojewodztwa Wołyńskiego, M. Makowiecki Przerebski, Mikołaj Gniewosz, poseł wojewodztwa Sędmirskiego, rękami własnymi. Naprzód tedy, przy odprawowaniu lustracyi tej starostwa Winickiego, wniósł protestacją urodz. Jerzy Steblowski imieniem j. m. pana Alexandra Bałabana, starosty Winnickiego, pana swego, że to starostwo lustracyi terazniejszey nie podległo z tych przyczyn: naprzód, iż summa pięć tysięcy kop litewskich od świętej pamięci krola Augusta iest onerowane, która summa pod extenuacją niepodpada, gdyż iest pięci kroc stu tysięcy złotych długu koronnego, ktorey summy trzecia część, to iest, szesnascie tysięcy szesdziesiąt szesc kop, groszy dwadziescia litewskich, według kontraktu roborowanego z jego m. panem Walentym Alexandrem Kalinowskim, generałem Podolskim, na Winnicy, a dwie części na Miziakowie, Sannikach, slobodzie Miziakowskiej, Chizyncach, Cwizynie przy j. m. panu staroscie Kamienieckim zostaja, ktore wsi od tego starostwa oderwane są. Co tak aktem kommisarskim od krola j. m. na to złożono, iako też y dekretami Radomskich y Lwowskich panow kommisarzow na zapłacenie woysku zkonfederowanemu naczonych, gdzie od trzeciej części tej summy j. m. p. starosta Winnicki złotych numero osmdziesiąt, według uchwały na on czas seymowej, a j. m. p. starosta Kamieniecki ode dwoch części swoich,

to iest od summy trzech tysięcy trzechset trzydziestu trzech kop, groszy dziesięciu litewskich, zapłacił, authentice comprobował, która summa y do tego czasu nie iest zniesiona, ale zupełne trzecia część zostawa. A iż nie iest zniesiona, tedy terazniejszy lustracy to starostwo Winnickie nie podlega, y świadczy się, że tego starostwa ich m. pp. lustratorowie lustrować ani mogą, ani są powinni. Jednak on nie tak temere zabraniał tej lustracy, ani przy protestacy tak mordicus stanął aby lustracy dopuścić nie miał, owszem tych którzy należą do tego, arędarza, urzędnika, pisarza, więc y mieszczany przysięgłe stawili, którzy pod przysięgą zaznawali, iż w tym starostwie pożytków większych nad te, które powiedzieli, y niemasz y nieznanuje się. Miasto **Winnica**, stara y nowa osada; w tych obu osadach iest dymów pięćset, z których podatki żadne do zamku nie idą prócz owsa, którzy różnie dają z domu, co pospołu z czynszem żydowskim, który także różnie z domu dają, bogatsi po czerwonym złotemu, ubożsi po złotemu iednemu, a iest ich numero pięćdziesiąt, czyni zł. dwiescie. Do tego straż od tatar odprawować, y przeciwko nieprzyjacielowi koronnemu przy panu staroscie Winnickim konno, z orężem wsiadać powinni. Inszych też pożytków żadnych z miasta tego panu staroscie niemasz, prócz arędy młynów, gorzałek, browaru, która czyni w rok dwa tysiące. **Wysienka**, wies, nowa osada; w tej wsi chłopów osiadłych numero dziesięć, podatków ni powinności nie odprawują żadnych, względem slobody, którey im pozwolono do lat pewnych, która im ieszcze nie expiredała, prócz drew, które na zamkowe potrzeby czasem swożą. Stawków dwa niespustnych, które się na zamkową potrzebę obracają. Folwarku w starostwie niemasz tam żadnego. Summa proventu starostwa tego zł. dwa tysiące dwiescie. Ale iż folwarku na żywnosc panu staroscie niemasz żadnego, prócz tej arędy, tedy się z tego, tak na wychowanie panu staroscie y czeladzi zamkowej, iako też na prochy, na ołowy, spiegi, bez których starostwo to, iako ukraiinne, być niemoże, defalkuje zł. tysiąc sto. Przychodzi quarterly zł. dwiescie dwadziestcia, którą to quartę do Rawy wedleż tego

szacunku. Ieżeli by w tym czasie przed oddaniem oney krol j. m. y Rzeczp. innego czego w tym niepostanowili, oddac będzie powinien, warunkow żadnych o tym z j. m. panem starostą Kamienieckim uczynionych, ani zakładow, ktore jużby ipso facto zniosły się, nieobawiając się. Przy odprawieniu lustraciy starostwa tego mieszczanie Winnicy pokazali przed nami przywilej od świętey pamięci krola Augusta, przed unią miastu temu dany, gdzie ich wolnymi od wszelakich myt czyni, ktory potym krol świętey pamięci Stefan, także y krol j. m. dzisieyszy, de data w Warszawie in conventu regni vigesima octava maji anno millesimo quingentesimo nonagesimo tertio, confirmował. Ktorą lustracyą wojewodztwa Bracławskiego sposobem wysz mianowanym tak odprawiwszy, onę pod pieczęciami y podpisami rąk naszych do skarbu koronnego, przez urodz. pana Stanisława Kaszowskiego, pisarsa skarbowego, przy nas przez wszystkie czas lustraciy zesłania skarbowego będącego, podawamy, wedle ktorey kwarty do Rawy oddawac będą powinni possessorowie dobr kr. j. m. y Rzeczypospolitey zwysz pomienionych. U tego ekstraktu, wyżej pieczęci skarbowey koronney, podpis temi słowy: Ex libris lustrationum palatinatus Podoliae anni millesimi sexcentisimidecimi sexti, penes thesaurum regni existentibus, extractum. Datum Warsawiae die vigesima septima mensis junij, anno domini millesimo septingentesimo primo. Correx[it] Modłkowski, m. pr. Ktory ekstrakt, za podaniem y oczewistą prozbą iego mosci podawającego, a za przyięciem urzędu ninieyszego, de verbo ad verbum do xiąg ninieyszich grodzkich Winnickich iest inserowany.

Кн. Киев. Центр. Арх. № 4604, л. 113, № ак. 77.

XXIV.

Тарифа подымной подати воеводства Брацлавскаго, 1629 года.

Roku tysiąc siedmset siedmnastego (inducentis), miesiąca septembris piętnastego dnia. W roczki sądowe grodzkie Winnickie cadentey septembrowey, a die sexta septembris w roku wysz na akcie mianowanym zaczętych y sądownie agitujących się, przedemną, Jerzym Strzelnickim, podstaroscim grodzkim Winnickim, woyskim Braclawskim, y xiegami ninieyszemi grodzkimi Winnickimi, comparens personaliter wielm. j. m. p. Michał Klitinski, skarbnik Podolski, ekstrakt oblatowany taryffy podymnego wojewodztwa Braclawskiego, za początkiem y aryngą ruską, na koncu karty iedney upomienionego, na brzegach obodwoch powydzieraney y pokorrygowaney propter antiquitatem, a ossobliwie na złożeniu do xiąg ninieyszich grodzkich Winnickich przez niegdy urodzonego j. m. p. Jozefa Bołchowskiego, sukcollectora od urodzonego niegdy j. m. p. Jana Dobrociesielskiego, miecznika y poborcy wojewodztwa Braclawskiego, podał; a potym tenże jmc comparens pomieniony ekstrakt do consensu całego wojewodztwa Braclawskiego, ut sit vestigium aliquod fortun, per desolationem cosaticam zruynowanych, ad acta praesentia podając mnie, urzędu, o przyjęcie onego prosił. A tak ia, urząd, annuendo affectationi jmc podawającego, pomieniony ekstrakt taryffy czytałem przyjmując, y iest tenoris sequentis: wypis s knyh grodzkich Winnickich wojewodztwa Braclawskoho. Roku tysiacza szestsot dwadciat dewiatoho, misiacia noiabra szesnadcia-toho dnia. Na uradu y knyh nynesnych starostynskich grodzkich Winnyckich, przyszedszy y oczywisto postanowiwszy sia, urodzony pan Jozef Bołchowicz, succollector od urodzoneho jeho myłosty pana Jana Dobrociesielskoho, mecznyka y poborcy wojewodztwa Braclawskoho, na wyberanie poboru podymnoho prysiahłych y postanowłenyh, dla wpisania do knyh nynesnych grodzkich Winnickich podał reiestr wyberania pobora podymnoho z wojewodztwa

tutosznóho Braclawskoho, prosiaczy, aby pryniat y do knyh wpisan był, ktoroho urad nyneszny pryniął, a tak se w sobe polskim pismom majet: Reiestr podymnego, constitutią seymu generalnego Warszawskiego w roku tysiąc szescset dwudziestym dziewiątym uchwalonego, a przez urodz. j. m. p. Jana Dobrociesielskiego, miecznika y poborce wojewodztwa Braclawskiego, tak iako każdy z ich m. pp. obywatelow, poczowszy od dnia pierwszego czerwca, za attestacyami ich mosciow y za wykonaniem przez atamanow juramentow w grodzie, od każdego dymu in genere po pułżłotego rachując, oddawał, wybieranego w Winnicy, roku y dnia wyżey mianowanego:

	Dymy.	Zł.	Gr.
Xiąże j.m. pan Krakowski z miasteczka <i>Buczaka</i> ¹⁾ .	109	54	15
J.m. pan Semen Baybuza, rotmistrz j. kr. mosci, z miasteczka <i>Raygroda</i>	194	97	—
P. Stanisław Faszczewski z wioski <i>Puniowki</i>	77	38	15
J.m. p. Kilian z Romanowa Swirski z sioła <i>Chrystynowa</i>	121	60	15
P. Adam Humiecki z dobr j. kr. mosci a dzierżawy swey sioła <i>Jastrzembinieć</i>	42	21	—
P. Krzysztofl Kozłowski z sioła <i>Dziunkowa</i>	5	2	15
P. Stanisław Skorkowski y p. Michał Wązłowski z miasteczka <i>Jusypowki</i>	30	15	7
P. Bohdan Juszkowski z wiosek <i>Kopijowki</i> y <i>Todorowki</i>	23	11	15
P. Jan Bubnowski z dzierżawy swey miasteczka <i>Lewuch</i>	228	114	—
P. Wasyli Juszkowski z części starych <i>Kopiowiec</i>	10	5	—
P. Iwan Buszynski y pan Juszkowsky z <i>Kopiowiec</i>	7	3	15
P. Julian z Romanowa Swierski z miasteczka (hoc loco nescitur iedna, czyli więcey, kart nie znay-			

¹⁾ Для удобства печати и изучения акта мы приводимъ числа не словами, а цифрами и выносимъ ихъ въ отдѣльныя графы.

	Dymy.	Zł.	Gr.
dujesię, idcirco miasteczko nie specyfikuje się)			
swey wsi <i>Luliniec</i>	53	27	15
P. Daniel Boruchowski, komornik graniczny, z części			
<i>Rudowiec</i>	6	3	—
P. Olexy od dymow służyłych s <i>Czahowa</i>	12	6	—
P. Fedor Buszynski z <i>Busziniec</i>	1	—	15
P. Szymon Modzielowski z miasteczka <i>Sieliszcza</i>	1	—	15
P. Nikiphor Komar z części <i>Strzelczyniec</i>	5	2	15
P. Jan Kocz, sługa xięcia Zasławskiego, ze wsi			
<i>Buchnowiec</i>	12	6	—
P. Paweł Szczurowski z dzierżawy swey (tu mieysce			
zostawione, non specificatur jakiey) małych.	7	3	15
Xiąże Dominik Zasławski z wioski <i>Luzney</i> z pod			
<i>Pikowa</i>	15	7	15
P. Jan Lipski z dzierżawy swey wsi <i>Mącziniec</i>	23	11	15
P. Iwan Niemira z dzierżawy swey wsi <i>Niemierzyniec</i>	6	3	—
Pp. Kosłowscy ze wsi <i>Kosłowiec</i>	9	4	15
P. Walenti Pracki z <i>Chomutyniec</i> z pod <i>Pikowa</i>	14	7	—
P. Jerzy Schowrotka ze wsi <i>Woytowiec</i>	41	20	15
P. Daniel Lipski z części dzierżawy swey <i>Iozney</i>	3	1	15
Pani Helena Macharzynska z dzierżawy swey <i>Ro-</i>			
<i>giniec</i>	16	8	—
P. Stepan Czerkies, sługa xięcia Zasławskiego, ze			
wsi <i>Lewoszowki</i>	18	9	—
P. Konstanty Karpowski z dzierżawy swey wsi			
<i>Kutyszcz</i>	12	6	—
J.m. p. pisarz ziemski Braclawski z połowicy mia-			
steczka <i>Bortnik</i>	88	44	—
P. Ostaphi Szaszkieicz z połowicy miasteczka			
<i>Bortnik</i>	41	20	15
Xiąże Dominik Zasławski ma dymy z pod <i>Pikowa</i>	9	4	15
Tenże z miasta <i>Pikowa</i>	429	214	15

	Dymy.	Zł.	Gr.
Tenże z miasteczka <i>Hlinska</i>	176	88	—
P. Mikołaj Obodenski z <i>Demidowiec</i> y <i>Lidawy</i> . .	163	81	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka <i>Mankowki</i> .	204	102	—
P. Jerzy Curkowski z <i>Curkowa</i> z części <i>Demidowiec</i> .	41	20	15
Pani Tatiana z <i>Curkowa</i> Karkazonowna z <i>Dymidowiec</i> .	2	1	—
Pan Matwey Czarnata z dzierżawy swey połowicy miasteczka <i>Josipowki</i>	25	12	22
P. Maciey Bułajewski y części wsi <i>Woytowiec</i> . .	10	5	7
P. Waleryan Michałowski ze wsi <i>Holakow</i>	84	42	—
P. Adam Wilga z nowej osady <i>Krasnego Stawu</i> wsi.	69	35	—
P. Filip Szandyrowski s <i>Trostenca</i> y <i>Szandyrowa</i> części swych	29	14	15
Xiąże Karol Korecki, kasztelan Wołyński, z miasta <i>Babina</i>	603	306	15
Pani Regina Olexiowa y p. Mikołaj Snitowski z <i>Pietniczan</i>	1	—	15
J.m. p. Tomasz Zamoyski, podkanclerzy koronny, z <i>Sciany</i> , alias <i>Jangrodu</i>	208	104	—
Xiąże Fedor Czetwertenski z miasteczka <i>Kopyliniec</i> .	322	161	—
P. Hrehory Roskowski z części wsi <i>Pietniczan</i> . .	3	1	15
Pani Zofia Kawecka, podsędkowa Kamieniecka, z <i>Strzyżawki</i>	276	139	—
P. Jan Dzik z majątnosci j.m. pana podkanclerzego koronnego z <i>Starego Ziałowa</i>	59	29	15
P. Jan Rzeszotarski z dobr j. kr. mosci <i>Skurzyniec</i> z sioła	23	11	15
Tenże ze wsi zastawney sioła <i>Tiutkow</i>	35	17	15
P. Stepan Czarnecki z dzierżawy swey miasteczka <i>Czeraniacki</i>	323	161	15
Tenże z slobody swey nazwaney <i>Jangrod</i>	4	2	—
J.m. pan wojewoda Braślowski z miasta j. kr. m. <i>Lityna</i>	163	83	15

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Woyciech Przyborowski z <i>Miodowki</i> y wsi <i>Koziniec</i>	47	23	15
Xiąże Korecki, kasztelan Wołyński, z miasta <i>Starego Kalnika</i>	654	327	—
P. Kirik Przekładowski ze wsi <i>Tałataiewki</i>	37	18	15
P. Filon Niemiera, woyt Kalnicki, z dzierżawy swej wioski <i>Dąbrowiniec</i>	14	7	—
P. Lukasz Guzelfi z dzierżawy swej wsi <i>Pliskowa</i>	120	60	—
P. Kucharski z części <i>Sutisk</i> , <i>Szerszniowa</i> y <i>Borskowa</i>	65	32	15
Xiąże j.m. p. Wołyński z miasta swego <i>Nowego Kalnika</i>	504	252	—
P. Czesnik Braclawski z młynow w majątnosciach jego będących	16	8	—
P. Łukasz Guzelfi z wioski <i>Luliniec</i> z pod <i>Pikowa</i>	24	12	—
Xiąże j.m. p. Wołyński z miasta <i>Cybulowa</i>	416	208	—
Semen Gerelucha z dzierżawy swej miasteczka <i>Sobolowki</i>	264	132	15
Panowie Wasyl, Bohdan y Seweryn Oratowscy z miasta <i>Oratowa</i>	319	159	15
P. Adam Łazniewski z dzierżawy swej wsi <i>Szeppiowki</i> z pod <i>Pikowa</i>	22	11	—
P. Iwan y Hrehory Juszkowcy, bracia rodzeni, z miasteczka ich (<i>необозначено</i>)	138	69	—
Pp. Wasyl y Iwan Komarowie ze wsi <i>Majanowa</i> y <i>Sutyski</i>	62	31	7
P. Michał Zaleski z części wsi <i>Michałowki</i>	12	6	—
P. Fedora Duszynska z części swej wsi <i>Michałowki</i>	4	2	—
P. Remian Gorczyński z dzierżawy swej wsi <i>Zakrzycza</i>	54	27	2
P. Alexander Komar od siebie y brata swego Jana młodszego z <i>Majanowa</i>	61	30	15

	Dymy	Zł.	Gr.
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta <i>Berszadzi</i>	275	137	15
Xiąże p. Wołyński z miasteczka <i>Hubina</i>	190	96	15
P. Woyciech Chomętowski z dzierżawy swej wsi <i>Chomenek</i>	31	15	15
Xiąże p. Krakowski ze wsi <i>Bilek</i> z pod Daszowa	208	104	—
P. Mornisz z dzierżawy swej wsi <i>Jurkowiec</i>	49	24	15
Xiąże j. m. p. Krakowski ze wsi <i>Krysztofowki</i>	47	23	15
P. Mikołaj Kloniowski z części <i>Kuzminiec</i>	28	14	—
P. Krzysztoph Kozłowski z słobody <i>Kozłowki</i>	52	26	—
P. Szczęsny Niedziałkowski z dzierżawy swej wsi <i>Pilichowki</i>	44	22	—
P. Stefan Kierdynowicz Dzusa z Lachowa ze wsi <i>Witwiniec</i>	44	22	—
J.m. pani chorążyna koronna z miasta <i>Grodka</i>	513	256	15
P. Jan Kucharski z miasteczka <i>Woroszyłowki</i> y części <i>Janowa</i>	56	28	—
Dymitr Bosy z części swej <i>Ohyiowki</i> y <i>Stepanowki</i>	27	13	22
P. Mikołaj Kozuchowski od dymow służyłych z <i>Cybulowa</i> miasteczka	40	20	—
P. Konstanty Deszkowski z części swej <i>Deszkowiec</i>	8	4	—
P. Mikołaj Rokicki z dzierżawy swej części Was- kanowskiej z <i>Strzelczyniec</i>	4	2	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka <i>Zawadłowki</i>	159	79	15
Xiąże Dominik na Ostrogu z miasta <i>Lipowca Sta- rego</i> y <i>Nowego</i>	1100	550	—
P. Fedor Żytkiewicz z majątności małżonki swej z <i>Szandyrowa</i>	53	26	15
P. Kasper Krupka z części <i>Pietniczan</i>	5	2	15
Tenże z majątności małżonki swej części wsi <i>Woytowiec</i>	16	8	—
P. Bohdan Kunicki y p. Jan Sokołowski z części <i>Kopijowiec</i>	30	15	—

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Ławrenty Stepanowicz z dzierżawy swey <i>Zwiosek</i> .	45	22	15
Xiąże Dominik na Ostrogu z miasteczka <i>Zozowa</i> .	240	120	—
P. Maciej Przeradowski ze wsi zastawney <i>Horodnicy</i> .	83	41	15
J.m. p. Tyszkiewicz, starosta Żytomirski, z siola <i>Ziałowa</i>	34	17	—
Potomkowie Iwana Bratkowskiego z <i>Rachnowki</i> . .	14	7	—
P. Alexander Komar z części <i>Szerszniow</i> wsi. . .	4	2	7
P. Jozef Zahorski z dzierżawy swey <i>Kobyleckiego</i> .	31	15	15
P. Bohdan Łasko, skarbnik Braclawski, z <i>Worono-</i> <i>wicy</i> y <i>Stepanowki</i>	60	30	—
J.m. p. pisarz ziemski Winnicki z siola <i>Czerlen-</i> <i>kowa</i> y <i>Rowca</i>	127	63	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta <i>Badowki</i> . . .	522	261	—
P. Mikołay Karkazan z części <i>Dymidowiec</i> . . .	1	—	15
P. komornik graniczny z dzierżawy swey miastecz- <i>ka Osiowki</i>	80	40	—
J.m. p. Adam Kalinowski, starosta Braclawski, z <i>Szczurowiec</i>	59	29	15
P. podstoli Braclawski z <i>Szandyrowa</i> , <i>Trostenca</i> y <i>Słobodki</i>	37	16	—
J. m. p. podkanclerzy koronny z miasta <i>Czerniowiec</i>	894	447	—
Xiąże Dominik z miasteczka <i>Nowego Zastawia</i> . .	386	193	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka <i>Sokolec</i> y siola <i>Kuzminiec</i>	341	170	15
Pani Marusza Soszenska z dzierżawy swey wioski <i>Bułajewki</i>	45	22	15
P. Anna Ordyczowa z <i>Ordiczowki</i> , nazwaney <i>De-</i> <i>rihoroda</i>	10	5	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka <i>Uscie</i> <i>Berszadzi</i>	120	60	—
Pan Roman Mikulinski z <i>Mikuliniec</i> , <i>Nowosielicy</i> y <i>Borkowa</i>	196	98	—

	Dymy.	Zł.	Gr.
Pani Anna z Mikuliniec Ruszkowska, z części swich			
<i>Mikulinieć y Borkowa.</i>	27	13	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka <i>Bałańki</i> .	361	188	15
Tenże z miasteczka <i>Gordyówki</i>	304	152	—
Tenże ze wsi <i>Dzwiercyniec</i>	35	17	15
Tenże ze wsi części swej <i>Nosowiec</i>	72	36	—
P. Jan Czerlenkowski z sióła <i>Jurkowiec</i>	26	13	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka <i>Cimy</i> . . .	137	68	15.
Jeym. pani Halszka Kalinowska, staroscina Kamie-			
<i>niecka, z Bernaszówki</i>	46	23	—
P. podczaszy Braclawski z <i>Saborowa</i>	17	8	15
P. Alexander Bołgaryn z wioski <i>Kolibaniec</i> . . .	9	4	15
Xiąże Dominik z miasteczka <i>Nowego Ostrożka</i> . . .	452	226	—
P. Stefan Baybuza z <i>Mielnikowiec</i> od dymu swego			
<i>własnego.</i>	1	—	15
P. woyski Braclawski z części <i>Szandyrowa y Trostena.</i>	69	34	15
J.m. pani Kalinowska z miasta <i>Hulowiec</i>	712	356	—
Taż z wioski <i>Pisarzówki</i> z pod Hulowiec	22	11	—
Taż z sióła <i>Radawki</i>	44	22	—
J.m. p. starosta Braclawski z części wsi <i>Michałówki.</i>	51	25	15
P. Hordij Żytynski z części <i>Wstawy, Majanowa y</i>			
<i>Sutyski.</i>	57	28	15
Xiąże Fedor Czetwertenski z dzierżawy swej <i>Sitkowiec.</i>	102	51	—
J.m. p. starosta Braclawski z części wsi <i>Wasiliówki.</i>	48	24	15
P. Hrehory Strzelnicki z dzierżawy swej <i>Strzelnik</i>			
<i>z pod Krasnego.</i>	27	13	15
P. Iwan Kozuchowski (tu na tym miejscu wies nie			
<i>specyfikuje się locus...) Zabokrzyckiey.</i>	7	3	27
Jeym. pani Daniłowiczowa z miasteczka <i>Stanisławowa.</i>	445	222	15
J.m. p. Krakowski z miasteczka <i>Zbaraza</i>	465	232	15
J.m. p. podkanclerzy koronny z sióła <i>Sledziow</i> w			
<i>trakcie Krasnickim.</i>	66	35	15

	Dymy.	Zł.	Gr.
Xiąże Dominik z slobodki <i>Nowostawku</i>	12	6	—
J.m. p. podkanclerzy koronny z wioski <i>Buszyniec</i>	55	26	15
Xiąże Dominik z slobody <i>Raykowiec</i>	13	6	15
J.m. pani podkanclerzyna koronna z <i>Krasnego Starego</i>	553	276	15
Xiąże Dominik ze wsi <i>Bohdanowki</i> z pod <i>Pikowa</i>	60	30	—
J.m. p. podkanclerzy koronny z sioła <i>Sadkowiec</i>	34	17	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z slobody <i>Kataszina</i>	31	15	15
J.m. p. Marcin Wolinski z zastawy swej <i>Kirnasowki</i>	371	185	15
J.m. pani podkanclerzyna ze wsi <i>Łopatiniec</i> z pod Krasnego	17	8	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta <i>Niemierowa</i> y sioł jego	2294	1147	—
Tenże z sioła <i>Białousowki</i>	80	40	—
J.m. p. starosta Braclawski z slobody <i>Strzyżowki</i> <i>Nowey</i>	200	100	—
J.m. p. podkanclerzy koronny ze wsi <i>Meruniec</i>	30	15	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta <i>Daszowa</i>	536	268	—
P. Jarosz Raszkowski z majetnosci małzonki y potomkow <i>Białowych</i>	3	1	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z sioła <i>Bubnowki</i>	123	61	15
Xiąże Dominik z sioła <i>Pariowki</i>	27	13	15
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z miasta <i>Rohozny</i>	321	160	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka <i>Kniaży Krynicy</i>	248	124	—
P. Marek Komorowski z dzierzawy swej <i>Zali-</i> <i>wayszczyzny</i>	14	7	—
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z miasteczka <i>Silnicy</i>	49	24	15
J.m. p. starosta z sioła <i>Czerepaszyniec</i>	106	53	—
Pan Stanisław Zacwilichowski z slobodki <i>Zacwilichowki</i>	46	24	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta <i>Ładyżyna</i> y sioł.	1294	647	—
Pani Olena Terleckiego Ławrynowa Kożuchowska z <i>Kożuchowki</i>	11	5	15

	Dymy.	Zł.	Gr.
Pani Marusza Pelczyna z części <i>Ohiówki</i>	9	4	15
J.m. p. Dmitra Jaroszyńskiego (tu na tym miejscu z podskrobaniem y przeskrobaniem papieru correctum) z sióła <i>Jarosziniec</i>	16	8	—
J.m. p. Stepan Chmieliecki z miasteczka <i>Balabanówki y Łukaszowa</i>	1006	503	—
Jeym. pani staroscina Kamieniecka (na tym miejscu poprawiono) z <i>Iwanki y Sokołowski</i>	684	342	—
J.m. pani podkanclerzyna keronna ze wsi <i>Szpikowa</i>	174	87	—
Xiąże Dominik z sióła <i>Marynek</i>	16	8	—
Xiąże Stefan Czetwertenski podkomorzy z miasta <i>Żywotowa</i>	1689	844	15
Tenże z slobody <i>Komargroda</i>	300	150	—
Tenże z miasteczka <i>Kamienicy</i>	100	50	—
Tenże z sióła <i>Rosowki</i>	50	25	—
Tenże z miasteczka <i>Kosnicy</i> nowoosiadającego	40	20	—
Tenże ze wsi <i>Markowki</i>	50	25	—
Tenże z miasteczka <i>Kytaygroda</i>	94	47	—
Tenże z miasteczka <i>Tymonowki Wisznicy</i>	152	76	—
J.m. p. starosta Bractawski z sióła <i>Macochy</i>	151	75	15
Jeymc. p. podkanclerzyna z sióła <i>Stojanow.</i>	56	28	—
Taz z sióła <i>Onopkowiec</i>	19	9	15
J.m. p. Alexander Kruszelnicki z <i>Nosowiec y Michalkowiec</i>	110	55	—
Pani Marusza Budżekowa z części wsi <i>Michalkowki.</i>	10	5	—
P. Alexander Żyrawski z dzierżawy swej <i>Kunki.</i>	40	20	—
J.m. p. starosta Bractawski z wioski <i>Sannika</i>	39	18	15
Tenże z wioski <i>Orłowski</i> z pod Czerepaszynice	6	3	—
Xiąże p. podkomorzy Bractawski z miasta <i>Nowey Czetwertnie</i>	340	170	—
J.m. p. starosta z sióła <i>Chwedkowki</i>	82	41	—
P. Wasyli Kunicki z sióła <i>Kapuszczan</i>	47	23	15

	Dymy.	Zł	Gr.
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta <i>Przyłuki</i> y sioł do niego	1456	728	—
J.m. p. podkanclerzy z sioła <i>Noskowiec</i>	110	55	—
J.m. p. starosta Braclawski z sioła <i>Trostenca</i>	50	25	—
Tenże z <i>Hackowiec Wielkich</i> , sioła	48	24	—
Tenże z miasta <i>Adamgrodu</i>	765	382	15
Tenże z sioła <i>Junakow</i>	26	13	—
Jeym. pani staroscina Kamieniecka z miasta <i>Man-</i> <i>kowki</i>	649	327	15
Taż z slobody miasteczka <i>Woronnego</i>	103	51	15
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z sioła <i>Ulihy</i>	72	36	—
J.m. p. starosta Braclawski z sioła <i>Zuki</i>	80	40	—
Tenże z miasteczka <i>Kuniczego</i>	195	97	15
P. Jan Sokołowski z części <i>Jusipowki</i> gruntu Kub- lickiego	1	—	15
P. Alexander Kruszelnicki od służytych od młynow w <i>Nosowcach</i>	9	4	15
J.m. p. starosta Braclawski z miasta <i>Nesterwaru</i> alias <i>Tulczyna</i>	751	375	15
J.m. p. podkanclerzy koronny z miasta <i>Tomaszpoła</i>	409	204	15
Jeym. pani podkanclerzyna z sioła <i>Rachnowiec</i> <i>Napolnych</i>	54	27	15
J.m. p. starosta Braclawski z sioła <i>Żurawlowki</i>	26	13	—
Tenże z sioła <i>Kryszcziniec</i>	34	17	—
Tenże z sioła <i>Zacharyaszowki</i>	22	11	—
Jeym. pani staroscina Kamieniecka z miasta <i>Bukow</i>	317	158	15
Taż z sioła nowoosiadających <i>Mytkow</i>	20	10	—
Xiąże p. podkomorzy Braclawski z miasteczka <i>No-</i> <i>wego Kamienca</i>	704	352	—
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z <i>Skaziniec</i>	21	10	15
J.m. p. podczaszy koronny z miasta <i>Kubicza</i>	545	272	15
Tenże z miasteczka <i>Węznego</i>	107	53	15

	Dymy.	Zł.	Gr.
Xiąże j. m. p. Krakowski z miasteczka <i>Woytowiec</i>	453	226	15
J.m. p. starosta Braclawski z dobr j. kr. mosci miasta <i>Braclawia</i>	596	298	—
J.m. pani podkanclerzyna koronna ze wsi <i>Iwaniniec</i>	15	8	—
J.m. p. starosta z miasteczka <i>Koziniec</i> alias <i>Ko- zuchrybtow</i>	271	135	—
Pani Ostaphia Hlibkowa z części <i>Juszkowiec</i>	1	—	15
P. Elias Kleszczowski z <i>Sokoliniec</i> , <i>Tywrowa</i> , <i>Lubianca</i>	132	66	10
P. Konstanty Baybuza ze wsi <i>Wisznei Kropiwney</i> y <i>Mielnikowiec</i>	174	87	—
J.m. p. starosta Braclawski z miasta <i>Stawgroda</i>	396	198	—
Tenże z sioła <i>Jankowiec</i>	15	7	15
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z miasta <i>No- wego Krasnego</i>	290	145	—
J.m. p. wojewoda Braclawski z starey wsi <i>Lityna</i>	156	78	—
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasta <i>Pohrebiszcz</i> y ze wszystkieu wlosci, do niego nalezacey, in genere.	7514	3757	—
J.m. p. starosta Braclawski z sioła <i>Michalkowiec</i>	19	10	—
P. Jan Rosowski z slobody miasteczka <i>Rosowki</i>	33	16	22
Xiąże j.m. p. Krakowski z miasteczka <i>Samhorodka</i>	682	341	—
P. podstarosci Winnicki z części <i>Woronowicy</i>	21	10	15
P. Marcin Woystembski z części <i>Pietniczan</i>	5	2	15
J.m. p. starosta z miasteczka <i>Batoha</i>	132	66	—
P. Stefan Kopczynski z małzonką swą z części <i>Dymidowiec</i>	11	5	22
P. Jan Ohyj Tyszkiewicz z majetnosci potomkow Jana Ohyja Tyszkiewicza	12	6	3
P. Wasil Kleszczowski, rotmistrz j. kr. m., z <i>Dzwonychy</i> y <i>Tywrowa</i>	174	87	10
J.m. p. wojewoda Braclawski ze wsi <i>Woniaczyna</i>	62	33	15
Tenże z sioła <i>Nowosielicy</i> do <i>Litina</i> , nalezacey	17	13	15

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Jan Pilka z dzierżawy swej słobody <i>Muszurowa</i> .	172	86	—
J.m. p. starosta Braclawski z miasteczka <i>Uscia</i> <i>Trostenca</i>	65	33	15
P. Hrehory Czezel z części <i>Czezelowiek</i>	2	1	7
J.m. p. starosta Braclawski z sioła <i>Cholodowki</i>	54	27	—
J.m. p. miecznik Braclawski z sioła <i>Worobijowiec</i>	45	22	15
J.m. p. wojewoda Braclawski z sioła <i>Ilkowiec</i> z pod Lityni	42	21	—
Tenże z sioła <i>Pultowiec</i> , do Lityni przynależących	84	42	—
Tenże z sioła <i>Czortkowa</i> , do Lityni przyległych	25	12	15
Jeym. pani podkanclerzyna koronna z sioła <i>Luki</i>	85	42	15
Xiądz Marcin Załeski, rektor Winnicki, z połowicy <i>Piaseczina</i>	165	82	15
P. Jarosz Zabokrzycki z części <i>Pietniczan</i>	3	1	15
J.m. p. Chmielecki z dzierżawy swej miasteczka <i>Nowego Międziboża</i>	271	35	15
Pani podkanclerzyna koronna z sioła <i>Iwanowiec</i>	94	47	—
J.m. p. starosta Braclawski z miasta j. kr. mosci <i>Winnicy</i>	787	397	15
J.m. p. Ostaphi Deszkowski z części <i>Deszkowiec</i>	5	2	15
J.m. p. podkanclerzy koronny z miasta <i>Buszy</i>	360	180	—
Xiądz Andrzej Zatorski, pleban Czerniowiecki, ze wsi <i>Kosow</i>	51	25	15
J.m. p. Marcin Kalinowski, podkomorzy Podolski, z <i>Umania</i>	362	181	—
J.m. p. starosta z miasta <i>Umania</i> , dwóch części swych.	705	352	15
Tenże z miasteczka <i>Horodeckiej</i>	123	61	15
Tenże z miasteczka <i>Babanow</i>	108	54	—
P. Fedor Łasko z sioła <i>Borysowki</i> y części <i>Buszyniec</i> .	32	16	—
J.m. p. podkomorzy Podolski z części miasteczka <i>Babanow</i>	116	58	—

	Dymy.	Zł.	Gr.
J.m. p. Potocki, kasztelan Kamieniecki, z miasta <i>Bracławia</i>	813	406	15
Tenże z miasteczka <i>Nowego Potoka</i>	165	82	15
P. Jan Nahujowski z dzierżawy swej z sióła <i>Piet- niczan</i>	4	2	—
P. Jozef Buszynski z dzierżawy swej słobody <i>Pa- szowki</i>	20	10	—
J.m. p. starosta Bracławski z sióła <i>Medwedki</i> . . .	26	13	—
Pp. Kordyszowie z młynow, u <i>Hliniancu</i> będących .	2	1	—
P. Andrzej Miranowski z części swej <i>Zerdeniowki</i> .	4	2	15
J.m. p. starosta z sióła <i>Chyżyniec</i>	110	55	—
Tenże z sióła <i>Wiszienki</i>	16	8	—
Tenże z sióła <i>Czeszyna</i> do Winnicy należącego . . .	16	8	—
J. m. p. Jan Odrzywolski z dobr j. kr. mosci mia- steczka <i>Haysyna</i>	137	68	15
Tenże z słobody miasteczka <i>Krasnohorki</i>	120	60	—
P. miecznik wojewodztwa Bracławskiego z <i>Borskowa, Wstawy, Sutyski</i>	60	30	—
J.m. p. Chmielecki z majątnosci p. Jana Czerlen- kowskiego, w opiece u niego będącego, z mia- steczka <i>Czerlenkowa</i>	94	47	—
J.m. p. Kamieniecki z sióła <i>Nowosielicy</i> , do Brai- łowa należący	21	10	15
J.m. p. starosta Bracławski z sióła <i>Salasz</i>	100	50	—
Tenże z sióła <i>Miziakowa</i> z dzierżawy swej	262	131	—
P. stolnik wojewodztwa Bracławskiego z <i>Kleszczowa, Pilawy</i>	215	107	20
J.m. p. podsędek Bracławski z miasteczka <i>Komorowca</i> .	461	230	15
Pp. Iwan y Hrehory Jackowscy z części <i>Jackowiec</i> od swego młynka	—	1	15
Xiąże pan Wołynski z wioski <i>Braitowki</i>	25	12	15
Xiąże j.m. p. Krakowski z słobody <i>Kamienicy</i> . . .	14	7	—

In summa latens zł. trzydziści jeden, tysięcy dwieście osmdziesiąt osm y gr. szesc. U toho rejestru peczat prytysnena y podpis ruki tymi słowy: Jan Dobrojewski, miecznik y poborca Bracławski, Jan Szumowski sekretarz (więcey się niespecyfikuje, gdyż na tym mieyscu iedna karta, czyli więcej, nie znayduje się).

<i>Rachnowa</i>	147	73	15
P. Marten Grabski z majetnosci swey części <i>Dziur-skowa</i>	7	3	15
Xiąże Fedor Swiatopełkowicz Czetwertenski, z części swey <i>Stawy, Kopijowki, Todorowki, Kitaygroda</i> y slobody <i>Kamienney Gorki</i>	227	113	15
P. Mikołay Napadowski z dzierzawy swey sioła <i>Oszytkowa</i>	50	25	—
P. Floryan Potocki z majetnosci pana Mielezkowy, rotmistrza j. kr. mosci, <i>Ziatkowiec</i>	196	98	—
Pp. Semen y Lawryn Czeczelowie z części <i>Czeczelowki</i>	35	17	15
P. Mikołay Krasnosielski z części <i>Michałowki</i> wsi	4	2	—
Pp. Roman y Tychon Mormyłowie z części sioła <i>Zerdeniowki</i>	6	3	—
P. Piotr Szolgienia z dzierzawy swey sioła <i>Skibitniec</i>	48	24	—
P. Prokop Popiel od siebie y od paniey Walickiey, corki swey	2	1	—
P. Dymytr Krasnosielski z dzierzawy swey <i>Oczeretney</i>	60	30	—
Pp. Hrehory y Iwan Jackowscy z części <i>Jackowiec Małyec</i>	2	1	—
P. Jakub Tilkowski z dzierzawy swey miasteczka <i>Koszowa</i>	2071	1035	15
Pp. uczesnicy wsi <i>Michałowki</i> y <i>Wasilowki</i>	11	5	15

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Bohdan Krasnosielski z <i>Krasnenkiego</i> y <i>Wasilowki Małej</i>	89	44	15
P. Fedor Napadowski z dzierżawy swej sioła <i>Oleniowa</i> .	13	6	15
P. Iwan Juszkowski z części <i>Pietniczan</i>	3	1	15
P. Iwan Tałałay z części <i>Juszkowiec</i> , alias <i>Sabarowki</i> .	20	10	—
P. Mikołay Czarniawski z dzierżawy swej wsi <i>Andrusiowki</i>	63	31	15
P. Jan Grocholski z dzierżawy swej sioła <i>Burkowiec</i> .	22	11	—
P. Jan Diakowski z części swych <i>Ostotopowa</i> y <i>Pietniczan</i>	12	6	—
P. Semen Diakowski z części swych w tych że wsiach będących.	12	6	—
Pp. Stepan y Jerzy Juszkowscy z sioła <i>Sabarowki</i> .	44	22	—
P. Jakob Piasoczynski, czesnik Braclawski, z slobody <i>Kosakowki</i>	16	8	—
Pani Regina Baybuzianka Bruslinska z <i>Ostapkowiec</i> .	63	31	15
P. Michał Baybuza z części <i>Buszyniec</i> y <i>Niżney Kropiwney</i>	165	82	15
Pani Marusza z Czerlenkowa Krasnosielska z <i>Krzykowiec</i>	160	80	—
Pani Anna Sułkowska, podczaszyna Braclawska, z <i>Perpurowiec</i>	20	10	—
J.m. p. Alexander Mikulinski ze wsi <i>Poczapiniec</i> y <i>Rohu</i> .	128	64	—
P. Iwan Deszkowski z części <i>Deszkowiec</i>	29	14	15
P. Wasyl Krasnosielski, ze wsi <i>Wasilowki</i> y wsi <i>Krasnego</i>	88	44	—
P. Dmitr Krasnosielski z slobody <i>Jangroda</i>	5	2	15
P. Remian Gorczynski y p. Hregory Czczel z slobody <i>Stepanowki</i>	10	5	—
P. Hrehory Czczel z wiosok <i>Czczelowki</i> y <i>Kuszczyniec</i> .	21	10	15
P. Jan Czerlenkowski z <i>Bochennik</i> y części <i>Czerlenkowa</i>	13	6	15

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Fedor Pundur z dziedzicney swey z miasteczka <i>Deszki</i>	191	95	15
P. Michał Deszkowski ze wsi <i>Siroukowiec</i>	8	4	—
P. Kiryk Mączynski, z dzierżawy swey części <i>Bu-</i> <i>kowiec</i>	22	11	—
P. Wasyli Rohozinski z miasta <i>Kuny</i> y słobodki <i>Krasnopola</i>	636	318	—
P. Mikołay Deszkowski z części <i>Deszkowiec</i>	36	18	—
P. Wasyli Obodynski z <i>Obodnego</i> y <i>Jackowiec</i>	89	44	15
P. Wasyli Kordysz od siebie y synowca swego z <i>Hlinianiec</i> y <i>Kordyszowki</i>	77	38	15
Pani Kordyszowa z części swey <i>Busziniec</i>	6	3	—
P. Jozef Obodenski y potomkowie pana Gabriela Obodenskiego z miasta <i>Hliniec</i> y przysiółka <i>Ulanowki</i>	620	310	—
Pp. Matyas z y Gerzy Buszynscy z części <i>Rudowiec</i>	9	4	15
P. Dmitr Krasnosielski z części <i>Wasilowki</i> y <i>Mi-</i> <i>chałowki</i>	8	4	—
P. Mikołay Dymski z części swey wsi <i>Wasilowki</i>	10	5	—
P. Gerzy Kaznowski y p. Hrehory Hawratynski z <i>Strzelczyniec</i>	9	4	15
P. Jan Ohey Tyszkiewicz z części potomkow brata swego wsi <i>Michałowki</i>	3	1	15
Tenże z części swych <i>Wiszkowki</i> y <i>Michałowiec</i>	70	35	—
P. Fedor Komar z części <i>Strzelczyniec</i>	4	2	—
P. Bohdan Komar z części sioła <i>Strzelczyniec</i>	9	4	15
P. łowczy Braclawski (tu na tym mieyscu z pod- skrobaniem poprawiono) z części swey <i>Pietni-</i> <i>czanskiej</i> (tudzież y liczba dissimili atramento poprawiona)	87	43	15
P. Wasyli Juszkowski z <i>Juszkowiec Starych</i>	50	25	—
P. Bohdan Juszkowski z tychże <i>Juszkowiec</i>	39	19	15

	Dymy.	Zł.	Gr.
P. Rohozinski z majątnosci pani Mieleszkowey z <i>Łuki</i> y <i>Omietyniec</i>	213	106	15
Pani Katarzyna Szaszkiewiczowa, z miasteczka <i>Wyszkowiec</i>	116	58	—
Taż z miasteczka <i>Tymonowki</i>	206	103	—
P. Iwan Hrehorowski, z części <i>Wasilowki</i>	1	—	15
P. Andrzej Szamlicki y p. Marcin Czarnowołoki z teyże <i>Wasilowki</i>	11	5	15
P. sędzia ziemski ze wsi <i>Brasliniec y Kochangrodu</i>	129	64	15
P. Paweł Paszkiewicz z slobody <i>Paszkowki</i> dzier- żawy swey.	3	1	15
Xiąże j. m. p. Krakowski z miasteczka <i>Terlicy</i>	281	140	15
P. Filon Dmitrowicz Krasnosielski z slobody <i>Ocze- retney</i>	32	16	—
Pani Katarzyna Żabokrzycka z <i>Torkowa</i> y części <i>Kuzminiec</i>	73	36	15
Pani Marusza Rokicka z części <i>Torkowa</i>	24	12	—
Pani Regina Olexiowa z dzierżawy swey miasteczka <i>Czahowa</i>	190	95	—
P. Alexander Pastołowski z części <i>Rudowiec</i> , alias <i>Busziniec</i>	1	—	15
P. Alexander Komar z sioła <i>Dziunkowa</i>	60	30	—
P. Maciey Zakrzewski z małżonką swą z sioła <i>So- towiuwki</i>	17	8	15
P. woyski Winnicki z <i>Jakuszyniec</i>	151	75	15
J.m. p. czesnik wejewodztwa Braclawskiego z sioła <i>Jaroszwowki</i>	40	20	—
Pani Halszka Zaleska z synami swemi z <i>Worono- wicy y Soroczyna</i>	96	48	—
P. Tomasz Stradonowski z części <i>Maianowa</i>	34	17	—
P. Stanisław Krzybakowski z dzierżawy swey <i>Ko- zanki</i>	43	21	15

	Dymy.	Zł.	Gr.
J.m. p. czesnik Braclawski z miasta <i>Zorniszcz</i> y <i>Piaseczyna</i>	977	488	15
Pani Anastazyja Sosnicka z części <i>Pietniczan</i>	5	2	15
J.m. p. Maciey Przekładowski ze wsi <i>Kobyley</i> y <i>Siwoukowiec</i>	66	33	—
P. Marek Komorowski z dzierżawy swej wioski <i>Kurdelowki</i>	24	12	—
J.m. p. Jan Bratkowski z miasteczka <i>Nowego Janowa</i>	59	29	15
Xiąże j. m. p. Krakowski z miasteczka <i>Szumowki</i>	184	92	—
Jeym. pani chorążyna koronna z miasta <i>Granowa</i> , alias <i>Werbicza</i>	140	70	—
P. Adam Wilga z dzierżawy swej z miasteczka <i>Tetyowki</i>	770	385	—
J.m. p. wojewoda Braclawski z miasteczka <i>Bruslinowa</i>	199	99	15
Xiąże Dominik, na Ostrogu Zaslawski, z miasteczka <i>Petihor</i>	370	185	—
P. Adam Wilga z dzierżawy swej miasteczka <i>Ko-</i> <i>baszowa</i>	601	300	15
Tenże z dzierżawy swej <i>Kasperowki</i>	77	38	15
P. Jan Żulinski z dzierżawy swej a majątnosci pana podkanclerzego z <i>Borowy</i>	94	47	—
P. Michał Węzłowski z dzierżawy...			

Y już więcej teyże taryfy niewynayduje się, gdyż konca oney niema. (U tey taryfy, per oblatam podaney, pieczęci dwie teraznieyszych grodzkich Winnickich: iedna z początku, druga na koncu). I tak też taryfa, za podaniem y oczewistą prozbą podawającego j. mosci, a oczewistem przyięciem urzędu ninieyszego, do xiąg ninieyszych grodzkich Winnickich iest wpisana.

Ku. Kies. Henmp. Apr., № 4602, s. 55, № akm. 55.

XXV.

Люстрація Овруцскаго староства, 1629 r.

Starostwo Owruckie.

Ktorego possessorem j. m. pan Stephan Niemirycz, podkomory Kyowski, za consensem krola j. mosci, per ius cessum od niebozczyka w. j. m. pana Andrzeia Gurskiego, kasztellana Kamienieckiego, ktorego przywileiu data w Warszawie dnia XXV, miesiaca kwietnia, roku 1623.

Zamek. Ten lezy na gorze wysokiej, mairac w sobie plac dosyc przestronny, do ktorego wchodzac, iest barzo zly most, y przezen nie chodza. Bramy niemasz, ani wiez, ieno dwie wieze narozne, ale barzo zle, pochilone, pognite y nieprzykryte. Parkan, przez nieboszczyka pana Ruckiego dzierzawce poczety y do tego czasu nie tylko nie dobudowany, ale y do konca zgnil.

Armata. W inwentarzu anno 1570 opisano armaty, to iest: dzial litych № 7, hakownic № 67, prochu hakowniczego beczulka pelna nieodbiiana, druga beczulka tez pelna, zosobna beczulek malych niepelnych № 6, zelezniakow № 12, kul dzielnich № 36, kul zelaznych hakownicznych № 200, olowianych hakowniczych kul 400, olowiu sztuka cala, olowiu sztuk poczetych № 12, iakoby cetnerow 6, forma do dziala litego 1, forma do dzial zelaznych 1, forma do hakownic 5, prochownic czternascie nayduiesie na ten czas tylko.—Armaty podlug lustraciey anni 1622: dzialo iedno spizowe z herbem swietey pamieci krola Augusta, hakownic 9; o inszey armacie nie moglismysie dowiedziec procz tego; a lustracia przesla, anno 1622, wspomina 12; hakownic № 43 za przeszlego dzierzawce xiazecia Wiszniowieckiego zawieziono do Lubien—maiętnosci iego; zaczym donosimy do skarbu j. kr. mosci, aby to wlozono na pana instigatora, zeby te wszystkie armate u potomkow niebozczyka xiazecia Wiszniowieckiego, albo z kogo bedzie nalezalo,

prawem windikował. Do dozoru tej armaty są puszkarze dwa, którzy na urzędy swoje pręty mieyskę mają; wrotny przy zamku mieszka, od urzędu zamkowego przydany, ktoremu mieszczanie placą z dymu po groszy 2.

Delata. Lustracja anno 1616 po smierci xiążęcia Wisznio-wieckiego zostawiła na prochy, ołow, strzelbę y poprawy zamku po flor. 700 na kazdy rok, z których pieniędzy zadney poprawy, aui przysposobienia potrzeb koronnych przed nami nie pokazano. Lustracja zas anno 1622, za dzierzawy pana Andrzeia Gurskiego, kasztellana Kamienieckiego, nic nie zostawiła, zaczym porachowaw-szy ab anno 1616 usque ad annum 1622 przez lat 6 tę summe na kazdi rok po florenos 700 zostawioną, nie inducuiąc w to prowi-ziey podstarosciego, który na urząd swoy miał osobny folwarczek, uczyni florenos 4200, co do wiadomosci skarbu j. k. mosci dono-siemy, aby tę summę pan instigator prawem windikował.

Miasto Owru cz. Tego miasta polozenie nad rzeką Norynią, wałem y ostrogiem otoczone ze trzech stron, a z czwartey strony błota; do niego bram trzy z wiezamy, baszt 6. Przy tymze mies-cie naprzeciw zamku na gorze w przygrodku dwor krola j. mosci, palami dębowemi ostawiony; około niego przekop głęboki od miasta. Budinek tego dworu opisany porządnie w lustraciy anno 1622, a potym nic nie przyczyniono.

Powinnosc miasta tego. Przedtym oddały (?) miasta tego, podług lustraciy anno 1626, było domow № 300; na ten czas nie znay-duię się ich tylko № 244. Czinszu zadnego mieszczanie nie dają, procz podymnego po groszy 2, ktore pieniądze na wrotnego obracają. Miedzy temi 244 domow iest domow № 8, z których placą po groszy 15; item domow № 4, z których placą po groszy 12, pen. 9; item domow № 5, z których placą po g. 7, pen. 9. Uczyni flor. 6, gr. 27, pen. 9. Komor w rynku iest № 30, od których daią na rok po gr. 15; uczyni flor. 15.—Do groble y mlynow szarwarkiem odprawowac powinni. Do zniwa y kozby raz w rok powinni.

Podwodnych pieniędzy zadnych nie dawaią, ani koni w podwoły pod slugi staroscine dawac niepowiinni, ani podwod zadnich na prywatne potrzeby zamkowę. Od woza soli więcy nad sto tołp dawac niepowiinni, ktora się na wychowanie zamkowę zostawię. Do strazy więzniow zamkowych, poniewaz podymne na wrotnego zamkowego daią, nie maią bydz przymuszeni. Pokładali przytym mieszczanie przywileie k. j. mosci terazniejszego de data Warsawiae die 20 mensis marty roku 1595, ktorym krol j. mosc confirmuie list krola s. pamięci Augusta miastu temu na dwa iarmarki nadany: jeden iarmarek na Pokrowę Panny Maryey, a drugi na dzien S. Mikoły ruskich swięt, ktore po tygodniu trwac maią, z wolnoszczami, w tym przywileiu nadanymi, wedlug ktorego y j. mosc pan dzierzawca zachowac ich ma.

Place y domy szlacheckie, czernieckie y popowskie. Placow y domow szlacheckich, czernieckich y popowskich iest w miescie barzo wiele, ktorzy się z iurisdictey przysądu y powinności zamkowej wyłamuią; my iednak onych, wedlug opisanja rewiziey dawnych, pod przysądem zamkowym zostawuiemy; a do tego do sypania groble, stanowienia mostu y gaci, do poprawienia około miasta rowu y okopu rowno z mieszczany powinni będą; sam tylko czynsz, wzgledem gruntu, na ktorym siedzą, panom gruntu swego oddawac powinni będą.

Żydzi. W miescie iest dowow zydowskich trzy, z ktorych zydzi powinności do zamku, rowno, iako y mieszczanie, oddawaią; boznice sobie postawili w miescie za pozwoleniem p. starosty, iednak na to zadnego prawa od krola j. mosci nie maią.

Arenda karczmi, mlynow y myta. Do tey aredy młynu pod miastem na rzece Noryni; w nim koł mącznych № 3,—uczyni na rok, podług kontraktu przed nami produkowanego, a ręką pana starosty pisanego, f. 2400.

Folwark pod miastem. Na zrobieniu folwarku tego lustracja anno 1622 zastała poddanych ciągłych № 10, ktorzy podatkow

zadnych, procz robocizny, nie oddawaią, ktory to folwark na wychowanie podstarosciemu zostawuiemy.

Wies y folwark **Ostrow**. W tey wsi włok osiadłych № 12; robią z włok dwa dni w tydzien. Czinszu pienięznego nie daią tylko owsa po pułmiarki; dostaię się go miarek 6, miarka po flor. 2, gr. 15; kur prostych daią po dwoie z włoki, przychodzi 24, po groszu $1\frac{1}{2}$.

Crescentia. Uradzaię zyta kop № 250; ztąd umłotu mac № $83\frac{1}{2}$; na wysiwek mac № $17\frac{1}{2}$; na wychowanie- podstarosciego nic się nie kładzie, bo mu się folwark pod miastem zostawuię; zostaię mac № 66, po flor. 3,—zl. 198. Pszenicy kop № 50, ztąd omłotu mac № $12\frac{1}{2}$, na wysiw mac № 2; zostaię mac № 24, po fl. 2, groszy 15,—zl. 35. Tatarki kop № 140, ztąd umłotu mac № 23; na wysiwek mac 4; zostaię mac № 19, po flor. 10, groszy 10,—zl. 25, gr. 10. Siana sprzątaią wozow 20, po groszy 3,—zl. 2. Summa tey wsi z folwarkiem zl. 357, gr. 10.

Wies y folwark **Sirkowsczyzna**. Takies osobnym prawem chodziła; iednak terazniejszy pan starosta Owrucki do starostwa trzyma onę.

Budowanie. Budowanie folwarku tego opisane iest w lustracy anno 1622. W tey wsi poddanych ciągłych № 20; robią z włoki po dwa dni w tydzien, daią na rok czinszu z pułwłoczka po fl. 2, kur z pułwłoczka prostych po 2, po $1\frac{1}{2}$ gr., zł. 1. Lnu daią z pułwłoczka po garsci 4, ktory się zostawuię na potrzebę czeladzi folwarkowey.

Crescentia. Uradzaię zyta kop № 150; ztąd umłotu mac № 46, na wysiwek mac № 10; zostaię mac № 36, po flor. 3, zł. 108. Owsa kop № 80; z tąd umłotu mac 20; na wysiwek mac 7; zostaię mac 13, po flor. 2, gr. 15, zł. 32, gr. 15. Tatarki kop 50; z tego umłotu mac № $12\frac{1}{2}$; na wysiwek mac 4; zostaię $8\frac{1}{2}$, po flor. 1,—zl. 10. Summa tey wsi y z folwarkiem flor. 151, gr. 25.

Miasteczka Michajłow y Jarosławiec. Te dwie miasteczka siedzą pospołu, które dzieli rzyka Brzostowiec nazwana. Michajłow wałem y ostrogiem otoczony, basztami; bram z wiezami do niego dwie; w nim dwor k. j. mosci, palami dębowemi ostawiony; brama z wieżą; w niej świetlic dwie; piekarnia y stajnia, y kleci dwie. W miasteczkach tych obudwu jest domow № 190, którzy różnie czynsz płacą: starszyzna, którzy się lepiej mają, po fl. 2 gr. 15; ubożsi po flor. 2; podlejsi po 1 zł., 7 gr., 9 p. Insi po (złotu?) iednemu, drudzy po gros. 15, drudzy po 12, niektorzy po gr. 10, każdy według ubożstwa y przemożenia swego, co czyni na rok flor. 315. Do tego dorocznie dawaia iąłowic dwie, po flor. 5, gr. 10, wieprzow dwa do roku po fl. 2, gr. 15. Do tego powinni ci, którzy woły mają, orac na zimę dwa dni, a na iarzyne drugie dwa dni; którzy zas wołow nie mają, tylko to ci zawlec powinni; którzy ani wołow, ani koni nie mają, tedy siac powinni; siano powinni dzien kosic w rok y to sprzątnąc y do gumna zwiezc; ząc powinni trzy kopy na oziminę, trzy na iarzynę, y to wszystko do gumna zwiezc; podwoda kolejna zas w rok za mil 5; szarki do groble y mostow, według potrzeby y dawnego zwyczaju, powinni; a inszey powinności nad to nie będą oddawac.

Folwark przy miescie, w którym świetlica y piekarnia, obory, stajnie y stodoła.

Urodzay. Uradza się zyta kop № 360; z tego omłotu mac № 120; na wysiwek mac 16; zostawa mac № 104, po flor. 3, zł. 312. Jęczmienia kop. 50; z tych omłotu mac 10; na wysiwek mac 3; zostaje mac 7, po flor. 3, zł. 21. Owsa kop 160; z tego omłotu mac 40; na wysiwek mac 10; zostawa mac 30, po flor. 2, gr. 15. Tatarcki kop № 160; z tych omłotu mac № 22; na wysiwek mac 3; zostaje № 19, po flor. 1, gr. 10. Siana wozow 40; woz siana po groszy 4, zł. 5, gr. 10. Na urzędnika nic się nie kładzie, dla tego, że przy Owruczu folwarczek zostawilismy podstarosciemu na wychowanie, który y tym folwarczkiem zawiaduję.

Wies **Biechowszczyzna**. W tey wsi lustracja anno 1622 wspomina poddanych ciągłych № 12; na ten czas poddanych tylko iest dziesięć, ktorzy czynszu zadnego nie dają, tylko robotę do folwarku, przy miescie Michayłowie będącego, odprawiają dwa dni w tydzień.

Arenda karczm, młynow Michałowskich. Arenda z kapeczyzno piwną, miodową, y gorzałczaną ze trzema mlinami, z ktorych ieden na rzyce Uszy, drugi na rzyce Szestyni, trzeci przy Międzyrzeczu miasteczku, czyni y z foluszami na rok (*ne pokazano*).

Rudy. Rudy dwie na rzyce Zerewi czynią na rok zł. 400.

Słoboda **Międzyrzec**. To miasteczko zasiadło było in anno 1614, iako lustracja anno 1616 wspomina, ktorego było położenie nad rzeką Uszą y Międzyrzeczką po tey stronie ku miastu k. j. mosci Michayłowie, przy ktorym miasteczku po teyze stronie był także młyn postawiony; a iż potym, kiedy było osiadłosci do sta domow, nastompili controuersie o własnosć gruntow, między Jerzym Moszczenickim, iako powodem, a j. moscią panem starostą, zaczym y dekreta trybunalskie około tego zaszli, tedy przeniesione iest to miasteczko y ze młynem na drugą stronę rzeki Usze. Poddani ci iednak, w tym miasteczku mieszkający, po obudwu stron rzeki gruntow zazywają, podług tego, iako y przed tym zazywali. Iz tedy te kontrowersie y dekreta trybunalskie zachodzili w sprawie o grunt k. j. mosci y Rp—tey, gdyz y lustracja anno 1616 seymem approbowana to miasteczko za dobra Rp—tey opisała, y młyn ten w prowent do quarty deducowała, którą quarte y dotąd płacono,— przeto, wzglendem gruntu miasteczka y młyina tego, zachowuiemy cale prawo k. j. mosci y Rzpltey, odsylając do skarbu y p. instygatora koronnego, czego j. m. p. starosta popierac powinien.

Miasteczko **Kamiąka**. Ta słobodka zasiadła przed lat kilka y ieszcze iey wolnosci nie wyszly; lezy nad rzeką Kamiąką dwie mile od Owruczego. Przy tym miasteczku iest młynek, ktorzy na rok czyni złotych 10.

Potasze. Wspomina lustracja anno 1622, iż w lesie Bołsunowskim, na uroczysku Koszerze, budy byli na urobienie popiołów, na które iż już lasy są wypalone y budy spustoszone, dla tego się też w zaden prowent nie kładą.

Boiarowie w mieście y we wsiach. Z tych jedni z listami iezdzie, a drudzy woenną służbę służyć powinni.

Sioło **Moszki**, albo **Moszkowce**. Jan Duchowski z inszemi tey że wsi possessorami pokładali przed nami list z ekstraktem z metryki kancellarię większey W. X. Lit. krola świętey pamięci Augusta anno 1544, którym possessorom tey wsi na służbie ordynskiej przy zamku Owruckim zostawuie, to iest na służbę woenną,— konia powinni po ordynsku, albo po petyhorsku, w pancerzu z misurką osadzac.

Sioło **Usary** na rzece Hrezli. Ci powinni konia iednego stawic pod czas woenny przy j. mosci p. staroscie; zosobna z barci dawaia miodu co rok kadz iedne, wiadro iedno; kadz po flor. 25,— facit zł. 31, gr. 7, pen. 9.

Tolkacze w teyze wsi. Na służbie nazwaney Losinska, z ktorey konia iednego na woynę przy p. staroscie powinni osadzac, ale iż tey sluzby połowice dostał zastawnym obyczaiem p. Parchom Trypolski y iest w iey używaniu, powinien p. starosta w to weyrzec, aby się iako dobra Rzpl—tey w ziemstwo nie obracały, zeby zwy czayna sluzba Rzeczpospolitą y iego samego dochodziła.

Sioło **Korcówka**. To sioło zasiadło na służbie Haponowską albo Korczewską, podług przywileiu krola s. p. Kazimirza; powinni koniem iednym służbę ziemską boiarską do zamku Owruckiego odprawowac. Na teyze służbie w teyze wsi Korkoszka y Wierowka, ktorzy sobie pretenduia prawo ziemskie, wylamuiac się z powinności boiarskiej zamku Owruckiego, w co powinien weyrzec p. starosta.

	Dymy.	Zł.	Gr.
J.m. p. czesnik Braclawski z miasta <i>Zorniszcz</i> y <i>Piaseczyna</i>	977	488	15
Pani Anastazyja Sosnicka z części <i>Pietniczan</i>	5	2	15
J.m. p. Maciey Przekładowski ze wsi <i>Kobyley</i> y <i>Siwoukowiec</i>	66	33	—
P. Marek Komorowski z dzierżawy swey wioski <i>Kurdelowki</i>	24	12	—
J.m. p. Jan Bratkowski z miasteczka <i>Nowego Janowa</i>	59	29	15
Xiąże j. m. p. Krakowski z miasteczka <i>Szumowki</i>	184	92	—
Jeym. pani chorążyna koronna z miasta <i>Granowa</i> , alias <i>Werbicza</i>	140	70	—
P. Adam Wilga z dzierżawy swey z miasteczka <i>Tetyowki</i>	770	385	—
J.m. p. wojewoda Braclawski z miasteczka <i>Bruslinowa</i>	199	99	15
Xiąże Dominik, na Ostrogu Zaslawski, z miasteczka <i>Petihor</i>	370	185	—
P. Adam Wilga z dzierżawy swey miasteczka <i>Ło-</i> <i>baszowa</i>	601	300	15
Tenże z dzierżawy swey <i>Kasperowki</i>	77	38	15
P. Jan Żulinski z dzierżawy swey a majątnosci pana podkanclerzego z <i>Borowy</i>	94	47	—
P. Michał Węzłowski z dzierżawy...			

Y już więcey teyże taryfy niewynayduje się, gdyż konca oney niema. (U tey taryfy, per oblatam podaney, pieczęci dwie teraznieyszych grodzkich Winnickich: iedna z początku, druga na koncu). I tak też taryfa, za podaniem y oczewistą prozbą podawającego j. mosci, a oczewistem przyięciem urzędu ninieyszego, do xiąg ninieyszych grodzkich Winnickich iest wpisana.

Кн. Киев. Генер. Аpx., № 4602, л. 55, № акм. 55.

XXV.

Люстрація Овруцкаго староства, 1629 г.

Starostwo Owruckie.

Ktorego possessorem j. m. pan Stephan Niemirycz, podkomory Kyowski, za consensum krola j. mosci, per ius cessum od niebozczyka w. j. m. pana Andrzeia Gurskiego, kasztellana Kamienieckiego, ktorego przywileiu data w Warszawie dnia XXV, miesiaca kwietnia, roku 1623.

Zamek. Ten lezy na gorze wysokiej, mairac w sobie plac dosyc przestronny, do ktorego wchodzac, iest barzo zly most, y przezen nie chodza. Bramy niemasz, ani wiez, ieno dwie wieze narozne, ale barzo zlc, pochilone, pognite y nieprzykryte. Parkan, przez nieboszczyka pana Ruckiego dzierzawce poczety y do tego czasu nie tylko nie dobudowany, ale y do konca zgnil.

Armata. W inwentarzu anno 1570 opisano armaty, to iest: dział litych № 7, hakownic № 67, prochu hakowniczego beczulka pełna nieodbiiana, druga beczulka tez pełna, zosobna beczulek małych niepełnych № 6, zelezniakow № 12, kul dzielnich № 36, kul zelaznych hakowniczych № 200, ołowianych hakowniczych kul 400, ołowiu sztuka cała, ołowiu sztuk poczetych № 12, iakoby cetnerow 6, forma do działu litego 1, forma do dział zelaznych 1, forma do hakownic 5, prochownic czternascie nayduiesię na ten czas tylko.—Armaty podług lustraciey anni 1622: działo iedno spizowe z herbem świętey pamięci krola Augusta, hakownic 9; o inszey armacie nie mogliśmy dowiedziec procz tego; a lustracia przeszła, anno 1622, wspomina 12; hakownic № 43 za przeszlego dzierzawce xiążęcia Wiszniowieckiego zawieziono do Lubien—maiętnosci iego; zaczym donosiemy do skarbu j. kr. mosci, aby to włożono na pana instigatora, zely tę wszystkie armatę u potomkow niebozczyka xiążęcia Wiszniowieckiego, albo z kogo będzie należało,

prawem windikował. Do dozoru tej armaty są puszkarze dwa, którzy na urzędy swoje pręty mieyskę mają; wrotny przy zamku mieszka, od urzędu zamkowego przydany, ktoremu mieszczanie placą z dymu po groszy 2.

Delata. Lustracia anno 1616 po smierci xiążęcia Wisznio-wieckiego zostawiła na prochy, ołow, strzelbę y poprawy zamku po flor. 700 na kazdy rok, z których pieniędzy zadney poprawy, ani przysposobienia potrzeb koronnych przed nami nie pokazano. Lustracia zas anno 1622, za dzierzawy pana Andrzeia Gurskiego, kasztellana Kamienieckiego, nic nie zostawiła, zaczym porachowaw-szy ab anno 1616 usque ad annum 1622 przez lat 6 tę summe na kazdi rok po florenos 700 zostawioną, nie inducuiąc w to prowi-ziey podstarosciego, który na urząd swoy miał osobny folwarczek, uczyni florenos 4200, co do wiadomosci skarbu j. k. mosci dono-siemy, aby tę summę pan instigator prawem windikował.

Miasto Owru cz. Tego miasta polozenie nad rzeką Norynią, wałem y ostrogiem otoczone ze trzech stron, a z czwartey strony błota; do niego bram trzy z wiezamy, baszt 6. Przy tymze mies-cie naprzeciw zamku na gorze w przygrodku dwor krola j. mosci, palami dębowemi ostawiony; około niego przekop głęboki od miasta. Budinek tego dworu opisany porządnie w lustraciy anno 1622, a potym nic nie przyczyniono.

Powinnosc miasta tego. Przedtym oddały (?) miasta tego, podług lustraciy anno 1626, było domow № 300; na ten czas nie znay-duię się ich tylko № 244. Czinszu zadnego mieszczanie nie dają, procz podymnego po groszy 2, ktore pieniądze na wrotnego obracają. Miedzy temi 244 domow iest domow № 8, z których placą po groszy 15; item domow № 4, z których placą po groszy 12, pen. 9; item domow № 5, z których placą po g. 7, pen. 9. Uczyni flor. 6, gr. 27, pen. 9. Komor w rynku iest № 30, od których daią na rok po gr. 15; uczyni flor. 15.—Do groble y mlynow szarwarkiem odprawowac powinni. Do zniwa y kozby raz w rok powinni.

Podwodnych pieniędzy zadnych nie dawaia, ani koni w podwoy pod slugi staroscine dawac niepowinni, ani podwod zadnich na prywatne potrzeby zamkowę. Od woza soli więcy nad sto tołp dawac niepowinni, ktora się na wychowanie zamkowę zostawuie. Do strazy więzniow zamkowych, poniewaz podymne na wrotnego zamkowego daia, nie maia bydz przymuszeni. Pokładali przytym mieszczenie przywileie k. j. mosci terazniejszego de data Warsawiae die 20 mensis marty roku 1595, ktorym krol j. mosc confirmuie list krola s. pamieci Augusta miastu temu na dwa iarmarki nadany: jeden iarmarek na Pokrowę Panny Marzey, a drugi na dzien S. Mikoły ruskich swiat, ktore po tygodniu trwac maia, z wolnoszczami, w tym przywileiu nadanymi, wedlug ktorego y j. mosc pan dzierzawca zachowac ich ma.

Place y domy szlacheckie, czernieckie y popowskie. Placow y domow szlacheckich, czernieckich y popowskich iest w miescie barzo wiele, ktorzy się z iurisdictiony przysadu y powinności zamkowej wyłanuią; my iednak onych, wedlug opisanja rewiziey dawnych, pod przysadem zamkowym zostawuie; a do tego do sypania groble, stanowienia mostu y gaci, do poprawienia około miasta rowu y okopu rowno z mieszczanymy powinni będą; sam tylko czynsz, wzgledem gruntu, na ktorym siedzą, panom gruntu swego oddawac powinni będą.

Żydzi. W miescie iest dowow zydowskich trzy, z ktorych zydzi powinności do zamku, rowno, iako y mieszczenie, oddawaią; boznice sobie postawili w miescie za pozwoleniem p. starosty, iednak na to zadnego prawa od krola j. mosci nie maia.

Arenda karczm, mlynow y myta. Do tey arędy mlynu pod miastem na rzece Noryni; w nim koł mącznych № 3,—uczyni na rok, podlug kontraktu przed nami produkowanego, a ręką pana starosty pisanego, f. 2400.

Folwark pod miastem. Na zrobieniu folwarku tego lustracja anno 1622 zastała poddanych ciągłych № 10, ktorzy podatkow

zadnych, procz robocizny, nie oddawają, który to folwark na wychowanie podstarosciemu zostawujemy.

Wies y folwark **Ostrow**. W tey wsi włok osiadłych № 12; robią z włok dwa dni w tydzień. Czinszu pieneznego nie dają tylko owsa po pułmiarki; dostają się go miarek 6, miarka po flor. 2, gr. 15; kur prostych dają po dwoie z włoki, przychodzi 24, po groszu 1¹/₂.

Crescentia. Uradzasię zyta kop № 250; ztąd umłotu mac № 83¹/₂; na wysiwec mac № 17¹/₂; na wychowanie podstarosciego nie się nie kładzie, bo mu się folwark pod miastem zostawię; zostaje mac № 66, po flor. 3,—zl. 198. Pszenicy kop № 50, ztąd omłotu mac № 12¹/₂, na wysiw mac № 2; zostaje mac № 24, po fl. 2, groszy 15,—zl. 35. Tatarki kop № 140, ztąd umłotu mac № 23; na wysiwec mac 4; zostaje mac № 19, po flor. 10, groszy 10,—zl. 25, gr. 10. Siana sprzętają wozow 20, po groszy 3,—zl. 2. Summa tey wsi z folwarkiem zl. 357, gr. 10.

Wies y folwark **Sirkowsczyzna**. Takies osobnym prawem chodziła; iednak terazniejszy pan starosta Owrucki do starostwa trzyma onę.

Budowanie. Budowanie folwarku tego opisane iest w lustracy anno 1622. W tey wsi poddanych ciągłych № 20; robią z włoki po dwa dni w tydzień, dają na rok czinszu z pułwłoczka po fl. 2, kur z pułwłoczka prostych po 2, po 1¹/₂ gr., zł. 1. Lnu dają z pułwłoczka po garsci 4, który się zostawię na potrzebę czeladzi folwarkowey.

Crescentia. Uradzasię zyta kop № 150; ztąd umłotu mac № 46, na wysiwec mac № 10; zostaje mac № 36, po flor. 3, zł. 108. Owsa kop № 80; z tąd umłotu mac 20; na wysiwec mac 7; zostaje mac 13, po flor. 2, gr. 15, zł. 32, gr. 15. Tatarki kop 50; z tego umłotu mac № 12¹/₂; na wysiwec mac 4; zostaje 8¹/₂, po flor. 1,—zl. 10. Summa tey wsi y z folwarkiem flor. 151, gr. 25.

Miasteczka **Michajłow** y **Jarosławiec**. Te dwie miasteczka siedzą pospołu, które dzieli rzyka Brzostowiec nazwana. Michajłow wałem y ostrogiem otoczony, basztami; bram z wiezami do niego dwie; w nim dwor k. j. mosci, palami dębowemi ostawiony; brama z wieżą; w niej świetlice dwie; piekarnia y stajnia, y kleci dwie. W miasteczkach tych obudwu jest domow № 190, którzy różnie czynsz płacą: starszyzna, którzy się lepiej mają, po fl. 2 gr. 15; ubożsi po flor. 2; podleysi po 1 zł., 7 gr., 9 p. Insi po (złotu?) iednemu, drudzy po gros. 15, drudzy po 12, niektorzy po gr. 10, każdy według ubożstwa y przemożenia swego, co czyni na rok flor. 315. Do tego dorocznie dawaia iąłowic dwie, po flor. 5, gr. 10, wieprzow dwa do roku po fl. 2, gr. 15. Do tego powinni ci, którzy woły mają, orac na zimę dwa dni, a na iarzyne drugie dwa dni; którzy zas wołow nie mają, tylko to ci zawlec powinni; którzy ani wołow, ani koni nie mają, tedy siac powinni; siano powinni dzien kosic w rok y to sprzątnąc y do gumna zwiezc; ząc powinni trzy kopy na oziminę, trzy na iarzynę, y to wszystko do gumna zwiezc; podwoda kolejna zas w rok za mil 5; szarki do groble y mostow, według potrzeby y dawnego zwyczaju, powinni; a inszey powinności nad to nie będą oddawac.

Folwark przy miescie, w którym świetlica y piekarnia, obory, stajnie y stodoła.

Urodzay. Uradza się zyta kop № 360; z tego omłotu mac № 120; na wysiwek mac 16; zostawa mac № 104, po flor. 3, zł. 312. Jęczmienia kop. 50; z tych omłotu mac 10; na wysiwek mac 3; zostaje mac 7, po flor. 3, zł. 21. Owsa kop 160; z tego omłotu mac 40; na wysiwek mac 10; zostawa mac 30, po flor. 2, gr. 15. Tatarcki kop № 160; z tych omłotu mac № 22; na wysiwek mac 3; zostaje № 19, po flor. 1, gr. 10. Siana wozow 40; woz siana po groszy 4, zł. 5, gr. 10. Na urzędnika nic się nie kładzie, dla tego, że przy Owruczu folwarczek zostawilismy podstarosciemu na wychowanie, który y tym folwarczkiem zawiaduje.

Wies **Biechowszczyzna**. W tey wsi lustracja anno 1622 wspomina poddanych ciągłych № 12; na ten czas poddanych tylko iest dziesięc, ktorzy czynszu zadnego nie dają, tylko robotę do folwarku, przy miescie Michajłowie będącego, odprawują dwa dni w tydzien.

Arenda karczm, młynow Michałowskich. Arenda z kapczyzno piwną, miodową, y gorzałczaną ze trzema mlinami, z ktorych ieden na rzyce Uszy, drugi na rzyce Szestyni, trzeci przy Międzyrzeczu miasteczku, czyni y z foluszami na rok (*ne pokazano*).

Rudy. Rudy dwie na rzyce Zerewi czynią na rok zł. 400.

Słoboda **Międzyrzec**. To miasteczko zasiadło było in anno 1614, iako lustracja anno 1616 wspomina, ktorego było położenie nad rzeką Uszą y Międzyrzeczką po tey stronie ku miastu k. j. mosci Michajłowie, przy ktorym miasteczku po teyze stronie był takze młyn postawiony; a iż potym, kiedy było osiadłosci do sta domow, nastompili controuersie o własnosc gruntow, miedzy Jerzym Moszczenickim, iako powodem, a j. moscią panem starostą, zaczym y dekreta trybunalskie około tego zaszli, tedy przeniesione iest to miasteczko y ze młynem na drugą stronę rzeki Usze. Poddani ci iednak, w tym miasteczku mieszkający, po obudwu stron rzeki gruntow zazywają, podług tego, iako y przed tym zazywali. Iz tedy te kontrowersie y dekreta trybunalskie zachodzili w sprawie o grunt k. j. mosci y Rp—tey, gdyz y lustracja anno 1616 seymem approbowana to miasteczko za dobra Rp—tey opisała, y młynu ten w prowent do quarty deducowała, którą quarte y dotąd płacono,— przeto, wzglendem gruntu miasteczka y młyna tego, zachowuiemy cale prawo k. j. mosci y Rzpltey, odsylając do skarbu y p. instygatora koronnego, czego j. m. p. starosta popierac powinien.

Miasteczko **Kamiąka**. Ta słobodka zasiadła przed lat kilka y ieszcze iey wolnosci nie wyszły; lezy nad rzeką Kamiąką dwie mile od Owruczego. Przy tym miasteczku iest młynek, który na rok czyni złot. 10.

Potasze. Wspomina lustracja anno 1622, iż w lesie Bołsunowskim, na uroczysku Koszerze, budy byli na urobienie popiołów, na które iż już lasy są wypalone y budy spustoszone, dla tego się też w zaden prowent nie kładą.

Boiarowie w mieście y we wsiach. Z tych iedni z listami iezdzic, a drudzy woienną służbę służyć powinni.

Sioło **Moszki**, albo **Moszkowce**. Jan Duchowski z inszemi tey że wsi possessorami pokładali przed nami list z ekstraktem z metryki kancellariey większey W. X. Lit. krola świętey pamięci Augusta anno 1544, ktorym possessorom tey wsi na służbie ordynskiej przy zamku Owruckim zostawuie, to iest na służbę woienną,— konia powinni po ordynsku, albo po petyhorsku, w pancerzu z misurką osadzac.

Sioło **Usary** na rzece Hrezli. Ci powinni konia iednego stawic pod czas woienny przy j. mosci p. staroscie; zosobna z barci dawaia miodu co rok kadz iedne, wiadro iedno; kadz po flor. 25,— facit zł. 31, gr. 7, pen. 9.

Tolkacze w teyze wsi. Na służbie nazwaney Losinska, z ktorey konia iednego na woyuę przy p. staroscie powinni osadzac, ale iz tey sluzby połowice dostał zastawnym obyczaiem p. Parchom Trypolski y iest w iey używaniu, powinien p. starosta w to weyrzec, aby się iako dobra Rzpl—tey w ziemstwo nie obracały, zeby zwy czayna sluzba Rzeczpospolitą y iego samego dochodziła.

Sioło **Korczowka**. To sioło zasiadło na służbie Haponowską albo Korczewską, podług przywileiu krola s. p. Kazimirza; powinui koniem iednym służbę ziemską boiarską do zamku Owruckiego odprawowac. Na teyze służbie w teyze wsi Korkoszka y Wierowka, ktorzy sobie pretenduia prawo ziemskie, wylamuiąc się z powinności boiarskiey zamku Owruckiego, w co powinien weyrzec p. starosta.

Sioło Hoszowo. W tym siele iest służb Waszkowskich dwie, z nich powinni stawic na służbę Rzeczypospolitey przy panu staroscie; trzecia służba w teyze wsi Barany, z ktorey także konia stawic powinni; czwarta Nowakowska, Kupca (?) Ziadzianowka nazwana, z ktorey także konia stawic powinni.

Sioło Uszczapy z ostrowem Zaleznickim y rzeką Zlinią. Z gruntow tych odprawowano przedtym służbę pancerną koniem iednym. Teraz Artem Uszczap stanął przed nami, opowiadając się z szlachectwem swoim; my, nie czyniąc zadney disquisitiei o szlachectwie iego, poniewaz dobra Rp—tey, do przysądu zamku Owruckiego należące, trzyma, tedy na takiej służbie, iako y insze boiarowie względem tych dobr onego zostawuujemy.

Sioło Szwaby, albo **Zastawie**. W tym siele służba Barszczowszczyzna nazwana, z ktorey na potrzebę Rp—tey wojenną przy p. staroscie konia iednego stawic powinni.

Sioło Paszyny y **Wolkowce**. Boiarowie tey wsi służbę wojenną powinni przy p. staroscie, iako inne wsie, odprawowac.

Niemierzyczcy, Lewkowcy, Bulakowcy, Kubylinicy, Heiowcy—ci się odzywali do prawa ziemskiego, nie chcąc podlegac jurisdicției zamku starostwa Owruckiego; iednak ich y dawne lustracie opisali przy zamku Owruckim, y litispendentia miedzy nimi a przeszłemi starostami zachodzi; tedy nie czyniąc o tym disquisitiei zadney, iz idzie o uymę służby Rp—tey zamku Owruckiego, odsyłami ich do sądu jego krolewskiej mosci.

Summa summarum wszystkich prowentow starostwa Owruckiego czyni zł. 4561, gr. 28, pen. 9. Z tey summy podstarosciemu, ktoremu się zostawil folwarczek przy miescie Owruczu, przydaiemy fl. 60. Na poprawe zamku, przyczynienie armaty, prochow, ołowow na kazdy rok zostawuujemy fl. 200. Zostaie summa, z ktorey quarta płacona ma bydz, zł. 4301, gr. 28, pen. 9. Przychodzi kwarty zł. 860, gr. 11, pen. 12.

Owrupiec y Szołomki. Dzierzy urodzony pan Lubasz Witkowski, podczaszy Kiiowski, za prawem doziwotnim krola j. mosci.

Budowanie. To było opisano w lustraciy anno 1622, ktore potym prędko po lustraciy za przeszlego possessora zgorzałi; za terazniejszego p. dzierzawce nowozbudowane iest na inszym miescu w tymze ostrogu, palami stawionym; ktore takie iest: są dwie izbie na przeciwko sobie z iedney sieni, z izdeb są komeata, z izbi stołowej alkierz; okna w izbach szklane; drzwi na zawiasach. Trzecie budowanie, w ktorym piekarnia niemała, , izba biała urzednicza; przeciwko piekarni staynia niemała; za parkanem, na drugą stronę rzeczki, browar y gumno, co wszystko kosztem y nakładem terazniejszego p. dzierzawce iest pobudowano.

Powinnosc poddanych. Lustracia anno 1622 poddanych roznie kładła: iednych w Szołomkach, drugich w Owrupiczach; terazniejszy pan dzierzawca poddanych część do Szołomek, a drugich do wsi Oszowa przeniosł, a role ich obrocił na folwark tuteczny. W Szołomkach iest poddanych № 30; ci zadnych czynszow nie dawaia, procz kur prostych,—kazdy z nich daie po dwoie, przydzie ich № 60, po gr. 1¹/₂. Robotę odprawiają dwa dni w tydzien do folwarku.

Folwark: crescentia. Żyta uradza się kop 260; z tego omłotu mac 65; na wisiwek mac 26; zostae mac № 39, po zl. 3; owsa kop 150; z tych omłotu mac 37¹/₂; na wysiwek mac 15; zostawa na przedaz № 22 mac, po fl. 2, gr. 15. Tatarcki kop № 140; z tych omłotu mac 23¹/₂; na wysiwek mac 4; zostawa mac 19¹/₂, po groszy 40,—zl. 26. Siana wozow spzrątaia № 25, po gr. 3,—zl. 2, gr. 15.

Młyny. Iest młyn pod dworem, ktory czini na rok z karczma z. 120.

Wies **Hoszow.** Przy tey wsi był folwark, ktorego crescentia lustracia anno 1622 w prowent dedukowala; terazniejszy pan dzierz-

zawca poddanych usadził na tim gruncie folwarkowym, przenioszczy ich czterech z Owrupicz na ten grunt; znajduiesię tedy w tey wsi poddanych ciągłych № 20, którzy czynszu zadnego nie dawaią, procz kur prostych po 2; przychodzi ich 40 po gr. 1½. Robią dwa dni w tydzień do folwarku Owrupickiego; zagrodników jest 4, ci dzień w tydzień o stawie dworskiej robią.

Wies **Uhlenica**. W tey wsi poddanych ciągłych № 8, którzy zadnych podatkow nie dawaią, robią dwa dni w tydzień do folwarku Owrupickiego; zagrodników jest 6, którzy dzień w tydzień o stawie dworskiej robią.

Granice. Poddani z pomienionych wsi uskarzalisię przed nami, iż im nie mało gruntow odjęto y odeymuią do mạiętnosci Norzinskiej y Bondarowskiej, dziedzicznej pana starosty Owrukiego; my, bacząc to bydz z uciążeniem y wielką szkodą Hoszowa y Uhlenice, wielką uymą gruntow Rp—tey y k. j. m., wkładamy to na p. dzierzawce tych dobr, aby niedopuszczał poddanym tych wsi krzywd ponosic, y te grunty Rp—tey aby nie odwłocznie prawem vindicował.

Summa summarum procentow z dzierzawy Owrupickiej flor. 376, gr. 22, pen. 9. Quarty przychodzi fl. 65, gr. 10, pen. 9.

Литов. метр. II. А., № 22, а, 172—175.

XXVI.

Данныя, извлеченныя изъ присяжныхъ показаній о количествѣ дымовъ въ городахъ и селахъ, подлежащихъ оплатѣ подымнаго во время войнъ Хмельницкаго.

1. Житомирскій повѣтъ.

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ 1650 года.	Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ 1650 года.
Анны-Алонзы Ходкевичевой.	Г. Черницы	70	Князя Владислава Заславскаго. Андрея Чечеля. Габріеля Свирскаго. Катерины Ставецкой. Князя Доминика Заславскаго. Стефана Закржевскаго Мацея Поплавскаго. Князя Воеводы Краковскаго. Николая Прежовскаго. Катерины Домагцкой. Вацлава Юревича.	М Вильскъ	120
	Г. Несолоное	2			
	С. Романовка	5		С. Поромянка	9
	С. Бровики	13			
	С. Кропивная	5		С. Колодѣвка	5
	С. Тупальцы	15			
	С. Лубчицы	10		С. Собичинъ	15
	С. Жатковцы	21			
	С. Глинки	15		С. Ивановичи	12
	С. Ужачинъ	15			
	С. Могильная	6			
С. Старая Черница и Гульскъ	40				
С. Боляновская	2				
С. Галм	10		С. Грабовцы	2	
Николая Малинскаго.	С. Кулеши	35			
	С. Рукавичи	10		С. Поплавка	4
Князя Николая Четвертинскаго.	С. Цвигли	13			
	С. Ходорковъ	20		С. Стрибежъ	35
	С. Осовал	6			
	С. Солочаниновъ	6			
	С. Кошчицовъ	8		С. Городище	21
	С. Тайки	7			
	С. Жаворовъ	3		С. Рыпавка	20
С. Корпиловъ	6				
Яна Заборовскаго.	С. Карповцы	30		С. Кропивная	10
Александра Цеклянскаго	М. Каменка	24		С. Зарубицы	7
	М. Жороховъ	8		С. Горбулевъ	25
	М. Новое Поле	ни одного		С. Молодыловъ	22
			С. Осеча	5	
			С. Вировка	3	
			С. Гавріила Тышовъ-Быковскихъ.		

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дѣловъ 1650 года.	Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дѣловъ 1650 года.
Григорія Липленскаго.	С. Видьборъ	12	Самуеля Чародовскаго.	С. Кригродъ	ни одного
	С. Свидъ	5		С. Войнаровка	"
	С. Горинь	6		С. Старики	8
	С. Няненцизна	5		С. Сеховцизна	5
	С. Рудня	10		Даніеля (и лича.	М. Брагинь
Яна Филиповскаго.	С. Флиповка	8		С. Микулчи	25
Андрея Севдицкаго.	С. Козары	4		С. Вележинь.	30
Яна Стецкаго.	С. Старые Ильинцы	25		С. Листьяны	27
	С. Радивка	4		С. Черница	23
	С. Яновка	12		С. Кожаловка	ни одного
	С. Старые Ильинцы	25		С. Кононовичина	"
Князя Льва Сапѣги.	С. Радивка	4		С. Милькувшина	"
	С. Яновка	12		С. Угли	"
	Г. Чернобыль	27	Андрея Суходольскаго.	С. Комановъ	"
	Сл. Чернобыльская	35		С. Владиславоу	50
	Сл. Старый Гороховъ	79	Каспра Базилскаго.	С. Андрияшовка	1
	Сл. Товстий Лѣсъ	45	Петра, Александра, Яна и Стефана Трипольскихъ	С. Скородное	35
	Сл. Коначовцы	59	Марцина Кобылецкаго.	М. Пятка	70
	Сл. Бобровицы	23	Стефана Мошковскаго.	С. Мошковцы	6
	Сл. Жолицировка	27	Исаія Шваба.	С. Заставье	3
	Сл. Разъѣзжая	20	Катерини Боуцкой.	С. Татариновка.	6
	Сл. Рудня	26	Михаила Тыши Быковскаго.	С. Горошки	ни одного
	Сл. Соколовичи	24	Станислава Скаржинскаго	С. Глубочекъ	5
	Его-же.	С. Опачичи	19	Марцина Кобылецкаго.	С. Рачи
Федора Трипольскаго.	М. Повчь	24			
Станислава и Яна Славенцкихъ.	С. Рудня	ни одного			
	С. Половецкое	24			
Гальшка Чалицовой.	С. Половецкое	24			
	М. Шершнеу	50			
	С. Соболевка	6			
	С. Ряхта	8			
	С. Тропеница	2			
С. Горичевъ	ни одного				
С. Вагриноичи	15				

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ 1650 года.	Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ 1650 года.
Авни-Алонзы Ходкевичевой.	С. Псишовъ	ни одного	Николая и Щенскаго Милевскихъ.	С. Казарка	2
Ея-же.	М. Немилыно	37	Князя вое- воды Краков- скаго.	М. Мирополь	42
	С. Глумча	40	Отцовъ Доми- никановъ	С. Леловъ	27
	Большая и Малая, С. Цвиль	18	Чернобыль- скихъ.		
Сусанны Вро- новской.	С. Кочичинъ	ни одного	Князя Влади- слава Заслав- скаго.	С. Папѣвцы	3
Князя Влади- слава Заслав- скаго.	С. Голѣвка	8	Его-же.	М. Чарторый	6
Его-же.	М. Старый и Новый Янушполь	133	Князя вое- воды Кра- ковскаго.	С. Дренники	3
Его-же.	С. Дидковцы	6	Войцеха	С. Ясковцы	2
Адама Рад- линскаго.	М. Старый и Новый Чудновъ.	120	Ржевускаго.		
Князя Влади- слава Заслав- скаго.	С. Волосовка	3	Князя Влади- слава Заслав- скаго.	С. Шулийки	3
Войцеха Ржецкаго.	С. Сербинька	9	Его-же.	С. Романовка	6
Князя Влади- слава Заслав- скаго.	С. Волица	4	Криштофа	С. Камень	4
Самуила Ка- лусовскаго.	С. Дригловъ	7	Корицкаго.	С. Хижины	5
Князя Влади- слава Заслав- скаго.	С. Гордѣвка	3	Его же.	С. Троца	7
Ксендзовъ домника- новъ Черно- быльскихъ.	С. Красноселка	20	Щенскаго Броховскаго.	С. Вороблевка	34
	С. Кошоватая (Кошовка)	6	Князя Влади- слава Заслав- скаго.	М. Краснополь	30
			Ильи	С. Кисоричи	30
			Бабинскаго.	С. Вольскъ	17
			Ксендзовъ іезуитовъ	С. Новый Осовъ	10
			Винницкихъ.	С. Замысловичи	43

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дѣловъ 1650 года.	Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дѣловъ 1650 года.
Александра Юковского.	С. Липное	12	Александра и Абрама Корчевскихъ.	С. Корчевъ С. Солицы	16 ни одного
Андрея Русяновскаго.	С. Бутыши	9	Екатерины Потоцкой.	Г. Бѣлиловка С. Дорогиневка М. Соколче С. Прушницы	76 10 2 2
Гавриила Тыши-Быковского.	Ходорковъ и предмѣстья	31 ни одного	Мартина Вардинскаго.	С. Махаринцы	3
Катерины Домбровской-Лагевницкой.	С. Старосельцы	11	Магдалины Быковской.	С. Кривое	ни одного
Софін-Серафимы Ярмолинской, игуменьи монастырей Корецкаго и Блинецкаго.	М. Клянцы С. Жолонь С. Балоевщина С. Воробіевичи С. Адамовичи С. Павловичи С. Оршки С. Куріаны С. Мочульная С. Баршовъ С. Дерошинъ	80	Яна Замойскаго.	С. Быстрикъ	14
Михаила Гажовскаго.	С. Старосельцы	23	Станислава Яницкаго.	С. Спичинцы	ни одного
Агнешки Соколовской	М. Лисовщина	40	Андрея Служевскаго.	С. Мошковцы Старме	12
Кристины Маковской.	С. Волчинчикъ	2	Яна Увилинскаго.	М. Червоная С. Малые Мошковцы	50 12
			Юріа Немирча.	М. Лугвиъ С. Тесловеа С. Глуховъ С. Лугинка С. Терехи С. Дивлинъ	46 2 11 1 11 2
			Самуила Подобинскаго	С. Городище	6

Кн. Центр. Арх. № 19, лл. 115—646 и № 20, лл. 61, 134 и 253.

2. Луцкій и Владимірскій повѣты.

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и сель.	Число дымовъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Пробоща Луцкаго и Острожскаго, Рамульта.	С. Людчиня	—	—	25	—	—	—
Лукаша Погорельскаго.	С. Сухая Воля	10	4	3	—	1	—
Яна Коца.	С. Половчаное	—	10	6	2	—	—
Кн. воеводы Сендомирскаго.	С. Коршовъ	52	34	24	10	3	—
Аренд. Луки Ольшанскаго.	С. Вильбичи	28	10	10	—	—	—
Монастыря армянскаго.	С. Цепоровъ	23	15	17	—	13	—
Филиппа Божія.	С. Печиховсты	33	20	20	—	12	2
Станислава Корчминскаго.	С. Дворецъ	33	26	26	23	18	—
Александра Кобецаго.	С. Киверцы	—	16	6	—	—	—
Рейны Гостинской.	С. Перекалы	3	1	6	—	—	—
Посессора Петра Круша.	С. Жоравники и Воля Жоравницкая	58	10	15	—	—	—
Владыки Юсифа Мокосѣя Баковецкаго и его брата Антонія.	С. Порванчи	—	25	27	—	24	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ и стечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ь					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Юрія Бережницкаго.	С. Олизаровъ	14	3	3	—	—	—
Антонія Москофя Баковецкаго.	С. Порванчи	—	19	—	—	—	—
Владыки Влад. Иосифа Мокошея-Баковецкаго.	С. Порванчи	—	8	—	—	—	—
Андрея Еловницкаго.	М. Ляшковъ	—	15	13	—	—	—
Его - же.	С. Туриковичи	} 28	5	} 15	—	—	—
	С. Каменица		5		—	—	—
	С. Заболотье		5		—	—	—
	С. Подлузье		5		—	—	—
Андрея Братковскаго.	С. Свищовъ	—	7	14	1	5	—
Архимандрита Жидичинскаго	С. Жидичиня	51	20	—	—	10	8
	С. Клепачовъ	23	11	—	—	20	8
	С. Сапоговъ	16	9	—	—	—	—
	Приселки: Жабче и Желѣзецъ	(8	1	—	—	—	—
		(1	1	—	—	—	—
	Г. Владиміръ (евр. населеніе)	—	39	—	—	29	—
	Г. Луцькъ:						
	Евреи	84	29	29	—	29	—
	Караймы	20	3	—	—	—	—
Андрея Лещинскаго.	Г. Торговица	—	46	18	—	7	—
	С. Подлозцы	—	33	—	—	—	—
	С. Баболки	—	(7	—	—	—	—
	С. Рудлевъ	—		—	—	—	—
Бискупа Луцкаго.	С. Городниша	—	37	—	—	—	—
	С. Боратинъ и	—	25	—	—	—	—
	С. Вуяны	—	30	—	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названіи городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Яна Штомы.	С. Богушовка	15	12	12	3	—	—
Александра Пирускаго.	С. Лихачевка	—	—	—	—	—	—
Ивана Жабокричкцаго.	С. Жабокричи	—	25	10	9	4	—
Старосты Овруцкаго Юрія Немирча.	Г. Немирчи	37	22	37	—	10	—
Парульскаго, посессора.	С. Быковцы, ключа Рахмановскаго	68	50	—	15	—	—
Рафала Будзисшевскаго, пос.	С. Злочовка	69	63	41	30	19	—
Анны Занольской и Ядвиги Цисновской.	С. Войсичи	79	54	—	—	—	—
	С. Мосты	27	21	—	—	—	—
	С. Волька	20	19	—	—	—	—
Константина Порванецкаго.	Часть села Кнегиняна	6	1	2	—	1	—
Войцеха Млодзяновскаго.	С. Подберезье	41	36	37	27	—	—
Епископа Лудскаго Андрея Гембицкаго.	Г. Торчинъ (евр. населеніе)	—	200	—	180	95	—
		—	8	8	—	8	—
Пос. Яна Желинскаго.	С. Городище.	—	8	6	4	4	—
Павла Гулевича-Воютинскаго.	С. Вѣлостокъ	—	33	—	—	—	—
	С. Бородичи	—	61	51	—	—	—
	С. Охлоповъ	—	39	—	—	—	—
	С. Холоневъ	—	9	—	—	—	—
Графа Владислава Лещинскаго.	С. Плишова	—	15	—	—	—	—
	М. Пляшовка	—	13	—	—	—	—
	М. Рыдковъ	—	5	—	—	—	—
	М. Волиця	—	10	—	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ѣ м о в ъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
	М. Островъ	—	16	—	—	—	—
	М. Кутровъ	—	25	—	—	—	—
	М. Мирвъ	—	20	—	—	—	—
	М. Вулька	—	6	—	—	—	—
	М. Солоневъ	—	24	—	—	—	—
Епископа Луцкаго.	С. Русовъ	104	99	90	—	—	27
	С. Хотячовъ						
	С. Верховъ						
	С. Елиновъ "						
	С. Рогозчаны						
Кн. Федора Четвертинскаго.	С. Боротынъ	28	23	23	—	—	—
Марины Вельчопольской.	С. Бильче	6	4	1	3	—	—
Стефана и Томаша Гулевичей.	С. Перекалы	10	6	5	—	—	—
Анны Домбровской.	С. Хотынъ	—	7	—	—	—	—
Старосты Овруцкаго Владислава Немича.	С. Колмовъ	—	16	—	—	—	—
	С. Выгнанка	—	16	—	—	—	—
	С. Волпаца	—	15	—	—	—	—
	С. Зборошовъ	—	13	—	—	—	—
Федора Дедеркала.	С. Дедеркалы	—	8	—	—	—	—
	С. Лешная	—	1	—	—	—	—
Андрея Кучевского.	С. Пулганы	8	—	14	—	—	—
Андрея Фирлея.	С. Голобовъ	96	81	—	—	—	—
	С. Волчицъ	20	18	—	—	—	—
	С. Пушне	10	8	—	—	—	—
	С. Мосоръ	22	15	—	—	1	—
	С. Углы	14	13	—	—	—	—
	С. Выгнанка	6	2	—	—	—	—
	М. Мосоръ	117	110	—	—	—	—
	С. Осмиговичи	55	52	—	60(?)	(40
	С. Спявка	15	10	—	—	(—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Анны Гурковны Вирховской.	С. Вирховскъ	6	4	6	3	—	—
Даніила Баблана.	С. Хорохоринъ	—	27	62	—	20	—
Константина Гурка.	Часть с. Омеляной	2	—	—	1	—	—
Бокія Печихвостскаго.	С. Бодачовъ	—	19	—	—	—	14
	С. Смыковъ	—		—	5	14	
	С. Навколыски	—	15	—	—	—	4
	С. Милатинъ	—		—	—	—	
Кн. Федора Четвертинскаго.	С. Кнегнинъ	41	35	35	—	14	—
Доминикановъ Луцкихъ.	Часть с. Пулганова	30	21	14	—	—	13
Ихъ - же.	Г. Луцкъ	24	18	20	—	—	—
Яна Вылжинскаго.	Части сс. Перемыли и Гуменицы и цѣлаго Вербня	—	20	17	—	14	—
		—	5	—	—		—
		—	14	—	—		—
Кн. Николая Чарторійскаго.	С. Тушебинъ	15	12	1	—	—	—
Пос. Болбаса Ростоцкаго.	С. Бобровецъ и	—	10	14	8	—	—
	С. Крутневъ	—	6				
Ростоцкихъ.	С. Ростовъ	—	63	51	34	—	—
	С. Вел. Горынь	—	5	—			
	С. Мал. Горынь	—	1	—			
	С. Порычи	—	9	—			
Кн. Іереміи Вишневецкаго	С. Подберезье	7	124	6	27	—	—
	С. Печихвосты	8		—	25	—	—
	С. Стрыльче	2		—	12	—	—
	С. Матовъ	1		—	12	—	—
	С. Смыковъ	2		—	6	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ь					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Кн. Христыи Вишневецкой.	Г. Яновъ	—	90	(45	—	—	—
	С. Велицкъ	—	90	(—	—	26
	С. Сельцо	—	(20	—	—	—	6
	С. Кухары	—	(—	—	—	4
	С. Литогища	—	12	—	—	—	—
	С. Полищы	—	12	—	—	—	—
	С. Орсоновичи	—	20	—	—	—	—
Жоравницкой.	С. Теслуговъ	—	45	40		—	—
	С. Боратинъ	—	14	12	53	—	—
	С. Добриводы	—	10	8		—	—
Пос. Вацлава Ростоцкаго.	Часть с. Лосятина	—	16	16	—	—	—
Яна Охлоновскаго.	Часть с. Охлонова	—	6	—	—	—	—
Адама Жабокрицакаго.	Часть с. Жабокрикъ	—	20	10	3	4	—
Пос. Юрія Подгороднскаго.	Часть с. Цевова	11	5	7	—	—	—
Михапла Шплинскаго	С. Колчинъ	19	14	6	11	10	—
Бабинской.	Часть с. Бабина	28	13	30	—	7	—
Николай Вилежинскаго.	С. Браны	50	30	30	—	—	—
Наслѣдниковъ Василя Исерицакаго.	С. Левковичи	12	5	6	—	—	—
Павла, Николая и Мацея Лешницкихъ.	Часть с. Андруги	5	1	—	—	—	—
Теофила Собѣской.	М. Свинохы	275	254	116	—	свр. 3	—
Андрея Ласка.	Часть с Перекаль	—	6	—	—	—	—

Имена владельцев.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ѣ м о в ѣ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Батковскихъ.	С. Батковъ и Башаровка	49	24	—	—	4	—
Вацлава Гулевича-Воугинскаго.	С. Юшковцы	—	—	—	—	—	—
Грушвицкихъ	Часть с. Верховска	6	2	6	—	—	—
Григорія Лешницкаго, съ братьями.	С. Андруга	11	4	—	—	—	—
Радогощской.	Часть с. Ясениничей	22	19	6	3	—	—
Яна Гротовскаго и брата его Александра.	С. Борисковичи	10	10	12	—	—	—
		—	5	—	—	—	—
Андрея Фирлея, гетмана короннаго.	С. Романовъ	91	87	87	—	—	—
	С. Воротневъ	77	73	61	—	—	—
	С. Звировъ	56	50	33	—	—	—
Старства Луцкаго.	С. Красное	32	20	20	—	—	—
Александра Чаплича.	Г. Киселинъ и два приселка	хр. 35	15	—	33	—	—
		ср. 37	20	—	—	—	—
		41	35	—	—	—	—
Корницкихъ.	С. Залужье	20	15	6	4	—	—
Старства Луцкаго.	С. Голешовъ	17	13	13	—	—	—
Ивана Колпытовскаго.	Часть с. Колытова	20	15	10	6	5	—
Яна Мицовскаго.	Часть с. Мирогощи	—	17	—	—	15	—
Подкоморія Брацлавскаго.	Г. Ново-Островъ	хр. 100	80	45	30	18	—
		ср. 25	5	—	—	2	—

Имена владѣльцевъ.	Названіи городовъ, мѣстечекъ и селъ	Ч и с л о д ы м о в ъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Софіи Станиславской пос.	С. Грушвица	210	185	—	—	—	—
Александра Гулевича.	Часть с. Холонева	20	13	20	8	—	—
Жигмунта Вылежнискаго.	С. Смолява	27	7	—	—	—	—
	С. Перемиль	20	10	—	—	(14	—
	С. Гумнищы	10	5	—	—	(—
Зубцевскихъ.	С. Великіе и Малые Подгайцы	(21	15	—	—	—	—
		(5	—	—	—	—
Гавріила Стемпковскаго.	С. Дубляны	30	18	35	—	—	—
	С. Лишнии	30	9	—	—	5	—
	С. Илпбокн	12	8	—	—	—	—
	С. Свищовъ	31	14	14	—	5	—
Луцкаго кафедральнаго костела св. Троицы.	С. Садовъ	43	40	—	—	—	—
	С. Высочно	44	37	—	—	—	—
	С. Воля	34	30	—	—	—	—
	С. Кошовъ	43	39	съ при- селами	—	—	—
	С. Волька Кошовская	15	13	183	—	—	—
	С. Горзвинъ	41	39	—	—	—	—
	С. Жуковцы	38	35	—	—	—	—
	С. Городецъ	8	6	—	—	—	—
Дмитрія Рудецкаго.	С. Рудца	(74	(34	—	—	—	—
	С. Вороничи	((—	—	—	—
Федора Трачевскаго.	Часть с. Люботова	4	1	—	—	—	—
	Г. Луцкъ (мѣщане)	—	—	182	—	50	30
Кн. Катерины Четвертинской.	С. Сускъ	35	30	33	—	—	—
	С. Олешковичи	6	5	5	—	—	—
	С. Носачевичи	8	4	3	—	—	—
	С. Смердинъ	—	12	7	—	—	—
	С. Петрашевичи	—	3	—	—	—	—
Кн. воеводы Сендомирскаго	С. Вел. Полонное	43	40	(107	—	—	—
	С. Озловъ	26	24	(—	—	—

Имена владельцев.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ь .					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
	С. Нагорки	15	14	} 107	—	—	—
	С. Городище	36	34		—	—	—
	С. Баевъ	55	53		—	—	—
Чеконской.	Часть с. Новоселокъ	—	7	—	7	3	—
Пос. Абрама Грбовецкаго.	С. Вожитинъ	10	7	7	—	4	—
	С. Подберезье	13	7	6	—	—	2
Михаила Загоровскаго.	Часть с. Коныля	12	9	9	—	4	—
Гротовской.	Часть с. Долгаго	10	5	5	—	—	—
Александра Цитнера.	С. Шниколосы	42	40	—	—	} 53	—
	С. Фусовъ	33	30	—	—		—
	С. Книже	12	11	—	3		—
Хорунжого вѣронного, въ посес. Притковскаго.	С. Корсовъ	30	25	(30	15	12	—
	С. Козья	21	14		(5	—
Василія Беневскаго.	Часть с. Княжа	18	16	15	—	—	—
Криштофа Истровонскаго.	С. Микитичи	12	7	6	—	2	—
	С. Подлужье	6	—	—	—	—	—
Маріаны Сауночкой.	С. Сельцо	54	5	—	—	—	—
Стрыбелей.	С. Омельно	71	40	30	—	—	—
	С. Сельцо	—	—	—	—	—	—
Якуба Ясинскаго.	С. Мыслинъ	38	34	—	—	—	—
	С. Красовъ	27	24	24	—	—	—
Песочинскихъ.	С. Кривичи	25	13	13	—	6	—
Юрія Речицкаго.	М. Стобухва	131	121	118	98	65	—
	С. Кречевичи	68	40	—	30	—	—
	С. Ломачовка	18	5	—	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Кн. Стефана Святополкъ-Четвертинскаго.	С. Годомичи	44	8	8	—	—	—
Того же.	С. Бужаны (заставное)	117	60	58	—	10	—
Того-же.	Г. Новая Четвертня, съ принадлежащими къ ней селами	407	246	201	—	1	—
Того-же.	Г. Владимірецъ и принадлежащія къ нему 11 сель	545	175	—	175	—	—
Владислава Лещинскаго.	Г. Берестечко (еврей).	—	19	—	30	12	—
Яна Гнатовскаго.	Часть с. Кнегинина	10	1	2	—	—	—
Каштеляна Венденскаго Генриха Кашевскаго.	Г. Мельница	—	57	100	—	35	—
	С. Змучъ	—	19	23	22	21	—
	С. Кривлинъ	—	14	—	—	—	—
	С. Змиринъ	—	10	—	—	—	—
	С. Рудка	—	2	—	—	—	—
Яна Кашевскаго (велико-радцы Луцк.).	С. Вольнич	—	—	11	—	—	—
	С. Колчинъ	—	—	20	—	10	—
Януша Прусиновскаго.	С. Радомышль	120	82	50	—	12	—
Бискупа Луцкаго Николая Красицкаго.	С. Смолитовъ	25	22	22	—	10	—
Владычества Луцкаго.	С. Жабче	21	13	11	—	—	(14
	С. Колодежи	84	16	45	—	—	
Кн. воеводы Сендомпрскаго	М. Голятинъ	—	30	—	—	—	—
	С. Голятинъ Старый	—	15	—	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названіи городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
	С. Колмовищи	—	3	—	—	—	—
	С. Нов. Ставъ	—	15	—	—	7	—
Константина Чаплича Шпановскаго.	Часть с. Милостова и Плоскаго	16	13	11	3	—	—
		10	5	4	7	—	—
Гр. Андрея Лещинскаго.	М. Троиновъ	160	100	70	—	43	—
Иліи Бабинскаго.	С. Бабищъ	23	23	17	12	7	—
Елены Вылежвнскоі.	С. Порскъ	62	47	27	—	—	—
Адама Свентоянскаго.	Часть с. Ледухова	5	3	—	—	—	—
Стефана Корытенскаго.	С. Свищовъ	—	—	—	—	—	(14
	С. Надчицы	—	—	—	—	—	
Кавоника Луцкаго Себастьяна Фрѣвча.	С. Кровать	15	10	10	—	—	—
	С. Бискупичи	—	5	—	—	—	—
	С. Скорче	2	2	—	—	—	—
Мечника Волынскаго Яша Кашовскаго.	Г. Іашовградъ	—	27	28	—	евр. 5	—
	С. Подрыжъ	—	38	—	—	—	—
	С. Ивановка	—	3	3	—	—	—
Кн. Катерины Четвертинскоі.	С. Линая	45	35	32	—	3	—
Самуила Бережецкаго.	С. Бережцы	13	7	8	—	—	—
Стефана Хреницкаго.	С. Лошавши	46	40	19	—	—	—
Гулевичевой-Воютинскоі.	С. Зубильно	23	19	15	—	10	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Заботье	57	27	21	—	—	—
	С. Сухая Воля	46	18	15	—	—	—
	С. Колодня	30	20	20	—	—	—
	С. Вараши	69	40	32	—	11	—
	Г. Ковель	360	250	148	100	20	—
Федора Севрука.	Часть с. Переваль	—	—	—	—	—	—
Яна Фалибовскаго.	С. Звиняче	66	63	(65	—	(45	16
	С. Вольгуска	15	12		—		
Катерины Нарбуртовой.	Часть с. Кнегинина	4	—	2	—	1	—
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Поцеровичи	49	29	20	—	10	—
Николая Радогоскаго.	Часть с. Радогонь	8	4	3	1	—	—
	С. Козина	6	3	2	1	—	—
Братьевъ Цетчеровъ.	С. Крупецъ и при- селки: Старики	} 276	} 130	—	—	—	—
	Сребрная			—	—	—	—
	Баранья			—	—	—	—
	Михаловъ			—	—	—	—
	Сятно			—	—	—	—
Кондрата Андрузскаго.	С. Андруса	1	1	—	—	—	—
Раецкаго.	С. Обзеръ	22	17	—	—	—	—
Яроша Болбаса Ростоцкаго.	Часть с. Ростокъ	—	28	—	11	—	—
	С. Поричъ	—	1	—	—	—	—
	С. Вел. Горинь	—	1	—	—	—	—
	С. Мал. Горинь	—	1	—	—	—	—
Хоруужаго короннаго.	Г. Радивилевъ (еврей)	—	7	4	—	1	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Владислава Лещинскаго.	Г. Берестечко	315	150	—	45	—	—
Яна Кошовскаго.	Г. Кошовградъ (еврей)	—	—	5	—	5	—
Братьевъ Корытенскихъ.	С. Бѣлокриница и часть с. Корытна	30	2 13	— —	— —	— —	— —
Хорунжаго короннаго.	Г. Радивилевъ С. Парисы С. Левитинъ С. Немировъ	— — — —	— 180 — —	хр.158 евр. 4 — —	80 — — —	— евр. 1 — —	— — — —
Андрея Лещинскаго.	Г. Колки alias Романовъ	376	246	153	—	42	—
Моисея и Константина Сеюты.	С. Ольшаница С. Волоское С. Скrobotовка	33	39	— — —	1 — —	— — —	— — —
Владыки Владимірскаго.	Волости Владимірская, Купичовская	— —	85 78	— —	— —	— —	— —
Андрея Чанлича Шпановскаго.	М. Берескъ С. Вороничинъ	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Михаила Загорскаго.	С. Лукоє С. Навозъ С. Загоревъ С. Сускъ	20 30 10 8	12 20 6 6	11 27 7 7	— — — —	— 45 — —	— — — —
Петра Пашинскаго.	С. Углы	—	25	25	—	14	—
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Островокъ С. Любаховъ	— —	19 14	12 11	(21 (17	— —
	Г. Владиміръ (мѣщане)	—	65	55	—	33	15

Имена владельцев.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Число дѣловъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Андрей Лагодовскаго.	Часть предмѣстья Владиміра, Запятнича	20	13	8	—	—	—
Михаила Воронцоваго.	Часть Райгорода (Раймисто) Ясиновки а цѣлое с. Тростенецъ	41	30	2	—	14	8
Фридерика Шклинскаго.	С. Гривятен	25	15	15	—	—	—
Александра Мокосы Шибинскаго.	С. Шибинное	15	7	7	—	—	—
Катерины Смыковской.	Часть с. Смыкова	11	3	2	—	—	—
Константина Пузыны.	С. Добротинъ	35	143	70	—	20	—
	С. Ярославичи	3			—	60	—
	С. Городище	2			—	—	—
	С. Привередовъ	28			24	—	10
Федора Яковичаго.	С. Бобичи	17	11	—	—	—	1
	С. Турошинъ	6	4	—	—	3	—
Рогалинской и наслед. ея.	Часть с. Пулганова и Мстышина	22	14	2	—	—	—
		40	36	37	—	4	3
Анны Охлоповской.	Часть с. Охлонова	12	11	18	—	—	—
Пос. Андрея Заленскаго.	С. Седмьрки	26	20	—	—	12	—
	С. Фалимичи	16	4	—	—	—	—
	С. Волица	20	11	—	—	—	—
Томаша Сапѣги.	М. Муравица	76	42	—	36	ср. 10	—
	М. Дорогостан	132	12	—	—	—	—
	С. Дорогостан	215	102	—	62	—	—
Яна Кашовскаго.	Полов. с. Турьчанъ и Ягодной	45	20	—	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Яна Ушака Кумановскаго.	Части сс. Лычекъ	10	4	—	} 50	43	10
	Тростенца	6	2	—			
	Воли Мыковской	15	11	—	—	—	—
	Пулганова	15	5	2	—	—	—
	Куликова	7	3	7	—	—	—
Андрей За- ленскаго.	С. Хмелевка и	} 41	} 36	} 20	—	1	—
	С. Подгайцы				6	—	—
	С. Хмелевъ				19	13	—
	С. Волоковичи				—	—	—
	С. Подгайцы				10	6,2	—
С. Мибуличи	56	40	32	32	—	—	
Гр. Андрея Лещинскаго.	Г. Колки (еврей)	—	18	6	—	6	—
Подгороден- скаго и Криш- тофа Козьки.	С. Тердинъ	} 39	} 29	—	—	8	—
	С. Молчановъ			—	—	4	—
Кн. Дмитрія Вишневецкаго	С. Войковичи	67	65	—	—	—	—
	С. Хворостовъ	49	47	—	—	—	—
	часть с. Яковичей	21	20	—	—	—	—
Романа Заго- ровскаго.	С. Загоровъ	53	45	45	—	38	—
	С. Кримешъ	54	20	—	17	7	—
Стемпковской и мужа ея.	Часть с. Омеляной	23	7	7	1	2	—
Александра Конецполь- скаго.	С. Сестратинъ	50	25	20	—	20	—
Адама Стемп- ковскаго.	Часть с. Лаврова	6	6	3	—	2	—
Иезуитовъ Ярославскихъ.	С. Пятигорщина	45	45	9	—	—	3
Томаша Непо- гойчицкаго.	С. Демидовъ	—	} 6	—	—	—	—
	С. Лешная	—		—	—	—	—
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Коноичи	45	35	—	—	6	5
	С. Медвѣжье Стар. и Новое	86	56	—	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сельъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ .					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Домниановъ Каменскихъ.	С. Олбле	58	20	—	—	—	—
Яна Гулевича	Г. Гулевичевъ (еврей)	20	8	7	—	3	—
Великорядцы Волинскаго, Яна Кашовскаго.	С. Колчинъ	40	—	20	11	10	—
Люци Кобецкой.	С. Кивирцы	18	—	6	—	—	—
Яна Кобылскаго.	Части сс. Порска, Ставоча и Вульки	20	—	10	—	—	—
Марины Билецкой.	Части сс. Бильча и Залужа	13 ¹ / ₂ 11 ¹ / ₂	—	7 6	—	—	—
Марины Вилчопольской.	Часть с. Бильча	6	—	1	—	—	—
Елены Вылежинской.	С. Порскъ	63	—	27	—	—	—
Стефана Литынскаго.	Часть с. Порска	3	—	1	—	—	—
Андрея Еловицкаго.	С. Ляшви	40	—	13	—	—	—
Луцкой епархiи.	С. Пожарки	33	—	11	—	11	7
Луцкаго армянскаго костела.	С. Цепоровъ	23	—	17	—	—	—
Андрея Приемскаго.	С. Озденижъ	36	—	17	—	—	—
Аренд. Петра Фалибовскаго.	С. Угриновъ	64	—	26	—	14	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Число дымовъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Павла и Станислава Еничей.	С. Макотерты	41	—	31	—	—	—
Бискупъ Луц. Андрея Гембицкаго.	С. Куты	} 178	—	144	—	—	—
	С. Буины						
	С. Литва						
	С. Староселье						
	С. Городынь						
С. Боратынъ							
Воеводы Краковскаго.	Г. Нов. Голятинъ съ приселками	141	—	21	—	—	—
Бискупъ Аргивенскаго Николая Красицкаго.	С. Смолиговъ	25	—	22	—	10	—
Андрея Еловицкаго.	С. Туриковичи	} 28	—	15	—	—	—
	С. Каменца						
	С. Заболотье						
	С. Подлуже						
Яна Кашовскаго.	Г. Кашовградъ	34	—	28	—	—	—
	С. Вел. и Мал. Порижъ	122	—	54	—	—	—
	С. Ивановка	3	—	3	—	—	—
	С. Нужель	27	—	10	—	—	—
	С. Веиничи	25	—	11	—	—	—
Луцкихъ иезуитовъ.	С. Лыще	102	—	58	—	44	—
	С. Ботинъ	—	—	—	—	—	—
Константина Бронцкаго.	С. Боратынъ	28	—	23	—	—	—
Посес. Яна Стомы.	С. Солонскъ	16	—	9	—	1	—
	С. Богушовеа	15	—	12	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Еліаша Еловицкаго.	Г. Соколь	166	85	124	—	—	—
Еловицкаго.	Г. Соколь (еврей)	38	5	10	—	4	—
Кн. воеводы Сендомирскаго.	С. Угриновъ	64	60	26	—	14	7
Мартыца Лобоса.	С. Загоровщина.	13	12	—	—	4	—
Кашт. Браслав. Гавр. Стемпковскаго.	С. Несвиць	68	68	150	—	8	—
	С. Мытницы	29	28		27	13	3
	С. Лавровъ.	76	49		—	17	—
	С. Рыкань.	22	17		—	17	—
	С. Лучцы	22	18		—	12	—
Яроша	С. Вербично.	17	17	—	—	10	—
Калусовскаго.	С. Вольба Глоботинская	3	3	—	—	—	—
Прокопа Венцковскаго.	Половина с. Витонижа	39	10	10	—	—	10
Александра Мелешка.	С. Калусовъ	—	27	—	—	18	—
Подком. Владим. Константина Пузыны.	Части сс. Свищова и Надчиць) 2	5	—	—	5	—
						3	—
Катерины Зимицкой.	Части сс. Вольби Глоботинской и Хоболтова	6	5	—	3	—	—
			4				
Воеводы Волын. кн. Адама Сангушка	Г. Камень	310	120	—	—	—	—
	С. Даники	34	13	13	—	—	—
	С. Перевисье	—	5	5	5	0	—
	С. Змѣинець	67	12	10	—	—	—
	С. Рокниъ	36	21	21	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названіи городовъ, мѣстечекъ и сельъ.	Ч и с л о д ѣ м о в ѣ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Вацлава Гулевича.	С. Куты	56	40	—	20	15	12
Станислава Корчминскаго. (державцы)	С. Красное	49	31	30	21	—	—
	С. Кальнятичи	15	8	—	6	—	—
	С. Ставровъ.	21	16	—	14	—	—
Семена Городисскаго.	Половина сс. Городища и Лаврова	23	15	13	2	2	—
		7	5	4	—	2	—
—	Г. Ковель (еврей)	80	20	20	—	20	—
Посес. Петра Мукавскаго.	Г. Выжва	208	77	45	35	15	—
	С. Старая Выжва	102	32	35	—	16	—
Воеводы Познанскаго, Кристофа Опалинскаго и его жены.	М. Милиновичи	106	90	—	—	20	—
	С. Ольшаница	15	11	—	11	5	—
	С. Годѣвичи	35	20	—	—	9	—
	С. Парыдубы	89	47	—	—	18	—
	С. Жилловъ	10	8	—	—	3	—
	С. Клевецкъ	45	30	—	—	9	—
	С. Туровичи	14	8	—	—	2	—
	С. Мощаное	70	50	—	25	18	—
	С. Шайно	134	94	—	—	15	14
	С. Гришковичи	20	13	—	—	—	5
	С. Красная воля	18	11	—	—	4	3
	С. Дубоводы	63	40	—	—	15	—
	С. Баховъ	46	25	—	15	20	—
	С. Облуцы	98	60	—	—	20	—
	С. Ольшинъ	33	19	—	—	5	—
	С. Скулинъ	109	49	—	—	20	—
С. Былинъ	92	60	—	—	20	—	
С. Стебли	33	17	—	—	8	—	
С. Вербцы	4	3	—	—	1	—	
С. Колодница	7	8	—	—	—	—	
С. Нойна	129	92	—	—	20	—	
С. Хотешовъ	145	80	—	15	8	—	
Воеводы Волынск. вн. Адама Сангушк а.	М. Кошары	62	58	50	—	—	—
	С. Городелець	26	18	11	—	—	—
	Ст. Кошары	(98	76	62	—	48	—
	Сух. Воля	(10	—	8	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ѣ м о в њ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Воеводы Волинскаго кн. Адама Сангушка.	Г. Камень (еврен)	12	5	—	—	—	—
Анны Шостаковской.	С. Подгорцы	23	22	12	—	14	—
Андрея Заленскаго.	Часть с. Овадна	—	25	20	8	—	—
Братьевъ Бранскихъ.	С. Будки	33	3	—	—	—	—
Марины на Хубковъ Семашковны.	М. Коблинъ	24	13	10	—	—	—
	С. Подгайцы	18	12	—	—	2	—
	С. Ужинецъ	24	15	—	—	11	—
	С. Овліовъ	26	14	—	—	7	—
	С. Арсычинъ	35	20	—	—	—	—
	С. Пекаловъ	23	15	—	—	6	—
С. Млыновъ	25	15	—	—	—	—	
Кн. канцлера Литовскаго.	Г. Олыка (еврен)	30	20	—	—	18	—
Киліана Вельгорскаго.	Г. Гороховъ	366	211	250	162	5	—
	С. Скобелекъ					—	—
	С. Марковичи					—	—
	С. Езерцы					—	—
С. Рачынъ	—	—	—	—	—		
Воеводы Киевскаго Адама Киселя.	С. Гноинъ	—	44	75	—	27	14
	С. Могильная	—	53		—	18	11
	С. Турья	—	11	55	—	23	10
	С. Смолява	—	16		—	—	
	С. Поповъ Млынъ	—	1	—	—	1	—
	С. Свуйчовъ	—	25	55	—	14	7
	С. Волька и	—	—		—	8	—
	С. Ксенжее	—	43	55	—	—	—
	С. Колсчинъ	—	8		—	2	—
	С. Оздютичи	—	18	55	—	10	5
С. Тумпнъ	—	30	—		—	—	
С. Губинъ	—	32	—	30	46	—	

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Константина Пузыны.	Часть с. Букуймы	40	27	27	19	—	—
Хорунжаго Новогродскаго, Николая Киселя.	С. Квасовъ	49	45	37	—	—	—
Юрія Костюшевича.	Часть с. Горodelца.	7	5	1	—	—	—
Воеводы Волин., вн. Адама Александра Сангушка.	С. Ворокомль	132	80	80	120	—	20
	С. Видертъ	64	40	40			
	С. Глушець	89	55	55			
Ледуховскихъ.	Часть сс. Ледухова и Корытна,	92	32	11	—	—	—
	М. Краснополь	35	30	9	—	—	—
	С. Рытковъ	140	80	56	—	—	—
	С. Хоцинъ и	18	6	6	—	—	—
	С. Старики	21	13	7	—	—	—
		70	40	10	2	—	—
Яна Ивони.	Часть с. Ледухова	14	7	—	—	—	—
Михаила Завадскаго.	С. Малинъ	290	201	—	—	23	—
	С. Уѣздцы			20	7	—	
	С. Пельзы			17	15	—	
	С. Заблоце			—	3	—	
	С. Ставица			—	—	—	
С. Борбинъ	—	—	—				
Николай Чарторійскаго.	С. Рыдомль	198	148	—	—	—	—
Воеводы Волинскаго.	С. Раховка	35	30	50	—	23	6
Марины Даниловичевой.	С. Хорупань	45	21	—	—	—	7
Геронима Ледуховскаго.	Часть с. Лосятна	25	6	6	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель	Ч и с л о д ы м о в ъ					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Кн. Николая Святополка Четвертинскаго.	Г. Соколь (иначе Курчичи)	224	—	120	—	—	—
Подстаросты Кременец. Марціана Яловицкаго.	С. Мылче	23	—	18	—	—	—
	С. Перятинъ	19	—	16	—	—	—
	С. Родка	2	—	2	—	—	—
	С. Загорцы	13	—	9	3	1	—
Братъевъ Болбасовъ Рос-тоцкихъ.	Части сс.: Ростока, Бобровца и Крутнава	75	—	51	—	—	—
) 58	—	—	14	—	—	—
Журавницкой.	С. Теслуговъ	45	—	40	} 53	—	—
	С. Боратынъ	14	—	12		—	—
	С. Добриводы	10	—	8		—	—
Подкоморія Брацлавскаго кн. Стефана Святополка Четвертинскаго.	С. Любче	—	—	2	—	5	—
	С. Переспа	30	—	3	—	3	—
	С. Немиръ	—	—	5	—	2	—
	С. Мылскъ)	—	—	37	2	2
	С. Рудка)	—	—	—	—	—
	С. Омельно	—	—	30	—	—	—
Станислава Козакевича.	С. Выхотинъ	8	—	4	—	—	—
	С. Рудка	—	—	—	—	—	—
Бискупа Луцкаго Андрея Гембицкаго.	Г. Торчинъ	320	—	209	—	8 свр.	—
Рейны Сентиной Радогостской.	Части сс. Омеляной и Ясенинчей) 19	—	15	—	—	—
Иеронима Сулковскаго.	Часть с. Городичей	7	—	1	—	—	—
Подкоморія Кремен. Данила Еловицкаго.	С. Михлинъ	48	—	27	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Ч и с л о д ы м о в ъ.					
		1648	1649	1650	1651	1653	1655
Кн. Яна Друцкаго - Любецкаго.	С. Козинъ	—	—	7	—	—	—
	С. Любче	—	—	16	—	5	—
	С. Пересна	—	—	15	—	—	—
	С. Рудка	—	—	5	—	2	—
	С. Залозцы	—	—	12	—	11	—
	С. Тихотинъ	—	—	5	—	2	—
	С. Соловинъ	—	—	1	—	—	—
Г. Луцкъ	33	—	3	—	—	—	
Кн. Катерины Четвертинской.	С. Боруховъ	71	—	59	—	—	—
Чечелей Новоселецкихъ.	С. Витковъ	35	—	19	—	—	—
	С. Подлиски	24	—	14	—	—	—
Михаила Загородскаго. Яна Пясецкаго.	С. Коньль	9	—	9	—	—	—
	Части с. Кроватаго, Скорча и Десятинъ	10 2 5	— — —	10 2 5	— — —	— — —	— — —
	С. Скорче	126	—	100	54	—	—
Кн. Катерины Четвертинской.	С. Бискупичи	50	—	50	50	—	—
	С. Десятина	9	—	9	9	—	—
Кн. воев. Болынскаго, въ арендѣ Адама Клонскаго. Посессора Федора Вѣлостоецкаго.	С. Рыдомль	205	—	—	—	—	—
	С. Березовичи	46	—	29	—	—	—
Романа Загородскаго.	С. Малевъ и	27	—	23	—	9	—
	С. Ахматовъ	18	—	12	—	5	—
Братьевъ Ольшамовскихъ. Иезуитовъ Острожскихъ.	Часть с. Радомичей	8	—	6	—	—	—
	Части 14-ти селъ принадлеж къ Княгининской волости	279	—	—	—	—	—
Кн. воеводы Краковского.	Сс. Полонное, Баявъ, Оздовъ, Городище и Горка	107	—	—	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ѣ м о в ѣ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Казимира Нарушевича.	С. Сенець	}	166	60	—	—
	С. Тудоровъ			55		
	С. Бовшинъ			10		
Самоеля Долмата Исайковскаго.	С. Острьево	—	15	—	5	—
Владислава Немирича.	С. Колмовъ и др.	—	55	—	—	—
Андрей Лещинскаго.	Г. Андреевъ (евреи сбора рабанскаго)	—	3	21	5	—
Стефана Мышки Холоневскаго.	Часть с. Холонева	4	4	8	4	1
Юрія Лады.	Часть с. Ружина	—	32	25	25	15 (1658)
Станислава Варшицкаго.	М. Грицовъ съ приселками	—	15	5	—	—
Суфрагана Луцкаго.	С. Колодежно и С. Будици	}	30	—	17	14
Анны Братовой.	С. Бочаница.					
Кн. Адама Савгушка.	С. Залѣзцы и	20	19	—	11	} 7
	Часть с. Краснодубья	12	12	—	5	
Гулевичевой Дрозденской.	Части сс. Ружина и Городельца	—	4	—	6	} 5 2
		—	1	—	—	
Луцкаго земскаго судьи.	С. Избужь	—	26	—	—	—
	С. Трестенець	—	68	32	—	—
	С. Яполока	—	37	—	—	—
Клиіана Вельгорскаго.	С. Старый Ставъ	—	10	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ѣ м о в њ				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Стефана Богдашевскаго.	С. Корыты	—	9	—	4	3 (1657)
Кн. Адама Савгушка, въ посессіи Лукаша Сокола.	С. Полица	65	40	28	—	13
Яна-Александра Даниловича.	Г. Хубковъ С. Быстричи и и 7 др. сель	180 } 390	126 339	— —	— —	— —
Того-же	Г. Андреевъ	328	202	25	5	—
Того-же.	Г. Тучинъ С. Коростятинъ и др.	457 } 397	292 266	— —	30 —	— —
Воеводиной Вилеяской.	С. Лисиче С. Хомяковъ С. Премлока	— — —	46 27 17	27 16 13	— — —	— — —
Лудкаго Владычества.	М. Рожница и сельцо Топольное	— —	29 16	— —	— 11	— —
Костела Тучинскаго-	С. Малютинъ	18	11	—	—	—
Самуила Хреницкаго.	Часть с. Русина	—	4	—	—	—
Шимена Папроцкаго.	С. Мшаки	—	13	—	4	—
Андрея Чаплича.	М. Берестъ и села, къ нему принадлеж.	—	170	—	—	28 (1657)
Александра Бонецпольскаго.	Г. Лешневъ	—	30	—	5 евр.	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Кн. Феодора Четвертинскаго.	С. Сѣянцы и Часть с. Садовъ.) —	37	27	—	—
Пос. Стан. Щуровскаго.	С. Волохи	—	6	—	—	6
Гулевича Воютинскаго.	С. Бородичи	—	51	—	—	—
Старосты Калускаго.	С. Контевичи	—	10	—	—	—
Посессора Андрея Суходольскаго.	С. Дорогиничи	—	49	—	—	—
Криптофа Чаплича.	Часть с. Понебыля, Корпиловець и Рогачова.	} —	40	—	17	1 2
Анастаси Лозчанки Мышкиной.	С. Верхоставье С. Мирковъ С. Козятинъ и С. Лемешовъ	—	29	—	—	—
Воеводы Кіевскаго Адама Киселя.	Г. Гоша С. Воскодавы С. Красноселье С. Терентьевъ С. Чудница С. Мнишинъ С. Игнатковъ	— — — — — — —	150 70 52	 109	100	—
Монастыри Гостскаго.	С. Курозвоны	—	40	—	—	—
Посесси и Яроша Винскаго.	С. Перевьсье	10	5	—	—	—
Яна Головинскаго.	С. Кривичи	—	13	—	6	—

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ.					
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658	
Богдана Братковскаго.	С. Городница.	—	19	—	—	—	
Данила Степковскаго.	С. Чаруковъ и	—	48	35	—	—	
	С. Вигуричи	—	32	30	—	—	
Того-же, въ посессіи Яна Зелнскаго.	С. Шпрахи и	—	21	—	—	—	
	С. Городище	—	6	—	—	—	
Степана Богдашевскаго.	Часть с. Омелянаго	—	2	1	2	2	
Воеводы Волынскаго.	С. Тупалы	25	11	—	1	(1658) { 1	
	Часть с. Краснодубья	7	7	—	5		1
Андрея и Евы Гостинскихъ.	С. Водерады и	—	9	—	—	—	
	Часть с. Тернковъ	—	4	—	3	—	
Галшки Смитковской.	Часть с. Окорска	—	7	—	6	9	
Наслѣдниковъ Юрія Рѣчицкаго.	С. Верхи	—	47	25	5	(1657) 6	
	С. Грива	—	35	27	—		—
	С. Боровна	—	80	—	—		—
Лукаша Гулевича Воютинскаго.	С. Сельцо	17	—	—	—	—	
Посесс. и Сокола.	С. Чернаховъ.	—	18	27	6	6	
Данила Милковскаго.	С. Войница.	—	15	—	—	—	
Евы Венглинской и дѣтей ея.	С. Мстишинъ и	—	37	—	4	3	
	Часть с. Пулганова	—	2	—	—		—
Наслѣдниковъ Станислава Соколовскаго.	С. Мосты, Шепель, Волька, Сельцо, Войсечъ и Заболотье	—	100	—	—	—	
Декана Олыцкаго, Юрія Древинскаго.	С. Пашова	—	11	—	6	—	

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ѣ м о в ѣ					
		1648	1650	1651	1653	1655-1658	
Томаша Сапѣги.	С. Дуксинъ и	—	87	—	} 30	—	
	С. Кругова	—	6	—		—	
Наслѣдниковъ Горайновъ.	С. Радовичи	52	32	—	—	—	
	Часть с. Литина	9	7	—	—	—	
Яна Краевскаго. (посессора).	С. Зимно и	—	26	—	—	—	
	С. Горище	—	27	—	—	—	
Щаснаго Черховскаго.	С. Доросинъ и) —	42	—	—	—	
	С. Княжа						
Старосты Кабускаго Яна Замойскаго.	С. Хотинъ и	37	24	—	} 27	—	
	С. Решоць	41	32	—		—	
Дзялынскихъ.	С. Соловинъ	24	20	—	1	—	
Старосты Вѣлоцерковскаго Конста Любомирскаго	Г. Полонное и къ нему 24 села	—	115	} 504	—	—	
	С. Барановцы	—	302		—	—	
	С. Барановцы	—	202		—	32	—
	Г. Любатовъ и къ нему 3 села	—	180		—	5	—
	Г. Острополь и къ нему 9 селъ	—	17		—	—	—
	Г. Острополь и къ нему 9 селъ	—	60		—	—	—
	Г. Острополь и къ нему 9 селъ	—	77	—	—	—	
Яроша Гулевича Воютинскаго.	Часть с. Серхова	—	3	6	4	—	
Доминикановъ Луцкихъ.	С. Новый Ставъ	—	20	—	8	—	
	С. Вербяновъ	—	16	—	—	—	
	С. Каршовцы и	—	10	—	—	—	
	Часть с. Пулганова	—	14	—	3	0	
Катерины Остророговой.	С. Селинь	—	60	—	—	—	
Катерины Гулевичовны Овурской.	Часть с. Окурска	—	11	2	6	6 (1657)	

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ .						
		1648	1650	1651	1653	1655 - 1658		
Маршал. короннаго графа Юрія Любомирскаго, генерала Краковскаго.	Г. Ст. Лабунь	—	23	}	—	—		
	Г. Нов. Лабунь	—	20		—	—		
	С. Ходаки	—	43		—	—		
	Г. Титковъ	—	24		—	—		
	Г. Микулинъ	—	12		—	—		
	С. Кисели	—	10		—	—		
	С. Коринловка	—	4		—	—		
	С. Кречановка	—	16		—	—		
	С. Сасиновка	—	4		—	—		
	С. Новоселица	—	20		—	—		
	С. Роговчи	—	30		—	—		
	С. Свинная	—	50		—	—		
	С. Кохановка	—	12		—	—		
	С. Каменичи	—	50		} 449	—	—	
	С. Клубачи	—	15			—	—	
	С. Сушки	—	13			—	—	
	С. Рожична	—	15			—	—	
	С. Решновка	—	20			—	—	
	С. Траволинъ	—	10			—	—	
	С. Хролины	—	18			—	—	
	С. Новачи	—	15			—	—	
	С. Медвѣдовка	—	20			—	—	
	С. Мужиловцы	—	11			—	9	—
	С. Жолудки	—	4			—	—	—
	С. Сягровъ	—	3			—	—	—
	С. Ночпалы	—	24			—	—	—
	С. Бережная	—	21			—	—	—
	Г. Ст. Судилковъ съ предмѣстьемъ	—	115		—	8	—	
	С. Вѣлокриниче	—	53		—	—	—	
	С. Бережная	—	18		—	—	—	
	С. Лозчина	—	20		—	—	—	
	С. Красноселва	—	3		—	—	—	
Криштофа Опалинскаго.	22 села, принадлежащихъ къ Ковельскому староству.	1369	541	—	—	—		
Александра, на Дрожняхъ Гулевича.	С. Черемошна	—	30	20	—	—		
	С. Семеренки	}	21	8	—	} 20		
	С. Долгяни							
	С. Гульчій Бродъ							
С. Дрожни								

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Гр. Андрея Лещинскаго.	Г. Чарторискъ	—	210	—	—	—
	С. Заблотье	—	21	—	5	—
	С. Сухая Воля	—	15	10	8	7
	С. Биричовка	—	36	—	—	—
	С. Поцеровичи	—	20	—	10	—
	С. Козлиничы	—	18	—	—	5
	С. Хразки.	}	55	—	8	5
	С. Подгайцы и					
С. Лозки						
Рогускихъ.	С. Богуричъ	}	44	26	14	—
	С. Куняткова			—	—	—
	С. Волица и			—	—	—
	С. Поцлнская			—	—	—
Яна Хлопицкаго.	Часть с. Калпновки	8	6	—	—	—
Вацлава Козики.	С. Бернешовъ и	—	22	10	—	—
	С. Замличи.	—	35	20	—	—
Андрея Лагодскаго.	Предмѣстье Владим., Запятничы	—	8	—	7	—
Николая Чапскаго.	С. Бортновъ.	21	21	—	—	—
Андрея Кашовскаго.	С. Тарнки	38	38	—	—	—
Анны Михаловской.	С. Чапличъ	}	16	—	—	—
	С. Островъ					
	С. Космаки и					
	С. Речица					
Официала Луцкаго Александра Рамулта.	С. Юшковцы	—	21	3	0	—
Яна Сапѣги.	С. Березолуны	30	15	—	5	—
Старосты Калускаго.	С. Ильпень и	—	8	—	—	—
	С. Богдашовъ	—	20	—	6	2

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Гавріла Гулевича.	С. Руспное Берестечко	—	2	—	—	—
	С. Лисинъ	—	3	—	—	—
Александръ Ласниской.	С. Березолуки	26	15	—	1	—
	С. Матіовка	25	22	—	2	—
Стан. Мровинскаго.	С. Садки	40	27	—	3	—
Гр. Яна Замойскаго.	Г. Козлинъ	—	160	79	36	10
	С. Ремль	—	13	—	—	—
	С. Старыи	—	20	16	—	—
	Г. Дорогобужъ	—	74	50	—	—
	С. Подоляны	—	30	20	—	—
	С. Горбаковъ	—	17	20	—	—
	С. Дроздовъ	—	20	20	—	—
	С. Клинь	—	26	20	—	—
	С. Скаревъ	—	12	—	—	—
	С. Горбовъ	—	17	10	—	—
	С. Невирковъ	—	67	50	—	—
	С. Волкошовъ	—	40	40	—	—
	С. Липки	90	90	10	—	—
С. Хотанка	—	21	15	—	—	
Криштофа Шпота, посес.	С. Вел. Житинъ	—	68	40	36	14 (1658)
Гр. Яна Замойскаго.	М. Жорновно	140	110	100	} 364	—
	С. Сатіевъ	90	70	60		—
	С. Дядковцы (Дядковичи)	23	20	20		—
	С. Олибовъ	50	36	26		—
	С. Пьянь	89	80	70		—
	С. Залавье	69	44	40		—
	С. Городница	42	42	42		—
	С. Крупая	99	80	70		—
	С. Ставокъ	31	20	20		—
	С. Котовъ	77	70	30		—
	С. Волька Котоя	25	24	15		—
С. Можковъ	34	9	9	—		
С. Перемиловка	29	17	17	—		

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1678
Кашт. Волын. кн. Чарторн- скаго.	Части с. Новоселокъ	--	15	—	8	4
	С. Передиль	—	40	—	30	—
Кн. Вацлава Святополкъ. Четвертин- скаго.	Г. Четвертиня	—	140	50	—	—
	С. Лысче	—	60	—	44	—
	С. Залюбечъ	—	15	5	—	—
Яна Замой- скаго.	С. Ставки	}	46	20	—	7 (1658)
	С. Студянка			—	—	
Кн. подкомо- рїя Луцкаго.	Часть с. Тростянца	—	30	—	—	—
Хорун. корон. Александра Конециоль- скаго.	С. Немировъ	}	48	—	—	—
	С. Парпсы			—	—	
	С. Гливятинъ			—	—	
Того-же.	Г. Радивиловъ	—	158	80	—	—
Посес. Захарїя Антоновича.	М. Межирчъ	ни	од	но	го	—
Петра Круша.	С. Жоравники.	—	15	—	—	—
Елизаветы Бронницкой.	Часть с. Броннивъ	—	5	—	—	—
Андрея Ле- щинскаго.	С. Маневичи	—	30	—	—	—
	Ст. Колки	—	40	—	20	—
	С. Разничя	—	15	—	—	—
	С. Городокъ	—	50	—	36	—
	С. Карасинъ	—	30	—	—	—
Вацлава Гу- левича.	С. Лавровъ	}	10	10	4	—
	С. Баковцы			—	1	—
Захарїя Анто- новича, посес.	С. Белмяжъ	—	24	—	—	—
	С. Завидовъ	—	14	—	—	—
	С. Буца	—	70	23	0	—
	С. Борщовка	—	17	6	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Станислава Серебрянскаго.	С. Зарѣцкъ	—	55	—	9	9 (1658)
Анны Глембоцкой.	С. Сморгва	39	15	10	—	4 (1657)
Гавриіла Стемповскаго.	С. Воля Оконская	—	10	—	—	—
	С. Каменка	—	16	—	10	0
	С. Кукли	—	30	—	15	—
Пясочинской.	С. Жуковъ	—	30	22	—	—
	С. Меречовка	—	25	15	—	—
	С. Дятеловка	—	15	11	—	—
	С. Нагачовка	—	7	2	—	1
	С. Лотавка	—	10	—	—	—
Рейны и Адама Корчевскихъ.	С. Сарны.	168	4	—	3	—
Вацлава Линева.	Часть с. Линева	—	21	—	—	—
Яна Гулевича.	М. Гулевка (еврей)	—	7	—	3	—
Антоня Витоничскаго.	Части с. Витонича	44	20	—	14	10
	С. Окорска	22	11	2	6	9
	С. Иванчичъ	35	8	—	—	5
Ротмистра кор. Криштофа Сапѣги.	Г. Несухонжи	—	160	—	133	103 (1657)
Кн. Самуила Корецкаго.	Г. Корець	—	882	746	10	—
	Г. Межирчъ	—	288	229	108	35
	Г. Ярунь	—	130	81	10	—
	Г. Красиловъ	—	31	24	15	—
	Г. Киликѣвъ	—	81	50	22	—
	Г. Маренинь	—	70	42	—	—
	С. Кутки	—	33	20	6	—
	С. Фацовка	—	23	—	1	—
	С. Правотинъ	—	35	36	0	—
	С. Клецка	—	66	66	—	0
	С. Топча	—	22	22	—	0

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ѣ м о в њ					
		1648	1650	1651	1653	1655-1658	
Того-же.	С. Речки	—	60	60	12	0	
	С. Соличовъ (Волица)	—	12	7	—	—	
	С. Козаки	—	74	31	5	—	
	С. Головница	—	98	90	43	—	
	С. Гвоздовъ	—	55	45	17	—	
	С. Морозовка (Терезовка).	—	27	16	—	—	
	С. В. Поддубы	—	28	25	13	6	
	С. М. Поддубцы	—	5	1	—	—	
	С. Крыловъ	—	81	68	15	—	
	С. Брыковъ	—	45	45	10	—	
	С. Богдановщина	—	34	27	8	—	
	С. Печибуды	—	42	20	—	—	
	С. Бѣсядки	—	51	45	—	—	
	С. Черноколы	—	36	20	—	—	
	С. Сухая Воля	—	23	10	8	73 (1653)	
	С. Селичовка	—	19	14	—	—	
	С. Лихаровъ	—	0	—	—	—	
	С. Бытень	—	66	—	38	13 (1657)	
	С. Палчинъ	—	38	29	15	0	
	С. Мужилевичи	—	21	12	9	—	
	С. Косеневъ (Косиновъ)	—	85	61	—	—	
	М. Деражня	—	56	33	13	0	
	С. Кобылье	—	48	30	—	—	
	С. Синча	—	25	14	10	—	
	С. Каменка	—) 55	4	1	—	
	С. Горбаши	—		60	20	4	3
	С. Даничовъ	—	34	21	0	—	
	С. Желѣзница	—	12	2	—	—	
	С. Сосники	—	71	40	7	—	
	С. Коловерцы	—	42	36	10	1	
	С. В. Хоручи	42	55	55	15	—	
	С. Дывень	—	43	40	22	—	
	С. Заставье	—	38	38	—	—	
	С. Яновка	38	90	90	88	28	
	С. Столпинъ	90	65	61	46	—	
	С. Городище	—	} 32	32	—	0	
	С. Сапожинъ	—		80	55	3	—
	С. Погорлица	—		113	60	8	—
	С. Осташовка	—	—	—	—	—	
	С. Устье	—	—	—	—	—	
С. Сторожовъ	—	—	—	—	—		

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ѣ м о в ѣ.				
		1648	1650	1651	1653	1655 1658
Того-же.	С. Совче (Сонча)	—	8	6	4	1
	С. Солпа	—	41	28	4	1
	С. Хмелевка	—	40	19	1	—
	С. Вирица	—	1	1	—	—
	С. Филиповичи	—	54	18	2	0
	О. Молодковъ	—	28	23	—	—
	С. Лучицы (Лушичи)	—	45	26	—	—
	С. Каменка	—	7	2	—	—
	С. Мехіовка (Михѣвка)	—	14	12	3	—
	С. Кудяновичи)	—	—	2	—
	С. Князь)	19	—	—	9 (1657)
	С. Б. Деражня	—	40	33	13	0 (1655)
	С. Черница	53	53	50	—	—
	С. Користъ	—	86	45	18	0
	С. Тростинець	9	9	9	9	—
	С. Пищовъ	—	24	12	—	—
	С. Дидовичи	—	53	34	—	1
	С. Богатое	—	41	17	0	—
	С. Кошеловъ	—	16	7	—	—
	С. Щикичинъ	47	47	25	6	11 (1658)
	С. Корытищи	50	50	14	0	—
	С. Мал. Дераженка	5	5	5	1	0
	С. Невѣрковъ	17	17	14	0	—
	С. Мал. Харучка)	9	9	—	1
	С. Мал. Солпа)	—	—	—	1
	С. Харалуга	—	26	15	2	—
	С. Жеребиловка)	—	—	—	—
	С. Гоіовка (Хилсвка))	20	4	—	—
	С. Тожиръ	40	40	28	—	—
	С. Мал. Горбаши	—	13	4	1	—
С. Самострѣлы	—	54	54	14	—	
С. Глубочки	—	20	16	1	—	
С. Жолобно	91	91	18	—	8	
Воеводы Краковскаго вл. Доминика Заславскаго.	Г. Туряскъ	—	160	119	44	34 (1658)
	С. Ставокъ	—	26	17	10	—
	С. Соловичи	—	35	—	—	—
	С. Залисець	—	27	17	11	—
	С. Харуша	—	20	—	—	—
	С. Тикочинъ	—	22	—	—	—
	С. Зарыбы	—	50	—	20	—
	С. Сельцо	—	19	18	5	—
	С. Бобли	—	83	32	14	—

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ѣ м о в ѣ .				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Того-же.	С. Бйблинижъ	—	53	—	—	—
	С. Кустячи	—	24	19	—	—
	С. Мировичи	—	9	9	8	—
	С. Кульчинъ	—	14	—	—	—
Гр. Яна Замойскаго, старосты Калускаго.	Г. Ровно	20	20	—	—	—
	М. Александрія	—	286	70	8	—
	С. Корнинъ	—	42	—	—	—
	С. Глинки	—	15	12	4	—
	С. Святе	—	8	4	—	—
	С. Житинка	—	33	18	—	5 (1657)
	С. Колоденка	—	34	24	—	—
	С. Бармаки	28	28	28	12	—
	С. Арештовъ	—	31	20	8	6
	С. Квасиловъ	—	19	10	—	—
	С. Новый Дворъ	—	38	28	—	—
	С. Басовъ Кутъ	—	81	50	—	—
	С. Танное	—	60	50	—	—
С. Дворецъ	—	16	10	—	1	
С. Злотіевъ	48	48	30	—	—	
Александра Хребтовича.	Часть с. Багурина	}	70	47	26	—
	С. Коростова			10	2	—
Даніла Стемпковскаго.	С. Толпизинъ	}	40	27	—	—
	С. Хриники					
Кн. воеводы Краковскаго.	Г. Локачи (евреи)	—	14	—	—	—
Юріи и Стан. Подгородинскихъ.	С. Вичинъ	45	30	—	—	—
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Сятница	45	25	—	15	—
Станислава Олешка.	С. Пюрковичи	}	70	—	—	—
	С. Дубно					
	С. Волохи					
	С. Борки					
	С. Мостище					
С. Воары						

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Гр. Андрей Лещинскаго.	С. Рудники	74	64	—	30	—
Петра Фалибовскаго.	С. Недоселки	—	9	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго, гр. Доминика Заславскаго.	С. Довское	—	10	—	—	7 (1638)
	С. Торговище	—	23	—	6	—
	С. Растовъ	—	18	—	5	11 (1658)
Александра Чудиновича.	С. Корчинъ	14	10	—	3	—
Константина Бронницкаго.	С. Вычовковъ	28	14	—	5	—
Канцлера Юрія Оссолинскаго.	Г. Тайкуры	—	—	30	—	—
	С. Посыгва	47	47	—	12	—
	Ст. Мылскъ	24	24	—	—	—
	С. Мятинъ	29	29	—	—	—
	С. Нов. Мылскъ	83	83	—	—	—
Сусанны Горайновны Шелинской.	С. Липляны	14	14	—	10	—
Генриха Кашовскаго.	С. Холмневъ) —	37	—	11	—
	С. Славожицы				10	—
Галшки Вроновской.	С. Росоловка	—	—	—	—	—
	С. Бѣлаювка	—	—	—	—	—
	С. Ордынка	—	—	—	—	—
Горуховскаго благочинія.	С. Подиски	} —	13	—	—	—
	Часть с. Старога Горухова					
Франциска новъ Корецкихъ.	С. Дуплинки	44	34	22	—	—
Яна Зайца.	С. Пинче	71	47) 24	—	—
	С. Деревянче	25	16			

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Гр. Андрея Лещинскаго.	С. Куликовичи)	34	—	—	—
	С. Комаровъ)				
Острожск. иезуитской коллегіи.	М. Суражъ	—	5	—	—	—
	С. Зенки Дальніе	—	9	—	—	—
	С. Зенки Ближніе	—	0	—	—	—
	С. Ходаки)	0	—	—	—
	С. Оношковцы)				
	С. Исерна	—	2	—	—	—
	С. Тетеревка)	0	—	—	—
	С. Андрушовека)				
	С. Суражъ	—	4	—	—	—
С. Туровъ	—	7	—	—	—	
Романа Бибка.	С. Погорѣловъ	—	0	—	—	—
Станислава Заревскаго.	Часть с. Линева	5	5	—	—	—
Андрея Огія.	С. Огіевцы	—	0	—	—	—
Юрія Верхняцкаго.	С. Верхняки	—	0	—	—	—
Яна Гулевича.	М. Гулевичовъ	—	50	—	6	—
	С. Радошинъ	—	20	—	—	—
	С. Поворскъ	—	20	—	—	—
	С. Езерное	—	5	—	3	—
	С. Рудка	—	3	—	—	—
Владыск Лупкаго.	С. Жолобовъ	—	14	—	—	8
Кн. Анны-Аловзы Ходкевичевой, урожденной Острожской.	М. Берездовъ	289	23	—	—	—
	М. Хлопотинъ	388	28	—	—	—
	С. Правотинъ	31	21	—	—	—
	С. Сяница	24	11	—	—	—
	С. Горица)	66	40	23	—
	С. Берездовка)				
	С. Сенниковъ	—	22	—	—	—
	С. Закриниче	38	12	2	—	—
С. Столбы	15	15	0	—	—	

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ѣ .				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Той-же.	С. Гозанка	14	8	—	—	—
	С. Колодинцы	17	7	—	—	—
	С. Куриновка	11	4	—	—	—
	С. Монятинъ	15	6	1	—	—
	Г. Звягль	451	12	1	1	1
	Г. Нов. Острожекъ	545	130	30	10	3
	М. Домбровка	112	2	2	—	—
	М. Смолдировъ	226	110	20	10	—
	С. Рогачовъ	59	30	9	2	2
	С. Кононы	24	4	0	—	—
	С. Стрыкова	19	8	2	—	—
	С. Сусловъ	66	36	4	3	—
	С. Князь	32	3	3	1	0
	С. Завижъ	30	10	2	—	—
	С. Корманъ	} 80	50	12	—	—
	С. Горка					
	С. Описимовичи	9	4	0	—	—
	С. Кіанка (Клинцы)	115	50	10	2	0
	С. Вылуски	26	6	0	—	—
	С. Юрковщина	28	22	5	—	—
	С. Вайки	20	15	4	—	—
	С. Флиповичи	90	50	—	2	0
	Г. Стар. Острогъ	183	50	2	—	—
	Г. Нов. Острогъ	513	16	16	15	15
	Г. Нов. Воля	393	100	—	—	—
	С. Плужное	146	90	28	—	—
	С. Борышовъ	187	100	50	—	—
	С. Войтовцы	33	8	} 25	—	—
	С. Билчинъ	52	17			
	С. Гнойница	69	45	22	—	—
	С. Калетиничи	18	14	—	—	—
	С. Яковцы	33	6	—	—	—
С. Дебринъ	35	18	} 30	—	—	
С. Мекоть	69	29				
С. Соверянцы	50	25	} 15	—	—	
С. Корытница	29	72				
С. В. и М. Боровица	56	35	17	—	—	
С. Бѣлотынъ	42	23	13	—	—	
С. Велбойня	240	82	72	—	—	
С. Мстышинъ	50	23	—	4	4	
С. Кривинъ	142	80	105	—	—	

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч И С Л О Д Ы М О В Ъ .				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Той-же.	С. Кодумль	32	32	105	—	—
	С. Крупецъ	34	9	32	—	—
	С. Баранье	43	28		—	—
	С. Бѣльцы	28	28	68	—	—
	С. Глинники	61	32		—	—
	С. Шаперники	10	9	4	—	—
	С. Улашиновка	7	4		—	—
	С. Долотче	35	27	6	—	—
	С. Сосновка	9	6	—	—	—
	С. Плоская	31	18	7	—	—
	С. Красноселька	12	5	1	—	—
	С. Кленачи	46	25	20	3	8
	С. Радогоща	18	5	1	0	—
	С. Корцизна	5	3	—	—	—
	С. Плоская	22	7	16	—	—
	С. Корпиловка	25	8		—	—
	С. Загорцы	23	13	—	—	—
	С. Головли	54	16		—	—
	С. Коростовая	13	7	26	2	2
	С. Поноры	9	3		—	—
	С. Ровки	30	13	—	—	—
	С. Сивница	21	15	—	—	—
	С. Нараевка	24	7	6	0	—
С. Улажиновка	16	7	2	—	—	
С. Лидавка	6	6	—	2	—	
Часть с. Радогощи и Козина	}	10	5	0	—	—
				0	—	—
Матвѣя Рогозинскаго и Василя.	С. Рогожно	21	12	11	—	—
	С. Семеновъ	36	15	—	—	—
Николая Кирдѣевича Дзюбы	С. Ляховъ	22	6	—	—	16 (163)
	С. Иляшовка	5	3	—	3	
Канцлера короннаго.	С. Хреновъ	8	6	3	—	—
	С. Глушонинъ	43	40	—	4	—
Остафія Пясецкаго.	С. Иванковцы	—	7	—	—	—
Канцл. Литов. кн. Станислава Радивила.	Г. Олыка	673	470	—	—	—
	Волость Олыцкая	1615	1409	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
	С. Крутая Волость Крупская	} 556	406	—	—	—
Кн. Албрехта Радивиля.	С. Башлыкъ	8	5	—	—	—
	С. Литва	8	8	—	—	—
	С. Горайновка	5	5	—	—	—
Кн. воеводы Краковского.	С. Пелча	—	51	17	4	—
	С. Будеражъ	—	8	5	3	—
Того-же.	Г. Ст. Острогъ и предмѣстье.	—	120	—	—	—
Александра Хребтовича.	С. Жолудзкъ	60	50	30	5	3
Каштел. Белз- скаго Данила Ела-Малин- скаго.	Г. Ново-Малинъ	} ни	од	но	го	—
	Г. Шумскъ съ 12-ю селами.					
	С. Шимоновъ	} —	73	10	—	—
	С. Завизовъ					
	С. Угольцы					
С. Пухаровъ						
С. Ясковцы						
Архимандрита Мелецкаго Юсифа Чап- лича.	С. Пясочно	—	50	—	—	18 (1658)
Кн. воеводы Краковского.	Г. Локачи	} —	160	—	—	—
	С. Уймы			—	—	—
	С. Заставье			40	22	—
Каштел. Вен- денскаго Ген- риха Кашов- скаго.	М. Мельница	200	100	—	37	—
	С. Змучье	—	24	22	21	—
	С. Миринъ	} —	36	—	—	—
	С. Кривинъ					
С. Рудка	—	—	—	—	—	
Яна Пясочин- скаго.	М. Куневъ	—	5	2	—	—
	С. Старики	—	5	2	1	—
	С. Полуничная	—	4	1	—	—
	С. Закриниче	—	3	1	—	—
	С. Перерослое	—	0	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655—1658
Кн. Григорія Сятопольскаго Четвертинскаго.	С. Тростянець	61	43	19	22	9
	С. Серники	56	46	20	—	—
Софія Красинской.	С. Забороль	}	31	—	—	—
	С. Рыканы					
	С. Тополе					
Елены Людвиковой Пузыновой.	С. Бруховичи	—	41	—	22	20
Софія Коморовской (аренд.).	С. Новоставцы	40	28	—	8	—
Станислава Серебрискаго.	С. Караевичи	—	—	—	4	—
Архимандрита Дубенскаго монастыря Прокопія Хмелевскаго.	Г. Дубно, предмѣстѣе его Волиця	}	54	—	—	—
	С. Матинъ					
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Басовка	—	2	—	—	—
	С. Мизочисъ	—	9	—	3	—
	С. Стубель	18	8	—	8	—
	С. Головчичи Дубенск. волости	51	32	—	—	—
Войта Луцкаго, Андрея Загоровскаго.	С. Туличовъ	—	8	4	—	1
	С. Костюховка	—	35	—	—	—
	С. Волчецкая Воля	—	15	—	—	12
Юрія Божевича.	С. Мантинъ, Дорогостайской волости	12	7	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Франциска- новъ Межи- рѣцкихъ.	С. Поповцы	12	6	—	—	—
Кн. воеводы Краковского Вацлава Доми- ника.	Г. Ст. Заславль	—	46	23	—	0
	С. Мокрець	—	18	8	—	1
	С. Голки	—	10	1	—	1
	С. Клембовка	—	8	3	—	—
	С. Мышковцы	—	1	1	—	—
	С. Криволува	—	1	1	—	0
	С. Тележинцы	—	10	—	—	—
	С. Мокрчикъ	—	3	—	—	—
	С. Сушно	—	20	5	—	—
	С. Кузминцы	—	3	2	—	—
	С. Мыслятинъ	—	30	—	—	—
	С. Сухожинцы	—	12	—	—	—
	С. Путринцы	—	8	—	—	1
	С. Павловичи	—	24	—	27	—
	С. Вербовець	—	9	7	—	1
	С. Мокіовцы	—	8	2	—	—
	С. Вилщаны	—	17	—	—	—
С. Чотырбоки	—	8	6	—	—	
С. Волковцы	—	18	7	—	1	
С. Ничоговка	—	4	2	—	1	
С. Пиляи	—	4	3	—	—	
С. Шульжинцы	—	18	—	—	—	
С. Лысинцы	—	2	—	—	—	
Самуила Хо- маяка.	Часть с. Сморгды	42	30	10	—	—
Яна, Николая и Криштофа Модревскихъ.	С. Русиль, Капу- стинъ тожъ	—	64	—	—	—
Евы Хомяков- ны Вышотрав- чиной, посес- сорши.	Часть с. Майкова	33	30	20	4	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ .				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Старосты Олштинскаго Яна-Але- ксандра Да- ниловича.	С. Поташная	10	10	—	—	—
	С. Бѣляшовка	50	20	10	—	—
	С. Хотинь	52	30	—	—	13
	С. Моквинь	70	30	10	—	—
	С. Тышица	20	10	—	—	—
	С. Богуши	12	10	3	0	—
	С. Княже	20	15	—	—	10 (165)
	С. Горловка	8	5	—	—	—
	С. Поляны	20	12	—	—	—
	С. Витковичи	20	15	—	—	—
С. Бранное	25	15	—	8	—	
Яроша Козлов- скаго.	С. Верховъ	202	124	—	—	—
Михаила Хо- ментовскаго.	С. Лебеди	30	13	5	1	—
Жигмунта Мысловскаго.	С. Бебчинцы	—	2	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Васковцы	—	18	3	0	—
	Г. Константиновъ	—	—	10	—	—
Бискупа Пре- мисскаго, Яна Бапטיста За- мойскаго.	С. Вировъ, Лютеров- ка тожь	—	7	3	—	—
	Г. Заславль	9	2	—	—	0
Гуляницкаго.	М. Бѣлогородка	—	12	4	—	—
Яна Любашев- скаго.	С. Середецъ	} 180	30	—	—	—
	С. Панасовка					
	С. Низковцы					
Станислана Корчминскаго.	С. Цевеличи	—	21	11	15	5

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Андрея Ливенскаго.	С. Шупковъ	61	38	15	—	—
	С. Речница	58	25	10	—	0
	С. Ряштинецъ	42	40	—	—	—
	С. Бабянь	36	12	12	—	—
Монастыря св. Бригиты въ Луцкѣ.	С. Голузи	48	48	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	М. Птиче	—	103	44	—	—
	С. Бѣлогородеа	—	12	5	—	—
	С. Старики	—	7	2	—	—
	С. Билашевъ	26	17	10	—	6 (1658)
Петра Опоцкаго.	С. Точинки	—	18	3	6	—
Абрамовой Суходольской.	С. Нов. Дворъ	17	14	—	—	—
	М. Серкизовъ	22	15	—	—	—
	С. Дажва	17	14	—	—	—
	С. Ныры	20	11	—	—	—
	С. Теребечъ	9	9	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	М. Деражни	306	221	—	—	—
	С. Обговъ	} 279	205	107	—	—
	С. Иванъ					
	С. Радчинъ					
	С. Торокановъ					
Архимандрита Дерманск. мон. Юанна Дубовича.	С. Дерманъ	—	88	16	30	—
	С. Пулмизочекъ	—	6	—	—	—
	С. Кунинъ	—	53	30	10	—
	С. Коршовъ	—	21	10	3	—
Кн. воеводы Браковскаго.	С. Дворецъ	—	10	10	—	1
	С. Крухниччи	—	51	—	—	—
	С. Войница	—	21	—	—	—

Имена владельцев.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Зацвильховскаго.	С. Мыля	—	8	—	—	—
Кн. Іереміи Вишневецкаго	М. Рахмановъ и его фольваркъ	—	38	—	—	—
	С. Обычъ	—	10	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. В. Шкаравка	—	2	—	—	—
	С. Мал. Шкаравка	—	1	—	—	—
Державы п. Станиславовой Ставской.	С. Залюбовка	} 28	23	—	—	—
	С. Брозовъ					
Станислава Гурскаго.	С. Милятинъ	128	128	110	—	18
	С. Михалковцы	33	33	33	—	7
	С. Жавровъ	68	68	—	—	3
	С. Глубочекъ	29	29	16	1	—
	С. Чернеховъ	29	29	27	—	6
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Плоская	—	43	—	—	—
	С. Негрибова	—	4	—	—	—
	С. Переросле	—	13	2	—	—
Старосты Олштынск. Яна-Александра Даниловича.	С. Боровая	60	40	17	—	—
	С. Голыши	30	15	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Улашинцы	—	6	2	—	—
	С. Колчинъ	—	—	11	10	5 (1658)
	Г. Н. Заславль	—	9	—	—	—
	С. Новосело	—	29	7	15	—
	С. Зеленая	—	8	—	—	2 (1658)
	С. Тарновка	—	30	4	—	—
	С. Подлицы	—	8	7	—	—
	С. Родосельцы	—	80	16	—	—
	М. Закриниче	—	10	1	—	—
	С. Топоровъ	—	8	—	—	—
	С. Шкуровцы	—	7	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Кн. воеводы Краковского.	С. Глинскъ	84	70	4	—	4
Того-же.	С. Вел. Мощаница	79	59	25	17	—
Того-же.	С. Жилинцы	16	6	—	—	5
Держава п. Захаріи Антоновича.	С. Погорѣльцы	—	126	—	7	—
	С. Студянка	—	28	—	—	—
	Часть с. Ивана	—	34	—	—	—
Кн. воеводы Краковского.	Г. Степанъ	—	410	304	151	45
Казимира Ела-Малинскаго.	С. Верба	}	18	0	—	—
	С. Бѣлогородка			5	—	—
	С. Столицъ			—	—	—
Кн. воеводы Краковского.	Г. Степанъ (евреп)	52	25	—	20	—
Архимандрита Мелецкаго Юсифа Чаплича.	С. Космачовъ	—	48	43	—	2
Кн. воеводы Краковского въ державѣ п. Александра Вольскаго.	С. Кондратка	}	138	32	—	—
	С. Сосновка					
	С. Трусиловка					
	С. Лучники					
	С. Жабовое					
	С. Былевъ					
	С. Сохновка					
С. Щуровка						
С. Топорець						
Того-же, въ державѣ п. Яна Прилуцкаго.	С. Мощаница	51	40	27	—	—
Того-же.	С. Ступно, ключа Дубенскаго	—	22	15	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Бродовъ	—	22	11	—	—
Того-же.	С. Тотовичи, вол. Степанской	—	33	—	—	—
Архимандрита Милецкаго Иосифа Чаплича, владыки Луцк. и Острожск.	С. Комаровъ С. Соловьевъ С. Нецы С. Сыново	—	100	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Тышевичи	—	4	—	—	—
Того-же.	С. Будоражъ	—	18	8	3	—
Того-же.	С. Пилки	—	3	—	—	—
Того-же.	С. Бѣлашовъ, вол. Дубенской	—	70	10	—	—
Того-же.	С. Судобичи, вол. Дубенской	20	20	7	—	—
Сауила и Анны Черневскихъ.	Часть с. Гуляникъ	5	5	—	3	1
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Зозулинцы, вол. Дубенской	—	5	—	—	—
Кн. Захарія Четвертинскаго.	С. Передмостье (половина)	18	18	—	7	3 (1657)
Курбановскаго державцы.	С. Осоя	31	20	—	—	3 (1653)
Державы Александровой Голковской.	С. Мезочъ	73	44	37	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Збитинъ С. Волица	— —	35 32	26 16	— 12	— 5

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ .				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Держ. всензда Злоцеаго.	С. Комаровка, ключа Степаньскаго и С. Бѣлые Береги	—	21	—	—	— 0
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Пузырки	—	ни	од	но	го
Сварбинка Волынскаго Мартина Домбровскаго.	С. Буремець С. Подгаецъ	—	109	—	—	—
Алама Вилги.	С. Триски С. Гривенки	—	ни	од	но	го
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Христовка С. Криворудка	20 10	6 6	4 1	— —	— —
Того-же.	Часть с. Грозова	—	18	5	6	—
Подстар. Луц. Щаснаго Збожнаго Лайцевскаго (держ.).	С. Цинцевичи С. Видеры	—	98	—	57	—
Кашт. Чеховскаго, Добе слава Цеклинскаго.	М. Корчикъ С. Комаровка С. Пошутинцы С. Деражня С. Курчикъ С. Кречковцы С. Городище	— — — — — — —	6 3 10 10 4 3 3	3 — 5 10 — 3 —	0 — — — — — 2	— — — 0 — — —
Держ. Одверта.	С. Гримячое.	—	16	5	2	—
Держ. Николая Лысаковскаго.	С. Устилугъ	78	38	—	—	10 (1658)
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Цурково, вол. Дубенская	—	33	—	—	—
Самуила Дрымальскаго.	С. Пузырки	10	5	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и сель.	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Кн. воеводы Краковскаго.	М. Ташокъ	—	120	50	4	—
Держ. Василя Черкаса.	С. Янушевца	32	12	4	—	—
Павла Гудаго.	С. Перемишля	22	9	1	—	—
Держ. Самуила Глогговскаго.	С. Ваховъ	22	10	4	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Сосновка С. Поляхова	}	4	—	—	—
Того-же.	С. Кучмановка		—	4	—	—
Того-же.	С. Припутень	—	3	—	—	—
Того-же.	С. Зубаровъ	—	3	—	—	—
Того-же.	М. Славутинъ	—	90	19	6	—
Того-же.	С. Бачмаковка	56	26	15	3	—
	С. Минковцы	75	24	18	—	—
	С. Рудная	76	12	8	—	—
Державы Ленскаго.	Часть с. Головина	—	30	—	18	4
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Волборова	—	40	—	—	—
Держ. Яна Головинскаго.	Часть с. Головина	—	6	5	0	—
Держ. Стефана Хоментовскаго.	С. Мпхновъ	40	12	—	—	—
	С. Дысогоръ	17	4	0	—	—
	С. Закружцы	12	4	—	—	—
Верната Вылежинскаго.	С. Туричаны	}	30	25	—	—
	С. Волька Дулѣбская					
Липской.	С. Дулѣбы	33	30	12	12	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Кн. воеводы Краковского.	С. Липная	66	30	15	—	—
Того-же.	С. Семидубы	50	29	8	—	—
Того-же.	С. Хотоневъ	—	8	8	1	1
Того-же.	С. Здолбица С. Здолбуновъ	—	116	32 18	9 4	— —
Того-же.	С. Новоселки С. Краево	— —	60 30	44 —	15 12	— 5
Того-же.	Г. Базалия съ приселками М. Красиловъ съ приселками	— —	42 40	— 24	— 15	— —
Григорія Чечеля.	С. Яворовцы, Красиловскаго ключа	—	9	—	—	—
Кн. воеводы Краковского.	С. Берестовичи	53	27	10	—	—
Того-же.	С. Чишовка	—	5	2	—	—
Посесси Мартиновой Гореховской.	Часть с. Смидинъ	—	5	—	—	5 (1658)
Кн. воеводы Краковского.	Часть с. Данковцы С. Крапивная С. Кобыля	— — —	3 5 6	— 2 —	— — 0	— — —
Того-же.	С. Свилярина С. Мачовки С. Панскій Мостъ	— — —	97 16 5	— — —	— — —	— — 2 (1658)
Того-же.	С. Жолная С. Узносячи	— —	10 10	5 —	— —	— 2
Того же.	С. Пузырки С. Залуче	— —	4 1	— —	— —	— —
Того-же.	С. Головинъ	—	7	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель	Число дымовъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Медвѣдовка	—	2	—	—	—
Того-же.	С. Завадинцы	—	15	8	4	—
	С. Шелвовъ	—	3	4	4	4
	С. Гнойничка	—	4	3	3	—
Того-же.	С. Конюшки	—	30	—	13	5
Того-же.	С. Медскъ Великій	—	61	—	—	—
	С. Медскъ Малый	—	19	—	—	—
Того-же.	С. Дубовка	—	10	—	—	—
	С. Заваличъ	—	4	—	—	—
	С. Лопушки	—	1	—	—	—
	Часть с. Вербче	—	2	—	—	—
Того-же.	С. Жилинъ	}	45	30	—	5
	С. Вольва Жилинская					0
Того-же.	С. Постояно	—	90	25	35	—
	С. Стыдня	—	33	20	20	—
Того-же.	С. Перемява	}	80	—	—	—
	С. Янковичи					
Того-же.	С. Рокитная, принадлеж. въ Степанскому фольвару.	—	75	—	—	—
Того-же.	С. Бычаль	}	80	—	—	—
	С. Копювъ					
	С. Звижджъ					
Того-же.	С. Подлунная	}	10	—	—	—
	С. Трубичи					
Стефана и Павла Зарудскихъ.	С. Зличовка С. Соколовка	}	ни	од	но	го
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Трискинъ	—	25	18	—	—
	С. Ремчица	—	33	22	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ѣ м о в ѣ .				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Кн. вѣстеляна Краковскаго.	Часть с. Головина	—	13	—	—	—
Романа Кошатовскаго.	С. Кошатова, вол. Ровенской	3	3	—	2	—
Стефана Хринническаго.	С. Лонавши	46	19	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Кричылскъ	—	80	40	—	—
Того-же.	С. Розважъ	—	30	7	1	—
Кн. Януша Острожскаго, вѣстеляна Краковскаго.	С. Мончинцы	}	16	5	3	—
	С. Черленовка					
	С. Дубица					
	С. Сорокодубы					
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Клитенка Малая	—	4	—	—	—
	С. Зозулинцы	—	3	—	—	—
	С. Клитна	—	5	—	—	—
	С. Великія Поповцы	—	3	—	—	—
	С. Глибокъ	—	1	—	—	—
	С. Мановець	—	2	—	—	—
Того же.	С. Ставокъ	}	115	—	10	—
	С. Узлазна				—	—
	С. Углящи				—	—
Того-же.	С. Хоровъ	—	50	21	10	10 (1658)
Того-же.	С. Любаши, Степанскаго влюча	—	45	29	3	—
Того-же.	С. Сморгини	—	14	—	—	—
Того-же.	С. Завалое	—	8	5	—	1 (1658)
Того же.	С. Севруки	—	3	—	—	—
	С. Салиха	—	2	—	—	—
	С. Мица	—	2	—	—	—
Кн. Януша Острожскаго.	С. Люхче	—	26	—	12	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Румейки	—	15	11	—	—
Того-же.	М. Бережница	—	200	105	47	—
Того-же.	С. Городецъ	—	—	—	—	6
	С. Сваринъ	—	70	—	—	—
Кн. Григорія Святополкъ-Четвертинскаго.	С. Росники	—	10	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	М. Бережница (еврей)	—	5	—	—	—
Того-же.	С. Ереміевка	—	3	—	—	—
Того-же.	Часть с. Урвенал	—	7	—	4	0
Того-же.	С. Короста	—	50	10	—	—
	С. М. Вербче	—	25	5	—	—
	С. В. Вербче, кл. Степанскаго	—	25	10	—	—
Того-же.	С. Лидава	21	4	—	2	—
Александра Линева Линева.	Часть с. Линева	—	2	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Варковичи	—	43	} 32	—	—
	С. Молодава	—	11		—	—
Криштофа Сапѣги.	С. Селище	—	83	40	13	6
	С. Жалинки	—	42	30	3	0
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Писаревка	} 18	5	—	—	—
	С. Марковцы			—	—	—
Того-же.	М. Шенетовка	—	3	—	—	—
Писаря зем. Луцк. Марка Гулевича.	С. Дулибы	56	40	—	12	—
	Часть с. Симоновъ	—	35	—	12	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ .															
		1648	1650	1651	1653	1655 1658											
Кн. Григорія Святополкъ-Четвертинскаго.	С. Черчичи	—	20	—	14	11 (1658)											
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Бутеки, влюча Стеланскаго	—	8	—	—	—											
	Часть с. Узносичей	—	19	5	—	—											
	С. Немовичи	}	103	23	—	—											
	С. Чудло																
	С. Велеховъ	—	5	—	0	—											
	Г. Дубно, предмѣст.	}	395	38	33	—	—										
	Сурмичи							хр. 141 свр. 47	56	} 120	—	—					
	С. Подборцы							19	8				—	—			
	С. Косаровъ							—	—	—	—	—					
	С. Божковичи							съ	60	35	—	—					
	С. Листовицъ							33	11	—	—	—					
	С. Суймы							} при сел ва ми	9	—	—	—	—				
	С. Ивановичи													18	6	—	—
	С. Детиничи													7	—	1	—
	С. Руда							12	23	0	—	—					
С. Буца	38	—	5	—	—												
С. Караблицы	13	5	—	—	—												
С. Знесене	15	10	—	0	0 (1658)												
С. Залужье	3	3	—	—	—												
С. Кубраковка	—	—	—	—	—												
Кн. Януша Острожскаго.	С. Радовъ	—	21	—	1	—											
Державы Петра Корицкаго.	Часть с. Дядковичей	6	1	—	—	—											
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Лавриновцы	—	6	—	—	—											
	С. Тростянецъ	—	12	5	3	—											
	С. Цвитоха	—	3	2	0	—											

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1650	1651	1653	1655— 1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Гульча	—	100	—	—	—
	С. Волица	ни	од	но	го	—
	С. Рипки	—	7	—	—	—
Константина и Анны Гулевичей.	М. Стар. Острожець	}	48	—	12	—
	С. Заблоце				5	—
Кн. Януша Острожскаго.	С. Колки	}	ни	од	но	го
	С. Строковъ					
	С. Пашутинцы	—	1	—	—	—
Кн. Адама Сангушка.	С. Войгоща	}	—	17	—	—
	С. Кримно			42	—	—
	С. Бронница			—	—	—
Андрея Фирлея.	С. Смидинъ	—	90	75	—	70 (1658)
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Плищина	}	—	43	—	—
	С. Плесная					
	С. Ягодная					
	С. Понурка					
	С. Чепцы					
Апполоніи Винской.	Части сс.: Ключка и Волицы	14	14	8	—	7
Стефана Жеремскаго.	Части сс.: Ключка и Волицы	10	8	—	—	1
Равовскихъ.	С. Божовъ	73	37	31	—	—
Стефана Букоемскаго.	Часть с. Грушовна	7	3	—	—	2
Ефросины Сekliцкой.	Части сс.: Тульчова и Ключка	}	7	4	—	—
				2	—	—
Овлочимской.	Части сс.: Ставокъ и Овлочима	26	17	—	10	4 (1653) 3 (1658)

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Ч И С Л О Д Ы М О В Ъ .					
		1648	1651	1653	1655	1657—1658	
Юрія Свенцицкаго.	С. Гать	14	12	—	—	—	
Станислава и Яроша Ростоцкихъ.	С. Коростовая	65	50	2	2	—	
Малащинской.	С. Бутитичи	18	14	—	—	9	
Архимандрита Печерск. Кіев. Юсифа Тривны	С. Городокъ С. Обаровъ	} 200	150	36	—	—	
Старосты Черкаскаго Николая Киселя.	Часть с. Воцатица	7	4	—	—	2 (1658)	
Яна Гулевича.	М. Гулевичовъ	35	} 32	6	—	—	
	С. Радоминъ и часть с. Уховецка) 15		—	—	—	—
	С. Поворскъ	10		—	—	24	18 (1658)
	С. Рудка	4		—	—	—	—
	С. Заночовка	3		—	—	—	—
	С. Вербное	6		—	—	—	—
Вацлава Калусовскаго.	С. Любитовъ С. Волька Любитовская	} 62	50	—	—	—	
Судья земск. Луцкаго.	С. Холопечи	80	55	34	—	—	
Судья земск. Кременецк. Яна Ярмолинскаго.	С. Шумбаръ	} 240	5	3	—	—	
	С. Горбовцы		6	3	—	—	—
	С. Темногайцы		7	0	—	—	—
	С. Загайцы		8	3	—	—	—
	С. Мизютинцы		4	0	—	—	—
	С. Матвеевка		5	0	—	—	—
	С. Пищатинцы		6	2	—	—	—
	С. Гридковцы		1	0	—	—	—
	С. Волица		4	—	—	—	—
	С. Кошелевка		1	1	—	—	—
	С. Примаровка		4	1	—	—	—
	С. Новгородчицы		2	1	—	—	—
	С. Иляшовка		2	3	—	—	—
	С. Новый Ставъ		1	1	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1651	1653	1655	1657— 1658
Того-же.	С. Семеновъ С. Даниловка С. Туровка	} --	ни	од	но	го
Владыки Луцкаго Юсифа Чаплича-Шпановскаго.	С. Песочно С. Сыновъ С. Подсыновки С. Нецова С. Соловьевъ С. Кошарова	} 220	156	—	—	—
Держ. Станислава Олешка.	С. Волохи С. Перковичи С. Дубно С. Борковъ С. Мостица С. Бояры	} 70	66	—	—	—
Станислава Корчминскаго.	С. Цевеличи	21	16	15	—	7 (1658)
Кн. Анны Алоизы, изъ Острога, Ходкевичевой.	С. Горица С. Берездовка С. Столбовъ С. Монятинъ) 40 15 6	23 ни 1	— од	— но	— го
Держ. Мартина Миловскаго.	С. Должекъ С. Пашуки С. Котовка	34 9 1	24 8 1	5 — —	} 3	— — —
Ксендза Павловича и Даниїла Павловича.	Части сс.: Тесова и Хренова) 76)	67	—	—	—
Кн. Анны Алоизы, въ державѣ Казимира Браицкаго.	С. Нараевка С. Улашиновка С. Кленачовъ	7 4 25	6 4 20	0 — 3	— — 8	— — —
Гавриїла Подгороденскаго.	С. Вербое С. Руда С. Блазеньки	} 76	71	41	—	27 2 0 (1658)

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Ч и с л о д ы м о в ъ				
		1648	1651	1653	1655	1657-1658
Ксендза школастика Львовскаго Яна Чолгановскаго, державцы.	М. Тайкуры	--	30	--	--	--
Александра Хрептовича.	С. Богуринъ	30	26	4	--	--
Томаша и Софiв Сапѣги.	М. Муравица	40	36	--	--	--
	С. Дорогостай	104	62	--	--	--
	С. Зобринъ	45	35	--	--	--
Яна Погрошовскаго.	С. Серединцы	78	9	--	--	--
	С. Городище					
	С. Пашуны					
	С. Решневка					
Доминика Ела-Малинскаго.	С. Уѣзды	40	20	7	--	--
Держ. Александра Велгорскаго.	С. Сѣнное	119	18	--	--	--
	С. Данчинъ	38	8	--	--	--
	С. Кудринъ	12	5	--	--	--
Катерины Буяновской.	С. Мокрый	8	3	--	1	--
	С. Хоровець	11	5	--	--	--
Андрев Зджарскаго.	С. Пруски	18	4	--	--	--
Баковецкихъ.	Часть с. Баковца	19	10	--	7	--
Александра Хрептовича.	С. Жолудзкъ	50	30	5	3	--
Кн. воеводы Краковскаго.	Г. Острогъ, предм. Сухая Воли Зарванская улица	120	80	--	--	--
Станислава Гурскаго ротм. королев.	С. Милятинъ	128	110	--	18	--
	С. Жаврово	68	60	--	3	--
	С. Миховка	33	33	--	7	--
	С. Черниховъ	29	27	--	6	--

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1651	1653	1655	1657— 1658
Яна Одица Соколовскаго.	С. Столпецъ	18	10	—	—	—
	С. Комаровца	7	2	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Гримячое	16	5	2	—	—
Михаила Мин- ковскаго.	Часть с. Перекла- довичей	4	2	—	—	—
Иереміи Андре- евскаго.	С. Забороль	80	35	—	—	—
Францишка Цешковскаго.	Ч. с. Клечковичей	2	1	0	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Песчанга	17	3	—	—	—
	С. Микитинъ	20	7	2	—	—
	С. Дьяково	25	7	—	—	—
	С. Семаки	37	7	—	—	—
	С. Зубовщина	22	6	—	—	—
	С. Волица	10	3	—	—	—
	С. Чухели	4	ни	од	но	го
Богумилы Ля- сотянки Де- нисковой и наслѣдник.	Часть с. Берега	33	15	19	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Сахновцы	8	3	—	—	—
Станислава Варшицкаго.	М. Грицовъ и прис. Губче	}	5	—	—	—
	Кургановка		—	—	—	—
	Мал. Онисковцы		—	—	—	—
	Вел. Онисковцы		—	—	—	—
	Москвитиновка		—	—	—	—
	Лутовка		—	—	—	—
	Саварець		—	—	—	—
Гайворонка	5	—	—	—		
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Плесное	}	43	3	—	—
	С. Плищинъ					

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и селъ	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1651	1653	1655	1657—1658
Того-же.	С. Ягодная С. Понурка С. Чепцы	} 43	3	—	—	—
Павловой Куликовской.	Части сс.: Тростенца и Лычекъ) 78	47	43	19	—
Кашт. Брацл. Гавриила Стемпковскаго	С. Гнидава	43	30	16	—	—
Архимандритъ Жидичинской.	С. М. Омеляничекъ	5	2	—	—	—
Балтазара Раецкаго.	С. Волковыя	—	—	—	—	—
	С. Волица	—	10	—	—	—
	С. Козыновка	6	—	—	—	—
	С. Радошовка	—	1	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Ремчицы	33	22	—	—	—
	С. Щуровцы, Ново-заславской вол.	7	3	—	—	—
	С. Восковичи	15	4	—	—	—
	С. Колки С. Троеки	— —) ни	од	но	го
Кн. Анны Алоизы Ходкевичевой, воеводиной Виленской.	С. Смолдыровъ	110	20	10	—	—
	С. Кожушки	19	2	1	1	—
	С. Свьева	8	2	—	—	—
	С. Дворенъ	6	2	—	—	—
	С. Ждановець	4	ни	од	но	го
	С. Волковщина	8	4	—	—	—
	С. Орепа	21	8	1	1	—
	С. Завижь	10	2	—	—	—
	С. Кормань С. Горка) 60)	12	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Переменка С. Янкевичи) 80)	30	12	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ѣ м о в њ				
		1648	1651	1653	1655	1657— 1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Узлазное	60	20	}25	—	7 (165)
	С. Углище	18	9		—	
	С. Жалинъ	} 45	40	—	5	—
	С. Волька Жалин- ская				—	—
	С. Дыбовка	10	5	—	—	—
	С. Заваличи	4	1	—	—	—
	Часть с. Вербча	2	2	—	—	—
	С. Пески	} 90	50 30	15	—	—
	С. В. и М. Остальцы			5	—	—
	С. Берестовець	27	10	—	—	—
	С. Городець	} 70	39	—	—	—
	С. Сваринъ, ключа Степанскаго					
	С. Звиждзь	24	18	—	—	—
С. Скопювъ	17	11	—	—	—	
С. Бучали	39	25	—	—	—	
Старосты Ольштин. Яна Александра Даниловича.	С. Билка	18	6	3	—	—
	С. Бережное	20	4	—	—	—
	С. Городище	26	4	—	—	—
	С. Орловка	5	2	—	—	—
	С. Поляны	20	4	—	—	—
	С. Лезяная	18	2	—	—	—
	С. Богушовка	10	3	—	—	—
	С. Князь-Село	15	3	—	—	—
С. Витковичи	15	2	—	—	—	
Стар. Влад. Данила Стемиковского	С. Толпыжинъ	} 40	27	—	—	—
	С. Хривники					
Андрея Го раина.	С. Чолница	40	25	6	—	—
Плебана Луки. Матвѣя Поу- лавскаго.	Часть с. Нѣмецкаго	—	9	1	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ мѣстечекъ и селъ.	Ч и с л о д ѣ м о в ѣ .								
		1648	1653	1655	1657	1658				
Софія Себастьяновой Комаровской (державя).	С. Новоставки	28	8	—	—	—				
Стефана Корытенскаго.	С. Вишневь С. Вернетъ	} 30	18	—	—	—				
Владимира Гулевича.	Части сс.: Оцова и Печихвость С. Стрыльча	26	10	} 17	—	—				
		35	26		—	—				
Андрей Жолкевскаго.	С. Голче	95	8	—	—	—				
Оо. августин. Затурецкихъ.	Часть с. Затурецъ	10	5	—	—	—				
Дмитрія Урсула Рудецкаго	С. Рудка С. Вороничи	} 34	8	—	—	—				
		} 65	45	16	—	—				
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Звинячье						30	10	—	—
С. Вольговка С. Черневъ	—						—	—	10	
Держ. Констан. Сошенскаго.	С. Яниговка	12	8	—	—	—				
Наслѣдн. Яна Чаплинскаго.	С. Миловши	43	28	—	—	—				
Держ. Михаила Завадскаго.	С. Свидники	28	18	—	—	—				
Воев. Кіев. Адама Киселя.	С. Низкинич	—	43	—	—	—				
	С. Вишковичи	—	} 30	—	—	0				
	С. Полуцанина	—		—	—	5				
	С. Дегтевь	—		30	—	—	5			
	С. Суходолы	—	85	—	—	20				
Архимандрита Печерск. Іосифа Тривны.	С. Гродекъ	} 150	36	—	—	—				
	С. Обаровъ		—	—	—	—				

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1653	1655	1657	1658
Архимандрія Луцкой.	С. Дубище	15	5	—	—	—
Каштел. Венденскаго, Генриха Каповскаго.	С. Холпневъ	20	11	—	—	—
	С. Володковщина	5	1	—	—	—
Держ. Верещинскаго.	С. Невольное	10	5	—	—	—
Раины Косинской (посессія)	С. Осовецъ	4	1	—	—	—
Подком. Брацлавской, вн. Катерины изъ Лешня.	С. Вишенки	45	23	—	—	—
Гавріила Гротовскаго.	Часть с. Миловшей	8	4	2	—	—
Анастасія Мышки-Холоневской.	С. Верхоставье	} 29	18	—	—	—
	С. Козятинъ					
	С. Лемешовъ					
Кс. Шимона Брыскаго.	С. Тютковцы	29	20	—	—	—
Держ. Катерины Стефановой Городиской.	С. Жеребиловка	} 4	—	—	—	—
	С. Хяловка					
Ренны Голубовны Домбровской.	Часть с. Селищева	14	4	—	—	—
Модреевскихъ.	С. Русивль	} 40	5	—	—	—
	С. Капустинъ					
Кашт. Волян. вн. Николая Чарторійскаго.	М. Клеванъ	—	50	—	—	—
	С. Колдыровъ	54	22	—	—	—
	С. Деревянъ	46	14	—	—	—
	С. Олишовъ	35	20	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ѣ м о в ѣ .				
		1648	1653	1655	1657	1658
Того-же.	С. Диковъ	20	10	—	—	—
	М. Бѣловъ	142	120	—	—	—
	С. Суховцы	39	12	—	—	—
	С. Рубче	35	16	—	—	—
	С. Яневичи	20	19	—	—	—
	С. Медковъ	42	14	—	—	—
	С. Смержовъ	30	8	—	—	—
	С. Грабовъ	84	14	—	—	—
	С. Оржовъ	49	8	—	—	—
	С. Олешна	18	5	—	—	—
	С. Жилза	8	2	—	—	—
	С. Холопы	110	45	—	—	—
	С. Мшаки	16	4	—	—	—
С. Мочуляны	16	16	—	—	—	
С. Корчинъ	10	3	—	—	—	
Корол. роты., Криштофа Сапѣги.	С. Зарѣчье	} 36	22	—	—	—
	С. Линевичи		—	—	—	—
	С. Доротице	41	28	—	16	—
Стольн. Волын., Самуила Дол- мата-Исай- ковского.	С. Острьевъ	15	5	—	—	—
	С. Ворсинъ	} 23	21	—	—	—
	С. Яловичи		—	—	—	—
Старосты Го- родельскаго.	М. Берескъ	} 195	141	—	28	—
	С. Стар. Берескъ			—	—	—
	С. Стыринъ			—	—	—
	С. Котова Воля			—	—	—
	С. Ворончинъ			—	—	—
С. Межилсье	—	—	—	—		
Подсудка Луц- каго, Вацлава Гулевича.	Части сс.: Бѣлополя	} —	21	—	—	—
	Защитова		11	—	—	—
	Езова		21	—	—	—
	Рокитницы		8	—	—	2
Андрей Ли- невскаго.	С. Шпановъ	97	51	0	—	—
Стефана и Александра Батковскихъ.	С. Шабаровка	21	6	—	—	—
	С. Волиця	10	0	—	—	—

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1653	1655	1657	1658
Судьи земск. Владимірс. Станислава Корчминскаго (арен. п заст.).	С. Цевеличи	16	15	—	—	7
	С. Рылавци	} 15	15	7	—	5
	С. Михаловець					
Кс. Яна-Карла Чолганскаго.	С. Колесники	24	12	—	—	—
Александра и Катерины Хриницкихъ.	С. Буремль	21	11	0	—	—
Держ. Эбигн. Любенецкаго.	С. Теремное	40	20	15	9	—
Кн. воеводы Краковского.	С. Крушиничи	} 112	40	—	—	—
	С. Уймаца					
Держ. Войцеха и Александры Коморовскихъ.	Часть с. Яловичъ	15	8	—	—	—
Яна Дахнови-ча Гатискаго.	Части сс.: Ватина и Ватница	} 7	5	—	—	—
Судьи земск. Луцкаго.	С. Божковичи	151	70	—	—	—
	С. Холопечи	80	34	—	—	—
	С. Толмаховъ	26	9	0	—	—
	С. Опанасовца	} 171	38	—	—	—
	С. Лавриновъ					
Воев. Дербск. Садуила Лещинскаго.	М. Рафаловка	—	евр. 3	—	—	—
Кашт. Волин. Николай Чарторійскаго.	С. Суховцы	39	13	—	—	—
Дороты Петро-вой Козики.	С. Фашковичи	} 101	70	—	—	—
	С. Волпа					
	С. Мокрець					

Имена владѣльцевъ.	Названіе городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ь .				
		1648	1653	1655	1657	1658
Домника Ела- Малинскаго.	С. Пелжа	27	15	—	—	—
Юрія и Але- ксандра Пу- зыновъ.	С. Стракловъ С. Волица Страк- ловская	} 43	19	5	—	—
Офиц. Луцк. Николай-Але- ксандра Ра- мульта.	С. Колодежно С. Будища) 47	17	14	—	—
Капт. Волын. кн. Николая Чарторійскаго.	М Клевань (еврея)	—	7	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Тотовичи С. Запудинцы С. Голики	33) 10	16 10	— —	— —	— —
Александра Глембоцкаго.	С. Завидовъ С. Деричинъ) 55	43	—	—	—
Кн. Адама Александра Сангушеа.	С. Войгоща С. Кримно С. Бронница	} 42	31	—	—	—
Яна Блинов- скаго.	С. Секунь	16	10	—	—	—
Андрей Чап- лица.	С. Озденижь С. Березолупы	16 —	14 4	— —	— —	— —
Борейка Кне- рутскаго.	Часть с. Киерута	15	4	—	—	—
Корнелія Тарновскаго.	С. Мощоное	2	ни	од	но	го
Кн. Албрехта Станислава Радивиля, канцл. В. К. Лит.	С. Лудзинъ С. Бичинъ С. Амбуконь	} 130	100	—	—	40 — 24

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ь				
		1648	1653	1655	1657	1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Коиѹшки	17	13	5	—	—
Дмитрія Рогозинскаго.	Части сс.: Рогозны и Волковой С. Семеновка	11	8	—	—	—
Кашт. Венден. Генриха Кашовскаго.	С. Славожичи С. Андросіевъ	24	10	—	—	—
		20	4	—	—	—
Гр. Самула Лещинскаго.	С. Михѣвека ключа Корецкаго	12	3	—	—	—
Держ. Адама Лисоцкаго.	С. Волица, иначе Олчовека	7	1	—	—	—
Канцл. В. К. Литовск., кн. Албрехта Радивила.	С. Дидичи, Сильно и 31 село волости Олыцкой	1187 (до 1633г.)	952	—	—	—
Станислава Фалибовскаго.	С. Новоселки	9	3	—	—	—
Старосты Калускаго.	С. Глузовъ	9	4	—	—	—
Александра Белгорскаго.	С. Олексинъ, Сѣнное, Данчинъ, Заровъ, Нов. Шпановъ	79	29	—	—	—
Николаевой Олешинной.	С. Собовета, С. Нараевка	20	3	—	—	—
		10	ни	од	но	го
Матіаша Иванцеаго.	Часть с. Древина.	18	13	—	—	2
Яна Ольшамовскаго.	Часть с. Передмостья	9	7	—	—	—
Николая Богдашевскаго.	С. Сарны, С. Доротичи	42	3 10	—	—	6

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сельъ.	Ч и с л о д ѣ м о в ъ				
		1648	1653	1655	1657	1658
Кн. воеводы Краковскаго.	С. Трубичи,) 51	1	—	—	—
	С. Подлужная		10	—	—	—
Злотолинскихъ.	С. Злотолинъ.	16	8	—	—	—
Кн. канцлера Литовскаго.	М. Круная	109	74	—	—	—
	С. Яблонь	97	76	—	—	—
Кн. воеводы Краковскаго.	М. Бережница	105	42	—	—	—
	М. Стенанъ	192	151	45	—	—
Стефана Корытенскаго.	С. Вишневъ) 18	14	—	—	—
	С. Верпеть					
Старосты Калускаго, Яна Замойскаго.	С. Богдашовъ	20	6	2	—	—
Мартина Билскаго.	С. Друговъ	37	26	—	—	—
Кн. Николая Чарторійскаго, въ державѣ Каспра Растончи.	С. Рубче	16	6	—	—	—
Воеводы Волынскаго, кн. Адама Сангушка.	С. Боголюбово	46	28	28	—	—
Христинны Петровой Даниловичевой.	М. Яновъ	} 269	158	—	26	—
	С. Велиць,				6	3
	С. Сельцо,				9	—
	С. Кухари.				—	—
	С. Литогища,				—	—
	С. Подлипы,				—	—
С. Арсановичи	10	—				

Имена владѣльцевъ.	Названія городовъ, мѣстечекъ и сель.	Ч и с л о д ы м о в ъ.				
		1648	1653	1655	1657	1658
Графа Константина Любомирскаго,	Города Полонное и Барановъ,) —	3	—	—	—
	Острополь и Любартовъ (евреи).) —	ни	од	но	го
Криштофа Козики.	Части С. Молчанова	—	4	—	—	—
Воеводы Краковскаго, Влад. Доминика Заславскаго.	Городъ Дубно и 33 его приселковъ	395	255	—	—	—
Писаря земск. Владим. Юрiя Горина.	С. Езеры	—	13	—	—	—
	С. Яровица	—	7	—	—	—

Извлечено изъ книгъ Киевск. Центр. Архива: № 2491: лл. 245, 444—817, 1094; № 2492: лл. 118—1027; № 2493: лл. 5—79, 160—188, 242, 321, 658; № 2494: лл. 105—234, 294—307, 348—366, 414—978, 764—880; № 2495: лл. 276, 587; № 2496: лл. 28, 66—77, 109—117, 155—158, 181—184, 223—424, 510—534, 645—698, 706—677, 1211, 1320, 1364; № 2497: лл. 7—9, 23—30, 49, 62—100, 121—139, 151—158, 182, 202—181, 300—379. 488, 603, 644, 652; № 1018: лл. 949—999, 1021, 1040, 1052—1097, 1102, 1115; № 1019: лл. 454—491, 508—530; № 1021: лл. 483—682, 710—741, 784—791. 906; № 1203: лл. 748—755, 507, 897; № 1025: л. 262; № 1026: лл. 1212—1309¹⁾.

¹⁾ Въ представленные таблицы включено нѣсколько мѣстностей Кременецкаго повѣта, внесенныхъ въ присяжныя показанiя по Владим. или Луцкому повѣтамъ.

XXVII.

Назначеніе королемъ Владиславомъ IV комиссії для разслѣдованія жалобъ города Брацлавля на притѣсненіи старостъ, бывшія причиною упадка этого города. 1639 г., мая 18.

Działo sie w miescie krola jegomosci Braclawiu, dnia dwudziestego miesiaca sierpnia, to iest, w poniedzialek po swietym Bartłomieiu Apostole, roku terazniejszego tysiac szescset trzydziestego dziewiątego.

Przed urodzonemi y szlachetnymi pany Olbrychtem Kochanowskim, sędzią, Sylwestrem Czerlenkowskim, pisarzem, Stefanem Russianem, woiskim, sekretarzem krola jegomosci, urzędnikami ziemskimi Braclawskimi, Janem Bedermanem, pisarzem krola jegomosci ruskim, y Grzegorzem Ważynskiem, iako commissarzami a raczei inkwizitorami, specjalnym krola jegomosci pana naszego miłosciwego commissiei listem, z kancellariei krola jegomosci wydanym, naznaczonemi y deputowanemi, przy bytnosci szlachetnego Andrzeia Marcinowskiego, woznego generała woiewodztw Kijowskiego, Wolynskiego y Braclawskiego, oblicznie stanąwszy, mieszczanie y pospolstwo miasta krola jegomosci Braclawia, strona powodowa, okazali naprzod inkwizitią przy pieczęci kancellariei mnieiszei zadworney, ręką krola jegomosci pana naszego miłosciwego podpisaną, prosząc, aby, za przyięciem y przeczytaniem takowej inkwizitiei, zwyż mianowani panowie commissarze, czyniąc dosic powinności swojey, a przychilając się we wszytkiem do takowej inkwizitiei, jurisdikcią przy aktach temu podobnych zwyczajną offundowawszy, pokoi y bezpieczenstwo wszelakie obwołac nakazali. Ktorei to inkwizitiei tenor iest taky: Władysław IV, z Bożej łasky krol Polski, wielkie xiążę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflanckie, Smoleńskie, Czernihowskie y Szwedzky, Gottsky, Wandalsky dziedieczny krol. Urodzonym Stanisławowi Laskowskiemu, czesnikowi Lomzinskiemu, instigatorowi koronnemu, Olbrychtowi Kochanowskiemu, sędziemu, Michałowi Kropiwnickiemu, podsędkowi, Stephanowi Russianowi, woiskiemu, sekretarzom naszym, Sylwestrowi

Czerlenkowskiemu, pisarzowi, ziemskiem Braclawskim, Mikołajowi Swentopełkowi Czetwertenskiemu, Janowi Bedermanowi, pisarzowi naszemu dekretow ruskich, y Grzegorzowi Ważynskiemu, wiernie nam miłym, łaskę naszą krolewską. Urodzeni wiernie nam mili! Wzięliśmy pewną z roznych mieisc wiadomosc, ysz miasto nasze Braclaw pograniczne, na ktorego nam y Rzptei całosci y iako naywiększej osadzie, dla snadniejszego tatarskiem częstym incursiom dania odporu, tudzież y publicznych Rzptei płacenia podatkow siła należało, przez zbytnią starostow y arendarzow swych oppressyją w niwecz spustoszyć musiało, tak że co przedtym dwa tysiąca osady było, teraz ledwie nad dwiescie nayduie się, y że iuż y ci dla takich oppressyi do ostatku roschodzie się zawzieli. My tedy, iako naywyższy miast naszych pan y obronca, z powinności naszej krolewskiej, chcąc ostatniei prawie miasta tego desolatii, a zatym obronie Rzptei y diminutiei prowentow skarbu koronnego, za tą desolatią pochodzącej zabieżyć na wyrozumienie y wywiedzenie się spustoszenia takiego miasta tego, także y wszelakich krzywd, oppressyi, stacy, exactyi, bicia y grabieży roznych, obywatelom miasta tego a poddanym naszym przez starosty tameczne poczynionych, pewnych tam inquizitorow naszych zesłać umysliliśmy, iakosz niniejszym listem. własną mocą y władzą naszą krolewską wier. ww., ktorych u siebie w tych sprawach dzielność, umiejętnosc y wiarę zaleconą mamy, za inquizitorow w sprawie tey do pomienionego miasta naszego Braclawia zsyłamy, poruczając y roskazując to wier. ww., abyscie iako najprędzej czas sposobny do odprawienia aktu tego, między sobą upatrzywszy, wielmożnego Marcina Kalinowskiego, woiewodę Czernihowskiego, Braclawskiego starostę naszego, także arendarza iego y mieszczanow tamecznych, listem innotescentiei swei, dwie niedzieli przed terminem obwiesciwszy, do miasta naszego Braclawia ziachali y tam o wszytkiem miasta tego spustoszeniu, także o wszelkich in genere mieszczanom tamecznym poddanym naszym przez starostow ich roznych od czasu niemalego poczynionych krzywdach, mianowicie biciu, grabieżach, wyciąganiu powołowszczyzn, dziesięcin, do chłopskich robot

y ciężarow ich przymuszeniu, naprawianiu chorągwi na zubożenie y rozescie mieszczan tamecznych y stacy roznych, tak na te chorągwie, iako y na pomienionego samego starostę y czeladzi iego od nich braniu, (od ludzi wiary godnych, obywatelow tamecznych poblizszych, od osob stanu szlacheckiego pod sumieniem, a od ludzi condiciei mieiskiei pod przysięgą) onych do siebie wezwawszy, pilną inquititią uczynili; urząd nowy dla lepszego miasta tego porządku obrali, pobory seimowe, gdzie i na co po te czasy obracali, dowiedzieli się, y wszystkie krzywdy ich dostatecznie rozsądziłi, kto takowei miasta tego desolatiei, zaczym y zmieszenia procentow skarbu naszego był y do tychczas iest przyczyną, abysmy z takowei wier. waszych inquititii dostatecznie informowani byc mogli, y lubo privatim, lubo cum ordinibus regni, iako nam to będzie należało, przestrzegli zawczasu, żeby te miasto z uimą zwyczajnych procentow y obrony Rzeczyptei a osobliwie wojewodstwa tamecznego przez oppressię częste starostow ich, funditus zniesione nie było. Przy ktorei to inquititiei wiern. ww. effectualiter wszelakie bezpieczenstwo mieszczanom tamecznym a poddanym naszym, od wielmoznego wojewody Czernihowskiego, iako starosty tamecznego, arendarza y sług iego na zdrowiu y maiegnosciach ich zakładem swym osobliwym (ponieważ teraz, iako mamy wiadomosc, na gleity y listy upominające nasze, nic nie dbaią) obwaruiecie y żeby iem takowych dalszych krzywd y ciężkosci nad powinnosć y konditią ich mieiską odtąd niewyrządzano y owszem w pokoiu ich zachowano, y do nas iem w krzywdach swych udawac się nie zabraniano, surowie przykażecie. W czym wszytkiem sumnienie wiern. ww., abyscie żadnei stronie nie folgowali, obowiazujemy; do ktorego aktu niebytnosc dwu y więcej z wiern. ww. przeszkodą nie będzie. Dan w Leponach, dnia XVIII miesiāca maia, roku panskiego MDCXXXIX, panowania naszego Polskiego VII, a Szwedzkiego VIII roku. Vladislaus rex. Jac. Max. Fredro, regens cancellariae. Locus sigilli cancellariej minoris.

Po ktorym przeczitaniu inquititiei, stanowszy oczewiscie, szlachetny p. Hrehory Turowicky, iminiem wielmożnego jmc pana

Marcina na Husiatynie Kalinowskiego, woiewody Czernihowskiego, Braclawskiego, Litinskiego starosty, bronił takowei fundowania jurisdiciei z przyczyn y racyi niżej wyrażonych per modum controversiae podanych tenorem takim: Urodzony pan Hrehory Turowicki, umocowany j. mc. pana woiewody Czernihowskiego, iako niewinnie obwionego, zachowawszy wszelakie obrony prawne wcale, zaniusszy solennem protestationem przeciwko Hrickowi Moskorodzie, Stephanowi Pampusze, Hryckowi Katrusze, Iwanowi Katrusze, Andrusikowi Zacharczenkowi, Michaiłowi Kołomyiczenkowi, Hryckowi Zdannenkowi, Bohdanowi Hniewoszowi, Tymoszowi Nepeikowi, Semenowi Lubeczowi, Stephanowi y Dankowi Kurilenkom braci rodzonei, Dmitrowi Wasiutkowi, Stephanowi Periczenkowi, mieszczanom Braclawskiem. principałom y pomocnikom ich, isz przerzeczeni principałowie z pomocnikami swemi pospolstwo buntuią, do tumultow excituią, od powinności wszelakiei powinnei buntami, przeciwko jmc panu woiewodzie Czernihowskiemu a staroscie Braclawskiemu tuteiszemu zawziętemi, odrażaią, przeciwko prawu pospolitemu commissie, za złym udaniem nieprawnie y niesłusznie z kancellariei jego kr. mosci, wyiednywaią y do szkod niemałych jmc pana woiewodę Czernihowskiego przywodzą, ktorych sobie na tenczas na dwadziescia tysięcy kop groszy litewskich jmc pan woiewoda Czernihowski szacnie. Przetosz przerzeczony umocowany jmc pana woiewody Czernihowskiego o takowy bunt y przez przerzeczonych pryncypałow ich pomocnikow, o commissie przeciwko prawu pospolitemu wyiednane, o szkody z tych tumultow pochodzące y o wine prawne, w prawie pospolitym opisane, a za takowe tumulty excitowane, przez principałow y adhaerentow tych tumultow popadłe, imieniem jmc pana woiewody Czernihowskiego raz y powtore swiadczył się y opowiadał (дальше слѣдуетъ изложеніе доводовъ повѣреннаго Калиновскаго).

Изъ кн. Литовской Метрики IV. В. 41.

XXVIII.

Исчисленіе дымовъ въ городахъ и селеніяхъ Подольскаго воеводства, показанное подъ присягою, по случаю взиманія подымной подати въ 1661 году.

Oblata regestru juramentorum ratione sexduplicis pensionis fumalium in officio castrens. capitán. Camenecen. in Podolia, anno Domini 1661, 11 septembris praestitorum et expeditorum.

- 11 septembris 1661 an. Ad officium praesens castrens. capitán. Camemenecens. in Podolia, personaliter veniens, honestus Joannes Tomaszenko, proconsul oppidi *Zynkow*, inhaerendo constitutioni novellae de contributione publica fumalium, in palatinatu Podoliae solvendorum, nec non et laudo eiusdem palatinatus Podoliae, quoad interesse tantum primae ratae sexduplicis pensionis attinet, juramentum corporalem in eam rotham, prout in praefato oppido *Zynkow* subditorum domus, praeter viginti, plures non sunt et non raperiantur, flexis ad imaginem Crucifixi genibus, praestitit. A doma iudaica cauponaria minori 1.
- 14 septembris 1661 an., laboriosus Daniło de villa *Krzykow*, possessionis g. Adami Zegorski, iuramentum corporale praestitit super fumos ¹⁾. 2.
- 15, laboriosus Wonton de villa *Swidova* gen. succamerrarij terr. Czerscens. praestitit domus 12.
- 16, laboriosus Tymko Osadca de oppido *Tymkow* praestitit super domos et subditt 4.
- Laboriosus Semko de villa *Bednarow* et *Szydłowse* sortis gen. Kawiecki p. s. f. 1.

¹⁾ Слова: «praestitit super fumos» или «domos» въ дальнѣйшемъ сокращены: p. s. f. или d, т. е. принесъ присягу на столько-то дымовъ или домовъ.

19 septimbr., laboriosus Wasil Siemaszkewicz de villa <i>Kapusciany</i> possessionis gen. Dąmbrowski p. s. d.	5.
Laboriosus Alexius Kulik de villa <i>Chreptiow</i> praestitit juramentum corporale s. d.	20.
20 sept., laboriosus Panko Rudyi de villa <i>Chodyowse</i> ex sorte g. Michaelis Chodyowski praestitit s. f.	3.
Laboriosus Olexa de villa <i>Brzezanki</i> praestitit super fum	2.
Laboriosus Andronik de villa <i>Muksza</i> s. f.	3.
Labor. Mikita de villa <i>Czarnokonce</i> sortis gen. Jaromirski praestitit s. f.	1.
21 sept., labor. Hryn de villa <i>Jackowce</i> g. Sophiae Chrastowska praestitit s. f.	4.
Labor. Jla vatamanus de <i>Lasakowica</i> praestitit super domos et subditos ad dluem possibil (sic).	13.
22 sep., labor. Fedor Logoyda vatamanus de villa <i>Przewrocie</i> gen. capitanei Czmeltineus (sic) p. s. d.	3.
Honestus Andreas Biały de oppido <i>Zbrzezcie</i> magnifici succamerarii Podoliae p. s. d.	30.
Laboriosus Daniżo de villa <i>Żabince</i> praestitit super domos fum.	3.
Labor. Dmiter de villa <i>Zahukowka</i> magn. succamerarii Podoliae p. s. d.	2.
23 septemb., labor. Hryhor. Hołowczenko de villa <i>Hłbow</i> gen. Złoczowski p. s. f.	2.
Labor. Hryn de villa <i>Karaczkowce</i> p. s. f.	3.
Labor. Dymitro de villa <i>Poboyna</i> gen. Stanisławski p. s. f.	4.
<i>Miendzyboz</i> —Hon. Wasil Fedorowicz, exceptis judeis, s. d.	204.
<i>Nowa Sieniawka</i> —Labor. Kostiuk s. d. p. juramentum	7.
Labor. Matfij de villa <i>Chmielowa</i> possessionis r.r. d.d. ordinis praedicatorum p. s. f.	19.
Idem labor. Matfij de villa <i>Olchowce</i> conventus praedicatorum Dominicanorum p. s. f.	8.
<i>Dawidkowce et Hussakowce</i> —Labor. Wasil Fedorowicz p. juram. s. f.	3.

<i>Boryskowce</i> —Labor. Maxym de willa <i>Boryskowce</i> ad fluvium Dniestr ex sorte gen. Biernaszowski p. s. subditt . . .	8.
Laboriosus Jwan Buyko de villa <i>Nefedowce</i> ex sorte gen. Chrzastowska p. s. f.	1.
24 sept., honestus Michayło de oppido <i>Skata</i> p. s. d. (exceptis judeis)	26.
Labor. Hryniec Szpaczenko de oppido <i>Czahor</i> p. s. f. . . .	16.
Labor. Daniło vatamanus de villa <i>Beznoskowce</i> ex sorte decanatus Camenecensis p. s. f.	3.
Labor. Mycko Husaczek de villa <i>Kolendziany</i> antiquae locationis p. s. d.	5.
Labor. Hryn Manczuk de villa <i>Czarnokonce</i> ex sorte gen. Korzeniowski p. s. d.	2.
Labor. Jwan Dunenko de praedio <i>Tataryszce</i> capitaneatus Camenecensis p. s. subdit	4.
25, labor. Lager de villa <i>Piatniczany</i> g. Piasecki p. s. p. f. et subdit.	1.
Labor. Michayło de <i>Jarmolince</i> p. s. f.	12.
Labor. Jwan de villa <i>Chodyowce</i> , sorte gen. Alexandri Chodyowski p. s. f.	2.
Labor. Fedor de villa <i>Zozulince</i> magn. succamerarii Podoliae p. s. f.	1.
Labor. Jwan de villa <i>Sinkow.</i> ejusdem suscamerarii Podoliae p. s. f.	1.
Labor. Jwan Osadca de villa <i>Lastowce</i> ex sorte gen. Więkowski p. s. f.	1.
Labor. Mac Szykuła de villa <i>Bilcze</i> p. s. d: (exceptis slobdzian)	20.
Labor. Gnyda vatamanus de villa <i>Myszkow</i> p. s. f.	9.
Labor. Onysko de villa <i>Torskie</i> p. s. f.	13.
Jdem pro villa <i>Hinkowce</i> p. s. f.	2.
Jdem pro villa <i>Chartanowce</i> p. s. f.	2.
<i>Hołowczyńce</i> —Lab. Klim Hrobarenko p. s. f.	5.

<i>Myłkowce</i> —Jdem Klim p. juramentum s. f.	4.
Laboriosus Wasil de villa <i>Ostrowczyńce</i> p. s. f.	4.
Lab. Kuz de villa <i>Poklęki</i> p. s. f.	3.
Lab. Fedoraszko de opp. <i>Kalus</i> p. s. f.	15.
Lab. Jwan de <i>Nowosetka</i> ex sorte g. Christophori Wołodowski p. s. subdit.	1.
Lab. Jwan Pohrybny de <i>Warwuczynce</i> magn. palatini Ravensis p. s. f.	3.
29 sept. Lab. Fedor Petryczenko de willa <i>Sutkowce</i> gen. Bałaban p. s. f.	2.
Lab. Matwyi de villa <i>Mała Struga</i> pro oarte g.g. Wolanowskich p. s. f.	6.
Lab. Petran de villa <i>Wielka Struga</i> eorundem Wolanowskich p. s. f.	6.
Labor de villa <i>Rzepince</i> p. s. subditos	4.
Honestus Stephanus Bilik de op. <i>Satanow</i> juramentum corporale p. s. f.	84.
Lab. Hryn Lechnik de villa <i>Wartikowce</i> p. s. f.	2.
Super fumales, laboriosus Kostiuk Stary de <i>Sieniawka</i> p.	1.
Jdem pro villa <i>Kurouka</i> p. s. f.	2.
Lab. Ilko de <i>Jwanikowce</i> p. s. f.	4.
Lab. Roman Nahoruik de oppido <i>Rozmetyńce</i> p. s. f.	2.
Jdem pro villa <i>Wierzchowce</i> p. s. f.	2.
Jdem pro villa <i>Borszczowka</i> p. s. f.	2.
Lab. Ihnat Cikoł de villa <i>Mukarow</i> p. s. f.	15.
30 sept., labor. Semen Horbulionia Podkopenko de villa <i>Olchowiec</i> possessionis integrae gen. Zacwilichowska p. s. f.	15.
Honestus Martinus Senfaber de opp. <i>Dunaygrod</i> p. juramentum s. d.	20.
Lab. Sema Zapaczenko de <i>Słoboda Dunaygrodzka</i> p. s. d.	2.
Lab. Jakow de villa <i>Woytkowce</i> p. s. f.	6.
Lab. Andrus juramentum p. s. f.	10.
<i>Rusanowce</i>	5.

Lab. Iwan de <i>Paniowce Zielienieckie</i> ex sorte successorum gen. Valentini Jeziorkowski p. s. f.	5.
Lab. Hryhor de villa <i>Maliowce</i> p. s. f.	3.
Labor. Semen woyt de villa <i>Krzywcze</i> (exceptis judaeis et nobilibus) p. s. f.	41.
Lab. Sema vatamanus de villa <i>Babince</i> (exceptis judaeis et nobilibus) p. s. f.	23.
Labor. Wasil Pirozek de villa <i>Rzeczynce</i> gen. Ostrowski, p. s. f.	1.
Lab. Wasil Makarenko z <i>Wysznych Paniowiec</i> p. s. d. . . .	10.
Lab. Nazarko Strylec de villa <i>Nizne Paniowce</i> p. s. d. . .	8.
Lab. Ulasi Maximenko de villa <i>Uscie</i> ex sorte m.m. Potockich p. s. d.	2.
Lab. Mikita de villa <i>Zastowce</i> ex sorte gen. Szaniawski p. s. d.	2.
Labor. Semen de villa <i>Uscie</i> ex sorte m. Pałatinae Bełcen- sis p. s. d.	1.
Lab. Iwan Buszaroga de villa <i>Cwikłowce</i> p. s. d.	5
Lab. Fedor de villa <i>Durniakowce</i> gen. Pawłowski p. s. d.	1.
Lab. Klim de <i>Zubrowce</i> r.r. p.p. Dominicanorum (okrom słobod.) p. s. s. d.	2.
Lab. Maxim de <i>Czarnokozyńce</i> (exceptis domibus nobilium, haidon, judaeorum et aliorum subditorum) p. s. f. . . .	37.
Lab. Jakow de <i>Nowosiołka</i> p. s. f.	11.
Lab. Michayło de <i>Zalesce</i> p. s. f.	13.
Lab. Onufry de <i>Szestowce</i> p. s. f.	11.
Lab. Prokop de <i>Niwra</i> p. s. f.	5.
Lab. Filimon de <i>Jwanie</i> p. s. f.	2.
Lab. Ostafy de <i>Hroszowa</i> p. s. f.	9.
<i>Perchamowce</i> —Lab. Andrus Kuroczka vatamanus p. s. f. . . .	6.
Lab. Ochrym de <i>Uscie</i> p. s. f.	8.
1 octocris 1661, lab. Iwan Błoznik de villa <i>Derewiany</i> gen. judicissae Podoliae p. s. d.	6.
Labor. Semion Logofet de villa <i>Szebutyniec</i> ex sorte gen. Chocimirski p. s. d.	2.

Lab. Dema de <i>Isakowce</i> ex sorte gen. Wierzchowski p. s. f.	1.
Lab. Hawryło vatamanus de villa <i>Kalinie</i> gen. judicissae Podoliae p. s. d.	5.
Lab. Panas de villa <i>Sokoł</i> ex sorte m.m. Potockich p. s. f.	5.
Lab. Dmitro de villa <i>Trychowce</i> p. s. f.	2.
Providus Stephanus Bereżecki de villa <i>Załucze</i> p. s. d. . . .	5.
Lab. Huryn de villa <i>Buczaiia</i> p. s. f.	3.
Lab. Hawryło de villa <i>Buczayka</i> s. f.	3.
Lab. Iwan de villa <i>Sokoliec</i> p. s. f.	3.
Lab. Michayło Wachnenko de villa <i>Wachnowce</i> p. s. f. . . .	3.
Lab. Nazarko de villa <i>Beznoskowce</i> ex sorte g.g. Sabentow p. s. d.	2.
Lab. Iwachno Bilaczek de villa <i>Korytzyńce</i> g. Radlinski p. s. f.	17.
Lab. Iwan Harasimenko de villa <i>Zawale</i> m.m. Potockich p. s. f.	16.
Lab. Fedor de villa <i>Nowosiołka</i> g. Strzałkowski p. s. d. . . .	4.
Lab. Fedor de villa <i>Kołodrobka</i> magn. succamerariae Podoliae p. s. f.	3.
Lab. Stephanus de villa <i>Hołoskow</i> s. f.	3.
3 octobr., lab. Olexy vathamanus de villa <i>Uszyca</i> s. f. . . .	5.
Idem pro sorte in <i>Bakota</i> g. Zaniewski s. f.	1.
Labor. Hrynko vatamanus de villa <i>Bliszczanowce</i> , possessionis gen. Roźniatowski p. s. f.	7.
<i>Huszczynce</i> —lab. Manko Wołoszczynenko p. s. f.	2.
Nobilis Alexander Kopystynski de villa <i>Pankowce</i> g. pocilla- toris Haliciensis p. s. f.	3.
Idem pro villa <i>Hrabowce</i> g. Trzeciak s. f.	2.
Idem pro villa <i>Lisanowce</i> , possessionis g. Biernaszewski, p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Zapadyńce</i> g. Trzeciak s. f.	3.
Lab. Pacio de villa <i>Kniaze</i> g. Boguszowa p. s. f.	3.
Lab. Jarema de villa <i>Wroblowce</i> ex sorte Nicolai Charzewski p. s. subditos	1.
Lab. Jasko de villa <i>Snitowka</i> ex sorte Ihnatowskiego p. s. f.	1.
Lab. Hryhor de villa <i>Worobiowce</i> ex sorte g. Żeromskiej, alias paniej Łabęckiej, p. s. f.	1.

Lab. Semko de villa <i>Probużne</i> , p. s. f.	4.
Oppidum <i>Czarnoostrow</i> —honestus Iwan Hiptynczyk p. s. d.	30.
Lab. Roman de villa <i>Hruszowica</i> g. Watowski p. s. f.	1.
Lab. Iwan de villa <i>Martinowka</i> g. Rapacki p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Woytowce</i> p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Ostaszki</i> p. s. f.	2.
Lab. Iwan de <i>Ormiany</i> p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Tyszkowce</i> p. s. f.	3.
Lab. Trochym de <i>Pławce</i> p. s. f.	3.
Lab. Nikifur de villa <i>Gruszka</i> s. f.	5.
Idem pro villa <i>Czabanowka</i> p. s. f.	4.
Lab. Olexy de villa <i>Łyskowce</i> p. s. f.	9.
Idem pro villa <i>Krzywożany</i> p. s. f.	1.
Lab. Gordy de villa <i>Ronkoszowa</i> p. s. f.	2
Idem pro villa <i>Rakotupince</i> p. s. f.	1
Lab. Miron vatamanus de villa <i>Supronkowce</i> collegii Camenecens.	
Soc. Jesu p. s. f.	3.
4 <i>Octobris</i> . Lab. Panko vatamanus de villa <i>Kołybaiowce</i> s. f.	1.
Honestus Sawa de ciwitate <i>Latyczow</i> s. f.	18.
Idem de villa <i>Harbusow</i> p. s. f.	8.
Idem de villa <i>Szczodrowa</i> p. s. f.	5.
Idem de villa <i>Markowce</i> , p. s. f.	2.
Lab. Adreas de villa <i>Holewiczow</i> p. s. f.	2.
Lab. Symon de villa <i>Popowce</i> p. s. f.	2.
Lab. Iwan de villa <i>Sustowce</i> p. s. f.	2.
Idem de villa <i>Kopytynce</i> s. f.	1.
<i>Bar</i> —honestus Prokop proconsul p. s. f. (exceptis domibus iudeo-	
rum, tantum de duobus propinatoriis)	102.
Lab. Iwan Beratynski de opp. <i>Joltuszkow</i> p. s. f.	22.
Idem pro villa <i>Joltuszki</i> p. s. f.	12.
Idem pro villa slobodka <i>Derazniy Kalinskiy</i> p. s. f.	3.
Idem pro oppido <i>Deraznia</i> p. s. f.	21.
Idem pro <i>Hatnia Deraznia</i> p. s. f.	20.

Idem pro villa <i>Iwanowce</i> p. s. f.	15.
Idem pro villa <i>Kalinska Deraznia</i> s. f.	12.
Idem pro villa <i>Zuka</i> p. s. f.	20.
Idem pro villa <i>Hołowczyce</i> p. s. f.	5.
Idem pro villa <i>Witkowce</i> p. s. f.	10.
Idem pro villa <i>Mankowce</i> p. s. f.	6.
Idem pro villa <i>Komarowce</i> p. s. f.	6.
Idem pro villa <i>Morozow</i> p. s. f.	4.
Idem pro oppido <i>Czemerysze</i> p. s. f.	10.
Famatus Prokop prokonsul de villa <i>Motochow</i> p. s. f.	3.
Lab. Mikita de villa <i>Cwitowa</i> p. s. f.	6.
Lab. Wasil watamanus de villa <i>Karyczynce</i> g. Gdeszynski p. s. f.	6.
Lab. Andreas de villa <i>Zalesczyki</i> g. Chyliński p. s. f.	3.
Lab. Wasil de villa <i>Nagorzany</i> p. s. f.	15.
Lab. Panko de villa <i>Kołybaiew</i> p. s. f.	4.
Lab. Marko de villa <i>Kołaczkowiec</i> g. Sieniowski p. s. f.	1.
Lab. Kozman de villa <i>Sokol</i> ex sorte g. Łabęńska p. s. f.	2.
5 octobris, lab. Dmitro de oppido <i>Kasparowce</i> sortis g. Stanisze- szewski p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Lisiczniki</i> ex sorte ejusdem s. f.	3.
Idem pro villa <i>Horyhlady</i> sortis ejusdem Staniszewski p. s. f.	1.
Lab. Gregory de villa <i>Szczytowce</i> possessionis Staniszewski p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Woniatynce</i> ejusdem s. f.	2.
Lab. Ostap de villa <i>Cwitowa</i> p. s. f.	4.
Lab. Andrus de villa <i>Zalesie</i> g. Chyliński s. f.	2.
6 octobris, lab. Olexa de villa <i>Ozierany</i> g. Bilski s. f.	3.
Lab. Jakow Hryszczenko de villa <i>Stoboda Nowosielska</i> ex sorte g. Warszawski p. s. f.	3.
Lab. Stefan de villa <i>Subocz</i> magn. ducis exercituum p. s. f.	3.
Lab. Iwas de villa <i>Szerszeniowce</i> ex sorte gen. Pauli Pruski p. s. f.	1.
Idem pro sorte g. Oscistawski s. f.	1.
Idem pro sorte g. Matthaci Pruski s. f.	1.
Idem pro villa <i>Charionowce</i> g. Pauli Pruski s. f.	2.

Idem pro sorte ibidem g. Woysławska	(?)
Lab. Jaremko de villa (не показано) g. Wyżycki, p. s. f.	6.
Reliquum abjuravit.	
Lab. Kondrat de villa Wierzbowiec g. Złoczowski p. s. f.	3.
Lab. Jakow de villa Żytniki ejusdem s. f.	2.
Lab. Maxim de villa Olchowiec ex sorte gen. Złoczowski p. s. f.	3.
Lab. Panko Bassarabenko de sorte Kosakowski ibidem in Olchowiec p. s. f.	4.
Lab. Stefan de villa Paniowce Zielienieckie ex sorte nobilis Garlinski et Raczynski p. s. f.	2.
Lab. Iwan de villa Sokół ex sorte magnif. palatini Belzensis p. s. f.	1.
Lab. Marcin z Ukrynkowiec gg. Lastowieckich p. s. f.	5.
Lab. Iwan Mironenko de villa Łysiec g. Sokolnicki p. s. f.	3.
Lab. Kondrat vatamanus de villa Hołuzynce g. Sciniowski p. s. f.	2.
Lab. Iwan de villa Skazince g. Kosakowski p. s. f.	4.
Lab. Hryhor pro sorte ejusdem in villa Wielka Struha p. s. f.	4.
Lab. Lartio de oppido Kaszperowce ex sorte g. Skarzynska p. s. f.	6.
Lab. Tryfon de villa Kudrowce (excepta domo conflagrata et vatamani) p. s. f.	13.
Lab. Sawka de Frydrowce p. s. f.	4.
Lab. Stefan de villa Kniahynin ex sorte mag. Palatinae Belzensis p. s. f.	4.
Lab. Kondrat vatamanus de villa Kniahynin ex sorte g. Szyiska p. s. f.	4.
Lab. Onysko de villa Olexince p. s. f.	2.
Lab. Filip de villa Dolne Kudrynce p. s. f.	10.
Lab. Daniło de villa Gorne Kudrynce s. f.	7.
Lab. Stefan de villa Lisowce p. s. f.	10.
Idem pro villa Kapustynce p. s. f.	4.
Lab. Lesko de villa Szypowce p. s. f.	3.
Lab. Choma de oppido Grodek Kułakow p. s. f.	9.

Marcina na Husiatynie Kalinowskiego, wojewody Czernihowskiego, Braclawskiego, Litinskiego starosty, bronił takowej fundowania jurisdiciei z przyczyn y racyi niżej wyrażonych per modum controversiae podanych tenorem takim: Urodzony pan Hrehory Turowicky, umocowany j. mc. pana wojewody Czernihowskiego, iako niewinnie obwiononego, zachowawszy wszelakie obrony prawne wcale, zaniusszy solemnem protestationem przeciwko Hrickowi Moskorodzie. Stephanowi Pampusze, Hryckowi Katrusze, Iwanowi Katrusze, Andrusikowi Zacharczenkowi, Michaiłowi Kołomyiczenkowi, Hryckowi Zdaannenkowi, Bohdanowi Hniewoszowi, Tymoszowi Nepeikowi, Semenowi Lubeczowi, Stephanowi y Dankowi Kurilenkom braci rodzonei, Dmitrowi Wasiutkowi, Stephanowi Periczenkowi, mieszczanom Braclawskiem, principałom y pomocnikom ich, isz przerzeczeni principałowie z pomocnikami swemi pospolstwo buntuią, do tumultow excituią, od powinności wszelakiei powinnei buntami, przeciwko jmc panu wojewodzie Czernihowskiemu a staroscie Braclawskiemu tuteiszemu zawziętemi, odrażaią, przeciwko prawu pospolitemu commissie, za złym udaniem nieprawnie y niesłusznie z kancelariei jego kr. mosci, wyiednywaią y do szkod niemałych jmc pana wojewodę Czernihowskiego przywodzą, ktorych sobie na tenczas na dwadziescia tysięcy kop groszy litewskich jmc pan wojewoda Czernihowski szacuje. Przetosz przerzeczony umocowany jmc pana wojewody Czernihowskiego o takowy bunt y przez przerzeczonych pryncypałow ich pomocnikow, o comissie przeciwko prawu pospolitemu wyiednane, o szkody z tych tumultow pochodzące y o wine prawne, w prawie pospolitym opisane, a za takowe tumulty excitowane, przez principałow y adhaerentow tych tumultow popadłe, imieniem jmc pana wojewody Czernihowskiego raz y powtore swiadczył się y opowiadał (далѣ слѣдуетъ изложене доводовъ повѣреннаго Калиновскаго).

Изъ кн. Литовской Метрики IV. В. 41.

XXVIII.

Исчисленіе дымовъ въ городахъ и селеніяхъ Подольскаго воеводства, показанное подъ присягою, по случаю взиманія подымной подати въ 1661 году.

Oblata regestru juramentorum ratione sexduplicis pensionis fumalium in officio castrens. capitán. Camenecen. in Podolia, anno Domini 1661, 11 septembris praestitorum et expeditorum.

- 11 septembris 1661 an. Ad officium praesens castrens. capitán. Camemenecens. in Podolia, personaliter veniens, honestus Joannes Tomaszenko, proconsul oppidi *Zynkow*, inhaerendo constitutioni novellae de contributione publica fumalium, in palatinatu Podoliae solvendorum, nec non et laudo eiusdem palatinatus Podoliae, quoad interesse tantum primae ratae sexduplicis pensionis attinet, juramentum corporalem in eam rotham, prout in praefato oppido *Zynkow* subditorum domus, praeter viginti, plures non sunt et non raperiantur, flexis ad imaginem Crucifixi genibus, praestitit. A doma iudaica cauponaria minori 1.
- 14 septembris 1661 an., laboriosus Daniło de villa *Krzykow*, possessionis g. Adami Zegorski, iuramentum corporale praestitit super fumos ¹⁾. 2.
- 15, laboriosus Wonton de villa *Swidova* gen. succamerrarij terr. Czerscens. praestitit domus 12.
- 16, laboriosus Tymko Osadca de oppido *Tymkow* praestitit super domos et subditt 4.
- Laboriosus Semko de villa *Bednarow* et *Szydłowse* sortis gen. Kawiecki p. s. f. 1.

¹⁾ Слова: «praestitit super fumos» или «domos» въ дальнѣйшемъ сокращены: p. s. f. или d, т. е. принесъ присягу на столько-то дымовъ или домовъ.

19 septimbr., laboriosus Wasil Siemaszkewicz de villa <i>Kapusciany</i> possessionis gen. Dąbrowski p. s. d.	5.
Laboriosus Alexius Kulik de villa <i>Chreptiow</i> praestitit juramentum corporale s. d.	20.
20 sept., laboriosus Panko Rudyi de villa <i>Chodyowse</i> ex sorte g. Michaelis Chodyowski praestitit s. f.	3.
Laboriosus Olexa de villa <i>Brzezanki</i> praestitit super fum	2.
Laboriosus Andronik de villa <i>Muksza</i> s. f.	3.
Labor. Mikita de villa <i>Czarnokonce</i> sortis gen. Jaromirski praestitit s. f.	1.
21 sept., labor. Hryn de villa <i>Jackowce</i> g. Sophiae Chraśtowska praestitit s. f.	4.
Labor. Jla vatamanus de <i>Lasakowica</i> praestitit super domos et subditos ad dluem possibil (sic).	13.
22 sep., labor. Fedor Logoyda vatamanus de villa <i>Przewrocie</i> gen. capitanei Czmeltineus (sic) p. s. d.	3.
Honestus Andreas Biały de oppido <i>Zbrzezcie</i> magnifici succamerarii Podoliae p. s. d.	30.
Laboriosus Daniło de villa <i>Żabince</i> praestitit super domos fum.	3.
Labor. Dmiter de villa <i>Zahukowka</i> magn. succamerarii Podoliae p. s. d.	2.
23 septemb., labor. Hryhor. Hołowczenko de villa <i>Hlibow</i> gen. Złoczowski p. s. f.	2.
Labor. Hryn de villa <i>Karaczkowce</i> p. s. f.	3.
Labor. Dymitro de villa <i>Pboyna</i> gen. Stanisławski p. s. f.	4.
<i>Miendzyboz</i> —Hon. Wasil Fedorowicz, exceptis judeis, s. d.	204.
<i>Nowa Sieniawka</i> —Labor. KostiuK s. d. p. juramentum	7.
Labor. Matfij de villa <i>Chmielowa</i> possessionis r. r. d. d. ordinis praedicatorum p. s. f.	19.
Idem labor. Matfij de villa <i>Olchowce</i> conventus praedicatorum Dominicanorum p. s. f.	8.
<i>Dawidkowce et Hussakowce</i> —Labor. Wasil Fedorowicz p. juram. s. f.	3.

<i>Boryskowce</i> —Labor. Maxym de willa <i>Boryskowce</i> ad fluvium Dniestr ex sorte gen. Biernaszowski p. s. subditt . . .	8.
Laboriosus Jwan Buyko de villa <i>Nefedowce</i> ex sorte gen. Chrzęstowska p. s. f.	1.
24 sept., honestus Michayło de oppido <i>Skala</i> p. s. d. (exceptis judeis)	26.
Labor. Hryniec Szpaczenko de oppido <i>Czahor</i> p. s. f. . . .	16.
Labor. Daniło watamanus de villa <i>Beznoskowce</i> ex sorte deca- natus Camenecensis p. s. f.	3.
Labor. Mycko Husaczek de villa <i>Kolendziany</i> antiquae loca- tionis p. s. d.	5.
Labor. Hryn Manczuk de villa <i>Czarnokonce</i> ex sorte gen. Korzeniowski p. s. d.	2.
Labor. Jwan Dunenko de praedio <i>Tataryszce</i> capitaneatus Came- necensis p. s. subdit	4.
25, labor. Lager de villa <i>Piatniczany</i> g. Piasecki p. s. p. f. et subdit.	1.
Labor. Michayło de <i>Jarmolince</i> p. s. f.	12.
Labor. Jwan de villa <i>Chodyowce</i> , sorte gen. Alexandri Cho- dyowski p. s. f.	2.
Labor. Fedor de villa <i>Zozulince</i> magn. succamerarii Podoliae p. s. f.	1.
Labor. Jwan de villa <i>Sinkow.</i> ejusdem succamerarii Podoliae p. s. f.	1.
Labor. Jwan Osadca de villa <i>Lastowce</i> ex sorte gen. Więc- kowski p. s. f.	1.
Labor. Mac Szykuła de villa <i>Bilcze</i> p. s. d: (exceptis sło- bodzian)	20.
Labor. Gnyda watamanus de villa <i>Myszkow</i> p. s. f.	9.
Labor. Onysko de villa <i>Torskie</i> p. s. f.	13.
Jdem pro villa <i>Hinkowce</i> p. s. f.	2.
Jdem pro villa <i>Chartanowce</i> p. s. f.	2.
<i>Hołowczyńce</i> —Lab. Klim Hrobarenko p. s. f.	5.

<i>Myłkowce</i> —Jdem Klim p. juramentum s. f.	4.
Laboriosus Wasil de villa <i>Ostrowczyńce</i> p. s. f.	4.
Lab. Kuz de villa <i>Pokleki</i> p. s. f.	3.
Lab. Fedoraszko de opp. <i>Kalus</i> p. s. f.	15.
Lab. Jwan de <i>Nowosełka</i> ex sorte g. Christophori Wołodiowski p. s. subdit.	1.
Lab. Jwan Pohrybny de <i>Warwuczynce</i> magn. palatini Ravensensis p. s. f.	3.
29 sept. Lab. Fedor Petryczenko de willa <i>Sutkowce</i> gen. Bałaban p. s. f.	2.
Lab. Matwyi de villa <i>Mała Struga</i> pro oarte g.g. Wolanowskich p. s. f.	6.
Lab. Petran de villa <i>Wielka Struga</i> eorundem Wolanowskich p. s. f.	6.
Labor de villa <i>Izepince</i> p. s. subditos	4.
Honestus Stephanus Bilik de op. <i>Satanow</i> juramentum corporale p. s. f.	84.
Lab. Hryn Lechnik de villa <i>Wartikowce</i> p. s. f.	2.
Super fumales, laboriosus Kostiuk Stary de <i>Sieniawka</i> p. . .	1.
Jdem pro villa <i>Kurowka</i> p. s. f.	2.
Lab. Ilko de <i>Jwanikowce</i> p. s. f.	4.
Lab. Roman Nahornik de oppido <i>Rozmetyńce</i> p. s. f.	2.
Jdem pro villa <i>Wierzchowce</i> p. s. f.	2.
Jdem pro villa <i>Borszczowka</i> p. s. f.	2.
Lab. Ihnat Cikoł de villa <i>Mukarow</i> p. s. f.	15.
30 sept., labor. Semen Horbulionia Podkopenko de villa <i>Olchowiec</i> possessionis integrae gen. Zacwilichowska p. s. f.	15.
Honestus Martinus Senfaber de opp. <i>Dunaygrad</i> p. juramentum s. d.	20.
Lab. Sema Zapaczenko de <i>Słoboda Dunaygradzka</i> p. s. d.	2.
Lab. Jakow de villa <i>Woytkowce</i> p. s. f.	6.
Lab. Andrus juramentum p. s. f.	10.
<i>Rusanowce</i>	5.

Lab. Iwan de <i>Paniowce Zielienieckie</i> ex sorte successorum gen. Valentini Jeziorkowski p. s. f.	5.
Lab. Hryhor de villa <i>Maliowce</i> p. s. f.	3.
Labor. Semen woyt de villa <i>Krzywcze</i> (exceptis judaeis et nobilibus) p. s. f.	41.
Lab. Sema vatamanus de villa <i>Babince</i> (exceptis judaeis et nobilibus) p. s. f.	23.
Labor. Wasil Pirozek de villa <i>Rzeczynce</i> gen. Ostrowski, p. s. f.	1.
Lab. Wasil Makarenko z <i>Wysznych Paniowiec</i> p. s. d. . . .	10.
Lab. Nazarko Strylec de villa <i>Nizne Paniowce</i> p. s. d. . .	8.
Lab. Ulasi Maximenko de villa <i>Uscie</i> ex sorte m.m. Potockich p. s. d.	2.
Lab. Mikita de villa <i>Zastowce</i> ex sorte gen. Szaniawski p. s. d.	2.
Labor. Semen de villa <i>Uscie</i> ex sorte m. Pałatinae Bełcen- sis p. s. d.	1.
Lab. Iwan Buszaroga de villa <i>Cwikłowce</i> p. s. d.	5
Lab. Fedor de villa <i>Durniakowce</i> gen. Pawłowski p. s. d.	1.
Lab. Klim de <i>Zubrowce</i> r.r. p.p. Dominicanorum (okrom słobod.) p. s. s. d.	2.
Lab. Maxim de <i>Czarnokozynce</i> (exceptis domibus nobilium, haidon., judaeorum et aliorum subditorum) p. s. f. . .	37.
Lab. Jakow de <i>Nowosiołka</i> p. s. f.	11.
Lab. Michayło de <i>Zalesce</i> p. s. f.	13.
Lab. Onufry de <i>Szestowce</i> p. s. f.	11.
Lab. Prokop de <i>Niwra</i> p. s. f.	5.
Lab. Filimon de <i>Jwanie</i> p. s. f.	2.
Lab. Ostafy de <i>Hroszowa</i> p. s. f.	9.
<i>Perchamowce</i> —Lab. Andrus Kuroczka vatamanus p. s. f. . .	6.
Lab. Ochrym de <i>Uscie</i> p. s. f.	8.
1 octocris 1661, lab. Iwan Błoznik de villa <i>Derewiany</i> gen. judicissae Podoliae p. s. d.	6.
Labor. Semion Logofet de villa <i>Szebutyniec</i> ex sorte gen. Chocimirski p. s. d.	2.

Lab. Dema de <i>Isakowce</i> ex sorte gen. Wierzchowski p. s. f.	1.
Lab. Hawryło vatamanus de villa <i>Kalinie</i> gen. judicissae Podoliae p. s. d.	5.
Lab. Panas de villa <i>Sokoł</i> ex sorte m.m. Potockich p. s. f.	5.
Lab. Dmitro de villa <i>Trychowce</i> p. s. f.	2.
Providus Stephanus Bereżecki de villa <i>Załucze</i> p. s. d. . .	5.
Lab. Huryń de villa <i>Buczaia</i> p. s. f.	3.
Lab. Hawryło de villa <i>Buczayka</i> s. f.	3.
Lab. Iwan de villa <i>Sokoliec</i> p. s. f.	3.
Lab. Michayło Wachnenko de villa <i>Wachnowce</i> p. s. f. . .	3.
Lab. Nazarko de villa <i>Beznoskowce</i> ex sorte g.g. Sabentow p. s. d.	2.
Lab. Iwachno Bilaczek de villa <i>Korytzyńce</i> g. Radlinski p. s. f.	17.
Lab. Iwan Harasimenko de villa <i>Zawale</i> m.m. Potockich p. s. f.	16.
Lab. Fedor de villa <i>Nowosiołka</i> g. Strzałkowski p. s. d. . .	4.
Lab. Fedor de villa <i>Kołodrobka</i> magn. succamerariae Podoliae p. s. f.	3.
Lab. Stephanus de villa <i>Hołoskow</i> s. f.	3.
3 octobr., lab. Olexy vathamanus de villa <i>Uszyca</i> s. f. . .	5.
Idem pro sorte in <i>Bakota</i> g. Zaniewski s. f.	1.
Labor. Hrynko vatamanus de villa <i>Bluszczanowce</i> , possessionis gen. Roźniatowski p. s. f.	7.
<i>Huszczynce</i> —lab. Manko Wołoszczynenko p. s. f.	2.
Nobilis Alexander Kopystynski de villa <i>Pankowce</i> g. pocilla- toris Haliciensis p. s. f.	3.
Idem pro villa <i>Hrabowce</i> g. Trzeciak s. f.	2.
Idem pro villa <i>Lisanowce</i> , possessionis g. Biernaszewski, p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Zapadyńce</i> g. Trzeciak s. f.	3.
Lab. Pacio de villa <i>Kniaze</i> g. Boguszowa p. s. f.	3.
Lab. Jarema de villa <i>Wroblowce</i> ex sorte Nicolai Charzewski p. s. subditos	1.
Lab. Jasko de villa <i>Snitowka</i> ex sorte Ihnatowskiego p. s. f.	1.
Lab. Hryhor de villa <i>Worobiowce</i> ex sorte g. Żeromskiej, alias paniey Łabęckiej, p. s. f.	1.

Lab. Semko de villa <i>Probuszne</i> , p. s. f.	4.
Oppidum <i>Czarnoostrow</i> —honestus Iwan Hiptynczyk p. s. d.	30.
Lab. Roman de villa <i>Hruszowica</i> g. Watowski p. s. f.	1.
Lab. Iwan de villa <i>Martinowka</i> g. Rapacki p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Woytowce</i> p. s. f. ,	1.
Idem pro villa <i>Ostaszki</i> p. s. f.	2.
Lab. Iwan de <i>Ormiany</i> p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Tyszkowce</i> p. s. f.	3.
Lab. Trochym de <i>Pławce</i> p. s. f.	3.
Lab. Nikifur de villa <i>Gruszka</i> s. f.	5.
Idem pro villa <i>Czabanowka</i> p. s. f.	4.
Lab. Olexy de villa <i>Łyskowce</i> p. s. f.	9.
Idem pro villa <i>Krzywożany</i> p. s. f.	1.
Lab. Gordy de villa <i>Ronkoszowa</i> p. s. f.	2
Idem pro villa <i>Rakołupince</i> p. s. f.	1
Lab. Miron vatamanus de villa <i>Supronkowce</i> collegii Camenecens.	
Soc. Jesu p. s. f.	3.
4 <i>Octobris</i> . Lab. Panko vatamanus de villa <i>Kołybaiowce</i> s. f.	1.
Honestus Sawa de ciuitate <i>Latyczow</i> s. f.	18.
Idem de villa <i>Harbusow</i> p. s. f.	8.
Idem de villa <i>Szczodrowa</i> p. s. f.	5.
Idem de villa <i>Markowce</i> , p. s. f.	2.
Lab. Adreas de villa <i>Holewiczow</i> p. s. f.	2.
Lab. Symon de villa <i>Popowce</i> p. s. f.	2.
Lab. Iwan de villa <i>Susłowce</i> p. s. f.	2.
Idem de villa <i>Kopytynce</i> s. f.	1.
<i>Bar</i> —honestus Prokop proconsul p. s. f. (exceptis domibus iudeo-	
rum, tantum de duobus propinatoriis)	102.
Lab. Iwan Beratynski de opp. <i>Joltuszkow</i> p. s. f.	22.
Idem pro villa <i>Joltuszki</i> p. s. f.	12.
Idem pro villa slobodka <i>Derazniy Kalinskiy</i> p. s. f.	3.
Idem pro oppido <i>Deraznia</i> p. s. f.	21.
Idem pro <i>Hatnia Deraznia</i> p. s. f.	20.

Idem pro villa <i>Iwanowce</i> p. s. f.	15.
Idem pro villa <i>Kalinska Deraznia</i> s. f.	12.
Idem pro villa <i>Zuka</i> p. s. f.	20.
Idem pro villa <i>Hołowczyce</i> p. s. f.	5.
Idem pro villa <i>Witkowce</i> p. s. f.	10.
Idem pro villa <i>Mankowce</i> p. s. f.	6.
Idem pro villa <i>Komarowce</i> p. s. f.	6.
Idem pro villa <i>Morozow</i> p. s. f.	4.
Idem pro oppido <i>Czemerysze</i> p. s. f.	10.
Famatus Prokop prokonsul de villa <i>Mołochow</i> p. s. f.	3.
Lab. Mikita de villa <i>Cwitowa</i> p. s. f.	6.
Lab. Wasil watamanus de villa <i>Karyczynce</i> g. Gdeszynski p. s. f.	6.
Lab. Andreas de villa <i>Zalesczyki</i> g. Chylinski p. s. f.	3.
Lab. Wasil de villa <i>Nagożzany</i> p. s. f.	15.
Lab. Panko de villa <i>Kołybaiew</i> p. s. f.	4.
Lab. Marko de villa <i>Kołaczkowiec</i> g. Sieniowski p. s. f.	1.
Lab. Kozman de villa <i>Sokoł</i> ex sorte g. Łabęńska p. s. f.	2.
5 octobris, lab. Dmitro de oppido <i>Kasparowce</i> sortis g. Stanis- szewski p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Lisiczniki</i> ex sorte ejusdem s. f.	3.
Idem pro villa <i>Horyhlady</i> sortis ejusdem Staniszewski p. s. f.	1.
Lab. Gregory de villa <i>Szczytowce</i> possessionis Staniszewski p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Woniatynce</i> ejusdem s. f.	2.
Lab. Ostap de villa <i>Cwitowa</i> p. s. f.	4.
Lab. Andrus de villa <i>Zalesie</i> g. Chylinski s. f.	2.
6 octobris, lab. Olexa de villa <i>Ozierany</i> g. Bilski s. f.	3.
Lab. Jakow Hryszczenko de villa <i>Słoboda Nowosielska</i> ex sorte g. Warszawski p. s. f.	3.
Lab. Stefan de villa <i>Subocz</i> magn. ducis exercituum p. s. f.	3.
Lab. Iwas de villa <i>Szerszeniowce</i> ex sorte gen. Pauli Pruski p. s. f.	1.
Idem pro sorte g. Oscistawski s. f.	1.
Idem pro sorte g. Matthaei Pruski s. f.	1.
Idem pro villa <i>Charionowce</i> g. Pauli Pruski s. f.	2.

Idem pro sorte ibidem g. Woysławska	(?)
Lab. Jaremko de villa (не показано) g. Wyżycycki, p. s. f.	6.
Reliquum abjuravit.	
Lab. Kondrat de villa <i>Wierzbowiec</i> g. Złoczowski p. s. f.	3.
Lab. Jakow de villa <i>Żytniki</i> ejusdem s. f.	2.
Lab. Maxim de villa <i>Olchowiec</i> ex sorte gen. Złoczowski p. s. f.	3.
Lab. Panko Bassarabenko de sorte Kosakowski ibidem in <i>Olchowiec</i> p. s. f.	4.
Lab. Stefan de villa <i>Paniowce Zielienieckie</i> ex sorte nobilis Garlinski et Raczynski p. s. f.	2.
Lab. Iwan de villa <i>Sokoł</i> ex sorte magnif. palatini Belzensis p. s. f.	1.
Lab. Marcin z <i>Uhrynkowiec</i> gg. Lastowieckich p. s. f.	5.
Lab. Iwan Mironenko de villa <i>Łysiec</i> g. Sokolnicki p. s. f.	3.
Lab. Kondrat vatamanus de villa <i>Hołuzynce</i> g. Sciniowski p. s. f.	2.
Lab. Iwan de villa <i>Skazince</i> g. Kosakowski p. s. f.	4.
Lab. Hryhor pro sorte ejusdem in villa <i>Wielka Struha</i> p. s. f.	4.
Lab. Lartio de oppido <i>Kaszperowce</i> ex sorte g. Skarzyska p. s. f.	6.
Lab. Tryfon de villa <i>Kudrowce</i> (excepta domo conflagrata et vatamani) p. s. f.	13.
Lab. Sawka de <i>Frydrowce</i> p. s. f.	4.
Lab. Stefan de villa <i>Kniahynin</i> ex sorte mag. Palatinae Belzensis p. s. f.	4.
Lab. Kondrat vatamanus de villa <i>Kniahynin</i> ex sorte g. Szyiska p. s. f.	4.
Lab. Onysko de villa <i>Olexince</i> p. s. f.	2.
Lab. Filip de villa <i>Dolne Kudrynce</i> p. s. f.	10.
Lab. Daniło de villa <i>Gorne Kudrynce</i> s. f.	7.
Lab. Stefan de villa <i>Lisowce</i> p. s. f.	10.
Idem pro villa <i>Kapustynce</i> p. s. f.	4.
Lab. Lesko de villa <i>Szypowce</i> p. s. f.	3.
Lab. Choma de oppido <i>Grodek Kutakow</i> p. s. f.	9.

Idem pro villa <i>Kułakowce</i> p. s. f.	4.
Idem pro villa <i>Koscielniki</i> p. s. f.	3.
Lab. Wasil Hayduk de villa <i>Dubrowiany</i> s. f.	4.
Lab. Mac de villa <i>Dupliszcze</i> gen. Miarkowski p. s. f.	2.
Honestus Stepan de oppido <i>Zwaniec</i> (exceptis tantum judaeis) p. s. d.	60.
Lab. Daniło de <i>Zwiniacz</i> p. s. d.	16.
Idem pro villa <i>Bedryhowce</i> p. s. f.	4.
8 octobris 1661, lab. Petro de villa <i>Milowce</i> g. subdapiferi <i>Podoliae</i> p. s. f.	19.
Lab. Andrus Mielnik de villa <i>Laskowce</i> (okrom dworu y dwoch pustych chat) p. s. f.	2.
Honestus Lewko Ochrymowski de oppido <i>Uładowka</i> p. s. f.	2.
10 octobris 1661, lab. Kondrat de villa <i>Mikołaiowka</i> g. Pia- seczynski p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Żurawlino</i> p. s. f.	2.
Lab. Petrys de <i>Kulczeiowce</i> p. s. f.	4.
Lab. Olexy de villa <i>Wychwatniowce</i> mag. Potocki s. f.	2.
Lab. Fedor de villa <i>Furmanowce</i> s. f.	1.
Lab. Kostia de villa <i>Hrynczuk</i> s. f.	15.
Lab. Andrus de villa <i>Paszkowce</i> nob. Zaleski p. s. f.	1.
Lab. Iwan Purputrenko de villa <i>Radmince</i> nob. Kruszynski p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Ionaszynce</i> nob. Hlinecki s. f.	1.
Idem pro villa <i>Mołomolince</i> n. Komanacki s. f.	2.
Lab. Michayło Łyszenko de villa <i>Kuryłowce</i> gen. Pogroszowski p. s. f.	4.
Lab. Jarema de villa <i>Chodikowce</i> possessionis gen. Osimborowski p. s. f.	3.
Lab. Andrey Wołoszyniec de villa <i>Nowosiołka</i> p. s. f.	1.
Lab. Jurko Hryszyk de villa <i>Mielnica</i> g. Złoczowski p. s. f.	6.
Lab. Borys de oppido <i>Kitaygrad</i> (okrom cudzych poddanych) p. s. f.	8.

<i>11 octobr. 1661</i> , lab. Iwan de villa <i>Żwan</i> p. s. f.	15.
Lab. Dron vatamanus de villa <i>Braha</i> s. f.	8.
Lab. Matfyi de villa <i>Milowce</i> sorte g. Choynacka p. s. f.	2.
Opp. <i>Husiatyn</i> . Honestus Andry oppidan. Husiatinensis p. s. f.	58.
Idem super judaeorum fumos 4 et cauponaria	1.
Nobilis Paulus Krasovski pro villa <i>Olchowiec Napolny</i> ex sortibus g.g. Liniowski et Sokolnicka s. f.	3.
Lab. Semion de villa <i>Kucza</i> p. s. f.	8.
Lab. Dary de villa <i>Piesiec</i> p. s. f.	2.
Lab. Sidor de villa <i>Ihnatowce</i> p. s. f.	1.
Lab. Andrey de oppido <i>Zwinigrod</i> p. s. f.	14.
Lab. Gorda de villa <i>Ulatkowce</i> p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Babince</i> p. s. f.	1.
Lab. Daniło de <i>Podfilipie</i> gen. Pacowski s. f.	3.
Lab. Pawło de villa <i>Milowce</i> ex sorte per. illustris et admodum reverendi. domini Michaelis Ulinski, praepositi Camenecensis, p. s. f.	3.
Lab. Thomas de villa <i>Czerce</i> episcopatus Camenecensis reliquis abjuratis, p. s. f.	2.
<i>14 octobris</i> , opp. <i>Jagelnica</i> .—Honestus Michayło Przenicki oppidanus Iagielnicensis (exceptis judaeis) p. s. f.	30.
Lab. Tymko Dołhanuik de villa <i>Jagelnica</i> p. s. f.	13.
Lab. Łuc Ptasznik de villa <i>Swidowe</i> s. f.	20.
Lab. Jacko de villa <i>Ilaszkowce</i> p. s. f.	4.
Lab. Tymko de villa <i>Bilinowka</i> g. Rozniatowski p. s. f.	1.
Op. <i>Studenica</i> . Honestus Andry Mielnik oppidanus Studenicensis s. f.	50.
Idem super judaeorum fumos	5.
Idem super domos cauponarias	3.
Lab. Petro de villa <i>Tymkow</i> p. s. f.	3.
Lab. Thoma de villa <i>Nagorzany</i> (exceptis pauperibus słobodzian) p. s. f.	15.
Lab. Malik de villa <i>Czabarowka</i> sortis gen. Osiecki p. s. f.	1.

15 octobris 1661, lab. Andrus de villa <i>Rosochaciec</i> gen. Łozowski p. s. f.	4.
Lab. Sidor de villa <i>Bucinowce</i> p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Mordynce</i> perillustri et admodum rewerendi domini Michaelis Ulinski p. s. f.	3.
Lab. Olexy Sachnowski de villa <i>Bilieckie</i> p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Sachny</i> ad Latyczow. p. s. f.	2.
Laboriosus Atanasi de villa <i>Filipkowce</i> ex sorte g. Zaciwilkowska p. s. f.	1.
Lab. Dynis de villa <i>Tyrawince</i> g. Trzecieciakowa p. s. f. . . .	
Lab. Iaremka de villa <i>Ułaykowce</i> g. Gołynski p. s. f. . . .	10.
Idem pro villa <i>Berezowa</i> p. s. f.	2.
17 octobris, lab. Misko de villa <i>Matykwow</i> g. Zaciwilkowska p. s. f.	4.
Lab. Wasil de villa <i>Kudyowce</i> ex sorte regali gen. Zaciwilkowska p. s. f.	1.
Lab. Peter de villa <i>Michajłowce</i> possessionis g. Bogusz p. s. f.	8.
Lab. Marko de villa <i>Koniszczan</i> g.g. Boguszow p. s. f. . . .	6.
18 octobr. 1661, lab. Fedor de villa <i>Domanow</i> p. s. f. . . .	2.
Lab. Tymko Łack de villa <i>Stary Olchowiec</i> ad Husiatyn. d. s. f.	4.
Lab. Lewko de villa <i>Kuzmince</i> g. Gruszecki s. f.	1.
Lab. Ihnat de villa <i>Suchodoł</i> g. Scibor s. f.	1.
Idem pro villa <i>Czabarowka</i> ex sorte gen. Sokolnicki p. s. f. .	1.
Lab. Stefan de villa <i>Gawryłowce</i> p. s. f.	15.
Lab. Kasian de villa <i>Łoiowce</i> sortis g. Georgii Łoiowski p. s. f.	2.
Lab. Iwan de villa <i>Iwanie</i> possessionis g. Daniłowicz s. f. . .	2.
20 octobr. 1661, lab. Ostafy Lustenko de villa <i>Radiowce</i> s. f.	5.
Lab. Michayło de <i>Holożynce</i> p. s. f.	5.
Lab. Iwan de villa <i>Holołki</i> mag. capitanei Braclaviensis p. s. f.	1.
Lab. Lukian de villa <i>Botfyny</i> p. s. f.	1.
Lab. Gorasz de suburbio <i>Podgrodzie</i> ex sorte illustris et magnifici capitan. Camenecensis (exceptis domibus haydon., milit., subditor. spualiar.) p. s. f.	7.
Lab. Stefan Łysko de villa <i>Kutkowce</i> s. f.	5.

Lab. Klimko de villa <i>Zeniszkowce</i> p. s. f.	2.
Lab. Iwan de villa <i>Kuraszowce</i> p. s. f.	6.
Lab. Fedor de villa <i>Doliniany</i> g.g. Boguszow s. f.	2.
Lab. Iwan de villa <i>Chodorowce</i> p. s. f.	15.
Lab. Marko Budyn de opp. <i>Grudek Bedrychow</i> p. s. f.	2.
Lab. Hryhor de villa <i>Wasiutynce</i> p. s. f.	1.
Lab. Petro de villa <i>Paniowce Zielienieckie</i> ex sorte gen. Malinowski p. s. f.	2.
22 octobr. 1561, lab. Michayło de villa <i>Łoiowce</i> g. Humiecki p. s. f.	7.
Lab. Panko de villa <i>Borsukowce</i> s. f.	1.
Lab. Iwan de villa <i>Zaliesie</i> ex sorte g. Grodecki s. f.	3.
Nobilis Semian Witwicki de villa <i>Nowosiołka</i> g. Stadnicki p. s. f.	4.
Idem pro villa <i>Tłuste</i> s. f.	8.
Lab. Jaremy de villa <i>Bachtyn</i> g. Pawłowski s. f.	1.
24 octobr., lab. Fedor Maydanko vatamanus de villa <i>Kozłow</i> nobilium Kozłowskich p. s. f.	5.
Lab. Dmitr Senenko de villa <i>Popowce</i> s. f.	1.
Lab. Dynis de villa <i>Ciołkowce</i> g. Grodecki s. f.	1.
Lab. Iwan Gryszczenie de <i>Dłużek</i> s. f.	13.
Famatus Gaspar Boreyko de opp. <i>Ssarygrad</i> s. f.	4.
Idem super domun cauponariam	1.
Idem super domos judaicas	2.
Lab. Iwan de villa <i>Łuka</i> p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Kocmazow</i> p. s. f.	2.
Lab. Iwan de villa <i>Skaryszow</i> p. s. f.	6.
Lab. Łukian be villa <i>Dołhowce</i> s. f.	3.
Lab. Matfij de villa <i>Tylince</i> s. f.	2.
Lab. Iwan de villa <i>Szatkowce</i> s. f.	6.
Lab. Wasil de villa <i>Politanki</i> s. f.	5.
Lab. Andrus de villa <i>Berezowka</i> s. f.	4.
Lab. Malik de villa <i>Plebanowka</i> s. f.	3.
Lab. Stec de villa <i>Przepiorczynce</i> s. f.	3.

Lab. Andrus Bereska pro villa <i>Leontowka</i> p. s. f.	3.
<i>Czerwonograd. Famatus Samuel Minoski notarius civitat. Czerwonogradensis praestitit super fumos (excepta domo curiali arendatorea).</i>	18.
Idem pro oppido <i>Uscieczko</i> p. s. f.	3.
Honestus Martinus Dyryboszczyk ex oppido <i>Czerniowce antiquae locationis praestitit super domos (domos judaicas et cauponarias abjuravit).</i>	30.
Lab. Wasil de villa <i>Iurkowce</i> g. Gołynski p. s. f.	4.
Lab. Sawka vatamanus de villa <i>Zinkowce</i> episcopatus camen. possessionis pro tunc g. Grodecki (exceptis haydonibus domesticis) p. s. f.	4.
Lab. Hrycko de villa <i>Iwaszkowce</i> possessionis gen. Żuk p. s. f.	2.
<i>28 Octobris 1661, lab. Iwan de villa Toropowa</i> g. Rosciszewski p. s. f.	2.
Lab. Kondrat de villa <i>Łozowcy</i> p. s. f.	3.
Lab. Ilias de villa <i>Konatowce</i> g. Chrzastowska p. s. f.	1.
Lab. Stefan de villa <i>Wołkowince</i> ad Bar p. s. f.	2.
Lab. Ioannes de villa <i>Tłuste</i> g. Krzeczowski p. s. f.	2.
Lab. Ihnat Tucharenko de <i>Stupince</i> m. palatini Braclavien. p. s. f.	
Lab. Fedor Misinczenko de villa <i>Szandarowce</i> g. Pruszkowski p. s. f.	6.
Lab. Iwan Lieniec de villa <i>Serby</i> ejusdem g. Pruszkowski p. s. f.	6.
Lab. Makary de villa <i>Koływyszne</i> x. Czerniowski p. s. f.	12.
Nobilis Ioannes <i>Czerleniowski</i> de villa <i>Czerleniowce</i> p. s. f.	1.
<i>31 octobr., honestus Iwan Olesienko proconsul de oppido Chmielnik</i> p. s. f. Iudaeos et domos cauponarios abjuravit	10.
Lab. Miron Iakowczenko de villa <i>Bahrynowce</i> p. s. f.	3.
Lab. Hawryło Iarmaszenko de villa <i>Winnikowce</i> p. s. f.	3.
Idem pro villa <i>Łysohorce</i> p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Huhły</i> p. s. f.	1.
Lab. Żadan de villa <i>Sulimirka</i> p. s. f.	1.
Lab. Stefan de <i>Kirniczane</i> p. s. f.	1.
Lab. Jasko de <i>Boryskowce</i> p. s. f.	2.

Lab. Iwanko de <i>Romanki</i> p. s. f.	4.
29 octobris 1661, lab. Ułaszynczyk Olexa de villa <i>Nowosiołka</i> gen. Wołodowski p. s. f.	4.
4 nowenbris, lab. Hryhor de <i>Żuwy</i> p. s. f.	3.
Lab. Daniło de villa <i>Pudłowce</i> praestitit super desolationem, tamen propter retinendam possessionem pro uno fumo obtu- lit se soluturum	
Lab. Pronik de <i>Podgrodzie</i> ex sorte patrum Franciscanorum conventus Camenecensis p. s. f.	1.
Lab. Sema de villa <i>Żabince</i> p. s. f.	10.
7 novembris. Reliquum abjuravit non protuisse dare.	
Lab. Man de <i>Olczydaïow Niżny</i> p. s. f.	3.
Lab. Iwan Pokorylec de villa <i>Niszowce</i> p. s. f.	3.
Lab. Olexy de villa <i>Kukawica</i> possessionis g.g. Boguszow p. s. f.	2.
8 novembris, lab. Prokop de villa <i>Olczydaïow Wyszny</i> magn. ducis Czartoriensis p. s. f.	?
Lab. Wasil de villa <i>Nemircze</i> possessionis ejusdem super fumos	?
Lab. Kostia de villa <i>Paniowce Zielienieckie</i> ex sortibus Zarem- binkich et Łaskowskich p. s. f.	2.
10 novembris, lab. Myś de villa <i>Piaseczna</i> g. Thelephus super desolationem; tamen firmandam possessionem pro uno fumo solitur. obtulit.	1.
11 novembris, lab. Nikifor Megerdyczenko de villa <i>Kutyłowce</i> s. f.	3.
15 novembris, honestus Nikolaus Januszowicz de <i>Nowy Kon-</i> <i>stantynow</i> p. s. f.	28.
Idem Januszewicz pro villa <i>Kożuchowce</i> p. s. f.	2.
Infideles Ahron et Majer judei de <i>Czarnokozince</i> s. f.	3.
16 novembris, famatus Theodor Pawłowicz proconsul oppidi <i>Jazłowiec</i> praestitit super domos christianorum, una cum suburbio	94.
Idem super domos judaeorum	27.
Idem super domos cauponarias	4.
Providus Hrycko Mintis pro villa <i>Latawa</i> s. f.	4.

Idem pro villa <i>Szutormincé</i> s. f.	11.
Idem pre villa <i>Sadki</i> p. s. f.	12.
Idem pro villa <i>Beremiany</i> p. s. f.	6.
Idem pro villa <i>Capowce</i> p. s. f.	4.
Idem pro villa <i>Duliby</i> p. s. f.	9.
Idem pro villa <i>Pomorze</i> p. s. f.	9.
Idem pro villa <i>Telebzdowka</i> p. s. f.	4.
Idem pro villa <i>Popowce</i> p. s. f.	3.
Idem pro villa <i>Hryhorowce</i> p. s. f.	4.
Idem pro villa <i>Połowce</i> p. s. f.	6.
Idem pro villa <i>Rzepince</i> p. s. f.	5.
Idem pro villa <i>Koszyłowce</i> quaemadmodum et pro aliis villis surrascrip., ad Jazłowiec spectantes, una cum praefato Theodoro Pawłowicz p. s. f.	2.
Lab. Iwan Dolhan de villa <i>Przewrocie</i> s. f.	3.
Lab. Miora watamanus de villa <i>Sokole</i> sorte g. iudicis terres- tris Podoliae p. s. f.	3.
Honestus Filip woyt de villa <i>Ozarynce</i> (exceptis 30 aliquot domibus cosacorum) p. s. f.	5.
Lab. Iwan de villa <i>Żwan</i> (exceptis 20 domibus cosacorum) p. s. f.	5.
Lab. Sawastian watamanus de <i>Hunkowce</i> (exceptis domibus 12 cosacorum.) p. s. f.	2.
Lab. Roman Szyika de villa <i>Hreczany</i> (exceptis cosacorum tribus domibus) p. s. i.	1.
Lab. Jasko de villa <i>Neteczynce</i> p. s. f.	3.
Lab. Hryhory de villa <i>Niobrody</i> p. s. f.	3.
Lab. Wasil de oppido <i>Murachwa</i> p. s. f.	10.
Lab. Hawrysz de villa <i>Kopystyn</i> p. s. f.	3.
Lab. Iwan de villa <i>Grygorczynce</i> p. s. f.	3.
Lab. Stefan de villa <i>Rusawa</i> p. s. f.	2.
Lab. Makar de villa <i>Masiowce</i> p. s. f.	2.
Lab. Semian de <i>Orynin</i> p. s. f.	3.
1 decembris 1661, lab. Nester de villa <i>Deszkowce</i> ad Pilawce p. s. f.	1.

Honestus Albertus Mazur de oppido <i>Mohylow</i> s. f.	117.
Exceptis domibus cosacorum, quorum numerus est.	180.
Lab. Kostyn Słyszowski de villa <i>Słyszowce</i> s. f.	6.
Lab. Marko de villa <i>Hryhorowka</i> p. s. f.	7.
Idem pro villa <i>Bronnica</i> p. s. f.	8.
Idem pro villa <i>Nemia</i> p. s. f.	1.
Lab. Andry de villa <i>Gołynczynce</i> x. plebana Szarogrodzkiego p. s. f.	2.
Lab. Jacko de <i>Wysoczka</i> (una cum judeis) p. s. f.	14.
Lab. Skoropad pro villa <i>Sapohow</i> p. s. f.	1.
Idem pro villa <i>Piszczatynce</i> p. s. f.	10.
Idem pro villa <i>Korolowka</i> p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Szyszkowce</i> p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Stwzałkowce</i> p. s. f.	4.
Idem pro villa <i>Skowiatynce</i> p. s. f.	2.
Idem pro villa <i>Olexince</i> p. s. f.	1.
Lab. Skoropad Pilip pro oppido <i>Borszczow</i> p. s. f.	?
Lab. Iwan de villa <i>Pilawce</i> g. Alexandri Woronicz p. s. f.	1.
Lab. Mathiasz de villa <i>Perekorynce</i> possessionis g. Andree Kawiecki p. s. f.	6.
Lab. Iwan Picenko de villa <i>Zwaniec</i> p. s. f.	19.
Lab. Misko subditus de <i>Podgrodzie</i> sortis religiosorum patrum carmelitanorum conventus Camenecensis p. s. f.	2.
Lab. Andronik de villa <i>Zastowce</i> ex sorte g. Gruszecki s. f.	4.
Lab. Iwan de villa <i>Bobczyn</i> p. s. f.	8.
Lab. Zacharia de villa <i>Ruda</i> p. s. f.	10.
Lab. Hawryło de villa <i>Bilowce</i> p. s. f.	6.
Nobilis Simon Smolinski factor bonorum villae <i>Krzywcze</i> p. s. f.	2.
Gen. Ioannes Kawiecki advocatus Laticzoviensis pro villa <i>Woy- towce</i> alias <i>Krynyczyszczka</i> p. s. f.	1.
Lab. Filip de villa <i>Isakowce</i> sortis gen. subjudicis Podoliae p. s. f.	1.

Lab. Iasko de villa *Humince* gen. Chocimirski super desolationem praestitit, nihilominus possessionem retinentam soluit a fumo 1.

Lab. Hawryło de villa *Wiersniakowce* s. f. 1.

Ex actis castrensis capitaneatus Camen. Podoliae extractum.

(L. S.)

Correxit Radolinski.

Присяжныя показанія о селахъ, вполнѣ разоренныхъ въ томъ же староствѣ, данныя по тому же поводу.

Registrum arbitratorum super desolationem eodem anno, quo supra, in officio castrensi capitaneatus Camenecensi in Podolia praestitorum

Lab. Kurysz de villa *Szmarkowce* sortis r.r. p.p. ordinis praedicatorum conventus Czartkoviensis praestitit super desolationem¹⁾.

Lab. Semian de villa *Dziurdziowka* p. s. d.

Lab. Stefan de villa *Buchny* in districtu Laticzoviensi p. s. d.

Lab. Semko de villa *Jaromirka* g. Dziewanowski p. s. d.

Lab. Kost de villa *Zalisie* g. judicissae Podoliae p. s. d.

Lab. Andronik de villa *Wałkowce*, p. s. d.

Lab. Hryniec Szpaczenko pro villa *Hobarow* m. palatinae Bełzens. p. s. d.

Idem pro villa *Koszkowce* p. s. d.

Lab. Andreas de villa *Krzywe* ex sorte g. Biernaszowski p. s. d.

Lab. Iuryk de *Rutkowce* ad Kalus p. s. d.

Lab. Michayło de villa *Skazince et Kudziowka* g. Iarmolinski p. s. d.

Lab. Petran pro villa *Szczerbowce* ex sorte Volanowskich p. s. d.

Idem pro villa *Balabanowka* ex sorte eorundum p. s. d.

Lab. Hryn Lechnik pro villa *Bubnowka* p. s. d.

¹⁾ Слова: praestitit super desolationem въ дальнѣйшемъ сокращены: p. s. d., т. е. принесь присягу о разореніи.

Idem pro villa *Czachnowka* p. s. d.

Idem pro villa *Ziaince* p. s. d.

Idem pro villa *Szołomna* p. s. d.

Lab. Ilko pro villa *Pustołowka* et *Iarczynce* p. s. d.

Lab. Roman pro villa *Rzadka* et *Czabutynce* p. s. d.

Lab. Hnat Cikoł pro villae *Iar* et *Prisowka* p. s. d.

Lab. Hryn de villae *Sokirynce* et *Boszyra* p. s. d.

Lab. Filip Krzywonos *Iuwki* et *Muszurowka* s. d. p. juramentum.

Lab. Klim Hrabarenko *Michunki* et *Podlesie* de *Międzyboz* p. s. d.

Honestus Martinus Senfaber pro villas *Czarykow*, *Worobiowka*, *Panasowka*, *Siczynce*, *Kozywała*, *Staryki*, *Iwankowce*, *Seworohy*, *Hołozubince*, *Muszkotyńce* p. s. d.

Lab. Fedor pro villa *Bakota* p. s. d.

Idem pro villagio *Bila* p. s. d.

Idem pro villa *Cybulowce* p. s. d.

Lab. Prokop vatamanus pro villas *Niwerka* et *Germakowka* p. s. d.

Lab. Martyn de villa *Kiptyńce* g. *Chrzastowska* p. s. d.

Lab. Semko de villa *Hrynkowa* p. s. d.

Villae desolatae: honestus Iwan de *Czarnoostrów* super desolationem villarum *Klimkowce*, *Wodzinki*, *Pedosy*, *Bubnowka*, *Serhiowka*, *Bahałowka*, *Zachariowce*, *Bokiowka* praestitit juramentum.

Lab. Żadan Daderenko de villa *Seferowka* collegii *Barensis* p. s. d.

Idem pro oppido *Kuzelowa* p. s. d.

Idem pro villa *Szmankowce* p. s. d.

Idem pro vila *Załużce* p. s. d.

Lab. Iacko Kulczeuko super desolationem villarum *Kornaczowka*, *Wołodryńce*, *Rakowce* et *Kalus* g. *Maszowska* praestitit juramentum.

Lab. Kozman ex *Uscie* sortis g. *Łabęcka* p. s. d.

Lab. Wasil de villa *Rozny* possessionis g. *Chrzastowska* p. s. d.

Lab. Wasil Hayduk pro villa *Zaleszczyki* p. s. d.

Lab. Petro pro villa *Załużce* g. *Podfilipski* p. s. d.

Lab. Iakow de villa *Nihinia* p. s. d.

Lab. Thomas de villa *Chropotowa* p. s. d.

Lab. Olexa vatamanus de villa *Bohawica* p. s. d.

Nobilis Ioannes Krzeszewski, sortis certae in villa *Beznoskowce* possessor, tacto pectore juravit s. d.

Lab. Andreas p. s. d. villae *Susułowka* g. Łosowski.

Lab. Wasil de villa *Danikowce* g. Chocimirski p. s. d.

Lab. Iwan de villā *Stodolcze et Fustowoyte* p. s. d.

Lab. Łukian pro villa *Szersince* ex sorte m. cap. Braclav. p. s. d.

Lab. Stefan Łysko pro villas *Kipcze et Uscie* p. s. d.

Lab. Daniło pro villa *Turylcze* g. Gacowski p. s. d.

Villae desolatae ad opp. Grodek non spectantes: lab. Marko Budyn super 'desolationem villarum *Żurawlince, Szyszkowce, Serwa-tynce, Onorowce, Ostapkowce, Kupince, Bałakier, Bedrychowce* praestitit juramentum.

Villae desolatae nobilium Barenium: nobilis Petrus Stepankowski super desolationem villarum nobilium Barenium *Łopatynce, Kurostawce, Kudziowce, Zancze, Halczynce, Bucnie, Michałowce, Stepankowce, Morozowce, Joltuszka* praest. juram.

Nobilis Mrozowicki sup. desolationem villae *Borziakowce* p.

Nobilis Ioannes Węgrzynowski honorum *Jagelnica* administrator super desolationem villarum *Jarostawka et Latawa* praestitit.

Nobilis Daniel Mołczan super desolationem villae *Mołczany* praestitit.

Lab. Ilko sup. desolat. villae *Iwachnowce* g. Złoczowski pr.

G. Franciscus Dziewanowski possessor villae *Szyszkowce* super desolationem tacto pectore praestitit.

Lab. Jakow super desolationem villae *Meleszowce* praestitit.

Nob. Catharina Czeplinska super desolationem villae *Berezna* praestitit.

Nob. Nicolaus Horbowski sup. desol. villae *Horbowce* praestit.

Honestus Iwan Olesienko proconsul de oppido Chmielnik super desolationem oppidi *Jurcza* praestitit.

Lab. Hawryło super desolationem villae *Hrebła* praestitit.

Idem super desolationem villarum *Kulikow, Łysohorce, Kurylowce* et *Iwaszkowce* praestitit.

Lab. Marko super desolationem villae *Kormilcz* praestitit.

Nob. Snitowska super desolationem integrae villae *Snitowka* praestitit.

Nob. Ioannes Czerleniowski, nob. Kłopotowski tutor naturalis, super desolationem villae *Kłopotowce* praestitit.

Lab. Kochan super desolationem oppidi *Krzykow* ex sorte g. Simonis Kawiecki praestitit.

Lab. Paweł de villa *Laskowce* super desolationem villarum: *Suwiniec, Oderiowiec, Płoskirowiec, Cywkowce, puł Subarowa, Brahiłowskiy, Brahiłowskiy słobody, Sokolczyka, Kuckiey słobody* et *Waszkowiec* g. Thomae Humięcki, venatoris Podoliae, haereditoriorum praestitit juramentum.

Nobiles Fedor et Prokop Wołodiowscy sup. desol. villae *Wołodiowce* praestiterunt.

Lab. Filip Maslenko, subditus g. Christinae a Potok *Zamiechowska*, super desolationem oppidorum: *Wankowce, Zamiechow, Tynna, Tarnawa*, et villarum: *Wankowce, Howory, Filipkowce, Osłonow, Zubrowce* et *Zamaczynce* praestitit juramentum.

Lab. Jakim super desolationem oppidi *Balina* et ei pertinentium *Słobodka, Miasteczko* et *Nowosielica* praestitit juramentum.

Nob. Hedvigis Łabęcka super desolationem villae regal. *Szarkap* praestitit.

Lab. Hawrysz super desolat. villarum *Pokutyńce* et *Płoskirow* g. capitanei Szmeltynensis praestitit juramentum.

Honestus Nicolaus Janiszowicz super desolationem villarum: *Werbka, Łuka, medietates Diakowiec, Hule, Kirdonowka, Finowce, Dymunka* et *Tesia* praestitit juramentum.

Lab. Miron vatamanus super desolationem sortium in villa *Uscie* g. iudicis terrestres Podoliae praestitit juramentum.

Nob. Petrus Ołęcki, famulus g. vice capitanei c. Camenec., super desolationem villarum: *Antonowce, Obligoriae, Buynołowce et Lechnowce*, haereditariae, atque *Szyince*, tenutariae possessionis praestitit juramentum.

Idem super desolationem *Sliedzie* praestitit juramentum.

Lab. Roman Szyika super desolat. villarum *Ładawa et Nagorzany* ad *Jaroszew* praestitit juramentum.

Nob. Ioannes *Życinski*, famulus g. Stanislai Rogalski, pincernae Podoliae, super desolationem opp. *Kumanow* et villarum eis pertinentium praestitit juramentum.

Nob. Rylska super desolationem villae *Kuchaiowce* praestitit.

Lab. Ławer, subditus g. Bogucki, super desolationem villarum *Koczubiow* et *Krasnostawce* praestitit juramentum.

Lab. Wasil super desolat. *Michałkowce* g. Ostrowski praestitit.

Gen. Barbara Szeliska sup. desol. medietatis *Skotyniniec* et integrae villae *Olexince* g. Iosephi Jeżowski possessionis praestitit.

G. Georgius Strzałkowski, palat. Podoliae, super desolationem villae *Micowce*, alias *Stare Horodyszczce*, praestitit.

Lab. Nester sup. desol. villae *Iwanowce* g. Szczecinski praestitit juramentum.

Lab. Jacko super desolationem villarum: *Winhniakowce, Ulanowce*, op. *Wierzbowiec, Żylince, Cyhany, Hłuboczek, Muszkałowce, Durniaki, Michałkow, Szupayka, Stepankowce, Łoianowce* et *Holeniszczow* praestitit juramentum.

G. Catherina Woyciechowska sup. desol. villae *Vontonowce* praestitit juram.

Nob. Ioannus Charzowski, famulus g. Mariannae Boguszowa, sup. desolationem villarum: *Wałkowce, Małynicze, Wolica, Rososacz, Rużyczna Stara, Rużyczna Nowa, Mikitynce, Werbka, Krutoborodynce, Szulżynce, Statkowce, Hule, Boguszow, Krzywokorzynce*,

Kałowka, Supowka, Kocmazow, Zerebiłow et Snitkow, in districtu Camenecensi jacentium, praestitit juramentum.

Lab. Stefan sup. desolat. villae *Swisłowka ad Bliszczanowce* praestitit jur.

Lab. Andreas sup. desol. villae *Chudaki* possessionis gen. jud. *Kawiecki* (?) praest. jur.

Gen. Mathias Gorka ex sortibus suis in villis *Zerdzie et Krasnostawce* super desolationem tacto pectore praestitit juramentum.

G. Ioannes Karsnicki, advocatus Laticz., sup. desol. *Lewkowiec* praest. juram.

Nob. Christophorus Studzienski super desolationem villarum: *Kitaygrad, Onuszki, Szepinkow, Szelichow, Wołodiowce, Bramanow* (?), *Mytki et Matiwce* praest. jur.

Lab. Kostia sup. desol. villae *Krzywce* g. succamerariae *Czerscensis* praestitit juram.

Lab. Fedor sup. desol. *Stawczyzna Słobodka* g. *Strzałkowski* praest. jur.

Lab. Fedor Kuszniierz super desolationem oppidi *Smotrycz* praest.

Lab. Jakow Fedorenko super desolationem villarum: *Karapczeiow, Łysokurka, Nosakowce et Wołcza* g. *Zamiechowski* praestitit juramentum.

Idem sup. desolat. villarum *Kołybanie et Bohdanowce* ejusdem g. *Zamiechowski* praestitit juramentum.

Lab. Fed super desolationem villae *Kokoszany* praest. juram.

Lab. Hryn sup. desol. villae *Czabarowka* ex sorte loci praesentis praestitit.

(*Ułasowce . . . żynce*)—lab. Filip Krzywonos s. d. p. juram.

Lab. Kosciuk de *Sieniawka* s. d. p. juramentum.

Lab. Jacko sup. desol. villae *Wasilkowce* totius g. *Hołyński et Przedlinska* praest. jur.

Lab. Petro sup. desol. sortium in villis *Zerdzie et Krasnostawce* pr. jur.

Nob. Ioannes Kozłowski sup. desol. oppidi *Berlince* et villae *Obuchowce*, possessionis g. Ioannis Caroli a Potok Potocki, pincernae Podoliae rothmistri s. p. mil., praestitit juramentum.

Hon. Wasil Fedorowicz de *Kopystyn*, *Kalinowka*, *Babince*, *Międzyboz* s. d. p.

(L. S.)

Correxit Radolinski.

Исчисление дымовъ въ Летичевскомъ повѣтѣ, по поводу взиманія подымной подати, 1668 г.

Actum in castro Laticzowiensi, feria quarta ante festum Nativit. Beatissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo.

Officium praesens castrense capitaneatus Laticzoviensis literas revisionis infra scriptas fumalium quatuor et medii quinti palatinatus Podoliae, districtus vero Laticoviensis per. gen. Ioannem Karsznicki, advocatum privilegiatum Laticzoviensem, ad praesens vero revisorum juratum ejusdem districtus Laticzowiens, una cum gen. Georgio de Wysoczek Buceń, vicesregentis castr. cap. Laticoviensis, peract. et expeditas manibusque eorundem propriis subscriptas. et per nobilem Andream Tarnawski famulum praefati gen. Karszuicki ad acticandum porrectas suscepit et in acta sua inscribi mandavit de tenore tali: My, revizorowie niżej podpisani, będąc wysadzeni do rewisy fumalium powiatu Łatyczowskiego palatinatus Podoliae die instituto relationis wojewodztwa Podolskiego, naprzód ziachwszy do miasta Latyszowa, prawie pustego, dnia dzisiejszego, to iest w wilią Wniebowstopenia Chrystusa Pana, stosuiąc się ad mentem obywatelów wojewodztwa naszego et ad rellationem jmc. pana Piotra Bielowskiego, iako rewizora drugiego . . . wanego, iurisdictionis swoią rewizorską powiatu Latyczowskiego juxta laudum liquidowawszy, satisfaciendo legi publicae inhaerendoque laudo palatinatus Podoliae,

die decima sexta aprilis w Kamiencu Podolskim celebrowanego takim porządkiem: od woyny Braiłowskiej y Podhaeckiej podymne wybrane być ma z domow dwóch pieszych, a ze czterech domow, urząd jaki kolwiek mających, to jest z szesciu domow dym jeden . W miescie tedy Latyczowie nayduie się domow z chizkami trzydziesti, zruynowanych cale prawie przez tak częstego nieprzyiaciela tak dalece, że tak rok wszystkie bydła penitus zabrane są; upatrując tedy eam ich calamitatem summamque eorum paupertatem, uznawany dymow szesc, z ktorych powinni będą podymnego wydac j. mc., quid laudum palatinatus Podoliae. Zas podymne, uchwalone in anno millesimo sexcentesimo sexagesimo septimo, pomienione miasto Latyczow dostatecznie wydało, podług commisyi Lwowskiej, do rąk j. m. pana Piotra Szczogowskiego, commendata na ten czas fortycy Barkiej, wespoł ze wsiami, na co kwit od onego mają; pługowe także rozne hyberny oddali do rąk j. mc. p. Sikierzynskiego, exactora na ten czas.

Wies *Horbasow* do starostwa Latyczowskiego—desolata; domow z chizkami, nowo zbudowanych z staremi, czternascie; uznalismy dymow czteri.

W. *Szczodrowa* ibidem desolata—domow osm; dymow dwa.

W. *Popowce* desolata—domow siedm; dymow dwa.

W. *Holeniszczow* tylko wroczyzsze devastata funditus; te wszystkie do starostwa Latyczowskiego.

W. *Markowce* desolata—domow osm nowobudowanych; dymow dwa.

W. *Woytowce* wroczyzsze, alias *Kryniczny*; iednakże przy klasztorze chłopkow kilka zostaje lub zruynowanych; iednak ad exemplum j. mc. p. woyt z puł dymu dym ieden declaruje wydac.

W. *Woytowce*, alias *Brydzow*, in circuitu starostwa Latyczowskiego, jm. pana Przyborowskiego—desolata wroczyzsze. Te wsi wszystkie wysz mianowane, do starosta należące, kiiana iednego.

W tymże mieście Latyczowie klasztornych poddanych jest z piętnastu, pola nic niemających; jednak tych ad arbitrum w.w. m.m. p.p. zachowujemy.

W. *Buchny* ab antiquo funditus desolata, wroczyssze tylo.

W. *Sachny* p.p. Sachnowskich, y ta pusta ad praesens.

Także wies *Łozny* desolata pana Łoznowskiego,—słychac o dwóch chłopach, że w lesie mieszkają.

Wies *Rozny* j. mc. pana Zagurskiego pusta; iednak chłopow dwa w Nowym Konstantynowie mieszkają y tych gruntow zażywaią.

Miasto *Nowy Konstantynow* wiel. j. mc. pana Halickiego, w którym wyliczyliśmy domow starych y nowych czterysta y trzydziesti, staremi vagabundis osadzonemi; w którym to mieście, stosując się ad mentem wojewodztwa Podolskiego y relaciy j. mc. p. Bielowskiego declarowaney, z szesciu domow dym ieden uznaliśmy, siedmdziesiąt y osm dymow z szenkownemi y wieznemi dwiema z tegoż miasta; patrząc na calamitatem y ustawiczne od kozakow depulacie y wybiranie częstey stacyi y upominkow, wynayduiemy kiiianow 8.

Wsi, do Nowego Konstantynowa należące, dziedziczne: *Łuka*, *Cies*, *Pelowce*—puste, tylko wroczyssza.

Wsi krolewskie tegoż j. mc. p. Halickiego: *Chudynka*, *Kierdanowka*, *Duminki*, *Ule*, *Zieniskowce* uroczysszczami tylko zostaią.

W tymże Konstantynowie reszty zostaię sub exactore j. mc. p. Bielskiego złotych sto trzydziesti podymnego, lubo dali ratie, że konia za tę resztę pograbili, ale kwitu na to niepokazali.

Miasteczko *Nowa Sieniawa* jas. wielm. j. mc. paniey wojewodziny Braclawskiej, przez ustawiczne inkursye tatarskie, kozackie przedtym y podczas wojny Braiłowskiej y Podhaieckiej, gdy woyska wszystkie blisko obozem stawali, summam desolationem uczynili, przez co nie siali na zime y na wiosnę chłopow siła przez poszło; iednak znajdowało się domow dziewiędziesiąt y cztery z mazankami; uważając onych pozostałych tantam calamitatem et magnam paupertatem y stosując się ad mentem laudi wojewodztwa Podolskiego, tudzież y

relaciy j. mc. p. Bielowskiego, wynalezlismy dymow czterdziesci, kijanow 10, na ktorych kijanow przydaiemy *Czudynowce* j. mc. p. Karszewskiego pułdymu chłopow trzech, *Rusanowce* chłopow dwoch y *Spiczynce* chłopow dwoch, także o puł dymu w *Sieniawie* mieszkaiących.

Miasteczka *Stara Sieniawa*, w tymże trakcie na szlaku, j. mc. paniey woiewodziney Braclawskiej, takoważ depopulatio et devastatio przez kozakow y tatarow po wszystkie czasy aż do Braitowskiej y Podhaieckiey woyny; wyliczylismy domow szescdziesiąt z szlacheckimi y zabiegłemi, z ktorych dymow trzynascie wynalezlismy, a dla ubostwa onych pro praesenti kijan ieden.

Wies *Hilatka* j. mc. p. sędziego Podolskiego pusta, iednak dym ieden.

Wsi, do *Sieniawy* y *Sieniawki* należące, w juramencie opisane, ad praesens wszystkie puste.

Miasteczko *Pilawce* j. mc. p. Czerminskiego, także przez ustawiczne woyny zniesione y w roku przeszłym 1667-mo, tak do Polski podczas Podhaieckiey. potem y z Polskiej powracaiące woyska, że tylko w zamoczku mazanki, ktorych ubostwo y widząc, uznalismy dymow sześć.

Wies *Pilawce* j. mc. p. Woronicza, w ktorey nalezlismy dymow nowo pobudowanych y kilka starych niespalonych, wszystkich trzydziesci y cztery, z ktorych wynalezlismy dymow szesc.

W. *Karpowce* tegoż j. mci pana Woronicza pusta.

Wies *Illaszowka* tegoż j. mci desolata, domow szesc wynalezlismy dymow dwa; z tych obudwuch wsiey dla ubostwa in praesenti kijan ieden.

Bar, miasto krola j. mci a starostwo jas. osw. xiążęcia j. mci Bogusława Radziwiła, summam tego miasta upatrując desolationem, przez tak częste woysk nieprzyacielskich incursie, także przez ucisnienie per praesidianos, ustawicznie tam po kilku chorągwiey będących, y przez kozakow lewencow popalenie, także że nic na zimę nie sieli, a na wiosnę mało, dla czego rozchodzic się na wiosnę musieli. Considerando iednak fidem eorum intactam, przy takowym

mieyscu zostających, osobliwego respektu potrzebujących, po takim tedy częstym popaleniu y spustoszeniu znajdują się domow z mazankami mieyskich sto trzydziesti y siedm, oprócz szlacheckich, xiężych, czemeryskich y sług zamkowych, ktorzy miastu do żadnych nie są pomocni podatkw, tylko dla nieprzyacielskich inkursyi tułają się przy fortecy; tedy uznalismy dymow z miasta Baru dwadziescia y pięć, oprócz dwoch domow żydowskich szynkownych y pospolitych kilkunastu, ktorzy libertatibus, według constituciey swięzey, gaudent.

Wsi, należące do Barskiego zamku:

Wies *Bilikowce*, spustoszone przez ustawicznego nieprzyaciela koronnego y lewencow, ad praesens in hostico prawie będące, dymow dwa.

Wies *Komorowce* desolata; dymow cztery.

Karyczynce, *Hetmanskie* nazwane, w lesie, dymow szesc.

Słobodka—dym ieden, *Hołowczynce*—dym ieden, *Mankowce*—dymow dwa.

Iwanowce—dymow dwa. Te wszystkie wsi w ustawicznej depopulaciey od tatarow, kozakow y lewencow zostają.

Medzirow, miasteczko spustoczałe y spalone, dym ieden, do Miedzyrowa.

Woytowce wies puste, wroczyisko tylo zostaie.

Mołochicze wies, radzieckie, tylko uroczyisko puste.

Joltuszkow miasteczko licesi in hostico, dymow cztery.

Wies *Joltuszkow* także in hostico, dymow dwa.

Deraznia, miasteczko do Baru należąca, podczas Braiłowskiej spalone y desolowane; znajdnie się domow własnych czternascie y szesc, oprócz sielskich, ktorzy dla lewencow przy miasteczku przytulili się; uważając tedy calamitatem tych ludziey, bo nie siali na zimę y na wiosnę mało co dla zabrania bydeł przez lewencow, dla czego rozchodzą się, przeto znajduiemy dymow osm y kiian ieden.

Wies *Deraznia Gatna* pusta, wrocyszczce, tylko w lesie mieszkają, aboli raczej tułają się, oziwkami y sałasami, ktorych dwadziescia y szesc, także na zimę nie siali; uznalismy dymow osm y

kiiana iednego, przyłączywszy *Nowosiółki* obiedwie, ktorzy w tychże lasach przemieszkiwaią.

W. *Deraznia Kalinska*, także uroczysko tylko, w lesie także ich kilkanascie przemieszkiwaią sałasami, a we wsi kilka chałup iest niespalonych, także przez tatarow, kozakow, lewencow y żołnierza, in praesidio w Barze będących, desolata; w ktorey dymow czterci uznalimy, kiiana iednego, na ktorego Czereszenkie j mc. p. Zabłockiego.

W. *Czereszenki* j. mc. p. Zabłockiego, commendanta Międzybozkiego, w ktorey domow starych y świeżo pobudowanych po Braiłowskiey siedmnascie; dla wielkiego ubostwa tych tedy ludziey dymow dwa wynayduiemy y na kiiana do Kalinskiey Derazni przydaiemy.

W. *Nowosiółka* druga, mała, pusta; w lesie Derazenskim y w Mykityncach przytulilo się kilka chłopow; przeto y tam dymow trzy na kiiana do Gatney Derazniey przydaiemy.

Wsi szlacheckie około Baru:

Karyczynce, Brzostowskiego nazwane—dymow czterci.

Wies *Szyince* j. mc. p. stolnika Łukowskiego—pusta, wroczyisko.

Wies *Szelechow*—pusta, wroczysszcze.

Także wsi te ab antiquo puste: *Orlince*, *Jaskowce*, *Jabłonowka*, *Szarki*.

W. *Matijkow* j. mc. p. Wołodiowskiego desolata; dymow dwa.

W. *Botwiny* j. mc. pana Myszkowskiego desolata; dym ieden.

W. *Serbinowce* ab antiquo desolata; wroczysszcze.

Wsi: *Korostowce*, *Łopatynce*, *Petranie*, *Stepanki*, *Kudyowce*, *Maliowce*, *Popowce*, *Myski*, *Kuzmince*, *Wroczyisko*, *Ladawa* alias *Bucnie*, *Wierzchowka*, *Mihołowce*, *Czemerisy*, *Joltychy*, *Morozow*, *Baranowka*, *Krutoborodynce*,—te wszystkie puste są.

Także *Przymoszczenica*, *Marianowka* puste j. mc. pana sędziego Podolskiego przytulenia.

Chudaki wies pusta, ale ze kilka chłopow przy zameczku mieszkaią.

Wies *Szerszenie* puste oycow franciszkanow.

Wies albo futor oycow jezuitow pusta, wroczysszcze *Sepherowka*.

Wies *Daszkowce* ab antiquo desolata, wroczysszcze; *Nieteczynce*, *Ziemieczkowce*—y te ad praesens puste et in hostico.

Wies *Bohdanowce* possessionis j. mc. pana Krynickiego,—ob desolationem przez kozaki y tatarzy po Braiłowskiej y spalienie wszystkiej wsi, tylko starych kilka domow zostało się y lubo teraz z przychodzącymi ludźmi nowobudującymi się nachodzi się trzydziestki y kilka; uważając ich wielkie ubostwo, uznaliśmy dymow cztery y kiiana iednego z domow.

W. *Korżowce* j. mc. p. Karaczowskiego,—także przez spustoszenie tatarskie y kazackie od Braiłowskiej y Podhaieckiej tylko ieno gasas (sic) z domami przy cerkwie kilka zostało się; dym ieden.

W. *Jankowce* j. mc. paniej Głazowskiej takimże sposobem zwoiewana y spalona, a teraz się de novo radice budują; uznaliśmy dymow dwa.

W. *Michałkowce* j. mc. paniej Ostrowickiej tak przez kozakow iako y tatarow od Braiłowskiej y Podhaieckiej takroczonej spustoszona y od lewencow kilka kroć zdarta y spalona, że się ledwie domow szesc zostało się, a teraz nowo budują się. Przeto, przez takowe częste spustoszenie, uznaliśmy dymow dwa; z tych trzech wsiey: s Korżowiec, Jankowiec y Michałkowiec, kiian ieden.

Miasteczko *Michałpole* ad praesens, a przedtym *Mykitynce* nazwane, possessyi j. mc. pana Kazimirza Franciszka Rzewuskiego, stolnika Łukowskiego, podstarosciiego grodzkiego Kamienieckiego, sloboda nowoosadzona,—ponieważ po Braiłowskiej na pierwszym siedlisczu spaleni, teraz swižo de nova radice posadzili się y siła ludzi z inszych majątnosciey, a osobliwie z majątnosciey welm. j. mc. p. Sieniawskiego, poblizu mieszkających dla trwog, k teyże fortece przytulili się y pobudowali się, dla ustawicznych trwog od lewensow y od tatar; ktorzych wyliczyliśmy chałupek sto dwadzieścia; z tych tedy wszystkich tylko siedm poddanych starożytnych Mykitynskich odzywało się. Przeto, uważając ludziew złą

naturę vagabundow, którzy się od słobody do słobody włączą, niemniej to upatrując, iż cudzych poddanych z roznych majątności, a osobliwie, iako się odzywali poddani j. mc. pana Sieniawskiego, z pięćdziesiąt; tedy uznaliśmy (według starykow) dymow osm y kiianow na słobodzian dwa ad praesens.

W. *Rożyczna* j. mc. pana Marcina Bogusza dziedziczna przez tatar y kozakow podczas Braiłowskiej funditus spustoszona y wszystkich chłopow z żonami, dziecmi y statkami w Płoskirowie zabrano; także ostatek podczas Podhaieckiej woyny devastata; a że teraz z więzienia wyszedszy, kilka ich de nova radice z siedm chałupek nedopálních pobudowali, przeto, uważając onych calamitatem, uznaliśmy dym ieden.

Miasteczko *Werbka* tegoż j. mc. pana Bogusza także przez kozakow y tatarow po Braiłowskiej y Podhaieckiej desolata y przez lewencow tak rok bydeł zabrania onych, że się w zameczku ludzie osiedzieli y poklicili; uznaliśmy dymow trzy.

Wies *Werbka* j. mc. pana Siekirzynskiego także spustoszona; a że przy zameczku drugiey Werbki chłopow kilka przituliło się, przeto uznaliśmy dym ieden, na kiiana; obiedwie Wirzłbki z Rużyczną złączamy.

Miasteczko *Wołkowce* dziedziczne j. mc. p. Rzewuskiego, stolnika Łukowskiego, ob summam desolationem y spalenia funditus po Braiłowskiej y roku przeszłego kilku chałupek nowo teraz pobudowanych uznaliśmy dym ieden.

Miasteczko *Płoskirow*, starostwo natenczas, j. mc. pana Marcina Zamoyskiego, podczas Braiłowskiej przez tatarow y kozakow funditus zniszczone y spalone y wszystkie ludzie z żonami y dziecmi y ze wszystką substancją zabrane; tak dalece spalili, że tylko dwie chałupce zostały niedogorzałe, a że teraz poczeli się klicic ci, którzy z więzienia uciekli; uznaliśmy dym ieden. Do tego starostwa wsi: *Hlezniov, Hołyszyn, Iwankowce, Szarawka, Mackowce*—wszystkie puste, wrocyszczą.

Szarawka, miasteczko j. mc. pana Dulskiego dziedziczna, tak po Braiłowskiej iako y po Podhaieckiej popalone y spustoszone zostało, a że teraz nowo pobudowało się ze trzydziestu z niedogorzałych chałupek, y nie sieli nic na zimę a na wiosnę mało, bo bydła utracili; ob eam calamitatem uznalimy dymow dwa y kiiana iedenego. Insze wsi do Szarawki należące wszystkie puste są ab antiquo.

Wioska *Meleszowce* j. mc. p. Przedzinskiego, quoniam maxima apparet desolatio przez spalienie tatarskie y kozackie y ludziew zabranie z żonami, dziecmi y dobytkami, tylko gospodarzow dwa bez żon zostało się, tedy uznalimy ad praesens dym ieden.

Miasteczko *Czarnyóstrów* jas. osw. xiążęcia j. mc. Konstantego Wiszniowieckiego, quoniam apparet desolatio przez tak częste ordy y kozakow inkursiew po Braiłowskiej y Podhaieckiej, także y lewencow, bydeł zabranie, tylko w Ostrowcu w zamczku przytulili się: z temi wsiami, ktore niżej napisane, do Czarnoostrowa należące, puste, ponieważ chłopkowie tych wsiew przytulili się. Uznalimy z tego miasteczka y z tych pustych wsiew dymow trzydziesti y dwa, kiianow dwa. A że wsi, do Czarnego ostrowa puste należące, *Rużenica*, *Martynowka*, *Woytowce*, *Zacharow*, *Ostaszki*, *Pedosy*,—dym ieden.

Drugie też wsi jas. osw. xiążęcia j. mc. Dymitra Wiszniowieckiego, wojewody (Bełzkiego?): *Wodziczki*, *Daniuwki*, *Chomince*, *Bazalówka*, *Wasilówka*, *Klimkowce*, *Czabany*, *Łapkowce*, *Łozuwki*, *Kreczki*, *Kuderzynce*, *Jachimowce*, *Serhyiówka*, *Bubnowka*, do powiatu Leczyńskiego należące, puste.

Wies *Czerepowa* j. mc. p. Olewskiego także przez tatar y kozakow desolata est, a że teraz nowo zaczęli się budowac y zbudowali chałupek dziesięć, tedy uznalimy dwa dymy.

W. *Hryniowce*, do Międzyboża należąca, dzierzawy j. mc. p. Łychowskiego natenczas, poniewaz podczas Braiłowskiej funditus zruynowana y spustoszona przez kozakow y tatarow,—dymow dwa.

Wsi *Paszkowce* y *Klimaszowce*, do Międzyboża, possessiew j. mc. p. Zaleskiego, także po Braiłowskiej y Podhaieckiej przez tatar

y kozaków spalone funditus, y zabranie poddanych y statków ich clare apparet, uznawamy z oboch wsiey dymow czteri.

W. *Pieczyszczu, Arkadyowce y Chodkowce*, do Międzyboża należące, natenczas pesessyi j. mc. p. Chrzęstowskiego, ponieważ także podczas Braiłowskiej wielkie spustoszenie y desolata przez tatar y kozaków, a potym podczas Podhaieckiej incursiei spalenie y zniesienie y bydeł zabranie, przez co na zimę nic nie siali, a na wiosnę mało, dla ktorey calamitatem uznalismy dymow cztery.

Wies *Tyrawince*, do Międzyboża, posessyi natenczas j. mc. p. Sudowskiego, dla takiego spustoszenia y spalenia tegoż czasu uznalismy dwa dymy.

W. *Ihnatowce* jch. mc. panow Ihnatowskich, na szlaku będąca, z pierwszej części, Dydikowskiej nazwaney, posessyi p. Adama Ihnatowskiego, z drugiej części Andryiowskiej pana Iozepha Ihnatowskiego, z części trzeciej Markowskiej ich mc. panow Skarzynskiego, j. mc. pana Szaszkiwicza y p. Janickiego, dla spustoszenia wielkiego, dla wszystkich trzech części dymow czteri uznalismy.

Wies *Snitowka* pusta,—dworkow cztery.

W. *Podlesne*, do Międzyboża p.p. Podlesnych, pod tenczas zwoiewana y zabrana od tatar, dymow dwa.

W. *Junaczynce*, pod tenczas przez tychże tatarow y kozaków zwoiewana y spalona, dym ieden uznalismy.

W. *Mołomolince*, do Międzyboża, posessyi j. mc. p. Piotra Kamionackiego, na tymże szlaku będąca, pod czas Braiłowskiej spalona, y zameczku dostawszy spalili y poddanych ze wszystkim zabrali ciż tatarowie; a potym, podczas Podhaieckiej, drugi raz zwoiewana, y ktorzy po pierwszych tatarach zostali się, wszystkich z statkami zabrano. Teraz niektorzy z niewoli pouchodziwszy, nic nie siawszy (bo niemieli czym), budowac się poczęli (y sam p. Kamionacki po spaleniu dworu w stayni przemieszkiwa); ob eam ich tedy calamitatem uznalismy dymow dwa.

W. *Dawidkowce*, do Międzyboża, posessyi j. mc. p. Biernaszowskiego, y ta przez tatar y kozaków podczas Braiłowskiej y Podhaieckiej

woyny także spalona, przez ktore spustoszenie nazimę nic niesiali y na wiosnę mało, dla ktorey ich calamitatem uznawamy dymow czteri.

W. *Parchomowce*, do Międzyboża, possessiey jas. wielmożney j. mc. paney woiewodziney Braclawskiej, także podczas Braiłowskiej spalona y zwoiewana, a że się teraz pobudowało kilkadziesiąt chałupek, z domow osmiu uznalismy dymow dziesięc.

W. *Tereszowce* possessiey teyże wielm. j. mc. woiewodziney Braclawskiej, do Międzyboża należąca, ob summam desolationem et depopulationem podczas Braiłowskiej y w oblężeniu przez kilka niedziel będących, bydła y wszystkie statki pozbywszy, ledwie za okopem z duszami sami zostawszy (y domow osmiu niespalono), dopiero nowo poczeli się budowac, ktorych calamitatem widząc, dymow uznalismy, według juramentu, dziesięc.

W. *Jarosławka*, do Międzyboża. teyże jey mc. paney woiewodziney possessiey, ponieważ także podczas Braiłowskiej zwoiowana y spalona, ze tylko niektorzy z dobytkami w Międzybożu zostali, gdzie na dymow siedm zostawać, według juramentu, uzualismy.

Wies *Hołoskow*, do zamku Międzybozkiego należąca, przez woynę Braiłowską tatarow y kozakow funditus spalona y zruynowana; iednak że ludzie w Międzybożu utulili się y statki nie wszystkie stracili, a teraz de nova radice buduią się; tedy przy juramencie słusnie zostawac maia na dymow siedm.

W. *Hołowczynce*, do Międzyboża należąca, ob summam desolationem per tataros et kosacos po Braiłowskiej, gdyż tam sam soltan niedziel kilka z Ordą stał y onę wszystkę wypalił, aż teraz de nova radice pobudowali się, statki przy miescie Międzybożu y dobytki zachowawszy, uznalismy tam własnie dymow siedm.

W. *Spiczynce*, do Międzyboża, possessiey j. mc. p. Stanisława Zabłockiego, commendanta Międzybozkiego, pod czas teyże incursiey tatarskiej y kozackiej po Braiłowskiej, spalone y zwoiewane a potym podczas Podhaieckiej zruynowane; jednak, upatrując teraz nowe ich osade, uznalismy dymow trzy.

W. *Kłowaczowka*, ad Międzyboż, possessyi natenczas jey mc. paniey Kamionackiey, także pod czas inkursie Braiłowskiey zwoiewana y spalona, teraz że nowo poklicili y pobudowali się; dymow dwa uznalismy.

W. *Pierohowce*, j. mc. v. Bielowskiego possessyi, także podczas Braiłowskiey funditus spalona y zwoiowana, gdyż tam sam sołtan stał niedziel kilka; a że teraz pobudowali się nowo, według juramentu dymow cztery uznalismy.

W. *Bachmatowce* tegoż j. mci, także wtenczas spalone funditus y zdezolowane, teraz świeżo pobudowali się; uznawamy dymow dwa.

W. *Buzulince*, ad Międzyboż, possessyi na ten czas j. mc. p. Smarzowskiego, tegoż czasu zwoiewana, teraz pobudowali się nowo; uznawamy dymow dwa.

W. *Masiowce* j. mc. p. sędziego Podolskiego, także pod tenczas przez kozakow y tatarow, stanowiskiem będących przez kilka niedziel, spalona y zwoiewana; teraz niektorzy przy miescie Międzybożu z byłdem utulili się y budowac się poczeli, ktorych calamitatem uznalismy dymow dwa.

W. *Daszkowce*, ad Międzyboż, possessionis j. mc. p. Switeckiego, także pod ten czas oblężenia Międzyboża po Braiłowskiey spustoszona, iednak, według juramentow, dymow dwa uznalismy.

W. *Kopaczowka* possessiey j. mc. paniey Kaliskiey, także tegoż czasu zruynowana od tatar y kozakow; że się przy miescie utuliło kilka chłopow, tedy uznalisku dym ieden.

W. *Żurawlince*, ad Międzyboż, j. mc. p. Uleskiego dzierżawy, przez tychże tatar y kozakow, funditus spustoszona; a że teraz nowo pobudowali się, uznawamy dym ieden.

Wies *Spiczynce* jey mc. p. Pakosławskiey possessyi, do Międzyboża, także spustoszona y chłopi po spustoszeniu wszyscy precz poszli.

W. *Mytkowce*, do zamku Międzybozkiego, na szlaku, także pod czas oblężenia Międzybozkiey y Podhaieckiey woyny zwoiewana; propter eam desolationem uznalismy dymow dwa.

W. *Radymince*, ad Międzyboż, j. mc. p. Wozniakowskiego y jey m. p. Kruszynskiej ad praesens ich mc. panow obudwoch posesiey, także podczas Braitłowskiej y Podhaieckiej zwoiewana y spalona, tak że nic na zimę nie sieli y na wiosnę mało co, przcz co chłopi precz rozeszli się; z zostających bardzo ubogich szesciu domow dym ieden uznalismy.

W. *Zapadynce* j. mc. p. Sudowskiego ad praesens possessionis, ad Międzyboż, przez częste inkursye od Braitłowskiej y Podhaieckiej desolata, spustoszona, przez co na zimę nie siali y na wiosnę, bo niemieli czym, y rozeszli się precz; jednak z owych ostalcow dymow dwa uznawamy.

W. *Grabowce* jey m. p. Trzeciakowy posesiey, ad Międzyboż, także zwoiowana y spustoszona, na szlaku będąca; uznalismy dymow dwa.

W. *Lisanowce*, ad Międzyboż, jey mc. p. Uleskiej possessyi, zwoiowana y spustoszona pod czas Braitłowskiej y Podhaieckiej; że nie siali nic, siła też poszło precz, oprócz dwóch, uprząż mających, a pieszych pięć; patrząc na tak wielkie ich spustoszenie y ubóstwo, uznalismy dym ieden.

W. *Hredczynce*, ad Międzyboż, j. mc. p. Krynickiego possessyi, także zwoiewana pod czas Braitłowskiej y Podhaieckiej; uznalismy propter desolationem et paupertatem eorum, że na zimę nie sieli y na wiosnę mało co; dymow trzy uznalismy.

W. *Siomaki*, tegoż j. mc. p. Krynickiego possessyi, do Międzyboża, także tychże czasow zwoiewana; mało co zostało dla ubostwa; przeto uznalismy dym jeden.

W. *Pankowce* j. mc. p. Bieniowskiego possessyi, do Międzyboża należąca, zruynowana y spustoszona funditus tych że czasow, tak że się chłopi rozeszli: jednak z tych ostalcow uznalismy dym jeden.

W. *Wołosowce* j. mc. p. Stanisława Zabłockiego, commendanta Międzybożkiego, także na tymże szlaku upatruiąc calamitatem, wynalezlismy dymow trzy.

Wies *Czechy* tegoż j. mc. także na szlaku świeżo pobudowana, do Międzyboża, y przez te inkursye częste spustoszone będąc, ktorych nowę osadę uważywszy, uznaliśmy dym ieden.

W. *Michunki Polne*—dym ieden.

W. *Michunki Lesne*—dymow dwa.

Wies *Daszkowce y Iwanowce*, że tylko pieszych kilka,—dym ieden.

W. *Rusanowce*, do Międzyboża, xiądza probosza Międzybozkiego possessiey, pod czas oblężenia Międzybozkiego funditus zruynowana y spalona; a że teraz świeżo z sobą chłopow przyprowadził y do kilku starych przyłączył, ktorzy nowo się pobudowali y buduią, uważylismy dymow cztery.

W. *Lekowce* j. mc. p. Karsznickiego dziedziczna, ab antiquo pusta, tylko wrocyszczce.

Także *Żulince* j. mc. p. Ostrowskiego, *Antonowce* y insze wsi do Szarawki różnych possessorow różnemi przezwiskami nazwane, wszystkie ab antiquo depopulatae et desolatae urocyszczca.

Międzyboż, miasto, z *Trybuchowcami* y *Stawnicą*, przedmiesciami, na ten czas jasnie wielmożney j. mc. p. woiewodziney Braclawskiej, ktorego upatruiąc desolationem summam przez te wszystkie czasy, tak przez żołnierza wiele razow na woynę idącego, iako y przez woyska kozackie y tatarskie przedtym y po Braiłowskiej kilka niedziel oblężeniem, iako też y przez woyska nasze in obsidione, y potem przez tak częste inkursie tatarskie, kozackie y bydeł zabranie y expensa in praesidians po kilka razy kwarcianego woyska, przy fortycy zostaiących, iako y swoich żołnierzow zamkowych sustin dzienny, quod majus fidem et conscientiam tamiecznych obywatelow przeciwko Rzeczypospolitey swoiey wotney y miejscu tamtemu pogranicznemu, upatruiąc intactam iawnno. Przeto, ea omnia in oculis maiąc, niemniej tak wiele domow szlacheckich, w miescie będących, enumerando, ktorych iest in genere trzydziesci pogorzałych, mieyskich y żydowskich, w przeszłym roku y teraznieyszym; na Trybochowcach siedmdziesiąt y dwa; draganskich, ktorzy przy zamku służbą odprawuią, domow czterdziesci;

domow zas sielskich ludziey, ktorzy propter incursus częstego nieprzyaciela tam swoje mają chałupki, a tych iest trzydziesci y pięć. Stosując się tedy ad mentem woiewodztwa naszego, przez j. mc. pana Bielowskiego nam declarowancy, uznalismy z rewizyi naszey dymow sto trzydziesci, oprocz domow chrzescianskich dwoch a żydowskich także dwoch wjezdnych, item pospolitych żydowskich, ktore, privilegiami y swieżemi constituciami utwierdzone, wolne zostaią.

Wsi *Wysoczek*, alias *Berlince*, *Waskowce*, *Iwanikowce*, *Gru-szowiec*, *Berladka*, *Illaszowce*, *Kozłow*, w ktorey części pewne y po połowicy ma j. mc. pan Jery Bucen, in mortuis vicesgerent grodzki Latyczowski, te wszystkie wsi na ten czas puste, tylko uroczyszczą et in hostico zostaią; także.

Книга Киев. Ценсп. Архива № 5524.

XXIX.

Исчисленіе поселеній и дымовъ воеводства Брацлавскаго, по случаю вниманія подымнаго и млиноваго налога въ 1664 г.

Roku tysiąc szescset siedmnastego miesiąca septembris siedmnastego dnia.

W roczki sądowe grodzkie Winnickie cadentiey septembrowey, a die sexta ejusdem mensis, anno in actu contento zaczęte y sądownie ahitujące, przedenią Marcinem—Walentym na Kamionkach Kalinowskim, kasztelanem Kamienieckim, Winnickim starostą, y xięgami ninieyszemi grodzkimi Winnickimi, comparens personaliter, urodzony j. mci p. Stanisław Łupinski, taryffę, alias perceptarz, wybie-rania podymnego troyga y młynowego w wojewodztwie Braclawskim przez urodz. j. mci p. Mikołaja Dzika, poborcę na ten czas, w roku tysiącnym szescsetnym szescdziesiątym czwartym exequovanego, do xiąg ninieyszich grodzkich Winnickich ad acticandum podał, pro-sząc, aby była do xiąg przyjęta; którą ja, starosta grodu Winnickiego j. kr. mci, annuendo comparentis attestacioni, przyiowszy,

czytałem y ingrossowac rozkazałem, ktorey tenor takowy sequitur: Perceptarz wybierania podymnego troyga y młynowego w wojewodztwie Braclawskim przezemnie, Mikołaja, Dzika poborce tegoż wojewodztwa, w roku tysiąc szescet szescdziesiąt czwartym. a naprzod a die decima sexta januarij.

Ze wsi *Chyżyniec*, dobr j. kr. mci, dzierzawy j. mci p. Domaniewskiego, chorążego Czerkiego, z dymow czterdziestu, młyn kamienia jednego wiesniaka,—gr. piętnascie.

Ze wsi *Salaszow*, dzierzawy tegoż j. mci p. chorążego Czerkiego, z dymow dwudziestu pięciu, młyn wiesniak kamien ieden gr. piętnascie,—summa zł. dziewięćdziesiąt osm, gr. piętnascie.

Ze wsi połowice *Kuzminiec*, p.p. Semena, Wasila, Andrzeja Czeczelow, pana Kaznowskiego y p. Zabokryckiego, z dymow osmi,—summa zł. dwanascie.

Ze wsi *Perpurowiec* j. mci p. Sokołowskiego y paniey Zabrowskiej, z dymow iedynastu,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Dziunkowa*, części p. Jerzego Kleszczowskiego y p. Marcina Radziminskiego, z dymow siedmiu,—summa złotych. dziesięć, gr. piętnascie.

Ze wsi *Tywrowa*, części tegoż j. mci p. Jerzego Kleszczowskiego, z dymow czternastu,—summa zł. dwadziescia jeden.

Ze wsi *Krzykowiec* j. mci p. Leona Konstantego Obodyńskiego z dymow szesciudziesiąt pięciu, z młynow korecznikow kamieni czterech, including w to część p. Karsznickiego,—summa zł. sto siedm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Rogu*, majątnosci j. mci p. Wolinskiego, z dymow dwudziestu pięciu, z *Borkowa* z dymow dwudziestu dziewięciu, z *Mikuliniem* z dymow siedmiu, z *Nowych Mikuliniem* z dymow szesciu,—summa zł. sto, gr. piętnascie.

Ze wsi *Borowki*, dzierzawy jey mci pani Wasilowey Komarowey, z dymow siedmiu,—summa zł. dziewięć, gr. piętnascie.

Ze wsi *Mielnikowiec*, majątnosci j. mci p. Domaniewskiego, chorążego Czerskiego, z dymow dwudziestu pięciu, z młyna korecz-

nika kamienia iednego zł. jeden,—summa zł. trzydziesci jeden, gr. piętnascie.

Ze wsi *Strzelczyniec*, części p. Mączynskiego Alexandra, z dymow szesciu, z młyna walnika koła jednego zł. trzy,—summa zł. dwanascie.

Z teyże wsi p. Jakuba Komara z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Horodnice*, dzierzawy j. mci p. Seweryna Kleszczowskiego, skarbnika Nowogrodzkiego, z dymow siedmiu, młyna korecznika zł. jeden, stępy gr. piętnascie,—summa zł. dwanascie.

Z miastecka *Lityna*, dobr. j. kr. mosci, dzierzawy j. mci p. Woyńłowicza, starosty Lityńskiego, z dymow trzydziestu, młyna korecznika zł. jeden,—summa zł. czterdziesci szesc.

Ze wsi *Brysleny*, tegoż starostwa, z dymow dwunastu, z młyna korecznika kamienia jednego zł. ieden,—summa zł. dziewiętnascie.

Ze wsi *Woniaczyna* tegoż starostwa, z dymow jedynastu, młyn korecznik kamien jeden zł. jeden,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Pułtowiec* tegoż starostwa, z dymow szesnastu. młyna korecznika kamienia jednego zł. ieden, stępy zł. jeden,—summa zł. dwadziescia pięć, gr. piętnascie.

Ze wsi *Ilkowiec* tegoż starostwa z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Ze wsi *Ostolopowa*, majątnosci ich mci p.p. Stefana y Dmitra Diakowskich, z dymow osmiu,—summa zł. dwanascie.

Z miasteczka *Skibiniec*, dzierzawy j. mci p. Alexandra Horaina, z dymow stu szesciudziesiąt, z młynow siedmiu koł walnikow po zł. trzy, korecznik ieden zł. jeden, stąp pięć po zł. iednemu, foluszow koł trzy po gr. piętnascie,—summa zł. dwiescie szescdziesiąt osm, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Nowego Kuny*, dzierzawy jey mci pani Żytowieckiej, z dymow trzydziestu, z młynow dwoch kamieni korecznikow po zł. jednemu, stępy koło iedne,—summa zł. czterdziesci osm.

Ze wsi *Dzwonichy*, dzierżawy p. Krynskiego, z dymow jedenastu,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Wasilowki*, części do Zwonichy, z dymow pięciu,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Moczulek*, dzierżawy j. mci p. Alexandra Zabokryckiego, czesnika Braclawskiego, z dymow dwudziestu, młyn korecznik kamien ieden zł. ieden,—summa zł. trzydziesti dwa.

Z miasteczka *Adamgroda*, alias *Trostianca*, ich mci p.p. Sulimiskich, z dymow trzydziestu pięciu, młynow pięci kamieni walnikow po zł. trzy, a pięciu korecznikow po zł. jednemu, salva revisione,—summa zł. siedmdziesiąt pięć, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Ziatkowiec*, majątnosci j. mci p. Piaseczynskiego, starosty Nowogrodzkiego, z dymow szesciudziesiąt siedmiu, z młynow korecznikow czterech po zł. jednym, wiesniakow dwoch po gr. piętnascie,—summa zł. sto szesc., gr. piętnascie.

Ze wsi *Ometyniec* tegoż, z dymow trzydziestu trzech, młyny kamieni trzy,—summa zł. pięćdziesiąt dwa, gr. piętnasci.

Ze wsi *Poczapiniec* j. mci p. Stefana Wolinskiego, z dymow trzydziestu pięciu, młyny dwa koreczniki po zł. jednym,—summa zł. pięćdziesiąt zctery, gr. piętnascie.

Z *Nowosieliec* tegoż, z dymow dwudziestu, a z *Mikuliniec* z dymow osmiu,—summa zł. czterdziesti dwa.

Ze wsi *Zabokrycza*, dzierżawy ich mci p.p. Skopowskich, z dymow dziesięci, salva revisione,—summa zł. piętnascie.

Z tegoż *Zabokrycza* j. mci p. Bosy, z dymow szesciu,—summa zł. dziewięć, salva revisione.

Ze wsi *Lataniec*, dzierżawy jey mci pani Wasilowey Komarowey, z dymow dziesięci, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. piętnascie, gr. piętnascie.

Z *Czahowa*, dzierżawy p. Filipa Olekszyca, z dymow szesciu,—summa zł. dziewięć, salva revisione.

Z miasta *Buzowki* xięcia j. mci Alexandra Zasławskiego, wojewodzica Krakowskiego, z dymow dziewięciudziesiąt czterech, z młynow dwoch koreczników po zł. jednym, stępy iedny zł. jeden,—summa zł. sto czterdziesti osm.

Z miasta *Tetyowa* tegoż xięcia j. mci, z dymow pięciudziesiąt trzech, na potężney wodzie młyn, koł trzy po zł. trzy, stęp dwie po zł. iednym,—summa zł. dziewięcdziesiąt, gr. piętnascie.

Ze wsi *Skibiniec* tegoż xięcia j. mci, z dymow trzynastu, młyn koło iedne, korecznik zł. jeden,—summa zł. dwadziescia trzy, gr. piętnascie.

Z miasta *Petyhor* tegoż xięcia j. mci, z dymow szesciudziesiąt szesci, młyny dwa koreczniki po zł. jednym, stępy zł. jeden,—summa zł. sto szesc.

Ze wsi *Kasperowki* tegoż xięcia j. mci, z dymow dwunastu, z młyna korecznika kamienia jednego, stępy iedne zł. dwa—summa zł. dwadziescia pięc.

Z miasta *Zobaczowa* tegoż xięcia j. mci, z dymow sta trzech, z młynow koreczników kamieni trzech po zł. jednym, stępy dwoje po zł. jednym, foluszow dwa po gr. piętnascie,—summa zł. sto szescdziesiąt szesc, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Zaszkowa*, dierzawy j. mci p. Swirskiego, z dymow trzydziestu iednego,—summa zł. czterdziesti szesc, gr. piętnascie.

Ze wsi *Kleszczowa* jey mci pani stolnikowey Braclaw., z dymow piętnastu, teyże części wsi *Wasilowa* z dymow siedmiu,—summa zł. trzydziesti dwa.

Ze wsiow: części w *Sokolnicach* z dymow osmi, w *Lubiancu* z dymow dziewięciu, w *Wasilowie* z dymow dziewięciu, w *Tyworowie* z dymow szesnastu, młyn kołowalnik zł. trzy, spolnie z p. Kleszczowskim, folusz koło jedne gr. piętnascie, majętnosci j. mci p. Mikołaja Zabokrzyckiego, podsędku Braclawskiego, pana Ratowskiego, panny Jarantowskiej,—summa zł. szescdziesiąt szesc, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Czerniawki* j. mci p. Marcina Czarneckiego z dymow trzydziestu, młyn korecznik kamien ieden zł. ieden, stępy iedne zł. ieden,—summa zł. czterdziesci siedm.

Ze wsi *Woronowicy*, na części j. mci p. Czarneckiego, dymow dziesięc, młyn wiesniak kamien ieden gr. piętnascie, stępy iedne zł. ieden,—summa zł. siedmnascie.

W teyże wsi p. Stefan Zaleski z dymow dziesięci, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. piętnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Kamionohorki*, majetnosi j. mci p. Jana Piaseczynskiego, starosty Nowogrodzkiego, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie.

Z miasta *Monastyrzyszcz*, majetnosi jas. osw. xięcia j. mci Konstantego Wiszniowieckiego, z dymow pięciudziesiąt, młynow wiesniakow in numero szesci po gr. piętnascie; z miasteczka *Konełey* z dymow dwudziestu, z młynkow dwoch wiesniakow po gr. piętnascie; z miasteczka *Bosowki* z dymow trzydziestu iednego, młyn wiesniak gr. piętnascie; z miasteczka *Żubrychy* z dymow siedmiu; ze wsi *Zarubiniec* z dymow pięciu; z *Terlicy* z dymow dziewięciu, młyn ieden wiesniak gr. piętnascie; z *Deszczki* z dymow szesci, młynek jeden wiesniak gr. piętnascie; z miasta *Daszowa* z dymow trzydziestu pięciu, młyn na potężney rzece, kamien ieden zł. trzy; ze wsi *Bitek* z dymow dziewięci; z *Krzysztopowki* z dymow dziesięci młyn wiesniak gr. piętnascie; z *Nosowki* z dymow osmi, młyn wiesniak gr. piętnascie; z *Diurzyniec* z dymow szesciu, młynek wiesniak gr. piętnascie; z *Jurkowiec* z dymow dziewięciu, młyn wiesniak gr. piętnascie. Summa dymow dwiescie pięc, od których zł. trzysta poł osma, a od młynow zł. dziesięc gr. piętnascie,—salva revisione summa zł. trzysta osmnascie.

Z miasta *Pohrebiszcz* tegoż xięcia j. mci, z dymow siedmiudziesiąt, młyn na Rosi kołowalnik zł. trzy, stępy iedne zł. jeden, z osobna młynki małe cztery wiesniaki po gr. piętnascie; z *Krupoderyniec*, wsi, z dymow szesci; ze wsi *Wasilowki* z dymow dwoch; z *Czeremosznego* z dymow pięci; z *Kuleszowa* z dymow czterech, młyn

wiesniak gr. piętnascie; z *Stepanowki* z dymow czterech; z *Leszczyńiec* z dymow osmi, młyn kamień jeden gr. piętnascie; z *Starosciniec* z dymow siedmiu, młyn wiesniak gr. piętnascie; z *Morozowki* z dymow czterech, młyn wiesniak kamień jeden, gr. piętnascie; z *Sarandyniec* z dymow czterech; z *Zozuliniec* z dymow trzech, młyn wiesniak gr. piętnascie; z *Pawłowki* z dymow czterech, młyn wiesniak kamień jeden, gr. piętnascie; z *Małych* z dymow czterech; z *Popowiec* z dymow pięciu; z *Szermowki* z dymow szesciu; z miasteczka *Spiczyniec* z dymow piętnastu, z młynkow dwóch po kamieniu jednym; ze wsi *Buławow* z dymow dziewięci; ze wsi *Żydowiec* z dymow osmiu; ze wsi *Dowiku* z dymu jednego; z miasta *Borszczehowki* z dymow szesciudziesiąt; z *Skibiniec* z dymow dziewięć; z *Kuryanca* z dymow dziesięci; z *Marmołowki* z dymow trzech; z *Kapustyniec* z dymu jednego; z *Hołochwastu* z dymow trzech; z *Bubenek* z dymow dwóch, młyn na Rosi wałnik kamień jeden zł. trzy; z miasteczka *Dziunkowa* z dymow piętnastu, z młynkow dwóch po kamieniu jednym. Summa dymow siedmset siedmdziesiąt dwa, od których zł. czterysta osm, a od młynow kamieni czterech po zł. trzy, stępy iedne zł. jeden, wiesniakow kamieni dwanascie po gr. piętnascie zł. szesc,—summa zł. czterysta dwadziescia siedm, salva revisione.

Z miasta jas. osw. xięcia j. mci Czetwertenskiego, podkomorzego Bracławskiego, z *Żywotowa* z dymow czterdziestu trzech, młyn na potężney wodzie kamieni szesc po zł. trzy,—zł. osmnascie, młyn wiesniak gr. piętnascie, stępy iedne zł. jeden; ze wsi *Skały*, w ktorej dymow inszych niemasz, tylko młynek wiesniak gr. piętnascie; z *Teleczyniec* z dymow trzech zł. cztery, gr. piętnascie,—salva revisione, summa zł. osmdziesiąt dziewięć.

Z majętnosci tegoż xięcia j. mci miasteczka *Rachnow*, dymow dwadziescia osmi, młyn koł wałnych ctery po zł. trzy—zł. dwanascie, młyn wiesniak gr. piętnascie, stąg troje po zł. iednym, foluszow koł dwie po gr. piętnascie,—summa zł. pięćdziesiąt osm, gr. piętnascie.

Z majątnosci tegoż xięcia j. mci Czetwertenskiego, podkomorze-
go Braclawskiego, ze wsi *Sabarowa* z dymow czterech, młyn na
potężney wodzie, kamien jeden zł. trzy;—summa zł. dziewięć.

Z miasteczka *Janowa y Jakiowki* p. Baranowskiego miecznika
Braclawskiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Pietniczán* ich mościow o.o. jezuitov collegium Winnickie-
go, j. mci pana Lewoszynskiego, stolnika Podolskiego, y j. mci p. Krupki
z dymow piętnastu,—summa zł. dwadziescia dwa, gr. piętnascie.

Z *Samuelowa*, majątnosci jey mci paniey Kalinowskiey, obozney
koronney, z dymow dziesięci y młynarski dym,—summa zł. siedmnascie.

Z *Przeworki*, teyże j. mci paniey obozney koronney majątnosci,
z dymow pięciu,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z *Pienkowiec* wsi, majątnosci teyże jey mci paniey obozney
koronney, z dymow osmiu,—summa zł. dwanascie.

Ze wsi *Jackowiec* teyże jey mci paniey obozney koronney,
z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Z majątnosci j. mci p. Konstantego Soszenskiego, rotmistrza
j. kr. mci, *Paryowki*, z dymow trzydziestu,—summa zł. czterdziesci pięć.

Ze wsi *Zuki* ich mci p.p. Jankowskich z dymow trzydziestu,
młynow niemasz żadnych, summa zł. czterdziesci pięć.

Z miasteczka *Kniażey Krynicy* xięcia j. mci Fedora Czetwer-
tenskiego, z dymow trzydziestu siedmi, z młynow wiesniakow dwoch
po gr. piętnascie, stąg koł dwoch po zł. jednym,—summa zł. pięć-
dziesiąt osm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Suprunowa* ich mci p.p. Sołtykow, z dymow dwudziestu
czterech, młyn kołowalnik zł. trzy, stępy iedne zł. jeden,—summa
zł. czterdziesci.

Ze wsi *Kamenohurki* xięcia j. mci Fedora Czetwertenskiego,
z dymow dziewięciu,—summa zł. trzynascie y gr. piętnascie.

Ze wsi *Skurzyniec*, dzierzawy j. mci p. Czaplinskiego, podwoje-
wodzego Lwowskiego, z dymow dwunastu, młyny dwa wiesniaki, koł
dwie po gr. piętnascie, folusz koło jedne gr. piętnascie,—summa zł.
dziewiętnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Dzieszkowiec*, j. mci p. sędziego ziemskiego Braclawskiego część, z dymow pięciu, zł. siedm, gr. piętnascie.

Z teyże wsi *Deszkowiec*, j. mci p. Samuela Deszkowskiego, z dymow dwunastu,—summa zł. osmnascie.

Ze wsi *Tutkow*, dzierzawy j. mci pana Skopowskiego, z dymow dziesiętnastu, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia dziewięc.

Ze wsi *Jurkowiec*, części tegoż j. mci p. Skopowskiego, z dymow jedynastu,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Borskowiec* części j. mci p. Stefana Dobrociesielskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie.

Z teyże wsi *Borskowiec*, część ich mci p.p. Żytynskich, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie.

Ze wsi *Todorowki* xięcia j. mci Fedora Czetwertenskiego, z dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci.

Ze wsi *Nerodynec* tegoż xięcia j. mci z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Wyższej Woroszyłowki*, części j. mci pana Rzewuskiego, sędziego Lwowskiego, z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Ze wsi *Jankowa*, na część j. mci p. Mikołaja Zestelinskiego, pisarza ziemskiego Braclawskiego, z dymu jednego,—summa zł. jeden, gr. piętnascie.

Z miasta *Sciany* j. mci pana wojewody Sędomirskiego, z dymow osmdziesiąt pięciu, z młynow trzech kamieni szesci na potężney wodzie po zł. trzy, stęp koł trzech po zł. jednym, foluszow trzy po gr. piętnascie,—uczyni summę zł. sto dwadziescia siedm, gr. piętnascie.

Restat z młynow od kamienia po zł. trzy, od stęp po zł. jednym, od foluszow po gr. piętnascie,—zł. dwadziescia dwa, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Woroszyłowki* j. mci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow osmnastu, z młynow kamieni dwoch korecznikow po zł. jednym,—summa zł. dwadziescia dziewięc.

Z części *Sutyskiej* j. mci p. Stefana Dobrociesielskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow pięciu,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Werbicza* j. mci p. Sieniawskiego, z dymow dwudziestu, z młyna wiesniaka gr. piętnascie,—salva revisione, summa zł. trzydziesci, gr. piętnascie.

Z miasta *Grodka* tegoż j. mci p. Sieniawskiego, z dymow dwudziestu pięciu, z młyna korecznika kamieni dwoch po zł. jednym, stępy jedne zł. jeden,—summa zł. czterdziesci, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Sebestyanowki* tegoż j. mci p. Sieniawskiego, z dymow piętnastu, z młyna wiesniaka kamienia jednego gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia trzy.

Z miasteczka *Zewuch* tegoż, z dymow czternastu, z młyna iednego korecznika zł. jeden,—summa zł. dwadziescia dwa.

Z miasteczka *Stanisławowa* j. mci p. Żaboklickiego, chorążego Braclawskiego, z dymow pięciudziesiat, z młynow korecznikow kamieni dwoch po zł. jednym,—summa zł. siedmdziesiat siedm.

Ze wsi *Ziałowa* tegoż j. mci p. chorążego Braclawskiego, z dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci.

Z teyże wsi części xięcia j. mci Czetwertenskiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery gr. piętnascie.

Ze wsi *Noskowiec*, z dymow j. mci p. chorąż. Braclaw. jedynastu,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Andrusiowki*, dzierzawy j. mci p. Bączyckiego y p. Koszczyca, z dymow piętnastu, z młyna wiesniaka gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia trzy.

Ze wsi xięcia j. mci Zasławskiego, wojewodzica Krakowskiego, *Bohdanowki*, od dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci.

Ze wsi *Oszytkowa* tegoż xięcia j. mci, z dymow dwudziestu dwoch,—summa zł. trzydziesci trzy.

Ze wsi *Oczeretney*, części pana Wysoczyna, z dymow pięci,—zł. siedm, gr. piętnascie.

Z *Futorow Lipkowskich* ad rationem z dymow szesci,—summa zł. dziewięć.

Z *Kozanki* xięcia j. mci Zaslawnickiego, wojewodzica Krakowskiego, z dymow trzech,—salva revisione, summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Z *Ustia Trostianca* j. mci p. Alexandra z Dobran Sokołowskiego, z dymow pięciudziesiąt trzech; od tegoż ze wsi *Koczaryniec* z dymow dwudziestu jednego, z młynow kamieni trzech po zł. trzy, stępy iedne, foluszow dwa po groszy piętnascie,—summa zł. sto dwadziescia dwa.

Ze wsi w części *Jurkowcach* j. mci pana Mateysza Czaplickiego z dymow trzech, młyn wiesniak kamien jeden gr. piętnascie, summa zł. pięć.

Ze wsi wielkich *Buszyniec* tychże ich mci panow Żytkiewiczow, z dymow dziesięciu, młynek wiesniak kamien jeden gr. piętnascie,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Z tey że wsi, części j. mci pana Boruchowskiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery gr. piętnascie.

Z majętnosci j. mci p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z miasteczka *Kusnice*, z dymow pięciudziesiąt, z młynow dwoch korecznikow po zł. jednym,—summa zł. siedmdziesiąt osm.

Ze wsi *Jałonca* tegoż j. mci p. wojewodzica, z dymow dziesięci, z młyna wiesniaka kamienia jednego groszy piętnascie,—summa zł. piętnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi pustey *Wyższej Kropiwney*, dzierżawy jey mci paniey Stanisławowej Tyminskiej, z młyna korecznika kamienia jednego zł. jeden,—summa zł. jeden.

Ze wsi *Woronowicy*, czwartey części ich mci panow Łaskow, z dymow dziesięciu, z młyna wiesniaka kamienia jednego, gr. piętnascie,—summa zł. piętnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Ostąpkowiec* panow Żytkiewiczow, z dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci.

Ze wsi *Szerszniow*, części p. Stefana Dobrociesielskiego, woy-
skiego Winnickiego, z dymow dwóch; z teyże wsi części p. Czer-
mńskiego z dymu jednego,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Sutyski*, dzierżawy j. mci p. Rabaszewskiego, pisarza
grodzkiego Latyczowskiego, z dymow dwudziestu,—summa zł. trzy-
dziesci.

Tegoż ze wsi *Szerszniow*, z dymow pięci, młyn wiesniak groszy
piętnascie,—summa zł. osm.

Tegoż ze wsi *Woroszyłowki Wyższej* z dymow trzech, a ze
wsi *Majanowa* z dymow czterech, z teyże wsi pani Piotrowska z
dymu jednego,—summa zł. dwanascie.

Z miasteczka *Juszkowiec*, dzierżawy j. mci p. Stanisława Su-
chodolskiego, łowczego Czernihowskiego, rotmistrza j. kr. mci, z dy-
mow trzydziestu, z młynow dwóch, kamieni dwóch wiesniakow gr.
piętnascie, ze wsi *Hrycenek* z dymow czterech, ze wsi *Sachnowki* z
dymow szesci, ze wsi *Bakajowki* z dymow trzech,—summa zł. szesc-
dziesiąt pięć, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Wyszkowiec*, majątnosci ich mci panow Kaszew-
skich, starosticow Szczerożewskich, z dymow dziesięciu z młynow
wiesniakow dwóch po gr. piętnascie, stępy jedne zł. jeden; z mia-
steczka *Illaszowki* z dymow siedmi, z młyna wiesniaka kamienia
jednego gr. piętnascie; z miasteczka *Bortnik*, części tychże ich
mci panow starosticow Szczerożewskich, z dymow siedmi; z mia-
steczka *Bortnik*, części jey mci pani Kalinowskiey, starosciny Brac-
ławskiey, z dymow siedmi, z młynka wiesniaka kamienia jednego gr.
piętnascie; ze wsi *Borskowa*, majątnosci p. starosty Rabaszewskiego,
pisarza Latyczowskiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery gr.
piętnascie.

Ze wsi *Wstawy* części j. mci p. Stefana Dobrociesielskiego, woy-
skiego Winnickiego, z dymow szesciu, summa zł. dziewięć; z teyże
wsi *Wstawy*, części ich mci panow Żytynskich, z dymow pięciu,
w *Majanowie* z dymu jednego w *Woroszynie* z dymu jednego,—summa
zł. dziesięć gr. piętnascie.

Z wsi *Iwoniniec*, z dymow dwóch, panow Zytynskich,—summa zł. trzy.

Ze wsi *Czczelowki*, części ich mci p.p. Hrehorego, Mikołaja y Stefana Czczelow, z dymow osmiu, młyn wiesniak kamien jeden gr. piętnascie,—summa zł. dwanascie gr. piętnascie.

Z teyże wsi *Czczelowki*, alias *Kusaczyniec*, j. mci p. Hrehorego Czczela z dymow dwudziestu szesciu, z młynka wiesniaka gr. piętnascie,—summa zł. czteroziesci dziwięc, gr. piętnascie.

Ze wsi *Rachmanowki* p. Hrehorego Czczela y p. Stefana Zaleskiego, z dymow czterech, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. szesc, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Rayroda* ich mc. p.p. Jerzego y Marcina Baybuzow, z dymow szesnastu, młyn wiesniak kamien jeden gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia cztery, gr. piętnascie.

Od tychże części *Woytowiec* z dymow trzech, młyn kołwalnik zł. trzy,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Od tychże z *Niższej Kropiwney* z dymow pięciu młyn korecznik zł. jeden,—summa zł. jedynascie, gr. piętnascie.

Ze wsi części *Kopijowce y Todorowce* j. mc. p. Wacława Juszkowskiego, w Kopijowce z dymu iednego, w Todorowce z dymow dwóch, w *Sabarowie* z dymu jednego,—summa zł. szesc.

W części *Kopijowce* p. Karola Ostoyskiego, z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Z maiętnosci dzierzawy j. mc. p. Maximiliana Bułyhi, pułkownika woyska j. kr. mosci Zaporozkiego Umanskiego, z miasteczka *Kislaka* z dymow dwudziestu osmi, młyny na potężnych wodach kamieni szesc po zł. trzy, stępy dwoje po zł. jednym; z miasteczka *Aysyna* tegoż j. mc. pana pułkownika, z dymow dwudziestu czterech, młyn na potężney wodzie zł. trzy kamieni trzy, stępy dwie po zł. jednym; ze wsi *Metliniec* tegoż j. mc. z dymow piętnastu, młyn wiesniak kamieni dwa po gr. piętnascie; ze wsi *Karbowki*

tegoż p. pułkownika, z dymow szesciu,—summa zł. sto czterdziesti dwa, gr. piętnascie.

Z *Burzyniec*, majątnosci j. mc. p. Stanisława Rabaczewskiego, pisarza grodzkiego Latyczowskiego, z dymow czternastu,—summa zł. dwadziescia jeden.

Ze wsi części *Michałowki*, majątnosci p. Samuela Juszkowskiego, z dymow czterech zł. szesc.

Ze wsi *Strzelnikow* p. Wasila Strzelnickiego, z dymow czterech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Z majątnosci i. mc. p. Łozewskiego, starosty Szmelsztynskiego, z miasteczka *Hoptyliniec*, alias *Kopiowki*, z dymow dwudziestu pięciu, młyn na potężney wodzie kamieni cztery po zł. trzy, stęp dwie po zł. jednym,—summa zł. pięćdziesiąt cztery, salva revisione.

Ze wsi *Samhoroda*, majątnosci tegoż j. mc. p. starosty Szmelsztynskiego z dymow szesci, zł. dziwięc.

Z części wsi *Wuytowiec*, majątnosci j. mc. p. Staromieyskiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Z części wsi *Trostianca*, majątnosci tegoż, z dymow szesci, młyn korecznik kamień ieden,—summa zł. dziesięc.

Ze wsi *Chwedorowki*, majątnosci jey mc. paniey Chołojewskiej, z dymow czterech, młyn na potężney wodzie kamieni dwa po zł. trzy, stępy iedne zł. jeden, folusze koło jedne gr. piętnascie,—summa zł. trzynascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Bundorow*, majątnosci p. Hrehorego Obodenskiego, z dymow dwudziestu szesci, młyn korecznik kamieni trzy po zł. jednym, summa zł. czterdziesti dwa, salva revisione.

Z miasteczka xięcia j. mc. Czetwertenskiego, podkomorzego Braclawskiego, z miasteczek *Wyższy* dymow piętnascie, a *Niższy Tymonowek* dymow dziesięci, z młynow dwoch kamieni wiesniakow po gr. piętnascie; tegoż xięcia j. mc. z *Komargroda*, z dymow osmnastu, młyn wiesniak kamieni dwa po gr. piętnascie; tegoż

xięcia j. mc. ze wsi *Korsnicy* z dymow dziesięci, młynek wiesniak gr. piętnascie; tegoż xięcia j. mc. ze wsi *Choroszkowki* z dymow osmi,—summa zł. dziewięćdziesiąt cztery gr. piętnascie.

Z połowice *Deszkowiec*, majątnosci ich mc. panow Włodzimirza y Michała Deszkowskich, dymow osmi, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. dwanascie gr. piętnascie.

Z majątnosci i. mc. p. Krupki z *Radczyniec* z dymu jednego,—summa zł. jeden, gr. piętnascie.

Ze wsi *Hliniana*, majątnosci p. Miniewskiego, z dymow osmi,—summa zł. dwanascie.

Ze wsi *Oczeretney*, majątnosci paniey Baybuziney, z dymow dziesięci, młyn korecznik kamien jeden, zł. jeden,—summa zł. szesnascie.

Ze wsi *Ciekanowki*, majątnosci pana Konięcpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow jedynastu,—summa zł. szesnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Kobylowki* p. Wawrzynca Krobonowskiego, z dymow siedmi, młyn na potężney wodzie kamien jeden zł. trzy, stępy iedne zł. jeden,—summa zł. czternascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Kaczkowki* p. Konięcpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow pięci, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. osm, salva revisione.

Ze wsi *Jangulowa* p. Konięcpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dziesięci, młyn na potężney wodzie, kamien ieden zł. trzy, stępy zł. jeden,—summa zł. siedmnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Rachnowki* p. Stefana Wolinskiego, z dymow czternastu,—summa zł. dwadziescia jeden.

Z części wsi *Tywrowa*, majątnosci p. Stanisława Wkryńskiego, z dymow dziesięci, młyn kołwalnik kamien jeden zł. trzy, folusz koło jedne gr. piętnascie,—summa zł. osmnascie gr. piętnascie.

Z miasteczka *Orłowki*, dzierżawy p. Alex. Zozulinskiego, z dymow dwudziestu,—summa zł. trzydziesci, salva revisione.

Z miasteczka *Potuszy*, majątnosci p. Jakuba Potockiego, strażnika koronnego, z dymow dziesięci,—salva revisione, summa zł. piętnascie.

Ze wsi *Pilipowki*, majątnosci tegoż, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Szanderowa* tegoż j. mci, z dymow dwunastu,—summa zł. osmnascie, salva revisione.

Ze wsi części *Trostanca* tegoż p. strażnika koronnego z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Sieliszcz*, majątnosci p. Krzysztofa Szaszkiwicza, z dymow trzynastu,—summa zł. dziwiętnascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Tyszkowki*, majątnosci p. Franciszka Krzynskiego, z dymow dziesięciu,—summa zł. piętnascie.

Z majątnosci dzierżawy jas. wielm. j. mc. p. Stefana Czarneckiego, wojewody Ruskiego, miasta *Illiniec*, z dymow osmdziesiąt trzech, z młynow na potężney wodzie dwóch, kamieni cztery po zł. trzy, stępy dwoje po zł. jednym, folusz ieden gr. piętnascie, a zosobna młyny dwa wiesniaki po gr. piętnascie, korecznik ieden zł. ieden, stąp troje po zł. jednym,—summa zł. non specificetur.

Ze wsi *Sitkowiec*, dzierżawy p. Ludwika Lisieckiego, z dymow dwudziestu siedmi, młyn kamieni dwa koreczniki po zł. jednym,—summa zł. czterdziesti dwa, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Sobolowki*, dzierżawy tegoż, z dymow siedmiudziesiąt, młyn kamieni trzy koreczniki po zł. jednym,—salva revisione, summa zł. sto osm.

Ze wsi *Szarapanowki*, majątnosci p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dziwięci, młyn na potężney wodzie kamieni dwa po zł. trzy, stępy iedne po zł. jednym,—summa zł. dwadziescia, gr. piętnascie.

Ze wsi *Korzeniowki*, majątnosci tegoż, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi połowice *Bochennikow*, majątnosci paniey Osieckiey, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Markowki*, majątnosci p. Konięcpolskiego, wojewodzica Sędmirskiego, z dymow szesci,—salva revisione, summa zł. dziewięć.

Z miasteczka *Kiernosowki*, majątnosci p. Stanisława Wyżyckiego, z młynow (?) pięciudziesiąt, młynu korecznik kamien jeden,—summa zł. szesnascie ad rationem, salva revisione.

Successorowie p. Postołowskiego, burghrabiego Winnickiego, z części wsi *Szołudkach* od młyna wiesniaka—gr. piętnascie.

Ze wsi *Wstawy* p. Dobrocieskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z części wsi *Woronowicy* panow Kleszczowskich y p. Radzi-
miskiego, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie.

Ze wsi *Szanderowa y Pilipowki* tychże ich mosciow, z dymow siedmiu, młyn korecznik kamien jeden,—summa zł. jedynascie, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Czczelnika* jas. wiel. j. mc. p. Konięcpolskiego, wojewodzica Sędmirskiego, z dymow dwudziestu, z młynow dwoch kamieni dwa po zł. trzy, stępy iedne zł. jeden,—summa zł. trzydziesci siedm.

Wies *Kunicze* tegoż p. wojewodzica Sędmirskiego, z dymow dziesięci, młyn korecznik kamien ieden zł. jeden,—summa zł. szesnascie ad rationem, salva revisione.

Wies *Alexandrowka* tegoż p. wojewodzica Sędmirskiego, z dymow dwudziestu, młyn kamien jeden korecznik zł. jeden,—summa zł. trzydziesci jeden, ad rationem, salva revisione.

Wies *Sokołowka* tegoż j. mc. p. wojewodzica Sędmirskiego, z dymow dziesięci, młyn kamien jeden korecznik zł. jeden,—summa zł. szesnascie, salva revisione.

Wies *Wierzchowka* tegoż j. mc. p. wojewodzica Sędmirskiego, z dymow dziesięci, młyn kamieni dwa koreczniki po zł. jednym,—summa zł. siedmnascie, ad rationem salva revisione.

Wies *Kozince* tegoż p. wojewodzica Sędmirskiego, z dymow osmi, młyn na potężney wodzie kamien jeden zł. trzy,—summa zł. piętnascie, ad rationem salva revisione.

Wies *Wierzbka*, dzierzawa p. Zacwilichowskiej, z dymow pięciu,— ad rationem, salva revisione, summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z majątnosci ich mc. panow Piaseczynskich, z miasta *Żozniszcza*, z dymow sta czterech, z młynow osmi, kamieni osm wiesniakow po gr. piętnascie,—summa zł. sto szescdziesiąt cztery.

Ze wsi *Jakubowki* j. mc. p. Jana Piaseczynskiego, kasztelana Chełmskiego samego, z dymow dwudziestu, z młyna jednego, kamieni dwoch korecznikow po zł. jednym,—summa zł. trzydziesci dwa.

Z miasteczka *Komarowa*, majątnosci ich mc. p.p. Piaseczynskich obudwoch: Jana, kasztelana Chełmskiego, y Stefana, podstolego Braclawskiego, Piaseczynskich, z dymow osmdziesiąt osmi, młyny koreczniki kamieni szesc po zł. jednym,—summa zł. sto trzydziesci osm.

Z miasta *Tulczyna*, majątnosci panow Kalinowskich, alias *Nesterwaru*, z dymow siedmiudziesiąt, z młyna na potężney wodzie kamieni dwoch po zł. trzy, stępy iedne zł. ieden, młynow wiesniakow pięć po gr. piętnascie,—summa zł. sto czternascie, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Woytowki*, alias *Wasilowki*, majątnosci ich mc. p.p. Kalinowskich, z dymow osmi; ze wsi *Bilousowki* z dymow dwoch,—summa zł. piętnascie, ad rationem, salva revisione.

Ze wsi *Żurawlikow*, majątnosci tychże ich mc. p.p. Kalinowskich, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie, ad rationem, salva revisione.

Ze wsi, przeswisnem *Icki*, tychże jch mc. p.p. Kalinowskich, z dymow szesci,—summa zł. dziewięć, ad rationem, salva revisione.

Z majątnosci ich mc. p.p. Jana Karola, podczaszego Podolskiego, Konstantego Floryana, stolnika Owruckiego, Potockich, braciey rodzonych, jey mc. paniey Katarzyny z Potoka Jakubowskiej, z miasteczka *Cybulowa* y wsi *Starego Cybulowa*, z dymow pięciudziesiąt pięciu, młyn korecznik kamien jeden zł. jeden,—summa zł. osmdziesiąt cztery, gr. piętnascie; ta summa nie weszła do skarbu.

Z miasteczka *Cymermanowki* p.p. Kalinowskich, z dymow piętnastu,—summa zł. dwadzieścia dwa, gr. piętnascie.

Z majątnosci ze wsi *Leszczynowki*, z dymow dwunastu,—summa zł. osmnascie, ad rationem salva revisione.

Z miasteczka *Kaszowa*, dzierżawy p. Jerzego Bałabana, z dymow czterdziestu osmi, z młynow dwóch kamieni dwóch na potężney wodzie po zł. trzy, stąg dwoje po zł. jednym, folusz gr. piętnascie,—salva revisione, summa zł. osmdziesiąt, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Kuny*, majątnosci j. mc. p. Macieja Rohozinskiego, z dymow osmiudziesiąt, młynow korecznikow dwóch kamieni dwóch po zł. jednym, trzeci młynek na potężney wodzie kamien ieden zł. trzy, stępy iedne zł. jeden,—summa zł. sto dwadzieścia szesc.

Ze wsi *Żerdenowki*, majątnosci tegoż, z dymow czterdziestu pięci. młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt osm.

Ze wsi *Hubnika*, majątnosci tegoż, z dymow czterdziestu trzech, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt osm.

Z miasteczka *Demowki*, majątnosci j. mc. p. Konicpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow pięci, z młyna korecznika kamienia iednego zł. jeden, stępy zł. ieden,—summa zł. dziewięć, gr. piętnascie, ad rationem, salva revisione.

Ze wsi *Czerlenkowa*, dzierżawy paniey Głuszynskiej, podstoliny Nowogrodzkiej, z dymow osmnastu, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. dwadzieścia siedm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Komarowa*, dzierżawy teyże jey mosci, z dymow dziewiętnastu,—summa zł. dwadzieścia osm, gr. piętnascie.

Ze wsi części *Deszkowiec* iey mc. p. Alexandrowey Deszkowskiej, z dymu jednego,—summa złot gr. piętnascie.

Ze wsi części *Kuzminiec*, dzierżawy ich mc. p.p. Jankowskich, z dymow trzydziestu pięciu, z młynow na potężney wodzie dwóch kamieni dwóch po zł. trzy, stąg dwoje po zł. jednym, foluszow dwa po gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt jeden, gr. piętnascie; ad rationem zł. trzydziesci szesc, restant zł. piętnascie.

Z miasta *Bundurowki*. majątnosci p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dwudziestu dwóch, z młyna korecznika kamienia iednego zł. ieden,—summa zł. trzydziesci cztery, sine juramento ad rationem.

Ze wsi *Kazawczyzna*, majątnosci tegoż, z dymow trzech, z młyna wiesniaka gr. piętnascie,—summa zł. pięć.

Ze wsi *Huszczyniec*, dzierżawy p. Kazimierza Axaka, z dymow dziesięci, z młynow dwóch korecznikow kamieni dwóch po zł. iednym,—summa zł. siedmnascie.

Z miasteczka *Stepanowki*, dzierżawy j. mc. p. Wierzbickiego, z dymow czterdziestu trzech, z młyna korecznika kamienia jednego zł. ieden, stępy zł. jeden,—summa zł. szescdziesiąt pięć.

Z majątnosci jas. osw. xiężney jey mosci Izabelly na Korcu Czartoryskiej, wojewodziny Wołyńskiej, z miasta *Starego y Nowego Kalnika*, z dymow sta, z młynow na Sobie rzece kamieni trzech po zł. trzy, z kozackiego spolnego młyna z kozackim zł. dwa, z stąp trzech po zł. jednym, z młynow wiesniakow kamieni dwóch po groszy piętnascie, z korecznikow kamieni dwóch po zł. jednym,—summa zł. sto szescdziesiąt siedm.

Ze wsi *Tatałajowki*, majątnosci teyże xiężny jey mci, z dymow dwudziestu, z młynkow wiesniakow kamieni dwóch po gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci ieden.

Z miasteczka szęści *Cserniowiec*, majątnosci jas. wiel. j. mc. p. Zamoyskiego, wojewody Sędomirskiego, z dymow trzydziesci, z młynow pięci kamieni dwunastu na potężney wodzie po zł. trzy, stąp pięć po zł. jednym, foluszow dwoie po gr. piętnascie,—summa zł. osmdziesiąt ieden, salva revisione.

Z miasteczka *Jampola*, majątnosci tegoż p. wojewody, z dymow dziesięci, z młynow dwóch kamieni czterech po zł. jednym, stąp koł dwoje po zł. iednym, foluszow koł dwóch po gr. piętnascie,—summa zł. sto szescdziesiąt cztery, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Jakuszyńiec* pani Rosciczewskiej, z dymow czterdziestu, z młynow dwóch kamieni dwóch po gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt ieden, salva revisione.

Z miasta *Raszkowa*, majątnosci j. mc. p. wojewody Sędmirskiego, z dymow dwóchset, z młynow dziesięci kamieni dziesięci koreczników po zł. iednym,—summa zł. trzysta dziesięć, ad rationem.

Z miasta *Kosenowki*, majątnosci p.p. Kalinowskich, z dymow szesciudziesiąt, summa zł. dziewięcdziesiąt.

Z miasteczka nazwanego *Iwanki* p.p. Kalinowskich, z dymow trzydziestu, z młynow koreczników kamieni dwóch po zł. jednemu, stęp dwoie po zł. iednemu,—summa zł. czterdziesci dziewięć; dali zł. trzydziesci, reliquum restat.

Ze wsi *Krasnopola*, dzierżawy p. Jana Korytyńskiego, z dymow dwunastu, z młynow dwóch koreczników kamieni dwóch po zł. jednemu, stępy zł. jeden, folusz koło iedne gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia jeden, gr. piętnascie.

Ze wsi części *Kopijowki* xięcia j. mc Fedora Czetwertenskiego, z dymow dziesięci,—ad rationem, summa zł. piętnascie.

Ze wsi *Klembowki*, majątnosci p. wojewody Sędmirskiego, z dymow szesci,—summa zł. dziewięć, salva revisione.

Ze wsi *Zachnowki*, majątnosci p. wojewody Sędmirskiego, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Dmitraszowki*, majątnosci p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędmirskiego, z dymow dwadziestu, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci, groszy piętnascie.

Z miasta *Krasnego*, majątnosci p. wojewody Sędmirskiego, z dymow sta pięciudziesiąt szesci, od młyna zamkowego kamienia iednego zł. ieden, a od młyna kamieni dwóch, ktorego kozak trzyma, niedano nic,—summa zł. dwiescie trzydziesci cztery.

Ze wsi *Czeremosznego*, majątnosci j. mc. p. wojewody Sędmirskiego, z dymow szesci,—summa zł. dziewięć, salva revisione.

Ze wsi *Iwanowcow*, majątnosci p. wojewody Sędmirskiego, z dymow siedmiu,—summa zł. dziesiąt, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Strojeniec*, majątnosci tegoż, z dymow szesci,—summa zł. dziewięć, salva revisione.

Ze wsi *Sledziow*, majątnosci tegoż, z dymow szesnastu,—summa zł. dwadziescia cztery, salva revisione.

Z połowice wsi *Krasnkiego*, majątnosci p.p. Piasoczynskich, z dymow dwudziestu czterech, młyn wiesniak kamien ieden gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci szesc, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Rohozney* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow dwudziestu czterech, młyn korecznik kamien ieden zł. jeden,—summa zł. trzydziesci siedm, salva revisione.

Ze wsi *Szpikowa* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow trzydziestu, młynow dwoch wiesniakow kamieni dwa po gr. piętnascie,—summa zł. czterdziesci szesc.

Ze wsi *Chomenek*, dzierżawy j. mc. p. Kobeckiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Rusawa*, dzierżawy p. Dobrocieskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow dwoch, summa zł. trzy.

Ze wsi *Rozniatowki*, dzierżawy j. mc. p. Rozniatowskiego, z dymow trzydziestu osmi, y drugiey dzierżawy *Dzikowki* z dymow dwunastu bez młynow,—summa zł. siedmdziesiąt pięć, salva revisione.

Ze wsi *Worobiowki* p. Stanisława Zamoyskiego, z dymow szesci,—summa zł. dziewięć.

Ze wsi *Lewkowiec*, majątnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow osmi,—summa zł. dwanascie, salva revisione.

Ze wsi *Strzelnikow* j. mc. p. wojewody Sędomirskiego, dzierżawy p. Borkowskiego, z dymow czterech,—summa zł. szesc, salva revisione.

Ze wsi *Pólney Wierzchniaczki* panow Kalinowskich, z dymow osmi,—summa zł. dwanascie, ad rationem.

Ze wsi *Zielonego Rogu* panow Kalinowskich, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie, ad rationem.

Z miasteczka *Koczubiowki*, alias *Horodeckiego*, dzierżawy j. mc. p. Kłohockiego, skarbnika ziemi Dobrynskiey, z dymow czterdziestu,

z młyna korecznika kamienia iednego zł. ieden, stępy zł. ieden, osobno z młynow wiesniakow koł trzech po gr. piętnascie,—summa zł. pięćdziesiąt szesc; restat gr. piętnascie.

Z majątnosci tegoż z części wsi *Todorowa* (tu na tym mieyscu poprawiono), z dymow dziewięci; w *Kopiowce* z dymu iednego, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. piętnascie, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Buszy* p. wojewody Sędmirskiego, z dymow czterdziestu pięci, z młyna na potężney wodzie kamienia jednego zł. trzy,—summa zł. siedmdziesiąt pięć.

Z miasteczka *Tomaszpola*, majątnosci tegoż spustoszały, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie.

Z miasteczka *Klebania* p. Michała Zielenskigo, pułkownika woysk j. kr. mosci zaporoskich Braclawskiego, z dymow dwudziestu dwoch, młyny dwa,—kozacy młynarze, od ktorych nic nie dano,—summa zł. trzydziesci trzy, salva revisione.

Ze wsi *Chołodowki*, majątnosci tegoż, z dymow siedmi,—summa zł. dziesięć, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Zacharyaszowki*, majątnosci tegoż, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Kryszczyniec*, majątnosci tegoż, z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Ze wsi *Merwiniec*, majątnosci tegoż, z dymow siedmi, młyn kamien jeden,—summa zł. trzynascie, gr. piętnascie.

Z części *Torkowa* j. mc. pan Krzysztof Szaszkiewicz na dzieci jego mosci wydzielone, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Sokola*, majątnosci p.p. Jankowskich, z dymow osmi, młynow dwoch na potężney wodzie kamieni trzy po zł. trzy, stępy jedne zł. ieden,—summa zł. dwadziescia dwa, salva revisione.

Z majątnosci p. wojewody Sędmirskiego, ze wsi *Pienkowki*, z dymow dziewięci, z młyna korecznika kamienia jednego zł. jeden,—summa zł. czternascie, gr. piętnascie, salva revisione

Z *Miastkowi*, słobody j. mc. p. Konięcpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dwudziestu pięci, z młynow koreczników kamieni dwóch po zł. jednemu,—summa zł. czterdzięci jeden, gr. piętnascie, ad rationem.

Z miasta *Romanowki* p.p. Kalinowskich, z dymow czterdziestu, z młynow dwóch kozackich nic nie dano,—summa zł. szescdziesiąt.

Na część w *Sabarowie* p. Wyżyckiego, z dymow dwynastu, z młyna kozackiego nie dano,—summa zł. osmuascie, salva revisione.

Z slobodki *Stroiniec* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie, salva revisione.

Z *Nosowiec* dwóch części p. Stanisława Kruszelnickiego ad rationem, z dymow siedmiudziesiąt, z młynow kamieni dwóch wisniaków po gr. piętnascie, (z dymow solarium nie specificuie się).

Z *Jarmoliniec*, dzierżawy p. Pawła Oscisłowskiego, z dymow dwudziestu, z młyna kamienia jednego wiesniaka gr. piętnascie,—summa zł. trzydzięci, gr. piętnascie, salva revisione.

Z części wsi *Michałowki* zastawney paniey Katarzyny Gurskiey, z dymow dziesięci, y z drugiey części dziedziczey teyże jey mosci p. Gurskiey, w ktorey iż kozacy, żadnego chłopa w posłuszenstwie niemasz, nic nie dała,—summa gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Stoianowa*, majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow szesci, z młyna korecznika kamienia jednego zł. jeden,—summa zł. dziesięc, salva revisione.

Z miasteczka *Kamienicy Dniestrowey*, dzierżawy Roxalany Dumny Chmielnickiey, z dymow sta, z młynow na potężney wodzie kamieni dwóch po zł. trzy, a trzy młyny kozackie, od ktorych nic nie dano,—summa zł. sto pięcdziesiąt szesc, ad rationem, salva revisione.

Z miasta *Bukow*, ich mc. p.p. Kalinowskich (a tu poprawiono: jey mc. paniey Kalinowskiey, obozney koronney), z dymow czterdziestu, z młynow na potężney wodzie kamieni dwóch po zł. trzy, ad rationem,—summa non specificetur.

Z miasteczka *Woronego* tychże ich mosciow (correctum: teyże jey mosci) Kalinowskich, z dymow czterech,—summa zł. szesc, ad rationem.

Z miasteczka *Ochmatowa* tych że panow Kalinowskich, z dymow pięciu, ad rationem,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z slobodki *Utyhy*, majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow czterech,—summa zł. szesc, salva revisione.

Z miasteczka *Szuszkowki*, majętnosci p.p. Kalinowskich, z dymow czterdziestu trzech, z młyna kamienia iednego,—summa zł. szescdziesiąt pięć, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Kryżenowki*, majętnosci tych że, z dymow szesnastu,—summa zł. dwadziescia cztery, salva revisione.

Z miasteczka *Kamionki Udyskiej*, majętnosci tychże, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Zacwilichowki*, majętnosci tychże, z dymow osmi, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. dwannascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Miziakowa*, dzierzawy jey mc. pani wojewodziney Bracławskiej, z dymow sta, młyn na potężney wodzie,—summa zł. sto pięćdziesiąt cztery, salva revisione.

Ze wsi *Pliskowa*, majętnosci p. Andrzeja Grocholskiego, z dymow dziewięćdziesiąt szesciu,—summa zł. sto czterdziesci trzy, gr. piętnasci; zł. szescdziesiąt wołoskiemi pieniądzmi (z pozwolenia ich mc. p.p. commisarzow, alio caractere et atramento diverso scripsit).

Z *Wierzchniaczki Lesney*, dzierzawy p. Sebestyanowicza, woyckiego Nowogrodzkiego, z dymow piętnastu,—summa zł. dwadziescia dwa, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Kubicza*, z dymow czterdziestu, z młynow korecznikow kamieni. dwoch po zł. jednemu, z młynow wiesniakow kamieni dwoch po gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt trzy.

Z miasteczka *Oratowa*, majątności j. mc. p. Piotra Dąbrowskiego, łowczego Bracławskiego, z dymow dwudziestu szesci, z młyna wiesniaka koła jednego gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci dziewięć, gr. piętnascie.

Z majątności tegoż, wsi *Oratowki*, z dymow osmnastu,—summa zł. dwadziescia siedm.

Sympła (sic) podymnego w wojewodztwie Bracławskim, facit zł. trzy tysiące dwiescie trzydziesci trzy, gr. piętnascie.

Co nie dali mere nic podymnego:

Z majątności xięcia j. mc. p. wojewody Bełzkiego: z miasta Niemirowa ze wsiami y włoscią, Woytowce, Pieczary, Biłousowka, Czetwertenowka, Gordiowka, Obodowka, Torkanowka, Bałanowka Berszadz, Lesnickiego Słoboda, Uscie Berszadzi, Ohieowka y Bereski, Gołgutow, Kamieniczka, Zawadowka, Sumowka, Poborka, Bubnowka ze wsiami, miasto y starostwo Bracławskie ze wsiami, miasto Cybulow y wies, miasto Bałabanowka z włoscią, Nowy Potok, Demidowce y inne, Siemakowce, Nowosielica (hic ob deterioritatem perlegi nequit).

Oycowie jezuiti z Gołowiowiec, Batoga, Bonczychy, y pan Koszycz ze wsi Zraykow (hic, ut supra, perlegi nequit). . . .

Z miasteczka Bondurowki j. mc. pana wojewodzica Sędomirskiego.

Pan Wilga z dzierzaw swoich: Mielnicy, Winnicy, co kozakami, z miasta Umania, miasta Mankowki, Babanow, z Horowka, miasto Talne z Glinianca, Kordyszowka, ze wsi Krasnenkiego y Wasilowki z Jankowa, Czerlenkowszczyzna, remanenta Kuczkowskie, alias Horodeckie, z miasta Ładyżyna, z Nosowiec.

P. Kruszelnicki z miasta Sciany, z miasta Illiniec, ze wsi Kuzminiec (hic ob deterioritatem perlegi nequit).

Z miasta Demowki j. mc. p. Koniecpolskiego, tegoż Wirzbka.

Z miasta Koziniec, z Hiszczowki, z Sokołowki, z Alexandrowa, z miasta Czczelnika, z Torkowa, części p. Zabokryckiego; sługa

. me., pan Skrobonowski, miasteczek numero viginti quatuor pustych mianował, ktore specifice są na rejestrze od nich podanym, remanenta z włości Umanskiej, z miasta Bukow, z połowice Krasnenskigo y Wasilowki, wsi Glinianca y Kordyszowki.

Który to perceptarz za podaniem y oczewistą prozbą podającego j. mosci, a oczewistym przyjęciem urzędu niniejszego, do xiąg niniejszych grodzkich Winnickich iest wpisany.

Книга Киев. Центр. Архива № 4602, л. 70 на обор., № 60.

УКАЗАТЕЛЬ

ЛИЧНЫХЪ И ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ ИМЕНЪ,

встрѣчающихся въ настоящемъ т. II-мъ части VII-ой
Архива Юго-Западной Россіи.

Z miasteczka *Cymermanowki* p.p. Kalinowskich, z dymow piętnastu,—summa zł. dwadzieścia dwa, gr. piętnascie.

Z majątnosci ze wsi *Leszczynowki*, z dymow dwunastu,—summa zł. osmnascie, ad rationem salva revisione.

Z miasteczka *Kaszowa*, dzierżawy p. Jerzego Bałabana, z dymow czterdziestu osmi, z młynow dwóch kamieni dwóch na potężney wodzie po zł. trzy, stąg dwoje po zł. jednym, folusz gr. piętnascie,—salva revisione, summa zł. osmdziesiąt, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Kuny*, majątnosci j. mc. p. Macieja Rohozinskiego, z dymow osmiudziesiąt, młynow korecznikow dwóch kamieni dwóch po zł. jednym, trzeci młynek na potężney wodzie kamien ieden zł. trzy, stępy iedne zł. jeden,—summa zł. sto dwadzieścia szesc.

Ze wsi *Żerdenowki*, majątnosci tegoż, z dymow czterdziestu pięci. młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt osm.

Ze wsi *Hubnika*, majątnosci tegoż, z dymow czterdziestu trzech, młyn wiesniak gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt osm.

Z miasteczka *Demowki*, majątnosci j. mc. p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow pięci, z młyna korecznika kamienia iednego zł. jeden, stępy zł. ieden,—summa zł. dziewięć, gr. piętnascie, ad rationem, salva revisione.

Ze wsi *Czerlenkowa*, dzierżawy paniey Głuszynskiej, podstoliny Nowogrodzkiej, z dymow osmnastu, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. dwadzieścia siedm, gr. piętnascie.

Ze wsi *Komarowa*, dzierżawy teyże jey mosci, z dymow dziewiętnastu,—summa zł. dwadzieścia osm, gr. piętnascie.

Ze wsi części *Deszkowiec* iey mc. p. Alexandrowey Deszkowskiej, z dymu jednego,—summa złot gr. piętnascie.

Ze wsi części *Kuzminiec*, dzierżawy ich mc. p.p. Jankowskich, z dymow trzydziestu pięciu, z młynow na potężney wodzie dwóch kamieni dwóch po zł. trzy, stąg dwoje po zł. jednym, foluszow dwa po gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt jeden, gr. piętnascie; ad rationem zł. trzydziesci szesc, restant zł. piętnascie.

Z miasta *Bundurówki*. majątnosci p. Koniecpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dwudziestu dwóch, z młyna korecznika kamienia iednego zł. ieden,—summa zł. trzydziesci cztery, sine juramento ad rationem.

Ze wsi *Kazawczyzna*, majątnosci tegoż, z dymow trzech, z młyna wiesniaka gr. piętnascie,—summa zł. pięć.

Ze wsi *Huszczyniec*, dzierżawy p. Kazimierza Axaka, z dymow dziesięci, z młynow dwóch korecznikow kamieni dwóch po zł. iednym,—summa zł. siedmnascie.

Z miasteczka *Stepanówki*, dzierżawy j. mc. p. Wierzbickiego, z dymow czterdziestu trzech, z młyna korecznika kamienia jednego zł. ieden, stępy zł. jeden,—summa zł. szescdziesiąt pięć.

Z majątnosci jas. osw. xiężney jey mosci Izabelly na Korcu Czartoryskiey, wojewodziny Wołyńskiej, z miasta *Starego y Nowego Kalnika*, z dymow sta, z młynow na Sobie rzece kamieni trzech po zł. trzy, z kozackiego spolnego młyna z kozackim zł. dwa, z stąp trzech po zł. jednym, z młynow wiesniakow kamieni dwóch po groszy piętnascie, z korecznikow kamieni dwóch po zł. jednym,—summa zł. sto szescdziesiąt siedm.

Ze wsi *Talałajówki*, majątnosci teyże xiężny jey mci, z dymow dwudziestu, z młynkow wiesniakow kamieni dwóch po gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci ieden.

Z miasteczka szęsci *Cserniowiec*, majątnosci jas. wiel. j. mc. p. Zamoyskiego, wojewody Sędomirskiego, z dymow trzydziesci, z młynow pięci kamieni dwunastu na potężney wodzie po zł. trzy, stąp pięć po zł. jednym, foluszow dwoie po gr. piętnascie,—summa zł. osmdziesiąt ieden, salva revisione.

Z miasteczka *Jampola*, majątnosci tegoż p. wojewody, z dymow dziesięci, z młynow dwóch kamieni czterech po zł. jednym, stąp koł dwoje po zł. iednym, foluszow koł dwóch po gr. piętnascie,—summa zł. sto szescdziesiąt cztery, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Jakuszyniec* pani Roszczewskiej, z dymow czterdziestu, z młynow dwóch kamieni dwóch po gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt ieden, salva revisione.

Z miasta *Raszkowa*, majątnosci j. mc. p. wojewody Sędomirskiego, z dymow dwóchset, z młynow dziesięci kamieni dziesięci koreczników po zł. iednym,—summa zł. trzysta dziesięć, ad rationem.

Z miasta *Kosenowki*, majątnosci p.p. Kalinowskich, z dymow szesciudziesiąt, summa zł. dziewięcdziesiąt.

Z miasteczka nazwanego *Iwanki* p.p. Kalinowskich, z dymow trzydziestu, z młynow koreczników kamieni dwóch po zł. jednemu, stęp dwoie po zł. iednemu,—summa zł. czterdziesci dziewięć; dali zł. trzydziesci, reliquum restat.

Ze wsi *Krasnopola*, dzierżawy p. Jana Korytynskiego, z dymow dwunastu, z młynow dwóch koreczników kamieni dwóch po zł. jednemu, stępy zł. jeden, folusz koło iedne gr. piętnascie,—summa zł. dwadziescia jeden, gr. piętnascie.

Ze wsi części *Kopijowki* xięcia j. mc. Fedora Czetwertenskiego, z dymow dziesięci,—ad rationem, summa zł. piętnascie.

Ze wsi *Klembowki*, majątnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow szesci,—summa zł. dziewięć, salva revisione.

Ze wsi *Zachnowki*, majątnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Dmitraszowki*, majątnosci p. Konicpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dwadziestu, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci, groszy piętnascie.

Z miasta *Krasnego*, majątnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow sta pięciudziesiąt szesci, od młyna zamkowego kamienia iednego zł. ieden, a od młyna kamieni dwóch, ktorego kozak trzyma, niedano nic,—summa zł. dwiescie trzydziesci cztery.

Ze wsi *Czeremosznego*, majątnosci j. mc. p. wojewody Sędomirskiego, z dymow szesci,—summa zł. dziewięć, salva revisione.

Ze wsi *Iwanowcow*, majątnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow siedmiu,—summa zł. dziesiąt, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Strojeniec*, majątnosci tegoż, z dymow szesci,—summa zł. dziewięć, salva revisione.

Ze wsi *Sledziow*, majątnosci tegoż, z dymow szesnastu,—summa zł. dwadziescia cztery, salva revisione.

Z połowice wsi *Krasnkiego*, majątnosci p.p. Piasoczynskich, z dymow dwudziestu czterech, młyn wiesniak kamien ieden gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci szesc, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Rohozney* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow dwudziestu czterech, młyn korecznik kamien ieden zł. jeden,—summa zł. trzydziesci siedm, salva revisione.

Ze wsi *Szpikowa* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow trzydziestu, młynow dwoch wiesniakow kamieni dwa po gr. piętnascie,—summa zł. czterdziesci szesc.

Ze wsi *Chomenek*, dzierżawy j. mc. p. Kobeckiego, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Rusawa*, dzierżawy p. Dobrocieskiego, woyskiego Winnickiego, z dymow dwoch, summa zł. trzy.

Ze wsi *Rozniatowki*, dzierżawy j. mc. p. Rozniatowskiego, z dymow trzydziestu osmi, y drugiey dzierżawy *Dzikowki* z dymow dwunastu bez młynow,—summa zł. siedmdziesiąt pięć, salva revisione.

Ze wsi *Worobiowki* p. Stanisława Zamoyskiego, z dymow szesci,—summa zł. dziewięć.

Ze wsi *Lewkowiec*, majątnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow osmi,—summa zł. dwanascie, salva revisione.

Ze wsi *Strzelnikow* j. mc. p. wojewody Sędomirskiego, dzierżawy p. Borkowskiego, z dymow czterech,—summa zł. szesc, salva revisione.

Ze wsi *Polney Wierzchniaczki* panow Kalinowskich, z dymow osmi,—summa zł. dwanascie, ad rationem.

Ze wsi *Zielonego Rogu* panow Kalinowskich, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie, ad rationem.

Z miasteczka *Koczubiowki*, alias *Horodeckiego*, dzierżawy j. mc. p. Kłohockiego, skarbnika ziemi Dobrynskiej, z dymow czterdziestu,

z młyna korecznika kamienia iednego zł. ieden, stępy zł. ieden, osobno z młynow wiesniakow koł trzech po gr. piętnascie,—summa zł. pięćdziesiąt szesc; restat gr. piętnascie.

Z majątnosci tegoż z części wsi *Todorowa* (tu na tym mieyscu poprawiono), z dymow dziewięci; w *Kopiowce* z dymu iednego, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. piętnascie, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Buszy* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow czterdziestu pięci, z młyna na potężney wodzie kamienia jednego zł. trzy,—summa zł. siedmdziesiąt pięć.

Z miasteczka *Tomaszpola*, majątnosci tegoż spustoszały, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie.

Z miasteczka *Klebania* p. Michała Zielenskiego, pułkownika woysk j. kr. mosci zaporoskich Braclawskiego, z dymow dwudziestu dwoch, młyny dwa,—kozacy młynarze, od ktorych nic nie dano,—summa zł. trzydziesci trzy, salva revisione.

Ze wsi *Chołodowki*, majątnosci tegoż, z dymow siedmi,—summa zł. dziesięć, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Zacharyaszowki*, majątnosci tegoż, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Kryszczyniec*, majątnosci tegoż, z dymow czterech,—summa zł. szesc.

Ze wsi *Merwiniec*, majątnosci tegoż, z dymow siedmi, młyn kamien jeden,—summa zł. trzynascie, gr. piętnascie.

Z części *Torkowa* j. mc. pan Krzysztof Szaszkiwicz na dzieci jego mosci wydzielone, z dymow trzech,—summa zł. cztery, gr. piętnascie.

Ze wsi *Sokola*, majątnosci p.p. Jankowskich, z dymow osmi, młynow dwoch na potężney wodzie kamieni trzy po zł. trzy, stępy jedne zł. ieden,—summa zł. dwadziescia dwa, salva revisione.

Z majątnosci p. wojewody Sędomirskiego, ze wsi *Pienkowki*, z dymow dziewięci, z młyna korecznika kamienia jednego zł. jeden,—summa zł. czternascie, gr. piętnascie, salva revisione

Z *Miastkowi*, słobody j. mc. p. Konięcpolskiego, wojewodzica Sędomirskiego, z dymow dwudziestu pięci, z młynow koreczników kamieni dwóch po zł. jednemu,—summa zł. czterdzięci jeden, gr. piętnascie, ad rationem.

Z miasta *Romanowki* p.p. Kalinowskich, z dymow czterdziestu, z młynow dwóch kozackich nic nie dano,—summa zł. szescdzięsiąt.

Na część w *Sabarowie* p. Wyżyckiego, z dymow dwynastu, z młyna kozackiego nie dano,—summa zł. osmnascie, salva revisione.

Z slobodki *Stroiniec* p. wojewody Sędomirskiego, z dymow pięci,—summa zł. siedm, gr. piętnascie, salva revisione.

Z *Nosowiec* dwóch części p. Stanisława Kruszelnickiego ad rationem, z dymow siedmiudzięsiąt, z młynow kamieni dwóch wisniaków po gr. piętnascie, (z dymow solarium nie specyfikuje się).

Z *Jarmoliniec*, dzierżawy p. Pawła Oscisłowskiego, z dymow dwudziestu, z młyna kamienia jednego wiesniaka gr. piętnascie,—summa zł. trzydzięci, gr. piętnascie, salva revisione.

Z części wsi *Michałowki* zastawney paniey Katarzyny Gurskiey, z dymow dziesięci, y z drugiey części dziedziczyney teyże jey mosci p. Gurskiey, w ktorey iż kozacy, żadnego chłopca w posłuszenstwie niemasz, nic nie dała,—summa gr. piętnascie, salva revisione.

Ze wsi *Stoianowa*, majątnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow szesci, z młyna korecznika kamienia jednego zł. jeden,—summa zł. dziesięć, salva revisione.

Z miasteczka *Kamienicy Dniestrowey*, dzierżawy Roxalany Dumny Chmielnickiey, z dymow sta, z młynow na potężney wodzie kamieni dwóch po zł. trzy, a trzy młyny kozackie, od ktorych nic nie dano,—summa zł. sto pięcdzięsiąt szesc, ad rationem, salva revisione.

Z miasta *Bukow*, ich mc. p.p. Kalinowskich (a tu poprawiono: jey mc. paniey Kalinowskiey, obozney koronney), z dymow czterdziestu, z młynow na potężney wodzie kamieni dwóch po zł. trzy, ad rationem,—summa non specificetur.

Z miasteczka *Woronego* tychże ich mosciow (correctum: teyże jey mosci) Kalinowskich, z dymow czterech,—summa zł. szesc, ad rationem.

Z miasteczka *Ochmatowa* tych że panow Kalinowskich, z dymow pięciu, ad rationem,—summa zł. siedm, gr. piętnascie.

Z slobodki *Utyhy*, majętnosci p. wojewody Sędomirskiego, z dymow czterech,—summa zł. szesc, salva revisione.

Z miasteczka *Szuskowki*, majętnosci p.p. Kalinowskich, z dymow czterdziestu trzech, z młyna kamienia iednego,—summa zł. szescdziesiąt pięć, gr. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Kryżenowki*, majętnosci tych że, z dymow szesnastu,—summa zł. dwadziescia cztery, salva revisione.

Z miasteczka *Kamionki Udyskiej*, majętnosci tychże, z dymow dziesięci,—summa zł. piętnascie, salva revisione.

Z miasteczka *Zacwilichowki*, majętnosci tychże, z dymow osmi, z młyna wiesniaka kamienia iednego gr. piętnascie,—summa zł. dwa nascie, gr. piętnascie.

Ze wsi *Miziakowa*, dzierzawy jey mc. pani wojewodziney Bracławskiej, z dymow sta, młyn na potężney wodzie,—summa zł. sto pięćdziesiąt cztery, salva revisione.

Ze wsi *Pliskowa*, majętnosci p. Andrzeja Grocholskiego, z dymow dziewięćdziesiąt szesciu,—summa zł. sto czterdziesti trzy, gr. piętnasci; zł. szescdziesiąt wołoskiemi pieniądzmi (z pozwolenia ich mc. p.p. commisarzow, alio caractere et atramento diverso scripsit).

Z *Wierzchniaczki Lesney*, dzierzawy p. Sebestyanowicza, woyckiego Nowogrodzkiego, z dymow piętnastu,—summa zł. dwadziescia dwa, gr. piętnascie.

Z miasteczka *Kublicza*, z dymow czterdziestu, z młynow korecznikow kamieni dwoch po zł. jednemu, z młynow wiesniakow kamieni dwoch po gr. piętnascie,—summa zł. szescdziesiąt trzy.

Z miasteczka *Oratowa*, majątności j. mc. p. Piotra Dąbrowskiego, łowczego Bracławskiego, z dymow dwudziestu szesci, z młyna wiesniaka koła jednego gr. piętnascie,—summa zł. trzydziesci dziewięć, gr. piętnascie.

Z majątności tegoż, wsi *Oratowki*, z dymow osmnastu,—summa zł. dwadziescia siedm.

Sympła (sic) podymnego w wojewodztwie Bracławskim, facit zł. trzy tysiące dwiescie trzydziesci trzy, gr. piętnascie.

Co nie dali mere nic podymnego:

Z majątności xięcia j. mc. p. wojewody Bełzkiego: z miasta Niemirowa ze wsiami y włością, Woytowce, Pieczary, Biłousowka, Czetwertenowka, Gordiowka, Obodowka, Torkanowka, Bałanowka Berszadz, Lesnickiego Słoboda, Uscie Berszadzi, Ohieowka y Bereski, Gołgutow, Kamieniczka, Zawadowka, Sumowka, Poborka, Bubnowka ze wsiami, miasto y starostwo Bracławskie ze wsiami, miasto Cybulow y wies, miasto Bałabanowka z włością, Nowy Potok, Demidowce y inne, Siemakowce, Nowosielica (hic ob deterioritatem perlegi nequit).

Oycowie jezuiti z Gołowiowiec, Batoga, Bonczychy, y pan Koszczyzyc ze wsi Zraykow (hic, ut supra, perlegi nequit).

Z miasteczka Bondurowki j. mc. pana wojewodzica Sędomirskiego.

Pan Wilga z dzierzaw swoich: Mielnicy, Winnicy, co kozakami, z miasta Umania, miasta Mankowki, Babanow, z Horowka, miasto Talne z Glinianca, Kordyszowka, ze wsi Krasnienkiego y Wasilowki z Jankowa, Czerlenkowszczyzna, remanenta Kuczkowskie, alias Horodeckie, z miasta Ładyżyna, z Nosowiec.

P. Kruszelnicki z miasta Sciany, z miasta Illiniec, ze wsi Kuzminiec (hic ob deterioritatem perlegi nequit).

Z miasta Demowki j. mc. p. Koniecpolskiego, tegoż Wirzbka.

Z miasta Koziniec, z Hiszczowki, z Sokołowki, z Alexandrowa, z miasta Czczelnika, z Torkowa, części p. Zabokryckiego; sługa

Жукъ, зем. Каменец. пов., 514.

Жулинскій Янъ, держ. м. Борова, Брацл. воев., 412.

В.

Заблоцній Станиславъ, Меджибожскій комендантъ, 529, 534, 536, 547.

Заболоцкій Владимиръ, зем. Кременец. пов., 126.

Заборовская, зем. Брацл. воев., 538.

Загорскій Адамъ, посес. с. Крикова, 501.

Загурскій, зем. Летич. повѣта, 526.

Закревскіе зем.: Станиславъ, Каменец. стар., 213.

— Матвѣй, Брацл. воев., 411.

Залѣсскіе, зем. Брацлав. воев.: Михайль, 398.

— Мартинъ, ксендзъ, ректоръ Винниц. коллег., 406.

— Гальшка, 411.

— Стефанъ, 543, 550.

Замеховская Христина изъ Потока, зем. Каменец. стар. 521, 523, 532.

Замойскіе: Томашъ, корон. подканцл. (1629 г.), 397.

— Мартинъ, зем. Летич. пов. 531.

— Станиславъ, зем. Брацл. воев., 559.

Заневскій, зем. Каменец. стар., 506.

Заславскіе князья: Доминикъ, 396, 400, 412.

— воеводичъ Краков.. 24, 25, 547, 548.

Заторскій Андрей, ксендзъ, плебанъ Червенец., 406.

Зацвилюховская, посес. с. Ольховца, Брацл. воев., 504, 512, 555.

Зацвилюховскій Станиславъ, зем. Винниц. стар., 402.

Збаражскіе, князья: Николай Андреевичъ, стар. Кременецкій (1561 г.), 35, 36, 38, 78.

— Владиславъ Андреевичъ, зем. Луцк. пов., (1570 г.), 198, 380, 382.

Згерская, зем. Хмельниц. стар., 162.

Згерскій, зем. Хмельницк. стар., 162.

Зеленскій Михайль, полковникъ запорож. Брацл., (sic) 560.

- Зестелинскій** Николай, писарь земск. Брацл., 546.
Злочовскій, зем. Каменец. пов., 502, 509, 510, 520.
Зозулинскій Александръ, зем. Брацл. воев., 552.

И.

- Иваницие**, зем.: Лавринъ Богушевичъ. 377.
— Лазарь сынъ его зем. Владим. пов., 378.
Ивановичъ, зем. Винниц. пов., 13.
Игнатовскій, зем. Каменец. пов., 506, 533.
Ильяшевичи Германъ и Степанъ, держ. с. Подарнавы, Барск. стар., 269.

Іс.

- Кавецкая** Софья, жена Каменец. подсудка, 397.
Кавеціе, Иванъ, Андрей и Семенъ, зем. Каменец. пов., 501, 517, 521, 523.
Казимиръ Ягайловичъ, король польскій, 10, 210, 357, 419.
Казновскій Юрій, зем. Брацл. воев., 414, 538.
Калиновскіе: Валентій—Александръ, Каменец. староста, 390.
— Гальшка, жена его, 401.
— Явъ-Валентій, Подольскій генералъ, 391.
— Мартинъ, Подольскій подкоморій, 406, 498, 500, 538.
— Адамъ, староста Брацлавскій, 400.
— жена его, 549.
Калусовскій Иванъ Петровичъ, судья земск. Владим. (1570 г), 377, 378, 380.
Каманацкій, зем. Каменец. стар. 510.
Каменецкій, зем. Брацл. воев., 94, 407.
Каменацкій Петръ, зем. Летич. пов., 533. 534.
Каменскій Вавржинець-Стефанъ, бургграфій Закрочимскій, намѣстн. Винниц. стар. (1616 г.), 388.

- Каралчѣвскій** Николай, зем. Барск. стар., 272.
Карачѣвскій Алексѣй, земск. Барск. стар., 265.
Карачовскій Романъ, зем. Барск. стар., 270, 530.
Карназановна Татьяна изъ Цуркова, зем. Брацл. воев., 397.
Карказанъ Николай, зем. Брацл. воев., 400.
Карповскій Константинъ, держ. с. Кутыщъ, Брацл. воев., 396.
Карсницій Иванъ. Летичевскій войтъ, 523, 524, 536.
— зем. Брацл. воев., 539.
Кашевскіе, сыновья старосты Щержевскаго, зем. Брацл. воев., 549.
Кердановскій Савва, зем. Каменец. стар., 207.
Киверецкій Андрей, Луцкій подстар. (1578 г.), 383.
Кленовскій Никола, зем. Брацл. воев., 399.
Клещовскіе: Василій, корол. ротмистръ, 405.
— Илья, зем. Брацл. воев., 405.
— Северинъ, скарбникъ Новоградскій, 540.
— Юрій, зем. Винниц. пов., 539.
Клитинскій Мьхалъ, скарбникъ Подольскій (1629 г.), 394.
Клоговскій, зем. Брацл. воев., 559.
Клопотовскій, зем. Каменец. стар., 521.
Кмитичъ Семонъ, зем. Винниц. пов., 14, 18.
Кобецкій, зем. Брацл. воев., 559.
Кожуховская Елена, урожден. Терлецкая, зем. Брацл. воев., 402.
Кожуховскіе, зем.: Иванъ, Брацл. воев., 401.
— Николай, Брацл. воев., 399.
Козинскій Алексѣй, зем. Кременец. пов., 97, 98, 125.
Козировскіе: Дмитрій и Юрій, зем. Барскаго стар., 266.
Козловскіе. Феодоръ и Ивашко, зем. Барск. стар., 271.
— Криштофъ, зем. Брацл. воев., 395, 396, 399.
— Иванъ, зем. Каменец. стар., 524.
Колачковскій Николай, бурграбій Кременец., 35,
Комарова, жена Василья, зем. Брацл. воев., 539, 541.
Комары, зем. Брацл. воев.: Никифоръ, 396.
— Федоръ, Богданъ, 410. 441.

Комары, зем.: Василій, Иванъ, Александръ, 398, 400.

— Якубъ, 540.

Коморовичъ Гринко, зем. Кременец. пов., 66.

Коморовскіе: Петръ, стар. Освѣцинскій, посоль на сеймъ Варш. (1615 г.), 391.

— Маркъ, зем. Брацл. воев., 402, 412.

Конецпольскій, воеводичъ Сендомирскій, 548, 552, 554, 556, 557, 561, 563.

Копыстинскій Александръ, зем. Каменец. стар., 506.

Копычинскій Николай, подсудокъ Галицк, посоль на сеймъ Варшав. (1615 г., 391.

Кордыши: зем. Винниц. пов., 16, 407.

— Василій и жена его, 410.

Корецкіе, князья: Богущъ Ѳеодоровичъ, стар. Луцк., Брацл. и Винницкій, 19.

— Самуиль, посоль Кіевс. воев. на сеймъ Варш. (1615 г.), 391.

— Карлъ, кашт. Волынскій (1629 г.), 397, 398.

Корженевскій, зем. Каменец. стар., 503.

Корицкіе, зем. Каменец. стар., 212.

Корницкіе, Ѳеодоръ, Кунашъ, Григорій, зем. Кременец. пов., 24.

Корчинскій Стефанъ, зем. Брацл. воев., 405.

Корытинскій Янъ, зем. Брацл. воев., 557.

Кохановскій Ольбрихтъ, судья земск. Брацл. (1639 г.), 497.

Коць Янъ, слуга кн. Заславскаго, 396.

Коцюба, зем. Винниц. стар., 16.

Кошка Юхно, зем. Винниц. стар., 18.

Кошчина, зем. Винниц. стар., 16.

Кошчиць, зем. Брацл. воев., 547, 563.

Красносельскіе, зем. Брацл. воев.: Николай. 408.

— Богданъ, 409.

— Маруша, 409.

— Василій, 409.

— Дмитрій 410.

- Красносельскій** Филонъ Дмитріевичъ, 411.
Красовскій Павель, зем. Каменец. стар., 511.
Кржибаковскій Станиславъ, держ. с. Кожанки, Брацл. воев. 411.
Криницкій, зем. Летич. пов., 530, 536.
Кринскій, зем. Брацл. воев., 540.
Кробоновскій Вавржинецъ, зем. Брацл. воев., 552.
Кропивницкій Михайль, подсудокъ Брацл. (1639 г.), 497.
Крупна Касперъ, зем. Брацл. воев., 399, 545, 552.
Крушельницкій Алоксандръ, зем. Брацл. воев., 403, 404, 561, 563.
Крушинская, зем. Летич. пов., 536.
Крушинскій, зем. Каменец. стар., 510.
Кудіовскіе: Степанъ, Оедоръ, Иванъ, зем. Барск. стар., 265.
Кудрянко, зем. Брацл. воев., 20.
Кунатовскій Семенъ, зем. Барск. стар., 271.
Куневскій Андрей, зем. Кременец. пов., 23.
Куницкіе: Богданъ, Василій, зем. Брацл. воев., 399, 403.
Кухарскій Янъ, зем. Брацл. воев., 398, 399.
Кухмистровичъ, зем. Кіевс. воеводства, 365.

Л.

- Лабенцкая** Ядвига, зем. Каменец. стар., 506, 508, 519, 521.
Лагевницкій, зем. Каменец. стар., 192.
Лазневскій Адамъ, зем. Брацл. воев., 398.
Ласки: Богданъ, скарбникъ Брацл., 400.
— Михайль, судья гродск. Винниц. (1603 г.), 386.
— Оедоръ, зем. Брацлавскій, 406.
— зем. Брацл. воев., 548.
Ластовецкіе, зем. Каменец. стар., 509.
Лебедь Янъ, сборщ. податей Владим. пов. (1567 г.), 379.
Лешошинскій, стольникъ Подольскій, 544, 545.
Ленковичъ Богущъ, зем. Луцк. пов., 384.
Ленскій Янъ, зем. Винниц. пов., 386.

Лидуховскіе: Михно, Богданъ, Гаско, Винко, Гнѣвошъ, зем. Кременец. пов., 23.

Линѣвскій, зем. Каменец. стар., 511.

Липленскіе: Богушъ, Иванъ Богушовичъ, зем. Луцк. пов., 383.

Липскіе: Янъ, Даніилъ, зем. Брацл. воев., 396.

Лисецкій Людвикъ, зем. Брацл. воев., 553.

Ловскій Юрій, зем. Каменец. стар., 512, 520.

Лозновскій, зем. Летич. пов., 526.

Лозовскій, стар. Шмельшт., зем. Каменец. стар., 512, 551.

Лопатецкій Флоріанъ, зем. Любомльскаго стар., 321, 322.

Лосятинскіе: Михно, зем. Кременец. пов., 24.

— Богданъ, зем. Кременец. пов., 93, 95.

Лудвинскіе: Пашукъ (Павель), зем. Кременец. пов., 24, 38, 40, 77, 80, 120, 126.

— Оедръ, сынъ его, 36, 68

— Иванъ, также сынъ Павла, 36, 68.

Лыховскій, зем. Летич. пов., 532.

Лютомирскій Станиславъ, держ. с. Березави, 214.

Ляццоронскій Станиславъ, стар. Каменецкій, 209, 211.

Лясковскій Станиславъ. чашн. Ломжин., корон. инстигаторъ (1639 г.), 497.

М.

Маковецкій Янъ, архидіаконъ Варш., кустошъ Вилен., посол Волын. воев. на сеймъ Варшав. (1615 г.), 391.

Малинскіе: Михайль, корол. маршалокъ, 102.

— Янъ, посолъ Волын. воев. на сеймъ Варш. (1615 г.), 391.

Малиновскій, зем. Каменец. стар., 510.

Мармузовскій Маркъ, держ. с. Немиричей, 192, 208.

Марциновскій Андрой, генеральный возный Кіевс., Вол. и Брацл. воев. (1639 г.), 497.

Масальская, кн. Анна Богдановна Путятинка, зем. Владим. пов., 382.

- Масальскій** кн. Андрей Петровичъ, зем. Владим. пов., 380, 381, 382.
- Махаржинская** Елена, посес. с. Рогинецъ Брацл. воев., 396.
- Мацеёвскій** Станиславъ, стар. Любомльскій, кашт. Свдомир., 351.
357, 360. 361.
- Машевская**, зем. Каменец. стар., 519.
- Мелешко**, корол. ротмистръ, зем. Брацл. воев.. 408.
- Мелешкова**, зем. Брацл. воев., 411.
- Микулинскіе**, зем. Винниц. стар.: Олохно, 14.
— Романъ, 400.
— Александръ, 409.
- Милецкій**, староста Гродецкій, 154.
- Миневскій**, зем. Брацл. воев., 552.
- Минковскіе**, зем. Кременец. пов., Сакъ, 24.
— Семень Занковичъ, 102.
— Семень Лавришовичъ, 102.
- Мирановскій** Андрей, зем. Брацл. воев., 407.
- Мисковскій** Станиславъ, воев. Краков., стар. Ратненскій (1565 г.), 312.
- Митковичъ** Мацей, зем. Барск. стар., 263.
- Михаловскій** Валерьянъ, зем. Брацл. воев., 397.
- Мицковскій**, зем. Каменец. стар., 192.
- Модзелевскій** Шимонъ, зем. Брацл. воев., 396.
- Модиковскій**, зем. Винниц. пов., 393.
- Молчанъ** Даниль, зем. Каменец. стар., 520.
- Мончинскіе**, зем. Брацл. воев.: Кирикъ, 410.
— Александръ, 540.
- Мормилы**, также **Мормули**, Романъ и Тихонъ, зем. Брацл. воев., 408.
- Морнишъ**, зем. Брацл. воев., 399.
- Мошинскій** Станиславъ, посолъ Сврадзкаго воев., на сеймъ Варш.
1615 г., 391.
- Мощеницкій** Юрій, зем. Брацл. воев., 418.
- Мощинскій** Криштофъ, бургграфій Винниц. (1616 г.), 388.
- Мышковскій**, зем. Летич. повѣта, 529.

И.

- Иагуевскій Янъ**, держ. с. Петничанъ, Брац. воев., 407.
Надольская Анна, зем. Каменец. стар., 207.
Иападовскіе: Николай, Ѳеодоръ, зем. Брацл. воев., 408, 409.
Иедзялковскій Щенскій, зем. Брацлавс. воев., 399.
Иезабитовскій, зем. Барск. стар., 259.
Иемиры: Иванъ, держ. с. Немиринецъ Брац. воев., 396.
— Филонъ, войтъ Кальницкій, 398.
Иемиричъ Стефанъ, подкоморій Кіевскій (1629 г.), 413.
Иемировичъ, Андрей Якубовичъ, воевода Кіевс., 373.
Иемѣра, поповичъ (слуга путный), 118.
Иовоселецкій Ѳеодоръ Грицковичъ, зем. Кременец. пов., 78, 81.

О.

- Обернеевичъ Юхно**, зем. Черкасск. стар., 11.
Ободенскіе, зем. Брац. воев., Николай, 397.
— Григорій, 551.
Ободинскіе (сл. пред.), зем. Брац. воев., Гавриилъ, Василій, І. сифъ, 410.
— Леонъ-Константинъ, 539.
Одрживольскій Янъ, кашт. Черниг., стар. Винницкій, 407.
Ожга Петръ, стар. Трёмбовльскій, 391.
Олевинскій, зем. Летич. пов. 532.
Олексіева Регина, зем. Брац. воев., 397, 411.
Олекшицъ Филипъ, зем. Брацл. воев., 541.
Оленцкій Петръ, подстароста Каменец., 522.
Оранскій Павелъ Григорьевичъ, подстар. Владим. (1570 г.), 377, 378.
Оратовскіе: Василій, Богданъ, Северинъ, зем. Брац. воев., 398.
Ордычова Анна, зем. Брацл. воев., 400.
Орликовъ, зем. Барск. стар. 272.
Осецкая, зем. Брацл. воев., 553.
Осецкій, зем. Подол. воев., 511.

- Осимборовскій**, зем. Подол. воев., 510.
Остафій, попь Никольскій въ с. Подлѣсахъ Кременец. волости, 104.
Остиславскій Павелъ, зем. Брац. воев., 561.
Остойскій Карлъ, зем. Брацл. воев., 550.
Островицкая, зем. Летич. повѣта, 530.
Островскіе: Станиславъ, войтъ Летич., 199, 209, 537.
— N, зем. Каменец. стар., 505, 522.
Острожскіе, князья: Константинъ, 99.
— Янушъ, кашт. Браков., стар. Черкас. Канев. и Бѣлоцерк.
385, 386.
— Беата изъ Костельца, жена Ильи. 25, 119, 126.
Очесскій Іоаннъ, зем. Барск. стар., 270.

II.

- Павловичъ** Оедоръ, зем. Подол. воев., 516.
Павловскій, зем. Каменец. стар., 505, 513.
Падневскій, кеендзъ, подканцлеръ коронный, 269.
Пакославская, зем. Летич. пов., 535.
Пацовскій, зем. Каменец. стар., 511.
Пашкевичъ Павелъ, зем. Брацл. воев., 411.
Пеговскій Петръ, зем. Хмѣльниц. стар., 162.
Пелчина Маруша, зем. Брацл. воев., 403.
Пенко Янъ, Черкас. староста, 373, 374.
Песочинскіе (также Пѣсочинскіе, Пасочинскіе): Лавринъ, корол. пи-
сарь 1578, 1589 г., 41, 385.
— N, зем. Каменец. стар., 510.
— N, староста Новгородскій, 541, 543.
— Яковъ, чашникъ Брац. 1629 г., 409.
— Стефанъ, подстолій Брац., 555, 559.
— Янъ, кашт. Холмскій, 555.
Пѣтровская, зем. Брацл. воев., 549.
Пилма Янъ, держ. слоб. Мушурова, Брацл. воев., 406.

- Писковскій Янъ, зем. Подол. воев., 191.
Погрошовскій, зем. Подол. воев., 510.
Попель Прокопъ, зем. Брацл. воев., 408.
Попенко Яцко, войтъ Винницкій, 17.
Поповскій Василій, держ. с. Поповець Барск. стар., 269.
Постоловскій Александръ, бурграбій Винницкій, 411, 554.
Потей. зем. Кременец. повѣта, 25
Потоцкіе: Павелъ, кашт. Каменецкій, 407.
— Константинъ-Флоріанъ, стольн. Овруц., 408, 555.
— Янъ-Карлъ, мечникъ Подольскій, 524, 555.
— Яковъ, стражникъ коронный, 553.
Правовскій Андрей, зем. Житомир. повѣта, 10.
Праціій Валентій, зем. Брацл. воев., 396.
Претфичъ Бернатъ, стар. Барскій, 202, 203, 206, 239, 259,
264, 266.
Пршедзинскій, зем. Летич. повѣта, 532.
Пршедлинская, зем. Каменец. стар., 523.
Прженладовскіе: Кирикъ, Матвѣй, зем. Брац. воев., 412.
Пржератовскій Матвѣй, зем. Брац. воев., 410.
Пржиборовскій Войцехъ, зем. Брац. воев., 398, 525
Пронскіе, князья: Семень, стар. Брац. и Винницкій, 14.
— Андрей Глѣбовичъ, стар. Черкасскій, 372—374.
Проскура Тямохъ, зем. Черкас. стар., 11.
Прускіе: Павелъ и Матвѣй, зем. Каменец. стар., 508.
Прушковскій, зем. Подол. воев., 514.
Псарская, зем. Подол. воев., 196.
Пундуръ Оедоръ, зем. Брац. воев., 410.
Пясецкій Михаилъ, зем. Подол. воев., 210, 503.
Пясечинскій см. Песочинскіе.

Р.

- Рабашевскій, въ др. мѣстѣ Рабачевскій, писарь гродск. Летич.,
549, 551.

- Радзивилы**, князья: Карль-Станиславъ, канцлеръ В. К. Л., 364, 366.
— Владиславъ, посолъ на сеймъ Варш. 1615 г., 391.
— Криштофъ-Ольбрихтъ, такой-же посолъ, 391.
— Богуславъ, староста Барскій, 527.
- Радзиминскій** Мартинъ, зем. Винниц. пов., 539, 554.
- Радлинскій**, зем. Подол. воев., 506.
- Рапацкій**, зем. Подол. воев., 507.
- Ратовскій**, зем. Брацл. воев., 542.
- Рачинскій**, зем. Подол. воев., 509.
- Рашковскій** Ярошъ, зем. Брацл. воев., 402.
- Редецкій** Матвѣй, зем. Подол. воев., 192.
- Речотарскій** Янъ, зем. Брацл. воев., 397.
- Ржевускій** Казимиръ-Францишекъ, стольн. Луковскій, подстароста Каменец., 530, 531.
- Рогальскій** Антоній, корон. метрикантъ, секретарь короля, 42.
- Рогальскій** Станиславъ, мечникъ Подольскій, 522.
- Рогозинскіе**: Василій, Матвѣй, зем. Брац. воев., 410, 411, 556.
- Рожнятовскій**, зем. Подол. воев., 506, 511, 559.
- Ройкевичъ** Іосифъ, корон. секретарь 1715 г., 366.
- Рокицкая** Маруша, зем. Брацл. воев., 411.
- Рокицкій** Николай, зем. Брац. воев., 399.
- Романовичъ** Василій, зем. Винниц. стар., 17.
- Росовскій** Янъ, зем. Брацл. воев., 405.
- Росцишевская**, зем. Брац. воев., 559.
- Росцишевскій**, зем. Подол. воев., 514.
- Руссианъ** Стефанъ, корон. секретарь, войскій Брацл., 497.
- Руцкій**, зем. Брацл. воев., 413.
- Рушновская** Анна изъ Микулинецъ, зем. Брац. воев., 401.
- Рыльская**, зем. Каменец. стар., 522.

С.

- Сахновскіе**, зем. Летич. пов., 526.
- Свентославскій** Янъ, корон. референдарій, стар. Бозеницкій, 390, 391.

- Сверщъ**, держ. м. Гусятина, Каменец. стар., 199, 201, 202, 218.
Свидригайло Ольгердовичъ, князь Литовскій, 271.
Свиногродецкий Богданъ, держ. с. Куриловець, Барск. стар., 267.
Смирніе: Киліанъ изъ Романова и Юліанъ, зем. Брац. воев., 395.
Свитецкий, зем. Летич. повѣта, 535.
Свѣчицкий, староста Ратновскій, 314, 317.
Себестіановичъ, войскій Новогородскій, 562.
Секержинскій, въ др. мѣстѣ **Смержинскій**, сборщикъ податей Летич. пов. (1668 г.), 525, 531.
Семашко Петръ, староста Кременец., 23, 24.
— N, жена его, 365.
Семень Олельковичъ, князь Кіевскій, 1, 2, 3.
Сенюта Григорій, зем. Кременец. пов., 24.
Сенявскій, зем. Летич. пов., 530, 547.
Сигизмундъ I, король польскій, 11, 13, 211, 366, 367, 372.
Сигизмундъ-Августъ, кор. польскій, 364, 366, 371, 372, 384, 390.
Сигизмундъ III, король польскій, 35, 36, 41.
Снаржинскій, зем. Летич. повѣта, 533.
Сковротка Юрій, зем. Брацл. воев., 396.
Скоповскіе, зем. Брацл. воев., 541, 546.
Снора Андрей, подчаш. и посоль Калишскій на сеймъ Варшав. (1615 г.), 391.
Скорковскій Станиславъ, зем. Брац. воев., 395.
Скотницкій, зем. Каменец. стар., 198.
Скробоновскій, зем. Брац. воев., 564.
Скубедзина Михайлова, зем. Кременец. пов., 43, 67, 109, 128.
Слупица, намѣстникъ стар. Брацлавскаго, 21.
Смаржовскій, зем. Летич. пов., 535.
Смолинскій Симоновъ, управл. с. Кривче, Подол. воев., 517.
Снитовская, зем. Брац. воев., 521.
Снитовскій Николай, зем. Брацл. воев., 397.
Соколовскіе: Янъ, зем. Брацл. воев., 399, 404, 539.
— Александръ, тоже, 548.

- Сокольницкая**, зем. Подол. воев., 511.
Сокольницький, зем. Подол. воев., 509, 512.
Солтыки, зем. Брацл. воев., 545.
Сорочинський, зем. Каменец. стар., 177.
Сосницкая Анастасія, зем. Брац. воев., 412.
Сошенская Маруша, зем. Брац. воев., 400.
Сошенський Константинъ, корол. ротмистръ, 545.
Срочиціе: Янъ, Леонардъ, Станиславъ, зем. Камен. стар., 190, 192, 193.
Стадницьий, зем. Подол. воев., 513.
Станиславський, зем. Каменец. стар., 502.
Станиславъ-Августъ, король польскій. 35, 366, 371.
Станишевський, зем. Каменец. стар., 508.
Старжевський, держ. с. Іолтушкова, Каменец. стар., 217, 264.
Старомейський, зем. Брацл. воев., 551.
Стебловський Юрій, зем. Брацл. воев., 391.
Степанковський Петръ, зем. Подол. воев., 520.
Степановичъ Лаврентій, держ. с. Вёски, Брацл. воев., 400.
Стефанъ Баторій, король польскій, 383, 393.
Стогмиевъ Янъ, зем. Каменец. стар., 211.
Сторожинскіе, зем. Кременец. пов., 94, 106.
Страдоновський Томашъ, зем. Брацл. воев., 411.
Стржалковскіе: зем. Подол. воев., 506.
— Юрій, воевода Подольскій, 522, 523.
Стржельницкіе: Юрій, подстароста Винниц., 12, 394.
— Григорій, зем. Брац. воев., 401.
— Василій, зем. Брацл. воев., 551.
Струбшъ, также **Струшъ** и **Струсь**, стар. Хмѣльницькій, 138, 149, 150, 211.
Струсь Юрій, стар. Винниц. и Звенигород. (1603 г.), 385.
Стрыжовскій Матвѣй Лехновичъ, зем. Винниц. стар., 13, 16.
Студзинскій Христофоръ, зем. Каменец. стар., 523.
Судовскій, зем. Летич. пов., 533, 536.

- Сулимирскіе, зем. Брацл. воев., 541.
Сулковская Анна, жена подчаш. Брацл., 409.
Суходольскій Станиславъ, ловчій Черниг., кор. ротмистръ. 549.
Сцинівскій зем. Подол. воев., 509.
Сѣиївскій, зем. Подол. воев., 508.

Т.

- Талалай Иванъ, зем. Брацл. воев., 409.
Талафусъ Юрій, зем. Каменец. стар., 198, 515.
Тарнавскій Андрей, зем. Летич. пов., 524.
Тенчинскій Янъ, воев. Сяндомирскій, 351.
Терликовская, зем. Каменец. и Барск. стар., 193, 271.
Тильковскій Яковъ, зем. Брацл. воев., 408.
Тимовскій Янко, войтъ Бѣлозерскій, 31.
Толмачова Григорьева, зем. Кременец. пов., 126.
Толмачовичъ Грицко, зем. Кременец. пов., 37, 39.
Толмачъ Григорій, зем. Кременец. пов., 24.
Томашенко Иванъ, войтъ г. Зинькова (1661 г.), 501.
Торокановскій Юхно, зем. Кременец. пов., 24, 119.
Тржецякъ, зем. Подол. воев., 506.
— жена его, 538.
Тулибовскій Андрей, посоль на сеймъ Варш. (1615 г.), 391.
Туровицкій Григорій, зем. Брацл. воев., 499, 500.
Тыминская Станиславова, зем. Брац. воев., 548.
Тышкевичъ Василій, стар. Черкас., 366, 367.
Тышкевичъ Криштофъ, стар. Житом. и Нехворощскій, 400.
Тышкевичъ-Огій Янъ, зем. Брац. воев., 405, 410.

У.

- Улесная, зем. Летич. пов., 536.
Улинскій Михаилъ. епископъ Каменец., 511, 512.
Ущатовскій Павелъ, зем. Кіевс. воев., 364.

Ф.

- Фалишевскій**, зем. Ратновскаго стар., 314.
Фалишовскій, зем. Любомльскаго стар., 361.
Фальчевскій Станиславъ, стар. Кременец. (1539 г.), 24, 35, 37, 38.
Фашцевскій Станиславъ, зем. Брацл. воев., 395.

Х.

- Харжевскіе**: Николай, зем. Подол. воев., 506.
— Иванъ, зем. Каменец. стар., 522.
Хилинскій, зем. Подол. воев., 508.
Хиневичъ-Васковскій Романъ, зем. Кіев. воев., 364.
Хмелецкій Степанъ, зем. Брацл. воев., 403, 406, 407.
Хмельницкая Роксолана Дузна, жена Тимофея, зем. Брацл. воев., 561.
Ходановскій Николай, зем. Кіев. воев., 364.
Ходецкій Станиславъ, марш. и стар. Подольскій, 263.
Ходыювскіе Михайлъ, Александръ, зем. Подол. воев., 502, 503.
Хойнацкая, зем. Подол. воев., 511.
Холоевская, зем. Брацл. воев., 551.
Хоментовскій Войцехъ, зем. Брацл. воев., 399.
Хощинскій, зем. Подол. воев., 505, 518, 520.
Хребтовичъ Іоакимъ, подканцл. В. К. Литовскаго, 371.
Хребтовичъ-Богуринскій Иванъ, подстар. Луцк. (1570 г.), 380.
Хржонстовская Софья, зем. Подол. воев., 502, 503, 514, 519.
Хржонстовскій, зем. Летич. пов., 533.

Ц.

- Цать**, зем. Кременецкаго повѣта, 25.
Цѣлковскій, держ. с. Мартинковецъ, Летич. пов., 209.
Цурковскій Юрій, зем. Брацл. воев., 397.

Ч.

- Чалинскій**, подвоевода Львовскій, 545.
- Чалицкій Матвѣй**, зем. Брацл. воев., 548.
- Чарнецкіе**: Стефанъ, воевода Русскій, 397.
— Мартинъ, зем. Брацл. воев., 543.
- Чарноволоній Мартинъ**, зем. Брацл. воев., 411.
- Чарнота Матвѣй**, держ. м. Іосиповки, Брац. воев., 397.
- Чарнявскій Николай**, зем. Брацл. воев., 409.
- Чарторійская Изабелла**, кн., жена воев. Волынскаго, 557.
- Чекменскіе**, три брата, держ. с. Багриновець, Летич. пов., 210.
- Чеплевскій Яковъ**, держ. с. Крутнева, Летич. пов., 159, 209.
- Чеплинская Катерина**, зем. Подол. воев., 520.
- Чернесть Степанъ**, слуга кн. Заславскаго, 396.
- Черленѣвскій Иванъ**, зем. Подол. воев., 521.
- Черленковскіе**: Янъ, зем. Брацл. воев., 401, 407, 409.
— Сильвестръ, писарь земск. Брац. 1639 г., 497, 498.
- Черминскій**, зем. Каменец. стар., 197, 527, 549.
- Черневскій**, зем. Подол. воев., 514.
- Четвертинскіе-Святополки**, князья:
- Василій, зем. Кременец. пов., 38.
 - Матвѣй, зем. Кременец. пов., 24.
 - Николай, зем. Подол. воев., 498.
 - Стефанъ, подкоморій Брацл., 403, 544, 545.
 - Оедоръ, зем. Брацл. воев., 397, 401, 408, 545—547.
- Чечели**: Григорій, подстар. Винниц. 1603 г., 386, 406, 409.
- Семенъ и Лавринъ, зем. Брац. воев., 408.
 - Василій и Андрей, зем. Брац. воев., 539.
 - Николай и Стефанъ, зем. Брац. воев., 550.

Ш.

- Шамлицкій Андрей**, зем. Брацл. воев., 411.
- Шандыровскій Филипъ**, зем. Брацл. воев., 397.

Шашкевичи: Остафій, зем. Брацл. воев., 396.

— Катерина, 411.

— Криштофъ, 553, 560.

— N, зем. Подол. воев., 533.

Шашковичи: Богданъ, зем. Винниц. стар., 16.

— Кузьма, 17.

Шелисная Варвара, зем. Подол. воев., 522.

Шишковскій Николай, судья земск. Велюнскій, посоль на сеймъ Варшав. 1615 г., 391.

Шолгения Петръ, зем. Брацл. воев., 408.

Шумбарскій Михайль Боговитиновичъ, зем. Кременец. пов., 75, 78, 125.

Шумовскій Янъ, секретарь , 408.

Щ.

Щецинскій, зем. Подол. воев., 522.

Щоговскій Петръ, комендантъ Барской крѣпости, 525.

Ю.

Юшковскіе, зем. Брацл. воеводства:

— Богданъ и Василій, 395, 410.

— Иванъ и Григорій, 398, 409.

— Степанъ и Юрій, 409.

— Вацлавъ и Самуиль, 550, 551.

Я.

Язловецкій, зем. Каменец. стар., 190, 201.

Якубовская Катерина, изъ Потока, зем. Брацл. воев., 555.

Яловицкій, корол. бояринъ, 120.

Яницкій, зем. Подол. воев., 533.

Яковскіе, зем. Брацл. воев., 545.

Янушъ, бискупъ, 24.

Янгъ-Казимиръ, король польскій, 13.

Ярантовская, зем. Брацл. воев., 542.

Яролинскій, зем. Каменец. стар., 193, 518.

Яромирскій, зем. Подол. воев., 502.

Ярошинскій Дмитрій, зем. Брац. воев., 403.

Яцимирскій, зем. Каменец. стар., 177.

Яцковскіе, зем. Брацлав. воеводства:

— Иванъ, 407.

— Григорій, 408.

Имена географическія.

А.

- Адамгородъ, иначе Тростянець, мѣст. Брац. воев., 404, 541.
Айсинь, иначе Липовець, м. Винницк. повѣта, 385, 387.
Александровъ, село Брацл. воеводства, 563.
Андрусѣвка, село Брацлавскаго воев., 409.
Антоновъ въ текстѣ **Онтоновъ**, с., Кремепецкой волости, 3, 24.
Антоновцы, село Подол. воев., 522, 537.
Антоновщина, въ текстѣ **Онтоновщина**, земля въ Житом. повѣтѣ, 7.
Аркадіевцы, с. Летичевск. повѣта, 533.

В.

- Бабаны, мѣст. Брацлавскаго воев., 406, 563.
Бабинцы, село Подол. воев., 505, 511, 524.
Бабинъ, мѣст. Брацлавскаго воев., 397.
Багаловна, с. Подол. воев., 519.
Багриновцы, с. Подол. воев., 514.
Бадовна, мѣст. Брацлавскаго воев., 400.
Базалѣвка, с. Летич. повѣта, 532.
Бакаѣвка, село Брацл. воев., 549.
Бакота, село Каменецкаго староства, 213, 506, 519.
Балабановна, с. Подол. воев., 518.
Балабановна, мѣст. Брацлавскаго воев., 403.

- Балакиръ**, с. Подол. воев., 520.
- Балабановка**, мѣст. Брацлавскаго воев., 401, 563.
- Балабановка**, село Брацл. воев., 563.
- Балванецъ**, деревня, Каменецкаго старост., 198.
- Балинъ**, городъ, Подол. воев., 521.
- Барановка**, село Подол. воев., 529.
- Бараны**, село Овруцкаго повѣта, 420.
- Барашовъ**, село Кіевскаго воев., Житош. повѣта, 365.
- Барская** волость, 232.
- Баръ**, городъ Подольскаго воев., 128, 134, 135, 170, 199, 218, 222, 230, 232, 250, 257, 271, 507, 527.
- Батогъ**, мѣст. Брацлавскаго воев., 405, 563.
- Бахлинъ**, также **Бахчинъ** (Ук. Нов. Бахтинъ), село вблизи р. Днѣстра, Каменецкаго староства, 213, 214.
- Бахматовцы**, село Подол. воев., 535.
- Бахриновцы**, село Каменецкаго староства, 210, 211.
- Бахчинъ**, см. **Бахлинъ**.
- Беднаровъ**, село Подол. воев., 501.
- Бедриховцы**, село Подол. воев., 510, 520.
- Безносковцы**, село Подол. воев., 503, 506, 520.
- Белевская** земля, въ Житош. пов., 7.
- Бендриховый Гродекъ**, село Каменецк. стар., 169.
- Береги**, село Кременецкаго повѣта, 97, 124.
- Бережцы**, село Кременецкаго повѣта и волости, 99, 106, 123, 124.
- Березани**, село Каменецкаго стар., 214, 215.
- Березки**, село Брацл. воев., 563.
- Березно**, озеро въ Ратновск. стар., 313.
- Березова**, село Подол. воев., 512.
- Березовка**, село Подол. воев., 513.
- Березное**, село Кременецкой волости, 23.
- Березцы**, село Любомльскаго стар., 325, 346, 347, 350.
- Беремяны**, село Подол. воев., 516.
- Берладна**, село, Подол. воев., 537.

- Берлинцы**, село Барскаго стар., 264.
Берлинцы, городъ Подол. воев., 524. (сл. пред.).
Бернашовна, село Брацлавскаго воев., 401.
Бершадь, мѣст. Брацлавск. воев., 399, 563.
Беховщина, село Брацлавск. воев., 418.
Била, см. **Бѣла**.
Биликовское озеро, **Ботвиновское тожь**, въ Барскомъ стар., 231.
Биликовцы, с. надъ р. Ровомъ, въ Барск. стар., 222, 224.
Биликовцы, село Подол. воев. (сл. пред.), 528.
Билиновка, село Подол. воев., 511.
Биле, озеро въ Любомльскомъ стар., 348.
Билецкое, село Подол. воев., 512.
Билки, село подъ Дашевымъ, Брацл. воев., 399, 542.
Биловцы, село Подол. воев., 517.
Билче, село Подол. воев., 503.
Биринь, волость Винницк. стар., 10.
Ближнее, озеро въ Ратновск. стар. 314.
Блищановцы, село Каменец. стар., 506, 523.
Бобчинь, село Подол. воев., 517.
Богавица, село Подол. воев., 520.
Богдановка, село Кременецк. волости, 121.
Богдановна, село Брацлавск. воев., 402.
Богдановцы, село Подол. воев., 523, 530.
Богдановцы, деревня Кременецк. волости, 94, 95, 121.
Богушовъ, село Подол. воев., 522.
Бодачовъ, село Луцк. повѣта, 381.
Боніевна, село Подол. воев., 519.
Бондуровна, мѣст. Брацл. воев., 563.
Бончиха, село Брацл. воев., 563.
Бордвинковъ, село Житомирск. повѣта, 6.
Борзяковцы, село Подол. воев., 520.
Борисковцы, с. надъ Днѣстромъ, Подол. воев., 503, 514.

- Берисовна**, село Брац. воев., 406.
Борновская земля, Кременецк. повѣта, 40.
Борновъ, село Брацлавск. воев., 400, 401, 539.
Борова, село Брацлавск. воев., 412.
Боровки, село Брацл. воев., 539.
Борсковъ, село Брацлавск. воев., 398, 407, 549.
Борсуковцы, село Подол. воев., 513.
Бортники, мѣст. Брацлавск. воев., 396, 549.
Борщовна, село Подол. воев., 504.
Борщовъ, городъ Подол. воев., 517.
Босовка, мѣст. Брацл. воев., 542.
Ботвиновское озеро, см. **Билиновское**.
Ботвины, село Подол. воев., 512, 529.
Ботинъ, село Луцк. повѣта, 381.
Бохеники, село Брацлавск. воев., 409.
Бошира, село Подол. воев., 519.
Брага, село Подол. воев., 511.
Брагинь, мѣст. Кіевск. воев., 365.
Браилковна, деревня Брацлавск. воев., 407.
Браилловъ, гор. Брацлавскаго воев., 407.
Брамановъ, село Подол. воев., 523.
Браславль, Брацлавъ, гор., 19, 365, 405, 407, 497, 498, 563.
Бржезанка, село Подол. воев., 502.
Бржезань, село Хмельницкаго стар., 163.
Бржостовець, рѣка въ Овруцк. повѣтѣ, 417.
Брестъ-Литовскій, городъ, 276, 375.
Бриндзовъ, село Каменецк стар., 209.
Бронница, село Подол. воев., 517.
Бронно, озеро въ Ратновск. стар., 313.
Брусилловъ, мѣст. Кіевск. воев., 365.
Бруслиновъ, мѣст. Брацлавск. воев., 412.
Бруслинцы, село Брацлавск. воев., 411.
Брыслены, село Литинск стар., 539, 540.

- Бубенки**, село Брацл. воев., 543.
Бубновна, село Брацлавск. воев., 402, 563.
Бубновна, село Подол. воев., 518, 519, 532.
Бугъ Южный, р., 16, 19, 135, 151, 181, 237, 239, 276, 347.
Бузовна, городъ Брацл. воев., 541.
Бузулинцы, село Подол. воев., 535.
Буйноловцы, село Подол. воев., 522.
Буки, мѣст. Винницк. повѣта, 385, 387, 404, 561, 564.
Буковцы, село Брацлавск. воев., 410.
Булаевна, деревня Брацлавск. воев., 400.
Булаевъ, село Брацл. воев., 543.
Булыжинъ, село Кременецк. повѣта, 25
Бурковцы, село Брацлавск. воев., 409.
Бухновцы, село Брацлавск. воев., 396.
Бухны, село Подол. воев., 149, 150, 518, 526.
Буциновцы, село Подол. воев., 512.
Буцне, село Подол. воев., 520.
Бучанъ, мѣст. Брацлавск. воев., 395.
Бучаче, село Барскаго стар., 271.
Бучая, село Подол. воев., 506.
Буша, городъ Брацлавск. воев., 406.
Бушинцы, село Брацлавск. воев., 396, 402, 406, 409, 410.
Быстрица, рѣка въ Кременецк. пов., 11, 101.
Бычайна, село Подол. воев., 506.
Бѣла (также **Била**), деревня Каменецк. стар., 195, 196, 519.
Бѣлая Криница, село Кременецк. волости, 67, 99, 123.
Бѣлая Церковь, гор. Кіевск. воев., 365.
Бѣлое, озеро въ Ратновск. стар., 314.
Бѣлобережье, мѣстн. на прав. берегу Днѣпра, 11.
Бѣлозорна, село Кременецк. волости, 34, 119
Бѣлокринское, село Кременецк. пов., 24.
Бѣлоусовна, село Брацлавск. воев., 402, 563.
Бѣлый Бобръ, урочище въ Любомльскомъ стар., 323, 324.

В.

- Валэхія**, въ текстѣ **Волохи**, земля, 138, 261, 271.
- Валева**, село Кременецк. волости, 24.
- Ванновцы**, село Подол. воев., 521.
- Варвучинцы**, село Подол. воев., 504.
- Вартиковцы**, село Подол. воев., 504.
- Варшава**, гор., 42, 208, 390, 393, 413.
- Варшавская долина**, въ Кременецк. пов., 37.
- Варшавское селище**, въ Кременецк. вол., 121, 126.
- Василёвка**, село Брацлавск. воев., 401, 408, 409, 410, 411, 541, 543, 563, 564.
- Василёвка**, село Подол. воев., 532.
- Василёвка Малая**, село Брацлавск. воев., 409.
- Василевщина**, земля въ Винницк. стар., 8.
- Василёвъ**, село Подол. воев., 542.
- Васильковцы**, село Каменец. стар., 523.
- Васновцы**, село Подол. воев., 537.
- Васютинцы**, село Подол. воев., 513.
- Вахновцы**, село Подол. воев., 506.
- Вашновцы**, село Подол. воев., 521.
- Везовка**, село Кременец. пов., 25.
- Велехово**, озеро въ Ратновск. стар., 314.
- Велія**, рѣка въ Кременецк. пов., 76, 77, 125, 126.
- Велія Верхняя**, или **Высшая**, село Кременецк. пов., 31, 36, 78, 80, 81, 127.
- Велія Нижняя**, село Кременецк. волости, 40, 67, 75, 80, 120.
- Веля**, см. **Велія Верхняя**.
- Велюнча**, село въ Ратновск. стар., 291, 293, 313, 316, 317.
- Вепреевщина**, земля въ Винницк. стар., 8.
- Вербица**, село Кременецк. волости, 75, 81, 125.
- Вербичь**, см. **Грановъ**.

- Вербна**, также **Вирбна**, село Подол. воев., 209, 521, 522.
Вербна, село Брацл. воев., 563.
Вербна, мѣст. Летичев. пов., 531.
Вербица, рѣка въ Барскомъ стар., 263.
Вербовецъ, рѣка въ Винницк. повѣтъ, 16.
Вербовецъ, село, потомъ городъ Подол. воев., 509, 522.
Вербое, село Кременецк. повѣта, 23.
Верещатипцы, село Барск. стар., 232, 263.
Вержглядна, село Барск. стар., 266.
Веровна, село Брацлавск. воев., 419.
Версняковцы, село Подол. воев., 518.
Верхняча Лѣсная, село Брацл. воев., 562.
Верховна, также **Вирнховна** село Подол. воев., 519, 529.
Вѣски, село Брацлавск. воев., 400.
Вѣтельская волость, Ратновск. староства, 301, 311.
Вѣтлы, село Ратновск. стар., 301, 305, 314, 316, 317.
Вильна, городъ, 374, 376, 377, 378.
Винниковцы, деревня Хмѣльницк. стар., 140, 151.
Винниковцы, село Подол. воев., 514, 522.
Винница, въ текстѣ **Веница**, гор. Брацлавск. воев., 4, 12, 13, 365, 388, 390, 391, 392, 406, 563.
Вирбна, см. **Вербна**, 209.
Вирнховна, см. **Верховна**., 519.
Висенка, село Винниц. стар., 389, 392.
Висневъ, въ др. мѣстѣ **Вишнѣвъ**, село Любомльскаго стар., 345. 346.
Височка, село Подол. воев., 517.
Витвинцы, село Брацлавск. воев., 399.
Витковцы, село Каменец. стар., 508.
Вишенка, село Брацлавск. воев., 407. (см. **Висенка**).
Вишнѣвна, рѣка въ Каменецк. стар., 186.
Вишневецъ, мѣст. Кременецк. пов., 48, 59, 92, 109.
Вишоcho, село Любомльск. стар., 360.
Водзинки, село Подол. воев., 519.

- Водотыннѣ**, село Кіевск. воев., 1.
Войтковцы, село Подол. воев., 504.
Войтовцы, село Подол. воев., 507.
Войтовцы, иначе **Криничища**, село Подол. воев., 517, 525.
Войтовцы, село, потомъ мѣст. Брацлавск. воев., 396, 397, 399, 405, 563.
Войтовцы также **Бридловъ**, село Летичев. пов., 525, 528, 532.
Волица, село Подол. воев., 522.
Волжвинцы, село Подол. воев., 514.
Волковцы, село Овруцк. пов., 420.
Волжовцы, мѣст. Подол. воев., 531.
Волжовцы, село Подол. воев., 522.
Волжъ, рѣка въ Барск. стар., 230, 239.
Володіовцы, село Подол. воев., 521, 523.
Волосовцы, село Летич. пов., 536.
Волжовцы, село Кременецк. пов., 25.
Волча, село Подол. воев., 523.
Волчокъ, рѣка въ Каменецк. пов., 181, 258.
Волудринцы, село Каменец. стар., 519.
Волынская земля, 36, 153, 198
Воля Чаринская, село Любомльск. стар., 357.
Вонтоновцы, см. **Антоновцы**.
Вонялинцы, село Подол. воев., 508.
Вонячинъ, село Брацлавск. воев., Литинск. стар., 405, 540.
Воробьевичи, село митрополичье, Луцк. пов., 365.
Воробьевка, село Подол. воев., 519.
Воробьевцы, село Брацлавск. воев., 406.
Воробьевцы, село Подол. воев., 506.
Вороневцы, село Кременецк. волости, 117, 119.
Воронное, мѣст. Брацлавск. воев., 404, 562.
Вороновица, село Брацлавск. воев., 400, 405, 411, 542.
Вороновицкое, село Кременецк. пов., 34.
Ворошиловка, мѣст. Брацлавск. воев., 399.

- Вроблёвы**, село Подол. воев., 506.
Вручай, рѣчка въ Овруцк. пов., 11.
Встава, село Брацлавск. воев., 407.
Вчерашнее, селище Кіевск. воев., 3.
Высокое, село Кременецк. пов., 59, 63, 68, 83, 107.
Высочекъ, также **Берлинцы**, село Летич пов., 537.
Вышкова, село Брацлавск. воев., 410.
Выхватнёвцы, село Подол. воев., 510.
Вышковцы, мѣст. Брацлавск. воев., 411.
Вызна, рѣка въ Любомльск. стар., 358.
Вязное, въ текстѣ **Węzne**, мѣст. Брацл. воев., 404.

Г.

- Гавриловцы**, село Подол. воев., 512.
Гавчинцы, пустыня мѣстн. издѣ рч. Немшой въ Ратновск. стар., 269.
Гайсинъ, мѣст. Брацлавск. воев., 407.
Галичаны, село Луцк. пов., 366, 367, 373, 376.
Гальчинцы, село Подол. воев., 520.
Галоновское болото въ Кременецк. пов., 128.
Гарбузовъ, село Подол. воев., 507.
Гацковцы Великіе, село Брацлавск. воев., 404.
Гданскъ (Данцигъ) городъ, 351.
Гилятна, село Подол. воев., 563.
Гинковцы, село Подол. воев., 503.
Гищовка, село Брацл. воев., 563.
Глазовщина, земля въ Жытом. пов., 8.
Глевана, село Кіевск. воев., 1.
Глезневъ, село Подол. воев., 531.
Глинскъ, мѣст. Брацлавск. воев., 397.
Глинцы, гор. Брацлавск. воев., 410.

- Глинянецъ, село Брацлавск. воев., 407, 563, 564.
Глубочень, городъ Подол. воев., 522.
Глухи, село Ратновск. стар., 279, 280, 313.
Глѣбовъ, село Барск. стар., 232, 265.
Глѣбовъ, село Подол. воев., 502. (Сл. пред.).
Гнѣздичъ, островъ въ Ратновск. стар. 308.
Гобаровъ, село Подол. воев., 518.
Говоры, село Подол. воев., 521.
Голгутовъ, село Брацл. воев., 563.
Голенищевъ, деревня потошь городъ Каменецк. стар., 184, 185,
522, 525.
Головно, село Любомльск. стар., 334, 336, 347, 348.
Головчинцы, село Барск. стар., 224, 225.
Головчинцы, село Летич. пов., 528, 534.
Головчинцы, деревня Каменецк. стар. 165, 503, 508.
Головчинъ, село Кіевск. воев., 2.
Головьевцы, село Брацл. воев., 563.
Голодновцы, село Барск. стар., 232, 264.
Голозубинцы, село Подол. воев., 519.
Голозинцы, село Барск. стар., 232, 268.
Голосновъ, село Подол. воев., 534.
Голосновъ, деревня Каменец. стар., 172, 173, 506.
Голотки, село Подол. воев., 512.
Голохвасты, село Брацл. воев., 543.
Голузинцы, село Подол. воев., 509, 512.
Голынчинцы, село Подол. воев., 517.
Гольшинъ, село Подол. воев., 531.
Голяни, село Брацл. воев., 397.
Гончариха, могила въ Кіев. воев., 365.
Горбасовъ, село Летич. пов., 525.
Горбачовъ, деревня Каменец. стар., 183, 184.
Горбовцы, деревня Хмельниц. стар., 157.

- Горбовцы**, село Подол. воев., 520. (Сл. пред.).
Гордіевка, мѣст. Брацл. воев., 401, 563.
Горигляды, село Подол. воев., 508.
Горинна. въ др. мѣстѣ **Хоринна**, село Кременец. повѣта, 34, 44, 109, 128.
Горовонъ, село Брацл. воев., 563
Городецкое, мѣст. Брацл. воев., 406.
Городище, село Кременец. пов., 106.
Городище, дер. надъ рч Студеницею, Каменец. стар., 191, 192.
Городница, село Брацл. воев., 400, 540.
Городня, городъ Києвс. воев., 9.
Гошово, село Овруцк. стар., 420, 421.
Грабовцы, село Подол. воев., 506, 536.
Грановъ также **Вербичъ**, гор. Брацл. воев., 412.
Гребля, село Подол. воев., 521.
Гредчинцы, село Летич. пов., 536.
Грежаний дворъ, Житом. повѣта, 7.
Грезля, рѣка въ Овруцк. стар., 419.
Гречаны, село Подол. воев., 516.
Григоровка, село Подол. воев., 517.
Григоровцы, село Подол. воев., 516.
Григорчинцы, село Подол. воев., 516.
Гриневцы, село Чудновской волости, 5.
Гриневцы, село Летич. пов., 532.
Гринець, рѣчка въ Барск. стар. 257.
Гринково, село Подол. воев., 519.
Гринчуки, село Подол. воев., 510.
Грицновъ, дерев. близъ мѣст. Смотрича, Каменец. стар., 180, 181, 187.
Гродекъ Кулановъ, городъ Подол. воев., 509, 520
Гродекъ, мѣст. Брацл. воев., 399.
Грошова, село Подол. воев., 505.
Грубешовъ, гор., 291.
Грудень Бендриховъ, городъ Подол. воев., 513.

- Грушка, село Подол. воев., 507.
Грушовецъ, село Подол. воев., 538.
Грушовица, село Подол. воев., 507.
Губинъ, мѣст. Брацл. воев., 399.
Гуглы, село Подол. воев., 514.
Гулевичовъ, село Подол. воев., 507.
Гулевна, село Кременец. пов., 25.
Гулѣвцы, мѣст. Брацл. воев., 401.
Гулье, село Подол. воев., 521, 522.
Гулялини, село Кіев. воев., 1.
Гуминцы, иначе **Ивашовцы**, дер. Хвѣльниц. стар., 161.
Гуминцы, село Подол. воев., 518.
Гунковцы, село Подол. воев., 516.
Гусаховцы, село Подол. воев., 502.
Гусятинъ, мѣст. надъ р. Збручемъ, Каменец. стар., 199, 218,
220, 511.
Гучинцы, село надъ рч. Нѣменью, Барск. стар., 264.
Гущинцы, село Подол. воев., 506.

Д.

- Давидновцы, село Подол. воев., 502.
Дамановъ, въ др. мѣстѣ **Домановъ**, село Каменец. стар., 210, 512.
Даниновцы, село Подол. воев., 520.
Данилковцы, село Подол. воев., 533.
Данювки, село Подол. воев., 532.
Датинъ, село Ратновск. стар., 280, 281, 315.
Дашковцы, село Летич. пов., 530, 533, 536.
Дашовъ, городъ Брацл. воев., 399, 402, 542.
Дворецъ, село Кременецк. пов., 31, 33, 86, 90, 121.
Демидовцы, село Винниц. пов., 18, 397, 400, 405, 563.
Демовна, городъ Брацл. воев., 563.

- Деражня**, село Барск. стар., 230.
Деражня, городъ Подол. воев., 507.
Деражня Дворецкая, село Барск. стар., 242, 244, 258.
Деражня Гатна, село Подол. воев., 507, 528.
Деражня Калинская, село Барск. стар., 244, 246, 257, 258, 508, 529.
Деражня Луна, село Барск. стар., 246, 248, 508.
Дережнянь, село Подол. воев., 518.
Десна, рѣка, прит. **Днѣпра**, 365.
Демжи, село Брацл. воев., 410, 542.
Демковичи, село Винницк., стар., 16.
Демновцы, село Брацл. воев., 399, 406, 409, 410.
Демновцы, село Подол. воев., 516.
Дзвониha, село Брацл. воев., 405, 541.
Дзюновка, село Брацл. воев., 543.
Дзюновъ, село Брацл. воев., 395, 411, 539.
Дзюрдзевка, село Подол. воев., 518.
Длезеневъ, село Винниц. пов., 4.
Длуге, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Длужень, см. **Должень**.
Днѣпръ, рѣка, 365, 366, 372.
Днѣстръ, въ текстѣ **Niestr**, рѣка, 173, 269.
Добросковцы, пустырь надъ рч. Примощеницею въ Барск. стар., 272.
Долгій лѣсъ въ Барск. стар., 220.
Долговцы, село Подол. воев., 513.
Должень, также **Длужень**, деревня близъ Каменец. замка, 174, 176, 513.
Долиняны, село Подол. воев., 513.
Домановъ, см. **Дамановъ**.
Домашне, озеро въ Любомльскомъ стар., 348.
Домбровинцы, село Брацл. воев., 398.
Доминичевское, иначе **Квинтарское** озеро въ Барск. стар., 231.
Домонтово (ошиб. вм. **Домонтово**), село Черкас. стар., 368.
Дубечно, село Ратновск. стар., 289, 291, 313, 318.

- Дубечно, озеро въ Ратновс. стар., 313.
Дубова, деревня Хвѣльниц. стар., 142.
Дубровяны, село Подол. воев., 510.
Дулгое, озеро въ Ратновс. стар., 314.
Дулибы, село Подол. воев., 516.
Думинки, село Подол. воев., 526.
Дунаевъ, село Кременец. нов., 29, 33, 95, 121.
Дунайгородская слобода, Подол. воев., 504.
Дунайгородъ, городъ Подол. воев., 504.
Дуплище, село Подол. воев., 510
Дурняжи, городъ Подол. воев., 522.
Дурняновцы, село Подол. воев., 505
Дымника, село Подол. воев., 521.
Дьяновцы, село Подол. воев., 521.
Дюржинцы, село Брацл. воев., 543.
Дюрсковъ, село Брацл. воев., 408.

Б.

- Евдадьевъ, село Киевской земли, 3.
Елтухи, село Летич. нов., 529.
Елтушковъ, село, потомъ мѣст. Подол. воев., 133, 216, 217, 507,
520, 528.
Ельцы, село Кременец. нов., 101.
Ениковичи, село Барск. стар., 232.
Ерданъ, р. (У. Н. Ярданка) въ Черкас. стар., 11.

Ж.

- Жабинцы, село Подол. воев., 502, 515.
Жабонричь, село Брацл. воев., 541.
Жванецъ, рѣчка въ Каменецк. стар., 171.

- Жванецъ**, городъ Подол. воев., 510.
Жванецъ, село Подол. воев., 517. (См. **Жванчикъ** Ук. Н.).
Жванъ, село Подол. воев., 511, 516.
Женичовцы, село Подол. воев., 513.
Жерденевка, село Брацл. воев., 407 408. (См. **Жердиновка** Ук. Н.).
Жерденевъ, селище Житом. волости, 6.
Жердзе, село Подол. воев., 523.
Жердь, рѣка прит. **Горыни**, въ Кременец. пов., 119.
Жеребиловъ, село Подол. воев., 523. (См. **Жеребиловка** Ук. Н.).
Жеревъ, рѣка въ Овруцк. староствѣ, 418.
Жеровлевщина, земля въ Житом. пов., 7.
Животовъ, городъ Брацл. воев., 403, 544. (См. **Животовка** Ук. Н.).
Жидовцы, село Брацл. воев., 543.
Жилинцы, с. Подол. воев., 522.
Жировка, рѣка въ Кременец. пов., 105.
Житомиръ, городъ, 5, 364, 365.
Жолобъ, село Кременец. волости, 31, 34, 48, 60, 64, 106, 107.
(См. **Жолобы** Ук. Н.).
Жорнице, городъ Брацл. воев., 412.
Жубриха, мѣст. Брацл. воев., 542.
Жубровцы, село Подол. воев., 505, 521.
Жувы, село Подол. воев., 515.
Жулинецъ—Малый, село Каменец. стар., 205.
Жулинцы, село Каменец. стар., 205.
Журавлевка, село Брацл. воев., 404.
Журавлино, село Подол. воев., 510.
Журавлинцы, село Подол. воев., 520, 535.
Жутово, озеро въ Ратнов. стар., 313.

З.

- Забонье**, или **Забужье**, мѣстн. за р. Бугомъ, Брацл. воев., 21.
Забродинъ, село Ратнов. стар., 277,

- Завадовка**, мѣст. Брацл. воев., 399, 563.
Завалье, село Любомльск. стар., 349.
Завалье, село Подол. воев., 506.
Загуковна, село Подол. воев., 502.
Закличинь, село Винниц. пов., 386.
Залезницій островъ въ Овруцк. стар., 420.
Залесцы, село Кременец. пов., 94, 128.
Залещини, село Подол. воев., 508.
Заливайщина, село Брацл. воев., 402.
Залучье, село Подол. воев., 506, 519.
Залѣсцы, село Подол. воев., 505.
Залѣсье, село Ратновск. стар., 286, 288, 313, 316.
Залѣсье, село Подол. воев., 508, 513, 518.
Замачинцы, село Подол. воев., 521.
Замохъ, островъ въ Ратновск. стар., 293.
Замшаны, село Ратновск. стар., 281, 283, 313, 316.
Замѣховъ, село Подол. воев., 521.
Занеевщина, земля въ Житомир. пов., 9.
Занче, село Подол. воев., 520.
Западинцы, село Летич. пов., 535.
Запалье, село Любомльск. стар., 323, 331, 332, 348.
Зарубинцы, село Брацл. воев. (Винницк. пов.), 542.
Зарѣчье, село Ратновск. стар., 286.
Заславъ Новый, м. Брацл. воев., 400.
Заставье, село Ратновск. стар., 284, 286, 313.
Заставье, см. **Шабы**.
Захарьевцы, село Подол. воев., 519.
Захаровъ, село Летич. пов., 532.
Захарьяшовна, село Брацл. воев., 404.
Зацвилюховна, слобода Брацл. воев., 402.
Зацвилюховна, мѣст. Брацл. воев., 562. (Сл. пред.).
Зачарниче, село Любомльск. стар., 358. (Сл. **Зачернич** Ук. Н.).
Зашелово, въ др. мѣстѣ **Заселово**, дерев. Хмѣльниц. стар., 162.

- Зашковъ**, мѣст. Брацл. воев., 542.
Збаражъ, мѣст. Брацл. воев., 401.
Збережна, деревня Хмѣльниц. стар., 159.
Збржезье, городъ Подол. воев., 502. (См. **Збрыжъ** Ук. Н.).
Збручъ, рѣка, въ Камонец. стар., 214.
Звенигородщина, земля Брацл. воев., 23.
Звиноговцы, деревня Хмѣльниц. стар., 150, 151.
Звиногородъ, городъ Подол. воев., 511.
Звинячее, село Кіеве. земли, 6.
Звинячъ, село Подол. воев., 510.
Звонецъ Ботаръ, уходъ Черкас стар. (порогъ Дяѣпр.). 367.
Зенечковцы, въ др. мѣстѣ **Земечковцы**, село Летич. пов., 526, 530.
Зиньковцы, село Подол. воев., 514.
Зиньковъ, городъ Подол. воев., 501.
Злынь, рѣка въ Овруцк. пов., 420.
Зозовъ, мѣст. при р. Собѣ, Брацл. воев., 400.
Зозулинцы, село Брацл. воев., 543.
Зозулинцы, село Подол. воев., 503.
Зрайки, село Брацл. воев., 563.
Зяинцы, село Подол. воев., 519.
Зяловъ Старый, село Брацл. воев., 397.
Зяловъ, село Брацл. воев., 400.
Зятковцы, село Брацл. воев., 408, 540.

И.

- Ивани**, деревня Кременец. пов., 97, 98, 125.
Ивани, село Подол. воев., 505, 512.
Иваниковцы, село Подол. воев., 504, 537.
Иванинцы, село Брацл. воев., 405.
Иванки, село Брацл. воев., 403.
Иванково, село Житомир. пов., 6.
Иванновцы, село Подол. воев., 519, 531.

- Ивановцы**, село Барск. стар., 227, 229, 231.
Ивановцы, село Подол. воев., 507, 522; 528. (Сл. пред.).
Ивановцы, деревня Хмѣльниц. стар., 156.
Ивановцы, село Брацл. воев., 406.
Ивахновцы, село Подол. воев., 520.
Ивашковцы, село Подол. воев., 521.
Ивашковцы, см. Гуминцы.
Игнатовцы, село Подол. воев., 511, 533.
Издобни, урочище (?) Ратновс. стар., 318.
Иква, рѣка въ Кременец. пов., 70, 71, 91, 93, 101, 102, 105, 107, 121, 128.
Ильинцы, городъ Брац. воев., (см. Линцы Ук. Н.). 563.
Ильковцы, деревня Кременец. волости, 34, 119.
Ильковцы, село Брацл. воев., 406, 540.
Ильяшовка, село Летич. пов., 527.
Ильяшовцы, село Летич. пов., 537.
Иляшковцы, село Подол. воев., 511.
Иноходковцы, село Кіевс. земли, 3.
Ирновы Мошны, село Черкас. стар., 368
Исайковичи, село Кіевс. воев., 365.
Ицки, село Брацл. воев.,

І.

- Іовче**, деревня Хмѣльниц. стар., 146, 148, 151.
Іонаминцы, село Подол. воев., 510.
Іосиповка, село Брацл. воев., 397, 404.

ІІ.

- Казавчинъ**, село Брацл. воев., 557.
Калиновка, село Подол. воев., 524.

- Калине**, село Подол воев., 506.
Каловна, село Подол. воев., 523.
Кальникъ Новый, мѣст. Брацл. воев., 398.
Кальникъ Старый, мѣст. Брацл. воев., 398
Калюсъ, городъ Подол. воев., 504, 518, 519.
Каменецъ Новый, мѣст. Брацл. воев., 404.
Каменецъ-Подольскій, городъ, 165, 169, 173, 176, 181, 190, 250.
Каменица, село Кременец. пов., 23.
Каменица, слобода Брацл. воев. 407.
Каменица Дибстровая, мѣст. Брацл. воев., 403, 561.
Каменична, село Брацл. воев., 563.
Каменка, село Кременец. волости, 24.
Каменка, мѣст. Овручк. стар., 418.
Каменка Удыская, Брацл. воев., 562.
Каменная Горна, слобода потомъ село Брацл. воев., 408, 543, 545
Каменное, село Кіевск. воев., 365.
Камень, урочище Барск. стар., 220.
Каневъ, городъ Кіевск. воев., 365, 373, 374, 376.
Капустинцы, село Брацл. воев., 544.
Капустинцы, село Подол. воев., 509.
Капустяны, село Подол. воев., 502.
Капущаны, село Брацл. воев., 403.
Караетъ, рѣка, притокъ Днѣстра, 271.
Карачіевъ, село Подол. воев., 523. |
Карачинцы Подлѣсные, село Барск. стар., 235, 237.
Карачинцы Римовые, село Барск. стар., 233, 235, 240, 257, 259.
Карачювцы, деревня, потомъ село Подол. воев., 196, 502.
Карашница, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Карбовна, село Брацл. воев., 551.
Карповцы, село Лотич. пов., 527.
Каръчинцы, село Подол. воев., 508, 529.
Каспаровцы, гор. Подол. воев., 508.

- Касперовна, село Брацл. воев., 412, 542.
Каташинь, слобода Брацл. воев., 402.
Качювна, село Брацл. воев., 552.
Кашперовцы, (сл. Каспаровцы), городъ Подол. воев., 509.
Кердановцы, село Каменец. стар., 207.
Киплины, ошибочно вм. Киптинцы.
Киптинцы, село Подол. воев., 172, 173, 185, 519.
Кипче, село Подол. воев., 520.
Кирдановна, Летич. пов., 526.
Кирдоновна, село Каменец. стар., 521.
Кирносовна, село Брацл. воев., 402, 554.
Кирничаны, село Каменец. стар., 514.
Кислякъ, мѣст. Брацл. воев., 559.
Китайгородъ, мѣст. Брацл. воев., 403.
Китайгородъ, городъ Подол. воев., 510.
Кіевъ, городъ, 134, 364, 306, 367.
Клебань, мѣст. Брацл. воев., 560.
Клембовна, село Брацл. воев., 558.
Клещовъ, село Брацл. воев., 407, 542.
Климашовцы, село Летич. пов., 532.
Климковцы, село Подол. воев., 519, 532.
Кловачовна, село Летич. пов., 534.
Клопотовцы, село Подол. воев., 521.
Кнышинъ, нынѣ городъ Гродненской изб., 380.
Княгининъ, село Подол. воев., 509.
Княжа Криница, мѣст. Брацл. воев., 506.
Княтинъ, село Любомльск. стар., 354.
Кобачевцы, деревня Каменец. стар., 176, 277.
Кобыльвна, село Брацл. воев., 552.
Кобылецное, село Брацл. воев., 400.
Кобылья, село Брацл. воев., 412.
Кожанна, село Брацл. воев., 411, 548.
Коживала, село Подол. воев., 519.

- Кожуховна**, село Брацл. воев., 402.
Кожуховцы, село Подол. воев., 515.
Кожуховъ, иначе **Медвѣдевъ**, дерев. Хмѣльниц. стар., 152, 157, 165.
Кожухрибты, иначе **Козинцы**, село Брацл. воев., 405.
Козинцы, мѣст. Брацл. воев., 398, 554, 563.
Козинцы, см **Кожухрибты**
Козинъ, село Кременец. пов., 101, 104, 124.
Козировцы, иначе **Вержглядна**, село Барск. стар., 232, 266.
Козловка, слобода Брацл. воев., 399
Козловцы, село Брацл. воев., 396.
Козловъ, пустырь, потомъ село надъ Днѣстромъ, при впаденіи въ него р. Карийца, 271, 513.
Козловъ, село Подол. воев., 537.
Коноровъ, село Кременец. пов. и волости. 29, 31, 90, 92, 121, 127.
Коношаны, село Подол. воев., 523.
Колачковцы, село Подол. воев., 508.
Колендзяны, село Подол. воев., 503.
Колесцы, деревня Кременец. пов., 119.
Колибаевцы, село Подол. воев., 507.
Колибаевъ, село Подол. воев., 508.
Колибанъ, село Подол. воев., 523.
Колибанцы, деревня Брацл. воев., 401.
Колывышне, село Подол. воев., 514.
Колодежна, село Кіевского воев., 365.
Колодробка, село Подол. воев., 506.
Коломія, Коломыя, 134, 169, 243.
Колосовъ, село Кременец. пов., 31, 33, 86, 90.
Комаргородъ, слоб. потомъ село Брацл. воев., 403, 551.
Комаровцы, село Подол. воев., 508, 528.
Коморинъ, село Кременец. пов., 25.
Коморовъ, село Любомльскаго стар., 361.
Коморовъ, село, потомъ мѣст. Брацл. воев., 386, 407, 555.
Конатовцы, село Подол. воев., 514.

- Конела, мѣст. Брацл. воев., 543.
Конищаны, село Подол. воев., 512.
Копачовна, село Летич. пов., 535.
Копіевна, или Копіевцы, село Брацл. воев., 395, 399, 408, 550,
551, 558, 560.
Копылинцы, мѣст. Брацл. воев., 397.
Копытинцы, село Подол. воев., 507.
Копыстинъ, село Подол. воев., 516, 524.
Корделевна, деревня Брацл. воев., 412.
Кордышовна, село Брацл. воев., 410, 563, 564.
Коржовцы, село Летич. пов., 530.
Корношка, село Овруцк. стар., 419.
Кормильче, село Подол. воев., 521.
Корначовна, село Подол. воев., 519.
Коровичи, село Ратнен. стар., 317.
Королевна, село Подол. воев., 517.
Коростовцы, село Летич. пов., 529.
Корсница, село Брацл. воев., 552.
Кортилесы, село Ратнен. стар., 296, 299, 314, 316.
Корчовна, село Овруцк. стар., 419.
Корытинцы, село Подол. воев., 506.
Косановна, село Брацл. воев., 409.
Косеновна, село Брацл. воев., 558.
Косница, мѣст. Брацл. воев., 403.
Коснице, село Любомльскаго стар., 332, 334, 347, 348, 354.
Косовъ, деревня Брацл. воев., 406.
Костельники, село Подол. воев., 510.
Костешово, хуторъ близъ Житомира, 6.
Котельня, село Житомирс. пов., 6.
Коцмазовъ, село Подол. воев., 513, 523.
Кочановна, деревня Хмѣльниц. стар., 157.
Кочубіевна, село Брацл. воев., 559.
Кочубіевъ, село Подол. воев., 522.

- Кошаричи**, село Кременец. пов., 69.
Кошера, урочище Овруцк. староства, 419.
Кошловцы, село Подол. воев., 516.
Кошковцы, село Подол. воев., 518.
Кошовъ, мѣст. Брацл. воев., 408.
Кохангородъ, село Брацл. воев., 418.
Крайсно, островъ въ Ратнен. стар. стар., 277.
Краковъ, городъ, 313.
Красненьное, село Брацл. воев., 409, 559, 563, 564.
Красногорка, мѣст. Брацл. воев., 407.
Красное, село Брацл. воев., 409, 558.
Красное Новое, городъ Брацл. воев., 405.
Красное Старое, село Брацл. воев., 402.
Краснополь, слобода Брацл. воев., 410, 558.
Красноставцы, село Подол. воев., 522, 523.
Красный Ставъ, мѣст. Ратнен. стар., 291, 326.
Красный Ставъ, село Брацл. воев., 397.
Кременецъ, городъ, 9, 23, 35, 42, 72, 101, 107, 109, 123, 126.
Кремно, село, одна половина котораго принадлежитъ Ратненскому стар.,
а другая Любомльскому, 283, 284, 313, 314, 340, 348.
Кремно, озеро въ Любомльскомъ стар., 347.
Кречни, село Летич. пов., 532.
Кривоожаны, село Подол. воев., 507.
Кривокоринцы, село Подол. воев., 522.
Кривцы, село Подол. воев., 523.
Кривче, село Подол. воев., 505, 517.
Кривовцы, село Брацл. воев., 409, 539.
Кривовъ, село Подол. воев., 501, 521.
Криница, рч. въ Каменец. стар., 196.
Криничице, деревня, надъ р. Смотричемъ, Каменец. стар., 197, 199
Криштоповна, село Брацл. воев., 399, 543.
Крогулецъ, село Каменец. стар., 190.
Кропивна Вышняя, село Брацл. воев., 405, 548.

- Кропивна Нижняя**, село Брацл. воев., 409, 550.
Крошня, деревня Житом. пов., 6.
Кругле, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Круподеринцы, село Брацл. воев., 543.
Крутибѣвъ, деревня Хмѣльницк. стар., 159.
Крутобережье, земля въ Винниц. пов., 16.
Крутобородинскій ключъ, надъ рр. Ушицей и Студенцемъ въ Каменецк. стар., 250.
Крутыбородинцы, село Подольск. воев., 250, 257, 258, 522, 529.
Крыженовка, мѣст. Брацл. воев., 562.
Крыщинцы, село Брацл. воев., 404.
Кубличъ. мѣст. Брацл. воев., 404, 562.
Кудеринцы, село Летич. пов., 532.
Кудинка, деревня Летич., пов., 191.
Кудинка, рѣка въ Летич. пов., 191, 258.
Кудіовка, село Подол. воев., 518.
Кудіовцы, село, на рч. Морахвѣ, Барск. стар., 265.
Кудіовцы, село Подольск. воев. 509, 512, 520.
Кудринцы Верхніе, село Подол. воев., 509.
Кудринцы Нижніе, село Подол. воев., 509.
Кужелово, село Подол. воев., 519.
Кузминцы, село Подольск. воев., 512, 529.
Кузминцы, село Брац. воев., 399, 440, 411, 539, 556, 563.
Кукавица, село Подол. воев., 515.
Кулаковцы, село Подол. воев., 510.
Кулешовъ, село Брацл. воев., 543.
Куликовъ, село Кременец. пов., 33.
Куликовъ, село Хмѣльниц. стар., 144, 145.
Куликовъ, село Подол. воев., 521. (См. предъд.).
Кульчѣвцы, село Каменец. стар., 510.
Кумановцы, деревня Хмѣльниц. стар., 156.
Кумановъ, городъ Подол. воев., 522.
Куна, городъ Брацл. воев., 410, 540.

- Кунатовцы**, село надъ рч. Мораской, Барск. стар., 264, 271.
Куниче, мѣст. Брацл. воев., 403.
Кунка, село Брацл. воев., 403.
Купинцы, село Подол. воев., 520.
Курашовцы, село Подол. воев., 513.
Куриловцы, село надъ р. Бугомъ. Подол. воев., Хмѣльниц. стар., 160, 410, 521.
Куриловцы, иначе **Свиногородцы**, село Барск. стар., 232, 267, 268.
Куріанецъ, село Брацл. воев., 544.
Куровка, село Подол. воев., 504.
Куроставцы, село Подол. воев., 520.
Кутиловцы, село Подол. воев., 515.
Кутковичи, въ др. мѣстѣ **Кутковцы**, село Каменец. стар., 201, 202, 512.
Кутыщи, село Брацл. воев., 396.
Кухаевцы, село Подол. воев., 522.
Кучная Слобода, село Подол. воев., 521.
Куча, село Подол. воев., 511.
Кушлинъ, село Кременец. пов., 88.
Кушловъ, село Кременец. пов., 82.
Кушминцы, иначе **Чечеловка**, село Брацл. воев., 409, 550.

Л.

- Ладова**, село Подол. воев., 522.
Ладыжинъ, городъ Брацл. воев., 402, 563.
Лазоревщина, земля въ Житоѣ. пов., 7.
Лапковцы, село Летич. пов., 532.
Ластовцы, село Подол. воев., 503, 505, 517.
Латанцы, село Брацл. воев., 541.
Левковцы, село Хмѣльниц. стар., 160.
Левковцы, село Подол. воев., 523, 537.
Левшовка, село Брацл. воев., 396.

- Левухи**, мѣст. Брацл. воев., 395, 547.
Лемно, село Барск стар., 365.
Леонтовна, село Подол. воев., 514.
Лепесовна, ошибочно **Пелесовна**, село Кременец. пов., 31' 33, 126.
Лепоны, село Брацл. воев., 499.
Летинка, деревня Хмѣльниц. стар., 154, 155.
Летичевъ, въ текстѣ **Лятычовъ**, мѣст. между рр. Бугошь и Волч-комъ, Каменец. стар., 170, 181, 183, 187, 207, 208, 239, 526.
Летово Дворище, деревня Каменец. стар., 194, 195.
Лехновцы, село Подол. воев., 522.
Лещиновна, село Брацл. воев., 556.
Лещинцы, село Брацл. воев., 544.
Лидава, село Брацл. воев., 397.
Линовець, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Липатинъ, деревня Хмѣльницк. стар., 165.
Липляны, село Кіевс. воев., 383.
Липовець Старый, городъ Брацл. воев., 399.
Липовець Новый, городъ Брацл. воев., 399.
Липовица, гора въ г. Кременцѣ, 30, 63.
Лисановцы, село Подольск. воев., 506, 536.
Лисецъ, деревня, вблизи р. Днѣстра, Каменец. стар., 198.
Лисичники, село Подол. воев., 508.
Лисовцы, село Подол. воев., 509.
Лисовщина, земля у притока р. Ирши, Житомир. пов., 8.
Лисогорцы, деревня Хмѣльниц. стар., 152, 160, 161.
Литва, государство, 138, 153, 169, 276.
Литинъ, старое село Брацл. воев., 405.
Литинъ, городъ Брацл. воев., 397, 540.
Лобачовъ, городъ Брацл. воев., 542.
Лобашовъ, мѣст. Брацл. воев., 412.
Ловновъ, село Житомир. пов., 5.
Лодвица, см. Лудвица.

- Лобвцы**, село Подол. воев., 512, 513.
Лозковцы Напольные, деревня надъ рч. Студеницею, 193.
Лозны, село Подольск. воев., 526.
Лозовка, село Подол. воев., 532.
Лозовцы, село Подол. воев., 514.
Лопатинцы, село Брацл. воев., 402.
Лопатинцы, село Подольск. воев., 520, 529.
Лосятигъ, село Кременец. волости, 23, 96, 123.
Лояновцы, городъ Подол. воев., 522.
Лубны, городъ, имѣніе кн. Вишневецкаго, 413.
Лубянецъ, село Брацл. воев., 405, 542.
Лудвица, село Кременец пов., 24, 42, 77, 120, 126.
Луна, село Брацл. воев., 504, 406, 411, 545.
Луна, село Подол. воев., 513, 521, 526.
Луна Слободецкая, село надъ р. Ровцомъ, Барск. стар., 225, 227.
Лунашово, село Брацл. воев., 403.
Лунишъ, озеро въ Любомльск. стар., 348.
Луновище, озеро въ Любомльск. стар., 314.
Луное, озеро въ Любомльск. стар., 313, 348.
Луцкъ, городъ. 102, 123. 368.
Лучно, урочище въ Любомльск. стар., 318.
Лысець, село Подол. воев., 509.
Лысковцы, село Подол. воев., 507.
Лысогорцы, село Подол. воев., 514, 521.
Лысогурка, село Подол. воев., 523.
Лычимиръ, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Львовъ, городъ въ Галиціи, 169, 240, 383.
Любань, озеро въ Любомльск. стар., 313.
Любечъ, городъ Кіевс. воев. 365.
Люблинъ, городъ, 291, 304, 310, 311, 326.
Любомль, городъ Волинс. воев., 291, 321, 324, 336, 359.
Любохине, село Любомльск. стар., 326, 347, 348.
Люзная, село Брацл. воев., 396.

- Люлинцы, село Брацл. воев., 396, 398.
Лядава, или Лятава иначе Буцны, село Подол. воев., 515, 520, 529.
Лядава, рѣка въ Барск. стар., 133.
Лясковица, или Ляшковица, дер. надъ р. Збручемъ, Каменец. стар.,
173, 174, 175, 502.
Лясковцы, село Подол. воев., 510, 521.
Лятычевъ, см. Летичевъ.
Лѣсницкая Слобода, село Брацл. воев., 563.

М.

- Макалевичи, село Кіевс. воев., 365.
Мансимовъ лѣсъ, въ Барск. стар., 220.
Малинич, село Подол. воев., 522.
Маліовцы, село Подол. воев., 505, 529.
Маломолинцы, село Подол. воев. 510, 533.
Малые, село Брацл. воев., 544.
Манастырь (въ текстѣ **Manasterz**). урочище вблизи Любомля, 322,
324, 352.
Маниковцы, село, надъ р. Ровомъ, Барск. стар., 218, 222, 230.
Маньковна, мѣст. Брацл. воев., 397, 404, 563.
Маньковцы, село Подольск. воев., 508, 528.
Марновна, село Брацл. воев., 403, 554.
Марновцы, село Подол. воев., 209, 507, 525.
Марнушовцы, деревня Хмѣльниц. стар. 155.
Мармоловна, село Брацл. воев., 543.
Мартинковцы, село Каменец. стар., 209.
Мартыновна, село Подол. воев., 507, 532.
Марыжки, село Брацл. воев., 403.
Марьяновна, село Летич. пов., 529.
Масіовцы, село Подол. воев., 516, 535.
Масловъ, урочище въ Любомл. стар., 362.

- Масютина** гора въ Кременец. пов., 106.
Матвеевцы, село Кременец. пов., 77.
Матвеевщина, земля въ Житомир. пов., 8.
Матійковъ, село Подол. воев., 512, 529.
Мацковцы, село Подол. воев., 531.
Мачеевъ, прежде **Чаринъ**, мѣст. Любомльск. стар., 357, 358.
Мачила, рѣчка въ Киевс. воев., 11.
Мачиха, село Брацл. воев., 403.
Маяновъ, село Брацл. воев., 398, 411, 549.
Медвѣдевъ, см. **Кожуховъ**.
Медвѣдна, село Брацл. воев., 407.
Медвѣдова, деревня Хмѣльницк. стар., 162.
Меджибожь, мѣст. (потомъ гор.) Подол. воев., 170, 502, 524, 537.
Меджибожь Новый, мѣст. Брацл. воев., 406.
Медовка, село Брацл. воев., 398.
Межиричъ, мѣст. Брацл. воев., 418.
Межировцы, село между рр. Ровомъ и Ровцомъ, Барск. стар., 230.
Межировъ, село Летич. пов., 527.
Мелехи, иначе **Здомыское**, село Ратн. стар. 276.
Мелешовцы, село Подол. воев., 520, 532.
Мельниковцы, село Брацл. воев., 401, 405, 539.
Мельница, село Брацл. воев., 563.
Мервинцы, село Брацл. воев., 560.
Мерунцы, село Брацл. воев., 402.
Метлинцы, село Брацл. воев., 550.
Мигаловцы, село Летич. пов., 529.
Мизяковская слобода, Брацл. воев., 391.
Мизяковъ, село Брацл., воев., 389, 390, 391, 407, 562.
Микитинцы, село Подол. воев., 522.
Миколаевна, село Подол. воев., 510.
Мжулинцы, село Винниц. пов., 539, 541.
Микулинцы Новые, село Брацл. воев., 539.
Миловцы, село Подол. воев., 510, 511.

- Мииновичи**, деревня Кременец. пов., 24, 99.
Минскъ, городъ, 10.
Мирогоща, село Кременец. пов., 23.
Михайловъ, мѣст. Овруцк. стар., 417, 418.
Михалковна, село Брацл. воев., 403.
Михалковцы, село Брацл. воев., 403, 405.
Михалковцы, село Подол. воев., 522, 530.
Михалковъ, село Подол. воев., 522.
Михаловна, село Брацл. воев., 398, 408, 410, 551, 561.
Михаловцы, село Брацл. воев., 410.
Михаловцы, село Подол. воев., 512, 520.
Михалполь, мѣст. Лѣтич. пов., 530.
Михоновщина, земля въ Житом. пов., 8.
Михунни Полевые, село Подольск. воев., 519, 537.
Михунни Лѣсные, село Подольск. воев., 537.
Мицовцы, или **Старое Городище** село Каменец. стар., 522.
Млыновцы, село Кременец. пов., 34.
Могилевъ, городъ Подол. воев., 517.
Мозырь, городъ (нынѣ Минской губ.), 365.
Молохичи, село Лѣтич. пов., 528.
Молоховъ, село надъ р. Ровомъ, Барск. стар., 230, 508.
Молочковъ, село Кременец. пов., 31.
Молчань, село Подол. воев., 520.
Монастырище, городъ Брацл. воев., 543.
Мончинцы, село Брацл. воев., 396.
Морасна, рѣка, притокъ Острицы въ Барск. стар., 264, 269, 271.
Мораква, рѣка въ Барск. стар., 220, 225.
Мординцы, село Подол., воев., 512.
Мординя, село Каменец. стар., 206, 207.
Морозовна, село Брацл. воев., 544.
Морозовцы, село Подол. воев., 508, 520, 529.
Мосно, иначе **Мошно**, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Мотоловичи, приселокъ Грижанъ въ Житом. пов., 8.

- Мочулки**, мѣст. Брац. воев., 541.
Мошки, иначе **Мошковцы**, село Брацл. воев., 419.
Мошуръ, въ др. мѣстѣ **Моссуръ**, село Любомльск. стар., 362, 363.
Мукаровъ, село Барек. стар., 232, 253, 255, 260, 504.
Мукаровъ Малый, село Барек. стар., 265.
Мукша, село Подол. воев., 502.
Мурахва, городъ Подол. воев., 516.
Мухавецъ, рѣка въ Ратновск. стар., 317.
Мухоѣдовичи, село Кіевск. воев., 365.
Мушаловцы, городъ Подол. воев., 522.
Мушкотинцы, село Подол. воев., 519.
Мушуровка, село Подол. воев., 519.
Мушуровъ, слобода Брацл. воев., 406.
Мшаны, озеро въ Ратновск. стар., 313.
Мыски, село Летич. пов., 529.
Мытки, село Подол. воев., 523.
Мыткоецы, село Каменец. стар., Летич. пов., 504, 535.
Мытковъ, село Брацл. воев., 404.
Мышковъ, село Подол. воев., 503.
Мѣстечно, село Подол. воев., 521.
Мястковка, слобода Брацл. воев., 561.

Н.

- Нагоржаны**, село Подол. воев., 508, 511, 522.
Напатъ, село Кіевс. воев., 5.
Недвѣдно, рѣка въ Ратновск. стар., 314.
Недвѣдна, село Брацл. воев., 389, 390.
Немеринцы, село Брацл. воев., 396.
Немеричи, село Летич. пов., 208.
Немировъ, городъ Брацл. воев., 402, 563
Немирче, село Подол. воев., 515.

- Немія**, село Подол. воев., 517.
Неретва, рѣка въ Любомльск. стар., 361.
Нестерварь, иначе **Тульчинъ**, гор. Брацл. воев., 404, 555.
Нетечинцы, село Подол. воев., 516, 530.
Нефедовцы, село Подол. воев., 503.
Нещуровичи, село Каменец. стар., 255, 257.
Ниверка, село Подол. воев., 519.
Нивра, село Подол. воев., 505.
Нигиня, село Подол. воев., 520.
Низброды, село Подол. воев., 516.
Нишовцы, село Подол. воев., 515.
Новоселецій Выселокъ, село Каменец. стар., 249, 250.
Новоселица, село Брацл. воев., 400, 405, 407, 563.
Новоселица, село Каменец. стар., 175, 185, 187, 521.
Новосѣлка, село Подол. воев., 504—506, 510, 513, 515, 529.
Новоселки (въ текстѣ **Nowosiołki**) село Любомл. стар., 361.
Новосельцы, село Каменец. стар., 248—250.
Новосельцы, село Брацл. воев., 541.
Новый Коистантиновъ, городъ Подол. воев., 515, 526.
Новоставокъ, слободка Брацл. воев., 402.
Новый Потокъ, село Брацл. воев., 563.
Норынъ, рѣка въ Овруч. пов., 11, 414, 415.
Носаковцы, село Подол. воев., 523.
Носачовичи, село Луцк. пов., 381, 382.
Носковцы, село Брацл. воев., 404.
Носовица, село Кременец. пов., 23.
Носовка, село Брацл. воев., 543.
Носовцы, село Брацл. воев., 401, 403, 404, 561, 563.
Нудись, въ др. мѣстѣ **Нудишь**, село Любомл. стар., 329, 331, 348, 349.

О.

- Облигорія**, село Подол. воев., 522.
Ободное, село Брацл. воев., 410.

- Ободовка**, село Брацл. воев., 563.
Обуховцы, село Подол. воев., 524.
Оврупецъ, въ др. мѣстѣ **Оврупичи**, село Овруч. пов., 421, 422.
Овручъ, городъ при р. Вручаѣ, притокѣ Норпи, 11, 365, 414.
Овсіевка, мѣст. Брацл. воев., 400.
Овсянновичи, село Хмѣльниц. стар., 152.
Огіївка, село Брацл. воев., 399, 403, 563.
Одеріївцы, село Подол. воев., 521. (См. **Удрієвцы** Ук. Н.).
Озаринцы, село Подол. воев., 516.
Озераны, село Подол. воев., 508.
Окнинъ, село Каменец. стар., 192.
Олевско, мѣст. Кіевс. воев., 10. (См. **Олевскъ** Ук. Н.).
Олексинцы, село Подол. воев., 509, 517, 522.
Оленевъ, село Брацл. воев., 409.
Олеско, село Любомльск. стар., 361, 362.
Олишковичи, въ др. мѣстѣ **Олешковичи**, село Кіевс. пов., 381, 382.
Ольховецъ, село Подол. воев., 504, 509.
Ольховецъ Напольный, село Подол. воев., 511.
Ольховецъ Старый, село Подол. воев., 512.
Ольховица, рѣчка въ Каменец. стар., 177.
Ольховцы, село Подол. воев., 502.
Ольчидаевъ Нижний и Верхній, села Подол. воев., 515. (См. **Ольчидаевъ** Ук. Н.).
Ольшанка, земля въ Летич. пов., 188.
Ометинцы, село Брацл. воев., 411, 541.
Онопковцы, село Брацл. воев., 403.
Оноровцы, село Подол. воев., 520.
Онушки, село Подол. воев., 523.
Оратовна, село Брацл. воев., 563.
Оратовъ, мѣст. Брацл. воев., 398, 563.
Ордичовна, иначе **Деригородъ**, село Брацл. воев., 400.
Орель, рѣчка прит. Днѣпра, 372.
Оржеховичъ, озеро въ Ратновс. стар., 314.

- Оржехово**, озеро въ Ратновск. стар., 314, 319.
Оржехово, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Орлинцы, село Летич. пов., 529.
Орловка, деревня Брацл. воев., 403.
Ормяны, село Подольск. воев., 507.
Орынинь, село Подольск. воев., 516.
Ослоновъ, село Подольск. воев., 521.
Осники, село Кременец. пов., 34, 117.
Остапковцы, село Брацл. воев., 409.
Остапковцы, село Подол. воев., 520.
Осташки, село Подольск. воев., 507, 532.
Остеръ, городъ, 365.
Остолоповъ, село Брацл. воев., 540.
Острица, рѣка въ Барск. стар., 271.
Остовець, село Черкас. стар., 365.
Островчинцы, село Подол. воев., 504.
Островье, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Островъ, село и фольваркъ Брацл. стар., 416.
Острогъ, городъ, 163.
Острожокъ Новый, мѣст. Брацл. воев., 401.
Охматовъ, мѣст. Брацл. воев., 562.
Охремовцы, село Кіевск. земли, 3.
Очеретна, село Брацл. воев., 408, 411.
Ошитковъ, село Брацл. воев., 408.
Ошовъ, село Овруцк. стар., 421.

II.

- Павловка**, село Брацл. воев., 544.
Панасовка, село Подол. воев., 519.
Паніовка, село Брацл. воев., 395.
Паніовцы Вышніе и Нижніе, села Подол. воев., 505.
Паніовцы Зеленеціе, село Подол. воев., 505, 509, 513, 515.

- Паньковна**, село Кременец. пов., 25.
Паньковцы, село Подол. воев., 506, 536.
Парювка, село Брацл. воев., 402, 545.
Пархомовцы, село Летич. пов., 534.
Пашины, село Овруцк. стар., 420.
Пашковна, слобода Брацл. воев., 411.
Пашковцы, село Подол. воев., 510, 532.
Пашовка, слобода Брацл. воев., 407.
Педовцы, село Летич. пов., 526.
Педосы, село Подол. воев., 519, 532.
Пелчинка, деревня Хмѣльниц. стар., 159, 165.
Пеньковцы, село Брацл. воев., 545.
Переворотье, село Каменец. стар., надъ рч. Жванцемъ, 171, 172,
502, 516.
Перегиньна, село Каменец. стар., 204, 205.
Перекоринцы, село Подол. воев. 517.
Перпуровцы, село Брацл. воев., 539.
Песець, село Подол. воев., 511.
Петигоры, мѣст. Брацл. воев., 412, 542.
Петничаны, село Брацл. воев., 16, 397, 399, 405—407, 409,
412, 545.
Петране, село Летич. пов., 529.
Петрашевичи, село Луцк. пов., 381, 382.
Печарное, деревня Каменец. стар., 190, 191.
Печары, село Брацл. воев., 563.
Печища, село Летич. пов., 533.
Пиковъ, мѣст. Брацл. воев., 396.
Пилиповка, село Брацл. воев., 553.
Пилиховна, село Брацл. воев., 399.
Пилява, село Брацл. воев., 407.
Пилявцы, село Подол. воев., 507, 516, 517, 527.
Пироговцы, село Летич. пов., 535.
Писаревна, село Брацл. воев., 401.

- Писковая, село Кіевск. воев., 365.
Пищечно, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Пищатинцы, село Подол. воев., 517.
Плебановка, село Подсл. воев., 513.
Плешовка, въ др. мѣстѣ Пляшовка, село Кременец. пов., 34, 97, 124.
Плисковъ, село Брацл. воев., 398, 562.
Плоскировцы, село Подол. воев., 521.
Плоскировъ, городъ Подол. воев., 170, 531.
Плотиче, озеро въ Любомльск. стар., 314, 347.
Побойна, село Подол. воев., 502.
Поборна, село Брацл. воев., 563.
Повитѣ, село Ратновск. стар., 307, 309, 315, 316.
Погребщица, мѣст. Брацл. воев., 405, 543.
Подарнава, село, надъ р. Лядавой, Барск. стар., 232, 269.
Подгайцы, село Кременец. пов., 80.
Подгородье, деревня Каменец. стар., 177, 515, 517.
Подгоросна, деревня Хмѣльницк. стар., 165.
Подерновъ, см. Подарнава.
Подлиscy, въ др. мѣстѣ Подлещи, Подлѣscy, село Кременец. пов.,
29, 34, 103, 106.
Подлѣсне, село Подол. воев., 519, 533.
Подолія, сeмля, 193, 208, 501.
Подфилипье, село Подол. воев., 511.
Покленни, село Подол. воев., 504.
Покутинцы, село Барск. стар., 252, 253, 257, 521.
Полапы, село Любомльск. стар., 340, 342, 348, 350.
Политани, село Подол. воев., 513.
Половцы, село Подол. воев., 516.
Поморцы, село Подол. воев., 516.
Поповцы, село Барск. стар., 241, 257, 258, 269.
Поповцы, село Кременец. пов., 94.
Поповцы, село Подол. воев., 507, 513, 516, 525, 529.
Поповцы, село Брацл. воев., 544.

- Попрушна, село Хмѣльниц. стар., 162.
Поступла, островъ въ Ратнов. стар., 277.
Потуши, мѣст. Брацл. воев., 553.
Почагинцы, село Брацл. соев., 409, 541.
Почапы, иначе **Воля Чаринская**, село, Любомльск. стар., 358, 359.
Почуйково, село Кіевск. земли, 2.
Преворка, село Брацл. воев., 545.
Предивничка, деревня Хмѣльниц. стар., 163.
Премуть, озеро Любомльск. стар., 347.
Пржеперчинцы, село Подол. воев., 513.
Прилука, мѣст. Брацл. воев., 404.
Примощеница, рѣчка въ Барск. стар., 272.
Примощеница, село Подол. воев., 529.
Припеть, рѣчка въ Кіевск. воев., 314, 319, 365.
Присовна, село Подол. воев., 519.
Пробужне, село Подол. воев., 507.
Пудловцы, село Подол. воев., 515.
Пулза, долина въ Барск. стар., 220.
Пултовцы, село Брацл. воев., Литинс. стар., 406, 540.
Пустовойты, село Подол. воев., 520.
Пустоловка, село Подол. воев., 519.
Пуцовка, въ др. мѣстѣ **Пунцовка**, рѣч. впадающая въ Бугъ у
Брацлава, 19, 23.
Пясечна, село Подол. воев., 515.
Пясечно, оз. въ Любом. стар., 347.
Пясочинъ, село Брацл. воев., 406, 412.
Пятничаны, село надъ р. Збручешъ, Каменец. стар., 212, 213, 503.

Р.

- Радавка, село Брацл. воев., 401.
Радиминцы, село Подол. воев., 510, 536.
Радіовцы, село Барск. стар., 264, 512.

- Радостовъ**, село Кіевск. земли, 3.
Радостовъ, село Ратн. стар., 309, 311, 314, 316.
Радочоншъ, озеро въ Ратн. стар., 313.
Райгородъ, мѣст. Брацл. воев., 395.
Райновцы, слобода Брацл. воев., 402.
Раіовица, село Любомльск. стар., 276, 327, 348.
Раковцы, село Подольск. воев., 519.
Раколупинцы, село Подольск. воев., 507.
Ралинцы, село Летич. пов., 208.
Расковъ лѣсъ въ Каменец. стар., 211.
Ратно, городъ и староство, 272, 276, 313, 315.
Ратоновщина, земля въ Житом. пов., 7.
Рахновна, село Брацл. воев., 400.
Рахновцы Напольные, село Брацл. воев., 404.
Рахновъ, въ др. мѣстѣ **Рахны**, мѣст. Брацл. воев., 408, 544.
Редаевщина, земля въ Кіевск. пов., 383.
Реновщина, земля въ Кіевск. пов., 383.
Ремѣнна, село Барск. стар., 232.
Речица, городъ и волость, 365.
Речинцы, село Подольск. воев., 505.
Ржадка, село Подольск. воев., 519.
Римачъ, село Любомльск. стар., 336, 348.
Ровець, рѣчка въ Барск. стар., 225, 230, 262, 268.
Ровець, село Брацл. воев., 400.
Ровъ, рѣка въ Барск. стар., 16, 218, 220, 230, 257, 261,
262, 268.
Рогинцы, село Брацл. воев., 396.
Рогозна, мѣст. Брацл. воев., 402.
Рогъ, село Брацл. воев., 409, 539.
Рожична, село Летичевс. пов., 531.
Рожны, село Подольск. воев., 519, 526.
Розметинцы, село Подольск. воев., 504.
Романни, село Подольск. воев., 515.

- Романовка**, городъ Брацл. воев., 561.
Романово, село Житош. пов., 5.
Ронкошово, село Подольск. воев., 507.
Росовна, село Брацл. воев., 403, 405.
Росохатець, село Подольск. воев., 512.
Росохачь, село Подольск. воев., 522.
Росохатое, озеро въ Барск. стар., 257, 258.
Рось, рѣка правый притокъ Днѣпра, 1, 543.
Ртищевъ, село въ Кіевск. землѣ, 3.
Руда, село Подол. воев., 211, 212, 517.
Руда Кошерская, село Любомльск. стар., 359, 360.
Руда Паробоча, село Барск. стар., 232, 266.
Рудна, село Кременец. пов., 25, 31, 33, 86, 108.
Рудники, село Житомир. пов., 6.
Рудовцы, село Брацл. воев., 396, 411.
Руженица, село Летич. пов., 532.
Ружична Новая и Старая, сс. Подольск. воев. 522.
Русава, село Подольск. воев., 516.
Русановцы, деревня Хмѣльницк. стар., 156.
Русановцы, село Подольск. воев., 504, 527, 537.
Русь, страна, 271.
Рутновцы, село Подол. воев., 518.
Рѣпинцы, село Подол. воев., 504, 516.

С.

- Сабаровка**, иначе **Юшковцы**, село Брацл. воев., 409.
Сабаровъ, село Брацл. воев., 401, 545, 550, 561.
Савинцы, село Подольск. воев., 521.
Савчичи, деревня Кременец. пов., 95, 122, 123.
Садки, село Подольск. воев., 516.
Садковцы, село Брацл. воев., 402.
Садраниковцы, село Хмѣльниц. стар., 152.

- Салаши**, село Брацл. воев., 389, 390, 407, 539.
Самгородонъ, мѣст. Брацл. воев., 405, 551.
Самуелѣвъ, село Брацл. воев., 545.
Саннини, село Брацл. воев., 389, 390, 391, 403.
Сапоговъ, село Кіевск. земли, 4.
Сапоговъ, село Подольск. воев., 517.
Сапоновка Малая, село Кременец. пов., 33.
Сапоново, въ друг. мѣстѣ **Сапановъ**, село Кременец. пов., 29, 33,
99, 102, 107, 123.
Саравна, мѣст. Каменец. стар., 202, 204.
Сарандинцы, село Брацл. воев., 544.
Сатановъ, городъ Подольск. воев., 504.
Сахны, село Подольск. воев., 512, 526.
Свеночлннъ Рогъ, земля Брацл. воев., 22.
Свенте, озеро въ Ратн. стар., 314, 317.
Свеще, деревня Кременец. пов., 119.
Свидовъ, село Подольск. воев., 501, 511.
Свисловна, село Подольск. воев., 523.
Свитазь, въ др. мѣстѣ **Святашъ**, село Любомльск.' стар., 342,
347, 348.
Свѣчна, село Каменец. став., 208.
Себестіановна, село Брацл. воев., 547.
Селище, мѣст. Брацл. воев., 396, 553.
Сельница, земля Брацл. воев., 22.
Семаки, село Летичевс. пов., 536.
Семаковцы, село Брацл. воев., 563.
Семеново, село Кременец. пов., 25.
Сенява, село Хмѣльниц. стар., 163.
Сенява Новая, мѣст. Под. воев., 526.
Сенява Старая, мѣст. Под. воев., 527.
Сенявка, село Подольск. воев., 502, 523, 527.
Сербиновцы, село Под. воев., 529.
Сербы, село Подольск. воев., 514.

- Серватинцы**, село Подольск. воев., 520.
Сергіевна, село Подольск. воев., 519, 532.
Серновичи, селище Кіевс. воев., 365.
Сеферовна, село Подольск. воев., 519.
Сивовковцы, село Брацл. воев., 410, 412.
Сивороги, село Подольск. воев., 519.
Синеводы, рѣчка въ Хмѣльниц. стар., 163—165.
Синковъ, село Подольск. воев., 503.
Сипелевцы, село Кіевской земли, 4.
Сирковщина, село и фольваркъ Овруцк. стар., 416.
Ситковцы, село Брацл. воев., 401, 553.
Ситница, мѣст. Брацл. воев.,
Сичинцы, село Подольск. воев., 519.
Скажинцы, село Брацл. воев., 404.
Скажницы, село Подольск. воев., 509, 518.
Скала, село Брацл. воев., 544.
Скала, городъ Подольск. воев., 503.
Скаришовъ, село Подольск. воев., 513.
Скибинцы, мѣст. Брацл. воев., 408, 540, 542, 544.
Скибы, село Любомльск. стар., 324.
Сковятинцы, село Подольск. воев., 517.
Скотининець, село Подольск. воев., 522.
Скочищевъ, село Кіевс. земли, 2.
Скуржинцы, село Брацл. воев., 397, 545.
Славешня, село Кіевск. воев., 365.
Следзи, село Брацл. воев., 401, 559.
Следзи, село Подольск. воев., 522.
Слобода, село Кіевск. земли, 4.
Слобода Новосельская, село Подольск. воев., 508, 521.
Слободище, село Кіевск. воев., 365.
Слободка, селище надъ р. Ровомъ, Барск. стар., 220, 230.
Слободка, село Брацл. воев., 400.
Случъ, рѣка, 365.

- Слышновцы, село Подольск. воев., 517.
Смердинъ, село Луцк. повѣта, 381, 382.
Смотричъ, городъ Подольск. воев., 178, 180, 185, 523.
Смотричъ, рѣка въ Каменец. стар., 165, 171, 172, 176, 178, 196.
Снитковъ, село Подольск. воев., 523.
Снитовна, село Подольск. воев., 506, 521, 533.
Соболевна, мѣст. Брацл. воев., 398, 553.
Сокиринцы, село Подольск. воев., 519.
Соколецъ, село Брацл. воев., 22, 400.
Соколецъ, село Подольск. воев., 506.
Соколинцы, село Брацл. воев., 405.
Соколовна, село Брацл. воев., 403, 554, 563.
Соколче, село Кіевск. земли, 2.
Соколь, село Подольск. воев., 506, 508, 509.
Соколь, село Брацлав. воев., 560.
Соколье, село Подольск. воев., 516.
Сокольницы, село Брацл. воев., 542.
Сокольчикъ, село Подольск. воев., 521.
Соколя гора въ с. Подлѣсахъ, Кременец. пов., 106.
Соловьевна, село Брацл. воев., 411.
Солодыревъ, земля въ Житом. пов., 8.
Сорочинъ, село Брацл. воев., 411.
Спиколосы, въ др. мѣстѣ Шпинолосы, село Кременец. пов., 31, 33,
64, 83, 86.
Спичинцы, мѣст. Брацл. воев., 544.
Спичинцы, село Летич. пов., 527, 534, 535.
Ставгородъ, мѣст. Брацл. воев., 405.
Ставница, предмѣстье Меджибожа, Летич. пов., 537.
Ставчина Слободна, село Подольск. воев., 523.
Ставы, село Брацл. воев., 408.
Стакоръ, село Любомльск. стар., 360.
Станиславовъ, мѣст. Брацл. воев., 401, 547.
Старижи, село Подольск. воев., 519.

- Старостинцы**, село Брацл. воев., 544.
Статковцы, село Подольск. воев., 522.
Степанки, село Летич. пов., 529.
Степанковцы, село Подольск. воев., 520.
Степановка, село и мѣст. Брацл. воев., 399, 400, 409, 544, 557.
Стсдольче, село Подольск. воев., 520.
Столжонъ, деревня Кременец. пов., 24.
Стояновъ, село Брацл. воев., 403, 561.
Стржалковцы, село Подольск. воев., 517.
Стрибошъ, озеро въ Ратнов. стар., 314.
Стрижавна, село Брацл. стар., 397.
Стрижовна Новая, слобода Брацл. воев., 402.
Строинцы, слобода Брацл. воев., 559, 561.
Струга Великая, село Подольск. воев., 504, 509.
Струга Малая, село Подольск. воев., 504.
Струсь-Городъ, см. Буки.
Стрѣльники, село Брацл. воев., 401, 551, 559.
Стрѣльчинцы, село Брацл. воев., 396, 399, 410, 540.
Студенецъ, рѣчка въ Каменец. стар., 191, 192.
Студеница, село Подольск. воев., 511.
Стуликовъ, село Кременец. пов., 23.
Стулуповъ, село Брацл. воев., 22.
Ступинцы, село Подольск. воев., 514.
Стѣна, иначе **Янгородъ**, гор. Брацл. воев., 397, 409, 546, 563.
Субочъ, село Подольск. воев., 508.
Сула, рѣка прит. Дняпра, 367.
Сулимирна, село Подольск. воев., 514.
Сумовна, село Брацл. воев., 563.
Суповка, село Подольск. воев., 523.
Супрунковцы, село Подольск. воев., 507.
Супруновщина, земля въ Житомирс. пов., 7.
Супруновъ, село Брацл. воев., 545.
Суражъ, село Кременец. пов., 24.

- Суско, село Луцк. повѣта, 381.
Сусловцы, село Барск. стар., 239, 240, 257.
Сусуловна, село Подольск. воев., 520.
Сутискъ. село Брацл. воев., 398, 407, 547, 549.
Сутковцы, село Подольск. воев., 504.
Суходолы, село Подольск. воев., 512.
Сухой Волчокъ, рѣчка въ Барск. стар., 220.
Сыновье, озеро въ Ратн. стар., 313.
Сыновье, село Ратн. стар., 288, 289, 317.
Сѣняковцы, село Барск. стар., 270.

Т.

- Талалаевка, село Брацл. воев., 398, 557.
Тальное, городъ Брацл. воев., 563.
Тарасковцы, деревня Хмѣльниц. стар., 165.
Тарнава, городъ Подольск. воев., 521.
Тарчинцы, село Подольск. воев., 519.
Татарщице, деревня Подол. воев., 176, 185, 503.
Тележинцы, село Брацл. воев., 544.
Теребешъ, земля въ Ратновс. стар., 278.
Теребовище, озеро въ Ратновс. стар., 313.
Тершовцы, село Летич. пов., 534.
Терлица, мѣст. Брацл. воев., 411, 543.
Терновъ, село Кременец. пов., 25.
Терпсеевъ, село Кіевск. земли, 1.
Тесья, село Подольск. воев., 521.
Тетеревъ, въ др. мѣстѣ Тетеревна, правый притокъ Днѣпра, 16,
18, 365.
Тетеровна, село Чудновской волости, 4.
Тетіевна, мѣст. Брацл. воев., 412.
Тетіевъ, или Тетѣевъ, мѣст. Брацл. воев., 386, 542.
Тимковъ, село Подольск. воев., 501, 511.

- Тимовщина**, земля въ Житом. пов., 8.
Тимоновна, мѣст. Брацл. воев., 403, 411, 551.
Тиравинцы, село Подольск. воев., 512, 533.
Тиссоболь, озеро Ратновс. стар., 313.
Титильковцы, село Кременец. пов., 33.
Тишовцы, село Подольск. воев., 507.
Тищинское урочище при с. Грижанахъ, Житом. пов., 7.
Глусте, село Подольск. воев., 513, 514.
Тодоровка, село Брацл. воев., 395, 408, 546, 550.
Томашполь, мѣст. Брацл. воев., 404, 560.
Торкановна, село Брацл. воев., 563.
Торковъ, село Брацл. воев., 411, 560, 563.
Тороповъ, село Подольск. воев., 514.
Торское, село Подольск. воев., 503.
Трибесовщина, вполсѣдствіи, **Трибисовъ**, въ др. мѣстѣ **Трибисы**, село Житом. пов., 7, 10.
Трибуховцы, деревня Хмѣльниц. стар., 145, 146.
Трибуховцы, предмѣстье Меджибожа, Под. воев., 537.
Триховцы, село Каменец. стар., 170, 171, 187, 506.
Триховцы Старые, см. **Городище**.
Тростянець, село Брацл. воев., 397, 400, 401, 551, 553.
Тростянець, см. **Адамгородъ**.
Трупчинъ, дерев. надъ Днѣстромъ, Камен. стар., 197.
Трутня, село Ратновс. стар., 317.
Тулиницы, село Подольск. воев., 513.
Тульчинъ, см. **Нестерваръ**.
Туречно, озеро въ Ратновс. стар., 313.
Турильче, село Подольск. воев., 520.
Туръ, село Ратновс. стар., 293, 296, 314, 316.
Туръ, озеро въ Ратновс. стар., 314, 317.
Турья, село Кременец. пов., 102.
Тучно, озеро въ Ратновс. стар., 314.
Тыровъ, село Брацл. воев., 405, 539, 542, 552.

- Тылявна, село Кременец. пов., 38.
Тынна, мѣст. Подольск. воев., 521.
Тышковка, село Брацл. воев., 553.
Тютновъ, село Брацл. воев., 397, 546.
Тясмень, р. прав. притокъ Днѣпра, 370, 372.

У.

- Уборть, правый притокъ Припоти, 365.
Угленница, село Брацл. воев., 422.
Угловъ, село Хмѣльниц. стар., 158.
Угриновцы, село Подольск. воев., 509.
Уладовка, городъ Подольск. воев., 510
Улайковцы, село Подольск. воев., 512.
Улановцы, село Подольск. воев., 522.
Улановъ, мѣст. Хмѣльницк. стар. 163. (Слич. слѣд.).
Улатковцы, село Подольск. воев., 511.
Улига, село Брацл. воев., 404.
Улыга, слободка Брацл. воев., 562.
Улье, село Летич. пов., 526.
Уляновка, приселокъ Брац. воев., 410.
Умань, городъ Брацл. воев., 406, 563.
Ургоръ, село Кременец. пов., 24.
Усары, село Брацл. воев., 419.
Устье, село Подольск. воев., 505, 519, 522.
Устье Бершадское, мѣст. Брацл. воев., 400, 563.
Устье Тростянецкое, село Брацл. воев., 548.
Устьечко, мѣст. Подольск. воев., 514.
Утешковъ, волость Кіевс. воев., 9.
Уша, въ др. мѣстѣ Ушица, рѣка въ Барск. стар., 270.
Ушица, село Подольск. воев., 506.
Ушь, рѣка въ Брацл. воев., 418.
Ущаны, село Брацл. воев., 420.

- Филипковцы**, село Подольск. воев., 512, 521.
Финовцы, село Подольск. воев., 521.
Фридровцы, село Подольск. воев., 509.
Фурмановцы, село Подольск. воев., 510.

- Хабное**, село при р. Ушѣ, Кіевс. воев., 365.
Харитоновцы, село Подольск. воев., 508.
Харлановцы, село Подольск. воев., 503.
Хведковна, село Брацл. воев., 403.
Хведоровна, село Брацл. воев., 551.
Хижинцы, село Брацл. воев., 389, 390, 396, 407, 539.
Хлупинцы, приселокъ Житомир. пов., 7.
Хмѣльникъ, городъ надъ р. Бугомъ, староство, 135, 138, 139, 152,
153, 514.
Хмѣлевая, село Подольск. воев., 502.
Ходиковцы, село Подольск. воев., 510.
Ходіовцы, село Подольск. воев., 502, 503.
Ходковцы, село Летичевс. пов., 533.
Ходорново, село Житомир. пов., 2.
Ходоровцы, село Подольск. воев., 513.
Холодовна, село Брацл. воев., 406, 560.
Холмъ, городъ, 281, 291, 326.
Хоменки, село Брацл. воев., 399, 559.
Хоминцы, село Летичев. пов., 532.
Хомутинцы, село Брацл. воев., 396.
Хоренка, село Кременец. пов., 67.
Хорошновна, село Брацл. воев., 552.
Хотень, волость Кіевс. земли, 10.

Хотинъ (въ текстѣ **Chosim**), гор., 173, 211.

Храпковъ, урочище въ Барск. стар., 220.

Хребтіевъ, село Подольск. воев., 502.

Христиновка, село Брацл. воев., 395.

Хропотова село Подольск. воев., 520.

Худани, село Подольск. воев., 523, 529.

Худинка, село Под. воев., 526.

Ц.

Цаповцы, село Подольск. воев., 516.

Цвижинъ, слобода Винниц. стар., 390, 391.

Цвилювцы, село Подольск. воев., 505.

Цвитсва, село Подольск. воев., 508.

Цвѣтковъ, село Кіевск. воев., 1.

Цекановна, село Брацл. воев., 552.

Цѣлковцы, село Подольск. воев., 513.

Цесь, село Летич. пов., 526.

Цеценѣвцы, село Кременец. пов., 33, 36, 39, 75, 77, 120, 125, 127.

Цешинъ, село Брацл. воев., 407.

Цивковцы, село Подольск. воев., 521.

Цима, мѣст. Брацл. воев., 401.

Цимермановна, мѣст. Брацл. воев., 556.

Цыбулѣвцы, село Подольск. воев., 519.

Цыбулевъ, мѣст., потомъ городъ Брацл. воев., 398, 399, 555, 563.

Цыбулевъ Старый, село Брацл. воев., 555, 563.

Ч.

Чабановна, село Подольск. воев., 507.

Чабаны, село Подольск. воев., 532.

Чабаровна, село Подольск. воев., 511, 512, 523.

Чабутинцы, село Подольск. воев., 519.

- Чаговъ, село Брацл. воев., 396, 411, 541.
Чагоръ, городъ Подольск. воев., 503.
Чариковъ, село Подольск. воев., 519.
Чаринъ, иначе Мачеевъ, село Любомл. стар., 357.
Чарне, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Чарноконцы, въ др. мѣстѣ Чарноозинцы, село Подольск. воев., 502,
503, 505, 515.
Чарноостровъ, городъ Подольск. воев., 507, 519, 532.
Чарторья, село Волин. воев., 365.
Чахновка, село Подольск. воев., 519.
Челеновцы, село Хмѣльниц. стар., 152.
Чемерисы, село Подол. воев., 529.
Чемериши, мѣст. Подольск. воев., 508.
Черемошна, село Брацл. воев., 543, 558.
Черепашинцы, село Брацл. воев., 402.
Череповъ, село Летичев. пов., 532.
Черешенки, село Подол. воев., 529.
Черешневка, село Каменец. стар., 206.
Чернасы, городъ Києв. воев., 11, 365—368, 370, 371.
Черленевцы, село Хмѣльниц. стар., 158, 159, 514.
Черленковъ, мѣст. Брацл. воев., 18, 400, 407, 409, 556.
Черленковщина, земля въ Брацл. воев., 563.
Чермна, деревня Каменец. стар., 188, 192.
Чернёвцы, мѣст. Подольск. воев., 514.
Черневъ, болото близъ Винницы, 16.
Черніовцы, мѣст. Брацл. воев., 400, 557.
Чернявка, мѣст. Брацл. воев., 397, 543.
Черско, озеро въ Ратновс. стар., 313.
Черче, село Подольск. воев., 511.
Четвертиновка, село Брацл. воев., 563.
Четвертня Новая, мѣст. Брацл. воев., 403.
Чехи, село Летичев. пов., 537.
Чечелевка, село Брацл. воев., 406, 408, 409, 550.

- Чечельникъ, городъ Брацл. воев., 554, 563.
Чисте, озеро въ Ратновс. стар., 313.
Чолница, село Луцк. пов., 381, 382.
Чортковъ, село Брацл. воев., 406.
Чудиновцы, деревня Хмѣльниц. стар., 148, 149.
Чудновъ, городъ Кіевс. земли, 4.
Чукова Дуброва, село Каменец. стар., 196.

III.

- Шамаровичи, въ др. мѣстѣ Самаровичи, село Ратновс. стар., 278,
279, 313.
Шандыровцы, село Подольск. воев., 514.
Шандыровъ, село Брацл. воев., 397, 399, 401.
Шаравна, рѣка въ Каменец. стар., 205.
Шаравна, село Подол. воев., 531, 537.
Шарапанска, село Брацл. воев., 553.
Шарки, село Подол. воев., 529.
Шаргородъ, городъ Подольск. воев., 513.
Шатковцы, село Подольск. воев., 513.
Шаулино, село Кіевс. воев., 365.
Шачно, село Любомльск. стар., 337, 340, 347.
Швабы, иначе Заставье, село Овруцк. стар., 420.
Шебутиицы, село Подольск. воев., 505.
Шеницы, село Подольск. воев., 522, 529.
Шелеховъ, село Барск. стар., 232, 268.
Шепинковъ, село Подольск. воев., 523.
Шепіовка, село Брацл. воев., 398.
Шептеровка, деревня Летичевс. пов., 529.
Шермовка, село Брацл. воев., 544.
Шершеневцы, село Барск. стар., 261, 262.
Шершени, село Подол. воев., 529.
Шершинцы, село Подольск. воев., 520.

- Шершнёвъ**, село Брацл. воев., 398.
Шершни, село Брацл. воев., 400, 549.
Шестовцы, село Подольск. воев., 505.
Шестынь, рѣка въ Овруцк. стар., 418.
Шибенная, деревня Кременец. пов., 119.
Шидловцы, село Подольск. воев., 501.
Шильно, озеро въ Любомльск. стар., 347.
Шиновъ, см. **Сыновье**.
Шиповцы, село Подольск. воев., 509.
Шишковское селище въ Кременец. пов., 126.
Шишковцы, село Подольск. воев., 517, 520.
Шмакковцы, село Подольск. воев., 519.
Шоломки, село Овруцк. пов., 421.
Шоломна, село Подольск. воев., 519.
Шпиковъ, село Брацл. воев., 403.
Шульжинцы, село Подольск. воев., 522.
Шумбаръ, городъ Кременец. пов., 75, 78, 125, 126.
Шуменець, озеро Любомльск. стар., 347.
Шумовка, мѣст. Брацл. воев., 412.
Шупайка, городъ Подольск. воев., 522.
Шуторминцы, село Подольск. воев., 516.
Шушновичи, приселокъ Житош. пов., 8.
Шушновка, мѣст. Брацл. воев., 562.

Щ.

- Щербовцы**, село Подольск. воев., 518.
Щербовъ, село Кіевс. воев., 3.
Щитовцы, село Подольск. воев., 508.
Щодрова, село надъ р. Бугомъ, Барс. стар., 237, 239, 241, 257,
507, 525.
Щодрогощъ, село Ратновс. стар., 305, 306, 314.
Щуровцы, село Брацл. воев., 400.

Ю.

- Ювки**, село Подольск. воев., 519.
Юнаки, село Брацл. воев., 404.
Юначинцы, село Летичев. пов., 533.
Юрковцы, село Брацл. воен., 399, 401, 543, 546, 548.
Юрковцы, сего Подольск. воев., 514.
Юровка, урочище близъ г. Бара, 220.
Юрче, городъ Подольск. воев., 520.
Юсиповна, мѣст. Брацл. воев., 395.
Юшковцы, иначе **Сабаровна** село Брацл. воев., 405, 409, 410, 549.

Я.

- Яблоновка**, пустырь въ Барск. стар., 270. (Сл. слѣд.).
Яблоновка, село Подол. воев., 529.
Яблонныя Лозки, урочище Кременец. пов., 41.
Яворовцы, село Чудн. волости, Кіевс. земли, 5.
Ягельница, городъ Подольск. воев., 511, 520.
Ягодинь, село Любомльск. стар., 326, 348.
Язловець, городъ Подольск. воев., 515, 516.
Яковле, село Барск. стар., 232, 262.
Якубовка, село Брацл. воев., 555.
Якушинцы, село Брацл. воев., 16, 411, 558.
Ялонець, село Брацл. воев., 548.
Ямполь, мѣст. Кременец. пов., 119, 126.
Ямполь, мѣст. Брацл. воев., 557.
Янгородъ, см. **Стѣна**.
Янгуловъ, село Брацл. воев., 552.
Яневка, село Брацл. воев., 545.
Янковцы, село Кременец. пов., 120.
Янковцы, село Подол. воев., 530.

- Янковцы, село Брацл. воев., 405.
Янковъ, село Брацл. воев., 546, 563.
Яновъ, мѣст. Брацл. воев., 399, 411, 545.
Яновъ **Новый**, мѣст. Брацл. воев., 412.
Ярмолинцы, городъ Подольск. воев., 503.
Ярмолинцы, село Брацл. воев., 561.
Яровата, долина въ Барск. стар., 220.
Яромирна, село Подольск. воев., 518.
Ярославецъ, мѣст. Овруцк. стар., 417.
Ярославна, село Подольск. воев., 520, 534.
Ярошинцы, село Брацл. воев., 403.
Ярошовка, село Брацл. воев., 411.
Ярошовъ, село Подольск. воев., 522.
Яръ, село Подольск. воев., 519.
Ясковцы, село Подол. воев., 529.
Ястребинцы, село Брацл. воев., 395.
Яхимовцы, село Летичеве. пов., 532.
Яцковцы, село Подольск. воев., 502.
Яцковцы, село Брацл. воев., 407, 410, 545.
Яцковцы **Малые**, село Брацл. воев., 408¹⁾.

¹⁾ Имена личные и географическія, встрѣчающіяся въ таблицахъ дымовъ за 1648—1657 гг., которыя помѣщены на стр. 423—496 этого тома, не введены въ указатель, такъ какъ самыя таблицы представляютъ лишь сводъ именъ.

Въ Археографической Коммисіи (Елизаветинская улица, домъ . . .)
имѣются для продажи слѣдующія ея изданія:

	цѣны:
1) Памятники Кіевск. Коммисіи, т. IV, 1859 г.	2 р. — к.
2) Лѣтопись Сам. Величка, т. IV, 1864 г.	1 р. 25 "
3) Лѣтопись Самовидца по ново-открытымъ спискамъ. 1878 г.	2 " — "
4) Сборникъ Лѣтописей, относящихся къ исторіи южной и западной Россіи. 1888 г.	1 " 50 "
5) Сборникъ матеріаловъ для исторіи Кіева. 1874 г.	1 " 50 "

Архивъ Юго-зап. Россіи:

6) Части I томы II и III. Матеріалы для исторіи православія въ Западной Украинѣ въ XVIII ст. 1864 г. Оба тома составляютъ одно цѣлое и продаются вмѣстѣ	3 " — "
7) Части I-й т. V. Акты о подчиненіи Кіевской митрополіи Московскому патриархату. 1872 г.	2 " — "
8) Части I-й т. VI. Акты о церковно-религіозныхъ отношеніяхъ въ Юго-зап. Руси (1322—1648 г.г.) 1883 г.	2 " — "
9) Части I-й т. VII. Памятники литературной полемики. 1887 г.	2 " — "
10) Части 2-й т. II. Акты для исторіи провинціальныхъ сеймиковъ Юго-западной Россіи. 1887 г.	2 " — "
11) Части 3-й т. II. Акты о козакахъ (1679—1716 г.г.), 1868 г.	2 " — "
12) Части 3-й т. III. Акты о гайдамачествѣ. 1876 г.	2 " — "
13) Части 4-й т. I. Акты о происхожденіи шляхетскихъ родовъ въ Юго-зап. Россіи. 1867 г.	2 " — "
14) Части 5-й т. II. Матеріалы для исторіи статистики еврейскаго населенія въ XVIII ст. (въ 2 выпускахъ).	4 " — "
15) Части 6-й т. I. Акты о крестьянахъ въ Юго-зап. Россіи въ XVI—XVIII вв. 1876 г. (въ двухъ книгахъ)	4 " — "
16) Части 7-й т. I. Акты о заселеніи Юго-зап. Россіи, 1886 г.	2 " — "

Указатели къ изданіямъ Коммисіи:

17) Томъ I. Имена личины. 1878 г.	2 " 50 "
18) Томъ II. Имена географическія. 1883 г.	2 " 50 "

Тамъ-же продаются отдѣльными брошюрами слѣдующія историческія изслѣдованія:

1) Последнія времена козачества на правой сторонѣ Днѣпра. В. Антоновича.	1 р. — к.
2) Одревнихъ сельскихъ общинахъ въ Юго-зап. Рос. Н. Ивалишева	— " 50 "
3) О началѣ христіанства въ Польшѣ, 1886 г.	— " 40 "

Примѣчаніе. Изданія Коммисіи, не помѣщенные въ этомъ спискѣ, разошлись въ продажѣ и не имѣются въ складѣ Коммисіи.

Цѣна 2 рубля.

